Bástyánk

I-II.
1941-1942.

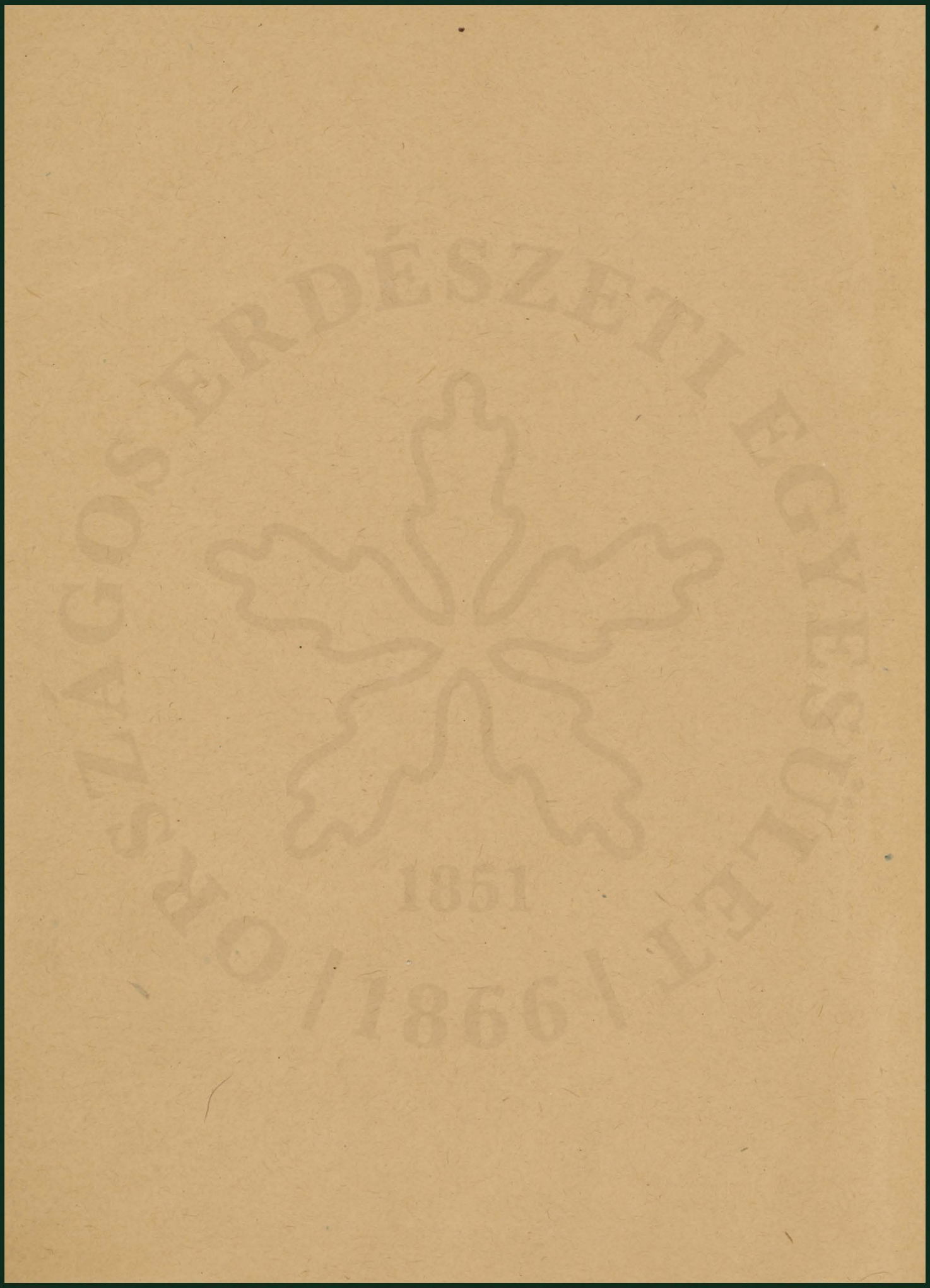

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

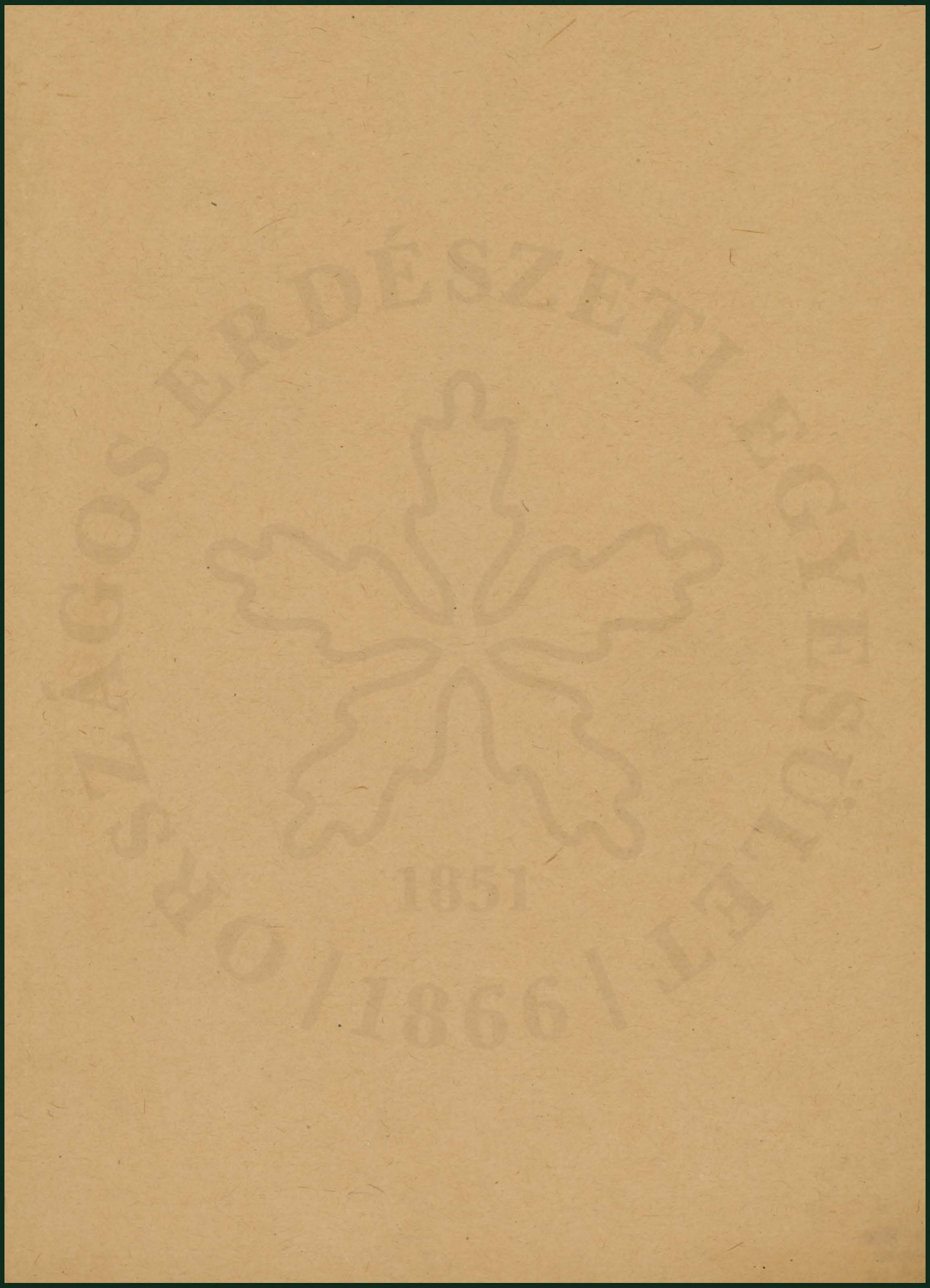

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

I–II.
1941–1942

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

OEE Könyvtár
2018

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA
ÁK. 5650 tételsz.
Csíp. V szám.

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1941

ELSŐ ÉVFOLYAM — ELSŐ SZÁM — NOVEMBER

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Modrovich Ferenc: Jó szerencsét:	1
Gacs János: Magyar öncéluság	2
Polgáry Sándor: Összefogni	3
Vági István: A páncélos harci kocsi	4
Mécs Endre: Széchenyi István a mérnök . . .	7
Bőgér Endre: Kemény Ambrus szótlansága. (Elbeszélés.)	9
Ostoros György: Egy új világ felé. (Vers.) . .	10
Ifjúság és társadalom	11
A magyar élet, ahogyan a történelmi hullám-elmélet látja	13
Tagló	15
Testedzés	17
A mi életünk	19
Ne bújkáljunk	19
Döféspont	19
Láncszem	20
Legyünk őszinték	20
Útmutató	21
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Legjobban szórakozhat a
Jäger borozó-ban
Kitűnő italok és elsőrendű ételek!
Cigányzene!
Minden este Horváth Jancsi muzsikál zenekarával.
Flandorffer u. 11. — Telefonszám: 300.

Horváth Károly
könyv- és papíroskereskedés
Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

IRODALMI, MŰVÉSZETI, TUDOMÁNYOS ÉS TÁRSADALMI HAVI FOLYÓIRAT A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE SZERKESZTÉSÉBEN ÉS KIADÁSÁBAN.

Jó szerencsét!

Irta: **Modrovich Ferenc** e. i. dékán.

Mindnyájan emlékezünk még a közelmult hangos harci zajára, a: „Helyet az ifjúságnak" egyébként sok igazságot hirdető jelszavára, amelyet azonban egyes törtetők — saját személyes érvényesülésük érdekében — arra igyekeztek felhasználni, hogy éket verjenek magyar és magyar közé azon az alapon, ki mikor született. Az idő azonban kérlelhetetlenül haladt tovább, és így a huszévesek problémája csakhamar a harmincévesek, majd negyvenévesek kérdésévé szélesedett ki. Ha a harcnak volt is némi tekintetben üdvös hatása, egészében a kérdést mégsem tudta megoldás felé vinni, legfeljebb egynéhány u. n. ifjúsági vezér helyezkedett ennek révén jól el. Tudjuk, hogy akkor a trianoni szűk határok közé szorult, főleg az értelmiségi fiatalságban felgyűlemlett és a közérdek kárára parlagonheverésre ítélt energiafelesleg keresett ez úton munka- és érvényesülési alkalmat, de sajnos, főleg a közpályákon, és ismét elmulasztotta a lélektani pillanatot, hogy éppen a tömeg feszítő erejét kihasználva, a közgazdasági életbe benyomuljon és ott az idegen területen honfoglalást végezzen. Az igazság kedvéért megjegyzem, hogy ebben nemcsak az akkor ifjúságának szelleme és gondolkodása volt a hibás, hanem sok más közismert jelenség, amelyeknek taglalása messze vezetne.

Az ország örvendetes megnagyobbodásával mintha elvágták volna az előbb oly éles küzdelem fonalát. Ma mindenki a közgazdasági pályákra tolul, és helyet talál, mert ott is, de a nemzeti élet minden terén munkaerőben látszólagos hiány jelentkezik. Elült a csatazaj, de vajjon ezzel végleges megoldást nyert-e a kérdés? Megértést keresett-e a fiatalság az idősebb generációnál, illetve utóbbi visszaemlékezve, nem is oly régen elmult fiatal korának hasonló törekvéseire, több szívvel kíséri-e az ifjúság küzdelmeit és mozgalmait?

Be kell vallanunk, hogy valóban mindig a fiatalság az, amely éppen tapasztalatok hiányában, de túltengő lelkesedéssel, mindig hajlamos a túlzásokra és a szépen hangzó szólamok, jelszavak csengésétől elragadtatva, igen sokszor túllő a célon. És ez magában nem is volna baj, ha a küzdelem hevében nem akarná törekvéseit szembeállítani az idősebb korosztályok megállapodottabb, többfelé látó gondolkodásával. Hiszen mindkét félnek csak egy lehet a célja és igazi ellentét magyar és magyar között nem szabad legyen csak azért, mert az egyik idősebb, mint a másik. Az idősebb emberek nagyrészt éppen fiaik útján, a fiatalság harcában szintén érdekeltek, másrészről ők is visszaemlékeznek oly gyorsan elszaladt ifjúkoruk eszméire. Szép a fiatalos lelkesedés, ha néha kissé túlzott is, mert mutatja a lendületet; szép a fiatalság még fogyatkozásaival egyetemben is, amelyeket az idő és a tapasztalatok ugyis eltüntetnek. Persze csak akkor, ha a fiatalok nem hallgatnak hamis prófétákra, akik az ifjúság tűzénél akarják zsíros pecsenyéjüket megsütni, avagy a túlzó rajongókat nem követik, akiknek minden rossz, ami régi és minden jó, ami új. Az igazi haladás útja mindig az, hogy az ifjúság az idősebb generáció tapasztalataiból leszűrt tanulságokon indulva, igyekszik egy lépéssel előbbre jutni. Tehát nem egymás ellen, hanem egymás mellett, az ifjabb az idősebb kezét fogva akarja szolgálni az emberiség és a haza jobb sorsát.

Igen tanulságos, ha az idei Széchenyi jubiláris évben feleleventjük a legnagyobb magyarnak e téren hirdetett tanításait: „Hagyjuk az esztendőket, lássuk inkább állításaikat", továbbá, ha az ifjabb magáévá tette az idősebbek tapasztalatait és „vizsgálatait, ott kezdé, ahol mi végeztük és így talán mélyebben tekintheti a dolgok velejét: tanuljunk tőle." „Ne legyen gondunk a mondó esztendeire, hanem arra, mit mond." „A régi nem jó (vagy rossz) mivel régi, hanem jó és rossz is lehet. Az új pedig nem rossz (vagy jó), mivel új, hanem jó és rossz is lehet."

A most szárnyát bontogató ifjúsági folyóiratban éppen ennek a nemzet nézőpontjából oly fontos megértésre való törekvésnek látom eszközét öreg és fiatal között. A nyomtatott betű hatalma kényszeríti majd az ifjúságot, hogy mondani valóját rágja előbb meg, mielőtt a nyilvánosságra lép vele és így fokozottabb önfegyelemre, lelkiismeretességre, felelősségre neveli és állandó önképzésre ösztönzi. A folyóiratban az ifjúság gondolkodása nyilvánul meg, belőle ismerheti meg az Alma Mater-től távolabb álló közönség is a fiatalok törekvéseit, céljait; ugyanakkor pedig mód nyílik arra is, hogy tanáccsal, felvilágosítással az idősebb közönség is részt vegyen a közös magyar munkában és szóval bizonyos irányító és szeretettel helyes irányba terelő hatást fejtsen ki.

Ha a most fellobbanó lelkesedés állandónak bizonyul és kitartással párosul, a most induló folyóiratnak üdvös hatását éppen abban látom, hogy állandó kapcsolatot teremt meg és tart majd fenn az egyetem mindenkori hallgatói és az Alma Mater volt tanítványai között, de ugyanakkor szorosabbra fűzi egyetemi karunk barátait és különösen Sopron város közönségét is ifjúságunkhoz, amiből csak a közérdek láthatja hasznát.

Ehhez a közös munkához kérem mindenkinek a támogatását, aki csak a legtávolabbi érzelmi közösséget érzi is a fiatalsággal. Jó szerencsét!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Magyar öncéluság

Irta: Gacs János országgyűlési képviselő.

Az új idők nagy horderejű kérdéseinek homlokterében Európa ujjárendezésének feladata áll. Az erre irányuló diplomáciai békés kísérletek csődöt mondottak és a nagy ellentétek fegyveres összecsapásban robbantak ki. Amint a most dúló gigantikus méretű háborus mérkőzés is bizonyítja, hatalmas erők állnak egymással szemben. Ez az ujjárendezés, vagyis az eddigi állapotok megváltoztatása nem könnyű feladat.

A mult világháború befejezésekor a nyugati hatalmak erőszakosan megváltoztatták Közép-Európa térképét, kiáltó igazságtalanságokat, kiegyensúlyozhatatlan ellentéteket és viszályokat teremtve népei között. Míg 1918—20-ban Közép-Európa térképe változott meg, alig 20 év multán egész Európa térképe van változóban. Ebben a mozgalmas és vészekkel teljes korszakban országok emelkednek fel, és népek merülnek alá a történelemnek e nagy világrengésében. Amint ez a most dúló háború befejeződik, az új rendezésnek el kell következnie. Ez a történelmi forduló ránk magyarságra is sorsdöntő lesz. Nem szabad mégegyszer megtörténnie, hogy rólunk nélkülünk döntsenek.

Éppenezért már most fel kell készülnie a magyarságnak az elkövetkező ujjárendezés idejére, hogy történelmi multjához méltó, földrajzi és gazdasági adottságainak megfelelő, nemzeti öntudatának és hősies áldozatvállalásának megbecsülését elismerő helyet biztosíthasson magának Európa népei között. A magyarságnak öntudatosan kell hordoznia gondviselésszerű történelmi hivatását. A magyar nemzetnek, mint nagy és dicső multtal bíró országnak e rendezésnél mindenekelőtt a magyar öncéluságot kell szem előtt tartania. A független, szabad magyar államiság gondolatát kell tökéletesen megoldania. Ez a mi nemzeti létünknek, jövő boldogulásunknak alapja.

A magyar öncéluság alatt mi elsősorban a magyar állam integritásának teljes helyreállítását értjük. Másodsorban a helyreállított szentistváni birodalomnak oszthatatlan vezető szerepét minden vonalon. A keresztény magyar fiatalságnak nemcsak joga, de kötelessége, hogy megfelelő felkészültséggel és tudással élre álljon, hogy magyar népünknek sorsát munkálja, irányítsa. A zsidó kérdés megoldásánál is az első szempont az kell legyen, hogy a nemzet szellemi, erkölcsi és gazdasági életének irányítása keresztény magyar emberek kezébe kerüljön. Természetes, hogy a szentistváni birodalom gondolata már magában foglalja a nemzetiségi kérdések okos és józan kezelését. De azt is meg kell mondanunk nyílt, tiszta magyar lekiismerettel — nemzetiségeink teljes megbecsülése mellett —, hogy a nemzetiségi kérdések sem növekedhetnek túl a magyar államiság keretei fölé és a nemzet közös nagy gondjai fölé.

Egy országnak, egy közös hazának polgárai nem menetelhetnek különböző, vagy éppen ellentétes célok felé. Egységes, erős államra van szükségünk, hogy a magyarságra váró nagy feladatokat meg tudjuk oldani. A magyar nemzet csak így tudja teljesíteni azt a hivatást, mely reá vár, hogy Délkelet-Európában vezető és a rendet fenntartó állam legyen. Ez a mi történelmi hivatásunk. Ez a baráti hatalmak szándékainak megfelelő magatartásunk és Délkelet-Európa érdeke. Tehát vezető állam kell hogy legyünk ebben a térségben. Erre kell nevelni magunkat, de erre kell egyszersmind érdemesnek és alkalmasnak is lennünk. Ez a helyes értelemben vett magyar öncéluság, amelynek egész belpolitikánkat és külpolitikánkat irányítania kell. A magyar öncéluság a barát hatamakkal tevékeny együttműködést kíván kifejteni.

A magyar öncéluság gondolata a mult világháború befejezése óta egyet jelent nemzeti önállóságunk és függetlenségünk birtoklásával. Ugyanis hosszú évszázadok után a magyarság most építi ki ujra önálló belső állami életét és külpolitikáját. A mohácsi vésszel lezárult egy küzdelmes, de sok évszázadnak dicsőségét hordozó korszak. Ugyanakkor a mohácsi vésszel Magyarország számára új korszak kezdődött. Négyszáz éven át a Monarchia keretén belül csak másodrendű szerepet vihetett. E 400 év alatt sok magyar érték elsorvadt: a magyar nyelv, a magyar hadsereg, a küpolitika, az önálló magyar állami élet. Végezetül a mult világháború végén áldozatul esett maga az ország. De egyben nagy változást is hozott ez a történelmi forduló. Visszanyertük — habár országunkat megcsonkítva — nemzeti önállóságunkat, függetlenségünket. A csonkaország életképtelen volt. De önálló és helyes külpolitikai vezetésünk kivezette a nemzetet elszigeteltségéből. Hatalmas barátokat szerezve, elindította a területi integritás helyreállítási folyamatát.

A nemzetnevelő Teleki Pál mondotta: „Ez a fordulat viszaadta nemzetünknek újra a törökhódoltság előtti szerepét a Kárpátok medencéjében. Ez az új helyzet önállóságunk birtokában, megváltozott viszonyok között — ismerve földrajzi fekvésünket és történelmünket, — a fejlődésnek nagy lehetőségét, új életre kelthető hatalomnak és magasztos hivatásnak útját tárja elibénk. Ennek a fejlődésnek az útjára már ráléptünk. Helyes reálpolitikai érzékkel, nem kapzsisággal és nem türelmetlenséggel, de állandó éberséggel és készenléttel kell ezt az utat járnunk." Belső állami életünk megerősödőben van. Önálló magyar külpolitikánk még fiatal, de józan és reális. Egészen csodálatos eredményeket tudott a nemzet számára kivívni. Mindez bizonyság arra, hogy a magyar nép államalkotó nemzet. Létét függetlensége birtokában nemcsak fenntartani képes, hanem azt fel is tudja virágoztatni és a népek közösségének nagy szolgálatot tud tenni, mint a multban is oly sokszor tette.

A mai kor fiatal nemzedékének még két komoly történelmi tényt kell lelkébe vésnie és öntudatosan hordoznia. És ez az, hogy a magyarság ma már 14 milliós nép, középhatalom. Tehát számbelileg és területileg sem vagyunk kis nép és kis ország. A másik valóság, hogy ma már másfél milliós nagyszerűen felszerelt, kitűnő hadseregünk van. Ezzel Magyaror-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ság Európában mint katonai erő és hatalom, ma a harmadik helyen áll. Németország és Olaszország hatalmas hadserege után a miénk következik. Közép-Európában pedig Németország után mi vagyunk a legerősebb katonai hatalom, míg a Balkánon a baráti és rokon bolgár nemzet. Körülöttünk csak levert és leszerelt népek vannak. Ezekből a tényekből világosan következik, hogy a magyarságra komoly fejlődési lehetőség és történelmi vezetőszerep vár újra Közép- és Délkelet-Európában.

Ez az öncélú magyarság jövő útja, fejlődési lehetősége. Ezekbe a megnagyobbodott keretekbe és feladatkörökbe kell a magyar népnek és fiainak lélekben is belenőnie. Ha mi magunk el nem rontjuk ezeket a nagyszerű kilátásokat és lehetőségeket, úgy Isten segítségével Magyarország újra nagy, erős és boldog ország lesz. Széchenyi István szavait idézem: melyek a mai magyarsághoz is szólnak: „Merjetek nagyok lenni! Ti, kik egy szebb jövendőnek lehettek urai!"

Összefogni

Lázas iramban követik egymást az események és a rohanó élet egyre nagyobb teljesítményt követel mindenkitől. Az egyén különállósága egyre jobban háttérbe szorul, a közösség érdekei megkívánják, hogy mindenki a munkája legjavát, teljesitményeinek legértékesebbjét állítsa a közösség céljainak szolgálatába. Ma külön utai, önző érdekei nem lehetnek senkinek; a magyar élet egyetemes érdekei, a jobb és szebb jövő kialakításának szükségszerűsége mindenkire kirójják azt a feladatot, melyet telesíteni kötelesség, vagy áldozatvállalás.

Az ifjúságnak elég volt a tétlen szemlélődésből, elég volt abból, hogy egyszerűen tudomásul vegye az eseményeket. Többet akar: el akarja végezni a magyar jövő kialakításában rá váró feladatot.

Az ifjúság feladatairól sok szó esett már avatottak és kevésbbé avatottak ajkáról. Sokat emlegették, hogy az ifjúság érezze át a helyzet komolyságát, viselkedjék úgy, ahogy az idők nehézsége megkívánja. Ez azonban csak általánosság maradt. Ismét elsikkadt a lényege: senki nem tett kísérletet sem arra, hogy a fiatalság legértékesebb erényét, a minden igaz magyar ügy iránti lelkesedést és a skrupulizálás nélküli, lelkes kezdeményezést kihasználja és a nemzeti élet javára fordítsa. Azzal érveltek, hogy az ifjúság nem tud komoly munkát végezni, mert nincs meg a kellő áttekintő képessége, érettsége. Arra nem gondol senki, hogy az ifjúság jó vezetők kezében a nemzet leghatalmasabb erőforrása lehet; mert az ifjúság néha könnyelmű, meggondolatlan, de egyben mindenki másnak előtte áll: a magyarság kérdéseiben tisztán magyar szívére hallgat és sohasem vezeti a legcsekélyebb önzés sem. Az ifjúság tevékenységének nincs anyagi, vagy hiúsági háttere; cselekedeteiben tisztán a szív diktál és ezért marad minden megmozdulása salakmentes és őszinte.

Ma egy kissé már változott a helyzet. Kezdik felismerni az ifjúságban rejlő óriási mozgatóerőt; az ország fiatalsága maga is érzi, hogy tömörülnie kell, mert különben elsodródik a pártpolitikai húzavonák áramlatai közt, hiszen alig volt még párt, amely ne kísérelte volna meg, hogy az ifjúság erejét a saját céljainak szolgálatába állítsa.

Összefogni! Összefogni! — ezt harsogja a mai élet, parancsolóan és sürgetően. Az idősebbeket már megrokkantotta egy háború pokla, bizalmukat elvette az utána következő vergődés. De nekünk még rendelkezésünkre áll az egész friss erőnk és fiatalos kedvünk. A mi gyerekkorunkat elvette a szörnyű nincstelenség, csalódásokra nevelt bennünket az országra szakadt nyomorúság. Lefosztotta az ifjúság idealizmusának jórészét, megtanított arra, hogy csak annak van joga az élethez, aki szembe mer nézni a feladatokkal. Minket nem érhet annyi váratlan balsiker, mint az előzőket, hiszen a mi idealizmusunk nem fellegvárépítő nagyot-álmodás, hanem töretlen lelkesedés minden iránt, ami igazán magyar és tiszta.

Hatszázan vagyunk már az Ifjúsági Körben. Hatszáz embernek nem a kártyás-billiárdos klubélet a célja, hanem az, hogy mint testület, létszámánál fogva minden magyar és becsületes megmozdulásban résztvegyen, de nem mint szemlélő, hanem mint egyenrangú, munkás fél.

Ezzel a jelszóval indul útjára lapunk. Szókimondó, önzetlen harcosa lesz mindennek, ami magyar ügy és elkövet minden lehetőt, hogy a lassan véka alá rejtőző magyar érzést megnyilatkozásra bírja és tettekre váltsa mindenkinél, aki magyarnak érzi magát.

Soproni Ifjúság! Dolgozzatok velünk, mert Sopron többezer diákja olyan hatalmas erőt képvisel, amilyen kevés városnak adatott meg az országban. Most, a köztetek élő, veletek együtt küzdő, veletek egykorú vezetők irányítása alatt könnyebb lesz a munka; de ne feledjetek soha egyet: ha az ifjú vezetőé is az irányítás, a tanácsadás a tapasztaltak feladata.

Szebb élet felé indulunk. Adja Isten, hogy az utunkról a megértés és testvéri szeretet takarítsa el a töviseket és a végre megmozduló magyar fiatalság munkája virágba bomolhassék.

Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

Polgáry Sándor kmh.,
Ifj. Köri elnök.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Páncélos harci kocsi

Irta: **Vági István** egyetemi tanár.

A mostani új világháborúban egész különös jelentőségű harci eszközzé nőtte ki magát a harci kocsi, amely Lengyelországban, Franciaországban, de Oroszországban is segítette elő azokat az óriási megsemmisítő csatákat, amelyek a haditörténelemben eddig ismeretlenek voltak. Pedig a harci kocsi útja az érvényesülésig igen göröngyös volt.

1912-ben Burstyn cs. és kir. utász főhadnagy a hadügyminisztériumnak egy terepjáró, és pedig kerekeken és hernyótalpakon járó, ágyúval felszerelt harci kocsit ajánlott elfogadásra. A kocsi 3.5 m hosszú, 1.9 m magas és széles volt és erős páncélzattal birt. A kocsin egy forgató páncéltorony volt egy kis gyorstüzelő ágyúval. A kocsit két ember kezelte, sebessége úton 20—30 km, terepen hernyótalpak segítségével 3.8 km. Árkokon is keresztül tudott menni, mert 4 fogókarja volt, amelyeket a kocsiból motor segítségével mozgattak.

Azok után, amit erről az első motoros harci kocsiról tudunk, már az első alakja, legalább is olyan használható volt, mint a legjobb, első világháborús angol harci kocsi.

Burstynnak nem volt szerencséje, mert a bécsi „Militärtechnisches Komité" a találmányt, mint komolytalan játékszert elutasította.

Burstyn úgy járt, mint egy másik tűzérszázados, aki sokkal a világháború előtt megérezte, hogy a repülőgépnek mílyen óriási hadászati jelentősége lesz és azért saját költségén Franciaországban megtanult repülni és Bécs mellett, a Simeringi Heiden magának egy repülőhangárt építtetett, ahol szorgalmasan röpködött, miközben le is esett és csak a csodával határos módon menekült meg. További kísérleteit azonban kénytelen volt beszüntetni, mert a bécsi hadtest vezérkari főnöke magához hivatta és megkérdezte tőle, hogy cirkuszi légi akrobatának akar-e menni, vagy cs. és kir. tűzérszázadosnak megmaradni. Mikor a százados kifejtette, hogy a jövőben a hadászatban mílyen óriási szerepe lesz a repülőgépnek, akkor a vezérkari főnök kinevette és megfenyegette, hogyha záros határidőn belül le nem szereli a hangárját, akkor egy műszaki századot fog kiküldeni, hogy karhatalommal leszereljék a repülőhangárt. Igy a százados megszüntette további munkáját. Burstyn találmányára a németek is felfigyeltek és 1912-ben a „Kriegstechnische Zeitschrift" 9-ik füzetében egy német műszaki tiszttől ismertetés jelent meg Burstyn találmányáról, amely kifejtette, hogy a találmány mílyen nagy jelentőségű és figyelmeztette az illetékeseket, hogy „a németek a gondolkodók nemzete, sajnos arra hajlanak, hogy más nemzeteknek engedjék át felfedezőik és tudósaik új gondolatainak kihasználását." A német tiszt figyelmeztetése azonban hiábavaló volt, mert a bécsi hadügyminisztérium elutasító hatása után, berlini legmagasabb katonai körök sem vették komolyan az új harci eszközt.

A páncélos harci kocsi kérdése aztán 1914 őszén lett megint időszerű. Tudniillik 1914 őszén Churchill az admiralitás első lordja meghallotta, hogy egy belga páncélos autó milyen jól müködött német lovassággal szemben. Igy elrendelte, hogy páncélos gépkocsik készüljenek az angol repülőgépek támogatására, amely gépkocsik az angol tengerészeti parancsnokság alá tartoztak. Az angol páncélos gépkocsik valóban harcoltak is a német lovasság ellen, amely ellenük olyan módon védekezett, hogy árkokat ásott, amelyen a gépkocsik nem tudtak keresztül menni. Ezért Churchill már 1914 szeptember 23-án elrendelte, hogy a páncélos gépkocsikat olyan gépkocsi kisérje, amely hidanyagot vigyen magával, hogy a páncélkocsik átmehessenek az árkon. Ennek az intézkedésnek azonban nem volt gyakorlati jelentősége, mert 1914 novemberében az Északi-tenger partjáig terjedtek a lövészárkok, amelyeket széles drótakadályok védték úgy, hogy a páncélos autókat ezen drótakadályok leküzdésére alkalmazni nem tudták. Igy aztán Churchillban az a gondolat fogamzott meg, hogy olyan páncélkocsit kellene megszerkeszteni, amely nemcsak a drótakadályokon, hanem a lövészárkokon is keresztül tud menni. De az angol haditengerészet is foglalkozott a páncél harci kocsi gondolatával, amelyet szárazföldi hajónak képzeltek, amelynek segítségével Flandriában akartak eredményeket elérni. Az volt a gondolat, hogy hernyótalpas szárazföldi páncélos cirkálóval átsétálnak a drótakadályokon és igy a gyalogságnak utat vágnak. De a szárazföldi angol csapatoknál is foglalkoztak a harci kocsi megteremtésével és Svinton angol ezredes Hankey ezredesnek előterjesztést is tett harci kocsi megépítésére. Hankey a kormány tagjait is felhívta a harci kocsi szükségességére, mire Churchill 1915 január 5-én levelet írt a miniszterelnöknek, amelyben felhívta a figyelmét, hogy mennyire szükség volna egy harci kocsira, hogy a lövészárkokat meg lehessen támadni. Asquith miniszterelnök Kitschener lord figyelmét is felhívta, aki helyeselte Churchill tervét és a tervet a tűzérségi vizsgálóbizottságnak küldte meg, amely hasonlóan, mint a bécsi bizottság: alapjában elvetette az új harcieszköz építését.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1915 február 17-én Churchill ebéden vett részt, amelyen a már meglévő páncélautók tisztjei is résztvettek. Ebédnél Hetherington őrnagy kifejtette, hogy szárazföldi csatahajókat kell megszerkeszteni, a lövészárkok és drótakadályok ellen. Churchill felhívta az őrnagyot, hogy adjon be hozzá tervet az új harci kocsiról. Az őrnagy ezt megtette, mire Churchill magához hivatta az angol hajóhad szerkesztési főnökét, akinek előadta az ügyet. Ennek az lett az eredménye, hogy az admiralitásban megalakult a szárazföldi csatahajó bizottsága, amelynek az volt a feladata, hogy tegyen meg mindent, hogy az új harci eszköz megszülessen. A bizottságba csak 1915 nyarán kerültek a szárazföldi hadsereg tisztjei. Ez a bizottság a legnagyobb titokban dolgozott és hogy fel ne tűnjön, a harci kocsit tank néven szerepeltették, hogy olajtankra gondoljanak. Mikor 1915 májusában Churchill megbukott, az admiralitásban azzal kezdtek foglalkozni, hogy az egész dolgot elejtsék. Ezért Churchill, mikor erről a harci kocsi bizottság értesítette, személyesen eljárt Balfour, az admiralitás első lordjánál, aki aztán úgy határozott, hogy folytatni kell a harci kocsival való kísérleteket. Ezek végül eredményesek voltak és 1916 januárjában a legnagyobb titokban, az illetékesek előtt bemutatták az első használható harci kocsit. Persze ezt tökéletesítették és végre 1916-ban a harci kocsik a Sommi csatában szeptember 15-én beleavatkoztak a harcba. Ez a harci kocsi volt a Mark I. tipus 27—28 tonna súllyal, két páncéltoronnyal, amelyben 5.6 cm-es gyorstüzelőágyú volt. A kocsin azonkívül 4 géppuska is volt és 12 kezelő személyzet. A Mark I. tipus még nem volt egészen tökéletes; lassú volt, de azért az első fellépésüknél elfoglalták Flers falut és 300 foglyot ejtettek. A harci kocsik háromnegyed részét a német tűzérség szétlőtte, de azért óriási erkölcsi hatásuk volt a német gyalogságra. Egy német tábornok már a világháború után megírta, hogy ő ott volt, amikor az első tankok megjelentek és ő a többi csapatparancsnokkal látván a harci kocsi óriási erkölcsi hatását, mindjárt tisztában voltak azzal, hogy ha a német hadsereg hasonló harci eszközöket nem épít, akkor elvesztették a háborút. Ilyen irányú előterjesztések aztán a csapattól mentek is a legfőbb hadvezetőséghez, azonban ott az a rögeszme uralkodott, hogy a harci kocsi nem jelent különösebb veszélyt, mert hiszen a tűzérség szétlőtte őket. Csodálatos, hogy az azonban nem jutott eszükbe, hogy mi lesz akkor, ha sokkal gyorsabb és nagyszámú harci kocsi jelenik meg a porondon.

Igy aztán a német hadvezetőség lebecsülte a harci kocsit és az nem szerepelt a legsürgősebben előállítandó eszközök között.

Az angolok azonban a harci kocsikat mind jobban tökéletesítették és mind többet készítettek belőlük.

A franciák 1916-ban kezdték a harci kocsik építését és Estienne tábornok volt a harci kocsi előharcosa, amikor sok ellentállást kellett neki leküzdeni, mert a francia hadvezetőségben sem tartottak sokat a harci kocsiról.

A francia harci kocsik először 1917 áprilisában kerültek harcba az Aisne menti óriási csatában. A kocsikat helytelenül alkalmazták és belekerültek a német tűzérség koncentrikus tűzébe. Majdnem valamennyi harci kocsi (100) elpusztult a tűzérségi tűzben, ami csak még jobban erősítette a német hadvezetőség helytelen felfogását a harci kocsi értékéről.

Az angolok helyesen ítélték meg a harci kocsi értékét és az aisnei sikertelen kísérlet ellenére szorgalmasan építették azokat, amelyeket aztán 1917 november második felében meglepetésszerűen Cambrai mellett vetették harcba. Itt 10 km kiterjedésben 350 darab harci kocsit indítottak harcba. A harci kocsik dorongcsomókat vittek magukkal és a dorongokat beledobták a német állások előtti 4 méter széles tankárkokba és így azokon átkeltek. Persze óriási erkölcsi hatást értek el a németeknél, akik csak egyszerre azt vették észre, hogy a mély árkok sem védenek már a harci kocsik ellen. Igy az angol harci kocsiknak óriási sikerük volt, áttörték a német állásokat, mélyre behatoltak az állások mögé, sok ezer foglyot ejtettek és a németek csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a teljes áttörést megakadályozni. Igaz, a harci kocsik háromnegyed része a harcban elpusztult, azonban a megmaradtak mégis csak keresztül mentek az állásokon és hajszálon volt, hogy fel nem göngyölítették a német állást.

Sajnos, a Cambrai csata sem változtatta meg a német hadvezetőség helytelen felfogását a harci kocsi értékéről, pedig Cambrai mementó lehetett volna, hogy megjött az utolsó pillanat, hogy a német hadvezetőség is megkezdje a harci kocsik nagybani építését. Ez nem történt meg és a német hadsereg 1918 március 20-i nagy támadását harci kocsik nélkül kezdte meg, amely ugyan nagy helyi sikereket ért el, de ma kimondható, hogy ha március 20-án a támadás 200 harci kocsi segítségével indul meg, a német támadás elérte volna Amiens, Abbeville mellett a tengert. Igy elszakítván ezzel a franciákat az angoloktól, Németország meg is nyerte volna az első világháborút.

1918 áprilisában a németeknek csak egy néhány kísérleti harci kocsijuk volt és ezek április 24-én Villers—Bretonneux mellett bele is avatkoztak a harcba, igazán nagyszerű eredménnyel. Ezek az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A 7 V jelzésű német harci kocsik semmivel sem voltak rosszabbak az angol-francia harci kocsiknál. Másodszor a német harci kocsik 1918 június 9-én szerepeltek a matzi csatában szintén igen jó eredménnyel. Azonban ezek a sikerek sem idézték elő a német harci kocsik nagyobb mérvű építését.

Egész máskép viselkedtek az angolok és a franciák. Az angolok a nehéz harci kocsi mellett nagy tömegekben gyártották a könnyű harci kocsit a Whippet-tet (agár). Ez a könnyű kocsi 6.08 méter hosszú volt és a terepen is 12.5 km sebességgel mozgott. Egy tiszt és két ember volt benne és 40 fokos emelkedést is legyőzött. 1918 őszén a Mark V. jelzésű harci kocsit dobták harcba az angolok. Ez a kocsi a 4 méter széles árkokon is keresztül mehetett és gyalogságot is vihetett magával.

A franciák is nehéz és könnyű harci kocsikat építettek, első sorban a Char léger-t, vagy Renault harci kocsit. Ez a kocsi műszakilag is kifogástalan volt és a mérnöki tudomány remekművének kellett tekinteni.

1918-ban egyetlen amerikai harci kocsi Európába még nem került, az amerikaiak angol és francia kocsikkal harcoltak.

1918 július 18-án kezdődő entente ellentámadás sikerei első sorban a harci kocsiknak köszönhetők. A híres áttörés augusztus 8-án Amiens-nél, amely napot Ludendorff „Fekete napnak" nevezett el, szintén a harci kocsiknak köszönhető, akik a kellően ki nem épített német állásokat, már az első napon 20 km mélységig áttörték.

Persze a német hadvezetőség most már belátta, hogy mílyen hibát követett el a harci kocsi lebecsülésével és megtette az intézkedéseket a nagyméretü gyártáshoz és ha 1919 nyaráig tartott volna a háború, 2 ezer könnyű és nehéz harci kocsi támogatta volna a német hadsereget. Azonban 1918 novemberében kitört a hátsó országrészekben a világháborús lógósok és katonaszökevények patkány forradalma és így vége lett a háborúnak. Azonban ez időben a német harci kocsik száma 45-nél nagyobb nem volt. Míg Anglia 1918 őszéig 2636, Franciaország 2500 darabot épitett. Ebből az 5 ezer harci kocsiból majd a felét a németek, a tökéletlen elhárító eszközök ellenére elpusztították, azonban a megmaradt 3 ezer még mindig elegendő volt ahhoz, hogy áttörje a német vonalakat.

Ma nem tagadható, hogy az entente győzelmét elsősorban karci kocsijainak köszönhette, amely harci kocsik a 4.5 éves háború által idegzetileg erősen kimerült német katonára még sokkal erőteljesebben éreztették a hatásukat.

Az entente nagyon jól tudta, hogy a harci kocsik mílyen hatalmas fegyvert képeznek és azért a világháború után a Páris környéki békékben megtiltotta a legyőzötteknek, hogy harci kocsikat gyártsanak. Igy a világháború után csak a franciák és angolok voltak azok, akik ezerszámra építették a harci kocsikat és azt hitték, hogy most már örökké úgy fog történni minden, ahogy ők ezt akarják, hiszen a legyőzött német sem harci kocsikkal, sem repülőgépekkel nem rendelkezett.

Ez addig ment, amíg a világtörténelemben még eddig elő nem fordult eset állott be. Tudniilik egy ismeretlen világháborús lövészárok lakó, — aki nem nézte anékül, hogy egy arcizma rándult volna meg, hogy mások menjenek ki helyette harcolni, páratlan működésével felszabadította nemzetét a versaillesi béke béklyóiból és most már az ő vezetésével az új német hadvezetőség többé nem becsülte le a harci kocsi értékét és 6 esztendő alatt a Német Birodalom hatalmas, igen kitűnő harci kocsi hadsereget varázsolt elő a föld alól.

A német hadvezetőség nem hallgatott azokra a hirekre sem, amelyek a spanyol polgárháborúval kapcsolatban a legkülönbözőbb katonai szaklapokban megjelentek, amely hirek azt hangoztatták, hogy az új háborúban a harci kocsinak befellegzett, mert a páncélelhárítás igen tökéletes lett. A német hadvezetőség rendületlenül fejesztette továbbra is a harci kocsit, de ugyanakkor a harci kocsi elhárítást is a legmagasabb fokra emelte, hogy az ellenséges harci kocsik működését megakadályozhassa. A német vezérkar azonkívül a harci kocsikat nem tekintette a gyalogság segédeszközének, hanem külön fegyvernemnek, amely a legnagyszerűbb hadműveleteket végezheti a mozgó háborúban és a mostani új világháború villámszerű hadműveletei, a harci kocsiknak köszönhetők, melyek a légierőkkel karöltve működtek. A franciák felfogása: hogy a harci kocsi csak a gyalogság segédeszköze volt, az oka annak, hogy történelmüknek legnagyobb vereségét és teljes összeomlásukat élték meg rövid hat hét alatt. A német harci kocsi elhárítás nagyszerű megszervezése viszont elérte azt, hogy az orosz háborúban rövid 4 hónap alatt 18 ezer harci kocsit vesztettek az oroszok. Az új hadtörténelem fogja majd megírni azt is, hogy miért mondott csődöt az oroszok harci kocsi hadserege és miért pusztult el, míg ugyanakkor a német harci kocsinak minden sikerült aránylag igen kevés veszteség mellett.

A valetánsok két ízben is szerepeltek a nyilvánosság előtt és ezzel lezárták soproni hivatalos ténykedéseik sorozatát. (Most már csak a szigorlat jön.) Az elmult hónapban tartották szalagszentelő estjüket, majd pedig valetáns-teájukat a Lövér-szállóban. Mindkettő a legjobban sikerült és kitűnő hangulatban telt el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Széchenyi István a mérnök

„Hogy felismerém mind a lét
Világfenntartó lényegét,
Minden erőt és magvat lássak,
S ne legyek pusztán szókufár csak."
(Faust. I. r)

Az emberi természet sokoldalúságának egyik legdrágább adománya az értelem. Látásra születtünk, nézésre vagyunk teremtve és ennek folytán szűntelen keressük az ismeretlenség mélységes titkait és a világmindenséget a maga sokrétűségével, mint lélekkel átitatott műalkotást akarjuk megismerni, melyben az ismeret és az értelem nagy összhangját keressük. A lélek miszticizmusainak harmóniája mellett az értelem a tudományt szomjúhozza, melyet művészi képzelettel és a tudniakarás vágyának óriási lendítőerejével a „nagy titkok" merev felismerésévé varázsol. A szellem az elvont dolgok felől mindinkább az élet rejtelmeinek kifürkészése felé irányult, hogy azokat megismerve, azok rendszerességének törvényeit felállítva, rálépjen az utolérhető legnagyobb vágy : az alkotás mezejére.

Megismerni a természetet, hogy titkainak kifürkészésével és alkalmazásával újat, eddig nem ismertet alkothassak. Alkotni, ez a mérnök szerepe. A meglévőből mást, újat építeni, hogy fejlesszük a tudást, a kultúrát és a meglévő természeti javakat az emberiség boldogulásának szolgálatába állítsuk. Ez a cél nem új, csupán századunkba érte el legnagyobb hódítását. Az ó- és középkor is kitermelte már a maga mérnökeit, kik természetesen nem vonhatók egy kalap alá a mai mérnökökkel. De ők is kutattak és alkottak, tehát végezték a mérnöki munka igazi ismereteit. Ha a kutatást és alkotást tesszük meg a mérnöki tudomány alapjainak, akkor gróf Széchenyi Istvánt is nyugodtan mondhatjuk mérnöknek.

Mérnök volt gróf Széchenyi István, korának egyik legnagyobb alkotója, ki ismeretlen után vágyódó lelkével kereste mindenre a feleletet és találó megfigyeléseivel, pontosan leírt élettani kísérleteivel, szabatosan véghezvitt és felépített terveivel, valamint elméleteinek gondolatmenetével minden tettére rányomta a tudományos alkotás fényjelzését, úgy hogy az alap mindenkor megmaradjon környezetének, korának, nemzetiségének és fajtájának sajátossága. Érdeklődésének iránya, problémáinak felvetése már születésükkor magukban hordják ezeket a predesztináló tényezőket. Az ujonnan felfedezett igazságoknak tulajdonított érték adott kutatásainak temperamentumot és a nagy történelmi események rugóiban nemzete boldogulása zálogát kereste. „Tisztán a tudás szenvedélyének akarom adni magam", írta Naplójában és ez a szenvedély fűtötte őt a tökéletes megismerés felé. Mindent a forrásnál akart tudást szomjúhozó lelkébe beszívni, így sokat utazott, tapasztalt és tanult. Kérlelhetetlen önkritikája rávezette őt az önálló felfogásra és a gyakorlatiasságra. Állandóan utazott, hogy minél erősebbé érlelje saját magában az alkotás vágyát. Istenhez, a tökéletességhez igyekezett közeledni, mert csak itt vélte boldogságát elérni. „Az ember tökéletessége szívében. lelkében van, minél nyugodtabb, szenvedélytelenebb lesz — s ezt előmozdítják a szenvedések is — annál közelebb jut céljához."

Nagyszámú utazásai során mindenütt, ahol megfordult, érdeklődött az illető vidék viszonyai iránt és gyakran hasonlította össze szegény hátramaradt hazájával. Sokat töprengett országa hátramaradottságán. Délfranciaországi és lombardiai útjain főleg a technikai és gazdasági kérdések kötötték le figyelmét. Utjain szerzett tapasztalatait mindenkor át akarta ültetni hazája vérkeringésébe, de mindig csak a javítás eszközeivel. Széchenyi István gyűlölte az újítást és ádáz ellensége volt annak, ismerve szomorú következményeit. Barátja volt a hasznos találmányoknak és javításoknak, de mindenkor éles különbséget tett a javítás és újítás között.

Londonban gyárakat látogatott és naponta három órát gépészek társaságában töltve, tanulmányozta a gépeket, az illető mérnököktől elméleti útmutatásban részesülve. Felismerte a technika gyakorlati fölényét. Első londoni útja alkalmával különösen meglepték őt a gáz- és gőzgépek. A gázzal kapcsolatban az a gondolata támadt, hogy nem lehetne e a gázt a levegőhöz hasonlóan, palackba préselni úgy, hogy aztán tüzet lehessen belőle venni. 1815 decemberében tilalom ellenére gázfejlesztő gépet csempészett ki Angliából.

Első angliai útja ébresztette fel benne reformtervei legnagyobb részét. Nagy hatással volt rá a Midi-csatorna és a kereskedelem fellendítése érdekében kanálisok építését vette tervbe. 1816 februárjában Nagycenken már a drávai hajózás gondolatával foglalkozott és vonatot akar építeni, hogy azok révén a kereskedemet is fellendítse. A kanálisok és vasutak fontosságát később Velencében és Triesztben fejtegeti és felveti a kérdést a Bécs és Trieszt közötti vasút és kanális ügyében.

A közlekedés fejesztése különösen szívügye volt. Pestet az ország kereskedelmi központjává akarta tenni és az odavezető közlekedési utakat és kikötő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ket akarta biztosítani. Először Fiumét akarja az ország kikötőjévé kiépíteni. De személyes tapasztalatai nyomán rájön, hogy Fiume a szigetek miatt nem alkalmas erre a célra. Véleménye, hogy Fiuméval soha se lesz olyan virágzó kereskedelmünk, mint azt sokan hiszik. Szerinte feltétlen szükség van molo kiépítésére, valamint a Kulpának Sziszekig történő szabályozására, a vasadi és dörnyei Dráva hidak elkészítésére, az utak Károlyvárig történő megjavítására, továbbá Pesttől és Soprontól Varasdig jó megyei utak építésére.

1820 végén érlelődik meg benne a Pestet és Budát összekötő állandó híd kérdése és 1821 január negyedikén báró Brudern József előtt azt a kijelentést teszi, hogy szívesen lekötné egy évi jövedelmét egy Buda és Pest közötti állandó hídra. Sem kamatot, sem a tőke visszafizetését nem kérné. A híd kérdése ettől kezdve szüntelenül foglalkoztatja képzeletét. A technikai tudományok tökéletesedése folytán a külföld, —főleg Anglia, Németország és Franciaország, — eddigi kőből épült hídjai helyett egymásután emeli a vas- vagy láncon függő hidakat. 1829-ben Brunol angol mérnök elkészíti a Pest-Buda közötti híd tervét Széchenyi előírása alapján. A hídépítésnek főleg két komolynak vélt akadályát kellett leküzdeniök: egyik, a pénzkérdése, másik a félelem, hogy áradást okoznak a Duna medrébe épített oszlopok. 1831-ben sikerült a nádor pártfogását megnyerni a híd ügyében és megalakult a Hídegyesület.

1832 augusztus 10-án gróf Andrássy György társaságában ismét Angliába megy az állandó híd és a Duna gőzhajózás tanulmányozására. Közben több gép- és fegyvergyárat tekint meg és állandó érdeklődéssel kíséri a gőzmalom és útépítés kérdését, továbbá az ezekre vonatkozó új találmányokat, sőt maga is kísérletezik ilyenek előállításán. A nevezetesebb angol gyárvárosokat végiglátogatja, mindenütt gyűjti tapasztalatait, sőt Liverpoolban az amerikai konzul véleményét is kikérte a híd ügyében. Megtekintette és utazott az akkor épült Manchester és Liverpool között épült új vasutvonalon. Tanulmányaival a magyar hazát a művelődés és boldogulás útjára akarta vinni. Ugyanaz év novemberében a Párisban megtekinti a Szajnán levő tíz hidat és Strassburgban felkereste Alfred Renauld de Bussiére politikust és tanárt, aki egy rajnai állandó híd eszméjével foglalkozott, hogy az ő tapasztalatait és eszméit is megismerje.

Közben ellátogat az Aldunára is, valamint Olaszországba. Turin környékén a selyemszövőgyárakat tanulmányozza, az Aldunán pedig a dunai hajózás lehetőségeit a Fekete-tengerig. 1833 júniusában lemegy Orsováig és végig járja a veszélyes zuhatagokat, szorosokat, majd a Vaskaput is. Itt szerzett tapasztalataiból összegyűjtött jelentése alapján megindulnak a vaskapui munkálatok, melyeket személyesen ellenőriz. Ez év szeptemberében végigjárja a kanyargós Tiszát és felvetődik benne a Tisza-szabályozás kérdése. Kolowart minisztertől megkapja a felhatalmazást egy kotrógép megrendelésére, melyet személyesen eszközöl Angliában 1833 decemberében. Ezzel egybekapcsolódik a Dunagőzhajózás ügye és a gőzhajórendelés is. Ekkor utitársa Vásárhelyi Pál volt. Utközben Linzben megtekintette az első osztrák vasutat. A híresebb mérnökök vezetésével mindenütt felkereste a gép- és hajógyárakat és megtekintette a hidakat, valamint a svéd és rideauxi csatorna építése ügyében megszerezte a szükséges felvilágosításokat. Utjába mindent megtudott a gőzhajókra vonatkozólag.

A Duna gőzhajózás számára a nádortól kieszközli az óbudai kikötőt. Közben állandóan panaszkodik az utakra és 1830 július 17-én többek között a következőket írja gróf Waldstein barátjának: „Magyarország felemelkedésére csak három eszköz van: nemzetiség, közelkedés és más nemzetekkel való kereskedelmi kapcsolat . . . Tegyetek mindent, hogy Budapest megszűnjék vak zsák lenni és ennek elérése végett a Duna vizét hajózásnak és kereskedelemnek kinyítni kell!"

A nemzeti csökönyösség, mely terveit fogadta, lassan elgyengült és azok a nagy tervek, melyek lángelméjében születtek meg, egymásután váltak valóra. A Dunamedence nagy vizi- és vasúti hálózata megvalósult, a Dunát az egyesülés alappillérein felépülő összekötő kapocs íveli át, a Vaskapú dunai szorosában gőzhajók szállítják az élet javait és az a nagyszabású reform tevékenység, melyet felrázta és ujjáalakította nemzeti életünk minden megnyilvánulását, még ma is hirdetik az ő örök alkotásait, mérnöki tevékenységeit.

Szeme a jövőbe tekintett és mint igazi alkotó lángelme az elkövetkezendő évtizedek célzatosságát kereste.

Széchenyi István mérnök volt, ki alkotásaival egy nemzet boldogulásának és fejlődésének sziklaszilárd alapjait vetette meg a természet törvényeinek egyszerű igazságaiban rejlő erő segítségével.

MÉCS ENDRE kmh.

Mindszentek napján tartottuk meg szokásos gyász-szalamanderünket, mely alkalommal testületileg kerestük fel volt tanáraink és elesett bajtársaink, firmáink sírját, hogy rájuk helyezzük az emlékezés és megbecsülés soha nem hervadó koszorúit.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kemény Ambrus szótlansága

(ELBESZÉLÉS.)

Karácsony tájékán fel szoktam menni a hegyekbe, hírt vinni az öreg Kemény Ambrusnak. Magánbirtokon volt erdőőr. Nagy ünnepnek kellett lenni, mikor lejött a faluba. Iyenkor sem ment sehova, csak a korcsmába. Ott sem beszélt senkivel. Mindenki úgy hívta: „Néma" Ambrus. Leült egy sarokba, kiitta a félpincét, s azután megint nem látták félévig. Én szerettem, bár velem se beszélt sokkal többet. De éppen e szótlansága miatt vonzódtam hozzá. Naphosszat jártuk az erdőt szótlanul. Ő a nyomokat nézegette, én meg igyekeztem kitalálni, vajjon mire is gondolhat? Mindíg mögötte jártam, Hatalmas, szálkás, kissé már görnyedt alakjával. furcsa öltözésével úgy nézett ki, mint valami árpádkori kacagányos vitéz.

Egyszer mégis megszólalt. Azelőtt sem hallotta senki beszélni, azóta sem.

Kemény tél volt. Foga volt az időnek. Mikor hazaértünk a járásból, nem éreztük se lábunkat, se kezünket. Szótlanul cihelőzködtünk le a kis viskóban. Az öreg gyertyát gyújtott. A hamuból parazsat piszkált elő, (csudálatosan értett a tűzrakáshoz) és rövidesen duruzsolt a kis vaskályha.

Az öreg úgy festett, mint tavasszal a hóember. Csurgott róla az olvadó dér. Bajusza végén vízcseppek szikráztak a gyertyafényben. A víz befolyt a szájába. Arra se tartotta érdemesnek, hogy kiköpje.

Hátizsákomból rum került elő. Szónélkül fogta az üveget, s akkora kortyokat húzott belőle, mint a lovak szoktak a vályúból — aratáskor. Én is ittam. Szokás szerint néztünk magunk elé s hallgattunk.

Már rég lelohadt a tűz, mikor készülődni kezdtem a lefekvéshez. Másnap korán akartam indulni hazafelé.

S az öreg Ambrus — majd halálra rémültem — beszélni kezdett. Annyira megszoktam már, hogy csak egy-két szót szóltunk naponta, hogy szinte szentségtörésnek hatott a szó . . .

— Hónap emegy má a fiatalúr, — kezdte. Megköszönöm, hogy itt vót, meg ezt-azt, amit hozott. Nem szerettem én soha sokat beszélni. Minek a? De most, mintha valami nyomná a belsőmet.

Megállt. Hosszan nézett magaelé, mint aki biztatást vár. De csak nem szóltam.

— Én má nagyon öreg ember vagyok . . . Akkó köllött vóna meghanom, mikó a fiatal úr a világra gyütt, oszt mégis élek. De nem soká má. Érzem . . .

— Ugyan-ugyan Ambrus Bácsi!

— De én tudom. Egész biztoson tudom. Hanem mielőtt meghanék, emondok valamit. Nem tudja még senki s nem is fogja tudni!

Ezt olyan erővel mondta, hogy megborzongtam. Megint szünetet tartott! Szemöldöke összeráncolódott, mintha valamire nagyon akarna emlékezni. Az arcán valami kimondhatatlan fájdalom jelent meg. Oyan furcsa lett egyszerre, hogy szinte félni kezdtem tőle.

— Régen történ a dolog — beszélt tovább. — Még akkó Ferenc Jóska vót az úr. Nyáron esett. Épp a vágást jártam, mikor egyszerre csak lövést hallok. Itt vagytok hát jó madarak, — gondótam — mert má rég hajkurásztam a gazembereket, hogy egyszer s ekaphattam vóna a nyakukat. Pegy annyi őzet kilőttek, hogy az uraknak, mikó gyüttek, hírmondó se maradt . . . De megájjatok csak, majd most közétek csördítek! Megindútam abba az irányba, ahonnan a hang gyütt. Óvatosan mentem, mint a macska szokott az egérlyuk felé. Má oda értem, ahun lenni köllött vóna nekik, de csak nem láttam semmit. Sokáig hagatóztam. Hová lehettek? Épp vissza akarok fordulni, mikó hátulról megkapnak . . . Ma se tudom . . . hogyan csináták. Elég a hozzá, hogy mozduni se tuttam. Egykönnyen azé nem attam meg magam. Rugtam, haraptam is őket ahun értem, de nem használt. Hiába kajbátam vóna, ember arra úgy se járt. Nem tehettem mást, megattam magam.

— Összekötték a kezeimet, s elkezdtek taszigálni. Kíváncsi vótam, mit is akarhatnak. Jó darabig mentünk, mikó egy hangyarakás előtt megállítottak. Olyan vékuska fa tövibe vót . . .

— Féltem. A félelemnél csak a kíváncsiságom vót nagyobb. Mi készül itt? Mert egész uton egy szót se szótak. Most se.

— Még a lábaim is átkötték. Jó szorosan. A vér is kisarjatt belőle. Most is látszik a helye. Oszt vittek a hangyarakás felé. Gondótam má mit akarnak. Tuttam, hogy végem van. Valóba főkötöttek a fára, fejjel lefelé. Épp a hangyarakás fölé. Még ott marattak egy keveset, s nemsokára mint akik jó végezték dóguk, mentek tovább. Hijába kajátottam utánok, hogy inkább lőjjenek agyon, csak nevettek. Ezt a nevetést azóta se tudom elfelejteni. Hallom minden éjjel. Néha nappal is . . . .

— S megindultak rám a hangyák. Olyan nagy, sárga vagy inkább veres fajtájóak. Ekeztek marni. A szemem, a szám, a fülem nemsoká csupa merő vér lett. A nyakam olyan vastagra dagatt, mint a derekam. Bár ne szakatt vóna le az ingem gombja,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy ott futam vóna meg . . . Ha rágondolok, még most is remegnek a térgyeim.

— Meddig vótam ott, nem tudom. A Jóska gyerek vágott le, aki a kenyeret szokta főhozni.

— Akkoriba még nemigen vót csendőrség, hogy érdemes lett vóna megjelentenem a dógot. Meg nem is akartam. Majd elintézem magam.

— Két hétig is feküttem. De sok fajta füt főzött a Jóska gyerek, aminek a levivel burogattam a képemet. Nehezen apatt. Olyan fekete vót, mint a kürtösökröké. De aztán csak rendbe gyütt.

— Én meg bosszút esküttem . . . Ismertem őket, szomszédfalubeliek vótak. Egy héten belül mind a három halott vót.

Megállt egy pillanatra itt, nagyokat hördült az öreg. Az arcán folyt a veríték. Sokáig gondolkozott. Aztán folytatta.

— Evette az Isten az eszem. Nem tuttam én mit csinálok . . . Én csak azt tuttam, hogy nem birom a nyakam mozgatni, meg, hogy az egyik szememre nem látok. Rám nem gondót senki. A falubeliek azt hitték, egymást lőtték agyon. Biztos összevesztek, mondogatták akkoriba, mert mindenki tutta róluk, hogy együtt gazemberkednek . . .

— Én meg nem nyugottam meg. Azóta nem tudok szóni az emberekhez. Mikó má nem tudom magamba tartani tovább, olyankó leiszom magam. Az jót tesz. De nem is kő má sokáig magamban tartanom. Má nem kő. Érzem . . . Igen . . . igen . . , érzem . . . .

Elhallgatott az öreg. Egyszerre olyan nagy lett a csönd, hogy a kutyakaparás úgy hatott, mint mikor a koporsóra húzzák a földet. Ugy megülte a csend a lelkünket, mint a fenyő levelét a frissen esett szűzi hó . . .

Hallgattunk. Az öreg nemsokára kiment. Csak nagysokára tudtam elaludni. Éjfél lehetett, mikor felriadtam. Nem volt a vackán. Kinéztem az ajtón. Ott térdelt a magafaragta kereszt előtt a domboldal alján. Ősz fejét bearanyozta a hold. Az árnyéka olyan hosszú volt s messziről olyan keskenynek látszott, mint egy kasza. A halál kaszája . . .

Reggel elbúcsúztam az öregtől. Elkerültem arról a vidékről is.

* *

Most, mikor újra arra jártam, hallottam a faluban, hogy meghalt már végre a „Néma" Ambrus. Egész bolond lett utoljára. Folyton imádkozott.

Ott is találták megfagyva a keresztje töviben.

Bőgér András emh.

Szent lázadások, vágyak s ifjú hitek
Örökös urának maradni :
Nem adatik meg ez mindenkinek
Csak aki véres, igaz életű.
(Ady : Ifjú szívekben élek.)

Egy új világ felé!

Ifjú erőknek lázas birodalma :
Igaz meséjű, szépséges világ!
Kitárt erőknek élő diadalma,
Mult hősökből nőtt dacos daliák :
Ifjúság, Tüzek! Széttört húsz éveink!
Fel! Fel! Ébredjetek! Uj életek,
Uj vágyak, új csodák biztos fénye int
Felénk, felétek, mint bíbor remények!

Most akarjatok konokul nagyot
Húsz éveink, fojtott akaratok!
Isten malmai nekünk őröltek magot :
Torz világok égnek, hullnak csillagok.
— Tört szivárványok, egymásba — hullt képek,
Lángok szárnyai mutatják az utat :
El ne tévedjetek! Jaj! Kerüljétek
A titkos kutat s rejtett kapukat!

Óriás ácsok dörgő robajában
Most vajúdik egy messzi — szép világ
És a hulló napok felvert porában
Megvillannak az igaz glóriák.
Óh, Te szent tűz! Égi béke lengő mécse,
Szórd már szerteszét szent fényedet,
Hogy az új világ, ha jön, majd megértse
A tiszta-kékű, széles, szép eget.

Ifjú erőknek lázas birodalma,
Igaz meséjű szépséges világ!
Ifjúság! Ős erőknek új hatalma;
Vérből, földből, dacból nőtt daliák!
Fázók! Alvók! Széttört húsz éveink!
Fel! Fel! Ébredjetek! Uj életek,
Uj vágyak, új csodák biztos fénye int
Felénk, felétek, mint bíbor remények!

OSTOROS GYÖRGY.
emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Társadalmi élet

Ifjúság és társadalom

Méltatlannak érezzük magunkat prológus írására az alább közreadott gondolatokhoz. Nem is az akar ez a pár sor lenni, csupán a tények rövid csoportosítása.

Ifjúságunk régi és egyik legnagyobb kérdése: tisztázni a kapcsolatot az ifjúság és a soproni intellektüel között. Első pillanatban egyszerűnek látszó feladat, de hamarosan rájövünk, hogy meglehetősen kényes és háládatlan dolog a kérdéssel foglalkozni. Csak mindkét részről történő szeretetadással lehet róla beszélni. Viszont, hogy kell róla beszélni, az nem lehet kétséges.

A viszony, ami most fennáll, nem megfelelő. Ezt tudja az itteni társadalom, de tudja az ifjúság is. Ha ez így van, ennek okának kell lenni. Van is. Ezeket az okokat szeretnénk most boncolgatni.

Nem akarunk szószaporítók lenni, de előbb mégis általánosságban kell pár szót szólnunk.

A mai ifjúságra előszeretettel mondják ki a döntést: felelőtlen. Kiváltságnak veszi azt a helyzetet, melyben él, s mint ilyen, nem törődik azzal, hogy életmegnyilvánulásai milyen irányúak s milyen azoknak a visszhangjuk. Időnként magára döbben. Tudatára jön annak, hogy hasznos elem lehet — s ilyenkor komoly munka végzésére képes.

Annyit el kell ismernünk, hogy bizonyos szemszögből nézve bizonyos mértékben fentiek a mi ifjúságunkra is vonatkoztathatók. Ellenben tagadhatatlan az a tény, hogy megfelelő megértés, támogatás, meghallgatás, tanácsadás, élettapasztalatadás révén, az öregebbek részéről ez a bizonyos rontó körülmény is kiküszöbölhető lenne.

A mai ifjúságának bizonyára más a célja, mint volt régen. Ez azonban nem lehet akadálya annak, hogy céljaink kiviteli módosulataira nézve tanácsot ne kaphassuk. Addig azonban, míg a tanácsok átadási „módját" nem szögezzük le, míg megfelelő alkalmakat nem találunk az „együttélésre" az idősebb nemzedékkel, erőteljesebb munka kifejtésére nem is gondolhatunk.

Legelemibb követelmény tehát a kapcsolat megteremtése. Az ifjúság minden lehetőt elkövet a maga részéről, hogy sikerüljön ezt létre hozni. Azonban az érem kétoldalúságánál fogva ez nem lehet elég. A „másik fél" részéről is kell lépéseket tenni. Minden bántó cél és él nélkül had idézzem a Parainesis két sorát: „A sokaságot szokás és előítéletek tartják fogva; s azoktól megszabadulni a lélek restsége nehezen engedi."

Beszélgettünk illetékes tényezőkkel, miként vélekednek az ifjúság társadalmi helyzetéről? Eszmecseréink folyamán hálás köszönettel, örömmel, bizakodva tapasztaltuk, hogy a kapcsolatok kimélyítésére a jóakarat nemcsak az ifjúság részéről van meg.

Kikértük Modrovich Ferencné Őméltósága véleményét. Az Édesanya szemszögéből nézi s látja a dolgokat. Nagy-nagy szeretettel beszélt az ifjúságról. Minthogy magából indul ki, nem is tudja elképzelni, hogy a kapcsolatunk a helyi társadalommal ne lenne megfelelő. Hivatkoztunk arra, hogy bizonyára bennünk a hiba. Válaszul kaptuk, hogy ez így szép. Ha van is fogyatékossága az ifjúságnak, azzal együtt, úgy kedves. S ha mégsem lenne meg a megfelelő kapcsolat, annak mélyebb okai vannak. Oka a városnak hagyományokon felépülő szelleme, zárkózottsága. Tehát nem mibennünk a hiba. Rengeteg értékes gondolatot hallottunk, amit fel is fogunk használni, de itt rájuk külön kitérni technikai akadályokba ütközik.

Felkerestük dr. Kamenszky Árpádnét is. Saját szavaival éljünk, Ő mint bennszülött nyilatkozott. Érzi, hogy változtatásra van szükség s ennek kézzelfogható módját is adja. Ne szerepeljen az ifjúság mindig mint tömeg. Mint: a tömeg, a főiskolások. Mert hiába van meg a jóakarat az ő részükről, mint ilyennel, mint tömbbel, mit sem tudnak kezdeni. Határozott ígéretet tett: Mindent el fog követni maga részéről is, hogy közelebb hozza a szóbanforgó rétegeket egymáshoz. Csak néha egyénenként is szerepeljen az ifjúság. Később aztán, mikor már egyéneket is ismernek, azok révén fejlődhet a közelebb jutás. Véleménye annyiban megegyezik a dékánné Őméltóságáéval, hogy Sopron valóban zárt város. Otthon, magának élő. Hideg, mint a hegyekről lezúduló kemény szél. De olyan nagy magabizással beszélt, hogy nem hisszük, hogy a kapcsolat mélyülése meg ne indulhasson.

Bertalan Endréné, a MANSz elnöknője, ezer módját említi fel a viszony megfelelő kialakításának. Ő a tettek asszonya. Senki se él jobban benne, senki sem ismerheti nálánál jobban, közelebbről a különböző egyesületeket, azoknak munkáját s az abba való bekapcsolódást. Egész konkrét adatokat tár elénk:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

— Nagy baj az, hogy szünetelt a MANSz ifjúsági csoportjának működése. Hiányzott az a kör, mely magába foglalja a város intelligenciájának fiatalabb rétegét, akikkel megismerkedve, rajtuk keresztül alakulhat ki az a társadalmi élet, melyben ifjúságunk is szerepelhet.

Elsőrendű kötelességének tartja az ifjúság vezetőinek, de nemcsak a vezetőknek, hanem másoknak is — a dübörgő önérzet legyőzésével a köteles vizitek megtételét, melyeket nemcsak az etikett, hanem a puszta önérzet is előír. Megbeszélései folyamán magáévá teszi, tárgyalni fogja az ifjúság ügyét, ráirányítja a társadalom figyelmét erre a mozgalmunkra. Tovább megy. Címeket fog adni, ahol az ifjúság mintegy bejelentve tiszteletét teheti, s ha ez csak egyszer megindul, megállítani csak rosszakarattal lehet.

A szeretet, az együttérzés, a méltánylás velünk szemben megvan. Ne múljon az ifjúságon annak a kapcsolatnak kialakulása, mely az együttműködést, a csiszolandóságunkat, a szélesebb látókör kialakulását célozza.

Eszembe jut Kölcsey mondása, nagyszerű útmutató is lehet:

„Ki csak társasági mulatságokban akar ragyogni, vagy éppen tudatlanok által akarja magát bámultatni, az könnyű módon elérheti célját, de értelmesektől megvettetik. Hogy a dologhoz értők előtt méltólag felléphess, hogy ismereteid mind magadra, mind másokra jóltevőleg hassanak: hosszú, fáradalmas munkára kell elszánva lenned."

B. A.

Hangyavárban jártam.

Máma reggel megint gazdagodtam . . .

Napos, világos nyári délelőtt van
Az öntőcsarnok munkással tele.
Tépettek, szürkék, porosak szegények
Így múlik el lassan életünk fele.

Dolgozni, rajta! Nem szűnik a hajsza
Megizzadt a homlok, feltört a tenyér.
— A gépcsodák kint fáradt embert ölnek
Itt meg lesz belőlük munkabér, kenyér.

Istenem, — mi lenne, ha egyszer elpihenne
Az ölni vágyás, a régi sok csoda?
Ha egyszer kézfogásra simulna az öklünk
S építenénk. — Eh! Nem lesz az soha.

Munkások közt kicsit elmerengtem
Máma reggel kicsit öregedtem.

BARCZI MÁTYÁS
kmh.

Vivát Bástyánk!

(Levél a soproni Hűség B. E-től.)

Sopron egész magyarsága, különösen pedig ifjúsága igaz örömmel vette tudomásul a Bástyánk megindulását. Sopron harcos magyarságának jelképét látja benne és tudja, hogy a Bástyánkkal új, bátor és tiszta magyar szó csendül az öreg város utcáin; több lesz a magyar szó a városban.

Városunknak, Csonkaország nyugati várának régesrég szüksége van egy erős bástyára, melyen a jövendő magyar élet építői, az ifjúság felsorakozik, dacol és szembeszáll bárminemű veszedelemmel.

Itt ütöttük az első rést a trianoni börtönfalon, s mi hisszük, hogy a magunkénak is vallott Bástyánk lesz az a lap, amelyre felfigyel az ország és amely köré először rajonként, majd szakaszonként tömörülnek a magyar ifjak ezrei, hogy kemény, elszánt seregeket alkotva, majdan megteremtsék azt a Magyarországot, amiről annyi sokszor szó esett közöttünk.

Már a Bástyánk megjelenéséről szóló első hírek osztatlan lelkesedést váltottak ki közöttünk a „Hűség" Bajtársi Egyesületben tömörült turulisták között, akik a Bástyánktól várjuk, hogy hangot ad a magyar ifjúság panaszainak, kívánságainak és bátran megszólal akkor is, ha más lapok hallgatni kénytelenek.

Hisszük, hogy a Bástyánk kürtöseinek szavára a „Hűség" B. E. táborába sietnek azok a soproni magyar ifjak is, akik eddig szervezetlenül tengődtek és nem mertek résztvállalni a közösségi munkából és nem értették meg, hogy ma szervezetbe tömörülni parancsoló szükségesség.

A „Hűség" B. E-nek célja, minden rendű és rangú magyar ifjúnak táborba tömörítése, hogy egymásra találjon az érettségizett és a kétkézi magyar munkás, mert a magyar életből csak így lehet eltüntetni az osztálykülönbséget.

Vivát Bástyánk! Rivalgó kürtödet hallja meg mindenki, hogy minden magyar ifjút megtaníthassunk tudatosan dolgozni a magyarságért, hogy megtaníthassuk, mit kell cselekedni a hazáért, hogyan kell gondolkodnia, cselekednie minden magyarnak.

Bajtársak! Figyeljetek a bástyakürtre, mely a Magyar Káté tizedik parancsolatát sírja bele a magyar szívekbe: „Valld meg magyarságodat; elsősorban tetteiddel, magatartásoddal, gondolkozásmódoddal, egész életeddel s ha kell: haláloddal is!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Magyar élet,

ahogyan a történelmi hullámelmélet látja

A történelmi determinizmust, a történelem matematikai-logikai alapon való vizsgálatát már az az új kutatószellem termelte ki, amely nem tartja megfelelő indokolásnak a véletleneket; nem elégszik meg azzal az érveléssel sem, hogy materialista, vagy idealista szemszögből nézve, a különböző gazdasági, vagy szellemi áramlatok hatása alatt kovácsolódik a történelem. További okokat kutat és mint a természettudományok, legalábbis statisztikai alapon keres összefüggéseket az események között.

A történelmi determinizmus gerince: a történelmi hullámelmélet. E szerint a történelmi események szükségszerűen hullámként követik egymást; jólétet gazdasági válság, népek, vagy népfajok uralmát más népeké és népfajoké. Bizonyos irányzatok sohasem eredményezhetnek azonos következményeket, hanem mindíg a reakciót ébresztik fel. Ez a törvényszerűség éppen úgy áll az egyes népek életére, mint egész földrészekére és nemcsak gazdasági téren érvényes, hanem szellemi, vallási és egyéb tekintetben is.

A magyar szellemi, gazdasági, szóval nemzeti élet ugyanúgy mutatja ezeket a változásokat, mint bármely más nemzet története. Nagyobbrészt kapcsolatosak is ezek a változások a külföldi élet mozgásaival, de egyben élesen elütnek attól: a magyar élet konjunktúrái mind szellemi, mind gazdasági téren elsősorban a nagy egyéniségekhez kapcsolódnak és csak másodsorban kapcsolatosak az eszmehullámokkal.

Itt van mindjárt első példának az Árpád-ház. Árpád utáni első nagyjai: Géza, Szent István — éppen abban az időben irányítják a magyar életet, mikor Európa keleti részén tért hódít az eddigi eszmék legerősebbike: a kereszténység. A magyarság azonban nem az eszme, hanem a nagy egyéniség vezetésével kerül szervezettebb, nyugodtabb, építőmunkára alkalmas életviszonyok közé. Szent Istvánhoz hasonló erős egyéniség híján elmaradna a koreszme — a keresztény életforma — megvalósulása és azzal együtt annak minden erkölcsi és gazdasági előnye is.

A rendezettebb viszonyokkal a magyarság életszintje rohamosan emelkedik. A köz- és magánvagyon már biztonságban van. Gyors ütemben halad az állami élet is az alkotmányos megszilárdulás felé. Ujra felbukkan néhány útmutató egyéniség: Szent László, Kálmán. Ezt az időt szellemileg, gazdaságilag és ennek következtében hatalmilag is egyre növekvő konjunktúra jellemzi. Ezzel eljutottunk a magyar élet hullámzásában az első hullámhegyhez.

A hullámvölgy rövidesen bekövetkezik. Eleinte csak a kifelé való terjeszkedés kísérletei mondanak csődöt, később a sikertelen háborúk következtében hanyatlik a gazdasági élet is. A hullámvölgy mélypontját az első nemzeti összeomlás jelzi: 1241.

A tatárdúlás tönkreteszi az országot nemcsak gazdaságilag, hanem szellemileg is. Hogy a hanyatlást szükségszerűen nyomonkövető javulás bekövetkezzék, itt ismét átfogó és serkentő eszme-injekció, vagy erőskezű vezető szükséges. Ismét csak jellemző a magyar sors alakulására, hogy a kettő közül az utóbbi van kéznél. IV. Béla az, aki ugyan nem képes megállítani a romlást, de igen jó építőmunkás és vezéregyéniség. Rövid idő alatt újra kilendül a magyar élet a hullámvölgyből. Javulnak a gazdasági viszonyok és a fejlődés folyik tovább. Ez a fellendülés azonban már jóval kisebb mértékű életszínvonalemelést hoz, mint az előző. Nem is tart sokáig. Az utolsó Árpádok korát éljük, IV. Béla utódai alatt az államháztartás súlyos gondokkal küzd. Kun László tékozlása komoly veszedelembe dönti az államkincstárt. III. Endre korai halála után trónviszályok gyengítik az országot. Ujra hullámvölgyben vagyunk.

Itt álljunk meg egy pillanatra. Az Árpád-ház idejében meglehetősen sűrűn követik egymást az ország életének mélypontjai és javulásai. Érthető: hiszen a hitelélet hiánya miatt a vagyonra szakadó megterhelések nem végzetesek, legfeljebb csökkentik a földbirtok terjedelmét és mihelyt a terhek megszűntek, továbbfolyik a termelőmunka és helyrezökken a gazdasági egyensúly is. Az ősiség törvénye után ez már nehezebb volt.

Az Árpádház kihalása után újra hosszabb konjunktúra következik, mégpedig mind szellemi, mind anyagi téren. Az Anjou-ház uralomrajutásával megszilárdul a közbiztonság és a fellendülést újra nyomonköveti a külső terjeszkedés, mint az első Árpádok idejében. Ez a korszak a második nagy hullámhegy a honfoglalás óta.

Itt ismét két hajtóerő találkozik: a lovagi eszmény és vezéregyéniségek. Ujra az utóbbiak szerepe a döntő, bár a keresztény országban jóval könnyebben és gyorsabban terjed a lovagi intézmény, mint a valahai pogány országban a kereszténység.

Vége szakad az Anjou-uralomnak is. Zsigmond uralkodása már nem tartja fenn a régi viszonyokat,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

utódai alatt pedig veszélyesen hanyatlik újra minden. Egyre-másra vesznek el a csatolt hűbéres tartományok is. Ujra belejutunk a hanyatlásba. Szerencsére ez is rövidéletű.

Itt következik a magyar történelem eddigi legnagyobb magasbaívelése : újra saját fajából nyer vezetőt a nemzet. Mátyás — történelmünk eddigi legerősebb vezetőalakja — helyreállítja az időközben újra megromlott közbiztonsági viszonyokat, rendbehozza az államháztartást; ügyes nemzetgazdasági vonalvezetése erős konjunktúrát teremt. A fellendülést ismét területgyarapodás kíséri, sőt a sok hadjárat sem terheli agyon az országot. A század vezéreszméje, a röneszansz, ismét nem tud mélyebben hatni a nemzeti életre, külszín marad és a paloták környékére korlátozódik.

A legnagyobb nekifutásra következik a legnagyobb visszazuhanás: Mohács. Ujra itt a magyar tragédia : nincs a válságos pillanatban megfelelő vezető. Pillanatok alatt zuhan a magyar élet olyan mélyre, mint csak az 1241.-es időkben volt.

Ez az esés aztán hosszú hullámvölgybe dönti a magyar sorsot. Bénult, magatehetetlen próbálkozások követik egymást. A gazdasági helyzet is teljesen reménytelen; Erdély is különválik és éli a maga sajátos életét, amelyben ugyanúgy megvannak az egymást követő hullámok. Az újabb szellemi, vallási áradatok: reformáció, ellenreformáció, megint csak nem tudnak öntudatot növelni, életet adni. Hiányzik a vezető, aki a mozgalmak tartalmát átvihetné az egész ország tudatába. Vallásilag is pártok vannak már. Hosszú ideig tart ez így, míg végre megtörik a jég, a török uralomnak végeszakad.

Lassan, nagyon lassan újra emelkedni kezd a magyar sors vonala. Még sok a vergődés, nehezen áll lábra a nemzet, uralkodói sem nagyon segítik a lábraállásban. Szabadságharcok jönnek. Ujra visszaesünk, meglehetősen mélyre.

Igy jutunk el a Pragmatica Sanctio idejéig. Itt még mindig nem heverte ki az ország a törökdúlást és a szabadságharcokat. Mária Terézia, II. József próbálkozásai is csak itt-amott javítanak valamit.

1825. Kezdődik a mozgás, gyorsabb a fejlődés. Széchenyi nekiindulási rést ütnek a közönyön és elfogultságon. Egyszerre óriási iramúvá válik a gazdasági előretörés. Csak most kezd igazán pótlódni a rengeteg hiány. Konjunktúra kezdődik újból, tart is egészen addig, míg a megújulás a gazdasági térről át nem tolódik eszmei síkokra. Gazdaságilag még nem állt lábra az ország és már politikai függetlenséget, szabadságot követelünk. A mozgalmak kiváltják a szabadságharcot. Ezt elvesztjük, újra visszazökkenünk a mélységbe.

Az újabb depresszió erős ugyan, de nem hosszúéletű. Elérkezik a kiegyezés és újra felfelé haladunk. Most érnek gyümölccsé Széchenyi kezdeményezései; ez a fejlődés mind az ő munkájának következménye. Iparunk hatalmas lépésekkel fejlődik, a vasuthálózat kiépülésével kibontakozik a nagyobbarányú kereskedelem is. A kultúrális élet szintén fordul egyet, de ez már csak irányváltozás és nem színvonalbeli fejlődés.

Az előző és ez a korszak az egyedüli, amelyben a konjunktúra létrejöttében mind a koreszme, mind a vezéregyéniség nagy szerepet játszik. 1825 után Széchenyi vezet és az építőmunka irányát a gazdasági liberizmus adja.

Ez a jobbrafordulás már hosszabb lélekzetű. Kisebb jelentőséggel ugyan, de ismét jelentkezik a magyar élet szilárdságát rendszerint nyomon követő jelenség: a területnagyobbodás. A Monarchia annektálja Boszniát.

Ekkor azonban már gyülekeznek az újabb viharfelhők. Rövidesen kirobban a világháború, amely után a világtörténelem egyik leghatalmasabb zuhanását szenvedik el a vesztesek. Hogy mennyire nagy ez az esés, azt leginkább bizonyítja, hogy a technika hihetetlen iramú fejlődése ellenére is, még ma sem vergődött ki Európa teljesen a krízisből.

Folytatása következik.

Az ifjúsági előadás, melyet az Ifjúsági Kör rendezett a Városi Szinházban október huszadikán, a legnagyobb siker jegyében zajlott le. A szinházat zsúfolásig megtöltötte az egyetemi és középiskolai ifjúság és szűnni nem akaró éljenzésekben tombolta ki a szinészek iránt érzett rokonszenvét. Boldogság volt ezt látni, ahogy összekapcsolódott a nyugati végvár magyar ifjúsága a szinészekkel a magyar kultúra, a magyar szó érdekében.

A másodéves erdészek igen életrevaló és nagyfontosságú tervet valósítottak meg. Maguk között egy román nyelvkurzust szerveztek meg és azt a szak egyöntetűen igen szorgalmasan látogatja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gyártja: Agytröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

BEKÖSZÖNTŐ.

Ave, ave Te nyájas olvasó és mégnyájasabb olvasónő! Légy üdvöz általunk!

Álljon meg a menet emberek! Soká? Nem! Csak pár percre, míg a XX. század baj-áradatának háborgó tengerén zilált és zaklatott életetek már-már süllyedő ladikját a Tagló biztató világítótoronyként nyugodt révbe vezeti reménytelen vergődéséből. Miként a hammelni patkányász oboájának szívhezszóló akkordjai vonzották egykoron a néhai csatornatöltelékek milliót, úgy szeretnénk vezetni mi is Benneteket a Tagló fejedelmi bőkezűséggel derűt és enyhülést osztó soraival az Agytröszt és tsai kellemdús berkeibe, az örök tubafa árnyékába, ahol bül-bül szavú csalogányok szólnak. (Cím: Szellemi vöröskereszt. U. P. Nirvána.) Mert mi az Agytröszt?! Az Agytröszt korlátolt és felelőtlen nagy szellemek olyan társasága, amely a spirituális ovomaltin dekánkénti osztogatására hivatott. Ez nem akar önreklámozás lenni, csak a családunk született jóneveltsége, mint ősztök élt bennünk, hogy mielőtt felhúznánk tajtékzó humorunk zsilipjeit, pár közvetlen lenyügöző szóval bemutatkozásként prédának vessük magunkat a kritikus közönség éhes Molochja elé.

Gyermekkorom l e g e l e j é n egészen fiatalon láttam meg a napvilágot. Apám nem volt mosónő, de egy korcsmai verekedésnek esett áldozatául születésem előtt két héttel. Koraszülött lévén, anyám nem nagyon kedvelt és hosszú időn keresztül banánnal etetett, nem tudván, mi lesz belőlem: majom-e vagy ember? Az állandó bizonytalanság és kétség miatt megszakadt élete folytonossága.

Fölcseperedtem. Tanulmányaimat az iskolánkívüli népnevelés kereteitől függetlenül végeztem. Oktatóimnak már akkor megvolt a véleményük harsány tudásomról. Tánc és illemiskoláim végeztével a sajtóval kerültem nyomatékos kapcsolatba, mint Edison késői, de annál fürgébb utóda. Ezután pályám, mint az üstökös, mind magasabbra ívelt. Prés alá kerültem, ahonnan a Hotel de Markóba költöztem száradni. Már akkor kimagasló és közbecsülésnek kitett személyem arra indította a maitre d' Hotelt, hogy az összkomforton és teljes ellátáson kívül, ingyen díszőrséget rendeljen szolgálatomra. Itt egy lapot alapítottam. „A kockázó csontváz" címen, melynek Himen rovatát általános közmegelégedettségre magam vezettem. Az idő és a cellák egyre teltek. Tehetségem nőttön-nőtt, míg olyan hatalmas arányokat öltött, hogy szűk hely lett a Markó. Ahogy kiléptem a szendelgő altruisták köréből, már produktív munkát végeztem; megalapították Sopronban a Bástyánk c. folyóiratot. Az égi magasságból s a vonatról leszállva, kezembe vettem a Taglót. Csodálkoztak, hogy miért éppen a taglót, hiszen mást is kezembe vehettem volna. A Bástyánk kőművesei nélkülözhetetlennek tartották pennámat és közismert, de rendíthetetlen, legendáshírű, de megcáfolhatatlan őszinteségemet. Ezek tettek engem hivatottá e rovat vezetésére. Patinás egyéniségem garancia arra, hogy e rovat keretein belül leráncigálom a leplet az élet fonákságairól és mindenki szeméből kipiszkálom a gerendát. Itt utalnom kell az illemkódex 84. §-ra, mely szerint megsértődni illetlenség és aki haragszik, annak nincs igaza.

* *

Most már jöhet végre a líra,
Jöhet a fűszer; a bors, a paprika,
Jöjj Múzsám, csókolj pofon,
Hogy a Bástyánk ne maradjon hoppon!

SZÉP VÁROS SOPRON.

Sopron, 1929. szept. 10. Új életem küszöbe. Állok a Gysev. indóház forgalmas peronján, poggyászoktól körülvéve. Elkeseredésem határtalan, hiszen a modern inkvizitió legujabb vívmányán, a Győr—Sopron közötti kínpályán (ha Szombathely felől jöttem volna, ugyanez lett volna a helyzet) utaztam. Az állandó, de gyorsütemű rázkódtatás nemcsak lelki, de testi egyensúlyomat is felborítva, nemesebb testrészeim helyváltoztatását feltűnően elősegítették. Nagyon csodálkoztam, mikor vándorvesém ádámcsutkám helyett a torkomon akadt. Fölsóhajtottam: ez az új élet is jól kezdődik, habár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a küszöb ragyogó. Miközben ezeket végiggondoltam, az őszi illatok pehelykönnyű kocsiján járta bujdosó útját a szellő. A ragyogó küszöbön egy sejtelmes női topán kopogása verte fel a pályaudvar ordító süket csendjét. A hölgynek hosszú szempillái rácsos árnyékot vetettek átlátszó bőrére. És én tudtam, hogy Sopronban maradok. (Akkor még zsenge voltam és bohó és főleg 1929 volt.) Langyos merengésemből firmám öblös hangja és simogató lapát tenyere vert fel. Miután eszméletemre tértem, ketten átléptük a küszöböt. Tiszteletteljes kéréssel fordultam firmámhoz: vezess, óh vezess az ódon város görbe sugárútjain a zajló élet rejtelmeibe. Ám kövess, mondá és csattogó talpainkkal megindultunk a lejtőn a város szíve felé, a tovatűnő női kontur után.

— Na, mi újság balek? Hol tengetted napjaidat? — szólalt meg firmám baráti közvetlenséggel.

Zavaros, de alig érthető szavakkal igyekeztem ecsetelni multamat. Az első megilletődésből felocsudva, biztos kézzel vezettem elmult katona életem labirintjába, különösen az utcai harcászatba, ahol már nem lengedez a zefir. Beleélve magam az előadottak kivitelébe és borzalmaiba, élénk színekkel vázoltam az utcai harcok előkészületeit és az úthajlatnál mintegy megrendelésre, minden fantáziát meghazudtolva, elénk tárult a puszta való. Barrikádok, spanyollovasok, földhányások, csatornakötegek, útburkolókövek hekatombái, zsákok tömkelege, ládák, hordók halmazai, futóárkok végtelen sora festői rendetlenségben elszórva, bénították a látszólag békés város lüktető vérkeringését.

Mi az, talán a Hűség városa hűtlenkedik és ostromállapot van Sopronban?

Firmám a bennfentesek és jólértesültek fölényes mosolyával adta tudtomra, az „örök munka városának" szerte megnyilvánuló lázas tevékenységét. Ennek évszázados, kőbevésett, kézzelfogható bizonyítékát őrzi a városi múzeum sírkő alosztálya Jókai azon mondásában: „és mégis mozog a föld!" (Na ná, pláne ha állandóan mozgatják! A szerk.) Firmám látva megdöbbenésemet, tovább magyarázott egy pár keresetlen szóval.

A szinorgiától megrészegedett levelek haláltáncukat járva, zizegve hullanak alá a harmattól nedves őszi avarra. Szélapó pajkos koboldjai prüszkölve hajtják a szilaj pegazusokat és kedvtelve tépik fel a ködpárnákat, melynek tartalma puhán és lágyan omlik rá az alant elterülő városra. A természet haldoklik. A város munkakedvtől túlfűtött, agilis rendezőiből alakult albizottság pedig ilyenkor kezdi meg rendszeres évi vitáját a város rendezéséről. A vita megindulásával elkezdődnek az őszi esőzések és az utcák feldúlásai is. A viták meddősége és a tél beköszöntése miatt abba maradnak a külső munkák, de a belső aknamunka zavartalanul továbbfolyik, melynek fényes és érezhető eredménye az utcák 75 százalékának járhatatlansága és az adminisztráció megkönnyítésére 12 fajta új nyomtatvány. Mialatt a hallottakon töprengtem, a Tschurl-korridor sártengerén lábujjhegyen áttüsténkedve, eljutottunk a Várkerületre, a város űtőerére. (Szép kis űtőér! A szerk.) Savószínű szemeim a Civitas Fidelissima kereskedelmi pulzusán pihentetve, szemem kifáradt a fényes kirakatok és portálok csillogásában. Ó menynyi báj, mennyi kellem! A gyönyörök eme nemes coagulációjától megszédülve, forogtam mint római koldus a botja körül. Az egész utca hosszában elterpeszkedő nemezis utolért egy macskakő képében. Kificamítottam a bokámat. Aki a macskakövet nem becsüli, az a por- és szagtalanított, a város szívében fekvő és országúttól és vonattól távolfekvő Erzsébet-közkórházba kerül . . . Én se becsültem. Éppen mikor a kapun bevonszoltak, förgetegként robogott ki értem a mentőautó. A belgyógyászati osztályra kerülve, megfelelő aszpirin adagokkal, egy mankóval (leltári tárgy) és a soproni utcákra vonatkozó használati utasításokkal ellátva, kitették a testemet az udvarra. Erkölcsi renoméra és firmám balkarjára támaszkodva, elindultam a „Kohászati főiskola" felé.

— Ne búsulj balek! Nemsokára megkezdik a Várkerület javítását, hiszen már 1921-ben megígérték, vigasztalt firmám.

Közben elértünk a sorompóhoz. (De bosszantó!) Határozottan rossz napom volt, mert pont az orrom előtt húzták be a sorompót. Ez a soproni specialitás, mely a forgalom gyorsabb lebonyolítását célozza, az a határvonal, mely a várost egy rossz és egy még rosszabb részre bontja. Vártam, vártam, mindhiába vártam, ősz is lett azóta, sőt mi minden történt még. Első sorban tizenkét év telt el, megrakodva búval és örömmel.

Azután ki ne emlékezne a tiszavirág életű bolettarendszerre, a tűneményes Staviszkyra, a Népszövetség halandzsa-komplexumára, az abesszin viszályra, az ötéves tervre, a spanyol polgárháborúra, az állandó jeleggel felruházott japán-kínai konfliktusra, az áldott lelkű Matuska Szilveszter balfogására, mikor elvétve a direkciót, a soproni sorompót összetévesztette a viadukttal. Igaz, hogy rossz volt a megvilágítás.

A rohanó történelemből Sopron is részt kér az állandó SVSE—SFAC rangadójával, a polgármesterváltozással és a helyi és honi selyemipar fellendülésével. (Akinek nincs selyeminge, menjen nyugdíjba.) A szerk.)

— Hej Zsiga! Fel a fékre! Tolasson a négyre! — kiálltással az utolsó kocsi is eltűnt és egy ujjnyira kinyílott a sorompó, hogy aztán ismét tartósan meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szűnjék a forgalom. Várakozásom meghozta a maga gyümölcsét: a ludtalpam kiújult és a felvételi kérvényemet elintézték. Hatheti tortúra után, mialatt befizettem 387 pengő 27.5 fillért, mint kezelési díjat, a különböző tan-, pót-, mellék- és laboratóriumi díjak és bélyegilletékek címén pedig megszámlálhatatlan eret vágtam apám erszényén, beíratkoztam az „Erdőbányászati mérnöki műegyetem"-re. A tatárjárás ehhez képest csak nyomorenyhítő akció volt és mégsem tudtam véglegesen beiratkozni, mert a legfontosabbak : az ujjlenyomatom és három fényképem hiányzott. Felvettem a nyulcipőt és derékszögbe véve a kanyarokat, a vasuti aluljárón a Várkerületre rohantam, hogy fényképeket vásároljak.

Heureka, heureka ! Horribile dictu ! Javítják a Várkerületet! Azt hittem káprázik a szemem és hogy meggyőződjek a tényekről, felvilágosítást kértem az egyik munkavezetőtől. Ő boldog örömmel, de dadogva állt az úttestre és rendelkezésemre. Elmondotta a kulisszatitkokat, mely szerint a városrendező albizottság 1928 április elsején megtartott gyűlésén hozott egy örökérvényű, de korszakalkotó, a várost és kapcsolt részeit felforgató határozatot, melynek értelmében a Várkerület rendezése azonnal megkezdendő. A határozatot egyébként egy pókhálós papirkosárban találták meg. Azonnal hozzá is kezdtek és a mai nap folyamán a munkálatok annyira előrehaladtak, hogy már közel 98 méter és 72 cm hosszú darabon az út készen volt. A felvilágosítást megköszönve, felszívódtam az egyik sikátorban székelő fényképészhez. Nagy sajnálkozások közepette tudatta a lesújtó tényt, hogy a készlet kifogyott és így fáradjak vissza este, mert addig megérkezik az új kollekció. Este letargikus egyhangúságban cafflattam vissza. Az utcasarkon velem együtt megállott a lángelmém is. Borzasztó látvány tárult szemem elé. A délelőtt már sima útszakasz nyüzsgő lövészárok képét mutatta és éhes cápaként nyelte el a szokás szerint megint kifelejtett csatorna csöveket.

Mert ez Sopron !

* *

LELKI SZAKTANÁCSOK A BALEKBÁLRA.

1. A táncot a kályhánál jobb lábbal kezdjük és a büffében balkézzel fejezzük be.
2. A bál illatorgia és a turbékolás cavalcadeja.
3. Balek, gyötörjön tudományszomj, hogy hosszú életű légy az egyetemen.
4. Szaktanács: A balekbál a „Tempus" melegágya.
5. Kereskedelmi tanács : Ha tányéroznak adj, de a váltás ürügye alatt ne végy ki belőle.
6. Nóta rendelés után a kézfogás elmarad, itt már csak a pénz beszél.
7. Jobb ma egy tangó, mint holnap egy szerenád.
8. A torok portalanítása a büffében.
9. Ha egy litert megiszol, kettő lesz belőle.
10. Addig jár a balek a büffébe, míg haza nem viszik.
11. Firma csak zenét hallgatni megy a balekbálra.

* *

A TAGLÓ SZERKESZTŐI ÜZENETEI:

1. **„Baljóslatú kószahírek"** jeligére: Kérésére közöljük, hogy a Műegyetem soproni karán az építkezések teljes tervszerűséggel folynak.
2. **„Tájékozatlan"** jeligére: Hivatalos helyhez közelálló forrásból szerzett értesüléseink szerint a lélekzetvétel a dékáni hivatalban á 2.20 P, a titkári szobában á 3.30 P. + kezelési díj. a questúrában á 5.— P és kései beíratkozás esetén 82.4% felár.
3. **„Makkász."** Nem igaz, hogy fűtenek az egyetemen. A „Tüzeléstani tanszéken" csak elméleti előadás van. Gyakorlat a nyári hónapokban.
4. **„Sportember."** Az egyetemi tantermekben kíváló por és porhó áll rendelkezésére.
5. **„Sincron-óra."** Az egyetemi órák az órással járnak sincron és a csengők a csendrendelet miatt időnként szólnak.
6. **„Bájdús"** jeligére: A virágok is elhervadnak. Azért van kozmetika.
7. **„Férjhez mennék":** A siker titka a félárbócra eresztett szempilla. Magának nem fog sikerülni.
8. **„Hézagos koponya."** Miért nem vette le a kalapot a fejéről a moziban.
9. **„Nőtlen."** Aki másnak vermet ás, bekapja a horgot.
10. **„Szerelmes férj."** Hallgasson az anyósra, sikerül az elválás.
11. **„Régiséggyűjtő"** jeligére : A polgármester úr a hiresztelések ellenére sem adja el a kalapját.

TESTEDZÉS

A sport helyzete a mai háborús időkben.

Az egyes sportágakban az első világháború után bekövetkezett hatalmas arányú fellendülés — amely az 1932-dik évi losangelesi és az 1936-dik évi berlini olimpiászon érte e tetőpontját — a mai háborús időkben megállt. Ennek természetes magyarázata az, hogy a nemzetközi viszonylatban jó versenyzők egy része kint a harctéren küzd hazája érdekeiért. s ennek következtében nem foytathat edzést, nem állhat rajthoz, ami nélkül fejlődés nem is következhet be. A világ- és országcsúcsok, a nemzetközi viszonylatban jó eredmények ritkábbakká válnak, a nagy nemzetközi versenyek is gyérülnek, másrészt azonban a testedzés cselekvő hatása nemzetnevelési szempontból a mai időkben tényleges haszonban mutatkozik. Tudjuk, hogy a sport igazi értelme a testben-lélekben egészséges, küzdeni tudó, harcedzett ifjak nevelése a hazának és csak másodsorban fel-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

adata, hogy oly versenyzőket neveljen, akik kiváló eredményekkel hazájukat ismertté és híressé tegyék. A világháborúban harcoló — főleg amerikai — katonák teljesítménye ugyanis igazolta, hogy a sportolók és nemsportolók között az előbbiek javára különbség van. Napjaink háborújában is halljuk, hogy főleg az ejtőernyősök soraiban — mint legalkalmasabbak — legelsősorban sportolók kerülnek. A sport elsőrendű nemzetnevelő hatásának tulajdonítható az is, hogy az egyes katonás szellemű államok az ifjúság sportbeli nevelését, képzését a nagy ifjúsági intézmények, — mint a magyar leventeintézmény, a KISOK, a német Hitler Jugend, az olasz balilla és avantgárdista intézmények — erősen ápolja.

Ezek a szervezetek azt eredményezték, hogy nagy tömegek kapcsolódtak bele a sportba, minek hatása kettős lett: egyrészt a nagy tömegből több kiváló versenyző került ki, másrészt — és ez az előbbinél fontosabb — az ifjúságnak nagy része nyert egészséges nevelést. Előbbivel magyarázható a németek és a maroknyi magyarok hatalmas előretörése a berlini, az olaszok előretörése a losangelesi és berlini olimpiászokon. Igen helyesen mutatott rá a sportnak ez igazi értelmére, hogy t. i. a cél az legyen: minél nagyobb tömeget mozgasson meg a sport. Kovács Béla, a soproni MAFC volt elnöke, amikor székfoglaló beszédében kijelentette, hogy azt szeretné, ha annyian jönnének hozzá felszerelésért, hogy egyeseknek már nem tudna adni.

Ilyen tömegeket megmozgató célzata, hírverő jelentősége volt a soproni MAFC által október 19-én rendezett Győr—Sopron atletikai versenynek, amelyen a versenyzők több jó eredményt értek el, igaz, hogy ezeket a szél befolyásolta. A soproniak főleg az ügyességi és futószámokban tűntek ki, a győriek a súlyszámokban jeleskedtek; így kiemelhetők Madas (MAFC) 100 m-es síkfutásban elért 11.1 mp-es ideje, magasugrásban elért 175 cm-e, Balázs (MAFC) 400 m-es síkfutásban elért 51.7 mp-es ideje, Lőrincz (ETO) díszkoszdobásban elért 42.09 m-es, Tuskó (MAFC) 12.95 m-es hármasugrása, Rácz (MOGOAC) 41.57 m-es kalapácsvetése é-s Szuromi (MAFC) 310 cm-es rúdugrása. Madas és Balázs stílusa gyönyörű; előbbi ruganyosabb, gyorsabb és állóképesebb, utóbbi még fiatal. Ugyancsak rendkívül ruganyos Szuromi is; szintén tehetség. Lőrinczből dobóstílusának kicsiszolása és kitartó, szorgalmas edzés után — ez utóbbi egyébként az előző 3 atlétára is áll — jó atlétát lehetne faragni; testi adottságai — különösen, ha 1—2 kilót még magára is szedne —, alkalmassá teszik súlyatlétának. Nem lenne helytelen, ha a MASz illetékes vezetői figyelnék e négy atléta munkáját!

Ami az egyes sportágakban elért magyar teljesítményeket illeti, itt legelsősorban a teniszről kell megemlékeznem; az év elején az északi portyán elért sikerek, a jugoszlávok által alapított Duna-Kupában elért eredmény, a Róma-Kupában elért első helyünk azt mutatják, hogy teniszsportunk eredménygörbéje emelkedő irányzatú, hogy végleg teniszNagyhatalommá lettünk. Másik emelkedő helyzetben lévő sportágunk a kézilabda; nálunk is egyre kezd tért hódítani ez a minden testrész mozgását megkívánó sportág, amely nemcsak abban mutatkozik, hogy legutóbb legyőztük az olimpiai bajnok németeket, de abban is, hogy mind több és több helyen foglalkoznak vele. Nagy sikernek számít kerékpárosainknak a világhírű olaszok felett aratott 21 : 20 pontarányú győzelme is. A győzelem annál értékesebb, mivel egy hónappal később az olaszok a szintén világhírű németeket 54 : 2 arányban verték meg. Atlétikánk még most sem került ki abból a hullámvölgyből, amibe a berlini olimpiász idején került. Ez évben is csupán 2 vereséget tudnak atlétáink felmutatni; némileg vigasztalásul szolgálhat az, hogy a vereséget mindkét esetben kiváló együttestől (svéd, olasz), atléta-nagyhatalmaktól szenvedtük el és hogy fiataljaink már kezdik bontogatni szárnyaikat. A másik nagy tömegsportban, a labdarúgásban is hanyatlás következett be a párisi világbajnokságok óta; egy világbajnokságban 2-ik helyezést elért csapat 7 :0 veresége egy még elődöntőbe sem bekerülttől már nagy szó. E mellett az eredmény mellett is az évi mérlegen még több döntetlen szerepel. Úszósportunk is még egyre mélyponton van a berlini olimpiászt követő egy év óta, amikor az olimpiászon oly dicsőségesen szerepelt versenyzők visszavonultak. A fejlődés jelei azonban itt is mutatkoznak. Vizipólósportunk továbbra is szilárdan tartja világhegemóniáját; a legutóbbi Horthy-Kupa mérkőzéseken (Hollandiában) a németektől elszenvedett 2:1-es vereség csak kicsuszott a németeknek, hisz azóta már több ízben elvertük őket. Birkózásban tartjuk azt az elsőrendű formánkat, amit a berlini olimpiászon értünk el; ökölvívásban nagyjában ugyanaz a helyzet. Evezésben viszont még mindig tart az a hanyatlás, ami még a berlini olimpiász előtt következett be, amikor az Európa-bajnokságok pontversenyét mindig mi nyertük meg. Tornában fiataljaink derekasan dolgoznak, amit az bizonyít, hogy az olimpiai bajnok németektől otthonukban csak kis pontkülönbséggel kaptunk ki. A vizipóló mellett a vívás — de csupán a kardvívás — az, amiben a világhegemóniánk még fennáll; a két szúró fegyvernemben, a tőrben és párbajtőrben változatlanul az olaszok és franciák vezetnek. A háború ezen sportágak fejlődésében — amiket elsősorban katonák ápolnak — érezteti főkép hátráltató hatását, éppúgy a modern öttusában is, amiben szintén az első között vagyunk.

Súlyemelésben, kosárlabdában, céllövészetben nem volt nemzetközi versenyünk; ezekben a multhoz képest nem is állott be változás: súlyemelésben gyengék vagyunk, jobbak kosárlabdában, még jobbak céllövészetben. Nagyjában az utóbbi a helyzet lovaspólóban, gyeplabdában és műlovaglásban.

A téli sportok közül a műkorcsolyázás és jégkorong az, amiben nemzetközi viszonylatban is számottevő tényező vagyunk. Gyorskorcsolyázásban és síben azonban még a hátulsók között menetelünk, aminek oka részben természeti adottságok hiányában keresendő.

Az elmondottakon elmélkedve, megállapíthatjuk, hogy sportnagyhatalom vagyunk és hogy idegenek előtt bátran hivatkozhatunk az egyes sportágakban elért eredményeinkre, mert hisz — más államok sportkultúrájával összevetve —, számarányunkon messze túltéve vagyunk sportbelileg eredményesek.

Festő Szabó László emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A mi életünk

Selmec az Istened, anyád,
szeretőd, mennyasszonyod,
aki bántja: ellenséged!

Ballagás

Megnyílik az aula ajtaja, kiözönlenek rajta az összekarolt valetáns sorok.

Így történt ez minden esztendő tavaszán Selmecen, s így csináljuk mi is most Sopronban. Akkor vidám, biztató madárcsicsergés és ragyogó kék ég fogadta az Akadémia kapuján kiözönlőket és a megszűnő vidám diákélet helyett bizakodással látta maga előtt mindenki a madárdalos, derűségű, reményteljes magyar életeket.

Karneváros, bohó ballagás volt még 1914 is.

És 1941 . . . ?

Mi ma borongós őszi napon ballagunk. A dalos madarak hiányoznak már a Lövérek ezerszínű lombjai közül. A tompa őszi levegő huzza alá búcsúdalunkat . . . A mi őszi ballagásunk szomorúbb, sokkal szomorúbb, mint őseink kacagó, karneváros, tavaszi búcsúsétája volt . . . Mi ma sokkal inkább a búcsúzást látjuk, mint eljövendő új életünk kezdetét. Minket kiszakít a búcsú a derűs életből és belevet 1941 átláthatatlan, sötét őszi ködébe.

Oh, gyönyörű selmeci évek! . . . Mennyire távolsodort tőletek minket 30 esztendő! Nekünk a kapun való kilépés erőszakos megkomolyodást jelent, s talán hivatásunk gyakorlása, a mérnöki építő, meg termelő munka helyett rombolást, tűzzel, vassal való pusztítását mindannak, amit a határokon túl lakó szaktársaink valaha felépítettek.

Ugye, sajnáltok is bennünket egy kissé, selmeci Firmáink?

Pedig mi büszkén és bátran vállaljuk ezt a bizonytalan kezdetű élethivatást is. 1914 még az érzelmek s a szív korszaka volt, de 1941 szétmorzsolja a lágyszívűeket, s megköveteli, hogy keményen nézzünk a jövőbe. Jövő éltünk vidám része, a derűs képzetek manapság egy kissé háttérbe szorulnak ugyan, de mi már harcos kor szülöttei vagyunk és korán megkeményedtünk. A világégés elmulik, — bizonyára hagy hátra majd nyomokat, de mi, Sopron harcos levegőjének neveltjei, vállaljuk majd a nyomok eltűntetését és a hivatásunk hivatás marad, legfeljebb a **„kulisszák"** változnak meg hozzá.

Kassay F. L. emh.

Ne bujkáljunk!

Mindíg őszinte nép voltunk! Ha akadtak is néha akik kulisszák mögött sötét kis játékokat folytattak, azok — nem voltak magyarok. Voltunk túlerőben, voltunk számbeli kisebbségben, de másokkal szemben mindíg csak egy volt a módszerünk: egyenesség, a szemtől-szembe való kiállás.

Ma sokan döngetik a mellüket máshonnan szerzett jelszavakkal, másoktól kölcsönzött önérzettel. Sokat emlegetik a békés együttműködést, a jószándékot, a testvériességet, de a látszat, amely a közmondással ellentétben nem mindíg csal, mást mutat.

Sokan bujkálnak sötét mellékutakon, az alkalomra lesve, hogy az egyénileg hiányzó bátorságot bandába verődve, túlerővel próbálják növelni. „Szabad egy kis tüzet?" — és a következő pillanatban már sújt az ököl a gyanútlan járókelő arcába. Azután: szégyen a futás, de hasznos jelszóval fusson kiki amerre lát.

A barátságos érzés, az együttműködés és a testvéri jószándék ílyen túlbuzgó megnyilvánulásai már régen ismeretesek a világvárosi nyomornegyedekben, de ott is nyiltabb a kiállás: akik teszik, nem hivatkoznak álcázó jelszavakra, hanem egyszerűen bűnözési szándék, vagy reménytelen és kiút nélküli nyomor vezeti őket.

Ne bujkáljunk!

Ha kifogásunk van valaki, vagy valami ellen, mondjuk meg nyiltan, hiszen ez a becsületes népek sajátsága. A csatornaszellem, hátmögötti munka mindíg a szélkakas-érzelmű konjunktúralovagok módszere volt és az is marad. Ha pedig együttműködést és a másikkal való becsületes munkát akarunk, mondjuk meg neki, ami bánt.

Ha pedig nem merünk nyiltak lenni, akkor ne várjuk, hogy egyenrangú félként kezeljenek bennünket. **(D.)**

Döféspont

Volt a multkoriban egy kedélyes kultúrösszejövetel, amely nagy visszhangot keltett az egész városban. Egyes — állítólag jólértesült — körök szakvéleménye szerint ezrek vonultak fel. Ejnye, ejnye! Ennyire érdekelnék a várost a kultúregyesületi megmozdulások?

— Vagy talán csak a számtannal állnak egyesek hadilábon?

—

A „Tempus" lényegét fejtegeti egy lenyügözően rosszulértesült cikkecske a Képes Vasárnap egyik számában.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nos, elárulhatjuk, hogy mi az tulajdonképpen: az elaggott bantunégerek szociális biztosítási albizottságának csatakiáltása a népszövetségi kiküldött fogadásakor. Esetleg fegfoghatjuk úgy is, mint a kínai selyemhernyótenyésztők önkéntes tűzoltóegyesületének üdvhadseregi jelszavát.

—Mindenesetre: az is fedi annyira a valóságot. Vagy ha már mindenáron a négereknél vagyunk, fejezzük ki a dolgot helyesen: Tempus = tabu.

—

A MAFC-nak nagy öröme van: helyes kis levélkét kapott „Bányászati és Erdészeti Jogászat" címzéssel. Lám, mennyire becsülnek minket: az Erdőbányászati Műegyetem már jogakadémiává lépett elő. Rövidesen a teológiai fakultás következik soron.

Ha így haladunk, rövidesen a világ polihisztorainak szülőhazája lesz a soproni Műegyetem. Nem baj, legalább megtanuljuk azt is, hogy hogyan kell levelet címezni.

—

Sztalin ismeretlen céllal elutazott Moszkvából. Na, na, kis hamis! Mi tudjuk! Minden ellenkező híreszteléssel szemben kiment a német—szovjetorosz frontra, hogy foglyulejtett csemetéjét kiszabadítsa és (jaj neked, aljas protekciósrendszer!) igéretéhez híven, főbelőjje sajátmagával együtt. Hiába, vannak még spárthai, kemény jellemek!

— (Lapzártakor kaptuk az értesítést, hogy Sztalin elvétette az útirányt és véletlenül a kelet felé induló repülőgépre szállt fel. A szerk.)

Láncszem

Ha visszatérünk újra
E vidám koszorúba,
Szóljon a dal megint:
Szerencse fel! Fiúk!

Kedves Bátyám!

Vajjon eszedbe jutunk-e néha-néha mi is, akik messze vagyunk Tőled, de érezzük, hogy mégis egy családba valók vagyunk Veled. Veled, akit évekkel, vagy évtizedekkel előbb elsodort az élet innen, aki ma már felelősségteljesen, keményen dolgozó névtelen munkása vagy szebb jövőnk épülő sziklavárának. Valamikor Te is ott küzdöttél, ahol mi most, csakhogy hidd el kedves Bátyám, a Ti küzdelmetek nem volt olyan életre-halálra menő nehéz harc, mint a mienk. És hidd el, hogy komoly, nagyon komoly a mi diákéletünk, nem a régi meseszerű, édesbús selmeci-diákélet, hanem küzdelmes, verejtékes végvári sors. Hidd el kedves Bátyám, korán megérlel bennünket korunk kiméletet nem ismerő rohanása és a nehéz idők felelősségtudata. Talán meg sem ismernél már bennünket, ha közénk jönnél. Mert bizony nagyon megváltoztunk. Azért a régi szeretet, bajtársiasság ma is töretlenül él köztünk. De szeretnénk, ha ez a szerető kapcsolat a selmeci szellem jegyében Veletek is összekötne. Mert mi mindig szeretettel és bizalommal nézünk felétek, akik előttünk tapossátok az utat, hogy az majd a mi számunkra már könnyebb legyen.

És ugyanTe, kedves Bátyám, hogyan gondolkodsz rólunk, eszedbe jutunk-e egyáltalán? Elfelejtetted-e már, hogy mennyi kedves emléked volt diákéveid alatt? Nem melegszik-e meg a szíved, ha esti harangszónál behunyt szemed előtt megjelenik a Leányvár, vagy a Károlyvár sokszor látott kedves sziluettje? És hozzáképzeled talán a susogó erdőket, a völgyben álmodozó várost, falai közt azokkal, akiket szerettél, a kislányt, akit bohó diákszíved forró szeretetével öveztél, barátaidat, akiknek kézszorítása és ölelése, azt hitted, örökre összeforrasztott Velünk. És diákéletünk ezer más gyönyörű aprósága, fiatalságod minden visszasírt szépsége, mely most talán, éppen mert vissza nem tér soha, könnyeket csal ki szemedből és néha, valld be, még torkodat is szorongatja, kedves Bátyám. Eszedbe kell jussunk ilyenkor mi is, akik valamikor szintén már csak emlékezni tudunk és emlékeink éppen olyanok, mint a Tiétek. Mert közösek nemcsak feladataink, sorsunk, hanem emlékeink is. Mi elválaszthatatlanul egymáshoz vagyunk láncolva kedves Bátyám. És most, mikor ezt eszedbe juttatom, vérünkből fakadt lapunk elindításakor, szeretném, ha ebben a lapban látnád a láncszemet, mely összeköt Téged kedves Firmám, velünk fiatal balekjaiddal.

Legyünk őszinték

Quo usque tandem? Meddig nézzük hát még ölbetett kézzel, hogy miként vergődik Sopron színpadán néhány lekes magyar? Miért nem tudunk végre odáig emelkedni, hogy megértsük, mit jelent az, hogy magyar színtársulatunk van és hogy meg is tudjuk becsülni ezt az ajándékot. Hát már mindig csak ilyenek maradunk, mindig ilyen későn, vagy soha nem ébredő magyarok, akik büszkén veregetjük mellünket, hogy a „legműveltebb város" polgárai vagyunk, s közben tőlünk minden szebb és jobb sorsra érdemes eszme, vagy ügy nyugodtan sárba fulladhat. Hát nincs bennünk annyi felelősségérzet, hogy rádöbbenjünk arra, nem mehet úgy tovább, mint eddig? Nem hasít-e bele minden becsületes magyar szívébe

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a szégyenérzet, mikor látja azt a hihetetlen részvétlenséget, mely a színtársulat előadásait kíséri, mondhatni napról-napra. Vagy nincs talán több szépre és élvezetesre szomjas ember, a legműveltebb városban, akinek lelke kívánja a felüdülést? Ezért írtunk cikkeket napilapjainkban felháborodva azon, hogy Sopron csak 3 színházi hónapot kapott? Nem kell-e keserűen felnevetnünk ezen, most, midőn már egy hónapja itt játszik a várva-várt színtársulat és e hónap bebizonyította azt, hogy még két hét is sok lett volna. Miben éljük ki hát akkor híres „kultúránkat"? Ne kerteljünk, legyünk csak őszinték és kemények magunkhoz. Komoly idő komoly szavai szólnak felénk, melyeknek a szívekig és az értelemig kell hatolniok, hogy végre ez a közöny felmelegedjen, mert lehetetlen, hogy ez a hideg részvétlenség fel ne engedjen végre. Derék színtársulatunk pedig várja, hogy színt valljunk: Vannak-e még a magyar kultúrának pártfogói és ápolói Sopronban, vagy nincsenek?

P. L.

Útmutató

Erdészeti lapok: 1941. okt. 15-i száma:

Lángos Lajos: „Erdei vasutak nyomjelzése" c. cikke érdekes tanulmány, mely főleg a IV. é. emh. számára, de a II. é. emh.-nak is ajánlható. Egészen gyakorlati szempontból tárgyalja az erdei vasutak nyomvonalának kitűzését és az ezzel kapcsolatos munkálatokat. Foglalkozik a kanyarkitűzésekkel (II. é. emh.-ek!), a szelvényezéssel, az ideiglenes és végleges nyomvonal kitűzéssel, a váltóméretezéssel, stb-vel. Gyors eljárást ad a gyakorlati és megfelelő pontosságú szintezésre, szögtűzőtükör segítségével. Mindezeken kívül táblázatokat közül, melyekkel megkönnyíti a gyakorlati vasútépítő mérnök munkáját.

Búvár: 1941. október.

—

Stubnya Dezső: „A magyarországi árvizek keletkezéséről" c. tanulmánya nem annyira műszaki, mint inkább nemzeti szempontból világít rá a kitűzött tételre. Stubnya mérnök rámutat elsősorban arra, hogy a magyarországi árvizek tulajdonképpeni oka nem az Alföldön, hanem a folyók forrásvidékén keresendő, ahol a kopár hegyoldalak a lezúduló víznek és törmeléknek szabad teret engednek. Rámutat arra, hogy a mostani gyakori árvizek tulajdonképpeni okozói a volt „új gazdák" (csehek, oláhok), akik letarolták a hegyoldalakat és ezáltal száz és száz magyar családot tettek éhezővé, földönfutóvá. Végül cikkében megadja az irányt az árvizek leküzdésére is.

—

Sebesico: „A nehézbombázó." Számadatokkal mutatja be a nehézbombázó fejlődését, súly, hatótávolság és teljesítőképesség szempontjából.

—

Növényvédelem: 1941. okt. 15-i számából:

Vásárhelyi: „A mezei pockok és pusztítói" c. kis cikk nagyon ajánlható a III. é. emh-nak. A cikk felsorolja a pockok pusztítóit, hihetetlen számadatokkal igyekszik bebizonyítani, hogy mennyire hasznosak a cickányok és rókák, mint pockokpusztítók a mezőgazdaság szempontjából.

Érdekes cikket közöl a **Búvár** (1941. okt.) **Mártonffy L.** tollából a rádium érceiről. A cikkíró a felfedezés időrendi sorrendjében tárgyalja az uránszurokérc előfordulásokat és keletkezésüket. Joachimstali, katangai, chinkolobwei és egyéb előfordulások története vonul el szemünk előtt, végül néhány szóban tájékozódunk az ooleni ércfeldolgozó gyár felől.

A **Természettudományi Közlöny** (1941. okt.) mint mindig, most is általános érdeklődést keltő cikknek ad helyet hasábjain. Dr. Bay Z.: Az atómátalakítás elvei és eszközei címmel tájékoztatást nyujt a legkorszerűbb kutatásokról.

A Gessereipraxis Nr. 19. (1941. szept.) Ritter: Kontinuirlich gegossene Stahlkurbelwellen anstatt geschmiedeter Achsen című cikkében a mechanizált acélgyártás nagyszerű példáját mutatja be.

Nagyarányú folytatásos cikket közöl a **Metall und Erz** az elmult évek fémkohászati fejlődéséről V. Tafel: Das Metallhüttenwesen in den Jahren 1939 und 1940 címen. Az októberi számban H. Wegner: Alumnium, sein Rang unter den Metallen-ban az aluminium térhódításáról beszél az ipari fémek között. Rámutat az aluminium szerepére a haditechnikában, valamint nagyarányú olcsóbbodására és a piac szeszélyei iránt való érzéketlenségére. Ugyanitt G. Birk: Breite Aluminiumlücke der UdSSR címen a napi eseményekkel kapcsolatban álló tájékoztatást ad.

Faller Jenő okl. bm. „A robbantómunka fejlődéstörténetéhez." Érdekesen világítja meg azt a nagy forradalmat, amit a selmeci Felső Bibertáróban elhangzott próbalövés jelentett. Nem ez volt az első robbantás a bányában, hisz 1533-ban a veszprémmegyei Palota várának ostromlásakor már alkalmazták. Láthatjuk és olvashatjuk magyar nyelvű fordításban az 1627. febr. 8-án történt selmeci próbalövés németnyelvű jegyzőkönyvét. Figyelemmel kísérhetjük a történelmi adatokkal alátámasztott fejlődési fokozatokat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tények — tanulságok

A színpadi színészet válsága

A staggione rendszer megbukott!

Az elmult hetek és évek szomorú példái igazolták tették azt a féltő aggódást, mely a magyar színészet pár évvel ezelőtt történt átalakulását fogadta. Az ország különböző városainak egy kerületbe történt összeházasítása és az ebből született előadási és kivitelezési nehézségek oly feladatok elé állították a színészetet, melyet megoldani nem tudott. Az akadályokat a szellemiek mellett a tér és időbeli ellentétek képezték.

A kislétszámú társulatnak egyaránt játszania kell drámát és operettet, vígjátékot és operát. Igy adódik elő az a tragikus végű eset, hogy a nagytehetségű és sikereket arató drámai hősnő az operett primadonna szerepében a legcsúnyább bukás részese lesz.

A közönség pedig csak csodálkozik. Becsapottnak, megcsaltnak érzi magát. Az okot nem kutatja, a valóságot nem keresi, csak kimondja az ítéletet: tegnap jobban játszottak, ma csak színészkedtek. És ha csak ennyit mondana. De jön a tett: az elmaradás, a szinház mellőzése, mely elkeseredettséget és lehangoltságot von maga után. A közönség pedig csak áll tudatlanul, mely letargia tudatos szinházbajárássá válni újra csak hosszú töprengés után fog.

Az egyes műfajokat a legszigorúbban szét kell választani a szinjátszás terén. Mint ahogy a művészetek és tudományok egyes ágaiban is szakok vannak, úgy a színészet terén is ezeket az évszázadok alatt önmagából kinőlt és megteremtődött válaszfalakat meg kell hagyni, és nem szabad azok ledöntésével az ellentéteket összefolyni engedni, hogy háborgó tengeri vihart alkossanak. A szinpadi színészetnek ma különösen művészibbnek és tökéletesebb tartalmúnak kell lennie, mint valaha, mert igen komoly és erős ellenfele támadt a mozgófénykép, a film rohamos fejlődésében.

A ma embere mindenben a reálist, a valót keresi, a szinpad pedig legtöbb esetben távol áll az élettől. Csak egy esetben hajlandó letérni az élet mesgyéjéről, ha ez az út csodás, gondtalan szép, vagy pedig ismeretlen kétségeket tartalmazó új világba vezet. Ha a valószerűség szürke, ködös unalomig szokott utakon jár, akkor a ma embere, nem szívesen megy utána. Inkább marad az őt körülvevő életkörülményekbe, abba, amelyben napjait leéli, mert itt legalább valóját, saját énjét kapja. Az emberi lélek szerepet cserélni csak egy fényesebbel, egy jobbal szeret.

Az összekevert prózai-operetti szinészi játék mellett a mai szinpadi élet nagy válsága a tárgy, a mondanivaló nagy hiányosságában található. Nincsenek megfelelő új szinpadi darabjaink sem prózában, sem zenei előadásban. A magyar szinpadi irodalom és zene hanyatlást mutat és a mégis születendő egy-két csenevész, de kései utód csupán a szükség kényszerítő hatalma adta vitamininjekciónak köszönheti életét. Erőtetett dinom-dánom mulatozások és vérző operetti szerelmek a közönség szívét ma már nem rezegtetik meg.

Sivár a mondanivaló?! Marad akkor a kiállítás! De itten közbenszól az ellenfél: a film, mely összehasonlíthatatlanul fényesebb és plasztikusabb környezetben fokozza témája hatását. A film korlátlan a lehetőségek terén, míg a színház tér- és időbeli adottságainál fogva kötött. Már pedig magában véve e tény eldöntötte a két művészet harcát a mozgófénykép javára.

Leszögezhetjük: a szinpad ma már sikereket csak a mondanivalójában felvetett problémájával s annak művészi érzékeltetésével érhet el. Már pedig e kettő a staggione rendszereknél nem áll rendekezésre. Nincs megfelelő új darab, másrészt pedig a régiekhez csodálatos módon félnek hozzányulni, mert egyszerűen tudják, hogy nincs megfelelő adottságuk az abban rejlő érvényesülési siker pilulák kiaknázására.

Ezen a szomorú vergődésen csak a staggione rendszer megszüntetése segíthetne. Minden nagyobb városnak meg lenne a maga állandó, külön prózai és külön operett társulata, mely megfelelő betanult darabokkal rendelkezne és így a fő idő nem az energiák felesleges elpocsékolására, a kutyafuttában hetenként összeállított két-három darab kivitelezésére fordítódnék, hanem a szinészi játék tökéletesítésére, csiszolására. A közönségnek nem kellene félnie, mert minden esetben tudná, hogy mit kap. Már pedig egy-két csalódás, még ha nagy sikerek is vannak mellette, elegendő a közönség elriasztására, mely maga után éles üvöltéssel húzza az S. O. S-t. A staggione pedig mindíg csalódással jár!

Miskolcon már meghúzták a vészharangot a szinjátszás felett, Győr most próbálja a megkondulást megakadályozni, Sopron pedig jelenleg benne van

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

abban a vészes holtpontban, melyben nem tudni, mit hoz a holnap? Egy jobb sorsra érdemes társulat vívja küzdelmes harcát nemcsak megélhetésükért, de a magyar színjátszásért, a magyar szó és muzsika dicsőségéért. A közönség mellettük, ők adják tehetségük legjavát, de arról már nem tehetnek, hogy már a sikertelenséget magában foglaló feladatok elé állítják őket. Nem tudnak a staggione rendszer sokoldalúságával megbirkózni, egyszerűen az egy rókáról nem lehet két bőrt lehúni elvénél fogva.

A szinpad vívja gigászi harcát a filmmel, mely harcban csak úgy tud lépést tartani, ha az erőket nem forgácsolják szét, a tehetségeket nem irányítják el helytelen utak felé, ha mindenkinek és mindennek megadják azt az őrhelyet, ahová tehetsége és tudása állítja.

A staggione pedig pont az ellenkezőjét teszi.

Ütött a huszonnegyedik óra! Döntenünk kell, hogy talpraállítsuk-e a magyar szinpadi színészetet, vagy nem?!

Ne felejtsük: annál értékesebb egy nemzet, minél több kincse vagyon! A színészet pedig, ha igazi művészet fűti azt, igen nagy kincs: drágakincs!

(—tike.)

Pergő kockák

A magyar filmgyártás a minőségi termelés helyett áttért a kártékony hatású mennyiségi, azaz tömeggyártásra, mely tény mindenkor maga után vonja a nívó szüllyedését. Filmgyártóink művészetnélküli, üres üzleti számítással kalkulálva, a befektetett tőkét akarják csupán biztosítani, melynél kimondhatatlanul vigyáznak, hogy ez a legminimálisabb legyen, és így a kockázat is a lehető legjobban összezsugorodjék.

Budapesti műtermeinkben nem mernek újat alkotni, félnek az újtól, csupán haladnak a régi, a kipróbált, de rossz utakon. Igy születik meg aztán az a sok lehetetnél lehetetlenebb torzszülött, melyek vajúdásánál ugyanazok a kellékek és ugyanazok a szereplők álltak őrt, csupán a tavaszi napfény egyszer lágyabban, máskor derűsebben sütött. Csupán a vegyszerek adagolása más, de a végén mindből ugyanaz a vérszegény, váz és tartalomnélküli szörny jön a világra. A felületes, könnyed világ zajgó semmittevései, az erkölcsi és társadalmi posvány útvesztői látnak napvilágot a drága magyar munka verítékező gyöngycseppei nyomán és mindez hiábavaló, sőt sokszor káros, mert nem méltó magyarságunkhoz és nemzeti céljainkhoz. Történelmi időket élünk, de eddig még egy magyar filmet sem láttunk, mely a magyar problémákkal, az égető sorskérdésekkel és világnézetünk sziklaszilárdságával foglalkozna. Akkor, amikor külföldön milliókat költenek propaganda és történelmi filmekre, akkor mi keserves tizezreinket arra fordítjuk, hogy pezsgőgőzös szerelmi találkahelyeken a cédaság léleknélküli fertőjét dicsőítsük. A test zsarnokai, a mámor gyönyörnői aratják diadalaikat a magyar filmek eseményeiben akkor, mikor a lelkekben ott égnek a nagy sorsdöntő eseményekre a miért-ek és várnak feleletet.

Lehetetlen témák és még lehetetlenebb megoldások vergődnek két órán át az ember szemei előtt és mikor nagy ritkán megcsillogtatják a művészet magasabb dicsfényeit is, ebbe szomorú árnyékot vet a szükség szörnyű bilincse. Nem jobb lenne inkább minden öt film helyett csak egyet csinálni, de tökéleteset és művészit?!

A most folyó évad eddig bemutatott magyar filmjei közül egyedül a Néma kolostor volt az, mely kállításával, mondanivalója gazdagságával és színészi játékával minden tekintetben kiemelkedett olcsó pénzű vígjátékelődeitől. Komoly művészi teljesítmény közepette igyekezett azoknak a problémáknak testet ölteni, melyeket a Karthausiban br. Eötvös József vetett fel. Természetesen a gondolatszárnyalást nem minden esetben tudta követni a vizuális érzékeltetés.

Külföldi filmek közül a német és amerikai piac alkotásai csillogtatták meg az igazi filmgyártás lehetőségeit. A német filmek természetesen a ma folyó gigantikusméretű világnézeti harc szemszögében állanak és annak eszméit hirdetik. Igy főleg ennek tulajdonítható be nagy sikerük, mely főleg az alsóbb társadalmi rétegek körében tombolja ki magát. „Bismarck, a vaskancellár" propagandisztikus és kissé fanyar ízű történelmi levegője mellett tökéletes és kiváló színészi és technikai teljesítmény. A revüszerű és az élet eseményeinek meseszövése található a „Vera Nikolskaja" című német filmben, mely mesteri rendezése mellett új utakon haladó felvételekkel dicsekedhet. A vígjátékoknak egyéni sajátosságait és a humor ízléses adagolását nyujtja a „Brigitta férjet fog." A gondtalan, meseszerűen szép események kikristályosodott finomságú láncolata.

A kiállítás gazdagságának és a lélektani motívumok kidomborításának igazi és verhetetlen mesterei még mindig az amerikaiak. Intermezzo című filmjükben csodás összetalálkozását adták a zene lágy dallamain keresztül az észbeli értelemnek és az érzésbeli sóvárgásnak. A művészi lélek nyugodt harmóniájában a zene és mozgás kifejező eszközein keresztül drámai erővel tárta elő a mondanivalót: a férfi és nő tiszta vonzalmát. A családi élet boldogság sugarait és szürke gondjait plasztikus eszközökkel keltette életre Mickey Rooney két filmje: az „Ifjú Edison" és a „Nem gyerekjáték." Mindkettőben oly drágakőszerű csillogását adta a szülői és gyermeki kapcsolatnak, melyet csak szent áhitattal tudunk csodálni és sívárogva kérdezzük: miért kell másképlenni?!

—lkó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

ZIMMER ERNŐ: FORRADALOM A FIZIKÁBAN.

A technika századát éljük, melynek egyik fő tudománya a fizika, mely e század eleje óta hatalmas fejlődésén ment keresztül. A fénynek és anyagnak évszázadok óta vitatott problémái új megvilágításba kerültek, és ennek következtében a fizika világképe is teljesen megváltozott. Kétértelmű játékot játszott a fény: egyszer gyorsanrepülő részecskének mutatkozott, másszor viselkedése csak elektromágneses hullámként volt magyarázható. Az anyagról is kiderült kettőssége. A régebbi módon értelmezett oksági elv alkalmatlannak bizonyult az atom belsejében lejátszódó folyamatok leírására, az atom magja körül keringő elektronok viselkedése csak a modern kvantumfizikával nyer magyarázatot, az atommagvak kutatása pedig mindmáig sem záródott le. Ebbe a néhány éve még a szakemberek számára is alig érthető világba vezet Zimmer könyve, melyben matematikai eszközökkel követi a fizikai folyamatokat.

CHOLNOKY JENŐ: ERDÉLYI KÉPEK.

Az érdeklődés homlokterében ma, Erdély áll. Tele problémájával, ezer titkával és rengeteg természeti kincsével. Hegyei, völgyei, történelmi levegőt árasztanak és ezeken a vérrel áztatott, verítékkel itatott magyar rögökön vezet végig Erdély nagy ismerője: Cholnoky Jehő. Rámutat Erdély geológiája mellett szépségeire és érdekességeire is. Útleírásszerű kirándulás formájában végigvezeti az olvasót a Királyhágótól a Tordai hasadékon át a Brassói hegyekig. Könyve tanít és gyönyörködtet. Megtanít hogyan kell egy tájat néznünk, hogy lelkünk valóban elmélyedjen benne, hogy mindent megismerjük róla, amit tudnunk kell. Gyönyörködtet azzal. hogy egy tudós a maga legszemélyibb és legkedvesebb utiemlékeit meséli el pompás megelevenítő erővel és ízes stílusban. E könyv révén a legfontosabb ismeretek birtokába jutunk hazánk e csodás szépségű tájairól és részletes felvilágosításokat kapunk a vidék földrajzi viszonyairól.

BABAY JÓZSEF: ÉDESANYÁM. Babay József azok közé a megáldott tollú írók közé tartozik, akik minden szavának szívfedezete van. S ez a fedezet a legidőtállóbb, mert a szív, bármi történjék is a világgal, s a benne vérzőkkel, örök valutája marad az emberiségnek. Babay József új könyvében édesanyjának emel méltó emléket. A könyv lapjain egy forró fiúi szív utazik egy forró és áldozatos anyaszív körül. Egy sereg történetet kapunk, melynek központja az édesanya, mint ahogy a világrendszernek központja a Nap. A történetek Babay József lelkétől lelkedzettek, a szívén, a mosolyán, a könnyein keresztül történtek meg. vagy talán helyesebben: ő történt meg velük. Babay József anyaszeretete nem az, ami az irodalmi anyaszeretet szokott lenni. Nincs benne semmi póz, semmi koturnusos kötöttség, semmi görögtűz és semmi reflektor a vasajtó felé. Ez a könyv gyónás, imádság, emlékezés, visszasírás és két összetett kéz egy sírba hanyatlott anya fölött. Babay József nem az anyák napját üli meg ebben a könyvben, hanem az anyák örökkévalóságát. A könyvön megérzik, hogy az író elsősorban önmagának, önmagáért írta. Kicsordultak lelkéből az édesanyjával, a falujával, gyermekkorával és ifjúságával kapcsolatos történetek. Aki a könyvet végigolvassa, jobban fogja szeretni az édesanyját, de jobban fogja szeretni Babay Józsefet is, aki még egy művében sem adott ilyen megejtő költészetet. **Falu Tamás.**

Dr. PÉCHY HENRIK: A TÖRTÉNELMI HULLÁMELMÉLET ÉS A TÖRTÉNETI JÖVŐ KISZÁMÍTÁSA.

Remek stílusban megírt könyv, amelyet nem lehet letenni, míg ki nem olvasta. A legfiatalabb történetírási irányzatot tárgyalja: a történelmi determinizmust, mégpedig annyi bizonyítókészséggel és alapos felkészültséggel, hogy szinte ellentmondás nélkül hisszük el minden állítását. Meglepően érdekes összefüggéseket kutat fel a történelmi adathalmazok között. Számitási módszereiben nem bocsátkozik részletekbe, de elvi jelentőségű megállapításai logikusak és megcáfolhatatlanok.

Némi szépséghibát jelent a munkában, hogy egyes részleteknek túlzott jelentőséget tulajdonít, ami néha a tárgyilagosság rovására megy. Ezek azonban csak részletek. Az elmélet bizonyítása egészben véve sikerült.

A könyvnek legragyogóbb vonása a tömör és mégis könnyed, élvezetes stílus és tárgyának időszerű volta. Látókört ad, amit 90 oldalas munkától talán nem is várnánk. Középiskolásoktól vezető politikusokig — mindenki tanulhat belőle.

Dr. PÉCHY HENRIK: NEOKAPITALIZMUS.

Nagykoncepciójú munka, ugyanazzal az alapossággal kidolgozva, mint a „Történelmi hullámelmélet." Első, rövidebb része remek áttekintése a közgazdaság tőke- és munkaeméelt részének: tömör, világos és mindenki számára könnyen érthető. A másik rész a tárgy tulajdonképpeni fejtegetése. Szigorú logika, pontos megokolások, példák tömege — mindez látszólag elegendő is. A szerző ideális szocialista-felfogása azonban még a legtárgyilagosabb sorokból is előcsillog. Ez a könyv Achilles-sarka. Másik hiba, hogy kissé túlozza a gazdasági bauditizmus képét. Sajnos, csak kissé, mert állításainak nagyobbik része egyáltalán nem túlzás. Ez a két gyengesége azonban keveset ront a munka értékén: a felvetett gondolatok eredetisége, szellemessége és a megoldási módok észszerűsége szembeszökő. A könyv stílusáért egyenesen hálásak lehetünk a szerzőnek, mert gazdaság-tudományi munkát élvezetesen, könnyen érhető és megtartható módon megírni, az már több, mint írni tudás: művészet.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király nyomda Sopron, Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

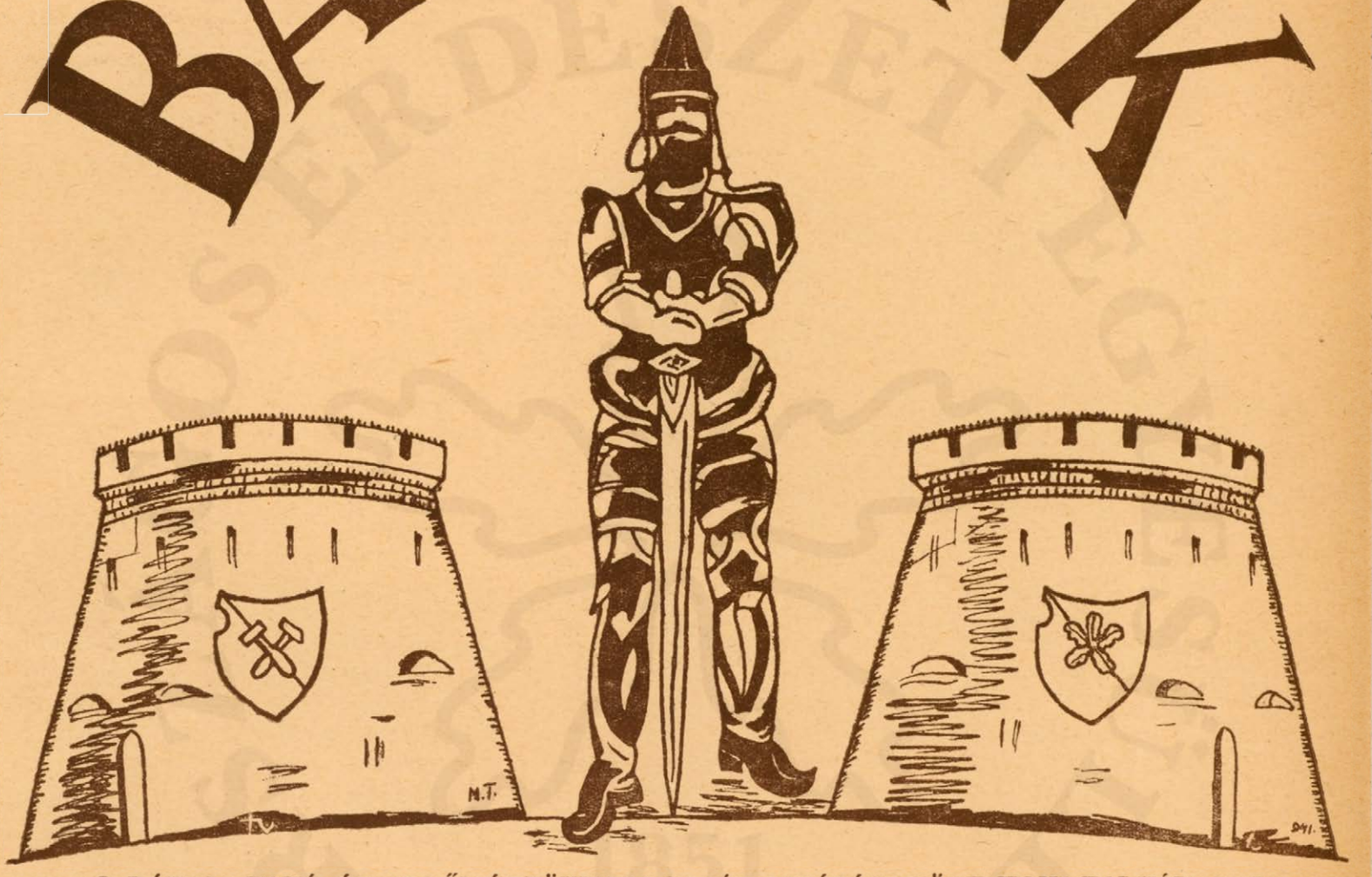

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1941

ELSŐ ÉVFOLYAM — MÁSODIK SZÁM — DECEMBER

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Mécs Endre: Két évtized	1
Zilahy Lajos: Levél a „Bástyánk"-hoz	3
Gacs János: A magyar fejlődés útja	5
Vági István: A Cambrai harci kocsi csata	7
Barczi Mátyás: A kémia a háborús önellátás szolgálatában	9
Polgáry Sándor: Hivatástudat: újjászületés	11
Tagló	13
Posgay Lajos: Pár szó az egyenruhánkról	16
Láncszem	17
Napraforgó	17
Testedzés	18
Útmutató	20
Selmec	21
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Legjobban szórakozhat a
Jäger borozó-ban
Kitűnő italok és elsőrendű ételek!
Cigányzene!
Minden este Horváth Jancsi muzsikál zenekarával.
Flandorffer u. 11. — Telefonszám: 300.

Horváth Károly
könyv- és papíroskereskedés
Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az Örök Fiatal

Változnak idők, változnak népek, változnak emberek. A nemzetek életformája is változik, a körülmények, sorsok, vezetőszerepek és eszmények mind-mind változnak. Csak egy marad meg állandónak, túlnőve az idők és jelszavak keretein: az egész életet irányító eszmény.

Vannak, akinek az életében az eszmény csak negyedrangú szerephez jut. Sután, félszegen csillan elő néha-néha, azokban az időkben, amikor divat eszméket vallani és eszmékért élni. Máskor gondosan elrejtőzik a mindennapi kicsinyességek és önző nagyotmarkolások barrikádja mögé, de azért mindig tartalékban áll, készen arra, hogy megnyilatkozzék és alibit igazoljon; csak éppen egy hiányzik: az eszmének az a szerepe, amelyre hivatott: a vezérlés. Vezetni egy életmunkát, irányítani egy sorsot arrafelé, amerre az eszme parancsolja.

Vannak szerencsés nemzetek, amelyeknek életében mindig akad valaki, aki a nemzeti eszményeket képviseli. Ezek a nemzetek élik túl a történelem legnagyobb kavargásait, a legrettenetesebb megpróbáltatásokat. Ezek a nemzetek valami olyasféle úton járnak, mint a bibliai vándorló sereg: útmutató tűzoszlop jár előttük, amely világossá teszi az éjtszakát.

Nálunk is akadt minden viharban valaki, aki mutatta az utat. Csodálatos igazságszolgáltatása a sorsnak, hogy ezek a valakik mindig a magyar faj véréből termettek, gyönyörű cáfolatául annak a hazug elvnek, hogy a magyart csak más fajú vezetheti jól, csak az tud tekintélyt tartani.

Kemény idők — kemény embereket követelnek. Aki a viharban elveszti a fejét, azt elsodorja az orkán. Akinek nincs meg a lelkéből termett, szívéből kinőtt, őseinek vérével örökölt bátorsága, gerincessége, az nem képes helytállni. Aki magamagát nem tudja a helyes úton tartani, az nem vezethet nemzetet sem helyes úton.

Ezért adunk hálát minden Miklós-napon: megköszönjük a magyarságra különös gonddal ügyelő Istennek, hogy ma, a mai éjszakában is állított elénk vezért. Olyan vezért, aki nemcsak a magyar hősi eszmény megtestesítője, hanem ennél több: a magyar ember, a minden körülmények között helytálló kemény magyar példája, akinek életében egy vezérfonál volt: a magyar nemzeti eszményekért való küzdelem.

Mi, a magyar fiatalság büszke szeretettel valljuk magunkénak, a magunk lelkéből valónak Horthy Miklóst. Ma, amikor annyi szétágazó út csábítja jobbra-balra a jószándékú ifjúságot, egyetlen irányítónk van a cél felé: az ő élete, tettei, munkája.

Az a sereg, amely vele tartott az összeomlás után, a megf.atalodott lelkű Magyarország volt. Az a sereg, amely ma építgeti az országot, a még fiatalabbak serege. Az a sereg, amely majd pár év mulva özönével lepi el az ország munkatereit, már lélekben teljesen új, gerinces, hősi példákon és kötelességteljesítésre nevelt gárda lesz. Az élen akkor is ott lesz a Vezér, ugyanaz, aki ma. Akkor is ő irányítja majd az országépítést, amint hogy irányította annakidején az országmentést. És a magyar fiatalok ajkán az idők végtelenségéig száll majd a dal, katonák között, munkatáborokban, iskolákban, csendes beszélgetésekkor arról, aki minden magyar között a legfiatalabb tudott maradni, mert bátor, munkás és fáradhatatlan volt; az ilyen férfi mellett pedig kalapot emelve somfordál el a vasfogú idő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szellem és példa . . .

MACHATSEK GYULA
volt főiskolás bajtársunk, aki
Sopronért és Nyugat-Magyarországért
hősi halált halt
1921. szeptember 8-án
az ágfalvai csatasíkon

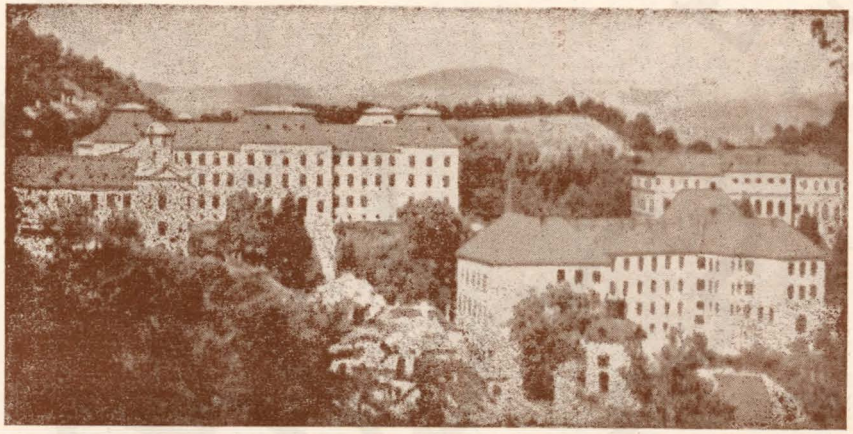

M. kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia Selmecbányán

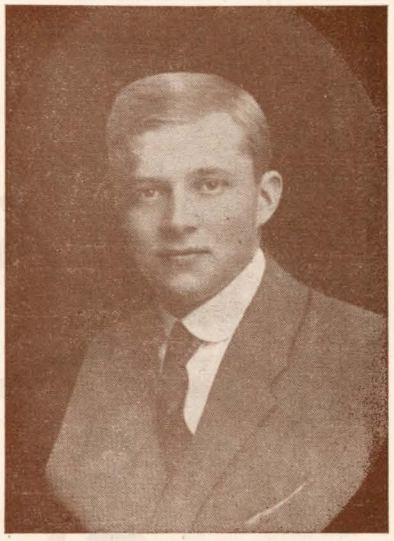

SZECHÁNYI ELEMÉR
volt főiskolás bajtársunk, aki
Sopronért és Nyugat-Magyarországért
hősi halált halt
1921. szeptember 8-án
az ágfalvai csatasíkon

M Kir. József Nádor Műszaki és Gagdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara, Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Két évtized.

Irta: MÉCS ENDRE kmh.

Egy négyéves háború világégése szörnyűségeiben kifáradt, politikai zűrzavarban sínylődő nemzet végzetes porbahullása és egy a legmélyebb nemzeti hovatartozandóság eszméin újraébredő ifjúság harcos magáratalálása és vérségi felemelkedése ölelkezett össze azokon az eseménydús őszi napokon, melyek évjelzésén 1921. állt.

A hősi harcos nemzet kezéből erőinek megbontása révén kicsavarták a fegyvert és csalódása kiváltotta keserves aléltságát az ellenük törő hatalmak leszentebb hazafiúi hagyományainak elhamvasztására akarták felhasználni. A megpróbáltatások idegőrlő izgalmai a mindenbe való megnyugvás fásult állapotának vésztjósló jeleit hozták maguk után, hogy megsemmisítsék egy ezeréves ország területe sérthetetlenségébe vetett hitet és bizalmat. Odaátról irányított forradalmi megmozdulások emésztették fel a lelkesedés maradványait is és a csalódottság keserű, de megnyugvó érzeténél a nagy általánosságba nem tudtak többet kiváltani azok a döntések sem, melyek a nyugatmagyarországi probléma felvetésével egy új, addig ismeretlen harc szakadatlan láncolatát indították el és végeredményben hazánk legfájóbb sebét fakasztották fel.

Sopront és vele együtt Nyugatmagyarországot a hivatlan prókátor szerepében gigerliskedő entente hatalmak elcsatolták az ország testétől és többi hasonló intézkedéseikkel egyetemben megcsonkították a világtörténelem egyik legszervesebb egységét.

De a történelem megdönthetetlen tényeket nem ismer. Különösen akkor nem, ha azt a történelmet egy tettrekész ifjúság mindenre elszánt harcos szelleme irányítja. Ez az irányítás sikerült. Még a lövészárkok vérzivataros lángjaiban megszenvedett apák a sors végzetszerűségében való megnyugvás odaadó megmásíthatatlanságának mindent leromboló reménytelenségében adták át magukat a holnap célnélküli bizonytalanságának, addig a harcok levegőkörnyezetének keserű szájízt adó emlőjén felnőtt ifjúság a halállal egyenrangúnak érezte a kapott sebet, — de ifjúi lelke élet után kiáltott. És a kiáltást tett követte. Szembe mert szállani az elnyomók kényuraságával és kezébe vette saját sorsának a történelem ítélőszéke előtti felelősségteljes irányítását. Ez a felelősség súlyos és lélekmarcangoló volt, mert a számonkérést nem az utókor, hanem saját jövőjének boldogulása követelte.

A hovatartozandóság erőszakos eldöntése helyett a közvélemény az önrendelkezési jog érvényesítését követelte és bele merte kiáltani véleményét a világba, mely szerint a páriskörnyéki békét el nem fogadhatjuk, a St. Germainban hozott határozatot el nem ismerhetjük, mert nem válhatunk saját nemzeti sírunk megásóivá. A magyar vitézség és bátorság utódokban is ébredező érzése ellenszegülést kért a becsületes és hűséges nemzettől. Az ezeréves múlt eltéphetetlen kötelékeihez való ragaszkodás ellent mert állani és nagyot tudott művelni.

A város átadása 1921. augusztus 28-ára volt tervezve és előtte két nappal a katonaság gyászszalagos lobogóval vonult ki az ódon falak közül. Az utolsó pillanatban érkezett kormányrendelet mindent megakadályozott, de végleges megoldást nem hozott. Csupán eltolta a kikerülhetetlen összecsapást, melyek a pinkafői, szentmargitbányai, szénásgödöri, szenteleki, kismartoni harcokat eredményezték. A levegő a nemrég elült világháború feszült csendjében új harci zaj ritmikus foszlányait süvítette magával az őszi alkonyatba. És a vég bekövetkezett. Szeptember nyolcadikán az ágfalvi csatasikon magyar vér pecsételte meg a megnemnyugvás néma, de annál erősebb szerződését, mely az akkor ifjait összefogta. Két elődünk, két főiskolás lélek áldozatos sorsvállalása drága életének kioltásával mutatta meg az irányt, melyen a magyarnak mindenkor járnia kell.

Machatsek Gyula és Szechányi Elemér! A Ti tettetek példaadás, egy soha nem lanyhuló akarat erőforrása lett. A Ti elszántságtok nemcsak egy nemzet, de Európa történelmének irányításán ütött rést. A Ti hősiességetek hozta meg a merészséget és a bizalmat azokhoz a sorsdöntő cseleke-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

detekhez, melyek a következő napokat és heteket tartalommal töltötték ki. Ti és a veletek együtt hősi halált halt Pehm Ferenc, majd az október ötödiki lajtafalusi csatában elesett Vámossy Tibor és Losonczy Antal vagytok a nyugatmagyarországi felkelés ma már fogalommá vált hősiességének legszentebb tanúbizonyságai. Ti vagytok annak a sokszáz felkelőnek és szabadcsapatosnak névszerű emléktáblái, amely előtt mindenkor a nemzet legnagyobb hálája gyújtja meg az emlékezés tüzét, hogy belevilágítson a ma harcaiba és irányt mutasson a jövőbe. A Ti halálotok lett záloga a st. germaini béklyó megsemmisítésének és Ti hoztátok meg a nemzetnek legjobban sóvárgott óhaja valóraválását: a népszavazást. 1921. okt. 13-án a szövetséges hatalmak aláírták a velencei egyezményt, melynek értelmében Magyarország és Ausztria megegyeztek abban, hogy Sopronban és környékén, — beleértve Ágfalvát és Brennberget is — népszavazást tartanak a bizottság ellenőrzése mellett. A jegyzéket Ausztria és Magyarország delegátusai hajnali fél három órakor írták alá. A hős felkelők véráldozatát a diplomácia egyengette a siker felé, melyre a koronát a magyar nép önzetlen ragaszkodása tette rá. A népszavazási műveleteket nagymértékben meglassította Habsburg Károly második váratlan visszatérte. A tüntetések egymást érték és a lampionos, fáklyás felvonulások után nem egyszer tízezres tömeg gyűlt össze, hogy külső megnyilvánulását adja a magyar államhoz való hűségének.

A népszavazás ideje alatt a Szövetségi Tábornoki Bizottság képviselte a legmagasabb hatalmat és az aktus lebonyolítását a legnagyobb pártatlansággal végezte. A népszavazási terület polgáraihoz intézett felhívásában kijelentette, hogy „a szavazás az érzelmek és nem a vélemények dolga; a választási pártharc szokásos megnyilatkozásai alkalmasak nem volnának, mert ha a népszavazás eredménye nem felelne meg a nép igazi érzelmeinek, a döntés csak rövid időtartamra szólna s talán jobban ártana a győzőnek, mint a legyőzöttnek." A népszavazás időpontját a legnagyobb titokban tartották és csak az utolsó pillanatokban értesült a lakosság, hogy december 14-én az urnák elé kell járulnia, hogy tanúságot tegyen ősei ezeréves hite mellett. Az osztrák kormány, mivel a Szövetségi Tábornoki Bizottság visszautasította a soproni népszavazás elhalasztására vonatkozó kérelmét, visszavonta a népszavazáshoz kirendelt megbizottait. Az osztrák delegátusok elhagyták a várost és így a népszavazást osztrákok nélkül tartották meg.

1921. december tizennegyedikének szerdáján nyolc lepecsételt urna előtt tett Sopron város lakossága bizonyságot hűséges magyarságáról. A decemberi fagyban aggok, ifjak, férfiak és nők ezrei álltak órákon át, hogy köszöntsék a magyarnak maradt Sopront. És a nép döntött. A népszavazás eredménye 7017 szavazati többséggel magyarnak nyilvánította Sopront. Ezzel a ténnyel lezárult az a mindenre elszánt harc, melyet néhány hőslelkű ifjú indított el és vérével pecsételt meg. Sopron döntött! Szíve és egészséges életösztöne odakiáltotta az egész művelt világnak, hogy Magyarországon szilárdul és sérthetetlenül él a magyar nemzeti öntudat, melyet a népakarat szabad megnyilatkozásában semmiféle erőszak, ámítás, ravasz cselfogás, vagy anyagi érdek sem tudott letéríteni a történelmi mult, a hit, a becsület és az elemi létérdekek századok óta biztosan járt útjáról.

Húsz évvel ezelőtt az ifjúság szólt bele a nemzet életébe és kezébe vette az irányitást, hogy eleve kiküszöböljön minden váratlan támadást. Azóta egy új nemzedék cseperedett fel a nagy magyar életközösség harcos porondján, mely minden tekintetben méltó utóda elődeinek. Ez a mai fiatalság nemcsak átvette, de erősítette azt a szellemet, mely sorsdöntő órákban mindenkor nagy tudott lenni. Ez a szellem termelte ki azt a lelkileg és fizikailag felkészült nemzedéket, mely a ma kettőzötten rohanó és sorsdöntő óráiban is gránitkeményen állja a vártát és őrködik nemzete érdekei felett. Ennek a szellemnek szülöttje a Felvidék dicsőséges megszállása, Kárpátalja meghódítása, Erdély visszacsatolása és a Délvidék véráldozatos elfoglalása. Ez a szellem küzdi le az orosz vidékek ezerkilométeres messzeségében a nemzet történetei elé háruló akadályokat és a dolgos, munkás kezeket a fegyverek hős harcosaivá avatja.

1921. és 1941. A magyar történelmi fejlődés két fontos határköve, mely között egy nemzet elnyomásból fakadó lezüllése, de a felelősségérzetből táplálkozó felemelkedése húzódik meg. Ez a nemzedék nem elégszik meg a tegnapok dicső emlékeivel és az azokból fakadó dicsfényekkel, hanem az életmegnyilvánulások minden terén bebizonyítja, hogy méltó a sorsdöntő napok komolyságához és elég erős a jövő harcaihoz. Ez az ifjúság a tett mezején mozog és harcias elszántsággal őrködik hagyományai felett, mely számára csak egy irányt mutathat: mindenkor megtartani magyarnak azt, amit elődei vérrel pecsételtek meg és megőrizni azt a szellemet és kúltúrát, melyért őseink egy-egy élet munkás napjait a küzdés és harcolás tartalmával töltötték meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Levél a „Bástyánk"-hoz.

Irta: ZILAHY LAJOS.

Üdvözlöm a soproni magyar ifjúságot és köszönöm a szíves vendéglátást ezeken a friss, üde hasábokon.

A magyar ifjúság egyik legfontosabb kérdésének tartom: a minőségi nevelést, a magyar gondolatok élcsapatának megszervezését az európai műveltség legteljesebb fegyverzetében és ennek az élcsapatnak az ország vezető pozicióba való elhelyezését.

Ennek a gondolatnak jegyében hirdetem esztendők óta, hogy fel kell állítanunk a Kitűnőek Iskoláját: magyar tehetségek különlegesen magas műveltséggel és elmélyített magyar öntudattal.

Most pedig vessünk néhány futó pillantást az ifjúsági probléma közelmultjára.

Az utóbbi években az ifjúsági probléma lekerült a napirendről. Ma már alig esik róla szó a nyilvánosság előtt. Nyolc-tíz évvel ezelőtt az ifjúsági egyesületek, a sajtó, a parlament, az egész magyar közvélemény úgy tárgyalták ezt a kérdést, mint a magyarság egyik legnagyob betegségét. Elborult homlokkal ültünk az ifjúság betegágya mellett, az ifjúság azt kérdezte: mi lesz velünk, a szülők azt kérdezték: mi lesz a gyermekeinkkel? Félelmetes bizonytalanság lett úrrá a magyar középosztályon. Felmerült a vádló kérdés: joga van-e az államnak, joga van-e az egyetemnek elfogadni a hallgatók tandíját, elfogadni egy-egy élet ifjúságának küzdelmes éveit, az áttanult éjszakákat, a sok reményt, a sok erőfeszítést, amikor a keservesen megszerzett diplomát egyetlen falat kenyérre sem lehetett felváltani. Ez a korszak teremtette meg a diplomás hókaparók tipusát.

Ijesztő statisztikai adatok kerültek napvilágra. Igy például az is, hogy a régi Nagy-Magyarországon az utolsó békeévben 1467 tanárjelölt volt, 1932-ben pedig az egyharmadára zsugorodott csonka országban 3233. A diplomák félelmetes dagálya öntötte el az országot, az állástalan diplomások ezrei már-már forradalmi hangot ütöttek meg. A magyar viszonyok ócsárlása és gyűlölete keserűvé tette a levegőt, öklök emelkedtek az álláshalmozók felé, természetesen álláshalmozónak tekintették azt is, ha például egy köztisztviselő felesége tanítónő volt.

Az ifjúsági proléma a csonka ország sebeiben fakadt és mint a középosztály sorskérdése jelentkezett. Csodálatosképpen ez az ifjúsági probléma az évek leforgása alatt nemcsak nyomtalanul eltűnt, hanem helyet adott egy másik, ugyanolyan súlyos kérdésnek: az emberhiánynak.

Ma már ott tartunk, hogy kevés az ember, kevés a diploma, alig tíz év alatt a helyzet teljesen megfordult, pedig az akkori kormányzatokat igazán nem lehet vádolni azzal, hogy a kérdés megoldására a kelleténél több erőfeszítést pazaroltak. Az idő oldott meg mindent. A dagály visszahúzódott és megkezdődött az apály, üres homokpartokat hagyva ott, ahol pár évvel ezelőtt még magas, erős hullámok tomboltak.

Érdemes megvizsgálni az okait ennek a gyors és mély változásnak, amely valóban természeti erők módjára zajlott le körülöttünk. E változásban nincs semmi titokzatosság: okai nyilvánvalók. Vegyük sorra ezeket az okokat.

Az apadás első hulláma a tizennégyes világháború halottainak és hadifoglyainak néma üzenete volt. Mintegy másfélmillió ember esett ki a családi kötelékből. Öt-hat éven át a népességi szaporodásban olyan űr támadt, amely most huszhuszonöt év mulva egy csonka ifjúsági nemzedékben mutatkozik meg. Az apály másik oka a tömegpánik. A harmincas évek derekán a magyar ifjúságnak az a része, amelyet a mélyből a feltörekvés vágya hajtott felfelé, hátatfordított az egyetemeknek, mert belátta, hogy az igen nagy szellemi és anyagi erőfeszítéssel megszerzett diploma semmiféle megélhetést nem biztosít. Az apály harmadik oka a zsidókérdés törvényekkel való rendezése. A gazdasági élet felszabadult területei gyorsan magukba szívták az állástalan diplomásokat. És végül az apály negyedik oka: az ország elvesztett területeinek részbeni visszacsatolása. A visszatért országrészek közigazgatási szükséglete mint a szomjú föld itta magába azt a kevés diplomást, amely még megmaradt. De itt már az apály komoly emberhiányban jelentkezik.

Azt kellene mondani, hogy a magyar ifjúság kérdése önmagától megoldódott. Az átmeneti emberhiányt rövid időn belül meg fogja oldani egy lélekszámban nagyobb nemzedék, amely a huszas

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

évek gyermekáldásban gazdagabb bölcsőiből már útban van, másrészt az a visszatért hit, hogy a diplomák ismét biztos kenyeret jelentenek.

Ifjúsági probléma tehát nincs. Nincs abban az értelemben és formában, ahogy tíz évvel ezelőtt felmerült. Abban a pillanatban, amikor a diplomások kenyérkérdése úgy ahogy megoldódott, a nagy harcizajt a legtöbb vonalon az emésztés csendje és a velejáró természetes szellemi tompaság váltotta fel.

Az, hogy az ifjúsági probléma ilyen formában és ilyen mértékben tűnt el a magyar gondolkodásból, nagyobb veszedelmet rejt magában, mintha égő tekintetével is állandóan farkasszemet nézne velünk. *Az új magyar ifjúsági problémát meg kell teremtenünk, a köztudat elé kell állítanunk*, olyan értelemben, ahogy ezt a megváltozott idők az egész magyarság sorsával összefüggésben megkövetelik.

Hogy miért kell megteremtenünk és hogyan kell megteremtenünk, erre a két kérdésre szeretnék választ adni a magyar lelkiismeret és értelem egyszerű szavaival, azokkal a gondolatokkal, amelyek ma már a szorongás vagy félelem, vagy a lelki fegyverkezés formájában félig kimondva vagy elhallgatva, de ma már sok magyar ember lelkében élnek.

Próbáljunk először arra a kérdésre felelni, hogy miért kell új szellemben és új formában megteremtenünk a magyar ifjúsági problémát? Azért, mert ha nem teremtjük meg és új feladatait képtelenek leszünk megoldani, a magyarság gazdasági és a velejáró politikai és kultúrális alárendeltségbe süllyed s ezért a sorsért nem lesz joga a felette vagy körülötte álló erőket vádolni, hanem egyesegyedül önmagát. Bármiképpen fog kialakulni az új Európa, egy bizonyos: a népek és nemzetek sorsát elsősorban a gazdasági életrevalóság fogja eldönteni, mert a kor, amelynek küszöbén állunk, a szörnyű rombolás után elsősorban gazdasági erők és ötletek versenyfutása lesz. A Német Birodalom — legutóbb Funk gazdasági miniszter beszédében is — világos szavakkal vetíti elénk az új Európa képét: minden európai nép számára megmarad a gazdasági *kezdeményezés* joga. A népi egyenjogúság ilyen értelmű megfogalmazásában az új európai sorsközösség részéről bizonyos fenyegetés is rejtőzik: ha nem élsz, vagy nem tudsz élni a kezdeményezés jogával, mások fogják átvenni tőled a kezdeményezést, mert a jövendőben Európának egyetlen pontja sem maradhat üres vagy félig kihasznált gazdasági folt. Az új Európában egy nép rangsorát az fogja meghatározni, hogy mennyit, milyen minőségűt, milyen ötletekkel, milyen erőfeszítéssel termel.

Felkészült-e a magyar ifjúság ezekre a gazdasági ötletekre, erőfeszítésekre és kezdeményezésekre? A zsidókérdés megoldása csak negativum, — kérdés, hol van mögötte a pozitivum? Ha értelmünk és lelkiismeretünk mérlegére tesszük ezt a kérdést, nem titkolhatjuk, hogy ezzel a pozitivummal a mai magyarság nem tud kellő mértékben elszámolni.

Ezért kell megteremteni, ezért kell a magyar köztudatba kegyetlen és csontigható kritikával visszaállítani a magyar ifjúság problémáját.

Arra a kérdésre pedig, hogy hogyan oldjuk meg ezt a problémát, újra meg újra csak azzal felelhetünk: mindenekelőtt sürgősen át kell szerveznünk a magyar ifjúság nevelését, olyan értelemben, hogy magyar hivatástudatát elsősorban gazdasági téren találja meg.

Mi a mai helyzet? Gyártjuk a diplomákat s miután ezek a diplomák, ha szűken is, ismét kenyeret biztosítanak, az egész magyar ifjúsági kérdés csendes és langyos hullámokon ringatódzik. De üssünk csak fel találomra egy jogi könyvet, amelyet ma magyar egyetemen tanítanak. Ilyen dolgok olvashatók benne: „A közvélemény-büntetés a rendtől akár tulajdonságaival, akár cselekvésével eltérő egyén felett a közvéleményben kialakult rosszaló értékítéletet hordozó egyesek által külső rossz formájában megnyilatkozó kellemetlen érzést keltő visszahatás."

Vagy vegyünk egy másik idézetet: „A bűnösség szociáletikai rosszalást érdemlő s e rosszalásérdemlőség reális vagy potenciális tudatával átszövött pszichikai-etikai kapcsolat a cselekmény és a cselekvő lelkivilága között."

Igazságtalan dolog kiragadott mondatokon keresztül megítélni a magyar egyetemi oktatást, de azt, hogy gondolkodásukat pókhálószerűen üli meg az a bizonyos jogászgondolkodás, amely egyrészt rengeteg energiát emészt fel, másrészt fojtogató bürokráciára vezet, ezt ma már senki sem tagadhatja.

Egy új reformáció erejével és lendületével áldozatok és harcok vállalásával kell megteremtenünk az új magyar ifjúság nevelési rendszerét. Feszítővasainkkal ezen a ponton kell kimozdítanunk a magyar életet a közrestség állapotából, kiszélesítve, kiszabadítva az ifjúsági problémát eddigi szűk kereteiből, mert ez a kérdés nem lehet mégegyszer, mint tíz évvel ezelőtt volt: a közép-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

osztály magánügye. Az ifjúsági probléma magábaöleli az ipari munkásság és a magyar földmívesosztály ifjúságát is, éppen ezért az elemi, középiskolai és egyetemi oktatáson keresztül, a népfőiskoláktól kezdve a kitünőek iskolájának élcsapatáig meg kell teremtenünk azt az új nevelési szellemet, amely jogászi gondolkodásunk túlzásaitól megszabadulva, a magyar hivatástudat elmélyítése mellett olyan közgazdasági látókört és műveltséget ad az új magyar ifjúságnak, amely képessé teszi arra a gazdasági „kezdeményezésre", erőfeszítésre és teljesítményre, amely nélkül a magyarság az új Európa porondján végzetesen alulmarad.

A magyar fejlődés útja.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

Bástyánk megjelent első lapszámában írt cikkemben kifejtettem, hogy a magyar nemzet előtt, — ha okos és józan reálpolitikát folytat, — a fejlődésnek és újjáéledő hatalmi helyzetének komoly és nagy lehetőségei nyílnak meg. Ki kell tehát vetni magukból azt a trianoni gyászos korszakban fájó teherként lelkünkre zúdított kisebbrendűségi érzetet, hogy mi maroknyi nép vagyunk, kis ország vagyunk. Egy népnek nagyságát nemcsak országának méretei, lakosságának sokasága adja meg, hanem elsősorban lelki nagysága és hősiessége. Erre példa előttünk a pár milliós rokon finn nemzet a mérhetetlen kiterjedésű és roppant tömegű bolseviki Oroszországgal való hősies harcában. De ugyanezt kell hogy megállapítsuk saját fajtánkról is. Büszke öntudattal vallhatjuk a történelem ítélőszéke előtt, hogy ezeréves küzdelmeink és harcaink során mi sem voltunk alávalóbbak egyetlen nemzetnél. De tudatára kell ébrednünk annak a valóságnak is, hogy ma már tizennégy és fél milliós nemzet vagyunk. Ebből 11 millió a magyar. Ha emlékeztetek arra, hogy a tatár, török pusztítások után két és fél millió magyar maradt csupán a Kárpátok medencéjében és ez a tényleg maroknyi magyarság mésfél százados török hódoltság és annak barbár pusztításaiból fel tudta építeni újra az országot és helyre tudta állítani Szent István birodalmát; akkor a 11 milliós magyarságnak, ha van benne akarat és életrevalóság, két évtizedes szétdaraboltságnak és megszállásnak pusztításaiból fel kell tudnia építeni az országot. Ez a feladat, ez a munka a szó igaz értelmében valóban országgyarapítás és országépítés. E hivatás teljesítésének útján veszélyekkel és nehézségekkel találkozunk. Az élet pedig követelményeket támaszt. Nézzünk nyiltan szembe a nehézségekkel épúgy, mint a követelményekkel.

Gyakran halljuk azt a megállapítást, de egyben azt a földrajzi és történelmi valóságot, hogy a magyar nemzet két hatalmas nép, a germánság és a szlávság közé van beékelve, és e két nagy nép között őrlődik évszázadok óta. Magyarságunk életrevalóságának, fennmaradásának és fejlődésének éppen ez a történelmi tény az erőpróbája és bizonysága, mert a 80 milliós germánságnak tőszomszédságában, valamint a 200 milliós szlávságnak Keleten és Délen bennünket körülvevő, sokszor szorító gyűrűjében is megmaradtunk mindig magyarnak.

A bolsevista orosz birodalom kettős veszedelmet rejtett magában. Az egyik, hogy feltámasztotta a régi cárok nagy pánszláv álmát és terjeszkedési vágyát, a másik célkitűzése pedig Európa és a világ bolsevizálása volt, amely törekvések megvalósítására mohón rá is vetette magát. Ennek a tervnek megvalósításában első lépések, kapunyitások voltak a balti államok lerohanása, a Finnország ellen indított háború, Besszarábia és Bukovina hirtelen meghódítása. Ezek után a legközelebbi tervek voltak: északon Finnországot újra megtámadni, miután Karéliában a szovjet hadsereg már megvetette lábát. Délen pedig elözönleni az alapjaban megingott Romániát, hogy Románián keresztül betörjön a Balkánra és egyesülhessen a délszlávokkal. Igy Európát egy szörnyű bolsevista-pánszláv harapófogóba szorította volna bele a szovjet. Ennek a gyűrűnek peremén, támadásnak legközelebb kitett ország mi lettünk volna, hiszen a bolsevista-szláv veszély itt állt a Kárpátok kapujában. A szovjet északon és délen való további előretörésének a német seregek útját állták. Az Európa szíve felé való betörést pedig a tengely csapatai, köztük a mi honvédségünk is megelőzték. A roppant méretű csaták az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

orosz térségben még folynak, de nem állhat fenn kétség a tekintetben, hogy a bolsevizmusnak és pánszláv törekvéseknek megtörése és leverése teljes sikerrel jár. Mi hisszük, hogy ezt a kettős veszedelmet sikerült Európa és a mi határainkról hosszú időkre messze eltávolítani.

A germánságnak, a 80 milliós német népnek expanziv erejét mindig éreztük és érezzük ma is. Történelmi multunk, földrajzi fekvésünk és jövő boldogulásunk egyetlen utat és helyes reálpolitikát jelöl ki számunkra. Ez a reálpolitika pedig nem lehet más, mint a német néppel, amellyel, ha voltak is a történelem folyamán függetlenségünkért, szabadságunkért vívott küzdelmeink, kölcsönös megértéssel, egymásnak kölcsönös megbecsülésével barátságban és békében élni egymás mellett. Ebben a térségben erős Magyarországra van szükség. Az idők ezt igazolni fogják. Azt a balhiedelmet pedig, amit itt-ott túlfűtött agyú fantaszták kergetnek, vagy túlzott aggodalmat egyesek elhisznek, hogy Magyarországot a német birodalomhoz csatolják, végleg ki kell küszöbölni a lelkekből, mint az őszinte baráti és békés légkört csak károsan zavaró hírverést. A német birodalomnak nem állhat érdekében Magyarország gyengítése vagy függetlenségének csorbítása.

A németség expanziv ereje számára új térségek nyiltak meg Európában és Keleten. Változatlanul fennállnak a német törekvések a gyarmatok visszaszerzése irányában. Hatalmas munka vár a német szervező erőre Európa elrendezésénél és a Közelkelet megszervezésében. A Német Birodalom a közelmultban előállott új helyzetekben is új és egészen kis országokat is életre hívott. Tehát nem volna semmi értelme, amint hogy nincs semmi reális alapja Magyarország területi vagy hatalmi erejének bármilyen formában való csorbítására. Csak egyetlen észszerű fejlődési követelmény áll elő számunkra, az ország továbbépítése és hatalmi súlyának gyarapítása.

A körülöttünk élő és velünk közvetlenül szomszédos kisebb népekkel és országokkal pedig, a magyar történelmi jogok csorbítása nélkül, a megsértett jogok helyreállítása után békés légkört kell teremteni. Erős, fegyelmezett és művelt Magyarország mind Délkelet-Európában, mind a Balkán felé csak hasznos szolgálatot tehet ezeknek a népeknek közösségében és Európa érdekében. E tekintetben ma valóban komoly és nagy lehetőségek állnak előttünk. Fontos, hogy belső, katonai, népi és anyagi erőgyűjtésünk e jövendő célok és feladatoknak megfelelő mértékben történjék. Külpolitikánk olyan reálpolitikai irányvezetés kell hogy legyen továbbra is, amely barátainknál e hivatásunk elismerését, az érdekelt szomszédos népeknél pedig vezetőszerepük felismerését eredményezi.

Hogy azonban ezeknek a lehetőségeknek és feladatoknak megfelelhessünk, az élet velünk magyarokkal szemben komoly és nagy követelményeket állít. Ezek közül csak néhányat említek fel: A magyar közösségtudatnak kifejlesztése. Magyar népünknek megerősítése faj és lélekszám tekintetében. Tehát a magyar faj szaporaságának és gyarapodásának kérdése. A történelmi határainkon túl élő és még tőlünk vérségben, lélekben el nem szakadt magyar véreinknek hazatelepítése. Ezekben a kérdésekben magyarságunknak az európai közösségben való szerepe folytán elő álló követelményekről fogok szólni. Ha tehát nem érintem az egyébként ismert belső problémákat, nem azt jelenti, hogy azok megoldása nem fontos. Én azokat a szempontokat kívánom kifejteni, amelyek országunknak külpolitikai súlyát és tekintélyét elsősorban gyarapítják. Ezeket a kérdéseket, melyeket befejező soraimban csak érintettem, a következő cikkemben fogom külön kifejteni.

Prohászka Ottokár írja: „Törekvések útja" című cikkében:

„A nemzetek alkotmánya, valamint társadalmi s gazdasági szervezete olyan szövőszék, melyen a nemzeti életnek s a boldogulásnak századok rőfével mért hosszú-hosszú vásznát szövik. Szövik mesterek, kik remekelnek, szövik kontárok, kik nyomorúságot, cselt és ármányt szőnek. A mesterek geniusza erőteljes, ideális munkatársakat nevel; ezek a fejlődés, a haladás szálait fűzik a szövőszék keretei közé. A kontárok körül is settenkedő inashad gyülekezik; ezek kócot, drótot, hóhérhurkot, az erőszak és a hanyatlásnak fonalait dolgozzak föl s lesz belőle nem a boldogulásnak és az összeműködésnek vég-vászna, hanem az elszegényedés, az elkócosodás vászonvége, nemzeti hanyatlás, dekadencia."

Prohászka szavai figyelmeztessenek bennünket a magyar útjárásban a hivatott vezérek felismerésére és megbecsülésére, de óvjanak bennünket a kontároktól, kik a nemzet életét csak veszélybe döntik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Cambrai harci kocsi csata.

Irta : **Vági István** egyetemi tanár.

1917 november huszadika a haditörténelemben fontos mérföldkő, mert ezen a napon szerepelt először igen eredményesen az új harci eszköz: a páncélos harci kocsi. Ezen a napon ugyanis Cambraitól nyugatra nagyszámú harci kocsik alkalmazásával hajszálon mult, hogy az angolok át nem törték a németek Siegfried-vonalát, amely legyőzhetetlennek látszott. Az áttörés azonban, hogy még sem sikerült, sőt néhány nap mulva súlyos vereséggé fajult, ennek az volt az oka, hogy az angolok maguk is meglepődtek a harci kocsi sikereitől és azt kellően kihasználni nem tudták. Ezzel szemben a német vezetés, az első meglepetés után magához tért és a német katona, de különösen a német gyalogos haláltmegvető harca lehetetlenné tette, hogy az angol harci kocsik sikere, nagyobbmérvű áttörő hadműveletté szélesedjék ki.

Mi idézte elő a Cambrai csatát ?

1917 novemberében végződött a borzalmas flandriai mocsár csata, amely 5 hónap alatt a német állásokat 10 km-re szorította vissza, azonban óriási vérveszteségeket okozott az angoloknak, amennyiben 300 ezer embert vesztettek sebesültekben és halottakban anélkül. hogy el tudták volna érni Zeebrudge kikötőt, amely fontos tengeralattjáró támaszpont volt a németek részére. 1917 október végén aztán a világháború legnagyobb katonai katasztrófája érte az olaszokat Flitsch és Tolmeinnél, ami nagy mértékben csökkentette az angol közvélemény harci kedvét. Az angol hadvezetőség ezért valami nagyobb sikert akart elérni a német fronton, hogy így a közvéleményt felrázza. Erre a célra legjobban mutatkozott a Cambrai előtti frontszakasz, amelyen nem voltak nagyobb mérvű mocsarak, a talaj kemény volt és így alkalmas volt a terep, hogy az új harci eszközt: a páncélos harci kocsit nagyobb számban meglepetésszerűen harcba vessék. Cambrai mellett szólt az is, hogy ezen a frontszakaszon olyan német hadosztályok voltak állásban, amelyek már a flandriai harcokban majdnem teljesen elvéreztek. A támadásnál ez alkalommal el akartak tekinteni a többnapos pergőtűztől, amelyet eddig alkalmaztak az angolok. Gyors páncélkocsi támadással gondolták áttörni a német vonalakat, miután hosszú pergőtűzzel oda csalták volna a német tartalékokat. Azt is tudták az angolok, hogy a Cambrai szakaszban nincsenek tartalékok és így végre az a nézet kristályosodott ki, hogy Cambrainál megkísérelnek nagyobb ütést mérni a németekre. Az angol harci kocsi hadtest parancsnoka is Cambrait javasolta támadási helyül.

Igy aztán a legnagyobb titokban megkezdődtek az előkészületek a Cambrai harci kocsi csatához. Olyan titokban történt minden, hogy még az angol kormány is csak november 19-én tudta meg, hogy mi készül Cambrai előtt a következő napon. Az angol főhadiszálláson is csak hét tiszt tudta. hogy mi készül és ők feltűnés nélkül. a kirakodási helyekre összepontosították a három harci kocsi dandárt, mikor az összpontosítást azzal indokolták, hogy a télen át kiképzésen fognak keresztül menni. A támadás előtt aztán egynéhány nappal, vasúttal a Cambrai front elé szállították a harci kocsikat, de úgy, hogy az első vonalban levő angolok sem tudtak róla, hogy mögöttük mi készül. A tankokat repülőkkel szemben jól álcázták, azonban a parancsnokok előre mentek az első vonalba, ahol feltűnés nélkül körülnézhettek a terepen.

A harci kocsikon kívül hat hadosztályt is a Cambrai előtti szakaszba szállítottak, hogy a tankok mögött résztvegyenek a harcban, valamint egy lovas hadtestet is, amelynek az volt a feladata, hogy az áttörés után a hátsó területekre nyomuljon be. Ma azt is tudjuk, hogy még három hadosztályt szállítottak az angolok Cambrai elé, azonban ezeket kissé távolabb a front mögé helyezték, de ezek már nem tudtak idejében a harcba beleavatkozni.

Az összes odaszállított hadosztályok az első vonallal nem is érintkeztek és az nem is tudta, hogy mi készül, sőt külön parancsokat kapott, hogy ez csendes front és hadműveletekről szó sem lehet.

Az angol főparancsnok még a franciák előtt is titokban tartotta az egész dolgot, csak 19-én érkezett a francia főhadiszállásra egy angol tiszt és elmondta, hogy mi készül és kérte a franciákat, hogy helyezzenek készenlétbe egy üldöző csapatot. Ezt a franciák meg is tették és november 20-án délután, már a csata megkezdése után két gyalogos és három lovas hadosztály készen állott,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy angol hívásra az áttört fronton megkezdje az üldözést. Angol részről azonban a felhívás nem történt meg.

November 19-én este minden kész volt a támadásra. 378 harci kocsi és 98 szerkocsi várta a támadási parancsot.

Német oldalon Watter és Moser tábornokok egyáltalában nem tudták, hogy nagy támadás készül és miután az állások igen jól ki voltak építve és előttük 100 méter széles drótakadályok húzódtak, meglepetésre nem is gondoltak, mert az ilyen drótakadályok elpusztítására hosszú ideig tartó pergőtűzre lett volna szükség. De azért az 54. hadosztálynál valamit mégis csak észrevettek és több napi élelmet hoztak az állásba és 20-ra várták a támadást. A legénységet külön kioktatták, esetleges várható tanktámadásra.

Reggel 7 órakor megkezdődött az angol harci kocsik támadása, amelyet elősegített a reggel uralkodó sűrű köd. Az angol páncélosok egyszerűen lehengerelték a drótakadályokat és az utánuk előtörő gyalogság a harci kocsik védelme alatt betört az első álláson keresztül és igen hamar a tűzérségi állásokon is átgázolt. A tankok a német ágyúkat egyszerűen lehengerelték és már két óra mulva mélyen bent voltak a német állások mögött. A német első vonal összetört és a tűzérségi vonalakban élet-halál harc kezdődött az ágyúk és a tankok között. A nagy ködben az ütegek csak akkor vették észre a tankokat, amikor azok már közvetlen előttük voltak. A német tűzérség soha el nem múló dicsőségre tett szert ebben a harcban és az ágyúk az utolsó gránátig tüzeltek, vagy míg a harci kolosszusok le nem gázolták őket.

Maga az angol főparancsnok mondja, hogy egy ütegből csak már egy ágyú maradt meg és azt egy tiszt szolgálta ki és egyik harci kocsit a másik után pusztította el, míg maga is el nem esett. Ma tudjuk, hogy ez az ember egy tűzér altiszt volt, akinek emlékét őrzi ma egy rajnamenti város. Ez az üteg sorsában osztozik a híres „halott üteggel", amely Chlummal a königrätzi csatában utolsó töltényig harcolt. Persze az ilyen haditett egy olyan közírónak a szemében, aki 1914—1918 között harmincon alul volt és akinek ma is légtornász izmai vannak, de aki nem volt kíváncsi a gránátok, aknák és légitorpedók lövészárok sorsközösségére, nem sokat jelent. Cambraiban a német hadseregparancsnokság székhelyén, még órák mulva a harc megindulása után sem tudták, hogy elől mi történt, mert a nagy köd miatt a repülők felderíteni nem tudtak, csak miután az angolok délután Marcoing és Noyellest foglalták el és megközelítették Cambrait, akkor érezték csak, hogy a város, de az egész front mílyen veszélyben van, tartalékok pedig már nem voltak. A meglévő tartalékokat viszont rossz irányba indították harcba, mert a repülők felderíteni nem tudtak.

November 20-án estig az angol páncélosok hatalmas eredményt értek el, ami az addigi állásharcban még nem fordult elő. A velük szemben lévő német arcvonalat teljesen áttörték. A német hadosztályok majdnem teljesen megsemmisültek. Egy hadosztály 20 üteget vesztett, a másik egész tűzérségét vesztette el. Ha 20-án este az angolok folytatják a támadásukat, már nem volt semmi, ami ellen tudott volna állani és Cambrai is elesik. De az angol hadvezetés ezekben a döntő órákban csődött mondott, nem tudta felfogni a kellő döntő pillanatot és nem rendelte el a támadás azonnali folytatását és nem használta ki a páncélosok óriási kezdő sikerét. Hiába zúgtak a harangok Londonban, hogy nagy győzelmet arattak az angolok, a siker kiaknázása nem történt meg. Az angol támadás megszűnése az esti órákban, november 20-án mentette meg a németeket, mert időt nyertek, hogy hátul egy második összefüggő vonalat hozzanak létre, amelybe most már az egész nyugati frontról özönlöttek a tartalékok.

November 21-én is óriási hibát követett el az angol hadvezetőség. Ugyanis a front közepén törtek előre legjobban az angolok és így természetes lett volna, hogy Cambrai felé nyomuljanak előre. Ez azonban nem történt meg, mert egy fogoly német törzstisztnél egy parancsot találtak, amelyben az volt, hogy a német tartalékok legkésőbb november 22-én délben induljanak ellentámadásba Banteux Crevecoeur irányába. Ez pedig azt jelentette, hogy a Cambrai felé előnyomuló angol éket a németek oldalba kapják. Ezért Haig főparancsnok nem adta ki a parancsot, hogy a betörtek Cambrai felé nyomuljanak előre, hanem azt rendelte el, hogy Cambraitól északnyugatra folytatódjon a támadás. Pedig az a parancs, amelyet a német törzstiszt zsebében találtak, már rég elveszítette érvényességét, amennyiben azok a tartalékok, amelyekről ott szó volt, már nem is voltak meg, azokat az angolok már huszadikán szétverték. Igy tehát Haig tábornagy helytelen parancsa, hogy ne Cambrai ellen törjenek előre, idézte elő azt, hogy a 20-iki támadás esti beállításával együtt az angolok lehetővé tették, hogy a németek ellentámadásba mehessenek át, mikor aztán a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Sopron döntött: 1921. december 14-én.

Ostenburg csendőrzászlóalja bevonul Sopronba (1921 augusztus 28)

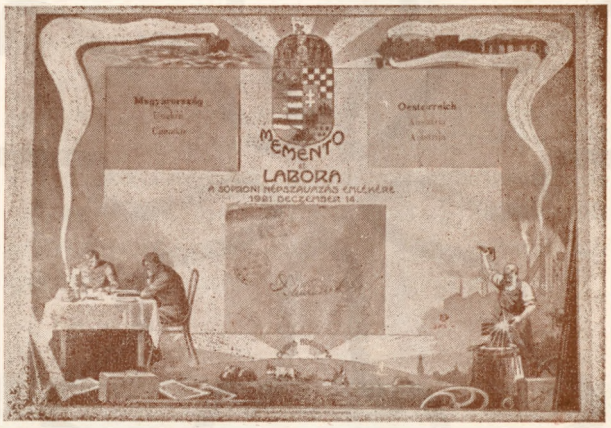

A főiskola által a népszavazás emlékére kiadott emléklap

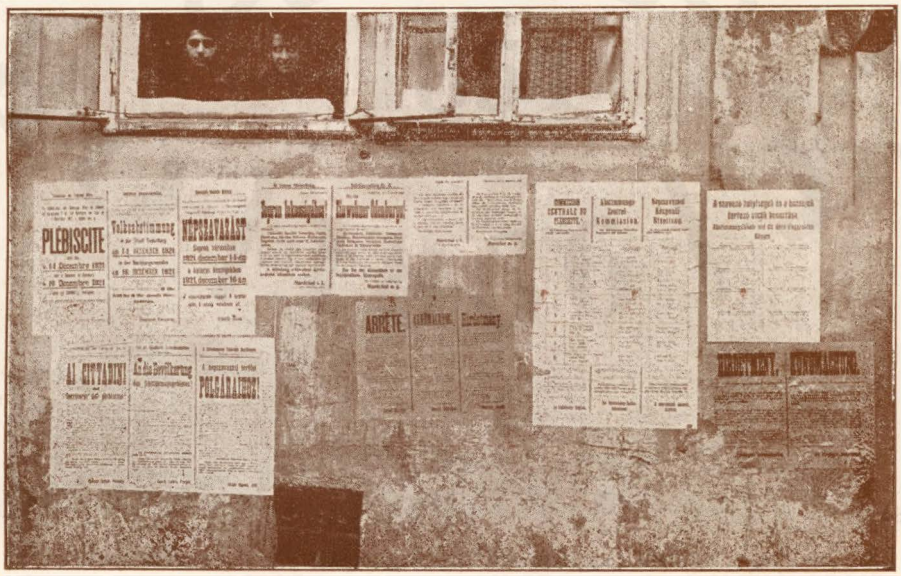

Népszavazási plakátok boritják az egyik soproni ház falát

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

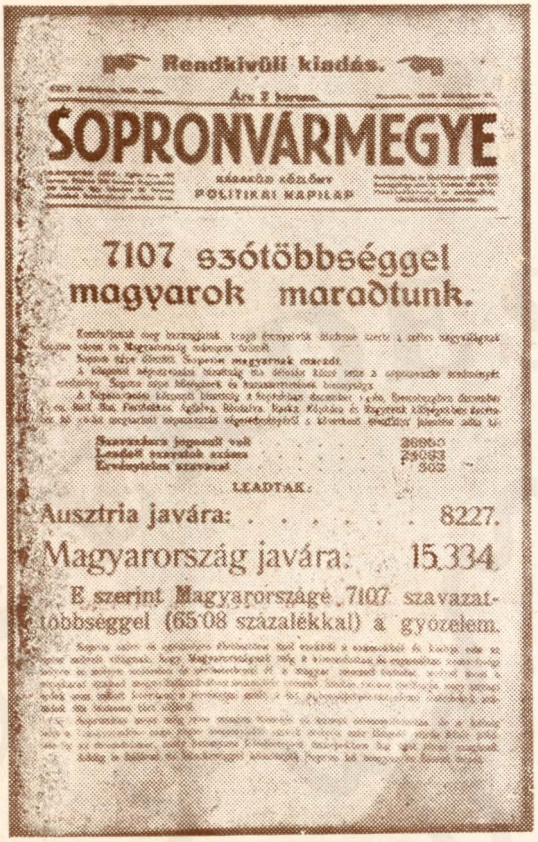

Rendkivüli kiadás.

Ára 2 korona.

SOPRONVÁRMEGYE

HÁROMSZOR HETENKÉNT
POLITIKAI NAPILAP

7107 szótöbbséggel
magyarok maradtunk.

LEADTAK:

Ausztria javára: . . . . . 8227.

Magyarország javára: 15.334

E szerint Magyarországé 7107 szavazat-többséggel (65·08 százalékkal) a győzelem.

Rendkivüli kiadás közölte a népszavazás eredményét

ŐRTÜZEK . . .

Az ágfalvai csata emlékműve
a műegyetem kertjében

Lezárt népszavazási urnák

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

angolok majdnem mindent elveszítettek, amit a páncélosok elfoglaltak.

November 21-től kezdődőleg aztán élet-halál harcot folytattak a megmaradt német csapatok napokon keresztül, miközben folyton erősítések jöttek. Különösen a Bourlon erdő körüli terület volt a színhelye a leghevesebb harcoknak. A segítségre sietö német tűzérség azonban munició nélkül érkezett, mert érvényben volt egy régi parancs, a legfőbb hadvezetőség részéről, hogy a tűzérség, ha állását változtatja, munició nélkül induljon el. Igy volt ez Cambrai előtt is, megérkeztek az ágyúk, de munició nem volt. Végre az is megérkezett, de addig a német gyalogság tűzérségi támogatás nélkül harcolt és csak lépésről-lépésre engedte át a terepet.

Végre aztán megjött a tűzérségi munició, azonban a gyalogságból még mindig kevés volt. Erre Havenstein tábornok felvonultatja a tűzérséget az első vonalba, minden gyalogsági biztosítás nélkül. Üteg-üteg mellett állott és a támadó angolokra és tankokra adta le a tűzet közvetlen célzással. A támadó gyalogságot kartáccsal kergették vissza és az izzó ágyúcsövekből csak úgy dültek a lövedékek a támadó tankokra, amelyek nagy részét el is pusztították. Havenstein tábornok elhatározása, hogy csak az ütegeivel állítsa meg az angol rohamot, sikerrel járt, mert mire az ágyúkat az angolok megközelítették, már ott volt a német gyalogság is, amelyet hátul csak úgy öntöttek a vonatok.

Az angolok azt hitték, hogy most már könnyű dolguk lesz és hogy a gyalogságuk könnyen előnyomulhat. Ezért zeneszó mellett vonultak harcba zárt sorokban a skót szoknyás ezredek. 700 lépésnyire engedték őket a németek és aztán gyors tűzet adtak rájuk. Alig maradt valaki meg a dudások közül, akik azt hitték, hogy majd Cambraiba besétálnak.

A harc Cambrai előtt még november 30-ig tartott, azonban a befutó tartalékok miatt az angolok további eredményeket elérni nem tudtak. November 30-án aztán a németek ellentámadásba mentek át és tankok nélkül, majd az egész terepet visszahódították, amit az angolok elfoglaltak és így az angol kezdeti siker ellenére a Cambrai csata súlyos angol vereséggel végződött. A Cambrai angol tanksikerek ellenére a német hadvezetőség nem vonta le a következményeket és nem kezdte meg a tankok nagyméretű építését és illetékes körök a zöld asztal mellett gúnyosan elintézték a tankot és az 1918 márciusában a nagy német támadásnál nem szerepelt.

A legsúlyosabb következménye a Cambrai csatának azonban az volt, hogy az első vonal kételkedni kezdett a német hadvezetőségben, mert a saját testükön érezték, hogy mi is a harci kocsi és a hadvezetőség még sem gondoskodott arról, hogy német harci kocsik támogassák a német gyalogságot.

A kémia a háborús önellátás szolgálatában.

Irta : **Barczi Mátyás** kmh.

Az emberiség történelmén végigszántó háborúk egyesek szerint világnézeti különválások eredői, elvi ellentétek összecsapásai, a rendelkezésre álló összes mennyiségi és minőségi eszközökkel. Kétségtelen, hogy a nagy történelmi összecsapásokat mindig koreszmék kísérik, de egy kicsit reális szemmel nézve, a fegyveres összecsapások mögött ott áll mint igazi ok, a létfenntartáshoz közvetlenül. vagy közvetve szükséges nyersanyag. Tagadhatatlanul nagy szerepe van egy háborút viselő állam átütőerejében az emberanyag minőségének is, — hisz éppen Oroszország példája bizonyítja, hogy nagy készletek, óriási nyersanyagforrások mellett sem állja meg a helyét.

Háborút viselő állam mindig ki van téve a háborús zár veszélyének, s nagyon sok külföldi nyersanyagforrástól elesik. Az első világháború előtt már számoltak ezzel a háborúra készülő hatalmak, s hogy ezt a veszélyt részben vagy egészben ellensúlyozzák, az importált nyersanyagokat hazai anyagokból igyekeztek előállítani. Ezzel megindították korunk háborús gazdálkodását, az önellátást.

A tapasztalati tudományok fejlődésével kezdetét vette a kémiai nagyipar olyirányú fejlődése is, hogy gyártmányaival, pótanyagok, műanyagok előállításával a háborús gazdálkodást szolgálja. Németország órási erőfeszítések után oly váratlan előretörését, észszerű nyersanyaggazdálkodása mellett kémiai iparának is köszönheti. Pénzáldoza-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tot nem kímélve, új kísérletezésnek, kutatómunkának adott helyet, az új kísérletezések eredményeit azonnal az ipar, a fegyverkezés, a lőszertechnika szolgálatába állította — készült a leszámolásra.

Korunk háborúit a gép jellemzi. A gépesített háború óriási mennyiségű üzemanyagot, olajat emészt, mivel a háborús fogyasztás a békebelinek körülbelül háromszorosa. A természet nem áldott meg minden országot elegendő mennyiségű „folyékony arannyal." Olajbehozatalra szoruló államokban, különösen Németországban, szükségszerűen megindult az olaj előállítása olcsóbb, hazai szenekből. A Bergius-féle hidrogénezés forradalmat jelentett az üzemanyagellátás terén. A Bergius eljárás a szénben lévő molekulanagyság csökkentésén és desztilláción alapszik. A Fischer-Tropsch módszer gázfázison (vízgáz) át kap műbenzint. A műbenzinek gyártása megoldottá vált, mikor a dr. Vargha-féle szabadalommal (kénálló katalizátorok alkalmazása) az égésnél káros kéntől való tisztítás lett lehetséges.

Fontos hajtónyaggá vált a műbenzinen kívül a spiritusz benzin keverék (motalkó) is, mely a hajtóanyagokkal való takarékoskodásban jelentett nagy lépést.

A vasipar fellendülésével együtt járt a kokszoló ipar fellendülése is, mivel a koksz a vasgyártás nélkülözhetetlen anyaga. Kokszolásnál koksz mellett értékes melléktermékeket kapnak, ezek közül a kőszénkátrány a legértékesebb, mert ezt a terméket még tovább feldolgozva, többek közt benzolt nyernek. A benzol a lőszergyártás fontos alapanyaga, belőle toluolt, ebből pedig trotylt (trinitrotoluol) gyártanak. A trotyl manapság a legfontosabb robbanóanyagnak mondható.

A háború nélkülözhetetlen eszköze a robbanóanyag. A régi lőporok majdnem kizárólag chilei salétrommal készültek, de az államoknak régóta megvolt az a törekvése, hogy magukat ettől az egyébként olcsó árútól függetlenítsék. Az önellátás érdeke azt kívánja, hogy a háborús állam blokád esetén is jó hatású lőport tudjon előállítani.

Korszakalkotó volt a Birkeland és Eyde által kidolgozott salétromgyártás, mely igen olcsó anyagot, levegőt használ légsalátromgyártásra. Amikor Habernek sikerült hidrogénből és nitrogénből ammóniát, majd ebből salétromot előállítania, a lőporgyártás legkényesebb gazdasági kérdése megoldottá vált.

Nagy haladás volt az Amerikában alkalmazott és a magyar dr. Kunz által tökéletesített nitrokeményítő feltalálása is, mellyel az agrárállamok lőporellátása vált megoldottá, ezzel az eljárással ugyanis keményítőből kapunk robbanóanyagot.

A multban a fa technikai jelentősége leginkább az építészet terén nyilvánult meg, ma a fa fontos alapanyaga a kémiai iparnak. Kb. 50 százaléka cellulóze. Cellulózéből nitrálással nitrocellulózét, lőgyapotot állítanak elő, mely a robbantótechnikában nélkülözhetetlen. A cellulóze akkor vált igazi becses anyaggá, mikor belőle a legkülönfélébb, a hétköznapi életben itt-ott megjelenő műanyagok készültek. Szénkéreg és nátronlúg hatására belőle szívóssága miatt „viscosa"-nak elnevezett műselyem készül.

A háborús propaganda, a felderítés szempontjából igen nagy jelentősége van a szintén cellulózéból gyártott celluloid-filmnek is. Cellulóze az alapanyaga a műbőrnek, vulkánfibernek. A cellofán, a már említett viscosából készül.

Olasz tudós oldotta meg az olasz-abesszin háború idején a tejből előállított gyapjú, a „lanital" kérdését. (**Lana itali**ana.)

Végül, mint érdekességet említem meg a német önellátási kísérletek szép eredményét, a műgumit, bunát, mely tartósságban, szívósságban felülmulja a gumifa tejéből nyert gyarmati gumit. Ezek a kísérletek acetilénből több kémiai folyamattal butadiént állítottak elő, — a butadiénből nátriummal bunát kaptak. Ezzel a pár példával talán sikerült rámutatnom, hogy a pótanyag és műanyag döntő befolyású a háborús felkészültség tekintetében. De az autarkia nem fokozható a végletekig. A pótanyagok előállítása ugyanis sok pénzt emészt, sok munkát, energiát fogyaszt. A háború megszűntével a pótanyagok gyártása mégsem fog teljesen megszűnni, hisz sok olyan műanyag és pótanyag van, mely minőségben vetekszik a régivel, sőt azt egyes tulajdonságaiban felülmúlja. Van egy felfogás, mely lehetségesnek tartja, hogy a tapasztalati tudományok fejlődésével a pótanyaggyártás a távoli jövőben olyan fejlettségi fokot ér el, hogy a szintetikus anyagok versenyképessége az őstermelőket kiszorítja a piacról.

Ez a felfogás a jövő nagy háborúját az őstermelők és szintetikusok összecsapásában látja.

Ez a veszély manapság még nem fenyeget bennünket. A háborús gazdálkodás csak szükségszerű, időszaki gazdasági megoldás, az autarkiára való törekvés az államháztartás életének igaz, ne-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hez korszaka, s a kormányzatot sokszor nehéz pénzügyi kérdések elé állítja. Hogy az önellátáshoz szükséges energiatöbbletet, pénztöbbletet megtaláljuk, a rendelkezésre álló készleteket észszerűen kell beosztanunk. Hogy az észszerűtlen pazarlást, a készletek halmozását megakadályozzuk, fegyelemre van szükség.

Kétségtelen, hogy nagy szerepe van a tudományos kísérletezésnek, találmányoknak az állam háborús önellátásánál, de a tudomány minden célszerű erőfeszítése is kevés az egyensúly fenntartásához, ha az önzés, a fegyelmezetlenség ellene dolgozik. Pedig, ha egy népet józan belátása, fegyelmezett sorsvállalása a nehéz időkben nem hagyja cserben, a legnagyobb megpróbáltatásokkal is bátran szembenéz.

Hivatástudat: újjászületés.

„A műegyetem túlzsúfolt" . . . „bővítsék ki az egyetemi helyiségeket" . . . „itt az ideje, hogy a magyar fiatalság gyakorlati pályákon helyezkedjék el . . ."

Cikk cikk után, követelés követelés után. Mind azt sürgeti, hogy adják meg a lehetőséget az ifjúságnak minél tökéletesebb kiképzésére.

„Jól képzett, lelkiismeretes vezetőket kell nevelnie a magyar társadalomnak" — vágják minduntalan a közérdeklődés előterébe a nemzetiszínű hangoskodók.

Várjunk egy kissé!

Igaz, hogy az egyetemek már erejükön felül iparkodnak kiképezni a műszaki, gazdasági vezető- és építőembereket. Igaz, hogy az utóbbi években förgeteges roham indult meg a műegyetemi felvételekért és ezek közt is elsősorban a mérnöki pályákért. Az ország területileg sokat gyarapodott az elmult három év alatt. Szükség van friss, lendületes munkaerőkre, hogy a visszacsatolt területeken is teljes erővel folyhassék a munka.

A munkához azonban munkások, építők kellenek, mégpedig nem akármilyenek. Semmi szükség az árral úszókra, konjunktúra-lovagokra. Ezek mindig csak rontanak, vagy a legjobb esetben is késleltetik a haladást. A mai munka üteme nem tűr kényelmeskedést, ebédutáni hivatali szunyókálásokat. Ma minden helyre nyugtalan, kutatószellemű harcosok kellenek, mert csak ezek képesek megfelelő lökést adni a sok tekintetben évtizedekkel elmaradt nemzeti gondolkodásnak és életnek.

De hol vannak a harcosok?

Szétszórva, mindegyikük külön-külön dolgozik. Végzik a többletmunkát, amellyel a kényelmesebb és kevésbbé lelkiismeretes barátok és hivatalfőnökök bőven ellátják őket. Sokan vannak, sokat használnak, de nem tudnak egymásról. Hiányzik az öntudat és belső erőérzetet keltő egységes hivatástudat. Egyénenként sok mindenkiben megvan: mérnökben, munkásban, hivatalnokban. De a hivatástudat nem kristályosodott ki az egész élet irányát megszabó vezéreszmévé.

Mi a hivatástudat? Helyesebben: mi kell, hogy legyen?

Öntudatos irányítása életmunkánknak a lélekből fakadó munka- és hivatásszeretet alapján.

Ezek után legyünk őszinték magunkhoz és valljuk be, hogy a hiba: a hivatástudat hiánya nem egyének bűne, hanem a rendszeré. Az egész mai ifjúságnevelési rendszeré.

Beszélgessünk érettségire készülő fiatalokkal. Kérdezzük meg őket, miért választották azt a pályát, amelyre készülnek? A válasz sok mindenféle: „Mert tetszik nekem" . . . „mert jól kereshetek" . . . — még legőszintébb és legbecsületesebb a komoly felfogásra való „mert korán házasodhatom." De tíz eset közül egyszer halljuk: „mert hivatásom van rá."

Pedig a közösségek életét mindig a hivatásszerető és hivatásukért áldozatot vállaló emberek irányítják helyesen. De hogyan várjunk a tömegesen szárnyrakapó fiatalságtól komolyan átérzett hivatástudatot, ha senki sem neveli beléjük? Latin- és irodalmi műveltséget sokat ad a középiskola, de ugyanakkor elszakad a mai, gyors áttekintő- és értékelőképességet követelő élettől. Passziv szellemi tevékenységre, szemlélődésre nevel, de nem ad gyakorlati tájékozódóképességet, még kevésbbé nevel önálló kezdeményezésre. Az ifjúságnak nincs alkalma arra, hogy a neki megfelelő életpályákat megismerhesse. Nincs komoly választási lehetősége, így a pillanatnyilag legmegfelelőbbet fogja választani.

Mi a helyes előkészítés az életre? Csak irányelvet szögezek le, nem részleteket adok: Helyes a középiskolai nevelés akkor, ha a leérettségizett fiatal a tájékozódást azonnal megkezdi — nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nagybácsik és keresztmamák jóindulatú és sokszor önző irányításával, hanem teljesen egyéni elhatározás alapján. A tájékozódást mind a pályákon való elhelyezkedésre, mind a nemzetpolitikai problémákkal szemben való viselkedésre értem. Ezzel szemben az a szomorú tapasztalat, hogy a középiskolák a rosszul értelmezett „kollektiv szellemben való" neveléssel egyre-másra ontják az irányítható, önálló felfogástól gondosan sterilizált, vad légvárépítő-idealista szellemű fiatalokat, alaposan túllépve a szükséges és hasznos idealizmus határát. Igy aztán az egymásután érkező nehézségek és csalódások bizalmatlanná teszik a fiatal lelket.

Tehát: kevesebb ábrándot, több valóságot. A fiatalságnak ma már joga, sőt kötelessége, hogy a nemzet életproblémáit a maguk valóságában megismerje. De az országot is ismernie kell, hogy ne csak érezze, hanem lássa és tudja is, miért küzd. Hol vannak még nálunk a tömeges diáknyaraltatások, olcsó utazások, vagy csak a megfelelő számú vetítettképes előadások is? A ma kikerülő fiatalság a saját hazáját sem ismeri eléggé.

Hiányzik a másik, életbevágóan fontos követelmény is: az önálló vélemény. A középiskolásnak sem irodalmi, sem egyéb téren nincs meg a lehetősége arra, hogy egyéni észrevételeit, esetleg eltérő felfogását tudomásra juttassa. Elmaradott és nem magyar szellemű elbírálási módszerünk a tanár akaratának, vagy véleményének diktatórikus jelleget, megfellebbezhetetlenséget biztosit, nem törődve azzal, hogy a tanár nevelő és nem liliputi diktátor. A nevelőnek pedig első kötelessége, hogy a szárnyralendülés előtt álló fiatalnak megadja az önálló gondolkodás és gyakorlati életszemlélet kialakításához szükséges összes eszközöket. Ha ez nincs meg, milyen jogon kívánunk a fiatalságtól hivatástudatot?

A fiatalság jó talaj. Hálás az egészséges irányításért, hálás azért, ha az életbe való belépésekor nemcsak ábrándokat és terveket vihet magával, hanem a beléjenevelt hivatástudattal és tájékozódóképességgel azonnal el is indulhat, jó irányba. Ne fázzunk attól, hogy egy kis gyakorlati szellemet vigyünk a nevelésbe! A gyakorlati szellemben, gerincesen, önálló gondolkodásra nevelt fiatal harcos mindig meg fogja találni a leghelyesebb és legrövidebb utat a kitűzött célhoz. Az előre kitűzött és nem a pillanatnyi körülmények által meghatározott célhoz.

Ha pedig nem a kereseti többlet, hanem a hivatástudat a lelki energiaforrás, ez már maga az annyira várt, de mindig csak sültgalambsorsra ítélt újjászületés.

Polgáry Sándor,
kmh.

Tévednek...

akik azt hiszik, hogy nap-nap után megismétlődő erőszakos és minősíthetetlen cselekedeteikkel, vagy félre nem érthető és célzatos kifejezéseikkel bennünket arra fognak kényszeríteni, hogy visszaüssünk. Csalódnak, ha azt hiszik. Nem fogunk visszaütni. Mi már nagyon sokat tanultunk a történelem folyamán és főleg sokat tanultunk az utolsó néhány év alatt. Elhamarkodott lépéseket soha nem tettünk, s most kivételes megfontoltsággal nézünk minden eseményt, jól megmérlegelünk minden cselekedetet, különösen most tesszük ezt, mikor már jónéhány állam intő példája mutatja nekünk, hogy milyen végzetes következményekkel jár minden meggondolatlanság és, hogy menynyire fontos a politikai higgadtság és a türelem. Mi nagyon jól ismerünk minden lehetőséget és tisztán látjuk azt is, amiről mások azt hiszik, hogy mi nem látjuk. Sőt, mondhatjuk azt is, hogy jóval többet látunk, mint ők és kellően tudjuk értékelni bűnös játékaiknak hátterét és lehető következményeit. És figyelmeztetjük őket, nehogy túlértékeljék sajátmagukat és cselekedeteiket.

Mondhatjuk, egész nyugodtan abbahagyhatják, mert azt a célt, amit kitűztek és azt az eredményt, amit ezzel elérni akarnak, sohasem fogják elérni. A mi türelmünket pedig ne vegyék gyengeségnek, mert ha akarnánk, bebizonyíthatnánk, hogy nem az. És nekik keserű lenne ez a csalódás. De ha folytatni akarják üzelmeiket, csak tegyék, mi nevetni fogunk erőlködésükön, melynek hiábavalóságáról meg vagyunk győződve, de meg fognak győződni ők is, sőt talán egyszer sajnálni és bánni is fogják majd. **P. L.**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TAGLÓ

Gyártja : Agytröszt és Tsai. — Főtaglós : Bándi Dezső emh.

A SZAKÁLL.

Mi lesz velünk, mi lesz velünk!? Még csak egy hónapja, hogy megszáradt az első „Bástyánk"-on a vakolat és máris mentőcsónakokért kiáltunk a feddő, korholó és tanító levelek tengerében. Ez viszont nem az Agyam és Trösztöm hibája, sőt ellenkezőleg. Azzal, hogy leveleiket csak hozzánk címezték, elismerték, hogy ki az igazi dudás a csárdában! A megtisztelő bizalmuk alapján hivatást és kötelességet érezve, igyekszünk a hatalmas olvasóközönség kívánságát kielégíteni.

Az elégedetlenkedők nagy része azt hánytorgatta fel, hogy habár a nagy körültekintéssel és szakértelemmel szerkesztett folyóiratunk elvész a többi között, de mégis ü r e s. Üres, és pedig azért, mert nélkülözi minden folyóirat erkölcsi támaszát és szellemi talpkövét, a filozófiát. Belátjuk, hogy a nagy szerkesztőség többi tagja nem volna képes ennek a követelménynek eleget tenni, így ránk az Agytrösztre és kapcsolt részeire hárult a feladat, hogy a „Bástyánk"-on támadt réseket filozófiai téglákkal tömjük el. Ime!

Epstein Mór, az ismert gondolkodónak kéziratban ránkhagyott feljegyzéseiben böngészve, több érdekes megállapítás mellett az az alapgondolat, mint vezérfonal húzódik végig, mely szerint: „a szerelem olyan, mint a szakáll, minél jobban írtjuk annál inkább nől!" Fejtegetései során a következőkben részletezi a hasonlóságot: Van, aki tizennégy éves korában felfedezi magán a serdülő kor első sörtéit. Ezt szégyenli és tesz ellene, hogy aztán tizenhat éves korában férfiasságának ezen kóros megnyilvánulásai hatványozott mértékben mutatkozzanak. Általában tizennyolcéves korban kezdődik a rendszeres borotválkozási szükséglet. A penge használat 20—30 év között hág rá a tetőpontra. Ettől kezdve mindinkább lanyhuló tendenciát mutat. Negyven éves korban megkezdődik a szakáll ritkulása, hogy fennállásának félszázados jubileumától a teljes és biztos kopaszodás felé haladjon és mire átlépi a hat X-et, túl van Rubikonon, nem okoz többé fejtörést a szakáll léte vagy nem léte. (A kivétel erősíti a szabályt! A szerk.)

Természetesen akadnak rendellenes jelenségek is. Epstein kutatásai bebizonyították, hogy vannak, akik úgy halnak meg, hogy meg sem ismerkedtek a borotválkozással. Mások viszont megalkusznak és szakállt növesztenek. Gondozza, ápolja, szinte örömét leli benne, míg végül a hiúság kíséretének engedve, átadja az enyészetnek, hogy a jövő héten újat növeszthessen. És vannak kétszínűek, akik bajuszt viselnek. — Eddig Epstein. Nagynevű elődünk ugyanis csak a férfiakkal foglalkozott fejtegetéseiben. Mi viszont a nőkre is kiterjeszkedünk. Kezdjük mindjárt azzal, hogy a nők hosszú éveken át — kivételektől eltekintve — nélkülözhetik a borotválkozást. (Túl idős korukban rendszerint ugyan kinő egy kevés, de akkor már késő.) Felesleges a további filozófálás, mert már az eddigi fejtegetéseinkből is világosan kitűnik, hogy szakáll nélkül nincs szerelem.

A férleértések elkerülése végett végconclusió gyanánt természetesen nem akarjuk azt a következtetést leszűrni, hogy a városligeti szakállas nő a többi bajuszos hölgy társával volna az igazi feleség tipus.

* *

Bár a nőnek szakálla nincs
Mégis számunkra a legdrágább kincs.
Üsse kő és vigye kánya,
Csak ki ne nőjjön a szakálla.

* *

OSZTÁLYKÜLÖNBSÉGEK ÓH!

Hosszú évek méla ténfergő gondolatposványában bágyadt lelkem révedez. Elérkeztem végre elveim zenitjére. Itt állok hajadon fővel, vendégoldallal a vállamon megdícsőülve, szinte ke-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

resztrefeszítve. Tépelődéseim terhes tárházából tétován tekintek továtűnő titkos tényked éseim tömkelegére. Most, hogy harcos elveim konkrét alakot öltöttek, állítunk egy gondolatemlékkövet azoknak az önzetlen és önfeláldozó ősöknek, akik bőrkabátban és az akkori kifinomult ízlésének megfelelően őszirózsával a homlokukon igyekeztek érvénytszerezni annak a korszakalkotó alaptételnek, mely szerint meg kell szüntetni az osztálykülönbségeket. De nem jól fogták meg a nyakát, — sej a nyakát —, és a sok bába között sült meg a veszett fejsze nyele is. A terv végrehajtására alakult tanácstalan Nép és Tanácsköztársaság idegenből importált vezetői ugyanis maguknak akarták kettősen elkönyvelni a sikert és becsapták orrom előtt a forgóajtót és én kint rekedtem. A terv az önmaga ásta saját dugába dőlt. Mert minek a paiesz énnekem, amikor a virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne virítson Kun Béla kalapja mellett. A történelem nekem, a kirekesztettnek adott igazat, mert ők a nagy menetben elszórták a kalapács nyelét. A félve sikerült megoldás és a kényszerítő körülmények hatása alatt felszívódtak a homályba, a nemes eszmét pártába hagyva. Hogy a kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon, idők múltán kipiszkálták a gesztenyét a hamúból és az ügy irányítása végre hivatott politikusok kezébe került. Jelen pillanatban az ügy már olyan stádiumban van, hogy több ismert politikus s közéleti és társadalmi előkelőség egyetlen irányú felhívására „porból lettünk, porrá leszünk" jeligével megalakult az „Osztálykülönbségeket Kiküszöbölő Egyedül Üdvözítő Bridge és Vizipóló Klub." A nemes céltól hajtva és a biztos siker reményében minden népréteg ből hatalmas tömegek csatlakoztak a gondolat zászlaja alá. Lengett, lobogott a zászló, dacolva a heveny ellenzéki szelekkel. Maga az ügy és a tömeg olyan követelő magatartást tanusított, hogy a fentebb említett politikai, közéleti és társadalmi előkelőségek maguk választotta egyesületi választmánya összehívta a közdiszgyülést, melyet a Vigadó nagytermében bontottak meg. Ezrekre menő tömeg gyűlt össze, nők, férfiak vegyesen, hogy kívánságaiknak hangot adjanak. A hölgyek selyemben, bársonyban, aranycipellőben és a nap elsápadt volna a nyakukon csillogó-villogó sok-sok hamiskőben, ha nem este lett volna. Az urak pedig dísz és dísztelen magyarban és a legkényesebb ízlést is kielégítő ízléstelen gunyákban ténferegtek a vigadó összes termeiben. De nagyon elkalandozván a tárgytől, hancurozó gondolatkáinkat tereljük visszsza a logika kamrajába. Nem akarom a szót szaporítani, hiszen felesleges energiapazarlás volna. Lényeg az, hogy az Egyesület főkorifeusai beterelték a tömeget a termekbe és még egy órát vártak, míg végre az elnök megnyitotta az ülést. Kiküldött munkatársunk is résztvett ezen az elmetornán, (Korláton lepontozták, habár elég korlátolt, a nyújtón őt is megnyújtották), melynek lefolyásáról a helyszűke miatt csak szemelvényekben és az alábbiakban számolunk be:

Elnök: (kínjának hangot ad) — Legyen csend! Erre a finom, de erélyes felszólításra a zaj és a tömeg leül, az elnök feláll és emelt hangon a következőket mondotta:

— Mélyen tisztelt közgyűlés! Mély tisztelettel üdvözlöm alsó és felsőbütyöki, tápióbürgözdi Hózentráger Álmos Előd Ond Kond Tas Huba Töhötöm nyug. miniszterjelölt úr Őnagyméltóságát, az ismert alkohol- és journalisztát, Ugocsavármegye utolsó magyar alispánját, gyep-, polgár- és őrmestert, párbaj-, pék- és borbélysegédet, az állástalan asztfaltbetyárok (hullarablók vagy kriptaszökevények) árváit és özvegyeit felsegélyező egyesület ügyvezető alelnökét és a keszthelyi csikópatkoló intézet igazgatóját, melegen üdvözlöm Brahanex Félix egyetemi belső- és külső tanácsos úr őméltóságát, az Általános Munkakerülők érdemes vezérét, karp. halottkémet, szigorló toronyőrt; Sibberspitz Chajem nagyvágó, gyümölcs- és valutaexportőr ő csodarabbiságát, valóságos belső kisgyűlési virilistát, a tel-avivi egyetem helybeli fiókjának e. i. héber lektorát, továbbá üdvözlöm al- és felvéghy nagyfalussy Falussy Tasziló nagybirtokos úr őnagyságát, a Falukutató Intézet Vigalmi Választmányának rendező kültagját, a Galma El-Vono KFT ügyvezető vezérigazgatóját, stb., stb. (S még 1000—1341 nevet felsorolt. A szerk.) És ezeken kívül üdvözlöm még a két megjelentet.

— Mélyen tisztelt közgyűlés! Egy korszakalkotó eszme megvalósítása céljából jöttünk össze, hogy a hagyományos magyar összetartásról és testvéri szeretetről tegyünk tanubizonyságot. Az Isten mind egyformának teremtett, de viszont minden ember a maga szerencséjének kovácsa. Voltak és vannak egyesek, akik a semmittevést olyképpen tudták csoportosítani, hogy az lázas semmittevésnek tűnjék fel. A nagyobb intelligenciával és raffináltsággal rendelkezők észrevették ugyan a mesterkedést, de szemet hunytak, mert tudták, hogy előbb-utóbb leszedhetik a tejfelt. Röviden összefoglalva: egyeseknek sikerült rangot,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vagyont és egyebeket gyűjtenie, mások viszont csak átmenetet képeznek a nyomor és a tengődés között. Ezek ellenére is be kell látnunk, hogy tulajdonképpen egyformák vagyunk és nem is a ruha teszi az embert, tehát hallgassunk a kor és nagyrabecsült politikusaink, valamint választmányunk hívó szavára és egy emberként csatasorba állva, döntsük le az egyes társadalmi osztályok között fennálló válaszfalakat. (Bosszantó tapsornádó szívta fel a terem buta merev csendjét.) Javaslom tehát, hogy a közgyűlés fogadja el ezt az ajánlatomat, nem feledvén azt az örökbecsű mondást: az okosabb enged, — a másiknak híg az agyveleje. Kérem a közgyűlés tagjait, hogy szóljanak hozzá a javaslatomhoz. (Hatalmas tapsvihar söpört végig a jelenlevők között.)

Az elnök után al- és felvégi nagyfalussy Falussy Tasziló emelkedett szólásra és a következőket mondotta: (dióhéjban) — Mélyen tisztelt Frédi bátyám és tisztelt közgyűlés! Először is hálásan köszönöm azokat a szavakat, amelyekkel az elnök úr engem üdvözölni szíves volt. Engedjék meg, hogy közismert szerénységemre hivatkozva, csak egy pár keresetlen szóval csatlakozzam az előttem szóló véleményéhez. Előre kell bocsátanom, hogy teljes mértékben egyetértek az előttem szóló tiszteletreméltó Frédi bátyám szavaival és csak annyit akarok hozzáfűzni, hogy valóban időszerű az osztálykülönbségek megszűntetése, mert elsősorban is a huszadik század öngyilkosságba rohanó tempója sürgeti a kérdés megoldását. Másodsorban pedig szükségesnek találtam azért is a gyors megoldást, hogy az alsóbb néprétegek osztályai is láthassák, hogy ki az úr. (Ugy van, úgy van! kiáltások a terem jobb és bal oldaláról.) Majd számos felszólalás után az elnök Kuplung Károlynak a Panz gyár anyacsavar osztálya előmunkásának adja meg a szót.

— Hálásan köszönöm az elnöklő kegyelmes úrnak, hogy lehetővé tette a mi megjelenésünket is. Igazán örülök, hogy a munkásságnak ez a régi problémája az urak előtt is felszínre került. Csak annyit akarok még mondani: mi is tudjuk, a munka nemesít. A szellemi munka a mi munkánkhoz képest silány utánzat csupán és a mi munkánk nemesi volta már a többi osztály közé, sőt felé emelt bennünket. A javaslatot tehát elfogadom.

Utolsónak Kovács Lapaj István községi kisbíró szólalt fel. — Igen tisztelt emberek! Lehet, hogy magiknak igazik van, hisz senki se szólt a dolog ellen, de jegyezzék meg, hogy egyikük se vóna itt, ha mi nem termelnénk. Felőlem megszüntethetik az osztálykülönbségeket, de emlékezzenek arra, hogy mégis csak a paraszt mindennek az alapja.

A felszólalások után a közgyűlés a javaslatot megszavazta, az elnök pedig zárószó gyanánt a következőket mondotta: A közgyűlés tagjai nagyfokú felvilágosultságról és intelligenciáról tettek tanubizonyságot. Köszönöm a nem várt, de közismert szíves figyelmüket, egyben határozatilag kijelentem, hogy a mai naptól kezdődőleg az osztálykülönbségek egyszer és mindenkorra megszűntnek tekinthetők. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem a földbirtokos osztályból Falussy Tasziló urat és a munkásosztályból pedig Kuplung Károlyt. Az ülést bezárom.

* *

Részlet Szabó XXIV. András továbbszolgáló próbarendőr előző éjtszakai jelentéséből: Éjtszakai körútam alkalmával „Kain és Ábel" mulató előtt elmenve, nagy verekedés zajára lettem figyelmes. Bementem és a kihallgatások alapján a tényállást a következőkben vettem fel: Az Osztálykülönbségeket Kiküszöbölő Egyedül Üdvözítő Bridge és Vizipóló Klub tagjai a közgyűlés után ide betértek és hetvenkét kanál alkohol elfogyasztása után parázs vitatkozásba kezdtek, melynek következtében kétszáztizenöt egyént előállítottam és az összes fővárosi mentő- és hullaszállító autó mozgósítása után a tömeget feloszlattam.

* *

Nem hiába zúg a haraszt,
Kezet fognak úr és paraszt.
Sok mindenről vitatkoznak,
Az osztályok megmaradnak.

* *

A TAGLÓ SZERKESZTŐI ÜZENETEI.

Negyvenezer pengő jeligére: Nem kell pénz a boldogsághoz. — **Egyetemi skót:** A légnemű fűtésről kiadott tanulmányát gyakorlati kísérletekkel támassza alá saját laboratóriumában. — **Utóvizsgás.** Minden kezdet nehéz. — **Listás.** Az első tíz év után még nem jár továbbszolgáló emlékérem. — **Önkéntes adakozó:** A szinkron órák megjavítására küldött összeget köszönjük, de állandó jellegű negyedórás késés miatt a javítás szükségességét bizonytalan időre (legalább tíz év) elnapolták. — **Vőlegény.** Már most panaszkodik? Mi lesz az ezüstlakodalmukkor? — **Évforduló.** Mostan panaszkodik? Miért nem gondolta meg magát vőlegénykorában? — **Már únom.** Kérésére közöljük, hogy az illető gyenge még a házasságra, hiszen most listázza csak a negyedik évet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pár szó az egyenruhánkról.

Nemrég egy pesti képeslapban megjelent egy rövid kis cikk, mely a „Tempus" lényegét fejtegette, szakszerűen elmagyarázva, hogy a tempus az a soproni főiskolás, akinek tele van az egyenruhája szellemes foltokkal. Megmosolyogjuk az ilyen jólértesültséget, s legfeljebb kicsit bosszankodunk azon, hogy miért ír valaki olyasmiről, amit soha nem látott, de még nem is hallott róla. De nemcsak ez az egy eset fordult elő. Mindenütt érdekes megjegyzéseket hall az ember, ha Sopronból egyenruhában mer elutazni. Igaz, hogy ez érthető, mert ezt a ruhát csakis mi, soproni főiskolások hordjuk, mi is inkább csak itt Sopronban, de ha történetesen közülünk valaki idegen városban jelenik meg, egész kényelmetlenül érezheti magát a sok kíváncsi pillantás és megjegyzés közepette.

Ezek a tények végre is arra a meggondolásra juttattak bennünket, hogy egyenruházatunkról rövid ismertetést nyújtsunk, remélve, hogy akik lapunkat olvassák, némi felvilágosítással tudnak szolgálni majd tájékozatlan ismerőseiknek. Természetesen nem foglalkozhatunk egyenruhánk fejlődésének hosszú történetével, csakis a ma viselt ruhadarabokkal.

Külön egyenruhát viselünk ünnepi alkalomkor. Itt formában elkülönül a bányászok és kohászok, illetve az erdészek díszruhája. A bányászok nagytársasági ruhája a bányaing, fekete szövetből, fekete pellerinnel és arany vállrojtokkal, valamint fekete bársony zsebdíszítéssel és gallérral, a galléron kétoldalt és a gombokon bányászjelvénnyel. Elől a bányaing nyitott, csak alsó két gombja zárt, hozzá fehér ing szárnyas gallérral és fehér csokornyakkendővel. A kohászok díszruhája szintén ilyen, azzal a különbséggel, hogy fekete bársony gallér és díszítés helyett piros bársony van. Mindkettőhöz fekete nadrág jár piros csíkkal, vagy a nélkül. Az erdész nagytársasági ruha az atilla, zöld selymes anyagból, dús arany zsinórozással. Megtévesztésig hasonló a róla mintázott tiszti társasági ruhához, azzal a különbséggel, hogy aranyozása jóval dusabb és elől nem 5, hanem 7 sújtása van a mellen. Gallérján elől erdész csillagok. Ehhez is piros csikos nadrág jár. Mindkét tipusú díszruha megfelel a frakknak. A díszruhákhoz csakó, kard és köpeny jár. A csakó rendes tiszti formájú fekete csákó, rózsáján erdész csillag, ill. bányász jelvénnyel. A bányászok és kohászok kardja szélespengéjű, nehéz kard, díszes, aranyozott kosárral, arany bojttal, a bojton bányászkalapáccsal. Az erdészkard könyebb, keskenyebb pengéjű, kosár nélkül, bojtján erdészcsillag. A díszruhákhoz hordott köpeny a bányászoknál és kohászoknál fekete, fekete, ill. piros bársony parolinnal, a kohászoké piros szegéllyel a hajtásokban, aranyos gombokkal. Az erdészköpeny barna, zöld parolinnal, a hajtásokban zöld szegéllyel.

A díszruhán kívül a bányászok és kohászok kistársasági ruhát is hordanak. Ennek megfelelő magyar neve nincs, régi neve: aufhauer. Sima, végig gombolt fekete kabátok a felsőszáron fekete, ill. piros bársony rávarrásokkal és fekete, ill. kohászoknál piros bársony gallérral, a galléron bányász jelvénnyel.

Leggyakrabban használatos azonban a hétköznapi ruha a bányászka,, illetőleg az erdészke. Előbbi fekete posztó, a kézeleje és gallérja fekete bársony, utóbbin bányász kalapács. Jellegzetes a váll, illetőleg a felsőkar kiképzése. A felsőkar kipárnázott és keresztvarratokkal van levarrva, a párnázás az eredeti bányász munkaruha maradványa, azért van kitömve, nehogy a bányász a tárnában járva, vállait beleüsse annak falába. A kohászka ugyanílyen, csak piros bársonnyal. A zsebek kétoldalt felül vannak a mellen. Az erdészek hétköznapi egyenruhája: az erdészke, barna posztó vagy szövet, kézelő és gallér zöld bársony. utóbbin erdészcsillag. A felsőkar kiképzése sima, a vállon van a varrat mentén egy kis zöld hengeres tömés. Zsebek kétoldalt kicsit ferdén. Mindegyikhez fekete tiszti nadrág. A sapka a bányászoknál és kohászoknál fekete, utóbbiaknál piros zsinórral a felhajtás szélén, erdészeké barna, zöld szegéllyel. Mindegyiken elől és hátul hat-hat aranyozott gomb szabjelvénnyel, a gombok közt arany zsinór.

Meg kell még említenünk az egyes szakok jelvényeit is, melyet a gombokon, ill. galléron viselnek. A bányász, ill. kohászjelvény keresztbefektetett bányász kalapács és véső, az erdészjelvény pedig az ötágú, tölgylevelekből összeállított erdészcsillag.

Végül néhány szót a ruhán látható foltokról. Selmecbányán ugyanis, ha bányászakadémikus ruhája elszakadt, azt egy lányismerőse varrta meg, fekete bársony, különböző alakú foltot téve rá! Lassan a fekete foltból színes lett, átvették az erdészek is és ma már nem is kell kiszakadni a kabátnak, anélkül is varrnak rá színes, sokszor igen szellemes foltokat.

Valamit a „Tempus"-ról is. Ez nem más, mint egy piros szív-alakú foltba varrt aranybetűs Tempus szó, azt jelenti, hogy az illető már eljegyezte azt a leányt, akitől a foltot kapta. Viselése a jegygyűrűt helyettesíti, és megtartása becsületügy.

Ime, dióhéjban néhány szó, mely sok félreértésnek és tűnődésnek vethet véget.

Pozsgay Lajos emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Láncszem

Lapunk első számát mindenütt a legnagyobb szeretettel fogadták és szerkesztőségünket dícsérő és gratuláló levelek egész soraival árasztották el. Ezek közül néhányat bemutatunk, melyek jólesően igazolják, hogy munkánk és célunk nem hiábavaló.

Kedves Barátaim!

Különös érzések szaladtak át lelkemen, mikor a napokban kezembe akadt az Ifjúsági Kör friss folyóirata; fel sem nyitottam lapját, elgondolkoztam. Ezelőtt pár évvel súlyos harcok rázták az Ifjúsági Kör ódon, itt-ott korhadt épületét, új idők, új eszmék, új ifjúság kezdte meg harcát az új szellem jegyében. Talán vannak még közöttetek, akik emlékeznek azokra a küzdelmekre, amiket a magyarosítás szellemében indítottunk meg; de ez túl nőtt a köri hagyományok, szokások magyarrá tételén, ha szabad ezt a szót használnom, ez világnézetet jelentett. Jelentette a harcot, jelentette egy új magyar diákszellem előrevetését, azé az ifjúságét, mely megtanulta azt, hogy szólamokkal nem lehet egy barázdát sem visszaszerezni; hazafias gyűlésekkel, szavalatokkal, diáktüntetésekkel nem lehet egy új magyar jövendőt megalapozni. Mi éreztük azokat a roppant feladatokat, mely az új Magyarország kialakulásában a mi nemzedékünkre várnak s tudtuk azt, hogy ezt csak úgy tudjuk teljesíteni, ha elsősorban kíváló szakemberekké neveljük magunkat. Akkoriban azt mondták, ez az új ifjúság el fogja felejteni a hagyományokat, vége a szép diákéletnek, vége Selmecnek; mi azt állítottuk, hogy éppen ez az Ifjúság az, mely új tartalommal, új szellemmel tölti meg a régi formákat s ezzel életképessé teszi az új időkre. S most, hogy forgatom a Bástyánk lapjait, csendes hálával fordulok a jó Istenhez, hogy ílyen hamar megengedte érnünk harcunk diadalát s amiről akkor még csak álmodtunk, ma egymás után valóra válnak.

Köszönöm nektek azt az örömöt, amit e lappal szereztetek. **Madas András**, erdőmérnök.

—

A szegedi m. kir. Horthy Miklós Tudományegyetem egységes diákszervezete, a Szegedi Egyetemi Ifjúság nevében szeretettel köszöntjük a magáratalált soproni fiatal magyarság harcos lapját, a „Bástyánk"-at. Örömmel vettük kezünkbe ezt a folyóirat számot, mert bizonyítékát látjuk annak, hogy ugyanazokért az eszményekért küzd, ott a „végeken", amiért mi, a keresztény és nemzeti gondolat szülővárosában, Szegeden. A nemzeti hadsereg városa és a „Civitas fidelissima" szelleme között nem is lehet lényeges különbség.

Szegedi Egyetemi Ifjúság.
Szegedi Híd.

Kedves Fiuk! Nagy örömmel üdvözlöm elhatározástokat. A Bástyánk igazán hézagpótló, komoly folyóirat, ami nagyon alkalmas arra, hogy mi régebben elszakadtak ismét közösségbe legyünk veletek. Ennek hiányát mi is éreztük.

Erős Pál, erdőmérnök.

Napraforgó.

Aki a magyar lapokat figyelmesen olvassa, annak bizonyára feltűnt, hogy az utóbbi időben egyre nő azoknak a magyar állampolgároknak száma, akik magyarosított nevüket miniszteri engedéllyel visszaváltoztatják. Amikor ezen elgondolkodom, önkéntelenül is a napraforgó virág közismert tulajdonsága jut eszembe.

A magyarság vezetőrétege idők folyamán sajnos erősen keveredett idegen elemekkel. Ennek az idegenből hazánkban letelepedett rétegnek utódai már magyar földön születtek, nevelkedtek fel. Legnagyobb részük vérségileg is összekeveredett a magyarsággal. Nevük azonban idegen maradt. Miután lélekben is magyarokká váltak és úgy érzik, hogy ez a föld a hazájuk, itt élniök és halniok kell, külsőleg is kifejezésre akarják juttatni ezt a gondolatot. Így indult meg a névmagyarosítási folyamat.

Sajnos, nagyon sok ember hajlamos a napraforgó természetére és csak így következhetett be ennek a nemes és hazafias irányzatnak az ellenhatása, mely nem maradt országos visszhang nélkül. A fejleményekkel már a „Gazdatisztek Lapja" is foglalkozik és a következőket közli: „Egyesületünk (Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete) október hetedikén tartott igazgatóválasztmányi ülésén az ügyvezető igazgató bejelentette, hogy egy tag szép magyar nevét miniszteri engedéllyel idegen névre változtatta. Mivel ílyen sajnálatos eset több ízben megismétlődhetik, szükségesnek tartja, hogy a választmány ezzel kapcsolatban állást foglaljon . . . Csak olyan tagjaink lehetnek, akik magukat magyaroknak vallják. Kötelességünk továbbá a tagok hazafias érzése fölött is őrködni. **Már pedig, ha valaki magyar nevét visszaváltoztatja idegen nevére, akkor azzal nyíltan kifejezésre juttatja, hogy nem tartja magát magyarnak.** (Ajánlatos volna az élet sok más terén is hasonló gondolkodást és cselekvést bevinni. A szerk.)

Most, amikor sokak számára egy új irányból felragyogó napfény jobb jövőt ígér, sietve fordítják felé arcukat. Ime, mennyi álszent, haszonleső ember arcát világítja meg az új napfény és az ember megdöbbenve gondol arra, hogy akik eddig féltéglával döngették mellüket a világ négy tája felé harsogva: íme, mílyen jó magyar vagyok, most leveszik álarcukat és elárulják valódi lelkületüket.

Csak hulljon le az álarc, hogy szemtől szemben állva, megismerhessük azokat, akiknek csak üzlet volt a magyarság. De aztán álljanak félre az útból és soha többé ne merjenek szentségtörő kezükkel a magyarság lelkéhez nyúlni.

(dixi)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TESTEDZÉS

A vajúdó magyar labdarugás

A „Bástyánk" novemberi számában általános képet igyekeztem adni az egyes sportágak helyzetéről és fejlettségi fokáról magyar vonatkozásban, most — mint egyik legidőszerűbb kérdésről — a magyar labdarugás helyzetéről fogok szólani.

Labdarugóink az 1941-dik évben játszott 4 nemzetközi válogatott mérkőzés közül egyet — a legutóbbit november 16-án Zürichben Svájc ellen 2 : 1 arányban megnyertek, kettőt — a németek ellen Kölnben április 15-én és Bécs válogatottja ellen október 26-án Bécsben — 7:0, illetőleg 8:2 arányban elvesztettek, egy ízben pedig — az egykori Jugoszlávia válogatottja ellen Belgrádban március 23-án — 1:1 arányú eldöntetlent értek el. Amint az eredmények mutatják, az évi mérleg alakulása reánk nézve nem éppen kedvező, tekintve, hogy két katasztrófális vereség és egy nyomorúságos döntetlen mellett csupán egyetlen győzelmet tudnak labdarúgó válogatottjaink felmutatni. Pedig éppen ez az egyetlen győzelem, a Svájc ellen elért — gólarányban eléggé ki nem fejezett arányú — siker bebizonyította azt, hogy labdarúgó állományunk a multhoz képest nem romlott le, a kudarcok indítóoka tehát máshol keresendők.

Az elmúlt években a „Nemzeti Sport" egyik munkatársát kiküldte Angliába, hogy ott az angoloknak — a labdarúgás elismert mestereinek — játékát, játékrendszerét tanulmányozza. A kiküldött figyelgette is a nagy angol labdarúgó egyletek edzéseit, játékát, játékrendszerét, tapasztalatairól több ízben be is számolt a „Nemzeti Sport" hasábjain. Hazatérve pedig igyekezett a „Nemzeti Sport"-on keresztül az egyes magyar labdarúgóvezetőket, edzőket, játékosokat, szakembereket az angol rendszerrel, főleg annak előnyeivel megismertetni. Ezzel magyarázható az, hogy sok elsővonalbeli csapatunk — mint legkorszerűbb és legeredményesebb rendszert — az angol rendszert tette meg játékrendszerévé. A „Nemzeti Sport" az angol rendszer érdekében folytatott hírverésével elérte a fentiekben keresztül azt is, hogy az MLSz. vezetősége nem régiben olyan határozatot hozott, amelynek értelmében a magyar válogatott labdarúgócsapat is az angol (WM)-rendszer szerint fog a jövőben játszani. Ez ellen többen — a magyar támadószellemű játékrendszer hívei, vezetők, játékosok, szurkolók — néma tiltakozással és a sajtó útján állástfoglaltak, ami azután meglehetősen éles és többször személyeskedésig fajult rendszervitának vált a megindítójává. Le kell szögezni, hogy a helytelen, főleg nem egységes válogatott, több primadonnaszerű játékos felelőtlensége, a játékosok megfelelő lelki előkészítésének, a csapat bajtársi és küzdőszelleme ápolásának elhanyagolása mellett, a sikertelenségekben a rendszervitának is volt szerepe azáltal, hogy az a válogatókat és játékosokat egyaránt károsan befolyásolta.

Ha már a rendszervita oly nagy felfordulást idézett elő a magyar labdarúgásban, vizsgáljuk csak meg a két egymással szembenálló tábor által dicsőített rendszer elméletét. Az angol (WM) játékrendszert mind hírverőik, mind az ellentábor védekező rendszernek mondja, mert az általában támadást elindító középfedezet „kullancs" módjára, állandóan az ellenfél középcsatárához ragad, a szó átvitt értelmében. Ez azt jelenti, hogy a kullancs az ellenfél középcsatárát — ha nála van a labda, ha nincs — árnyékként követi és nem fedezi. A két hátvéd pedig az ellenfél két szélsőjét fogja le. A két szélsőfedezetnek már nem jut az előbbi három játékos fedezetéhez hasonló kizárólagos védőmunka, mert amellett, hogy az ellenfél két összekötőit semlegesítik (tehát ezek már nem lefogják az ellenfél két összekötőjét), a saját csatársornak a támadásban is segítenek, tehát éppúgy, ahogy a két összekötő is segít szükség esetén a védekezésben („harmónikáznak") és ezáltal a védő és támadó csapatrész összekötő részévé válnak, hogy a szélsőfedezetek is mintegy második összekötői szerepet töltenek be. A leírásból látható, hogy a rendszer előnye a rendszeres és szervezett védelem, hátránya a játékosok erős kötöttsége és a középfedezetnek a támadás munkájából való kivonása, védelmi tartalék hiánya.

A támadó (magyar, olasz) rendszerben a középfedezet nem fogja le az ellenfél középcsatárát, hanem azt az egyik hátvéd fedezi éppúgy, ahogy a két szélsőfedezet fedezi az ellenfél két szélsőjét, míg a a másik hátvéd védelmi tartalékként szerepel. Szükségesnek tartom kiemelni — ami a rendszer nagy hátránya is —, hogy ebben a rendszerben csak fedezésről (szögnek az elállása, helyezkedés az ellenfél csatárára) van szó és nem lefogásról. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogyha az ellenfél szélsője, középcsatára technikás és ráadásul még gyors is, akkor az előtte szöget elálló vagy reá helyezkedő védőjátékost egyetlen csellel kikerüli, s mivel gyorsabb is, faképnél hagyja (a párisi világbajnoki döntőn 1938-ban ílyen védelmi elgondolás miatt kaptuk mind a 4 gólunkat.) Véleményem szerint annak is, hogy immár másfél évtizede nem tudtuk legyőzni az olasz labdarúgókat az a magyarázata, hogy a három gyors és technikás olasz előretolt csatárt csak fedezték, elől csak a szöget állták el, ahelyett, hogy a labdához való hozzáérést akadályozták volna. A két összekötő egyébként ebben a rendszerben is se-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

git a védekezésben, amellett, hogy a támadásban is kiveszi a részét, ahogy azt éppen a szükség megkívánja. E rendszer előnye tehát a védelmi tartalék, a középfedezetnek a támadásban való elsőrangú szerepe, a játékosok szabadabb mozgása, viszont nagy hátránya a szervezetlen védelem, ami véleményem szerint nem annyira a rendszer, mint inkább a sokszor tökéletlen megvalósítás rovására írandó.

A magyar labdarúgásban jelenleg változás van folyamatban. Kívánatos, hogy ez a — főleg játékrendszerre kiterjedő változás — minél előbb és minél tökéletesebben befejeződjék, minél nagyobb tökélyre fejlődjön nálunk is az új rendszer. A felemás helyzet — ezt bebizonyította a múlt is — tarthatatlan; ha már a magyar labdarúgás illetékes vezetői az angol rendszer mellett döntöttek, akkor helytelen dolog rendszervitával mind a játékosokat, mind a vezetőket állandóan izgatni és ezáltal az átalakulást szándékosan hátráltatni. Játékos, vezető, szurkoló egyaránt tartsa szem előtt azt, hogy az új rendszernek begyakorlása a játékosok részéről igen fontos, ez pedig úgy fog leggyorsabban bekövetkezni, ha gátlások nem lesznek. Mindamellett a válogatásnál azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a rendszert, taktikát és játékmodort még mindig az egyén, a játékos tudása, küzdése, felelősségérzete dönti el.

Festő Szabó László,
emh.

Időszerű beszámoló. Magyarország 1941. évi egyéni tornászbajnokságai Sopronban november 14. és 15-én: A Magyar Tornász Szövetség a Soproni Torna Egylet 75 éves fennállása alkalmából Sopronban rendezte meg az 1941. évi magyar egyéni tornászbajnokságokat. A versenyen összes tornászaink résztvettek és azt Pataki (budapesti, VII. ker. levente) nyerte Tóth (DTE) és Sánta (Póstás) előtt. Az új magyar bajnok különösen műszabadgyakorlatokban remekelt (kötelező gyakorlatára 10 pontot, szabadon választottjára 9.9 pontot kapott), amiben Pelle Zoltán volt kétszeres olimpiai bajnokunk méltó utódának mutatkozik. Tóth, Sánta, Várkői, Mogyorósy, Börtsök, továbbá az egész fiatal Szabó, Baranyai, Balla ugyancsak szép gyakorlatokat mutattak be. Pataki, Tóth, Mogyoróssy, Sánta már meglehetős nagy rutinnal rendelkeznek, amit a lábak összezárása, a gyakorlatok határozottsága, folyamatossága tesz szembetűnővé. — Tornászhölgyeink a bemutatókon szintén kiváló formáról tettek tanuságot; Gamaufné, Gulyásné, Fehér, a fiatal Galaczi nemzetközi klasszist képviselnek, amit a november 23-án Budapesten tartott német-magyar tornászversenyen igazoltak. Ezen a versenyen Gamaufné első, Gulyásné 2-dik, Fehér 4-dik lett. Férfi versenyzőink azonban csak 2., 4. és 6. helyezést értek el (Tóth, Mogyoróssy, Pataki); Pataki műversenygyakorlatán megint 10 pontot kapott, viszont a korláton gyakorlata végén megcsúszott, ami által teljesítménye erősen leromlott. Tóth a győztes Stadel mögött csupán 0.15 ponttal maradt el.

Adassék áldás . . .

Repülve visznek haza mind a vágyak:
Karácsonyt váró esti zümmögések,
dal dal után. Apró kis dallamok,
amiken mindig csak sírni lehet
és én mégis boldogan dalolok.

Fekete felhők zúgnak odafenn,
fehér takarót szórnak lefelé.
Meleg szobában esti csendességek
mesét, pihenést, imát hoznak,
meg egy kis karácsonyi békességet.

Csend van most: álmot kezdett az idő,
csak mi osonunk tovább csendesen
Karácsony felé. Hűs ködök szitálnak
és minden este újra zeng a dal:
hogy haza, haza, hazavárnak.

Adassék áldás minden igaz szívnek,
annak, kit várnak, azoknak, kik várnak.
meleg, szép esték, hogyha dalba kezdtek,
adjatok álmot, pihentetőt, lágyat,
könnyesre fáradt bús ember-szemeknek.

Legyen békesség, odabenn a szívben,
több őszinteség, kevesebb hazúgság.
Adjon az Isten minden érdemesnek
vágyat, nyugalmat, beteljesült kérést:
azoknak, akik lélekkel szeretnek.

(D.)

NYILT LEVELEK

MINDEN kedves olvasónknak ezúton kívánunk kegyelemteljes boldog karácsonyi ünnepeket.

Többeknek A hozzánk beküldött elismerő levelekre nem áll módunkba mindre külön válaszolni, így azokért egyöntetűen mondunk köszönetet. **Pozsgay A.** (Nagybánya.) Szíves fáradozásait hálásan köszönjük és végtelen jól esett önként felajánlott segítsége. A címekre a lapokat elküldtük. **Madas András** em. Az ígért erdélyi kéziratot mielőbb kérjük. **Dr. Baditz Pál** (Miskolc). Kérjük, szíveskedjék levelezőlapján írottakat annak olvashatatlan volta miatt megismételni.

Ifj. Schütz János kmh. Szíves figyelmeztetését köszönjük, de levelét nyílt levél formájában nem hozhatjuk le, mert anélkül is teljesen egyezik a szerkesztőbizottság véleményével és aggodalmai csupán félreértésen alapszanak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Útmutató

A Magyar Kultúra 21. számában (1941. nov. 1.) **Blazovich J.** nagy cikksorozatot kezd. „A természettan új utakon" címmel. A fizika területén tett mélyreható felfedezések a fizikai világszemléletet is megváltoztatták. Laplace és Du Bois-Reymond szerint elképzelhető volt a világfolyamatnak képletekben való kifejezése: mert szerintük még alakzatokból és mozgásokból tevődik össze a világ. Az utolsó évek kutatásai azonban rávezettek arra, hogy a makrakozmosz törvényei nem egyeznek mindenben a szubatomaris világaival. A 22. számban Blazovich Plancknak 1900-ban közölt felfedezését ismerteti, amely szerint a fényenergia kisugárzása ugrás szerűen, kvantumokban történik. A lehetséges legkisebb hatást a Planck-féle állandó fejezi ki. De Broglie szerint az atóm belsejében az egyes korpuszkulákkal mindig hullám kapcsolatos. A hullám energiáia korpuszkulává tud alakulni, de mint Heiszenberg megállapítja, egymás érvényesülését korlátozzák. Valamely részecske helye és sebessége nem lehet együttes, tehát lehetetlen az összes paraméterek együttes ismerete, amire a fizikai determinizmus támaszkodik. Ennek a világképnek modern likvidálása mozgási szabadságot biztosít a vallásos gondolkodás számára.

Magyar Szemle 5. (1941. nov.) **„Ipar és tőke"** című cikkében Kecső I. a divatos nyersanyag probléma mellett új kérdést vet fel: a tőkeellátását. A nyersanyaggazdálkodás legértékesebb hatása az iparteremtés. Az iparfejlődés irányai: hazai nyersanyagbázisok teremtése és a hazai nyersanyagok feldolgozása. Iparunkat kell és lehet fejleszteni az üzemi kapacitások növelésével, vállalatok létesítésével és a berendezések felújításával, de mindez tőkét igényel. Tőkeforrások: az ipar saját ereje, a hitelszervezetek és a közönség. Betéttőkét takarékossági propagandával lehetne szerezni, de járható út a kötvénykölcsön igénybevétele is.

Pot füzetek a természettudományi közlönyhöz 3. (1941. júl.—szept.) **Dr. Orbán Gy. az Atómfizika alapállandóinak meghatározásáról** ír. Röviden összefoglalja az atómfizika idevonatkozó tételeit, majd egymás után sorolja fel az elektron töltésének, az elektrón fajlagos töltésének és a Planck-féle állandónak meghatározására kidolgozott módszereket, az emberi zseniálitás ragyogó példáit.

Giessereipraxis 21. (1941 okt.) S. Althoff. Der Eingusstrichter című cikkében az öntési sebesség és az áramlás milyenségének az öntvények megmerevedésére és a szennyezések kiválására való befolyásáról ír.

Die Giesserei 22. (1941. okt.) W. Reitmeister Einiges über die Herstellung von Formsandmischungen című cikkében tárgyalja a formázóhomok összetevői és a tulajdonságai közötti viszonyt. Megbírálja a szabványositott homokvizsgálatot, ismertet a homokkeverési diagrammokat és ezek használatát.

Metall und Erz 21. (1941. nov.) A. Stieler ír Neuere Ergebnisse der elektrostatistischen Aufbereitung címmel érdekes cikket a módszer mibenlétéről gyakorlati példák illusztrációjával. Az eljárás sok reménnyel kecsegtet hamudús kőszenek hasznosításánál, új ércek feltárásánál és régi eljárások olcsóbbá tételénél.

A Technika 9. száma (1941) Szabó B. cikkét közli a Központilag szabályozott villamos óraberendezésekről. Két módszert tárgyal: a szinkrón motor elvén alapulót és a gyengeáramú óraközpontokat. Ez utóbbinak előnyei vannak, bár a főóra drága. A működtetés percenként történik, a szabályozásra központi szabályozó óramű szolgál.

Az Erdészeti Lajok 1941. nov. 15-i száma írja az Országos Erdészeti Egyesület választmányi gyűléséről: Az erdőmérnök hiány is sulyos gond. A földmivelésügyi miniszter úr adományozta ösztöndijak ugyan megkönnyitik az egyetemi ifjúság helyzetét, de a hosszú tanulmányi idő miatt egyelőre alig lehet számitani az erdőmérnök-létszám nagyobbméretű emelkedésére. Miután a Mérnöki Kamara — az általános mérnökhiányra való tekintettel — már lépéseket tett a tanulmányi idő leszállitására, ehhez a megmozduláshoz az erdőgazdaságoknak is csatlakozni kellene. Az elnök az erdőmérnök hallgatók tanulmányidejének a leszállitása ügyében kért véleményt. Vitéz Onczay László kifejtette, hogy ezzel kapcsolatban az erdészeti felsőoktatás reformjával is részletesen foglalkozni kellene. Célszerű lenne ezt a kérdést külön ülésen részletesen megvitatni és a tárgyaláshoz a müegyetem erdőmérnöki osztályának összes tanárait is meghivni.

Két vitaestet is rendeztünk az elmult hónapban az Ifjúsági Körben. Mindkettő a legnagyobb siker jegyében zajlott le. Az elsőn a parasztság problémáját vitatták meg, a másikon pedig a munkásság és a mérnök kérdését vették bonckés alá. A vitaestek értékes és nagyszámú hozzászólások jegyében zajlottak le.

Valetánsaink végkép elbúcsúztak tőlünk, amennyiben már megtartották szokásos valetánsballagásukat és szakestélyüket is.

A szakok egymással nemes versenyre keltek. Egymást akarják felülmulni a szociális munkásság terén.

Nagy nehézséget okozott a kifőzdékben étkező hallgatóknak a jeggyel és élelemmel való ellátása. A nehézségeket Medgyessy-Schwartz László megyei főjegyző szives közbenjárásával sikerült áthidalni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SELMEC

Selmeci diákok.

23 éve már annak, hogy egy havas téli napon, lázas sietségben, dacosan összeszorított fogakkal, fel-felbuggyanó zokogás közepette búcsút vett az ifjúság az ősi, szent várostól, Selmecbányától. Hosszú hónapok számkivetettsége után, Sopronban kaptak menedéket. Harcok, csaták, nyugalmas hónapok, vígságok, szomorúságok jöttek. Futottak az évek.

Több mint húsz éve kopognak Sopron macskakövein a selmeci diákok csizmái, több mint húsz éve szólnak sejtelmes szomorúsággal az ódon falak között a bányásznóták és harsog az erdészek vidám nótakedve a fenyő ruházta hegyeken. De ez a hosszú idő, az itteni élet sem tudták kitörölni az ifjúság lelkéből azt a hóviharos, keserű, tehetetlen napot, amikor könnyes szemek sorfala közt menekültek az ősi fészkükből. És nem tudta elhomályosítani Sopron szépsége, kedvessége a hegyvidéki, ódon Selmecbánya eleven emlékét.

Több mint 20 nemzedék jött azóta Sopronba. Száz és száz ember, a kicsiny ország minden tájáról. Száz és száz féle természet, gondolkodás De valamennyit egy családba fogta össze a múlt, ősi szokásaink, hagyományaink, a selmeci szellem, és csupa selmeci diák járt Sopronban. Ma is selmeci diákok vagyunk. Selmec úgy él a lelkünkben, mint a vidám, gondtalan, boldog, csupavirág város. Az ifjúság városa. A mi városunk: „Ahol miénk volt az egész világ úgy biz a!" Ahol tavasz volt mindig, békés öröm, mert a csikorgó fagyban is májust bontott az ifjúság vidám jókedve.

Szeretjük Selmecet, mert a diákéletünk megtestesítője. Selmec fogalma öleli körül szokásainkat, ereklyéinket, emlékeinket, nótánkait. Minden, ami a mi életünkben szebb, jobb, más mint a többiekében, az selmeci. A hazafiasságot, bajtársi szeretetet valljuk célunknak és röviden úgy foglaljuk össze, „Selmeci szellem."

Erre tanítjuk az új generációt, a balekot, hogy ebben a szellemben éljen és szeresse multunkat, szeressen mindent, ami selmeci.

Mikor feljönnek az első évesek, a balekok Sopronba, a balekcsősz és az öregebb firmák tanítják őket szokásainkra és mesélnek nekik Selmecről. A balekság szomjas lélekkel, irigykedve hallgatja őket, akik már jártak Selmecen, az ősi szent városba, hisz olyan jól ismernek ott mindent, úgy mesélnek, mintha odavalók lennének. Selmeci diákok.

Aztán elröpülnek az évek, a balekból szénégető, firma, balekcsősz lesz. Egyszerre csak ő is selmeci diák lett. Ugy érzi, hogy ő is ott járt a Szitnya alatt, a girbe-görbe utcákon, a Schachtkocsmában, látta a Leányvár falait, hallotta a klopacska hangját. Boldogan emlékezik a vidám napokra, szakestélyekre, A Steingrube nagyközség cécóira, kalandos éjtszakai szerenádokra, kolofóniumos Tóbiásokra és mindenre. Szívet dobogtató büszkeséggel énekli a nótát:

Selmecbányán vigan éltünk úgy biz a!
Miénk volt az egész világ úgy biz a!
Búval, bajjal sohasem törődtünk, sohasem törődtünk,
Nekünk nyílt ott minden virág, úgy biz a!

Elkeseredetten gondol az utolsó éjtszakára, a menekülés fájdalmára és szívéből hitvallásként, bátor kiállással törnek elő a búcsúzó nóta szavai:

„Ha Selmec hív úgy ott leszünk,
Selmecért vesszen életünk!"

Igy leszünk valamennyien ízig-vérig selmeci diákok, hogy azok maradjunk mindig. Büszkén vallva selmeci diák voltunkat és mindent, ami városunkhoz köt.

A Bástyánk nem is lenne a selmeci diákok lapja, ha a soraiból nem szólalna meg az Akadémia története, az ifjúság régi élete, a vidám, kedves szokások, komoly hagyományok.

Ezért állítottunk be lapunkba egy Selmeci rovatot, ahol rövid dióhéjba foglaljuk ifjúságunk történetét és leírjuk hagyományainkat és szokásainkat, ahogy most is életben vannak.

Podányi Tibor, bmh.,
selmeci ü. v.

Gondok.

Ahogy a napok befutnak az őszbe
Hűvös estre hűvös hajnalok.
Tervek. Sok munka. Lassan végén járok,
S olyan jó hogy hazagondolok.

Hogyha sírni, hogyha ütni kéne
A hulló nyárba belenevetek,
Mert újból tél lesz, fehér lesz, imamondó.
Én meg valakit nagyon szeretek.

B. M

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

S.O.S.

Sopron színpada

A magyar színpadi színészet gyors és alapos segitség után kiált! A mostani rendszer saját magát buktatta meg, és a közönség felette kimondta a halálos ítéletet, melyet megmásítani nem hajlandó, csupán azon egy oknál fogva, mert nem akar mégegyszer csalódni.

A példa előttünk és ez nagyon szomorú, mert magában hordja hosszú évek próbálkozásainak sikertelenségét és a már elindulástól fogva végighúzódó reménytelen küzdelem következtében beálló lemondást, sőt sok esetben nemtörődömséget. Ez utóbbi pedig soha nem szül jó véleményt, ellenben határozott velejárója az érdeklődés lanyhulása és a színházbajárás elhidegülése.

Egy keserves — de sok tekintetben előre megjósolt — szini szezón végére értünk. A tényekkel szembenállunk, tapasztalataink bőven vannak, sok tekintetben levonhatjuk, sőt le kell vonnunk a tanulságot, de ezekenfelül is még akadnak kérdések, melveket meg kell vitatnunk és amelyek feletetet követelnek. . . . Első ilyen mindenhol közszájon forgó kérdés, mely magyarázatot kér, az a szokatlan jelenség, hogy a közönség az első napok nagy fellángolásai után, miért maradt el a színházból? Mert hogy ez bekövetkezett, az vitathatatlan tény. A bemutatkozás táblás házai után, szinte pánikszerűen, következtek a kongó nézőterek, melyek mély csendjébe csak a színészek kedvtelen sóhajtásai vittek némi reménytelen mesterséges éltetőerővel táplált életre következtető jelenséget. A műsor egymásután hirdette a bérleti estéket, de a színlapok hangos ígéreteit nem volt ki előtt valóraváltani. A megvásárolt bérletszelvények ott nyugodtak édes álmaikat szenderegve a magát megkárositottnak érzett áldozat zsebében, ki inkább mindent veszni hagyott — még pénzét is! — de mégse ment el színházba.

Miért?! Vetődik fel a nagy kérdés! Őszintén és teljes felelőséggel megadhatjuk rá a választ: Sopron minden téren magas kultúrája még a színészettől is megköveteli a művészetet. Nem tökéletest, csak művészit. És hogy ezt nem kapta meg, egyedül a színházi vezetőségnek tulajdonítható, mely egyrészt gyakorlat és tapasztalat hiányában, másrészt kritikai érzéke hiányában nem tudta megoldani az eléje tornyosuló nagy akadályokat, mely tényt később a társulat tagjainak kezdő voltával magyarázták. Ez vitathatatlan igazság, azonban ugyan akkor le kell szögeznünk, hogy fiatalságuk rovására egyedül kiforratlanságuk és rutinirozatlanságuk irható fel, de ezzel szemben nagy súllyal jelentkezik a mérleg másik oldalán tehetségük. De itt adódik a másik hiba. A rendezés hibája, mely már magánál a szereposztásnál szörnyű és leküzdhetetlen gátlásokat gördít a színész elé. A darab szerepe ellenkezik a színész egyéniségével, egész vérmérsékletével. Bár tény, hogy az igazi színésznek alakítania, formálnia kell szerepeit, de ne felejtsük el, hogy alakítani és formálni csak a meglévőből lehet. Csak a színész alapképességeiből lehet egy újat alakítani, nem pedig a szerep céljaira rendelkezésére bocsátani. Már pedig sajnos, ezt nagyon sok esetben nem vették tudomásul és a színésztől képességeivel ellentétes megjátszásokat követeltek. Prózai színész nem fog soha áriázni — még a szükség törvényt bont elv kényszerítő hatalmánál fogva sem. Sajnos, ezt az elemi megállapítást sokszor nem tartották szemelőtt. Különösen kirívó volt ennek káros következménye a jellembeli érzékeltetéseknél, mely kiváltképpen az oly sokat hangoztatott kezdő színészeknél igen kirívó jelenség, kik bármennyire is szeretnének, de végeredményben még nem tudnak szabadulni egyéniségük velük született énjétől, és sajátos tulajdonságaikat mindenhol — akaratlanul is — érzékeltették. Igy az átélés nem válhat olyan méllyé, mert az írói mondanivaló ellentétben áll a színész belső alkatával.

Másik nagy baj a felületesség. Bizonytalan szereptudással, egyszeri, legjobb esetben kétszeri próbával, — éppen kezdő társulattal — közönség elé állani nem lehet. Ebből a tudáshiányból adódik a színészek félszegsége, mely könyörtelenül mindenre rányomja bélyegét. A szerep meg se érett, még a színészből se váltotta ki a kellő hatást és máris mást akart bilincseibe ejteni. Hogy akarjon meggyőzni az, aki saját maga se hiszi és vallja meggyőződésből azt, amit mond? Ez lehetetlen. Már pedig ekkor ellentétbe került a színé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szettel, melynek végső célja mégis csak az, hogy a néző valóban átélje a játék hatása alatt azt, ami a színpadon történik. Különösen nehéz ez az olyan daraboknál, melyeknek különben is sivár a mondanivalójuk és felületes a felépítésük. Igaz, ezekből egy héten ment négy-öt darab, de meglátszott rajtuk az összefércelt tömegmunka silány jellemzője: a felületes semmitmondás és olcsó hatásvadászat.

Sajnos, itt a színpadi színészet minőségi termelése jutott válságba. Elnyomta a mennyiség. A mindig új és mindig bemutató agyonvágta a tegnap esetleg elinduló munkáját és a végén a sokat hangoztatott darabhiányban keresendő válságmagyarázat megcáfolásaként még a híres és befutott nagy sikerek se tudták a várt követelményeknek megfelelni. Pedig a darab kiválósága itt vitathatatlan. Tehát a vádért csak egy felelős: a színész.

A közönség csalódott a színpadi színészetben. Az okok világosak. A követelmények nagyobbak, az igények finomabbak és az ízlések csiszoltabbak. A színjátszás — vidéken — pedig maradt egy helyben, vagy pedig sok esetben visszafejlődött. Tehetséges színészeink vagy a fővárosban maradnak, vagy átpártolnak a filmhez. Ez azonban még nem mentség és ezzel nem magyarázható minden. Főleg az nem, hogy a soproni közönség fizesse meg a tandíjat és Sopron nagymúltú színpadán kísérletezzenek egy rendszer tarthatatlansága felett.

A Civitas Fidelissima többet kíván a színpad harcosaitól. A színészet itt nem negyven-ötven ember létfenntartásának kérdése, hanem több: magyar ügy, nemzeti ügy. Ez pedig komoly felkészültséget követel, amit nem mindenkor találtunk meg.

A kísérletezésnek legyen vége és vonuljon be a színházba az a szellem, melynek ápolásáért a város elődei azt építették, ápolták és szere[illegible]

(—tike)

Pergő kockák

Az elmúlt hónap Sopronban bemutatott filmjei a legerősebb „filmszezón" jeleit mutatják. A lepergetett darabok szinte egymást múlták felül és az igazságosság alapjaira helyezkedve, nehéz lenne az elsőség jogát kimondani. Így mi is csak az elsőbbség megállapítására szorítkozhatunk.

Hazai filmjeink terén a fejlődés szembetűnősége a tárgy megválasztás újszerűségében nyilvánul meg. Az eddigi hamis beállítású társadalmi vagy erkölcsi problémák helyett végre kezdenek napvilágot látni a magyar népköltészet és irodalom remekei is. Azonban, hogy az irodalmi remekmű a film szempontjából is remekmű-e, az már erős vita tárgyát képezi. A mondanivaló képzeletcsapongását bizony néhol nem tudta követni a plasztikai ábrázolás és a meseszerűség egyik fő követelménye: az ellentétek kihangsúlyozása nem minden esetben sikerült. Háry János is ebbe a hibába esett. Bár az ő mentségére szolgál, hogy e téren úttörő és tudjuk minden kezdet nehéz, azonban bizonyos dolgokat mégis ki lehetett volna küszöbölni, melyek csupán kis rendezői körültekintést és meglátást követelnek. A főhibák főleg a díszletek és a „háttér" terén mutatkoztak. A népmese mellett a komoly irodalmat Jókai Mór halhatatlan alkotásának filmváltozata, A sárga rózsa képviselte. Sajnos, célját el nem érte, mert azt a levegőt, melyben a cselekmény lejátszódik, nem tudták megteremteni. Az Alföld, különösen a hortobányi csikós világ egészen más. A filmen szalon parasztok mozogtak és minden mozdulatukról lerí a műterem aszfaltjának kirívó jellegzetességű átformálása. Több emberismeretet, helyzettanulmányt és főleg parasztismeretet érdemelt volna a téma. A vígjátékgyártás terén szembetűnő fejlődést tapasztaltunk a közelmult napokban vetített új Vaszary vígjáték: Az ördög nem alszik bemutatóján. Örömmel üdvözöljük ezt az egészséges, szívből jövő humort, melyet a szellem eszközével fakaszt ez a film. Boldogok lennénk, ha az iránymutatás nem lenne hiábavaló és sok hasonló követné még ezt a filmet.

A külföldi filmekre tartogatott pálmaágat kétségkívül az Operett nyerte el. Willy Forst oly tökéletes rendezést és alakítást végzett, melyet csak nagyon ritkán láthatunk. A történelmi hűség és a jellemábrázolás az esemény korának hű képét adja, melyben csodás, összefonódását láttuk a zene és dal lágy ritmusain keresztül az értelemnek és érzelemnek. Igazi szemkápráztató operett volt, tele a látványosság és szórakoztatás jótékony eszközeivel. A romantika lágy érzelmi húrjait pendítette meg, az Egy szív regénye, mely a női szí[illegible]kristálytiszta csillogásában a szeretet minden legyőző örök emberi hatalmát hirdette. Zarah Leander egyetlen idei filmje A végtelen út a nagy énekesnő élményszámba menő csodaszép hangjának köszönheti sikerét, mert különben sem feldolgozásával, sem pedig mondanivalójával nem nyújtott semmi újat, bár revűjelenetei határozottan elkápráztatóak voltak.

A francia filmgyártás három reprezentása közül a legsikerültebb a Két szerelmes óra volt, mely első azok között a filmek között, melyek tárgyuk cselekményének időrendbeli lefolyásában megegyeznek a film levetítésének idejével és ez a körülmény bizonyos mélyebb beleélést eredményez. A Mire megvirrad az erkölcsrajzok szokásos eszközeivel dolgozik és minden nemesebb, felemelő cél nélkül nyúl hozzá az elesettség erkölcsi posványához. A Marokkói lány a feldolgozás erotikát hajhászó destruktívságával rombolta le azt az elismerést jelképező várat, melyet dicső elődei építettek. Mondanivalójával és színészi játékával egyetemben közönséges gics, mely távol áll minden színészi teljesítménytől vagy művészettől.

—lkó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

CSER LÁSZLÓ: PEKINGI SÉTÁK.

A Távolkelet problémái örök rejtély az európai ember előtt, így igen nagy érték minden olyan könyv, mely az ázsiai levegőt hozza el hozzánk. Cser László könyvében egy magyar szerzetes Kínában végzett hittérítő munkája közben szerzett élményeit mondja el, amint az egyszerű nép közé keveredve, megismerte a kínai lélek titkait, feleletet keresett a kínai szépségek európai szemnek és fülnek csaknem megfejthetetlen rejtélyeire. Közvetlen közelről szemlélte az ottani szokásokat, erkölcsöket és életformákat. Személyes élményeit teljes egészében hajlékonyan adja tovább az olvasónak és belőle nemcsak Peking művészi és természeti szépségeit láthatjuk, hanem bevezetőt kapunk a kínai gondolkodásba, a hatalmas kultúrát teremtő ázsiai lélek rejtelmeibe és belőle megismerjük és megszeretjük a kínai embert. A könyv szórakoztató és tanító célzata mellett komoly irodalmi értéket is képvisel.

ERDEI FERENC: A MAGYAR PARASZTTÁRSADALOM.

Napjaink egyik legtöbbet vitatott kérdés a parasztkérdés, mely az irodalomban és közbeszédben, valamint a sajtóban és politikában állandó beszéd tárgya. Azonban a szép tervek, a heves szólamok legtöbbször félreértésekre vezettek, mely rendszerint abból indult ki, hogy a „paraszt" fogalmának nem volt egységesen elfogadott meghatározása. Arra a kérdésre, hogy a paraszti minőségnek mi a legfőbb megkülönböztető jegye, mindenki másféleképpen válaszol. Az egyik a földművelő mesterséget, a másik a falunlakást, a harmadik a kétkezű munkát stb. tekinti a parasztság legkiütközőbb jellemvonásának. Ideje már, hogy ez az égetően fontos kérdés, a tudományos kutatás szigorú módszerességével vizsgáltassék meg. Erre a feladatra vállalkozott a könyv írója, mint a magyar falukutatás egyik legképzettebb tagja. Könyvéből megismerkedünk a magyar parasztság tipusaival és ezek történelme kialakulásaival és új szempontokat nyerünk a nagy magyar sorskérdésekkel való további foglalkozáshoz.

RAOUL FRANCÉ: FÖLDÜNK KICSI.

Egy világot járt természettudományi alapokon álló nagy tudós tüneményes munkateljesítménye tárja fel előttünk drága magyar földünk kincseit és rejtelmeit. A tudomány mélységével, de a tudós egyszerűségével, mindenki által élvezhető és érthető formában mutat rá a magyar táj nagy kérdéseire és ad feleletet a Kárpátok keletkezésére, a fejlődés törvényeire és a magyar föld alatti rejlő kincsekre. Ismerteti a magyar tűzhányóhegyeket, a magyar föld érckincseit, a magyar só és kőolaj értékét, valamint a drágakövek világtörténelmet irányító szerepét. Egy hosszú munkás élet tapasztalatai és megfeszített kutatásai elevenednek meg a könyvből, melyben a világmindenség csodáival ismerkedünk meg. A magyar táj végtelen szeretete, és a földhöz ragaszkodás nagy boldogsága árad a könyv minden sorából, mely tudományos jellege mellett kitűnő szórakozást nyújt.

KONKOLY KÁLMÁN: MAGYAR ALKOTÓK.

Konkoly Kálmán művében a magyar tudományos élet, a magyar művészet, a magyar munka legújabb eredményeiről ad tájékoztatást szellemi életünk legkülönb képviselői révén. A könyvben Szent-Györgyi Albert, a Nóbel-díjas magyar tudós, Benedek László, az ideggyógyászat európai hírű professzor, Bay Zoltán, az atomfizika tudományának világszerte ismert kutatója, Kiss Ferenc, az anatómia tanára szólalnak meg. Beszélgetést folytat a könyv írója a magyar zenei élet büszkeségével: Dohnányi Ernővel, a magyar szobrászat előkelő képviselőjével: Kisfaludy Strobl Zsigmonddal és Németh Antallal, a Nemzeti Színház igazgatójával. Tájékoztatót ad a könyv arról, hogyan született meg a világhírű magyar légelhárító ágyú, miképpen dolgozik a Honvéd vezérkar, a magyar Rádió és egy magyar napilap szerkesztősége. Végül egyik új térhódításról, a magyar divat úttöréséről számol be.

LIEGLER: A LOGARLÉC-SZÁMOLÁS MŰVÉSZETE.

A mérnök-ember számításaiban a logarlécet alig nélkülözheti. Köztudomású, hogy a vele való munka mennyi időmegtakarítást és könnyebbséget jelent. Nem is szólva arról, hogy gyors áttekintést kívánó esetekben, valamint a szabadban való munkánál milyen nagy segítség a mérnöknek a logarléc, ha jól tud vele bánni. Ziegler Endrének ez a könyve, amely rövid idő alatt három kiadást ért meg, igen jó útmutatásul szolgál a logarlécszámolás alapos és gyors elsajátítására. A 91 oldalas könyvecskében: algebrából, trigonometriából, mechanikából, elektrotechnikából vett és kidolgozott 160 gyakorlati példát is találunk. A gyors megértést 41 ábra segíti elő. Számos gyakorló példa pedig a logarléc kezelés elsajátítását igen megkönnyíti. **K. J.**

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király nyomda Sopron, Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — ELSŐ SZÁM — JANUÁR

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Jövőnk	1
Gács János: A japán-amerikai háború háttere	2
Vágyak—remények	3
Vági István: Az 1918 augusztus 8-iki páncélcsata Amiens előtt	4
Dr. Bruckner Lajos: Az európai szellem válsága	7
Templomban	8
Bőgér András: Üvegablak	9
Madas András: Erdélyi levél	11
Tóth Sándor: Karácsony este	12
Az apám könnye. (Vers.)	13
Döféspont	13
Tagló	14
Kassay F. László: Veszélyben Selmec	17
Podányi Tibor: Főiskolánk rövid története.	18
Testedzés	20
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Legjobban szórakozhat a
Jäger borozó-ban
Kitűnő italok és elsőrendű ételek!
Cigányzene!
Minden este Horváth Jancsi muzsikál zenekarával.
Flandorffer u. 11. — Telefonszám: 300.

Horváth Kálmán
könyv- és papírkereskedés
Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Jövőnk.

Most, mikor újra születik egy év, új küzdelmek előtt áll a magyarság, új titkokat rejtenek az eljövendő holnapok — mindenkinek eszébe jut a kérdés: hová megyünk?

Hová megyünk? Mi lesz az országgal, a munkával, élettel? Megizmosodik-e végre a régen vajúdó magyar élet és sikerül-e kizökkennie a girbegörbe kerékvágásból, sikerül-e beletalálnia az egyenes irányba, hogy ne csak a régi bajokat toldozzuk-foldozzuk, hanem végérvényesen kiszabaduljunk belőlük és új utakon haladhassunk, új várakat építhessünk.

Új év kezdetén új gondolatok születnek. Ha nem is újak, de új kérdéseket szőnek a régiekből is, hogy ébrentartsák a tudatot mindenkiben: a következő év munkájának többet kell alkotnia, mint az elődének.

Nem volna méltó a mindíg fiatalabb lelket és fiatalosabb munkakedvet követelő időhöz, ha nem az egész magyar ifjúság kérdései jutnának eszünkbe. A fiatalságról kell beszélnünk, arról a fiatalságról, amelyre ma mindenki várakozással tekint. Kérdések csiliognak az idősebbek szemében: mi lesz veletek? Mit akartok? Mit várhatunk tőletek?

A ma fiatalságától kell várnia az egész magyar társadalomnak a magyar életforma teljes, őszinte és egészséges újjáalakítását, a munka becsületének és értékének helyreállítását, a jövőnek munkára való alapozását.

— Miért? A válasz egyszerű: mert a ma, vagy holnap élrekerülő fiatalokat nem fertőzte meg sem az elavult liberalista felfogás, sem a nagydobbal, de kis erkölcsi tőkével dolgozó „egyedül üdvözítő" mozgalmak. Röviden: ez a fiatalság egészségesebb, egyenesebb felfogású, mint az előbbiek. Egészségesebb, mert küzdelmek között nőtt fel és gyerekkorát gondokkal rakta tele a nincstelenség — és egyenesebb, mert ma is, a jövőben is meg kell küzdenie minden falatért. De ezen túl: vissza kell vennie mindent, amit a régiek bármilyen hősies erőfeszítésükkel sem tudtak megtartani — éppen a halálos hiba: az egységes nemzeti lelkület hiánya miatt.

Magától adódik tehát a kötelesség: mindenkinek, szülőnek, tanárnak, vezetőnek kötelessége ma, hogy a rábízott ifjúságban vasszilárddá tegye a magyarság közösségébe való tartozás tudatát. Hiába a fiatalok egészséges és egyenes lelkülete; ha az ösztönösség nem válik tudattá, minden csak iránytalan széthulló jóakarás marad. Ma pedig ez kevés, sokkal több kell: tudatos átélése és cselekvésreváltása a magyar kérdéseknek. Jól értsük meg: nem a középosztály, földműves-, vagy iparososztály kérdéseinek, hanem a nagy magyar közösség életét irányító belső erőknek.

Itt ismét elérkeztünk a másik nagy problémához: az ifjúság irányításához. Kinek és hogyan kell irányítania az ifjúság gondolkodását?

Annak, aki maga is magyar, aki a saját teljesületlen álmait akarja valóraváltani az utódokkal: tehát a magyar szülőnek, a magyar vezetőnek. Hangsúlyozzuk: magyar lelkű vezetőnek. De amikor irányít, nevel, könnyítse meg a nevelést azzal, hogy maga jár elő jó példával az öntudatos és áldozatos magyarsággal. Ma a fiataloknak nem volna szabad siránkozást és elégedetlenséget hallaniok, mert higyje el mindenki: a fiatalság igen hamar megúnja a siránkozást. Annál is inkább, mert a nehéz idők nélkülözéseiből mértéken felül kiveszi a maga részét. Szomorú dolog az, ha már csak a könnyelműnek és komolytalannak bélyegzett fiatalság tudja átérezni az áldozatvállalás jelentőségét. Íme: így irányítson a nevelő. Az egységes szellemű ifjúságnevelésnek amúgy is nagy akadálya, hogy mindenkit megkérdeznek arról, hogyan kell nevelni az ország vérkeringésének felfrissítőit, csak pont a fiatalságot nem. Újra beláthatja bárki, hogy a tettvágyat és tiszta szándékot a nemzet élete ellen való halálos bűn kísérleti célokra feláldozni.

Ezek a gondolatok kopogtatnak a fiatal szívek ajtaján most, 1942 elején. Gondolkozzunk azon, hogy mi a helyesebb: játékokra, önállóságmentes, egyik pillanatról a másikra való élésre nevelni egy nemzedéket, vagy megadni neki a lehetőséget arra, hogy sajátmaga haladjon jó irányba, a megfelelő irányítás mellett?

Mert ha ez az utóbbi a helyzet, nyugodtan számíthat rá az ország, hogy reménye: fiatalsága nemcsak akarni fogja a boldogabb újesztendőket, hanem meg is fog harcolni értük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A japán-amerikai háború háttere.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

A japán-amerikai ellentétek kirobbanásával a háború most már az egész földkerekségre kiterjedt. Ez a háború így most már nem az európai államok harca csupán, hanem a világrészek roppant mérkőzése. Nem érdektelen beletekinteni, hogy Japán és Amerika háborús összecsapásának hátterében milyen érdekek húzódnak meg. Mik voltak azok az indító okok, amelyek Japánt oly hirtelen lendítették harcba. Erre magyarázatot adnak: Japán földrajzi helyzete, a Csendes óceáni hatalmi érdekterületek és Amerika magatartása.

Japán rendkívül túlnépesedett ország. Területe tengerben elnyúló sziget, amelyek kiterjedése mindössze 382.073 négyzetkilométer. Az anyaország területén közel 80 millió japán él. Ha összehasonlítjuk pl. Finnországgal, könnyebben alkothatunk magunknak fogalmat Japán területi nagyságáról és zsúfoltságáról. Finnország területe 370 ezer négyzetkilométer. Lakosságának száma 4 millió. Tehát a csak 12 ezer négyzetkilométerrel nagyobb japán szigeten 76 millió lélekkel él több, mint Finnország területén. Japán természeti kincsekben, nyersanyagban szegény. Termelésre pedig ily nagy embertömeg számára nincsen elegendő terület. Viszont a japán nép roppant szapora. Éppen ezért Japánnak az utóbbi évtizedek folyamán minden kitörése a tengerbezárt szigetországból, minden háborúja területszerzésért, élettérért folyt és folyik ma is. Ezek az okok késztették Japánt Mandzsukó, majd a hatalmas kínai birodalom egy részének megszállására.

Japán ugyancsak földrajzi fekvésénél fogva nagy hatalom a Csendes óceánon. Mintegy 6 millió tonna űrtartalmú kereskedelmi és hadi flottája van. Japán rá volt utalva arra, hogy fejlett iparát nyersanyaggal, túlnépesedett országának lakosságát élelemmel ellássa, hogy Amerikával jóviszonyt tartson fenn, ahonnét hatalmas kereskedelmi flottájával állandóan szállította szükségleteinek legnagyobb részét. A Csendes óceánnak szabadsága, a japán kereskedelmi hajók számára a tengeri utak biztosítása, Japán számára élet-halál kérdés. Ezt jól tudja nemcsak Japán, hanem Amerika is. A Csendes óceán uralmáért ez a két nagyhatalom verseng már jó idő óta.

Figyelembe veendő az a körülmény is, hogy közvetlenül Japán mögött a Csendes óceán roppant térségein a kisebb-nagyobb szigeteknek lancolata százszámra emelkedik ki a tengerből. Ez a nagy kiterjedésű szigetvilág különböző hatalmaknak a birtokát képezi. Van japán szigetcsoport is, de a legtöbb és a legjelentősebb szigetvilág az angol-amerikai érdekkörbe tartozik. Ezen a szigetvilágon keresztül kezdte kiépíteni Amerika és Anglia a maga tengeri katonai támpontjait az északamerikai partoktól le egészen Ausztráliáig. Egyben hatalmas záróvonalat készült húzni Japán mögött, hogy belefojtsa saját tengerébe. Japán világosan látta a veszélyt. De nem akart mindenáron háborút, mert már hosszú éveken át háboruskodott Mandzsuko meghódítása és a kínai tartományok megszállása idején. Erőit, főképpen az amúgy is gyér gazdasági erejét országa belső megerősítésére és az utóbbi években megszállt területeknek, mint új élettereknek beszervezésére kívánta fordítani. Ezért küldött Japán külön követet Washingtonba és vette fel a tárgyalást Amerikával. A tárgyalások nem vezettek eredményre. Mint tudjuk, Amerika olyan követeléseket támasztott, amelyeket Japán érdekeinek feláldozása és nemzeti megalázása nélkül teljesíteni nem tudott volna. Amerika többek között azt követelte, hogy Japán mondja fel a háromhatalmi szerződést.

Ehelyett kössön megnemtámadási szerződést Amerikával, a Brit-Birodalommal és Szovjetoroszországgal. Vonja vissza csapatait Kínából, Indokínából és Thaiföldről. Ezeknek a követeléseknek elfogadása egyenlő lett volna Japán megfojtásával.

Japán számára ezekután nem maradt más hátra, mint fegyveres erővel, gyors elhatározással harcba szállni és pedig támadólag érdekeinek megvédésére, mielőtt Amerika felvonulhatott volna Japán hátába. A japánoknak nagy lendülettel megindított támadó harca elsősorban a tengeri és légi haderőivel a közeleső és környező szigetvilág birtokba vételét célozza. Elsősorban a Hawai-, a Fülöp-, a Brit-, Holland szigetcsoportokat szállta meg, melyek a japán anyaországtól 2—3 ezer kilométer távolságra esnek. Ezekről a szigetekről, mint amerikai és angol támpontokról, Japán könnyen sebezhető lett volna. Innen kellett az ellenséget elsősorban kivetnie. Így viszont Amerika és Anglia számára megnőltek a tengeri távolságok 10—15—20 ezer kilométerre. Japánnak védekező és támadó helyzete is sokkal kedvezőbben alakult.

A japán hadsereg kezdeti nagy sikereinek, harci lendületének magyarázata a fent említett okokon kívül, magában a japán néplélekben leli magyarázatát. A japán nép elszánt és fanatikus. Vallási és nemzeti felfogásának központjában a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hazáért való teljes odaadásának és önfeláldozásának eszméje áll. Lelkében fanatikusan él az a gondolat, hogy a hazáért minden megbízatást, vállalkozást teljesítenie kell még élete árán is. Innen fakad a hősies elszántság a japán lélekben. De ha sikertelen a vállalkozás, méltatlannak ítéli magát a japán névre és életre, s kész kioltani életét. Ez a fanatizmus adja magyarázatát az élőtorpedóknak, melyekben egy-egy ilyen önmagát feláldozó japán katona süvít a tenger vizében az ellenséges célpont felé biztos találattal és a halál biztos tudatával. Ugyanígy zuhannak rá repülőgépeikkel az ellenséges hajók lőszerkamráira, ha másképnem sikerül azt eltalálniok, felrobbantaniok.

A Csendes óceánon megszűnt a csend. A távolkelet hatalmas tengerét már szintén harci zaj veri fel. A kelet nagyhatalmai nehéz harcot fognak vívni. Amint Japán és Amerika is egyöntetűen kifejezésre juttatták: hosszú háborúra van kilátás. Az Egyesült Államok tengeri és gazdasági ereje sem kicsinylendő le. Egy bizonyos, hogy Amerika is belekényszerült a cselekvő háborúba. Nem nézheti többé páholyból az általa finanszirozott világháborút. Amerika az elmult világháborúban a harcban álló Európa arzenáljává alakult át. Véráldozatot csak keveset hozott. De a négyéves háborút kihasználta a maga javára. Európa népei egymást pusztították. Amerika szállította hozzá a fegyvert és a lőszert bőségesen. Eltette annak hasznát. Ő csak gazdagodott. A jelek azt mutatták a most dúló világháborúban is, hogy Amerika hasonló szerepet szánt önmagának. Az amerikai ipart átállították hadiiparra. Roppant mennyiségű hadianyagot készült gyártani üzleti céllal. Ujra a világ arzenálja kívánt lenni. Egy új, erkölcstelen üzleti fogalom vonult be az emberiség szótárába: Amerika érdekkörébe tartozó államok korlátlan mennyiségben kaphatnak „kölcsön" hadianyagot. Később természetesen megfizetteti. Amerikának nem volt szándékában, legalább is egyelőre nem, tevőlegesen résztvenni a háborúban. Erre katonailag nem is volt készen. Japán lépésén megbukott ez a számítás. Belekényszerítette tevőlegesen a háborúba. Amerikának is vérezni, áldoznia kell.

A japán-amerikai háború még csak a kezdetén van. Ez a háború még jobban ki fog szélesedni a távol Keleten. Japán népe egységes és fanatikus. Amerikának sok idegen elemből összetevődő lakossága mennyire lesz egybefogható harcra, háborúra, azt csak a jövő eseményei fogják megmutatni. Amerikának gazdasági erőforrásai nagyok. Ereje nem lekicsinylendő. Tehát kemény küzdelemre és hosszú háborúra van kilátás a távol Keleten. Nem célom és nem is feladatom jóslásokba bocsátkozni a japán-amerikai háború kimenetelét illetőleg. Csupán a távolkeleten kirobbant háborúnak okaira, hátterére kívántam rámutatni. E kérdés mögött azonban újra előtérbe fog kerülni a Kelet nagy problémája is, a sárga fajnak felemelkedése és előretörése. Ez a kérdés a közeljövőben még visszatér, mint a fehér és sárga faj problémája.

A japán-amerikai háború kitörése érinti az európai háborút is. Az bizonyos, hogy Japánnak a háborúba történt belépése bizonyos tehermentesítést jelent a tengelyhatalmak javára is az angolszász arcvonallal szemben.

Vágyak — remények.

Vannak kérdések, melyek időszerűségük megtartása mellett is kinőnek a napi vitatkozás tárgyköréből és a megvalósulás stádiumába kívánkoznak. Ilyen régóta húzódó — de még ma is megvalósítatlan — kérdés az egyetemi ifjúság zavartalan ellátásának biztosítása. Az e téren felmerülő nehézségek különösen kettőzötten nehezednek ma az ifjúság vállaira, mikor a tervszerű gazdálkodást folytató családi háztartások egyensúlya is megbillen. Mit várjon akkor az ifjúság, vagyis az a réteg, amely az óráról-órára vásárolt papírcsomagokból tengeti életét.

Mert mi is a helyzet? Az, hogy az állva elfogyasztott reggeli után — mely nagyon sok esetben elmarad — egy megerőltetett szellemi és fizikai munkásságban eltöltött robotteljes délelőtt után a joggal várt életszükségletet jelentő ebéd helyett legtöbb esetben csak utánzatot kap. Utánzatot oly értelemben, hogy az ebédnek csak a neve fedi a fogalmat, mert valóságban hiányzik belőle fő értéke, az életet erősítő és fenntartó táperő. A házonkívüli koszt jellemző sajátsága a keserű fűszer egyetemi ifjúságunk étkezésében, amely leginkább a szervezet legyöngülésében érezteti káros hatását. Az elfogyasztott élelmek a pillanatnyi önámítás jóllakottság érzésén kívül semmi mást nem nyújtanak és a gyomor hiába való megtöltésén kívül, semmi más feladatot nem teljesítenek. Különösképpen nem azt, hogy biztosítsák az emberi szervezetnek, mint gépnek, a működéséhez szükséges energiát. Az igazi gondot az esti táplálék biztostása okozza. Munkaasztalok fölött, laborató

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

riumokban és jegyzetekbe görnyedve, örök kérdésként húzódik az egyetemi hallgató előtt a következő táplálkozás, a vacsora kérdése, mely rendszerint a sok gondolkodás után némely hidegárú elfogyasztásában nyer megvalósulást. Ez is csupán arra volt jó, hogy a pénztárcát laposítsa és az éhséget még nagyobbá tegye. Este az állandóan gyengülő szervezet az étkezési gondok megszüntének reményével hajtja álomra fejét, hogy másnap kezdjen mindent előről és bizton haladjon a gyomorbaj, a legyengült és tönkretett szervezet felé.

A ma egyetemi ifjúságánál súlyos és nehéz gondként jelentkezik az ellátás biztosítása, mely téren jelenleg — sajnos — teljesen magára hagyottan áll. Nincs vállalkozó, aki ezt a gondot levenné vállairól és szüntetnék a megélhetés e téren támasztott nehézségeit. Mert nehéz és fáradságos dolog a jövő biztosítása mellett a jelen nehézségeivel bajlódni.

Éppen ezért halaszthatatlanul sürgősnek tartjuk és a kérdés huszonnegyedik órájának végzetszerű felelősségének tudatában kérjük a soproni egyetemi menza felállítását, mely hivatva lenne az ellátás gondjait az ifjúsággal megosztani és a fejlődésben levő szervezetnek a biztos jövő zálogát megadni. Kétségkívül bebizonyított tény, hogy az egyetemi ifjúságnak közösségben történő ellátása — természetesen megfelelő vezetés és felügyelet mellett — sokkal produktivabb, mint egyénenként. Csupán azon egy oknál fogva, mert a szervezet megkapja a megfelelő energiával bíró táperőt és nem hat nyomasztólag az ifjúság lelkére az élelemszerzés bizonytalansága.

Nem kell külföldre mennünk, mert már hazai egyetemeinken is több helyen érzi az ifjúság a menzák áldásos működését. Éppen ezért bizonyos fokig érthetetlenül állunk a soproni helyzettel szemben, ahol mintegy 600 főt számláló egyetemi ifjúságnak az ellátása még nincs kellőleg biztosítva. Történtek már próbálkozások, láttak napvilágot kezdeményező lépések, de mindezek nem voltak elegendő erősek arra, hogy egy nagyfontosságú intézmény alapjait elbírják, azon egy oknál fogva, mert hiányzott belőlük a szervezettség.

Ma ezt a kérdést tovább húzni már nem lehet. Ezt az illetékes és döntésre hivatott tényezők is belátták már, de egy-két jóindulatú felajánláson és megszavazáson kívül az ügy semmivel sem jutott előbbre. Elakadt minden az örök magyar sártengerben, amelyet úgy hívnak: erélytelenség.

A nehézségek csak fokozódnak, de ez nem jelentheti azt, hogy magyarságunk, főleg ifjúságunk sorsdöntő problémáit a napirendről levegyük. Jobbanmondva jelen esetben mégis csak azt szeretnénk, hogy a soproni egyetemi ifjúság életéből tűnjön el végre ez az örök tengeri kígyóként visszatérő álmatlan éjszakákat okozó rém, a menza-kérdés és a remények, vágyak váljanak valóra, hogy ezzel is elmondhassuk azt, mindent megtettünk ifjúságunkért, így most már csak rajta múlik, hogy milyen jövőt harcol ki magának.

(csend.)

Az 1918 augusztus 8-iki páncélcsata Amiens előtt.

Irta: VÁGI ISTVÁN egyetemi tanár.

A nagy német támadások 1918 tavaszán egészen nagy harcászati sikerrel jártak, azonban a nagy győzelmek ellenére stratégiai eredményt el nem érhettek és különösen nem sikerült az angol hadsereget a franciáktól elválasztani. Ludendorff szemei előtt mindig az lebegett, hogy Armentierstől nyugatra elérjék a tengert és így a két szövetséges egymástól elválasszák. Azonban Flandriában az angolok igen erősek voltak, így őket Armentiers körül akarta gyengíteni azáltal, hogy elhatározta, hogy július 15-én a franciákat támadja meg Rheims és Soisson körül, mikor győzelem esetén az angolok a tartalékukat a franciák segítségére küldték volna és így Flandriában megkezdődhetett volna az utolsó döntő támadás: a Hagen hadművelet. Pedig erre a július 15-iki új tartalékokat chono támadásra már nem lett volna szükség, amennyiben ma tudjuk, hogy az 1918 május végi nagy Chemin de Dames-i csata után Flandriából két francia hadsereg, majd 4 angol hadosztály távozott el, miáltal az angol flandriai front meggyengült és így már júniusban meg lehetett volna indítani a Hagen támadást. Azonban a német felderítés csődöt mondott és a német hadvezetőség nem tudta meg a flandriai front nagymérvű meggyöngülését és így elrendelte a rheimsi támadást, amely július 15-én meg is kezdődött, azonban egészen sikertelenül végződött. Ugyanis a támadás helyét és idejét a franciák megtudták és mikor a német pergőtűz megkezdődött, már előbb kivonták csapataikat az első vonalakból és így a német tűzérség üres állásokat bombázott. Július 18-án aztán megkezdődött Foch ellentámadása Soisson irányában, amely nagy sikerrel végződött, úgy hogy a németek kénytelenek voltak annak a területnek nagy részét kiüríteni, amelyet 1918 május végén elfoglaltak. A július 18-iki francia ellentámadás is csak azért sikerült, mert azt nagyszámú harci kocsi támogatta és egészen meglepetésszerűen történt. A német felderítés megint csődöt mondott és nem vette észre, hogy mi készül a Villers-Cotteretti nagy erdőkben.

A július 18-iki nagy sikertől felbuzdulva Foch most már elhatározta, hogy általános ellentámadásba megy át és kiszorítja a németeket a francia területről. Ezért július 24-ére összehívta fő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hadiszállásán az angol, francia és amerikai hadseregparancsnokokat, hogy megbeszélje velük terveit. Foch kifejtette a hadseregek vezetői előtt tervét, mely szerint általános nagy ellentámadást akar kezdeni, miután a július 15—20 közötti harcok igazolták, hogy a németek kimerültek. A nagy ellentámadást az angolok kezdték volna azzal, hogy 1918 augusztus 8-án támadásba indulnak Amienstől keletre és oldalba kapják azt a nagy német zsákot, amely a német tavaszi támadásoknak volt az eredménye.

Az augusztus 8-iki támadásra a 4. angol hadsereg története" cím alatt könyvet is adott ki az 31-ik francia hadtest. Montgomery angol tábornok a 4. angol hadsereg vezérkari főnöke, „A 4. hadsereg története" címe aatt könyvet is adott ki az augusztus 8-i támadásról, úgy hogy ma a részleteket is ismerjük. A hadosztályok majdnem teljes hadilétszámon voltak, míg a megtámadott német 13. hadosztály alig volt a hadilétszám harmadán. Az angolok a támadást megint a legnagyobb titokban készítették elő. A támadás előtti héten a 4. angol hadsereghez 230 vonatszállítmány futott be és csak a lovasság, a tűzérség egy része és a kisebb harci kocsik vonultak gyalog a támadási helyhez. A felvonulást könnyen keresztül vihették, mert a német felderítő repülőgépek erős angol légifölény miatt képtelenek voltak az angol vonalak mögé repülni. Az angol harci kocsik augusztus 6-án este 2—3 mérföldre voltak az első vonal mögött és csak 7-én éjjel nyomultak előre körülbelül 1 km távolságra az első vonaltól. Viller Bretoneux községben gyümölcsfák alatt rejtőztek el a benzinszállító tankok, mikor egy véletlen német gránát találat egy tankkocsit felgyújtott. A füstoszlop magára vonta a német tűzérség figyelmét és aug. 7-én délután központos tűz alá vette a gyümölcsöst, mikor 25 tank tüzet fogott és elégett. Csodálatos, hogy az óriási tűz sem figyelmeztette a németeket arra, hogy valami készülődik. A német második hadseregparancsnokságot az az értesítés sem zavarta, hogy augusztus 6-án egy német felderítő repülő a 2. hadsereg vonala előtt az Ailly-Morizeli úton 100 darab harci kocsit vett észre. Ma ismerjük a német 51. hadtestparancsnokság feljegyzését a hadseregparancsnokság nemtörődömségéről, amely így szól: „A hadseregparancsnokság mindíg gúnyolódott azon, hogy az árokcsapatok idegesek lesznek, ha harci kocsikról van szó. Ekkor jött a hadseregcsoporttól a hír, hogy egy repülő az Ailly-Morizeli úton 100 tankot látott. Megjegyzés nélkül! De az a felszólítás sem jött, hogy hegyezzük a füleinket. Gondba voltunk, mert az, aki 100 tankkal jön, az mulatságos kirándulásra készülődik. De a hadseregparancsnokság csodálatos gondatlanságot tanusított." Az is olyan különös, hogy a 2. német hadseregnél és annak csapatainál sehol sem található valamilyen utalás arra, hogy a franciák július 18-án egész új harci modort alkalmaztak, amennyiben a tűzérségi tűz megindulása után, egyidejüleg a harci kocsik és mögöttük a gyalogság is, támadásba indult, miáltal sikerült meglepni a német első vonalbeli és a készültségben levő csapatokat. Ez annál csodálatosabb, mert előrelátható volt, hogy az ellenség az új harci modort továbbra is alkalmazni fogja.

Ma nem tagadható többé, hogy az ellenség augusztus 8-án teljesen meglepte a német védelmet és a német vezérkar megbízásából megirt könyv nyiltan megmondja: „nem kellett volna bekövetkeznie annak, hogy a német vezetést az ellenséges támadás olyan tökéletesen meglepte."

Az angolok meg voltak győződve arról, hogy a támadás sikerülni fog, mert tudták, hogy a 2. német hadsereg milyen gyengén kiépített állásokban van, továbbá észrevették azt is, hogy a német katona ellentállóképessége mennyire csökkent. Érezték azt is, hogy a légi teret is uraliák, továbbá látták a sok száz harci kocsit, amelyekről tudták, hogy velük szemben a német elhárító eszközök nem felelnek meg. Ez mind annyira emelte az angol katonák bizalmát, hogy a támadó hadsereg vezérkari főnöke megjegyzése szerint az angol oldalon olyan bizakodó volt a hangulat, hogy az amiensi csatát már megnyerték, még mielőtt az megkezdődött volna.

Ma az is tisztázást nyert, hogy a 2. német hadsereg védelmi berendezései egyenesen érthetetlen módon hanyagoltak voltak. Nemcsak hogy hiányzott a kiépített fővédelmi vonal, de hiányoztak a hátsó védelmi vonalak is, továbbá az akadályok is. Maga az angol tábornok is azt íria, tisztán látható volt, hogy a németek elmulasztották az állásokat megfelelően megerősíteni. A német hivatalos mű is mondja, hogy az állásharc történetében még nem fordult elő olyan eset, hogy a támadó fél olyan kedvező körülmények között indult volna nagy támadásra, mint ahogy ezt az angolok tették augusztus 8-án.

Ilyen körülmények között virradt fel a sorsdöntő augusztus 8-ika, amikor a természet is a németek ellen fordult, mert a holdvilágos éjszaka után hatalmas köd szállott le a terepre, úgy hogy 20 lépésre sem lehetett látni.

Reggel 5 óra 20 perckor aztán Morlancourt és Moreuil között megkezdődött az angol-francia pergőtűz 32 km szélességben, mikor 2700 ágyú szórta a lövedékeket. A német elsővonal már 5 perc

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mulva tudta, hogy óriási támadás készül ; azonban nem láttak semmit a nagy köd miatt. Néhány perc múlva a tűzérségi tűz az összes telefonvezetéket elpusztította. A hátsó tűzérségi vonalak zárótüzet nem tudtak adni, mert a ködben nem látták, hogy meddig tört elő az ellenséges rajvonal és félő volt, hogy a tűzérségi tűz a saját állásukat veszélyezteti. Az angolok azonban nem is annyira a német első vonalat, hanem a hátsó vonalakat és a tűzérségi állásokat vették tűz alá, míg a tankok már a tűzérségi tűz megkezdése pillanatában a gyalogságtól kísérve támadásra indultak és már egynéhány perc mulva majd az egész vonalon a németek állásai angol kézen voltak. Természetesen a köd segítette az angol támadást, mert a németek a tankokat csak akkor vették észre, amikor már az állások előtt voltak. A délelőtt folyamán, — mikor a köd eloszlott — az angolok már jó mélyen bent voltak a német állásokban és most kezdődött meg a német tartalékok és a tűzérség élet-halál harca a betört angol harci kocsik ellen. Igy aztán augusztus 8-án este a 32 km széles fronton az angolok egész 11 km mélységben betörtek a német állásokba, 26—27 ezer foglyot ejtettek, több mint 400 ágyút, valamint óriási tömegű más hadianyagot zsákmányoltak. A megtámadott német front összes hadosztályai teljesen felmorzsolódtak és az angolok már az első napon elérték a kitűzött célokat.

Maga a német vezérkar megbízásából írt könyv is megállapítja, hogy mikor augusztus 8-án este a második német hadsereg harci terepén az est leszállt, akkor a német hadsereg a háború kezdete óta a legsúlyosabb vereségét szenvedte. Azt is mondja a német katonai mű, hogy a vereség első sorban azért állott be, mert augusztus 8-án hiányzott a védő eszközök együttműködése és kifogástalan egymásba kapcsolódása, sőt ennek halvány lehetősége sem volt meg.

Ma azt is tudjuk, hogy augusztus 8-án, a német csapatok egy részénél olyan jelenségek mutatkoztak, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy a német katona részben idegileg kimerült, részben destruktiv elemek agitációja folytán eddigi harci értékének nagy részét elveszítette. Voltak ugyanis csapattestek, amelyek egyáltalában nem akartak harcolni és mikor előttük megjelentek a páncélkocsik, megadták magukat. Voltak csapattestek, amelyeknél egész forradalmi tünetek jelentkeztek és előfordult az is, hogy ellentámadásra induló német csapatokat, más csapatok sztrájktörőknek és árulóknak nevezték.

Ezek a jelenségek kimutatták, hogy augusztus 8-án a német katona fizikailag és lelkileg összetört, mert a már több mint 4 évig tartó háborúban a magas erkölcsű harcosok nagy része elesett és a visszamaradottak közül túlsúlyba kerültek a kevésbé értékes elemek, amelyek már nem tudták elviselni egy nagy ellenséges támadás megpróbáltatását.

Ezt a német legfőbb hadvezetőség is belátta és Ludendorff emlékirataiban meg is írta, hogy a német hadsereg harci értéke annyira csökkent, hogy már nem bízott abba, hogy a helyzet még kjavítható és azért benne is az a nézet alakult ki, hogy a háborút be kell fejezni. Augusztus 8-ika, amelyet Ludendorff a német hadsereg „fekete napjának" nevez, nyilvánvalóvá tette, hogy a háborút megnyerni nem lehet. Sajnos, ez a nagy katona írásaiban azonban sehol sem említi meg, hogy éppen a harci kocsi volt az az új harci eszköz, amely elsősorban tette lehetővé az augusztus 8-iki katasztrófát, amely harci kocsik német részről való nagymérvű alkalmazása nem történt meg, mert azok értékében Ludendorff kételkedett és azért a katasztrófáért részben ő is felelős.

Az augusztus 8-iki „fekete nap" hatása alatt aztán már augusztus 10-én Ludendorff a császárnak előadást tartott, amelyben kifejtette, hogy súlyos vereség történt. Az uralkodó a fején találta a szeget, amikor megállapította, hogy a német katona ellenálló képességének határát túlfeszítették és hogy Németország a teljesítőképesség határát elérte és ezért sürgősen békét kell kötnie. Sajnos, ennek a megállapításnak gyakorlati értéke nem volt, mert az ellenség az egész világháború alatt soha megegyezéses békét kötni nem akart és teljesen kizárt volt, hogy akkor, amikor észrevette, hogy a német hadsereg kimerült, akkor majd a német részről jövő békeajánlatot el fogja fogadni. Igy augusztus 8-án megkezdődtek azok az események, amelyek végzetszerűen a campiegnei vasúti kocsin keresztül a versaillesi palotában a versaillesi és trianoni békéhez vezettek.

Az Isteni Megváltó Leányai Kereskedelmi Iskolájának és Tanitóképző Intézetének növendékei szép példáját mutatták a honleányi szeretetnek. Fronton harcoló honvédeink részére többszáz pár érmelegítőt és nyaksált kötöttek, azonkívül több mint száz pengőt gyűjtöttek össze, melyen cigarettát és dohányt vettek katonáink számára.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az európai szellem válsága.

Irta : **Dr. Bruckner Lajos.**

Válságos időkben a szellem nem vész el, de olyannak látszik, mintha vesztét keresné. Helyzetét, állapotát és irányait pedig csaknem képtelenség keresni és mérni, mert mi magunk vagyunk a mérőeszközök s a válság az emberen zajlik le.

Az emberi szellem, mint minden, ami él, lüktetéseiben figyelhető meg s nem vonhatja ki magát az élet kategórikus ritmikája alól. Bizonyos korszakok ugyanis a maguk iskolásan megmerevedett tanaikban szemlélik a szellem elért eredményeit és értékeit s nem döbbennek arra, hogy az, amit tudomány, művészet, irodalom és általában az emberi szellem összehordott, csak annyiban jelent értéket, amennyiben hatást tudott kifejteni a továbbiakra nézve. Minden más, leltározható vagy szűk látókörű tanokkal méricskélhető eredmény csak tanuja és bizonyítéka a szellem értékeinek. Az elért eredményekre tekintő korszakok tehát inkább klasszikus művekre, nem pedig szellemi ráhatásra törekednek. Társadalmi berendezésük is a kor szellemiségéhez igazodik: riadtan védik az elért állapotokat, minden eszközzel állandósítani igyekeznek a társadalmi intézmények és családi pozíciók elért eredményeit. Önként következik ettől, hogy az ilyen statikus korszak erőtermelése teljes egészében a szellem és a társadalmi intézmények rögzítésére használódik el, újat nem termel és a saját igazolására nyíltan, vagy burkoltan azt hirdeti, hogy nagy alkotások csak a multban láthattak napvilágot és a jelennek nem marad hátra más, mint régi korszakok szellemi kincseit iskolásan szűk tanok és elméletek rendszereibe rendezgetni.

Az első pillanatban szélmalomharcnak látszik, a valóságban nem az. Mert a statikus korszakok alatt a szellem lüktetésének és életműködésének szünetelése csak látszólagos. Az új szellemiség már jelentkezik és erőit próbálgatja a régi világ szomjain megkövesült klasszikus korszakban is. Egyelőre még forradalmi mozgalom marad csak és a napvilágot is alig bírja el, erőit pedig az önmaga megismerése, a szervezkedés feladatai és a támadó egységekbe rendeződés köti le. Támadásának iránya bármilyen is, ellenkezik a hatalmi pozíción levő aggastyán-világnézettel, hiszen azok minden megmozdulást tagadnak, a nyugalmi helyzetben való megmaradást tartják egyedül üdvözítőnek, általában a mozgást tagadják. Nevezzük őket klasszikusnak, konzervativnak, apák generációjának: mindig mást mondunk és mindig ugyanazt.

Az új szellemiség tehát az előbbiek kötélhúzó játéka ellenében igyekszik a szellemet ebből a helyzetből maga felé kimozdítani. Ösztönösen az igazság tájéka, mint valami gravitációs középpont, felé vonszolja még akkor is, ha nem itt akarja végső helyzetét elfoglalni, tisztán a nehézkedési erő kihasználása miatt. Az egész jelenség az inga lengéséhez lenne hasonlítható, abban a pillanatban, amikor a társadalom egész tömegét a statisztikai korszak szellemisége nyugalmi helyzetéből kilendült állapotba rögzítette. Az első mozzanat alig mutat fel látható eredményt. A szertelenkedéseiben is újszerű szellemiség egyelőre csak az apostolok köréig terjed, szélesebb rétegek felé csak gúny és komédia támad az új tanokból. Nekirugaszkodásuk szokatlan hevessége mellett is a társadalom mozdulatlan óriás tömeg marad. Hogy mégis kimozdul előbb-utóbb, már nem az ő érdemük, hanem a folyton hozzájuk áramló tömegek lendítő erejének tulajdonítható. A társadalom tehát valamennyi intézményével és szellemiségével együtt végül mégis mozgásnak indul.

Válságról szokás ilyenkor beszélni, bár a válság legtöbbször a szellem megrendülését jelöli, csakhogy tényeket nem ismerve fel, a tünetek kontsatálására szoritkozik. Bizonyos, hogy a társadalom építménye — korszakokra való tekintet nélkül — nem annyira merev szerkezetű, hogy eltolódások veszélye nélkül mozgásba jöhetne. Minőségi, vagy helyzeti adottságok következtében egyes elemei súlyosabbnak bizonyulnak, rögzítettebbek s ha az események sodra magával viszi is őket, a könnyebben mozdítható elemekkel való viszonya megváltozik. Minthogy a statikusnak nevezett nyugalmi korszak minden értéket önmagára vonatkoztat, a helyzeti változásokkal az értékmérő rendszerét veszítette el. Az értékelés — akár anyagi, akár szellemi kincsekről van szó — bizonytalanná és kapkodóvá válik, az előbb említett eltolódások miatt hézagok támadnak az egyébként tökéletesnek és véglegesnek hitt rendszerben. Ennél a mozzanatnál a dinamizmus már jellemző tünete az átmeneti korszaknak s az új korszak úttörő mellett csak látszólag kicsi a csapat, amely az új irányok felé törtet, a valóságban a tömegek lelkiségét már többé-kevésbé meghó-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ditották, legfeljebb ez a behódolás tudattalan marad a szélesebb rétegekben.

A világnézeti harc eszközei is különböznek a szembenálló oldalakon. A régi rendszer hívei általánosan elfogadott és tételes törvényre hivatkoznak, vagyis a korszak bölcseleti rendszerének alapján állanak. Ennek a bölcseleti rendszernek csak részleteredményeit ismerik és legtöbbször az a paradoxhelyzet adódik, hogy magát a bölcseletet és annak létjogosultságát tagadják. Legfeltűnőbb volt ez a jelenség a liberalizmus fénykorában, művészetben, irodalomban és általában a szellem egész területén új elméletek, megokolások és rendszerek láttak napvilágot, amelyek összeségükben a korszak bölcseleti rendszerét alkották, minden ítélet és értékelés végső alapját, csakhogy a divatos elméletek ennek az egész komplexumnak a felületén csillogtak. Amikor a bölcselet egyetemét a korszakra jellemző ingerültséggel tagadták, olyasféleképpen jártak el, mint az a hajóskapitány, aki csak a tengerfelszín szükségességét ismerné el a hajózás haszna szempontjából, de a mélyebb rétegeket tagadná.

Felületes szemlélő előtt a „válság" kora csak átmeneti valaminek látszik, valójában azonban több ennél. A váltság ugyanis hetek és évek helyett egy egész generációra terjed ki, rányomja a saját arculatát arra az emberiségre, amely benne nevelkedett. A benne felnőtt generáció viszont nem érzi válságnak, hiszen benne nőtt fel, nem volt semmiféle összehasonlításra alapja. Rövidesen: a válsággal mint állapottal, nem pedig mint jelenséggel találkozott. Minthogy az előző korszak tételes bölcseleti renedszere csak a múlófélben levő világrend igazolására alkalmas, a válság kora is tételes rendszert épít a maga igazolására, elsősorban pedig azért, hogy azt az előbbivel szembehelyezhesse.

Ez a kiegyenlíthetetlen ellentét lassan jellemzővé válik mind az eltűnő, mind a születő világrend számára. Minden világrendben van egy különleges elem, amely csak az ő sajátja, amely az egész rendszer éltető és mozgató elixirje. A rákövetkező korszak viszont ép ezzel helyezi szembe azt, ami az ő egyéni sajátja és rendszerének sarkpontja. Tehát az előző világrend vesztét ép az okozza, ami ránézve legjellemzőbb s ami a rendszer legfőbb értéke volt. Ebből az ellentétből következik az, hogy soha kompromisszumos megoldásról szó nem lehet a korszakok között. Ha mégis előfordulna ilyesmi a történelem folyamán, belőle egy újabb világnézeti rendszer alakulna ki. Érdekes példáját mutatja ennek az orosz kereszténység, amely a régi pogány világszemlélet és a túlságosan nyugati szellemű kereszténység között közvetítő megoldást keresett: a moszkvai zsinaton mind a pogánysággal, mind a kereszténységgel szembekerült s a kettő között kialakult oroszkeresztény világnézet egyformán átkot szórt valamennyire.

Az ellentét nem szűnik meg az új világrend végleges kialakulása után sem: továbbra is izzó gyűlölet választja el az őt megelőző korszaktól. Ötletekért, szempontokért és igazolásért szívesebben fordul a letűnt korszak elődeihez. Minthogy a harcon kívül álló, két-három generációval előbbi rendszer már kissé a történelemé, szenvtelenebbül és személytelenül teheti magáévá annak erkölcsi tartalmát, formai és ízlésbeli elemeit pepig történelmi íz hatja át. Az inga hasonlata tovább folytatható: a konzervativ elődök művét az új korszak az ellentétes pontra lendítette át, de a diadalrajutás pillanatában már rögzíteni is szeretné az elért eredményeket. Ekkor alapjábanvéve odajutott, ahol az őt megelőző második korszak volt. Ép ez a helyzeti adottság magyarázza tehát, hogy miért árul el minden második korszak annyi rokon vonást. Újból nyugalmi korszak következik be mindaddig, amíg egy következő világrend az emberi szellem által alkotott rendszert újabb mozgásra nem kényszeríti. A hibák, amelyek az ő vesztüket is okozzák, ugyanolyan természetűek, mind a periódus kezdetén az ellenfeleké volt, legfeljebb más iránynak. Alapjában véve pedig nem más, mint a természet örök tiltakozása a nyugalom ellen. Da capo al fine . . .

Templomban.

Mégis csak ide tértem vissza . . .

Viharban, szélben, szent tavaszban
Egyszer elhagytam az Istent.
És ő is elhagyott. Most újra itt vagyok
Lehajtott fejjel és gyónni akarok.

Dacoltam Veled Istenem, Atyám,
Mikor végigvágtad rajtam ostorod
A szívem belefájdult sokszor a csapásba
Tűrtem némán. Azért is. Tudod.

Utat kerestem sötét éjszakában
Útmutatónak kineveztem magam
Őspogány nótát fütyürésztem vígan
S megdobbant a szívem — Az Isten merre van?

És megőlelt az Isten, a Nagyúr
Hideg lelkem a napfényt issza-issza.
Bocsáss meg Uram, több vagy, ahogy hittem
Tedd, — hogy őrökre hozzád térjek vissza.

—k. —n.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Üvegablak.

Elbeszélés. Irta: **Bőgér András** emh.

Egész éjjel vívta a harcot a novembervégi ólmos eső a kis istálló ritka zsupfedelével. Már virradat előtt győzött. Gőgösen, keményhidegségével csöpögött be a lovak, majd nemsokára az elkerített ökrök közé. Megrázkódtak a jámbor állatok, rúgtak egy-kettőt, prüszköltek is. Erre ébredt Gere Bálint.

Halkan szitkozódott, amint kihúzta kezét a lópokrócok alól s ösztönös mozdulattal kereste a dohányát, amit a betörő vízcseppek egyáltalán nem kíméltek. Lassan kikászálódott almából. Összeborzongott míg nedves kapcáit csavarta lábaira és nyögve húzta fel átázott, ormótlan csizmáit.

Átkiáltott a túloldalra: — No, mi lesz már vén fullajtár? Tán a bábaasszonyért menjek, aki majd megkeni kendet, hogy fölkelhessen?

— Kelek már, kelek, csak ne morogj mindjárt reggelre! Mocorgás, köhögés jelezte, hogy ott is indul valaki a napi robot felé.

Bálint vette a vakarót, meg a kefét s nekilátott, hogy rendbehozza lovait. Bár nem az övéi voltak, ő csak nyomorult pár pengőért járt velük, mégis mindig úgy emlegette: az én lovaim. Hamarosan végzett. A lecsutakolt lovak szőrén a kis pislancs csillogó fénye a rendes munkát mutatta. Az itató vödörben lemosta magáról a lovak rászállot porát s ment a pitvar felé.

Még alig virradt.

— Adjon Isten, köszönt be. Már várta a reggeli. Összefolyt a nyál a szájában a gulyás szagára. Igaz, hogy az este is az volt, de ez a Julis valami jól csinálja — gondolta.

Incselkedett is vele, de aztán mint akinek más jut az eszébe, hirtelen enni kezdett. Nézett komoran maga elé. A Pajtás kutya mintha hipnotizálni akarta volna, úgy nézett rá.

— Ne Te dög, vetett neki egy darab lébemártott kenyeret, s evett tovább.

Mire a társa jött, már sodorta a cigarettát, ami megszáradt a lobogó lángok mellett.

Halkan elköszönt.

— Hogy mi ütött ebbe a Bálintba, én nem értem — szaporította Julis a szót. Rendes is, meg dógos is, velem is tisztességes — de néha olyan furcsa. Bejön, bolondozik, aztán egyszerre csak elhallgat. Bámul-bámul arra a falra, mintha a főnyereményen gondolkozna, pedig sorsjegye sincs. Majd engedékenyebben: — Pedig de is összeillenénk . . . De ha nem kellek neki! Mi bántja? Istenkém, lenne kis Bálintunk . . .

Mivel az öreg csámcsogott, hümmögött, ő sem beszélt tovább. Nagy zajjal rakta a mocskost a meleg vízbe.

Bálint ezalatt már befogott, magára terítette a pokrócokat, mert még mindig esett, s a csendes, néptelen utcán hajtott ki az erdőre.

Merően nézte a lovak ficánkoló farkát. Keze néha ökölbe szorult, arca megvonaglott, nagyokat suhintott az ostorral, mintha valamit el akarna kergetni.

Persze! Elvehetném a Julist s ketten nyomorognánk tovább — gondolta. Lenne egy kis viskónk, beragasztott papi ablakkal. Mint az istállón. Egy szép nagy üvegablak volt az a kívánsága, amit a mesebeli türdérnek mondott volna, ha az a kérdését teljesíteni akarta volna. Dupla üvegablak! A sötétségre ítélt ember kívánsága volt ez.

De ma megteszem! Ha rájönnek is! Mit veszthetek? Legalább lesz ablakos szobám! Talán nem is tudják meg? De ha! De nem!

A nincstelenség érzete anélkül, hogy tudott volna róla, annyira kitöltötte egész valóját, hogy minden észszerűen támadó gondolatát, mielőtt az kifejlődhetett volna — belepte, elnyomta. Egyfelől — tudatlanul — félénk, másfelől, éppen a félénksége visszahatásaként robbant ki időnként belőle az állati vágy, erőszak, az élethez szükséges minimumok megszerzésére.

A külsőleges állati sora belsőjét is kezdte magával ragadni. Ha tiltakozott is lelkiismerete, az már csekély volt a nagymértékben felszínre törő állati ösztönével szemben.

Eltervezte magában, ha kijön a Kóhn, akinek a fát fuvarozza, odaállítja az ágas fával megrakott kocsi mellé. Mikor átkötik lánccal és a láncba egy karót tesznek, amivel meghúzzák — maga csinálja. Nem kell segíteni a Kohnnak, majd ő maga! S mintha véletlenül történne — elengedi. Az visszavág és Kohn nem lesz többé. De neki lesz pénze. Sok, sok pénze. Ugyis mindig dagad a bukszája a vén zsidónak.

No csak gyerünk. Végigsuhintott a lovakon és szegény páriák csodálkozásukban vágtatni kezdtek. S ő hajtott bolondul. A lelkét majd ki rázta a kocsin, de csak hajtott.

Minden porcikája remegett. Az izzadság mint

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az erdei ér, olyan vastagon ömlött le a hátán, míg megrakodott. Dél lehetett . . . Éhes lett. Elővette dohányát. Sodort. A vastag ujságpapír csak nehezen ragadt össze. Rá akart gyújtani. Nem volt gyufája. Még ez is! Hosszasan káromkodott. Amint kivette szájából a cigarettát, a bőrt is leszakította. Kicsurrant szájaszélén a vér. Kegyetlenül fájt, amint a hideg szél végigfújta. A körmét is leütötte a nagy sietségben. Most, hogy már elült a zsibbadás, érzete: hasított a fájás a szívéig. Majd szétrobbant a dühtől.

Hanem csak jöjjön az a Kohn!

Járkált le-föl. Rugdosta a sarkait míg egyik csizmája orra le nem vált. Még dühösebb lett.

A lovakat is be kellene takarni. De minek? Ugy sem ő jár majd ezután velük. De mégis. Levette magáról a pokrócot s rájuk terítette.

Ujra járkálni kezdett s fújta a körmeit.

Végre feltűnt az öreg Kohn. Fürgén szedte a lábait, ami nem igen sikerült neki a köves úton.

— Na mi az, mi az Bálint? Már készen vagyunk? Miért nem csatlózott meg Bálint? Ejnye, ejnye, ezért fizetem én magát Bálint?

Nem Bálintozol te már sokáig, gondolta s kis hijja, hogy már most a torkának nem ugrott.

— Vártam az urat, hogy eleget raktam-e? — hazudta.

— Persze, persze Bálint, hát csak rakjon még. Lejtnek elbírják a lovak. Kedvetlenül rakott még pár darabot.

— Na, elég lesz?

— Elég, elég Bálint!

Igyekezett komótosan átkötni a megrakott kocsit, bár nehezen sikerült neki. Végre kész lett. Egy jó hosszú husángott kerített, amin átcsavarta a láncot.

— Várjon, majd segítek Bálint.

Remegett a hangja, mikor mondta: — Nem az úrnak való. Csak maradjon ott. Szeme szögletéből végig mérte, vajjon eltalálja e a visszavágódó rúd? El! Nagyott húzott rajta. Kétszer is. Visszsa engedte. Nem megy. Nem! Megint kezdte.

— Na, mondom, hogy segítek Bálint!

Mit Bálint, — gondolta. Jó nagyot húzott a rúdon, majd belészakadt. No most. Behunyta a szemét és vissza engedte. Szörnyű kiáltás hallatszott. Nem merte kinyitni a szemét. Aztán, mint aki álomból ébred. Leugrott a kocsiról. Meghalt — gondolta ugrás közben. A lábai nem vitték tovább erre a gondolatra.

— Mit tettem! Ur Isten! Akkorát bődült, hogy a lovak megugrottak. Ez a kiáltás. kifujás visszaadta erejét. Közelebb ment. A halottnak vélt mozogni kezdett.

— Él! Él! Odaugrott hozzá.

— Jaj, végem van, meghalok, nyöszörgött az öreg.

Hiába nézte, ütés nyomát nem látta rajta.

— Nem tud maga vigyázni barom Bálint? Majd agyon üttetett. Szerencse, hogy ilyen alacsony vagyok s a rúd elrepült a fejem felett. Jaj, a szele is borzalmas volt Bálint!

Nyögve állt talpra. De Bálint ebből már semmit sem látott. Csak az arca fénylett. Gyorsan átkötötte újra a kocsit, s a lovak közé vágott. Isten kisértés volt, ahogyan hajtott a lejtős erdei úton.

— Várjon! Én is megyek. Halló! Álljon meg Bálint! Nem hallja? Ez a Bálint, ez a Bálint!

De Bálint csak hajtott. A felgyülemlett félelem erőszak keverékét adta ki a hajtásban. Otthon beesett az ajtón.

— Julis! Julis!

— Na, mi az? Mi ez a nagy garr?

— Persze, persze! Semmi! Csak hát hogyha akarod izé-hát farsangra esküdhetnénk.

A beállott csendet durván, de Bálintnak mégis olyan finoman a „nő" hangja törte meg.

— Igazán? Komolyan?

— Komolyan!

Nem tudtak szólni.

— Lesz kis Bálint, gondolta Julis magában.

Majd sokára Bálint:

— Hanem, majd ha ott a felvégen házat csinálunk, akkor üvegablakot teszünk rá. Dupla üvegablakot . . . Rágyújtott egy cigarettára.

Az iparügyi miniszter legutóbb elrendelte a hazai gyanta gyűjtését. Ezzel kapcsolatban a Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete felhívással fordult az erdészeti alkalmazottakhoz, hogy kapcsolódjanak bele a gyantagyűjtésbe, amely erdei fenyő, fekete fenyő és lúcfenyőerdőkben jól megfizetett segédmunkát jelent.

Az állami leánygimnázium tanulói 20 darab sált és 64 darab érmelegítőt kötöttek katonáink részére. Saját ajándékaikból gyűjtött tombola bevételéből pedig szegény soproni gyermekeket ruháztak fel. Karácsonyra a katonáknak 45 darab csomagot küldtek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdélyi levél

Kedves Barátom!

Csákigorbó, 1941.

Erdélyt járom. Megfordultam többek között Kolozs vármegye északi részében és Szolnokdokában is. Az események gyors pergésében mondhatom nagyon gazdag tapasztalatokat szereztem és sok élményben volt részem. Meg kell mondanom most mindjárt azt is, hogy életem egyik legmegdöbbentőbb útja ez volt. Azt hiszem, szívesen veszitek, ha friss élményeimről, meglátásaimról, most beszámolok, úgy, ahogy én láttam.

Páncacseh, (Szolnokdoboka vm.).

Vasárnap van. Délelőtt. Elmegyek templomba. A görögkatolikusba szándékoztam menni, bár hallottam, van itt református is. Ép, hogy arra indultam, akkor szólalt meg a kis református templom harangja. Betértem. Valahogy éreztem, hogy ide kell bemennem. Annyi bizonyos: sokáig nyomot hagy bennem az a délelőtt. Bizonyára láttad az „Elnémult harangok" c. magyar filmet. Mondhatom kísértetiesen olyan volt, mintha ott ezen a vasárnap délelőttön pergették volna le.

Kis templom. Vártam előtte. Már volt ott néhány gyerek, díszítgették virágokkal a bejáratot. Vártam, kik fognak ide jönni, kik itt a magyar emberek? Jött egy-két öreg ember, két csendőr, egy birtokos féle, néhány asszony, gyerekek. Aztán megjött a Tiszteletes úr is. Bementünk. Hátul akartam leülni, de a főhelyre tuszkoltak. Megkezdődött az ének. Én is énekeltem velük. Aztán a Tiszteletes beszélt a pusztuló magyarságról. Nagyon szép volt, pedig csak néhány ember volt ott. 11 nő 11 férfi, 22 gyerek, olyan szívvel-lélekkel szólt a kis gyülekezethez, mintha százak lettek volna ott. Utána kint vártam. Kint a Tiszteletes úr mindenkivel kezetfogott. Bementem hozzá. Elbeszélgettünk. Ő Páncélcseken töltötte a román uralom mind a 20 évét. Részint a beszélgetésünk, részint a már azóta látottak-hallottak nyomán kialakult bennem Erdélyről egy kép. És ez a mindenütt csak pusztuló, vesző, fogyó magyarság képe volt. Sokat utaztam már, eltelt azóta két hét is. Ez a kép azonban állandó kopár területű, pusztuló magyar udvarkások, fogyó magyarság. Nem szabad azonban azt gondolni, hogy mindennek a román az okai. Ez a folyamat már a múlt századbankezdődött. A románok csak seittették. Páncélcsehnek közel 1800 lakója van, ebből csak 40 a magyar református család, a többi román. A földek 60—80 évvel ezelőtt mind magyar kézben voltak. Ma is ki tudják még mutatni, kik birtokolták. De aztán . . . kicsúszott a birtok a kezükből. Elmulatták, eladták, mások eladósodtak. Jöttek a románok, a földet megvették, szaporodtak. Szívfacsaró látványt nyújtottak most a dombtetőkön omladozó, hajdan híres kastélyok, másutt lakatlan kúriák. Főuraink is rettenetesen vétkesek ebben. Itt van báró Jósika is például: 60 ezer hold volt a kezén, mit tehetett volna. Csak ez az egy család is a magyarságért. Ma talán 12 ezer holdja van.

A románok alatt levágtak egyszerre 3 ezer hold erdőt. S a románok csak jöttek, az itt levő magyarok lassan beolvadtak. Hiszen a mai románok közt sok magyarnevű van. És egy Lőrinc, egy Hunyadi már nem tud egy szót sem magyarul. Mindez pedig békében történt, magyar uralom alatt. A „híres" Albnai Bank például ma is működik. A román ma is kap bármihez pénzt. Sőt, ahogy a Tiszteletes úr mondja, neki is kináltak kölcsönt mostanában. Magyar bank csak igen hosszas, körülményes utánjárás után adna. Ha ugyan . . .

Az egészben főleg az a benyomás volt számomra a legmélyebb, — bár tudtam ezen vidék román színezetéről, — hogy itt a lakosság valamikor mind magyar volt, magyar a birtok, magyar minden és kiengedtük a kezünkből léhán, ostobán Okokat a következőkben látom:

1. Habsburg politika. 2. Főuraink rövidlátása, akik betelepítették ide az olcsó román munkásokat. 3. A magyar faj egy fájóan rossz tulajdonsága: a léhaságig menő könnyelműség, mulatozás, pazarlás. Így kicsúszott a magyar lába alól a talaj. 4. A románság már az első világháború előtt céltudatos politikát folytatott Erdélyben Gondoljunk itt csak a román bankokra, az olcsó hitelnyújtásra. Így jutott át a magyar föld román kezekbe. És a szűklátókörű magyar politika nem tett semmit a magyar nép érdekében. Magára hagyva pusztult, veszett.

Így áll sajnos ma a magyarság kérdése Erdélyben. A múlt hibáit nekünk kell jóvá tennünk Ez azonban távolról sem lesz olyan egyszerű, mint amilyen könnyű volt elrontani.

Páncélcsehről kedden Csákigorbóra kerültem. 20 km-es kocsizás után pillantottam meg a völgyben Gorbót. Szép, erdőborította kis község, amelynek a közepén egy kúpon áll a Jósikák egykor hatalmas, most pusztuló kastélya. Elindultunk szállást keresni. Az én szívem a várba húzott. Feltaláltam egy szép gesztenyésen át. Az omladozó várkapun keresztül, gyönyörű parkba jutottam. Előttem az emeletes kastély.

Az emelet már lakatlan. Itt volt a róm. kath.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kápolna is. Bementem. Majd kint el gyönyörködtem a festői képen. A nap már lebukóban volt. Rézsutosan szórta sugarait a tájra. Lent a falú, körüskörül hegyek. Itt gyönyörű fák. Lassan peregtek a levelek. Egy öreg doktorné él itt. Virágait nyesegette, elbeszélgettünk. Itt lakik fent a plébános is. Ez a község is példája az elnémult harangoknak. A falú tele van magyarnevű románokkal. Neki is már csak 40 magyar róm. kath. híve van. És így van ez végig-végig. Fenn a pusztuló Jósika-kastély. Egy külön kis világ ez a „burg", ahogy ők nevezik. Most itt lakom. Minden este, mikor feljövök a falúból, mintha egy egészen más világba lépnék bele.

Aztán elkerültem Hidalmásra is. Egy magyar kúrába szállásoltak el bennünket. Egy özvegy nagyasszonyhoz, aki maga kezeli 300 holdas birtokát. Két gyermeke Kolozsváron tanul. A birtok kétszer akkora volt, de a román földreform elvette a többit. Nagyon szívesen fogadott bennünket, a fia szobájában helyezett el minket. Így hát pompásan éreztük magunkat. Az az igazi erdélyi hangulat csapott meg engem, amely sehol máshol nem található. A könyvszekrényben csupa magyar és külföldi klasszikus.

Az elnémult harangok új kongatóra várnak. Imádkozni és dolgozni hívnak. Felelősséget követelnek az ifjúság körében és hivatásérzetet. Most látom csak az ősi Főiskola micsoda nagyszerű iskola volt számomra és milyen kiváló fejlesztője a ma már hála Istennek, új magyar szellemnek, a hivatását szerető új magyar fiatalságnak. Látok itt anyaországbelieket, sírnak, panaszkodnak ilyen „utolsó" helyen, ilyen vidékeken való életük miatt. Sokszor ki keltem már magamból. Így nem lehet jövőt építeni. Milyen más szellemmel indul egy erdőmérnök. Egy magunkfajta ember, akik örömmel megyünk ki a kárpátokba, kultúrától, civilizációtól távol. Hogy pillérei legyen ott a magasabbrendű magyar életnek, feláldozva az egyéni kényelmet, szórakozást, sok minden egyebet is. Nehéz sors a magyar sors, például egy páncélcsehi lelkésznek, tanítónőnek, vagy postatisztviselőnek kétségbeejtő a helyzete. De mindenütt van valami, amit szeretni lehet. Igaz, a közlekedés borzalmas. Vasút kevés, a sár rettentő. Az itteni plébánost, Radnalajosfalvára helyezték Az utolsó vasúttól 40 km-re van ez a kis falú. A kárpátokban, ép a határon. Két nap kell menni szekéren oda az utolsó vasúttól. Ha ugyan szekeret kap. Bizony ott aztán el van árva kétségbeejtően. Erről a városi ember nem is álmodik, hogy itt még mi van és mit jelent ilyen helyeken élni, amellett másokban tartani a lelket. Egy azonban bizonyos: ezt a lelket tartani kell, minden erőnkkel. Ahogy lehet . . . Mert a magyarság nem pusztul most el itt sem. Hivatását nem tagadhatja meg. Küldetését vállalnia kell, bármily nehéz is az.

Ebben a szellemben köszönt

Madas András,
erdőmérnök.

Karácsony este.

Karácsony előestéjén nagyon egyedül maradtam az étkezde asztalánál. Az asztal, melyet máskor szétnyitva terítettek meg, behajtva állt, rajta egy teríték. Az enyém. A tulajdonos behozta a vacsorát. Szótlan természetű ember ő is, én is. Ma még inkább mind a ketten.

— Mindenki elzarándokolt az urak közül — mondja.

Éppen arra gondoltam, hogy karácsonykor, aki csak teheti, haza megy: a család együtt, égnek a gyertyák, ajándékok. A gondolatomba beleütődött ez a szó: elzarándokolt, s oly idegennek és fájónak találtam.

— Haza mentek, — feleltem röviden, kissé megnyomva a szót és ránéztem.

Zavartan elmosolyodott, bólintott. Ekkor megláttam, hogy ő is ugyanazt gondolta, amit én s csupán vigasztalni akart a szavával: elzarándokoltak. Már megbántam, hogy előbb félreértettem. Szavakat kerestem, hogy jóvá tegyem hibámat, de már ki is ment az ajtón.

Most egyszerre olyan jól esett és szeretni kezdtem ezt a szót: elzarándokoltak.

* *

Az utcán igen hideg volt. Ráadásul csipős szél fújt. Az ember fülét hamarosan kikezdte s néhány lépés után a könnyemet is kicsalta. Eszembe jutott, hogy a szobámba egész nap nem volt befűtve.

Az egyik utca kereszteződésnél a szél egy idős embert sodort mellém. Egy irányban mentünk egymás mellett tovább. A külsejéről azt gondoltam, hogy szegény, mint én. Együtt küzködtünk már lépést, mikor az öreg megszólal: — Cudar idő.

Bólintok rá: — Az. A hideg és az utcai világítás homályában figyelem meg. Kabátja túl kopott, szintúgy süvege, csizmája.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Feltűrt gallérral, behúzott nyakkal megyünk mindketten. Karácsony este van és ilyenkor a jó barátok meghívják egymást.

Nem tudom, hogyan, miért, de az öreg megszólal és amit mond, igen furcsa : — Jöjjön el hozzám ! Idegen ember hív idegen embert karácsonyestre. Karácsony van és talán ezért fogadom el a hívást.

Városi házban lakik : minden kő és hideg. Az udvar igen durva kövekkel kirakott. Hosszú udvar végén ajtót nyit az öreg. Az ajtón két ablaküveg csillan meg. Belül sötétség. Belépek utána. Becsukja az ajtót.

— Ma karácsony van, lámpát gyújtok, nem gyertyát, Lesz szíves addig várni . . . Megállok egy helyben, míg sercen a gyufa. Nézem a lángot, a lámpát. Lassan szétömlik a fény.

Tövig égett gyertyavégeket látok először közvetlen a lámpa mellett.

— A petróleum nagy szó ma ! Jegyre adják, — mondta az öreg és feljebb csavarta a lámpa belét.

A helyiségnek nincs ablaka. A fény csak az ajtó két ablakán járhat. Két ágy van. Köztük egy rozoga széken a lámpa és gyertya végek. Az ágyakban szalma, rajta kabátok, rongydarabok ; a lepedő és takaró.

Az ágyak egyikén alszik egy férfi.

Asztal egyáltalán nincs. Valaha istálló lehetett. Hogy lehet itt élni ? Az arcomra íródott, amit gondolok, mert megszólal az öreg :

— Nem kastély . . . De hát a mennyország csak azoknak mennyország, akik érezni és hinni tudnak, a pokol csak azoknak pokol, akik csak érezni tudnak, de hinni nem ; akik pedig érezni sem tudnak, azoknak nincs sem mennyország, sem pokol. Míg beszél, merően néz rám.

Most a lámpafénynél elég jól látom az arcát. Nem fejez ki semmi egyéniséget, csupán bizonyos beállítottságot. A szeme színét nem is látom, de fakónak gondolom.

Míg az udvaron jöttünk, elgondoltam, hogy belépve, kellemes s boldogabb karácsonyi ünnepeket fogok kívánni ; megrázom a kezét az öregnek és megköszönöm azt a legnagyobb karácsonyi ajándékot, amit ő adott, — nekem : a szívességét. De a szoba, az ágyak, a szék, a rongydarabok, a gyertyavégek, a lámpa, a fény mindezt elmosta és az örökös miért, hogyan ébred fel és dörömböl agyamban : miért és hogyan jutott ide ez az ember ? miért nincs nincs felesége, gyermekei, unokái ? miért nem könnyezhet ő is, miért nem csókolhatja meghatottan kisfiát, mikor az ajándékot nyujtja át ? Hogyan jutott el eddig ?

Gondolataimat eltöri, szétszórja az öreg beszéde :

— . . . akik pedig érezni sem tudnak, azoknak nincs sem mennyország, sem pokol.

Tóth Sándor emh.

Az apám könnye.

Fáradt szemében könnyek égtek,
mikor a búcsúzó legénynek
szemébe nézett.

A lelke multba visszaszállott,
idézve sok-sok régi álmot,
emlék — meséket.

A hangja lágy volt, furcsa-rezgő,
mkor a fertő-emberektől
vigyázva intett :

Ki ál-barátként rátekintett,
ne tárd ki annak lelki kincsed,
szíved ne nyisd meg.

A többi szó maradt a szívben ;
robogva jött a várt vonat.
A gőztorok sovítva szisszen ;
viszem sok ifjú vágyamat.
Ő ottmaradt a pályatesten.
míg kékbeveszett a vonat,
én visszanézve elfeledtem
egy percre minden álmomat
— s mikor alakja elveszett,
két fénylő pontot láttam ott :
az elkísért könnyeket.

(Sz. P.)

Döféspont.

„Új magyar szavak szótára" címmel megjelent Szécsi Ferenc korszakalkotó műve. Rengeteg új magyar szóképzés, szinte szédeleg az ember, ha olvassa.

Mivel ma úgyis divatos a nevek elidegenesítése, ajánlhatunk az illetőknek a magyartól idegenné képzett szavakat Szécsi nyomán visszafelé haladva :

Szécsi szerint :

kalauz = jegyőr,
összkomfortos = telekényelmű,
rozetta = rózsagomb,
retikül = nőszeres,
bulon = fülgömb.

Szerintünk :

fegyőr = falauz,
normális = telekegyelmű,
Rózsadomb = Rozalda,
őszeres = otikül,
földgömb = bödön.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TAGLÓ

Gyártja: Agytröszt és Tsai. — Főtaglós Bándi Dezső emh.

Újévi gondolatok.

Egy évvel megint öregebbek lettünk. Szilveszter este van. Önmagamhoz hűen magam csendességében várom meg az éjfélt. Elmélkedek. Visszagondolok az elmult év eseményeire. A kellemetlenségek, sikertelenségek, bajok, anyagi és egyéb gondok, a politika eseményei stb. mind megannyi fekete holló száll el előttem. Ugy érzem, sok ember helyett kiáltok fel, mikor a költőt idézem: „Ádám, anyának érzem magam"! Miért? Mert az új év olyan, mint az újszülött gyermek. Minden jóval elhalmozzák, ölelgetik, dédelgetik. Kijelentik a szülők, — főleg az anyja —, hogy ez a legszebb, legjobb, legaranyosabb gyermek a világon, előtte áll a jövő, ő lesz az emberiség jótevője stb. Valószínüleg — sőt egész biztos — Matuska Szilvi vagy Kürten Péter anyja is végig gondolta mindezeket és mi lett belőlük? Izlésüknek megfelelően kalapáccsal és dinamittal pusztították az emberiséget.

Igy vagyunk az új évvel is. Mindig jobbat, szebbet várunk tőle. Az emberek ezrei csődülnek kocsmákba, mulatókba, hogy köszöntsék az új esztendőt, quasi előre isznak a medve bőrére. Uj szokásokat vesznek fel, új ismeretségeket kötnek, fiatalos lendülettel látnak hozzá a munkájukhoz és mindenki meg van győződve, hogy az új esztendő csak jobb lehet.

Hát itt a zajos tévedés. Az első már régen esedékes számlánál fölkiáltanak. Ez az év is jól kezdődik. Az új ismeretségből régiek lesznek, az új szokások már nem érdekelik az embert. A férjek ismét elkezdik a fültővakarást, a hőn imádott feleségeik ruha, kalap és egyébb cikkek bevásárlásai miatt. A nejeket pedig a puritán erkölcsü férjeik sorozatos gyülései bosszantják állandó jelleggel. Rendeletek halmazai parancsolóan követelik az igények leszállítását stb. Még millió dolgot lehetne felsorolni, de fölösleges, mert úgyis magától rájön mindenki.

Ha az elégedetlenséget és a dühöt Celsiushoz hasonlóan 100 részre osztanánk be, a lelki higany rohamosan közeledne a forrpont felé. Mikor aztán elérte a 100 fokot, ismét a költőt idézik: „Bár maradtam volna benne végig!"

Mindezek előre bocsátása után a „Tagló" szerkesztősége boldogabb újesztendőt kíván kedves olvasóinak. Nem mulaszthatom el azonban, hogy felhívjam szíves figyelmüket a fent mondottakra. Magam kérem, ne áltassák önmagukat, mert úgyis nekem lesz igazam. Ha tévedtem, akkor az illetőnek határozottan szerencséje van.

Ne felejtsék el tehát lelkük antennáját földelni és azt a tényt, hogy az újév egy újszüött gyermekhez hasonló zsákba macska.

* *

Ne hidd, nem hoz csodát az új év sem,
Erre egy szál nyakamat ráteszem,
Bár szomorú, de fennen hirdetem
Sajnos, minden marad a régiben.

Amíg egy kérvény eljut odáig.

Én, mint az élet jó és rossz megnyilvánulásainak hetes szakmérlegelője, saját felelősségem teljes tudatában és épelmével erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy a rovat keretein belül nemcsak a fonákságokat ostorozzam, hanem rámutassak és dícsérjem a dícsérendőket is. A halhatatlan emberi génius hosszú évezredes uralkodása alatt számtalan alkotással hódolt a kultúra istennőjének és kitermelt találmányokat és olyan rendszereket hozott létre, amelyek az izgága emberiséget az illem, a jómódú és last but not least a türelem akoljába terelte. Ezek közül a legtökéletesebbet szeretném kiragadni és egy kérvény pajzán paripáján végig vezetni az érdeklődőket a bürokrácia kitaposott ösvényén.

Mielőtt azonban rátérnék az előbb említett ösvényre, figyelmeztetésként közölnöm kell a vándor olvasóval, hogy kitételeim mögött ne keressen célzásokat és akik hasonlatosságot fedeznének fel egy bizonyos helybeli ifjúság bizonyos lapjának engedélykérvényének útjával, azok bizonyos fokig tévedésben vannak.

A közelmultban történt, hogy tanulmányutam folyamán egy uradalomban rikácsoló pávák hívták fel figyelmemet. Korszakalkotó ötletem támadt. Ismerve az embereknek szeretetét és vágyódását a pávatoll iránt, elhatároztam, hogy albérleti szobámban pávákat fogok nagyban tenyészteni, különös tekintettel a pávatoll értékesítésére. Elhatározásomat tett követte, megtettem az első lépéseket a pávák beszerzésére. Közben egy ismerősöm figyelmeztetett arra, hogy élőállatok tenyésztésének engedélyezésére kérvényt kell benyújtanom az arra illetékes fórumhoz, ellenkező esetben a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

B. t. k. idevonatkozó paragrafusa értelmében kihágást követek el. A figyelmeztetést megköszönve, elindultam a városházára, hogy szándékomat bejelentsem, és az engedélyt megnyerjem. Négy portáson, több szak- és más altiszten, két alacsonyabb rangú és két magasabbrangú hivatalnokon keresztül, eljutottam az állattartási osztály előadójának titkárjához. A hivatalos levegőtől megilletődve, elő akartam adni jövetelem célját, de a titkár úr szűk, de hő keblemnek szegezte a kérdést: mennyi a száma? Erélyesen kikértem magamnak, hogy nem vagyok fegyenc. A zajos félreértés homályát a titkár világos előadásával eloszlatta, megmagyarázván, hogy ő a kérvény iktatószáma iránt érdeklődik, mert a hivatalos fórumokkal az ügyek megkönnyítése és meggyorsítása céljából csakis írásban lehet érintkezni. A tanulságos és valóban jóindulatú felvilágosítást még melegében akarván felhasználni, hazaballagtam, kérvényt írni. Az összes jogászi barátaim segítségét igénybe véve, megszületett a nagy mű: A Városi Állattartási Osztály Madár Szakalosztály Bizottsága Tekintetes Elnökségének.

Alulírott azon alázatos kérelemmel fordulok a Tekintetes Elnökséghez, hogy számomra a pávatartást a pávatoll értékesítése céljából engedélyezni szíveskedjék. Kérésem megindokolására szabad legyen a következőket felhoznom:

Teljesen árva, de jónevelésű gyermek vagyok és szeretem a madarakat. Amellett tudatában vagyok annak, hogy a pávatoll nagybani előállításával megszüntetném az ily irányú behozatalt és a nagy hazai szükségletet a legmesszebbmenőkig kielégíteném.

Kérésem támogatására csatolom az alábbi okmányokat:

1. születési anyakönyvi kivonat.
2. hatósági orvosi bizonylatot,
3. nagyszüleim házassági levele,
4. újra- és hímlőoltási bizonyítvány.

Kérésem megismétlésére maradok alázatos tisztelettel: olvashatatlan aláírás.

Az így egyszerűen megfogalmazott kérvényt benyújtottam az iktatóba, ahol azt az utasítást kaptam, hogy egy hét mulva jöjjek érdeklődni. A siker biztos tudatában széles mosoly terült el arcomon és ha nem lett volna fülem, körülmosolyogtam volna a fejemet. Az örömöm kissé korai volt. Egy hét mulva ugyanis visszaadták a nagy gonddal szerkesztett kérvényemet, tekintve, hogy a 6 darab 1.36 filléres bélyeg nem volt mind átírva. Végre az 5. kérvényemet elfogadták. Alig egy hónap mulva a Madárszakosztály Tollértékesítő csoportjának hivatalából egy idézést kaptam, mely szerint másnap reggel 8 órára meg kellett jelennem a hivatalban. Én be is mentem, de már olyan tömeg állott előttem. hogy annak befogadására egy temető is kevés lett volna. Büntetlen előéletemre és ballábomra támaszkodva, vártam, mint aki ebből él. Közben a tisztviselők elmentek ebédelni. Délután 5 órakor már kezdtem unni a dolgot és hivatalos ábrázatot öltve, előre furakodtam, gondolva, hátha sikerül valami ürüggyel bejutnom. A nem éppen udvarias, de megnyerő külsejű hivatalnok a belépésem pillanatában nekem támadt és leszidott, kijelentvén, hogy ez nem elsősegély hely, várjam meg. míg rám kerül a sor. Hirtelen támadt ötlettel bemutatkoztam és a nevem mellé odamondtam nem létező rangomat: egyetemi magántanár. A tisztviselő abban a pillanatban hellyel és cigarettával kínált, a benntlévőket kizavarta és megkérdezte, miben lehet szolgálatomra. Előadtam megjelenésem célját. Miután a termelendő pávatollak hosszára vonatkozó adatokat felvette, biztosított, hogy az ügyemet a lehető legrövidebb időn belül elintézi.

Ha nem is éppen rövid idő alatt, de mégis elintézték azzal a határozott ukázzal, hogy menjek el a kultúrmérnöki osztályra a pávaketrecek adatainak felvétele céljából.

Itt közbeszúrva, meg kell állapítanom azt a tényt, hogy a magyar közigazgatásnál tökéletesebbet sehol a világon nem nem tapasztalhat az ember. A szervezők figyelme mindenre kiterjedt. Szerény véleményem szerint is nem a gyors elintézésre — habár egyes hivataloknál ez is bámulatos — hanem az alapos, körültekintő és tökéletes lebonyolításra kell helyezni a fősúlyt. Miután ezeket végiggondoltam, egy perces vigyázzállással adóztam a közigazgatás törtető élharcosainak. (Legyen nekik könnyű a föld. A szerk.)

Ezek után megkülönböztetett tisztelettel léptem be a kultúrmérnöki osztály hivatalába. Itt közölték velem, hogy az ügy nem rájuk tartozik, hanem az Államépítészeti Hivatalra. A csendőrgolyót megszégyenítő gyorsasággal átbaktattam oda. Innen a városi mérnöki hivatalba utasítottak, tekintve, hogy nem vagyok vándorpávatenyésztő és így az államilag nyilvántartott utak rongálásához nem fogok hatékonyan hozzájárulni. A városi mérnöki hivatalban aztán először a szokottnál is nagyobbat szippantottam a nem éppen ózondús levegőből. Ez nem annyira a fáradság, mint inkább a kimerültség jele volt. Az egyik alkalmazott mérnök, mint ideiglenes ranggal és jelleggel felruházott gyakornoki segédszemélyzet, készségesen felvilágosított a dolgok mikéntjéről. Miután a ketrecek előírt méreteit készségesen megadta, felhívta a figyelmemet a ketrecre vonatkozó versenytárgyalás azonnali kiírására. Jóleső érzés töltött el, hogy az én pávaketreceim miatt máris versenytárgyalnak az emberek. A legnagyobb örömmel intéztem el tehát a versenytárgyalást is. Ez is megtörtént. Az engedélyt hónapokon belül megkaptam. Érthető is, hiszen igen meggondolandó egy ilyen pávafarm létesítésének az engedélyezése. Lényeg az, hogy miután 148 aktát, 96 nyugtát aláírtam és a szükséges nyakörvöket beszereztem, átnyújtották nekem mint albérlőnek, a pávatartási engedélyt.

Kitörő örömmel indultam útnak, hogy a pávákat beszerezzem. A pávakereskedő első szava az volt, hogy van-e páva vásárlási jegye? Képzelhetik, mekkora volt a megdöbbenésem. Egyéb-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ként lenyügöző ábrázatom annak az ujdonsült férjnek arckifejezéséhez volt hasonló, aki meg volt győződve, hogy gazdag leányt vesz el és csak a házasságkötés után jön rá, hogy szerelemből nősült.

A bürokrácia eme tökéletességére megbűvölve álltam és lelki szemeim előtt hosszú, tömött sorban repültek el páváim. Küzdöttem önmagammal. Az erősebb győzött. Már-már fölhagytam a pávatenyésztés nemes gondolatával, mikor hirtelen, szinte meglepetésszerűen, eszembe jutott hőnszeretett nagybátyám. Ő ugyanis az anyám nagynénjének másodfokú unokaöccse harmadik házasságából született lányának a fia és így nekem vicenagybátyám. Befolyásos úr és az államtitkár kebelbarátja. Elhatároztam, hogy az ő segítségét fogom igénybe venni.

A félreértések elkerülése végett hangsúlyozom, hogy esküdt ellensége vagyok a protekciós rendszernek és így a nagybátyámat nem mint protektort akartam megkérni, hanem csupán egy szívességet kérek tőle, melyet majd egy pávatollal revangeálok, mikor az ügyem elintézését rábízom.

Felutaztam tehát Budapestre és felkerestem Pista Bácsit. Egy aranyos ember, főleg figyelmes és tapintatos. Elmentünk például a „Bágyadt Páva" lokálba és hagyta, hogy én fizessek, mert nem akart megsérteni. Itt aztán részletesen előadtam, miről van szó. Figyelmesen meghallgatott, miközben intenziven egy nőre és pohara fenekére nézett. Szavát adta, hogy az ügyemet elintézi.

Gyors fordulati számmal dolgozott az idő kereke. Lassú és megfontolt léptekkel közelettem ezen kitűzött célom felé. Megszereztem a diplomámat. S házigazdámat más városba helyezték. Én pedig társadalmi poziciómnak megfelelően, ezen lakást kivettem s így főbérlővé avanzsáltam. Ez lett a vesztem. A nagybátyám közbenjárására ugyanis kiállították a pávavásárlási jegyet, de kezdhettem előről a dolgot, mert az engedély csak albérleti szobára szólt.

* *

Kérvényed miatt ne csüggedj ó magyar
Elintézik ha nem is éppen hamar
Várj türelemmel akár hónaphosszat
Elnyered jutalmad, a pávatollat.

A Tagló szerkesztői üzenetei:

Lámpás Andor úrnak: A „Bástyánk" decemberi számában az „Osztálykülönbségek óh" c. fejezetben szereplő kegyelmes úr nem az ön nagybátyjával azonos. Szíves figyelmeztetését köszönjük, mely teljesen egyezik a szerkesztőbizottság véleményével és aggodolmai csupán félreértésen alapszanak.

„Naiv" jeligére: Ne higyje, hogy nem fog beválni az új iratkozási rendszer, hanem legyen meggyőződve.

Aggodalom: Az egyetemen több csigalépcsőt nem építenek be.

Rend a lelke mindennek. Az egyetemen egy dolog rendszeres, a rendszertelenség.

„Tar" jeligére: A színészek már elmentek, de a művésznő még mindig szeretettel gondol önre.

„Házas ember": Az előbbi vonatkozik Magára is.

„Meg nem értett nő": Nem csodálom, hogy Magát nem értik meg, hiszen minden nő ép az ellenkezőjét teszi annak, amit kellene.

DEZSŐ BÁCSI VÁLASZOL . . .

Sóvárgó liliom 117: „ . . . én is ott voltam a balekbálon és a souppe utáni csárdás jóleső fáradalmait a kisteremben, a tűkör alatti pamlagon pihentem ki és mellettem ült Ő. Egymásra néztünk és én akkor úgy éreztem, hogy ez a pillantás hosszabb időre szól. Randevút adtunk egymásnak és másnap meg sem ismert. Nem tudom mit gondoljak Felőle. ezért fordultam Dezső bácsihoz . . ." Kedves kis Liliom! Ha maga is annyit ivott volna a souppe alatt, mint a nagy ő, akkor maga sem ismerte volna meg másnap. De vigasztalja az a tudat; borban az igazság. Dezső bácsi.

Válaszúton 118. „ . . . Kedves Dezső bácsi! Bocsásson meg a zavarásért, de jóindulatú lelkitanácsai felbátorítottak ,hogy sorsdöntő problémámban én is tanácsot kérjek. Már hat év óta szeretjük egymást egy főiskolással. Én várnék rá akár mégegyszer hat évet is, de egy jól szituált kérő akadt, akihez szüleim hozzá akarnak kényszeríteni. Nap, mint nap gyötörnek és ezért fordulok Dezső bácsihoz, kimondjam-e ki a boldogító igent? . . . " Kislány, a válaszom ez: Az igent kimondhatja, de az nem lesz boldogító. Dezső bácsi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Veszélyben Selmec.

KASSAY F. LÁSZLÓ emh.

Veszélybe került Selmec abban az értelemben, ahogyan a mi szívünkben él; a szellem és a hagyományok értelmében. Kétoldalról fenyegeti veszély. Vagy az örökösök részéről, akik elherdálhatják a rájukmaradt kincseket. vagy pedig kívülállók részéről, akik lassanként kisajátítani, elbirtokolni igyekeznek azokat. Nekünk szembe kell néznünk mindkét veszéllyel.

A belső veszély ténye sokszor előfordult a multban, de azt hála az átmentett selmeci szellemnek, mindezideig sikerült kiküszöbölnünk és rövidesen kivetnünk magunkból. Az ilyenformán felmerülő rothasztó elemek akkor jelentkeztek, mikor a selmecbányai Bányamérnöki és Erdőmérnöki főiskola elzárkózottságából ide került Sopronba. Ekkor jelentek meg aztán körünkben a „jampec" és a konjunktúralovag. A kettő csaknem ugyanaz. Hogy kik ezek ?

Te is ismered a piros csokornyakkendős, kitömött vállú, legújabb lipótvárosi divathoz kínosan alkalmazkodó jampecet, amely az ország mai főiskolás ifjúságában — sajnos — mindgyakrabban előfordul . . . Hozzánk is elvetődik néha egy-egy, de hála Istennek, csak rövid ideig bírja ki. Pökhendi modora, kellemetlen zsargonja utálatot kelt, különösen a firmák körében. Ő az, akinek számára „fölöslegesek a kivonulások" — „jobb egy mozi, mint egy közgyűlés."

Ezek az urak mindíg a balekság körében találtak legtöbb követőre. Főleg azok között, akik örök ellenzékiek, akiknek önérzete amúgyis lázad kissé az „értelmetlen" rendszer ellen. Így alakultak klikkek, amelyek már sokkal jelentősebb bomlasztó hatással voltak. Az ilyen krízis a félévvégén szokott a fordulóhoz érkezni, mikor teljes lesz az undor a matematika, ábrázoló, stb. iránt, hiszen Ő nem ezt várta . . . Ekkor aztán vagy itthagyja az egyetemet néhány — „savanyú a szőlő"-szerű kifejezéssel — és valljuk be, ez az egyedüli hasznos tevékenysége számunkra, — vagy pedig ittmarad; ez a körülmény pedig sok alkalommal okozott már krónikus betegséget körünkben.

Hála Istennek, a selmeci ifjúság mindezideig megtalálta önmagát és végzett az ilyen betolakodókkal. Létünk csupa harc volt ezek ellen és mondhatjuk, hogy a harcnak minden évben újból meg kell kezdődnie. Volt ugyanis eset, — hála Istennek csak volt, — mikor a stréber fogalma testet öltött nálunk is. A stréber . . . Aki hörgő torokkal és vérbenforgó szemekkel védi távoli érvényesülésének képzelt útjait. Ki tanulmányutakon félrevonja a főmérnököt, fülébe súgva annak, csak szóljon, ha egy jó mérnököt akar, mert csak én értek igazában ezekhez a dolgokhoz . . . Természetesen kilökjük magunkból az ilyen alakokat, mert ilyen sohasem volt Selmecen és nem szabad, hogy legyen nálunk sem. Pedig Selmecen többen voltak, mint mi vagyunk.

A konjunktúralovagok alakjában feltűnő eme belső veszélyek ellen könnyű a védekezés és a selmeci ifjúság mindíg tud majd ellene védekezni, de nehezebben állunk a másik veszéllyel, a külső veszéllyel, amit erős kifejezéssel hagyománytolvajlásnak neveznék.

Le kell szögeznünk, hogy a selmeci hagyományok egyedül minket, a soproni Műegyetem hallgatóit illetnek meg és azokat eltulajdonítani nem engedjük senki részéről, még akkor sem, ha azok oldalági rokonaink !

Szomorú dolog. hogy most kell elsőbbségi jogot bejelentenünk arra, ami tulajdonképpen mindíg is a miénk volt, de sajnos, ez a bejelentés szükségessé vált, mert már kezd a helyzet úgy állani, hogy más diákegyesületek mutatják be nekünk a tőlünk átvett diákszokásokat úgy, mint sajátjukat ! Tanuja voltam a legkülönbözőbb budapesti és vidéki diákegyesületekben, mikor selmeci dalokat énekeltek, természetesen a főszavak elváltoztatásával és a felületes átvétel miatt hamis szöveggel, vagy dallammal. Ugyancsak átvették a szakestély, szalamander szokását is, csak kissé elferdítve, ami — mondanom sem kell, — csak az illető szokás kárára történt. A ballagást az egész országban végzik, de kevesen tudják, hogy az selmeci szokás.

Mikor meglepődve szóltam : — „Hiszen ezek a mi szokásaink", — sietve jött a felelet ; „Ugyan, kérlek, hiszen ez már nálunk pl. 1923-ban is megvolt . . . Természetesen meggyőzhetek néhányat azzal, hogy nálunk meg már pl. 1868-ban is így (illetve nem egészen így) csináltuk ; a tömeg erről sosem vesz tudomást, de ha ez így megy tovább, akkor néhány év mulva az Erdész himnuszt is úgy hallom majd énekelni, mint pl. „tipikus és eredeti textilmérnök-indulót . . ."

Érdemileg nem is lehet bírálat tárgyává tenni ezeket a „hagyomány-koktéleket", azt ugyanis közülünk bárki azonnal láthatja, hogy ezek csupán utánzások. Valaki egyszer hallotta a mi szakestélyünket, néhány szót megjegyzett belőle, a többit saját fantáziájával pótolta. Ezzel magyarázható az, hogy pl. az ilyen szakestélyeken a „Praeses", „Kontrapunkt", stb. idegen nyelvű szavak mellé ősmagyar szavak is bejöttek, az elfelejtett eredeti szó pótlására. A keverék természetesen meglehetősen fanyar lesz. Ha pedig valaki már

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

odáig jutott, hogy kétségbe vonja ezeknek a hagyományoknak kizárólagosan selmeci voltát. annak szolgálhatunk mi majd döntő bizonyítékokkal.

Sajnos, messze vagyunk a tűztől, s ha nem mozgunk egy kicsit, ilyenmódon mindenünk észrevétlenül elvész. Pedig az, aki átélt már igazi selmeci szakestélyt és amolyanfajta „koktél-szakestélyt", azonnal észreveszi, hogy eredeti ízzel és zamattal csak az eredeti selmeci szokások bírnak, s minden máshová félig-meddig átültetett ilyen dolog csak torz kísérletként hat ezzel szembeállítva.

Hogyha ezekre a szokás-átvevő törekvésekre gondolok, eszembe jut az a sokszor hallott felfogás, hogy a modern idők szelleme és nemtőrődömsége el fogja hanyagolni a hagyományok fenntartását. Hogy mennyire nem igaz ez a felfogás, azt éppen a fenti jelek mutatják. A modern egyetemi polgár egyenesen kívánja az ilyen régifajta, kissé misztikus és bizarr szokások gyakorlását és azonnal magáévá teszi azokat, ha valahol máshol látja. Annál inkább meg kell becsülnie a már birtokában levő szokásokat egy olyan egyesületnek, amely a legrégibb, legeredetibb kincseket mondhatja magáénak, a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia soproni utódjának. Én meg vagyok győződve arról, hogy mi rendelkezünk annyi erővel, amivel meg tudjuk védeni azt, ami a mienk, mindenkivel szemben!

Főiskolánk rövid története.

Selmecbánya fontos bányászati központ volt a magyar történelem folyamán. Állítólag már a rómaiak megnyitották a hegyek kincset rejtő mélyét. Igazi bányászati fellendülés azonban a magyar impérium alatt indult meg. Szent István és I. Béla dénárjait minden valószínűség szerint selmeci ezüstből verték. A bányászat magas fejlettségét mutatja, hogy 1245-ben itt foglalják össze a bányajogot először, amely statutum királyi jóváhagyást is nyer. XIV. század elején már hatalmasan virágzik az ezüst bányászat. Selmec termelése az európai termelés csaknem egynegyedét képezi. (Dr. Fejér István: Selmecbánya története.) A bányászat és a feldolgozás tovább fejlődött, hatalmas zúzó és előkészítő művek, kohók épülnek a környéken. Igy a város mindenképpen alkalmas volt arra, hogy ott bányászati iskola fejlődjék, melynek hallgatói a gyakorlati munkát állandóan maguk előtt láthatják. A magas hegyek közé zárt Selmec elszigetelt fekvése is egyenesen kínálkozott arra, hogy tudományos kutatás és elmélkedés helye legyen.

A XVIII. sz. közepéig a bányászati oktatás mesterségszerűen történt. Tapasztalt, idősebb bányatisztek oktatták a fiatal tiszt-jelölteket a bányászati és kohászati ismeretekre. Az oktatásnak tudományos formája nem volt, hanem egészen gyakorlati alapokon nyugodott és nagy szerepe volt benne a babonás, misztikus elemnek.

Már 1735-ben tudunk ilyen bányatisztképző iskola létezéséről Selmecen, melyben Pauer János szerint 8 tisztjelölt nyert kiképzést. A bányaiskola történetében jelentős időpont 1763, amikor Mária Terézia magasabb tanintézetté tette, kinevezte Jacquin Vilmos bárót az iskola tanárává, aki kémiát és ásványtant adott elő. 1765-ben az intézet mennyiségtani tanszéket is kapott, melyet Boda Miklós jezsuita páter töltött be.

1770-ben Mária Terézia tudtára hozza a selmeci főbányagrófi hivatalnak, hogy az iskolát akadémiai rangra emeli. Az akadémia igazgatója a mindenkori főbányagróf lett. Mária Terézia kifejezetten felhívja határozatában a főbányagróf figyelmét arra, hogy az erdészet alapos oktatása is az akadémia tantervét képezze. Ez az intézkedés érthető, mert a bányászat és kohászatnak volt szüksége az óriási faszükséglete miatt az erdők tervszerű kihasználására. Az iskola azonban mindeddig magánjellegű. Csak 1795-ben I. Ferenc császár tette nyilvános tanintézetté.

Ezzel az intézkedéssel megindult az európai országok fiainak vándorlása a selmeci akadémiára. Mert alig volt olyan európai nemzet, akinek fiai Selmecen ne tanultak volna. Dicsekvés nélkül vallhatjuk, hogy a selmeci főiskola volt a legnevesebb bányászati, ásványtani, geológiai és kémiai intézet Európában. Bizonyítja ezt, hogy a párisi Ecole politechnique és sok más külföldi műszaki főiskola mintaképéül vette és tanrendszerét elfogadta. Sajnos, a nemzeti eszmének és szellemnek nem lehetett hirdetője az akadémia német tannyelve és nemzetközi volta miatt, de a külföldi fiúk mégis a magyar föld szeretetével tértek vissza hazájukba.

1807-ben lép fel jelentős változás iskolánk életében. Az udvar elhatározza, hogy a bányászati akadémián egy erdészeti tanszéket állít fel, melyre dr. Wilckens Henrik Dávidot nevezi ki tanárrá. 1808. évi júniusában beterjeszti a tantervet a főkamaragrófi hivatalhoz. A tantervet elfogadták és az volt a kívánság, hogy ne csak a bányászok hallgassák, hanem az állami és magánuradalmak hivatalnokai is. Ennek alapján a bányászok heti 4 órában, az erdészek pedig heti 6 órában hallgatták az erdészeti előadásokat. 1809 február 12-én kezdi meg dr. Wilckens előadásait, melynek lényeges része volt a bányászat és kohászat szempontjából fontos fanemek ápolása és védelme. 1810-ben 3 éves lett az erdészeti oktatás is, de még mindig a bányászati akadémia egyik tanszéke csupán. Az erdészet hallgatóit nem kezelték egyformán a bányászokkal, annak ellenére, hogy a számuk egyre szaporodott és az oktatás is fejlődött. A megoldás 1838-ban következik be, amikor egyenjogusítani akarják az erdészetet a bányászattal. 1842-ben az iskola Bányászati és Erdészet Akadémia elnevezést kap.

Időközben elindul a magyar történelem leg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tevékenyebb korszaka: a reformkor. A magyar nemzeti érzés előretörése meglátszik Selmecen is. 1848-ban a magyar erdész hallgatók kérésére a kormány magyar tanszéket állít fel. A tanszék vezetésével tordai Lázár Jakabot bizza meg és az akadémiát magyar nemzeti intézetnek nevezi. Báró Eötvös Józsefnek, az akkori kultuszminiszternek nagy tervei vannak az akadémiával. Műegyetemmel akarta összekapcsolni, melyre az előkészítést a középiskolák után egy kétéves reáliskola (műtanoda) végezné.

Az eseménvek forgatagja azonban a békés fejlődés útiát elrekesztette. A hallgatóság nagyrésze a tollat és rajzszerszámokat félretéve, fegyvert ragadott szabadságunk megvédésére. Beniczky Lajos szervezésében mint nemzetőrök és önkéntes tűzérek harcoltak, de sokan csatlakoztak Görgey és Guvon seregeihez is. Az idegen nemzetiségű hallgatók szétszóródtak és így 1849 márciusában az akadémiát bezárták.

A tanítások 1850 januárjában kezdődtek meg ismét, igen kis létszámú hallgatóság mellett.

A század folyamán több ízben módosítják a tantervet a bányászat és erdészet fejlődése következtében. Legjelentősebb az 1856-i tervezet, amelyben Russegger József lovag akadémiai igazgató, főbányagróf úgy osztotta be a tárgyakat, hogy az első két évre az alapvető és segédtudományok és a harmadik évre a szaktudományok essenek.

1857-ben felvetődik a kérdés, hogy nem volna-e jó az akadémiát valamely más városba helyezni? (Bécs, Leoben, Pribram.) A kérdés két hasonló műszaki intézet fejlesztésével oldódott meg és az akadémia Selmecen maradt.

Az elnyomatás évei után 1867-ben, amikor a nemzet jogai érvényesültek, nagyjelentőségű, örvendetes változás állott be az akadémia történetében. Ettől kezdve magyar nyelv hangzott a katedrákról. Ezzel Selmec elvesztette ugyan külföldi hallgatóinak nagy részét, mégis nagy örömére szolgált a magyar hallgatóságnak és az egész nemzetnek.

A 70-es évektől kezdve főtörekvés az volt, hogy az oktatás lépést tartson a technika nagyszabású haladásával. E szerint szétválasztották a szakokat bányászati, fémkohászati, vaskohászati, bányagépészeti, erdészeti és erdőmérnöki fakultásokra. Újabb és újabb tanterv módosításokkal igyekeztek a kor követelményeinek megfelelni.

1873-tól kezdve megszűnik a selmeci főbányagróf igazgatói tisztsége és az akadémia tanács saját kebeléből választja meg az igazgatóját. 1890-ben impozáns akadémiai palota épült s az oktatás a legnagyobb felkészültséggel történik. Ezután a munka évei következnek és csak a századforduló után következik be változás az akadémia életében. 1904-ben az intézet a M. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola címet nyeri. A tanterv 4 éves lett, 4 szakosztállyal: bányamérnöki, vaskohómérnöki, fémkohómérnöki és erdőmérnöki osztályokkal.

Újabb megrázkódtatást a világháború hozott. A hallgatóság létszáma erősen lecsökken, mert az ifjúság a harctereken küzd hazájáért. Gyors tanfolyamok segítségével igyekeznek mégis a mérnöki utánpótlást biztosítani.

A háború végével kezdődik a főiskola legszomorúbb korszaka. Az 1918-as őszirózsás forradalom alatt rendben folynak az előadások, de a csehek betörése felforgat mindent. December 16-án az ifjúság a csehek bekerítése elől kénytelen elvonulni. A tanári kar jóreménységgel és bizakodással a szívében marad, de 1919 áprilisában kénytelenek ők is a várost elhagyni. A hontalanság hónapjaiban Miskolc, Gödöllő, Sopron tettek ajánlatot a főiskola befogadására. Legkedvezőbb volt Sopron ajánlata és már áprilisban meg is kezdődtek az előadások a soproni Károly király laktanyában. A tanári kar és a diákság óriási nehézségekkel küzdött. Felszerelések, tanszerek, könyvtár, gyűjtemények hiányában igen nehézkesen, szegényesen folytak az előadások. A forradalmi kormány pedig nem törődött az iskolákkal.

Lassanként kezdtek a viszonyok könnyebbedni, ekkor azonban még súlyosabb viharfellegek gyülekeztek Sopron és a főiskola felett. A trianoni békeparancs értelmében Sopront a vörös Ausztriának ítélték oda. 1921 nyarán a helyzet már kilátástalanná vált. A hontalanság réme ismét felkísértett. A főiskola felszerelését Győrbe szállították. Az ifjúság azonban nem akart még egy menekülést elszenvedni és sok más magyar emberrel együtt fegyvert ragadott. Hősiességét és hazaszeretetét az ágfalvai csatában pecsételte meg két hősi halottjával: Szechányi Elemérrel és Machatsek Gyulával. A felkelés eredményes volt. Sopron magyar maradt.

1922-ben a M. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki főiskola címét kapja az intézet és megkapja a honvédfőreáliskola épületét. Az előadások rendes mederben folynak tovább. A nehéz elhelyezkedési lehetőség miatt ugyan a hallgatóság száma a selmeci 700-ról 200-ra apad.

1934-ben ismét nagy változás állt be a főiskola történetébe. Megszüntették a főiskolai jellegét és a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki kara lett. Három szakosztályra tagozódik: bányamérnöki, kohómérnöki és erdőmérnöki szakosztályra. A tenterv pedig 9 féléves lett.

A legutóbbi örvendetes területgyarapodásaink következtében előálló nagy mérnökhiány ismét megnövelte a hallgatóság számát. Ma megint 500-an vagyunk az egyetemen.

(Forrásmunkák: Vadas Jenő: A m. kir. erdészeti akadémia története. Pauer János: A m. kir. bányászati és erdészeti akadémia története. Zivuska Jenő: Az Ifj. Kör milléneumi emlékirata. Selmecbányaiak évkönyve. 1936.)

Podányi Tibor bmh.,
selmeci ü. v.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TESTEDZÉS

Az ökölvívás a „legdurvább" sport.

Az ökölvívást sokan — főleg hölgyek — a legdurvább sportnak tartják; a helyzet pedig az, hogy az ökölvívás éppoly durvaságmentes lehet, mint bármely más sportág, viszont tény, hogy a kemény sportok közé tartozik. Hiszen az ökölvívásban gyakran előforduló orrvérzéshez nem kell egyéb, mint az orr nyálkahártyájának a parányi megsértése, vagy az orr erősebb fúvása, így nem csodálkozhatunk azon, hogy egy-egy ütéstől az öklöző orravére elered. E miatt téves dolog azonban az ökölvívást a legdurvább sportnak tartani, mert ez a durvaság és keménység fogalmának helytelen értelmezését, összezavarását jelenti. Az egyes sportágakban kialakulhat kemény küzdelem anélkül, hogy az durva legyen, viszont eldurvulás keménység nélkül is bekövetkezhet, ez utóbbi meggátlására hivatottak a mérkőzésvezetők és bírák. Ma egyébként — hála a felvilágosító hírverésnek — már ott tartunk, hogy hölgyek is üzik már ezt az egyik legtöbb keménységet, mozgást és ügyességet kívánó sportágat (persze nem versenyszerűen). Az, hogy Amerikában lovagias ügyet ököl párbajjal döntenek el, azt hiszem többek előtt ismeretes, vagy hogy a világháborúban harcoló amerkai katonák közül az ökövívást űzők keményebb, állóképesebb, ügyesebb harcosoknak bizonyultak, mint a többiek. Ezzel magyarázható az, hogy a katonás szellemű nemzeti államok — amelyek felismerték az ökölvívás különleges nemzetnemesítő, erősítő, nevelő erejét, — különös súlyt helyeznek az ökölvívósport minél szélesebb körben való elterjesztésére és ifjúsági szervezetekben való erőteljes ápolására. Az 1928-ik évi amsterdami olimpiászon már a fascista Olaszország fiai nyerik az olimpiai ökölvívóbajnokságot az összpontosítás alapján; az sem véletlen, hogy az 1932-dik évi los-angelesi olimpiászon az amerikaiak nyerik a legtöbb bajnokságot, hisz náluk a 3-dik legelterjedtebb sportág az ökölvívás. 1936-ban Berlinben, a nemzeti szocialista Németország öklözői érték el — átlagban — a legjobb eredményeket. Ha meggondoljuk, hogy az olaszok évente — legalább is háború előtt — több ezer balilla és avantgárdista részvételével, hatalmas méretű tehetségkutató versenyeket rendeztek, vagy azt, hogy Németországban a középiskolákba és a Hitler-ifjak nagy nyári táborozásaiba behozták az ökölvívást, nem is csodálkozhatunk az olaszok és németek elért sikerein. Újabban — a KISOK kebelén belül — a tanulóifjúság számára nálunk is engedélyezték. a legtöbb sportágé — Anglia. A 17. század elején a legtöbb sportágai — Anglia; A 17. század elején egy vívómester kezdi művelni. Akkoriban még az ütés erőssége és keménysége és tisztán való bevitele számított egyedül, mai értelemben vett elhajlásos, elugrásos védőmunka ismeretlen volt, mivel az elhajlást gyávaságnak tartották. Angliában alakult az első ökölvívó szakosztály a „National Sporting Club" kebelében, ott az első ökölvívó szövetség; olimpiászon legelőször a IV. londoni olmpián szerepelt, amikor természetesen még az angolok arattak le minden sikert. Ezután azonban az amerikaiak és franciák is felfejlődtek az angolok mellé, majd a svédek, dánok, finnek, norvégok is, végül a többi államok. 1920-ban 10 résztvevővel meg is alakul a Nemzetközi Ökölvívó Szövetség, amelynek ma már négyszer annyi tagállama van. Az első Európa-bajnokságot a svédek rendezték 1925-ben fővárosunkban; Magyarországon az ökölvívás az osztrákok közvetítésével került, velük is játszottuk első nemzetközi mérkőzésünket.

A modern ökölvívás hazája kétségtelenül Amerika. Az Egyesült Államokban több százezer ökölöző üti egymást, egyedül Chichagoban mintegy 30—35 ezer; a nagy tömeg és terület miatt az USA-ban nem is rendeznek nemzeti bajnokságot, Az ó- és újvilág ökölvívókapcsolatainak szorosabbá fűzése céljából még a most folyó háború elején folytak tárgyalások arra vonatkozólag, hogy évente felváltva egyszer Európában, másszor Amerkában Amerika—Európa válogatott ökölvívó mérkőzést fognak vívni; az első összecsapás — és eddig az utolsó is — Chichagoban folyt le és azon Amerika 10:6 arányú győzelmet aratott.

Az ökölvívás Magyarországon rövid idő alatt oly tökélyre fejlődött, hogy hamarosan a világ elsői közé emelkedtünk, amely helyzetünket ma is tartjuk. Ennek magyarázata az, hogy a kemény harcot, nagy fürgeséget, leleményességet, egyéni változatosságot kívánó ügyek a magyar alap természetnek mindig a legjobban megfeleltek (pl. a vívás, birkózás is). Két Európa-bajnokságot már mi is rendeztünk (mindkettő összpontosítását meg is nyertük), az 1941. évi lett volna a 3-dik; többieken is az elsők között végeztünk. Az olimpiá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szokon 1928-tól kezdve Kocsis, Énekes és Harangi személyében mindig nyertünk egy-egy ökölvívó olimpiai bajnokságot.

Versenyzőink idei szereplése is a győzelmek jegyében folyt le; az olaszokat két ízben legyőztük: az év elején 9:7 arányban, továbbá 1941. év decemberében 12:4 arányban mindkétszer Budapesten. Ez utóbbi győzelem annál is értékesebb, mert az olaszok nem régiben az ugyancsak világhírű németekkel szemben 8:8 arányú eldöntetlen eredményt értek el. A decemberi mérkőzés helyén eredetileg Európa-bajnokságnak kellett volna lefolyni a budapesti sportcsarnokban, de a kevés jelentkező miatt (hiába, a háború itt is érezteti hatását) előbb német—olasz—magyar 3-as viadalt vettek tervbe, végül azonban csak magyar—olasz mérkőzéssel avatták fel a Sportcsarnokot. Az elmaradt Európa-bajnokságot a németek fogják előreláthatólag megrendezni Boroszlóban január 21-ike és 28-ika között, amelyen Magyarország is több versenyzővel képviselteti magát.

A legutóbbi magyar—olasz mérkőzés alapján az Európa-bajnokságon komoly magyar sikereket várhatunk. A tárgyilagosság megkívánja azonban annak megemlítését, hogy a 12:4 arányú győzelem csalfa képet állít elénk, mert hiszen az olaszok a németek, svédek és magyarok mellett Európa legjobb öklözői és ez a vereség — ilyen arányban — nem fedi az erőviszonyokat. Tény dolog, hogy jelenleg jobbak vagyunk az olaszoknál, viszont az is való, hogy az olaszok nem annyival rosszabbak nálunk, mint azt a győzelem aránya mutatja. Ami az egyes versenyzők formáját és képességeit illeti, a viadalon résztvett 8 magyar és 8 olasz öklöző közül a mezőny legjobbja a magyar Torma II. volt. Káprázatosan öklözött, szinte játszott ellenfelével, aki azt mondta róla, hogy Európában ma nem verné el senki; ez azt jelenti, hogy az Európa-bajnokságot nem veheti el tőle senki, különösen ha azt a bizonyos rossz szokását (hogy t. i. nem lépeget és hajolgat el, hanem odaáll verekedni) elhagyja, hiszen úgy védő-, mint támadótechnikája kizárólagos tehetségű öklözésre vall. A magyar versenyzők közül még Bogácsot, Frigyest és Podányt kell megemlítenem, mint jó képességű versenyzőket, akik jelenleg ugyan nincsenek nagy formában, de mivel már nagy rutinjuk van és az Európa-bajnokságig még van kis idő, tőlük is — ha nem is bajnokságot — jó helyezést várhatunk; Homolya és Jákics is biztató formáról tett tanuságot — mindkettő legyőzte olasz ellenfelét —, mégis nehezebb súlycsoportokban az északiak (főleg svédek) és németek jobbak a mieinknél. Ami Európa-bajnokságon az ellenfeleinket közelebbről az olaszokat illeti, náluk a lég-, illetőleg harmatsúlyú Paesani és Paoletti a reménység; a bajnokság sorsa ebben a 2 súlycsoportban a magyar és olasz versenyzők mérkőzésén fog eldőlni; a németek közül a könnyűsúlyú Nürnberg és a félnehézsúlyú Pepper (a fiatalokat még nem lehet elbírálni, mert még csak nem régen tüntek fel), a legjobbak, a svédek közül a váltósúlyú Agren (ha le nem fogyasztják, vagy fel nem hízlalják, ő kerül össze Torma II-vel).

Az Európa-bajnokságon ezek szerint Torma II. és esetleg Frigyes és Bogács személyében 1, illetve 3 bajnokságot várhatunk; jó helyezést várunk még Podánytól, Homolyától és Nagytól is.

Festő Szabó László emh.

* *

Időszerű beszámoló. December 7-én tartották meg a Sportcsarnokban Magyarország 1941. évi kard egyéni bajnokságát, amit — mint 1939-ben — Berczelly (HTVK) nyert Rajcsányi, Rajczy dr., Gerevich előtt holtverseny után 6 győzelemmel. A verseny szép kiegyensúlyozott küzdelmet hozott, a versenyzők fej-fej mellett haladtak és végeztek, ami arra mutat, hogy sok jó versenyzőnk van. Ezt a december 14-én megtartott (Bécs) magyar—német Barátság-Kupa mérkőzés eredménye is igazolja; ezen a német kardvívókat 11:5 arányban a német tőrvívókat 10:6 arányban győzték le a mieink, hölgy tőrvívóink azonban 12:4 arányú vereséget szenvedtek.

Teniszezőink (Asbóth, Gábori, Maver) Stockholmban a svédek csapatával fedettpálya teniszmérkőzést vívtak és azoktól 5:0 arányú megsemmisítő vereséget szenvedtek. A magyar teniszcsapat győzelmi sorozatát kár volt ilyen kiábrándító vereséggel megszakítani, kár volt különösen Asbóthnak megszakítani idei ragyogó szereplését (legyőzte Henkelt, Cucellit, Miticet). Edzés nélkül nem lehet győzelmi eséllyel kiállani jó formában és edzésen levők ellen!

A németek által rendezett nemzetközi birkózó villám-tornán résztvett két fiatal magyar induló (Kovács és Somorjai) közül Kovács súlycsoportjában a félnehézsúlyban első helyezést ért el; a győzelem Európa-bajnoksággal ér fel, mert hisz a versenyen Európa legjobb birkózói vettek részt. A magyar versenyző ötletes, vérbeli birkozásáról a külföldi szakemberek is áradozva beszéltek. Egyébként mindkét magyar versenyző nagy tehetség és mindkettő fiatal is; Somorjainak még nincs oly nagy versenyrutinja, taktikai érettsége, mint Kovácsnak.

Sopronban a helyi érdeklődés középpontjában a dunántúli kerületi III. osztályú kard egyéni bajnokság állott, amelyet Zombori (SMAFC) nyert meg és személyében soproni vívó vitte el a győzelmi pálmát; Bulyovszky (SMAFC) az egyetemisták másik erőssége 5-dik helyezést ért el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mult és jelen.

A élet nagy átalakulásaiból és fejlődéseiből a színpadi színészet se vonhatta ki magát. A liturgikus drámáknak az ókeresztény egyházak istentiszteletein történt bemutatásától kezdve a mai forgó színpadig igen mélyreható és gyökeres változások mentek végbe. Azonban mikor ezeket az átalakulásokat szemléljük, egyrészt örömmel állapíthatjuk meg a magasbaívelő fejlődést, de a másik oldalon elszomorodva kell megállanunk az egyhelybetipegés hiábavaló taposómalmával szemben. És ezt a taposómalom harcot maga a közönség végzi.

Míg a színészet az első színpadtól a mai napig fejlődött, amíg a jelképes megelevenítés a szórakoztatásból művészetté vedlett át, addig ezt a fejlődést nem tudta követni az, akiért mindez történt: a közönség. Nem maradt más hátra, mint jött a visszafejlődés, a korcsosodás, az elért magaslatból visszasüllyedés — a közönséghez. Hiába akart a színpad nagyot, ha távol állt tőle a korszellem, ha nem volt szabad neki a mélyre néznie, hanem csupán a felszínen kellett mozognia, mert a fejlődés egyoldalú volt. Hiányzott és hiányzik társadalmunkból a színházi műveltség, a színházi kritika. A színházlátogató közönség nagy része nincs tisztában a színház eszközeivel és így nem tudja kellőleg mérlegelni az adottságokat. Hiányzik a független és pártatlan kritika tudás, mely nélkül a színpadot megérteni és főleg élvezni nem lehet. Különösen nem akkor, ha az a mondanivalójával is túlmegy a felületesség súrlódási határán és megpróbál behatolni a maghoz, az éltető erőhöz. A mai közönség nem tud felemelkedni a kultúra és a korszellem követelte magaslatra, hol a színészet már több a szórakozásnál, több a léha időtöltésnél. Ma a színészet már nemzetnevelő eszköz, világnézetet alakító és formáló tényező, lelket megtermékenyítő művészi eszköz. De a közönség még nincs azon a kellő magaslaton, ahonnan ezeket az értékeket igazi drágakőszerű csillogásukban maradéktalanul élvezni és nem utolsósorban értékelni tudná. Mert mit ér az, ha a színész a legmegrázóbban hirdeti hitét és elvét, melyet az író öntött a szavak formai kifejezésébe, de a hallgatóság mást követel, csupán azért, mert nem tud beleilleszkedni abba a sorsközösségbe, amit úgy hívnak: nemzeti kultúsz. Már pedig enélkül, ennek a mélységes beidegződése nélkül még csak színházba se lehet járnunk. Ennek hiányában vezetjük irodalmunkat a téves utakra, hol a mesterkéltség szülőházában csak giccsek és valósággal fertőző torzjövevények látnak napvilágot, melyek nem hogy távol állnak a magyar lélek szépségeitől, hanem egyenesen káros hatással vannak rá.

Amíg a közönség teljes lényével, eszével és szívével nem szomjúhozza a színpadról is az igazi, fertőzetlen, magyar légkört és amíg nem vállal sorsközösséget a magyar problémákkal, addig ne beszéljünk színházi kultúráról és ne dicsekedjünk tudatos színházi közönséggel. Először próbáljunk önmagunkra találni és csak azután szerves egészévé válni a színháznak, vagyis közönséggé. Amíg a közönség korszelleme át nem alakul és amíg hűen nem tükrözi vissza a történelmi idők szörnyű felelősségtudatából fakadó mélységes nemzeti sorsközösséget, hanem tomboló sikerben tör ki a nemzetünk szellemét, egységét és kultúráját aláásó ponyvatermékeknek, addig nem beszélhetünk színházi fejlődésről és a színháznak nemzeti hivatásáról, — mert egyszerűen nincsen ki előtt ezt a feladatát teljesítenie.

A gondolatok jelképes megjelenítésének mozgalmassága túl nőt a miszticizmus vadászás vallásos áhitatain és odaállt a megismerés, a nemzeti felemelkedés szolgálatába. De hogy ezt a feladatát maradéknélkül teljesíteni is tudja, az író és színészen kívül — nem utolsó sorban a közönségen is mulik.

A színpadnak ma a magyarság útait kell megvilágítania, a közönségnek pedig azt kell járnia. Csak ekkor beszélhetünk igazi tudatos színházi kultúráról.

(Rátarti)

Pergő kockák.

Az élet ólomsúllyal ránknehezedő eseményei közepette az emberek szeretnek a vígságok és könnyed felületű elvontságok képzelt birodalmába menekülni. Ezzel magyarázható, hogy filmjeink nagy részében mindjobban kezd előtérbenyomulni és a legjobban kedvelt műfaj lett a vígjáték. Komoly drámának — még ha valóban magas írói és színészi értékekkel is rendelkezik, manapság nincs sikere. A közönség az utóbbi hónapokban nagy változáson ment keresztül. Eddigelé min-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

denhol, úgy a színészetek terén, tehát nem utolsó sorban a filmben is magát az életet, tehát a létező legnagyobb valószerűséget kereste. Ma pedig megváltozott a helyzet. Az emberiség megundorodott a valóságot jelentő élettől és újra ott van, ahol nem is olyan régen volt és ahonnan valaha elindult: ismét keresi a valószerűtlent, csak szép legyen az és más, mint az élet. A körforgás befejeződött. A fejlődés megtörtént és végeredményben minden visszatért önmagához, oda, ahonnan kiindult.

Ma már nem kellenek nehézfajsúlyú, mély bölcseleti mondanivalókkal átitatott tárgyú filmek. Ma a gondolatok elől szaladnak az emberek és hátat mutatnak mindennek, ami az élet felületes szemlélődésén túl egy magasabb célt is keres. Ma már csak a vígság és mulattatás kell és hogyha akadnak is mindenre elszánt józan vállalkozók, kik mégis az igazi művészetet és igazi tartalmat keresik, sajnos munkájukkal és alkotásukkal úgy járnak, mint a beépített hegyoldalnak kiabáló kisgyerek, kiáltása visszhang nélkül marad. Vagy ha ettől írtóznék, egyet tehet, kiírtja az erdőt és vele együtt megöli a szépséget. A visszhangért inkább rombolni is képesek.

Erre legjellemzőbb példa az Életre ítéltek című magyar film. Mondanivalójával határozottan új utakra lépett és ami még ennél is nagyobb dolog: színészi játéka már annyira fejlődött, hogy a nézőbe már az átélés izgalmait is kezdte felébreszteni. De most jött a csattanó keresés. A legdrámaibb résznél megszakad a cselekmény és egy teljesen új világgal megteremtik a humor édesen naiv birodalmát, hogy egy teljes lelki kikapcsolódást előidézve, a nézőt kizökkentve, folytassák ott, ahol valóban elhagyták.

Mikor lesz már meg egyszer a magyar filmekben is a műfajok elválasztása? Még az élet sem tűr meg olyan nagy ellentéteket, mint amilyenek egyes filmjeinkből szembetünnek. Kár az olcsó hatásvadászat kedvéért komoly ígéretekkel induló filmjeinket tönkretenni és a nemesebb célokat mellőzve, átsiklani az üres pillanatűzés mezejére, akkor, amikor az eredeti mondanivaló is gazdag tartalommal tudná megtölteni a rendelkezésre álló keretet.

Teljesen a fennt említettek jegyében állt a Lelki klinika, mely elejétől végig üres hatásvadászatra törekedett az ellentétek legmélyebb szembeállítása és lehetetlen helyzetek teremtése révén. A könnyű műfajok legkönnyebbike közé tartozott, és mentes volt minden művészi értéktől — de sajnos mégis közönségsikere volt, mely a nagy magyar filmérhségnek tulajdonítható. És ha már itten járunk. Tudjuk, hogy minden magyar filmet oly nagyon szívesen vesz és pártfogol a közönség, akkor nem lehetne kissé komolyabb felkészültséggel meghálálni ezt a nagyfokú előlegezett bizalmat. Miért kell azzal elindulni egy magyar film forgatásánál, hogy a közönség úgyis mindent „bevesz." Kissé tévedésben vannak, akik ezt hiszik. Van sok jó a magyar filmgyártásban, de akad még kivetni való is bőven.

Az ének varázslatos hangjával ejtett bámulatba a Svéd csalogány, mely film meséjének vázát a nagy meseköltő Andersen életének egyes epizódjai alkották. A történelmi hűségbe való beilleszkedés mellett alkalmat talál a földrajzi távolságok leküzdésére és áthidalására és e réven szép szembeállítását adta a film az északi és déli népléleknek középpontjába állítva az örök embert, az örökké más, de mégis állandó férfit és nőt. A mondanivaló gazdagabb érzékeltetése és erőteljesebb aláfestése érdekében gyakrabban fordulnak rendezőink a természet szépségeihez és a megfelelő lelki hangulatot ennek eszközeivel igyekeznek megteremteni. Ezt az elvet tartotta szemelőtt „A nagy dolog a szerelem", mely bájos, kedves meséjét csodás havasi környezetben kelti életre. Játszi és elragadó huncutsággal játszik a dolgozó nagy lány két szerelmes férfivel, míg végül ő maga is beleesik a kikerülhetetlen hálóba. Társadalmi képet és erkölcsrajzot adott a humor legnemesebb eszközeivel a „Csoda a hálókocsiban", melyben a pénz és vagyon egyáltalán nem boldogító hatalmát karikírozták ki Heinz Rühmann és Annie Ondra.

A dráma leglélekrázóbb húrjait rezegtette meg a nagy jellemábrázoló Charles Boyernek egyetlen idei filmje: Algir. Csodálatosak azok az eszközök, melyekkel ez a színész dolgozik és egyéni sajátos játéka valósággal külön tanulmány tárgyát képezné. Tettei és mozdulatai igazi lélekből jövő mély átalakulásokat fejeznek ki és szüntelen a belső hatalmát hirdetik. Gyarló emberi sorsok vívják küzdelmes harcaikat az elesettség és bűn fertőjén egy előttünk ismeretlen, exotikusnak nevezett világ lenyügöző rengetegében. Csodálatos tökéletességet ért el ez a színész az egyéni, individuális jellemzők kidomborításában. Hasonló levegő hatotta át a „Menekülő élet" című filmet, melynek főszerepét Jean Gabin alakította. A társadalom legalsóbb rétegeinek élete körvonalai bontakoztak ki a maguk leplezetlen valóságukban.

Nem színészek, hanem a művészet képzelt alakjai, tökéletes emberi tulajdonságokkal felruházva keltették életre a nagy mesemondó Swift elgondolásait a: Gulivert. A vonások és színek nagy összhangjában a plasztika nemes készségeivel szinte szemünk előtt formálódtak ki a képzelet szülte, de mégis örök emberi hősök, kik felemelkedettségükkel, vagy elesettségükkel közelebb állottak hozzánk, mint az élő színészi teljesítmény termelte jellemek.

(Pergető.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

FODOR GYULA: ZENÉLŐ ÓRA.

Fodor Gyula, az ismertnevű zeneesztétikus kíváló szaktudással, sok szívvel, szeretettel, pompás humorérzékkel állította össze a nagy zenészekről szálló anekdótagyűjteményt. A könyv anyaga igen sok újat ad a nagyközönségnek, de sokszor kellemesen lepi meg a zenetörténet alapos ismerőit is. Valamennyi anekdóta érdekes és jellemző. A szerző, aki nemcsak gyűjtötte, de meg is írta az anekdótákat, a nevetőket sohasem fordítja az igazi művésznagyságok ellen. Éppen az a könyv szemmelláthatő célja, hogy ezeket a nagyságokat emberileg közel hozza az olvasóhoz, s velük szemben a meg nem értő kortársakat, az irigy kollégákat, a Beckmesser-tipusú kirtikusokat, a pöffeszkedő mecenánsokat tegye nevetségessé. Az egész művet jellemzi szerzőjének áhitatos tisztelete a művészet és a művészi nagyság iránt, ami minden művészettel foglalkozó könyvben a legfontosabb, mégha az a könyv egyszerű anekdótagyűjtemény is. A szerző ezt az áhitatos tiszteletet magának az anyagnak a megválogatásával és saját személyének háttérbe szorításával egyaránt elárulja. A történeteket a lehető legegyszerűbben, minden tódítás nélkül mondja el; állásfoglalás legfeljebb a címekből, s esetleg a kurta és tárgyilagos befejező mondatból derül ki. Ez a szerénység, a „szerzői elmésségek" hajszolásának bölcs és ízléses kerülése, irodalmi tekintetben is rangot biztosít a finoman megstilizált könyvnek. A gyűjtemény végén rövid lexikonszerű névmutató tájékoztatja a zenetörténetben kevésbé járatos olvasót mindarról, amit az anekdóták megértéséhez és hőseinek kellő értékeléséhez szükséges tudni.

BOGNÁR CECIL: MI ÉS MÁSOK.

A lelki élet műhelyébe vezeti el olvasóját a kíváló tudós, aki új művével nagy szolgálatot tesz az önismeretre törekvő emberi szándékoknak. Amit ma iránytalan lelkek felszínes filozófiákban és tucatregényekben oly meddő nyugtalansággal keresnek, azt megtaláljuk ebben a hatalmas távlatokat feltáró könyvben. Mit keres a mai ember az irodalmi műben, színdarabban? Élet- és világmagyarázatot, összefüggéseket a létezés nagy problémái között, kapcsolatokat a magunk s a mások világa közt. Bognár Cecil professzor ezekre a kérdésekre válaszol, az íróművész stílusával s a tudós páratlan avatottságával. Könyvének első része érzelmivilágunk titkait tárja fel. Beszél az ösztönökről, a „tudattalan" világáról, a gátlásokról, az önuralomról, a magatartásról. Vizsgálja az én kapcsolatait környezetéhez, az éghajlat hatását az emberre s olyan problémákat latolgat, mint az életcél, a boldogság kérdése, az emberismeret titka, az emberekkel való bánni tudás művészete. Néhány érdekes fejezet cím önmagában igazolja e nagyhivatású könyv hasznosságát, ha csak a következőket soroljuk fel: a boldogság, a rossz ember lélektana, a férfi és a nő, ami két embert összekapcsol, a gyermek és a felnőtt, hogyan bánjunk a gyermekekkel, emberismeret, önismeret stb. Könyvének szerény alcíme: a mindennapi élet lélektana, valóban nélkülözhetetlen kalauzzá avatja a kötetet, amelyet a legteljesebb elismeréssel ajánlhatunk mindenkinek, aki a modern léságunknak is, de mindenkinek, aki a modern lélektanban tájékozódni akar és azoknak, akik a mindennapi élet jelentéktelennek látszó, mégis döntő mozzanatait nem ismerik fel. Olvasása, odaadó tanulmányozása hozzászoktat mindnyájunkat saját magunk és mások elfogulatlan megfigyeléséhez.

Dr. NYÉKI KÁLMÁN: VALLÁS ÉS FAJ.

A könyv komoly, tudományos felkészültséggel megírt tanulmány, mely nemcsak a magyar irodalomban, hanem a külföldiben is töretlen úton jár. A vallás és faj kérdésének ilyen átfogó, alapos feldolgozása, egyéni állásfoglalások alapját képező, valamint kormozgalmakat lendítő vonatkozásainak ilyen tárgyilagos, szenvedélyektől mentes s ugyanakkor tudományos határozottsággal megfogalmazott tárgyalása mindeddig hiányzott a tudományos irodalomban. A fajelmélet túlzói nem átalják a kereszténységet zsidó faji vallásnak minősíteni. Tudományos mezt öltve, azt bizonygatják, hogy a vallás a faj függvénye. Érzékenyebb lelkű ember zavarodottan veti fel a kérdést: lehet-e hát az ember jó keresztény és egyben fajának igazi „megélője?" Riadtan eszmél rá a mai eszmeforgatagban élő ember, hogy összeütközik lelkében a hit és a nemzeti érzés. Tájékoztatást vár a mai kor embere arra nézve, hogy számot adhasson magának hite igaz voltáról — nemzeti érzésének sérelme nélkül. Ezt a tájékoztatást adja meg Nyeki könyve. Lélektani, bölcseleti és vallástörténeti alapon megadja a feleletet a főkérdésre: a kereszténység nem zsidó faji vallás, aminthogy a vallás általában nem függvénye a fajiságnak. Komolyan szemébe néz a faji vallás elméletének; nem vet el benne mindent, hanem tárgyilagosan megbírálja állításait.

BECZÁSSY JUDIT: A CSODA.

Az élet váratlan fordulatokkal lepi meg az embert: ilyen váratlan fordulat az a „csoda" is, amit az ismertnevű írónő, az asszonyi lélek egyik legfinomabb elemzője, ezuttal elbeszél. A kis regény, amelyet asszony írt asszonyról, egy szerelem története: minden mozzanatában és redőzetében választékos és avatott lélek — és emberi életrajz, amelynek megindító fordulatai mindvégig az átélés hitelességével kötik le az igényes olvasó figyelmét. Őszinteség és közvetlenség árad a könyv minden lapjáról; felpezsdít és elszórakoztat.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király nyomda Sopron, Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — MÁSODIK SZÁM — FEBRUÁR

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Mécs Endre: Hős nemzedék	1
Gacs János: A magyar közösségtudat kifejlesztése	3
Polgáry Sándor: Vizsgahónap	5
Így történt	6
„Rádiószakestély"	7
Kedves Firmánk!	8
Ostoros György: Futó tavaszok. (Vers.)	8
Magyar mérnök — magyar munkás	9
Káldy József: Gyógyulás útján	10
Bolgár-magyar ifjúsági kapcsolatok	12
Szemszögből	13
Szánthó Dénes: Hajnal felé. (Vers.)	13
Habel György: Budinszky nyilatkozik önmagáról	14
Elbeszélés	15
Tagló	16
Testedzés	18
Selmec	20
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Legjobban szórakozhat a
Jäger borozó-ban
Kitűnő italok és elsőrendű ételek!
Cigányzene!
Minden este Horváth Jancsi muzsikál zenekarával.
Flandorffer u. 11. — Telefonszám: 300.

Horváth Kálmán
könyv- és papírkereskedés
Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Hős nemzedék.

Irta: MÉCS ENDRE kmh.

A hihetetlenek korát éljük. A történelem évezredei során még soha nem váltott valóra annyi hihetetlent, mint éppen napjainkban. A ma percei felérnek az elmult korok évszázadaival és a fejlődés oly nagy, az eseményláncolatok sokaságának nagyszámú kibontakozása ma már oly gyorsan pereg, hogy szinte külön-külön megcsodálni se tudjuk őket, csak legjobb esetben a kronológia rideg adatai közé jegyezhetjük fel, honnan majd a későbbi évtizedek nyugodt légkörű oknyomozótörténelme felderítheti a titkokat és megállapíthatja az összekötőkapcsokat és az indítékok erőforrásait.

Aki az idők alakulásának villámgyors pergéséből, az események lavinaszerű áradatából egy pillanatra ki tudja magát ragadni és a fékeveszett szertelenségből tud a józansághoz menekülni, az hamar rájön ennek a hihetetlenségnek szörnyű követelményeire. Éppen mert hihetetlenségekkel állunk szemben, mindenre készen kell állanunk. Egy nemzet nemcsak fizikai felkészültségén, nyers erejének biztos alapot adó túlsúlyán áll vagy bukik, hanem elsősorban lelki és szellemi erején, alkotán. A váratlan fordulatok szinte megpróbáltatások hétpróbás erőharcainak tűnnek fel, melyeket sikerrel csak az vívhat meg, ki a józanság határain belül tud elszántan bátor lenni és tud küzdeni. Hogy mi az elszánt bátorság és mi a küzdés, azt napjaink nem az elméletek merevségével, hanem a tények kíméletlen példaadásával tanítják. Az élő rakéták, az emberi test megsemmisítését követő ezernyi harci feladatok mindmegannyi beszédes bizonyítékai a tettek emberének előtérbenyomulásának. Ehhez pedig szellem kell és csodálatos, hogy ezt a szellemet egy tőlünk távolálló, de kultúrában és lelkiadottságokban felettünk álló, előttünk ismeretlen világ fiai termelték ki és ismertettek meg a világgal.

Az eddig elzárt, ismeretlen világrészek belelopództak életünkbe és problémáik máról-holnapra úgy meredtek elénk, hogy egyéni és nemzedéki életünk közösségét a vitaminok erejével átitatva hajtják a jövő kibontakozása felé. Soha nem hallott világtájak, nem ismert szellemi és gazdasági feszítőerők kerültek az élet színpadára, hogy az emberiség érdeklődésének homlokterében vívják meg létfenntartó harcaikat. Így lopódzott be életünkbe japán, hogy lerántsa magáról az ismeretlenség leplét és feltárja vérző sebeit, de megmutassa azt az erőt, mellyel tudta állni a történelem vérzivatarait anélkül, hogy megtagadta volna fajisága és szelleme egyetlen értékét is. Példaadásával megmutatta azt a hősies bátorságát, melyet keleti fanatizmusa fűt és hevít és amely csak akkor tud igazán magasságokig lángolni, mikor minél veszélyesebb szolgálatot tehet hazájának és vele együtt fajtájának.

Talányos és rejtelmes világuk ezernyi szépsége közepette az igazi megfejthetetlenek ők maguk, ezerarcú életükkel és rendíthetetlen hitükkel, melynek segítségével megmutatták a világnak azt, hogyan lehet egy nemzetet ujjáalakítani és naggyá, virágzóvá tenni. És mindezt népi erőinek megőrzésével hajtotta végre, mert e nagy átalakulások közepette is a japán megmaradt japánnak. Pedig történelmi ütközőpont volt országa és a népvándorlások hullámai számtalanszor bolygatták meg anélkül békés vidékét, mert földrajzi adottsága következtében belekerült a vulkanikus átalakulások harapófogójába.

Most is földrajzi adottsága szólította a japán népet a történelem ítélőszéke elé, mely a Csen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

des-óceán világhatalmi túlsúlyának kulcsát akarja magához ragadni. Szembekerült az angol-szász terjeszkedési vággyal és Ázsia legkeletibb részének ez a szigetországa felvette a harcot jogaiért, hogy bebizonyítsa életrevalóságát és évszázadok folyamán kifejlődött fajisága erejét, mellyel még napjaink nagy átalakulásai közepette is sziklaszilárd megingathatatlansággal áll. Küzd a Monroe-elvért, mely szerint Ázsia az ázsiaiaké, ami jelen esetben a japánokat jelenti.

A hajdani 420 szigetből álló ország területe a mult világháború után már hétszázezer négyzetkilométer volt és lakossága ma már meghaladja a százmilliót. Fajtája egyik legnagyobb ereje roppant nagymérvű szaporodásában rejlik. Évente mintegy másfélmilliós szaporodást könyvelhet el és földjének nem valami termékeny volta ellenére ezt az állandóan szaporodó tömeget csak roppant igénytelensége következtében tudja eltartani. Igénytelen a japán nép és lemondó az élettel szemben, mert hitük szerint e földi vánszorgás csupán útlevél az igazi boldogsághoz, melyet csak a túlvilági életben érhet el bárki. Így elsiklanak az élet pillanatnyi örömei felett és nem keresik azok hajhászását, hanem csupán egyre szorítkoznak, fajtájuk ősi értékeinek az utódokra történő átmentésére és független jövőjük biztosítására.

Mezőgazdasága földjének kevésbé megfelelő volta miatt kezdetleges állapotban van. Leginkább kertgazdálkodást űznek és különösen kedvelt előttük a selyem termelése mellett a rizs és tea, az előbbi mint jellegzetes japán étel, az utóbbi pedig mint ital-termesztése. Táplálkozásuk eltérő volta főleg éghajlati viszonyaikkal magyarázható, és ennek megfelelően kevés húst fogyasztanak. Így igen ritkák a legelőik. A rizs és hal mellett sok gyümölcsöt és növényi eledelt fogyasztanak. Az utóbbi időben fellendült nagyarányú iparuk mellett legkedvesebb foglalkozásuk a halászat és vadászat. Iparuk révén szintén hírnevet vívtak ki maguknak a japánok. Különösen textilipari termékeik lettek közkedveltek szerte a világon. De szívesen fogadottak porcellán készítményeik, valamint vas- és fémkészítményeik.

Kimondottan filozofáló, bölcseleti ember a japán, de mindamellett közel áll a gyakorlatiassághoz, amit legjobban bizonyít az utóbbi évtizedek gyors fejlődése. A régi évszázados álmából 1853-ban ébredt fel és ma már teljesen új gazdasági, társadalmi és politikai rendszer képezi közösségük alapjait, melyben mindenhol csak egy a cél: a nemzet felemelése és jövője biztosítása. A faji erő meg nem akadályozhatta őket és ostromok közepette hajtották végre átalakulásaikat, melynek révén ma valóságos iparos-állammá tették országukat. Japán negyven év alatt kifejlesztette gazdasági életét és iparát, melynek rohamos emelkedése révén hihetetlen mértékben megerősíthette hadseregét és hajóhadát.

Japán egy kis darab a nagy világ mindenségből és mégis a jövő kialakulásának egyik döntő tényezője lett. Ez a nép a maga alkotnivágyásával és fejlődésével beledobta magát a történelem világformáló harcába, hogy megteremtse és biztosítsa fajtájának azokat a jogokat, melyek számbeli súlyuk, erkölcsi erejük és főleg nemzetük életképessége révén megérdemelnek. És ezt a világtörténelmi kialakulásban döntő tényezőként való szereplését eme említett tulajdonságai mellett főleg a földrajzi távolságok nagymérvű lecsökkenésének köszönheti Japán. Ma a nemzetek kialakulását és virágzó jövőjük életerős biztosítását nemcsak az illető országokat szorosan határoló szomszédok döntik el, hanem az ipari, kereskedelmi és gazdasági tényezők figyelembevételével döntő szavuk van a távolabbi földrészek hasonló tényezőinek. Éppen ezek révén került bele Japán a történelmi alakulások színpadi reflektorfényébe, mert az elkövetkezendő évszázadok munkás hétköznapjainak emberi közösségéből nem lehet azt a fajt és nemzetet kirekeszteni, amely a mult megpróbáltatásaiban megedződve, számtalan tanujelét adta nagyhatalmi pozíciójának.

A japán népnek utóbbi évtizedekben bekövetkezett gyors fejődése a legékesebb tanubizonysága annak, mily hihetetlen kincs az, ha egy faj magára talál és nemzeti erőit nem a pártharcok villongó csatáiban forgácsolja szét, hanem összefog a közös jövő érdekében, egy virágzóbb nemzeti öntudat megteremtéséért. Ez a faji magabízás és büszke, de nem fennhéjázó nemzeti öntudat adta a japán népnek azt a hihetetlen erőt, melynek segítségével ellen tudott állni évszázadok viharainak és most ugyanabból a szellemből táplálkozva sikeresen meg tudja vívni a világtörténelem legnagyobb csatáját.

Japán nem világhatalmi elsőbbségekért, diktatórikus hajlamok valóraváltásáért küzd, hanem azért, hogy járhassák a maguk útjait és biztosíthassák maguknak azt a jövőt, melyet munkájuk és az igazság révén megérdemelnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A magyar közösségtudat kifejlesztése.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

Minden nemzetnek erőkifejtése olyan mértékben gyarapszik és érvényesül, amilyen mértékben a nemzet maga tagjait nagy közös eszméinek és céljainak szolgálatában egybe tudja forrasztani. Minél erősebb ez az összefogás, annál nagyobb a teherbíró és ellenálló erő. A magyarság ezt az egyszerű igazságot, éppen az összefogásnak és közösségtudatnak hiányában, saját kárán volt kénytelen nem egyszer megtapasztalni. A magyarság sorsa az utóbbi esztendőkben örvendetesen javulóban, emelkedőben van. Országunk gyarapodása lakosságunk számának emelkedése, gazdasági életünk erősödése mind a szebb és jobb magyar jövő képét rajzolják elibénk. Gyakran hallunk, beszélünk a mi magyar hivatásunkról, amelynek beteljesítésére küldetést hordozunk.

Aki azonban megfelelő komolysággal méri fel azokat a nagyhorderejű feladatokat, amelyek a darabjaira tépett ország helyreállításával, a visszatért és még visszavárt területek újra való beszerzésével, a tőlünk mesterségesen elidegenített nemzetiségek megbékéltetésével reánk várnak; az kell hogy átérezze azt a történelmi követelményt, mely tőlünk magyaroktól egészen rendkívüli teljesítményt kíván. Az ujjáéledő szentistváni birodalomnak és benne a magyar nemzetnek új hősi korszaka köszönt reánk. Azután megállni tudni roppant viharok közt, annyi érdek találkozó és ütköző pontján Európa népei között, egészen rendkívüli világos látást, történelmi érzéket és külpolitikai józanságot kíván nemzetünktől. Amennyire örvendetes és biztató ez a jövő kilátás, annyira súlyos kötelességeket és felelősséget ró ránk, a mai nemzedékre. Nem elég ugyanis csak magyar hévvel vágyakat táplálni és álmokat szőni jövő hivatásunkat, nagyságunkat illetőleg, hanem világos látással, biztos mérlegeléssel meg kell teremtenünk további megerősödésünknek és fennmaradásunknak józan biztosítékait. Egyik ilyen alapvető biztosítéka és követelménye nemzeti megerősödésünknek és jövő hivatásunk betöltésének: **„a magyar közösségtudat kifejlesztése."**

Századok során történelmi viharok hányszor tépték meg és pusztították népünknek, fajunknak erejét? Egyenetlenség, széthúzás, pártütés hányszor ütött rést a magyarság sorain. Hányszor kellett a drága magyar vérnek folynia idegen érdekért. Mindezek következtében csak gyengült és megfogyatkozott a magyar. S ha a bajok láttán bűnbánóan magára döbbent, riadót fuvatott, összefogást sürgetett. Ez is hol sikerült, hol nem. Ma is szüntelen halljuk és hangoztatjuk a magyar összefogás szükségességét. Tagadhatatlan, mindenekelőtt az őszinte, komoly magyar összefogásra van szükség. De ennek az előfeltétele a magyar közösségtudatnak átérzése és kifejlesztése népünk széles rétegeiben.

Ha szétnézünk a mai forrongó időkben Európa népei és a világ más nemzetei között, azt látjuk, hogy kicsi és nagy népek, sőt még a féligmeddig műveletlen népekben is hatalmas erővel támadt fel a faji összetartozandóság érzése, tudata. Példák állanak előttünk, hogy ez az összetartozandósági érzés, a közösségtudat, milyen erő kifejtésére képes. Vannak ezen erők megnyilvánulásának túlzásai is, — ez tagadhatatlan, — de vannak az egyes népek felemelkedésére rendkívüli értékes kihatásai. Ezeket a jelenségeket látjuk több európai népnél is. Vegyük például a német népet, mennyire kifejlesztette a népi közösségtudatot határain belül és azokon túl. Minden a német törzsből származó németet, bárhol él a világon, a német népi közösség tagjának tekint. Eszerint számon is tartja, vele kapcsolatot tart fenn. Ahol arra szükség van és lehetőség, támogatást és védelmet is biztosít számára. A németség a legpontosabban számon tartja mindenütt a világon, minden országban, hogy ott hány német anyanyelvű egyén él. Ezek részére külön egyesületeket és szervezeteket, folyóiratokat, újságokat tartanak fenn, amelyek a német szellemiséget kívánják ezeknek a diasporáknak szüntelen átadni. Igy állandó kapcsolatot tartanak fenn az idegenbe szakadt németséggel. Egészen külön folyóiratot létesítettek például a délkeleti országok németsége számára, a: „Volkstum im Südosten" címmel, amely folyóirat állandóan tájékoztatja a magyarországi, romániai, bulgáriai, szerbiai, horvátországi és a tótvidéki németséget. Mindegyik ország területén élő németséggel ezuton is közli számszerűen, hogy ezekben az országokban hány német él, milyen egyesületeik vannak, azok hogy működnek. Ezen egyesületekben hányan vannak beszervezve, stb. Igy például leközli ez a folyó-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

írat, hogy Magyarországon egy és egynegyed millió német él, abból több mint 250 ezer van beszervezve a Volksbundba. Ugyanígy ismerteti a más délkeleti országok német népi adatait és életét. De ugyanígy megtaláltak már századokon át az angol és amerikai népnél az ő világszervezeteiket, melyek minden angolnak, vagy amerikainak széles e világon minden támogatást és védelmet biztosítottak. Hansonlóképpen mindenütt egymásra találtak a csehek, szerbek és szláv fajok. Ami az egymásratalálást és összefogást ezeknél a népeknél annyira kimélyítette, az elsősorban a faji közösségi tudat, az azonos gondolkodás és azonos célok szolgálata volt.

Ezzel szemben felvetem a kérdést, hogy a nagy világban szétszórt magyarokkal meg voltak-e a mi teljes kapcsolataink, vagy a németekéhez hasonló kiépített szervezeteink? Tudjuk-e pontosan, hol mennyi magyar él, milyen körülmények között? Hogy egészen közeli példával éljek, tudja-e minden soproni magyar, hogy itt a közvetlen szomszédságban, Burgenlandban, hány ezer magyar él, milyen népi, iskoláztatási, kulturális viszonyok között? Burgenlandban ma is 17 ezer magyar él. Vagy általában ismeretes-e előttünk, hogy a történelmi határokon kívül Romániában, a Moldvaságban százezernyi ősmagyar település van. Ismeretes-e előttünk, hogy ez a hatalmas számú moldvai magyarság évszázadokon át minden komolyabb magyar támogatás és védelem nélkül, kiszolgáltatva a román balkánizáló önkénynek, megfelelő magyar szellemi és lelki kultúra nélkül majdnem a barbársággal egyenlő alacsony színvonalra süllyedt. Ezeknek a moldvai magyaroknak legnagyobb része analfabéta. Nem tud irni-olvasni. Teljesen elolahosították őket. Szánalmas, szinte nem emberhez méltó sorban tengődnek. És ez történhetett a keleti magyar határok közvetlen közelében ugyanakkor, amikor Erdélyt elárasztotta a románság milliós tömege. Nem furdalja a lelkiismeret a magyarságot, hogy ez a közvetlen közelünkben élő százezres magyar tömb, azt kell mondanunk, már teljesen, végleg elveszett számunkra? Ez is csak úgy történhetett meg, hogy a honi magyarság nem hordozta, nem érezte és nem élte az igazi közösség, a faji összetartozandóság tudatát. Vagy szóljak a Németországba, Belgiumba, Franciaországba kivándorolt magyar munkások tízezreiről, avagy az Amerikába kényszerült magyar földmíves nép sok százezres tömegeiről? Ma a történelmi magyar határokon kívül mintegy milliónyi magyar él szerte a világon. Micsoda érték és vérveszteség ez nekünk akkor, amikor a százados háborúk során mi magyarok annyira megfogyatkoztunk. Nemzetiségeink száma pedig, kik különböző országokból vándoroltak be, a kipusztított vagy kivándoroltatott magyarság helyén három és fél millióra szaporodott. Súlyos lelkiismereti felelősség terheli a multból a magyarságot, vezetőivel együtt, kik nem ismerték fel a káros voltát milliónyi magyar fajtestvérünk kivándorlásának és nem látták meg veszélyét gyengülésünknek.

A nyolcvanmilliós német nép szükségét érzi annak, hogy hatalmas törzsét idegen országból haza telepített német népi elemekkel erősítse. Az utóbbi 2—3 év folyamán több mint 700 ezer németet telepített haza. A németség hazatelepítését most is folytatja. Csak legutóbb is, a még nem is egy éve olasz fennhatóság alá került Laibachból és vidékéről 14 ezer németet telepített haza. Ugyanez a német hivatalos jelentés, amely ezeket a visszatelepítéseket a „Völkischer Beobachter"-ben ismerteti, közli, hogy milyen hatalmas műve ez a németségnek és ez a művelet, mint a lap írja: „most sikeresen folytatódik". Vagyis még a hatalmas német birodalom is szükségét érzi, hogy az idegenbe szakadt véreit is számon tartsa, a német népi közösség számára ezeket a szórványokat megőrizze és alkalmas időben hazatelepítse. Ugyanakkor mi magyarok az egyetlen bukovinai székely telepítést kivéve, — ahonnan 11 ezer színtiszta székelyt igazán elismerésre méltó gyorsasággal és szervezettséggel a felszabadított Bácskába hazatelepítettünk, — más érdemes visszatelepítést még nem végeztünk. Mennyivel inkább indokolt nálunk magyaroknál, hogy minden idegenbe szakadt magyar vérünket számon tartsuk, velük a szellemi és kultúrális kapcsolatokat fentartsuk, számukra ott, ahol kell és lehetséges, támogatást, vagy védelmet nyujtsunk. De egyben előkészítsük és megszervezzük a történelmi határainkon kívül élő magyarságnak minél nagyobb számban való hazatelepítését.

Az utóbbi években a külföldön élő magyarság számbavevése, velük a szellemi és kultúrális kapcsolatok fevétele, fenntartása, valamint szervezési munkálataik is elindultak. Etekintetben még boldogult gróf Teleki Pál és gróf Csáky István tettek komoly lépéseket. Ez a munka sajnos a háború kiszélesedése folytán most újra megakadt. De reméljük, hogy majd e háború befejezése után már kellő felkészültséggel és tapasztalattal foghatunk hozzá ezen fontos, de nem könnyű feladat megvalósításához.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vajjon átérzi-e a Kárpátok medencéjében élő magyarság, különösen a mai fiatal nemzedék, amelyre ezen megoldandó feladatok sorozata vár, mennyire parancsoló szükségszerűség a magyar faji és népi összetartozandóságnak, a magyar egymásrautalságnak és közösségtudatnak minél mélyebb, hatalmasabb kifejlesztése? Egy legyen érzésünk, gondolkodásunk a magyarság jelen küzdelmeit és jövő sorsát illetően. Akarjuk s tudjuk vállalni a közös sorsot, áldozatot a nemzetért, a hazáért, a fajtánkért. Rá kell nevelni magyar fajtánkat, hogy testvérnek ismerjen minden magyart széles e hazában és határain túl. Érezzen együtt magyar a vérével jó és balsorsban a Dunántúltól a Székelyföldig. Északi határainktól a déli végekig. Minden magyarnak fájjon, ha Pozsonytól—Eperjesig, vagy Aradtól—Brassóig még most is ütések csattannak a magyar véreink hátán. S az ő jajszavuk korbácsolja fel közösségi érzésünket, hogy kinyujtsuk a 11 milliós magyarságnak oltalmazó karját, ha védelemre vagy segítségre szorulnak. Vessük le a mult beteg, tespedt közönyét. Ostorozzuk ha kell önön hibáinkat, de fokozzuk fel a legmagasabb fokra nemzeti önérzetünket, faji összetartozandóságunknak és magyar közösségi tudatunknak érzését. Ez sohasem fog éppen a magyar lélek uri, nemes jellegénél fogva más népek lebecsüléséhez, vagy elnyomásához vezetni. De fokozottabb önmegbecsülésünkre szükségünk van.

A magyarság az európai népek szoros közösségében mindíg tényező volt ezer éven át. Ma újra nagy feladatok várnak reánk. Hogy helyt tudjunk állni, minden magyar erőt egybe kell fogni, minden magyar értéket megőrizni. A magyar közösségnek és összetartozandóságnak érzését minden magyarnak lelkében tudatossá, élő valósággá kell tennünk.

A nagy Széchenyi mondta: „Ha nem is vagyunk egy véleményen mindnyájan, azért mégis magyarok maradunk, mit soha nem szabad feledünk."

Vizsgahónap.

Talán legtalálóbb jellemzése ennek a fogalomnak az a kézlegyintés, amellyel az előtte álló hallgatóság törődik bele a változhatatlanba. A kézlegyintés egyébként minden félévben megismétlődő háromhetes állandó éjszakázást jelent, továbbá a nemdohányzók részére is háromheti szakadatan füstölést, de végeredményben mindenkinek agyonhajszolt idegeket és négy-öt leadott kilót jelent.

Furcsa helyzet, amelyen látszólag nem lehet segiteni. Oka: a Műegyetem roppant széleskörű és bő anyagát nem lehet rövid idő alatt előadni, tehát az előadásokra és a vizsgákra szánt idő mennyisége magától értetődően aránytalan eltolódást szenved, természetesen a vizsgaidő kárára. De ezenkívül is több ok szól a vizsga-„hónap" rövidsége mellett. Szintén csak látszólag, mert ha ezeket az okokat mélyebben megvizsgáljuk, azonnal az ellenkezőt bizonyítják. Vegyük őket sorba.

1. A hallgatóság túl kényelmes és mindent az utolsó pillanatra hagy.

Ez az első pillanatban igaznak látszik. A vizsgaanyaggal, legalább is az anyag nagyobb részével a hallgatók többsége csak a vizsgahónapban kezd el komolyan foglalkozni. Vessünk azonban egy pillantást a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar anyagbeosztására.

E szerint (az V. évfolyam kivételével) a nyolc féléven át az átlagos heti óraszám 42, beleértve a haditechnikai tárgyakat és a kötelező leventefoglalkozást. Ez gyakorlatilag napi 7 órás igénybevételt jelent. A napi 7 órából a délelőtti 4 átlagban jegyzetkészítéssel, a délutániak pedig gyakorlatokkal telnek el. Mindkettőhöz figyelem, a gyakorlatokhoz rendszerint még számítás, vagy mérés is szükséges. A déli két, illetve egyórás ebédszünet éppen csak az ebédre elegendő, vagyis reggel 7 órától délután 5 óráig nincs mód a jegyzetekkel való foglalkozásra.

Délután 5 órakor, vagy 6 órakor befejeződnek az egyetemen a munkák. Akinek a szervezete a pihenést nem kívánja, annak módjában áll azonnal elkezdeni a további munkát, amelyre normális viszonyok között (este 10 óráig való fennmaradás, egy óra vacsoraszünet) ezek szerint átlagosan 3—4 órája van.

A legtöbb szervezet azonban megköveteli a neki kijáró pihenést. Ha a modern és mindenképpen egészséges időbeosztást vesszük alapul: napi 8 óra munka, 8 óra pihenés és szórakozás, 8 óra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

alvás, akkor a következő furcsaságra bukkanunk:

A napi 8 órai munka átlagosan majdnem kitelik az egyetemi foglalkozásból. Ezen felül tehát már csak egy órai munka marad másra. A pihenés és szórakozás nyolc órájából hármat elvesz az ebéd és vacsora után való loholás. Marad öt óra.

Ezt az öt órát kell megcsonkítania annak, aki év közben akar készülődni a vizsgákra. Csak így lehetséges még az előadások és gyakorlatok után három-négy órát beiktatni a munkába.

Tehát pihenésre, szórakozásra marad napi 2 óra: egy színházi-, vagy mozielőadás ideje. Ez a a döntő érv a mellett, hogy a mostani anyagbeosztással lehetetlen előre elkészülni a vizsgahónapra, legföljebb csak előadások mulasztása árán lehetséges, ami föltétlenül megbosszulja magát. Ez azonban csak elmélet. A gyakorlat szerint az a helyzet, hogy az egyetemi gyakorlati idővel nem fejeződik be az egyetemi munka, hanem szükség van otthon végzett számításokra is. Ezek természetesen a szórakozási időből elvont három óra rovására mennek. Az egyensúly ismét felborul. Aki előre akar készülni, az menthetetlenül belesodródik az éjszakázásba.

2. A vizsgáztató tanárok ideje sem végtelen a vizsgahónap alatt.

Ez természetes. Senki sem kívánhatja, hogy a tanár — aki rendszerint három, négy tárgykörből is vizsgáztat — hetekig mozdulni se tudjon a vizsgázók tömkelegétől. Viszont a hallgatóságtól sem lehet kívánni, hogy a legsúlyosabb tárgyakból két-háromnapi készülődés után menjen vizsgázni. Különös dolog, hogy a kisebb terjedelmű és szakszempontból kisebb jelentőségű anyagokra csaknem annyi ideje jut a hallgatónak, vagy még több, mint a legfontosabb tárgyakra. Márpedig az előzők szerint a legjobb esetben is egyetlenegy nagyterjedelmű tárgyból lehet elkészülni a vizsgahónap első napjaira, a többi marad magára a vizsgahónapra.

De egyébként is: a Műegyetemen a hivatalos karácsonyi szünet december 23-tól január 6-ig tart. Ugyanekkor előáll az a nevetséges helyzet, hogy a vizsgahónap hivatalos kezdete december 28-ra esik.

A karácsonyi pihenésre pedig az egyetemi tanárnak is, a hallgatónak is joga van, mert mindkettő dolgozott szeptembertől karácsonyig.

A vizsgahónap tehát a mai beosztás szerint túl rövid. Így sem az egyetemi tanárnak, sem a hallgatónak nem osztható be gazdaságosan a vizsgaidő.

3. A jegyzetek hiánya.

Hogy ez mint jelent, azt csak akkor látjuk igazán, ha a Műegyetem gazdasági karait nézzük, ahol lényegesen jobb a helyzet könyvek és litográfiák szempontjából. Míg a mérnökhallgatók nagy üggyel-bajjal tudnak csak a vizsgahónap végére végezni, a Közgazdasági és Mezőgazdasági Kar hallgatói vizsgáik legnagyobb részét már a vizsgahónap elejére elvégzik. Itt tehát egyszerű a segítés: több jegyzetre van szükség, de elsősorban nem a drága könyvekre, hanem a sokkal könnyebben beszerezhető litográfiákra.

Ez a három főhiba, amelyekhez a már előbb említett negyedik is járul: az idők aránytalansága. Nem lehetne-e a vizsgahónap hivatalos idejét — mondjuk — január 3-tól január 31-ig megállapítani? Ez azt jelentené, hogy a karácsony előtti egy előkollokvium leszámításával átlagosan hat kollokviumra maradna 28 nap, ami majdnem 5 napot jelent tárgyankint. Ugyanígy számolva, a mai állapotban egy tárgyra 2 és fél nap jut. A második félév pedig nem nagyon érezné meg a nem egészen kétheti megrövidülést.

Mindezek, amiket elmondtunk, részben érvényesek a nyári vizsgahónapra is, bár itt az eltolódások kisebb jelentőségűek és inkább a jegyzethiány okozta nehézségek nyomulnak előtérbe.

A hallgatóság tehát könnyítést kér és ez a könnyítés a vizsgázók részére is kevesebb hajszát, de jobb, eredményesebb munkát jelentene.

Polgáry Sándor kmh.

Igy történt . . .

Nincs szebb dolog az emlékezésnél és nincsen meghatóbb a történelmi távlat mindent megszépítő hatalmánál. Vannak percek, melyek időbelileg leperegnek az idők nagy homokóráján, de nem mennek feledésbe, osztályrészük nem az elmulás lesz, mert továbbra is ott élnek a szívekben az emlék formájában. Minden perc addig tart, míg gondolunk rájuk. Az életnek vannak percei, melyeket soha nem szabad elfelejtenünk, mert örökké ott élnek szívünkben és úgy érezzük, életünk egyik tartalmat adó eseménye fűződik hozzá, mely nélkül talán sivár és üres lett volna minden, vagy éppen nélküle estünk volna el és nem tanultunk volna meg küzdeni és nem tudtunk volna hinni.

Ezeket a felejthetetlen, soha el nem muló perceket akarjuk most összegyűjteni és csokorba köt-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ve, átnyujtani olvasóinknak. Szólaljanak meg hasábjainkon ősi főiskolánk kedves történései, felejthetetlen eseményei, melyekből mindből visszatükröződik az a sok szép tett és gondolat, melyekre oly büszkék vagyunk és melyet úgy hívunk „selmeci szellem". Keljenek életre ősi főiskolánk falait valaha hacajjal betöltő élmények és adjuk át azokat nemcsak az utódoknak, de a tények felelevenítésével rezdítsük meg újra azokat az érzelmi húrokat, melyek valaha elődeinket, most pedig minket utódokat összekötnek.

Ezen a hasábon keresztül főleg Hozzátok fordulunk kedves Firmáink, kik most már kint az élet munkazajától harcos mezején váltjátok valóra ifjú éveitek álmait. Kérünk, mikor elfog az emlékezés Titeket, ne elégedjetek meg a percek gondolatokban történő tovatűnő felidézésével, hanem írjátok meg, hogy közös szellemi kapcsolataink révén megismerjük mi is azokat. Irjátok meg életetek legszebb, vagy legküzdelmesebb perceit, lehetőleg a szereplők eredeti nevével, hogy ezzel felidézzétek azokat a meleg baráti szálakat is, melyek akkori társaitokkal összefűztek. Keljenek itt életre az emlékek és bizonyítsuk be, hogy nálunk semmi el nem mulik, mert az utódokban él tovább.

Addig is, míg soraitokat megkapjuk és azokat közölhetjük, megkezdjük mi és íme „Igy történt" . . .

* *

Köztudomású, hogy az utóbbi években a Műegyetemen haditechnikai előadásokat is tartanak. (Úgy akartam mondani, hogy a műegyetemisták haditechnikai tárgyakat is hallgatnak, de amint az alábbiakból ki fog tünni, mégis sokkal helyesebb az első kifejezés.)

Mivel pedig a „lehallgatott tárgyakból vizsgázni is szokás, nekiindult négy elszánt és jegyzetekkel jól felszerelt bányász a nagy vizsgának. Amint belépnek a terembe, megdöbbenve látják, hogy ott két előadó várja vizsgázni akaró hallgatóit (az egyik az erdészeket, a másik a bányász és kohászokat).

A mi bányászaink valami csodálatos véletlen és bizonyára halaszthatatlan elfoglaltságaik folytán nem hallgatták rendszeresen (illetve rendszeresen nem hallgatták) az előadást, s most tanácstalanul néznek egymásra, föltevén a kérdést: Melyiket szeressem? — No de gyorsan megoldódik a helyzet, az egyik előadó barátságosan rájuk mosolyog, amire azonnal az ő javára libben a mérleg. Elébe állnak és kijelentik, hogy vizsgázni szeretnének.

Megkezdődik a vizsga, ami azonban újabb meglepetéseket hoz. Csupa ismeretlen kérdés, egészen ismeretlen tárgykör. — Illedelmesen feláll hát a kérdezett és szerényen megszólal:

— Úgy látszik itt tévedés van, mi bányászok vagyunk és a másik tárgyból szeretnénk vizsgázni.

Szerencsére könnyű segíteni a dolgon, csak a terem másik végébe kell átfáradniok!

„Rádiószakestély"

Február 2-án délután 6 óra 35 perc.

A bemondó izgatottan topog egyhelyben a mikrofon előtt. Nyilván kétli, hogy a helyszínről közvetített szakestély sikerüljön. Mindegy, segíteni már nem lehet.

„Itt vagyunk a Pannonia-szálló fehér termében" — kezdi a mondókát.

A szakestély közönsége fellélegzik. Mostmár megindult a közvetítés, a többi mehet a megszokott keretekben. Felhangzik az elnökválasztó nóta. Az elnök kinevezi a tisztségek viselőit. A balekcsősz máris „riasztja" balekjait, akik szélsebes villanással hordják az asztalokra a sört. A nótabíró belekezd a himnuszokba. Merev vigyázzban énekel a szakestély.

A himnuszok után az elnök csendet kér és meleghangú üdvözléssel köszönti mindazokat, akik a szakestélyen résztvesznek. Köszöntése azonban túlrepül a terem falain, azoknak is szól, akik nem lehetnek itt köztünk, akik íróasztalok mellett, vagy kinn a harctéren teljesítik kötelességüket. „Köszönöm mindazokat, akik velünk éreznek, akik minket szeretnek és akiket szeretünk."

A komoly szavakat az „elnök dala" zárja be.

Méltatlankodó felszólalás következik: a balekcsősz nem teljesítette kötelességét. A balekcsősz elveszi méltó büntetését, de tovább is adja a balekságnak. Nóták hangzanak el, kis vita következik a „kohász-nóta" körül, majd elhalkul az ének.

A hírek után Pufti, alias Hailé Szelasszié ragadja kitörő érzésmegnyilvánulásra a szakestélyt. A mentsvár, minden anyagi bajban segítség és minden könnyű felfogású úriember lejtőpályájá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nak kezdőpontja: a „Zaci" kerül szóba. Azonban a túlzott indiszkréció is elveszi méltó büntetését.

A „ harcéta"-idők jutnak ezután valakinek eszébe. Felzeng egykori szeretett zászlóaljparancsnokunk nótája, majd az egyetemi ifjúság legkedvesebb menetelőnótája.

Csutak, alias Lovász nyilatkozik ezek után. Sajnos, elvetette a sulykot és egy vita során sörpárbajba keveredik. A párbaj megtörténik és a győztes, illetőleg vesztes fél a mikrofon előtt számol be a körülményekről.

A balekcsősz interpellál: a sörpárbaj alatt kereszteletlen egyén tartózkodott a teremben. A pogányt fülönfogják és kivezetik a teremből, majd felveszi a selmeci keresztséget, a szakestély örvendezése közben: „mert ő már nem pogány."

A rendőrök örömére „Kolofónium-Tóbiás" következik majd észreveszik, hogy eljárt az idő; kialusznak a lámpák és „ballag már a vén diák."

Kedves Firmánk!

Megleptél bennünket valamivel. Apróság volt, figyelmesség, de végtelenül jólesett. Külföldön jártál, tanulmányúton. Hazatérve, összefoglaltad tapasztalataidat — és mikor tanulmányod megjelent, elküldted nekünk is egyik példányát.

Nem bírálatot akarunk mondani könyvedre, csak meg akarjuk köszönni ezt a nagyon jóleső figyelmet. Igen, mi is így képzeltük el az idősebb és fiatalabb mérnöknemzedék viszonyát: egyik ne feledkezzék el arról, hogy egykor ő is volt fiatal, a másik pedig köszönje meg a tapasztaltabbak jóakaratú irányítását és igyekezzék annak nyomán jó munkát végezni. Mikor egyre jobban szétválnak az emberi sorsok és érdekek, nagy szükség van az ilyen emlékeztetőkre. Nagy szükség van azokra, akik nem felejtik el legszebb éveiket, akiknek a bajtársi szeretet nem üres szó, hanem az időktől független, élő valóság. Akik nem a „karrier felé törő" és türelmetlen, lázadó, mindig újat kereső embert látják meg a fiatal bajtársban, hanem az öreg erdő fiatal hajtását, amely elől az öreg fáknak nem lenne szabad elfogniok a napfényt

Köszönjük Neked, amit adtál: a mai világban mindinkább ritkuló szeretetet. Köszönjük, hogy lélekben fiatal maradtál.

Ostoros György emh.:

Futó tavaszok.

Néma semmibe hullnak
A szálló évek
S az emlékek:
Ködös képek; lassan kifakulnak.
Velük múlnak az élő tavaszok,
A virág-szemű, arany-szép nyarak
És a télnek furcsa futárjai,
A halk táncu, őszi napsugarak.
Amerre hullnak a messze világban
Velünk fut együtt özönlő, nagy árban
Az én tavaszomnak is
Lengő, távoli-kék színe,
Ezer virággal a nyaram,
Mint erdők zúgó vadvize.
Lehunyt, színes évem, szép napok,
Mult hajnalok s mult alkonyok,
Amerre jártok s amerre szálltok
Szőjjétek fénybe a messze világot!
Messzi világnak bús vándorára
Köszöntsetek széles szót vígan
És hulljatok egyre tovább
A mély világ szent titkaiban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Magyar mérnök — magyar munkás.

Öreg bányásszal beszélgettünk. Ráterelődött a szó a mérnök és a munkás viszonyára. Milyen is ez? Kielégítő-e? Ha nem, mi ennek az oka? Hogyan lehetne ezen segíteni?

A válasz egyszerű: nem kielégítő. Vannak hibák itt is, ott is. Vannak és ezeken kell javítani, ezeken kell segíteni. Vajjon miképpen lehetne? Hogyan kell nekünk, a jövő mérnökeinek orvosolni ezeket a hibákat, vetődtek fel a kérdések, melyekre szeretnénk feleletet adni.

Kölcsönös bizalomra és egymás munkájának kölcsönös megbecsülésére van szükség! Ha ez megvan, a munkás nem lát üzemvezetőjében, mérnökében rabszolgahajcsárt és a mérnök sem lát alantasaiban, munkásaiban állandóan elégedetlenkedő, mindenféle szélsőségeknek könnyen martalékává váló tömeget, amelynek még a lélegzetvételét is bizalmatlansággal kell kísérnie.

Mindenki tudja, hogy bár lehet valaki a világ legképzettebb mérnöke is, ha a munkásai olyanok, hogy csak a lehetőséget várják és az első alkalommal már is rosszul értelmezik a kiadott utasítást, akkor nem áll hivatása magaslatán. Hibás a megmunkálás, kárba veszett minden idő, hiába voltak átvirrasztott éjszakák, amelyeket a rajzasztalok mellett töltöttünk el. Mit ér ilyenkor a mérnök szakképzettsége és minden tudása? A szaktudás mellé az emberekkel való bánásmódot is ismerni, tudni kell!

Nehéz a mérnök feladata! Az emberekkel való bánásmódot nem lehet máról-holnapra megtanulni! Csak egyetlen bányatelep munkásai között is a legkülönbözőbb embertipusok vannak. Az egyik dolgozik szótlanul; a másik henyél; a harmadik dolgozik, de állandóan követelődzik; a negyedik lázítja a többieket felettesei ellen stb... Úgy dolgozni és úgy viselkedni, hogy tiszteletet keltsünk és megbecsülést szerezzünk, nagyon komoly és nehéz feladat.

Igen sokszor a mérnök a hibás! A mérnök szaktudásánál és intelligenciájánál fogva hivatott arra, hogy vezetője legyen a munkások kisebb vagy nagyobb csoportjának. A vezetés hatalmat ad minden mérnök kezébe. Tőle függ, hogy munkásait jó munkájukért, az adott esetekben helyes viselkedésükért megdícsérje, az ellenkezőkért pedig megrója vagy keményen büntesse.

Ha ezeknek a jogoknak birtokában valaki elmulasztja megteremteni a közös munkához feltétlenül szükséges kölcsönös bizalom légkörét, elköveti a legnagyobb hibát és az előbb már említett eseteket eredményezteti.

Nem nevezhető a mérnök és a munkás viszonya jónak akkor, amikor a munkás csak azért köszönti mérnökét, mert fél, hogy a mérnöke — hogy munkás szóval éljek — „kitól" vele. Ha átmegy a másik oldalra, vagy mellék utcába kanyarodik ,csak azért teszi, hogy ne kelljen találkoznia és köszönnie mérnökének. Vajjon nem előzhetnénk meg ilyen eseteket?

El kell érnünk azt, hogy az egyszerű munkásember szívesen és örömmel köszöntse mérnökét, hogy a nekünk szánt üdvözlés ne legyen számára pusztán kötelesség. Hogy bennünk nemcsak a szakképzettebbet és nagyobb tudásút, hanem az embert is üdvözölje. Nem pedig a munkafelügyelőt, a „hajcsárt", mert csak így jöhet létre olyan viszony a mérnök és munkás között, mint amilyennek mi fiatalok ezt látni szeretnénk!

Nehéz feladat ez! Talán sokan azzal érvelnek, hogy a mérnök nem komázásra való. Ez igaz! Hogy megnyerjük a munkást, nem kell komázni, csak egy pár jó szó kell és elérhetjük azt, hogy az állandóan elégedetlen munkástömeg becsüli és szereti mérnökét és hallgat annak józan szavára.

Legyen a mérnök úri ember! De az „úr" szónak abban az értelmében, amely elsősorban magától a mérnöktől követeli meg a lelkiismeretességet és ezen az alapon lehetővé teszi a kölcsönös megbecsülést.

Ha a mérnök is „úr" akar lenni, legyen az magyar értelemben! Vívja ki magának munkásai szeretetét és megbecsülését. Nem szabad elfelejtenie, hogy az a magyar munkás, akit sorsa a bányák mélyébe, a kohó közelébe, vagy a gépgyárak hatalmas szerelőcsarnokába rendelt, éppen olyan napszámosa a nemzetnek, mint mi; éppen annyi megbecsülést és elismerést érdemel, mint amennyit mi is megérdemelünk a saját munkánkért. Nemzetépítő munka szempontjából az ő munkájuk éppen olyan fontos és szükséges, mint a mérnöké!

Közeledjen egy kissé a mérnök munkásaihoz! Ne féljen, ne idegenkedjen tőlük, hisz nagyon sok megbecsülésre és szeretetre méltó munkás ember van. Értékes emberek mindenütt vannak. Sok munkásmozgalmat, sztrájkot lehet megelőzni, csírájában elfojtani, sőt orvosolni, ha a mérnök

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

igazi vezetője a munkásságnak. Csak egy példát említsek: Az 1920-as években E-bányán az akkoriban divatos sztrájk elmaradt; ez csak az akkori üzemvezetőfőmérnöknek az érdeme, aki meg tudta értetni munkásaival a helytelenséget és rámutatott a későbbi eredményekre. Itt minden munka a rendes mederben folyt akkor, amikor más üzemek leálltak és mérhetetlen károkat szenvedtek.

Amikor az egyszerű ember a problémák tömkelegéből nem talál kiutat, tanácsért, felvilágosításért a szakszervezeti vezetők, a főkolomposok helyett a feletteséhez, a mérnökéhez fordul, ha látja, hogy megértésre talál.

Ki van hivatva a munkás szellemi színvonalának emelésére, ha nem a közvetlen vezetője, a mérnök? A mérnök necsak üzemvezető, necsak irányító, hanem oktató is legyen.

Oktatásra, nevelésre szorulnak munkásaink, mert nagyon sokan vannak, akik téves felfogásúak, iskolázatlanok és tudatlanok. Ne csak szakirányú, hanem általános ismeretekre is oktassuk munkásainkat, hisz ezek legtöbbször nagyobbfokú ismerethiánnyal rendelkeznek.

Ünnepségek rendezésekor ne szégyeljük felvenni bányatiszti egyenruhánkat. Járjunk elő jó példával és látni fogjuk, hogy munkásaink is örömmel fogják felvenni egyenruhájukat és büszkék lesznek arra, hogy egyenruhában jelenhetnek meg.

Nehéz időkben, amikor az egyszerűbb ember nehezen érti meg az idők szavát és csak azt látja, hogy sorsa ismét rosszabbra fordult, hogy újabb és újabb áldozatokat követelnek tőle, álljunk melléje. Fogjuk meg kezét és győzzük meg őt. Értessük meg vele, hogy a hazának szüksége van arra, hogy a magyar mérnök és a magyar munkás egyaránt nagyobb áldozatokat hozzon!

Mi — akik munkásemberek között születtünk és ifjúságunk legszebb emlékei odafűznek — tudjuk, hogy kemény fejű, makacs ez a munkás tömeg, de tud lelkesedni. Alaptermészete, hogy tiszteli és becsüli vezetőit és ha igaztalan bánásmóddal nem taszítjuk el magunktól, hűséges és mindig lehet rá számítani.

Emeljük munkatársakká, mert a bányászat és iparunk virágzása „a mérnök és a munkás vállvetett, harmonikus együttműködésével érhető el.' Dolgozzunk együtt a magyar élet könnyebbé, szebbé tételén!

Sai —

Gyógyulás útján.

(Visszhang az „Erdélyi levélre.")

Nem magyar szív az, amelyik az „Erdélyi levél" szemtől-szembe látottakról szóló képsorozatának olvasásakor, nem ver hevesebben. Akinek a magyarsághoz egy kis köze is van, annak nem lehet közömbös a szórvány, magyarság e pusztulásának szomorú valósága. Egy bizonyos. Nemcsak rettető csatákban vérezhet el egy nép. Van egy másik harc is. Vértelen ez, de semmivel sem veszélytelenebb.

Nem szabad nekünk magyaroknak egy percig sem a győzők általános hibájába esnünk, gondolván, nincs semmi baj, hiszen győzelmesen haladunk előre: Négy év alatt négy országrész ölelkezhetett a trianoni csonkkal. Hogy most már jöhet a Rákosi Jenő-féle milleneumi köd a 30 millió magyarról. Nézzünk jól szét házunk táján.

Tízezer és tízezer szórvány magyar szívódott már fel, a magyarság testébe ékalakúan benyomuló, idegen népfajokba. Necsak Erdélyre gondoljunk. Igy van ez a csonkaország területén is, Kárpátalján is. Megdöbbentő tény ez, de kell kiutnak lenni innen is. És van is. Szét kell pattantani a szórvány magyarságra szoruló karok halálos ölelését. Hogy nagy feladat. Hogy hősi, nagy nekifeszülés kell hozzá. Hát legyen, enélkül nincs szebb jövő. Ezt kell meglátnunk.

Hogy idáig jutottunk, ennek a tragédiának az okát különösen két tényezőben látom. Az egyik földrajzi helyzetünkből adódik, a másik társadalmunkban keresendő.

Egy országra nézve nagy dicsőség, de nagy kár is, ha a történelem az ő testén játszódik le. Dicsőség, mert tűzben edződik az acél, a sok hősi monda neveli az utódokat. Kár, mert nyomorékká lesz az ország, a nép meg elvérzik. Hazánk mai helyzete is ezzel magyarázható. Ezzel elmaradottságunk, fáradságunk. Ezzel, hogy az egész világ magyarsága csak 13 millióra tehető. Ezzel, hogy nem tudta a magyar nép megtölteni a Kárpátok medencéjét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ismeretes, hogy Mátyás korában már 4 millió-nyit számlált a magyarság. Annyi lakosa volt az országnak, mint akkor Franciaországnak, Angliának. És ma azok 40 milliót számlálnak, mi meg . . . Az ember szédül, ha a lehetőségekre gondol. Hogy csordultig lenne a Kárpátmedence, gyönyörű fajtával: magyarokkal . . . De nekünk harc és harc jutott osztályrészül, még hozzá testvérnépekkel: tatárral, törökkel, majd Majtény, Világos, Trianon következett. Ezekben a csatákban annyi vér folyt, hogy egyáltalán csoda, hogy még itt állunk.

Nem is szólva a trónkövetelők vetélkedéséről, besenyő és kún háborúról és a Habsburg uralom 400 éves magyar irtásáról.

A másik ok, amely elősegítette tragédiánkat, társadalmunkban, magunkban keresendő. A századfordulón százezer és százezer magyar vette kezébe a vándorbotot, mert itthon megélni nem tudott, külföldön — főleg a tengerentúl — igyekezett boldogulni. Hogy idekényszerültek, az politikai és társadalmi rendszerünk végletekig való romlottságával magyarázható. A századforduló magyarságát — Szekfű Gyula szerint — a pártok, egyének késhegyre menő gyűlölsége, locsogás, szónokok állandó vitája, tobzódás jellemezte. Mérhetetlen volt a kultúrális, szociális ellentét. Vezetők és vezetettek között óriási szakadék tátongott.Az alacsony néprétegek kiáltó nyomorban szenvedtek. Mikor sztrájkjaikat is elnyomták, nem maradt más választás: kivándoroltak. Ugyanekkor 7.3 mllió kat. hold volt a nagybirtok kiterjedése. Ezekre a területekre került aztán a magyar nép helyett a cseh, román, szerb parasztság. A statisztika híven tükrözi a magyarság borzalmas vérveszteségét. 1886—1890 között átlagban 25 ezer, 1900-ban már 54 ezer, 1904-ben 100 ezer, 1907-ben 210 ezer, 1899—1913 között 1,390 ezer 525 magyar honos hagyta el az ország területét. Bár ez nem volt mind magyar és jöttek is vissza, mégis pótolhatatlan vérveszteséget jelentett a magyarság számára, ez a tengerentúlra vándorolt néptömeg.

Ugyanakkor folyt egy másik harc is. Ebben a vérnélküli csatában a magyar föld volt a tét. 1890 1900 között a románság által lakott részeken a népszaporodás ellenére csökkent, még pedig 25 ezerrel az önálló birtokok száma. Ez a román pénzintézetek középbirtok alakító politikájának tulajdonitható, amely inkább proletarizálta a maga fajrokon parasztjait és uzsora áron összevásárolt parcellákon, új román földbirtokos osztályt akart létesíteni. (Asztalos—Pethő: „A magyar nemzet története.) A román bankok mozgékony, üzletpolitikával összevásárolták az eladósodott magyar nagybirtokokat és a román parasztok közt osztották azt ki. Bethlen István adatai szerint 1908—1913 között 64 ezer hold magyar földet vettek meg a román pénzintézetek 25 millió korona értékben. Erdélyben egyébként megemlítem mint figyelmet keltő tényt — 156 román pénzintézet dolgozott 55 millió saját tőkével, nem számítva az egyéb beözönlő román pénzeket.

Igy jött el a világégés. Megint folyt a drága magyar vér bőségesen. Azonban kétszerannyi embert vesztettünk a meg nem született gyermekek révén, mint amennyi hősi halottunk volt.

Végre 20 év után leomlottak a trianoni szégyen határok. A Kárpátmedencében ismét mienk a vezetés. Óriásiak a lehetőségeink. Hozzá kell fognunk ezeknek a kérdéseknek a megoldásához is. Ne a románság, a németség térhódításától borzadjunk, hanem a magyarság pusztulását lássuk meg. Ne fujjunk riadót a románok, németek, szerbek ellen, hanem tegyünk meg mindent a magyar faj lelki és gazdasági megerősítése, fejlődésének, felemelkedésének biztosítására. Az legyen a feladatunk elsősorban, hogy kitöltsük országunkat: szaporodjunk, erősödjünk, hogy valóban mienk, a mienk legyen hazánk minden röge.

Az új arcú Magyarország kialakításának két hatalmas eszközét a visszavándoroltatásban és a telepítésben látom.

Össze kell gyűjtenünk és haza kell telepítenünk a világ minden részére szétszóródott magyarságot. Szükségünk van faji erőnk növelésére. Ne kultúrfölényről szavaljunk állandóan, ez még nem váltott meg senkit sem. Ezután sem lesz elég, csak ez az életünkhöz.

Nekünk a fizikai túlsúlyt is meg kell szereznünk Nekünk a fizikai túlsúlyt is meg kell szereznünk és el kell döntenünk, annál is inkább, mert hisz n + 1 statisztikai kimutatás bizonyítja félelmesen, hogy a körülöttünk lakó románság, legjobban a németség mennyivel szaporább, mint mi. Ezért semmiféle áldozattól, átalakulástól nem szabad visszariadnunk. Életünkről, fennmaradásunkról van szó. Hogy mit jelentene csak kétszázezer világlátott magyar is az országnak, azt hiszem ezt nem kell részleteznem. A magyar nemzeti biológiai intézet kiváló orvosai 20 millió magyart követelnek a közeljövőnek, ha élni akarunk. Győnyörű volna. Mi azonban hirdessünk és követeljünk 13 millió magyart a megnagyobbodott határok közé ma, nem holnap, mert késő lehet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Visszavándoroltatással egyidőben telepítésnek is végbe kell mennie. Ennél a kérdésnél ne azon vitatkozzunk, ki termel többet, a kisbirtokos vagy a nagybirtokos. Nem ez a lényeg, hanem az, akié a föld, azé az ország. Aztán meg azt is jó megnézni, kik harcolnak ma is életünkért, fennmaradásunkért. A telepítést nem lehet az eddigi módszerekkel és keretek között eszközölni, amikor évente kb. 15 ezer kat. holdas telepítés folyt. Hanem úgy, mint azt a kormány tette a bukovinai székelyekkel kapcsolatban. Az minta-visszavándoroltatás és telepítés volt egyszerre. Nemzetünk nagy örömére és megerősödésére 13 ezer bukovinai székelyt hozott haza a kormány és 53 ezer kat. hold bácskai földön telepítette le őket, amely föld a dobrovoljácoké volt. Nagyon sikerült ez, csak folytatni kellene. Milyen örömmel jöttek haza ezek a székelyek, milyen erővel láttak munkához és milyen gyorsan illeszkedtek bele az új helyzetbe. Mind azt hangoztatta: Két, három év és helyt vannak. Aztán jön a gyarapodás. Az egyik így beszélgetett: Ha oláh kéz alatt megvalánk, magyar kéz alatt, tartok tőle, tán el is zsirosodunk. Pedig nem szép a kövér székely. (Dallos Sándor riportja Uj Magyarság.)

Rólunk van szó, a mi életünkről, a mi fennmaradásunkról. A saját életerőnkben kell megtalálnunk a gyógyulás útját. Egy bizonyos, és ez az: a magyar falvak elnémult harangjainak újra meg kell szólalniuk, szerte az országban.

Végezetül álljanak itt Zrinyi szavai: „De miért kelljen elvesznünk, avagy kétségbeesnünk, míg csontjainkban velő, ereinkben vér, míg Isten mennyországban, a mi bizodalmunk lehet, míg karunkban kopját, markunkban szablyát szoríthatunk?"

Káldy József emh.

Bolgár-magyar ifjúsági kapcsolatok.

A budapesti Műegyetemi hallgatók bajtársi egyesülete, a Hungária bolgárnyelvű lapot adott ki, a Bolgár-Magyar barátság kimélyítésére. A Hungária Magyar Technikusok Egyesületében működő külügyi bizottságnak egyik célkitüzése az, hogy a Műegyetemen tanuló külföldi bajtársakkal a baráti és bajtársi viszonyt kifejlessze. A külföld bajtársak oklevelük megszerzése után hazatérve, hazánkra, fővárosunkra és egyetemünkre ne csak úgy emlékezzenek, hogy itt tanulták, esetleg kínlódták át ifjú éveiket; hanem hazánk ismeretével, fajának szeretetével gazdagabban térjenek haza. Különösen áll ez a baráti bolgár nemzet fiaira. Mivel Bulgáriában műegyetem nincs, a bolgár hallgatók nagyrésze a budapesti Műegyetemen tanul. A magyar diplomát szerző mérnökök odahaza igen rövid időn belül vezető állásokba kerülnek, s ha mint nemzetünk igaz barátai térnek vissza hazájukba, kölcsönös kapcsolataink elmélyítéséhez társadalmi, gazdasági és politikai vonatkozásban egyaránt nagymértékben hozzájárulhatnak. Ez a gondolat vezette a külügyi bizottságot, amikor a bolgár bajtársakkal közös kívánságra felvette a kapcsolatot és a vezetőkkel történt kölcsönös megbeszélések nyomán a bolgár hallgatókból vendégcsoportot alakított a Hungária keretében. Ugyancsak ezt a gondolatot támasztotta alá a Hungária Magyar Technikusok Lapja szerkesztősége, mint a külügyi bizottság beltagja, mikor a Bolgár Nemzeti Diákszövetség elnökségének ittjártakor kötött kölcsönös sajtócserére hivatkozva, a fent említett gondolatok alátámasztására bolgárnyelvű cirill betűkkel nyomott mellékletet adott ki a Hungária laphoz. A lap Dimitri Tosev meghatalmazott miniszter, budapesti bolgár cári követ meleghangú ajánlósoraival nyilik, vele párhuzamosan dr. Imre Sándor a Műegyetem Rector Magnificusa üdvözölte a bolgár ifúságot a Műegyetem nevében. Majd vitéz dr. Nagy Iván egyetemi magántanár, kultuszminiszteri osztálytanácsos, a Balkáni Bizottság tagja írt azokról a kedvezményekről, melyekben a Magyarországon tanuló bolgár diákok részesülnek. Tömböly Dénes országgyűlési képviselő, a Hungária lap felelős szerkesztője „Beköszöntőjében" a lap nevében üdvözölte bolgár bajtársainkat. Neráth Vilmos Hungária fővezér a Hungária hivatásáról, Cserhalmi Sándor külügyi vezér a „Bolgár—Magyar" testvériségről ír. Monostori Gusztáv csoportfő és Kovács László Hetedik vezér a Hungária szervezetét ismerteti. Schubauer Kálmán szerkesztő a bolgárok belépését a Hungáriába és további foglalkoztatásukat mondja el. Gencseff Valcso bolgár alcsoportvezető célkitüzéseikről; Georgieff Stefan az Omortag Khan, a budapesti bolgár ifjúsági

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

egyesület vezére a Magyarországon élő bolgár főskolások helyzetéről, valamint azokról a baráti kapcsolatokról beszél, mely az Omortag Khan és a Hungária között fennállnak. Az anyagot Gencseff Valcso fordította bulgárra. A lapot Schubauer Kálmán szerkesztette. Ezzel a lappal, mely a magyarnyelvű Hungáriával együtt most már minden vezető bolgár férfiú asztalán ott fekszik, saját nyelvükön hirdethetjük azt, hogy élünk és ebben a forrongó háborús Európában is igyekezünk azt a kultúrális missziót betölteni, amelyet politikai és földrajzi helyzetünk megkövetel. „Tudjuk, hogy a bolgár és a magyar a Dunamedence két uralkodó népe. Kézfogásuk híd, melyen Európa e részének jövendője halad és hisszük, hogy ezt a hidat a bolgár és magyar mérnökök még hatalmasabbá, még teherbíróbbá fogják kiépíteni!" Ennek az eszmének állunk szolgálatában és ennek a hídnak legyen ez a bolgárnyelvű lap egyik alappillére!

Szemszögből.

Én már csak régi maradok. Kitartok a magyar címer mellett. Új szelek fujdogálnak és ennek megfelelően változik a jelvény viselési divat is. Egy-egy nagyobb esemény és máris pánikszerűen cserélődnek a jelvények a gomblyukakban. Sokan azt hiszik, hogy ezzel az érzelmeiket juttatják kfejezésre. Pedig tévednek . . . Mert jöhet egy ujabb fordulat és akkor majd más jelvényt fognak viselni. Sokan elfeledkeznek arról, hogy magyarok vagyunk és akár jó, akár rossz sorsban, de magyarnak kell, hogy maradjunk. Ezt nemcsak lelkiismeretünk parancsolja, de Európa érdeke is így kívánja. Márpedig konjunktúra lovagokra semmi szüksége nincs hazánknak.

* *

— „Vater-Mutter". Állandóan napirenden ez a két idegen szó ifjúságunk szavajárásában. „A vaterom nem küld pénzt, a mutterom állandóan szid." Hát csak ennyire becsüljük a szülőket?! Azokat, akik mindíg féltő gonddal őrködnek felettünk és még a legnagyobb áldozatra is képesek, csakhogy gyermekükből derék ember váljék?! Talán szégyenlik ezek az ifjak, hogy szüleik vannak. Úgy látszik még nem érezték, mit jelent a gyermeknek a szülő, mert akkor nem vennék nyelvükre a lipótvárosi jampecek divatját. És ha már itt tartunk: annyira puffogtatják egyesek ma a hazafias frázisokat, de arra nem gondolnak, hogy a reformot önmagunkban kell kezdeni. Van-e szebb megszólítás az „Édesapám, Édesanyám"-nál. Miért használunk idegen szavakat? Ne szaladgáljunk a szomszédba szavakat kölcsönkérni, amikor nekünk sokkal jobb és szebb van, hanem maradjunk itthon és főleg beszéljünk nagyobb tisztelettel a szülőkről.

* *

Már rég szóvá akartuk tenni, hogy nemzeti ünnepen sokan miért tesznek ki felismerhetetlen zászlókat. — Ebben megelőztek. De nem hagyhatjuk szó nélkül a másik felületességet. Sok háztulajdonos elfeledkezik arról, hogy nemzeti ünnep van. Ha figyelmeztették erre, sietve tesz kötelességének eleget. Aztán rendszerint megint elfeledkezik arról, hogy az ünnep már elmúlt Igy történik meg az, hogy az ünnep után egy héttel még mindíg lengenek a kintfelejtett zászlók. Ezek a felületességek igen rontják az ünneplés értékét.

(dixi.)

Hajnal felé.

Szánthó Dénes verse.

Pattogó kályha, sápadt lámpa mellett
összehajolnak fiatal fejek.
Hajrá! csak munka, inunk szakadtáig;
megállni nem lehet.

Aludni kéne, mert álomra hívnak
az álmatlanul töltött éjszakák
s mert kinn, a fagyban alszik, alszik minden:
házak, földek, a fák.

A szempillák már ólommal kötözve,
az agy-malom már néha elakad,
de csak azért is! most csak egy parancs van:
pihenni nem szabad!

Pattogó kályha, sápadt lámpa mellett
fiatal szívből halk zengés fakad:
dalolva könnyebb kitartani végig
és több erőnk marad.

Száll, száll a nóta, zümmögve, fehéren,
söpörve álmot, lankadást, fagyot
s megáldva, kinek ajkán kicsordultak
az első dallamok.

Száll, száll a nóta, ezer ifjú szájon . . .
Az éjszaka már mindent itthagyott;
a hajnalból int szépség, pálya, élet
és ujabb hajnalok.

Szét, az országban ezer ifjú álma
az éjszakából visszainteget:
csikorgó télen lágy otthoni fészek,
család, munka, gyerek.

És száll a nóta, túl az éjszakákon,
időn, fagyos, viharos télen át,
mert ezer ifjú zümmögi magában
a munka himnuszát.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Habel György emh.:

Budinszky Sándor nyilatkozik önmagáról.

Február másodika. Ezt a napot a magyar rádió Sopronnak szentelte.

A Pannonia fehértermében ülünk, már véget ért a szakestély közvetítése. Budinszky Sándort, aki már a közvetítés alatt kedves, közvetlen egyéniségével megnyerte az ifjúság tetszését, most a fehér asztal mellett kérjük meg: beszéljen valamit önmagáról.

— Milyen kapcsolatok fűznek a Műegyetemhez Sándor Bátyám?

A legbensőbb kapcsolatok, mert hisz én is hallgatója voltam. 1921-ben vettek fel és 1926-ban szereztem meg az oklevelemet.

— Melyik osztálynak voltál a hallgatója?

A kultúrmérnöki osztálynak.

— Hogyan lettél a rádió szpikere?

Négy évig voltam a Műegyetemi Evezős Club elnöke. Amikor a rádió az első európai evezősbajnokságot közvetítette, szükség lett volna olyan szpikerre, aki az evezőssportban járatos. Ismerőseim engem ajánlottak erre a szerepre. A megbizatást sürgönyileg kaptam meg és így állottam először a mikrofon elé.

— Milyen érzelmekkel?

A lehető legnyugodtabbakkal. Az elvem ez volt: Akinek nincs mit veszítenie, az ne nyugtalankodjék. Már pedig engem a rádió hallgatói még nem ismertek, így nem volt veszteni valóm. Utána három évre kötöttem szerződést. Jelenleg tíz éve vagyok a rádió szolgálatában. Ez a 710. közvetítésem volt.

— Melyik volt életed legjelentősebb közvetítése?

Erre nehéz választ adni, mert nem tudnám igazságosan eldönteni. Természetesen a legnagyobb megtiszteltetés akkor ért, amikor Kormányzó Urunkat külföldi útjaira kísérhettem el a mikrofonnal.De épp ily felejthetetlenek maradnak a Felvidék, Erdély, Délvidék felszabadulásáról történt közvetítéseim is.

— Milyen érzelmekkel szálltál repülőgépbe, amikor az orosz front fölött közvetítettél?

1929—30-ban a honvédségnél pilótának képeztettem ki magam és így nem volt szokatlan. Többször vettek gépeink részt légiharcban. Legbüszkébb arra az arany vitézségi éremre vagyok, amit a 4. légiharc után kaptam.

— Árulj el néhány közvetítési műhelytitkot.

Ahány közvetítés, annyiféle képpen kell felkészülni. Vannak rögtönzött közvetítések. Ilyen például egy sportesemény. Aztán vannak olyanok, melyeknél minden eseményt előre ismer az ember. Ilyenkor már csak olvasni kell a lefektetett szöveget. A komoly, nehéz közvetítéseket szakemberekkel kell előre megbeszélni. A honvédségnél előbb minden fegyvernemmel tüzetesen kell megismerkedni, csak aztán kerülhet sor közvetítésre. Igy jutottam be a vezérkarhoz és annak 2. osztályához vagyok beosztva.

— Először vagy Sopronban?

Nem. Már másodszor. Első alkalommal az ipari továbbképző tanfolyamról közvetítettem, de akkor nem tudtam a várossal kellőképpen megismerkedni. Őszintén szólva, nagy várakozással jöttem Sopronba és mondhatom Sopron várakozásomnak mindenben megfelelt. Kívánom magamnak, hogy még sokszor visszatérhessek és a nyár pihentető örömet is élvezhessem.

— Milyen benyomásaid vannak szakestélyünkről?

Nagyon tetszik ez a színes, eleven megnyilatkozásotok és nagyon jól érzem magamat köztetek. A jövőre nézve pedig az a tervem, hogy szokásaitokat, munkáitokat, elért eredményeiteket, minél jobban megismertethessem a rádió hallgatóival.

Abban a reményben búcsúzom Budinszky Sándortól, hogy erre még több alkalom fog kínálkozni.

Nem volna teljes a kép, ha a keresztelőről nem számolnék be. A sors mindenkit utolér és így Budinszky Sándort is utólérte. Modrovich Ferenc e. i. dékán és Polgáry Sándor, az Ifjúsági Kör elnöke a keresztszülők személyében öntötték nyakon sörrel Sándor bátyánkat; felékesítve Őt Szószátyár alias Philips névvel. „Ő most már nem pogány . . . !"

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bőgér András emh.:

Egy méter búzáért . . .

(Elbeszélés.)

Valamikor Matyónak hívhatták, de amint fogyott a vagyona, ahogyan maga is kezdett kikopni az életből úgy kallódott el a nevéről a vessző is. Ma már csak Matyo. Így röviden.

Különös ember. A gentry meg a paraszt összetétele. Fogadni mernék, hogy nincs többje hat eleminél, de vagy három nyelven beszél — s mikor meghajol, mint a közhely mondja: „Született gróf." — A kés meg a villa mestere. — Miből él — maga se tudja.

Megjárta Amerikát, volt a Fokföldön, s játszott Montecarlóban.

Most a Vértesben él. Egy grófi kastély mellett van kis villája. Nem tud elszakadni attól a környezettől, amelybe nem született, amelyben élt, s amely — most nem fogadja be.

Pár szobája van, meg egy házvezetőnője. Sohasem nősült meg.

Szereti a levendulaszagot — meg a szagos pipadohányt. Nem olvas. Nem ír. Kecskeszakálla van, s a sétáját zsakettban végzi. A házvezetőnőjét halálra kínozza osztrigáért (ma már biztos lejebb adja).

Élmény volt vele beszélnem. Eleinte kesergett, hogy nem maradt semmije. (Nem hiszem, hogy valaha is volt), csak kis háza, meg az emlékei.

Utoljára betegségéről írt. Lehet, hogy már meg is halt. Bizonyára megbocsátja, hogy közreadom „kedvences" (ő mondta így) esetét. Ha viszont „hallja" papíron bizonyára mosolyog. Ha meghalt, akkor is. Tudniillik mindíg mosolygott.

Farsang végét jártuk — kezdte, miközben szürcsölte a feketéjét, s megtömte valami különös illatú dohánnyal a pipáját — igazi békebeli farsangvég. Már lezajlott a megyebál, közülünk is páran „elvéreztek" a parketten, de akik megmaradtunk, álltuk a sarat. Az asszonynép az „öregebbjét" már otthon fogta, de mi még — aranyifjúság — nem búcsúztunk a karneváltól. Pénzünk? Nem. Az, nem volt. De nem is kellett! A főuraknál több volt a tartozásuk, mint amennyi ma egy évi kiadásom — de úgye öcsém uram, fiatalok voltunk!

Itt valami régi nótát dudolgatott — a sarkait illegette hozzá, mintha a francianégyest járná emlékezetében — úgy látszott.

Szerdára esett rám a sor. Minden nap másnál búcsúztattuk a farsangot, mert úgy e az egész élet búcsúzás, csak a fokozatokban van különbség.

Az Ilka néni összegyűjtött minden jót. Sült csirke, ludaskása. Honnan kerítette, ma sem tudom, mert mi minden baromfit lepuskáztunk. Különben krumplin tartott volna. Vittük neki.

— Nézze csak lelkem, megint elhullott egy jérce. Nem valami járvány van?

— Az járvány, hogy az a menydörgetős ménkű abba a léha . . . — kezdte a kitörését, mikor a kis golyó nyomát megtalálta, s folytatta is mindaddig, míg meg nem sütötte, s az asztalra nem tette.

— Zabáljanak, ha már kioltották szegény életét. S még tovább is mondta, de azt mi már aligha hallottuk. Mondom, csoda, honnan teremtett mégis ilyenkorra ilyen inyenc dolgokat elő.

Bor is volt bőven. Mert mi csak azt ittunk. Csak cigány kellett volna. De az nem jött egyse, a mindenségüket — bár igazuk volt. Mert nem igen fizettünk nekik. Még a húszkoronás felét is visszacsaltuk tőle, amit kettétéptünk s a homlokára ragasztottunk. Nehezen ment, de meggyőztük, hogy úgy sem tudja használni. Hogy a másik felét mi sem, arra már nem volt esze.

Hanem Szederényi Jóska — most szolgabíró valahol Hevesben — megmentette az estét.

Félrehív, azt mondja, ő szerez cigányt.

— Hacsak vidékről nem hozol, ezek el nem jönnek. Mosolygott kis bajusza alatt s elment.

Mi meg poharazgattunk addig, bár úgy sem jön cigánnyal, az bizonyos.

Alig félóra, jön a banda Vidám a képük, már az ajtóban húzzák.

Ördög ez a Jóska — gondoltuk. — Hogy csináltad? Hiába kérdeztük, csak mosolygott. Nem is faggattuk. Nekiestünk a vacsorának. Gyorsan s „mélyen" pusztítottunk. Aztán elő a poharakkal. Ezek az esték voltak a legszebbek. Öt-tíz barát, fellettünk milliónyi gond, s mégis milyen gondtalanság.

Ott nősítettük meg a Tálos Pistát. Mert sehogy sem akarta elvenni a jegyző lányát, aki ugyan fiatal volt és kövér, a szemei is vizenyősek, — de olyan sokat uzsonnáztunk náluk, hogy valakinek el kellett venni, mielőtt csődbe mennek.

Olyankor fundáltuk ki a másnapi viziteket,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szerenádokat. Nem is tudják a lányok, mennyi kedves napjuk ott lett eltervezve.

Közben nőtt a kedvünk. Az eksek egymást érték s aki kidült, „ment" az asztal alá. S a végén — az utolsó eloltotta a lámpát — ha szükség volt rá. Akkor is csak azért, mert kinn már világosabb volt.

Most is már vagy ketten a „földszinten" tartózkodtak. Nekünk meg húzta a cigány, hogy:

„Én vagyok a, én vagyok a kúnságifi
Nem parancsol nékem senki . . . "

Baloghi Zoli még az Ilka nénit is felkeltette, hogy ő táncolni akar. Szegény asszony, hiába hordta le minden gazembernek, kénytelen volt vele járni a csárdást, pedig ő csak akkor járta utoljára, mikor a Gábor fiának tartották a keresztelőjét, pedig mi már azt is Gábor bácsinak szólítottuk.

— Mert az tetszik tudni, úgy vót — kezdte s ilyenkor a jó öreg mondta, míg csak valamennyien el nem párologtunk, mert már kívülről tudtuk az egészet. Ezért mindig megsértődött. Áldott jó lélek volt.

Már a kanász is fújta ezerszer horpadt rézkürtjét — mutatván a reggelt, — de mi jól éreztük magunkat. Meg kíváncsiak voltunk, ki fizet a cigánynak, mert ezek innen pénz nélkül el nem mennek.

Odasúgok Jóskának, mi lesz?

— Egy méter búzáért húzzák — súgja vissza.

— Egy méter búzáért, — hisz egy zsák sincs!

— Az utolsót épp a mult héten „lovasítottuk" meg. Csak mosolygott. No ebből baj lesz. Cigánynyal kikezdeni. Nem tanácsos.

— Minél előbb végezzünk! Nincs több bor — jelentettem ki.

— Ha nincs, megyünk. Készülődnek. A cigány is.

— Hát tekintetes urak, azt a méter búzát akkor, — mert a rajkók igen éhesek — tetszik tudni, így télen.

Én csak sáppadozok.

Jóska meg átszalajtja a kontrást a sarki boltba, hogy kéreti szépen, adják kölcsön a méterrudat. Nem tudtam, mit akar.

— Megjött a méterrel, tessen parancsolni.

— Eridj a kamrába, hozz egy szakajtó búzát — súgja nekem.

— Behozom. Már sejtettem mit akar. Valóban. — Leteszi a métert a padlóra, s hinti melléje a búzát. Még tíz centivel meg is nyújtja. Ráadásnak.

— No itt a méter búzátok, menjetek Isten hírével. Mi a nevetéstől, hogy össze nem rogytunk. A cigányok meg bámulnak egymásra, ránk, s aztán elkezdik . . .

— Tudja Ecsém, még olyat nem hallott a világ! Mondom, csak cigánnyal ne kezdjen ki!

Hogy ők nem olyan méterre gondoltak, nekik mázsát adjunk, s egyáltalán a devla, meg a többi. S végig a falun, hogy ilyen éhenkórászok . . . De hagyjuk. Másnap a helyi lap pletykarovata ezzel volt teli. Mentek a bíróságra. Tárgyalások. Alig lett csend.

Hetekig nem mertünk utcára menni, mert bandástúl jártak, hogy agyonverjenek minket. Vagy két évig nem is húztak nekünk nótát, hiába igértünk tíz méter búzát is. Megis bántuk. De fiatalok voltunk. Farsang volt. Annak is a vége.

TAGLÓ
Gyártja: Agytröszt és Tsai.
Főtaglós: Bándi Dezső emh.

A bál.

Hatalmas léptekkel haladunk a báli szezón felé. Azt hiszem, időszerű lesz, ha röviden elmélkedünk a bálról és az előkészületekről. Sajnos, a „Bástyánk" hamarabb jelenik meg, mint a mi bálunk lezajlik s így csak általánosságban emlékezünk meg a bálról.

Belopakodtam az Ifjúsági Körbe, hogy betekintést nyerjek a báli előkészületek csalitjába. Azt a zúgást, sürgés-forgást és lázas munkát, ami ott láttam, nem lehet leírni. Igaz, hogy nem is akartam. Lényeg az, hogy mindenkinek meg van a maga munkaköre. Csak ott van az eb sírja, hogy mindenki a másik munkájába igyekszik szőrös kezekkel belekontárkodni. Ez viszont érthető,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mert a Bálbizottság tagjai mind munkakedvelő és agilis emberek. Nem létezik, hogy valaki ölbetett kézzel üljön. Inkább beszélget.

Megkérdeztem a rendezőség egyik főkorifeusát: mi a véleménye a bálról?

Badarság, hagyj békét — felelte méla undorral és máris heveny tevékenységet fejtett ki a fűtés körül. Nem tudtam, hogy ez a kifejezés (Az eredeti nem rekonstruálható. A szerk.) a bálra vagy az interjúra vonatkozott-e. Magamra maradtam, mint egy özvegy menyasszony. Rámhárult hát a feladat, hogy bálról és valószínű lefolyásáról beszámoljak.

Első sorban is tegyük föl a kérdést, mi a bál és a tánc? A tánc — a mérnök nyelvén — időszakos, bütykös előtolás, surlódó pofákkal — ahogy azt egy már a praxisban lévő kíváló mérnökünk megállapította. A bál pedig, ezen művelet végrehajtására hivatott társadalmi megmozdulás, ahol a hölgyek a kozmetika teljesítőképességéről tesznek tanúbizonyságot, a férfiak viszont betonszerű öltözetben jelennek meg.

Bevonulás után megkezdődik az általános mosolygás és a bájcsevegés a párok között, miközben bokájuk és oldaluk létezéséről kénytelenek akaratlanul is, tudomást szerezni. Jön az elmaradhatatlan keringő erős könyöklések közepette, mely legalább egy félóráig tart. A tüdejük úgy emelkedik, mint a dohány ára. De nem baj, utána mindenki lelkesen tapsol, annak ellenére, hogy szívből utálja a keringőt.

— Milyen meleg van itt, szórakoztatja hölgyét a fantáziadús lovag. — Tényleg, jó hogy szólt — csicsereg a Nyanyika édes. És ehhez hasonló intellígens és szórakoztató eszmecserék hangzanak a bálteremben. Aztán elkezdődik a búcsújárás a büffében. Kérek egy vermutot, adjon egy barackot, ez vitriol, nem cseresznye stb. megjegyzések röpködnek gyors egymásutánban a büffé előtt.

Reggel aztán csapzott, fáradt, törődött mindenki, mint egy magányos kilométerkő a vihar után. Nem baj, oda se neki! Körülbelül így fog lezajlani ez a bál is. Ha valahol tévedtem volna, kérem velem azonnal közölni. Hölgyeim és uraim jó mulatást. Panaszokat nem fogadunk el.

* *

Vastalpú cipőben jelenj meg a bálon
Hogy ne kopjon a talpa, azért ezt ajánlom.
Vértezd föl jól magad a szerelem ellen,
Nehogy elkapjon a gépszíj a fényes bálteremben.

Szerkesztői üzenetek:

Herr Tacho jeligére: Ha nem mer szíve választottjának nyilatkozni, hívja fel telefonon. A továbbiakban legyenek fényes sikerei.

Ráfizetés. jeligére: A jövőben az üzem beszüntetése miatt a tömeg hangulatáért felelősséget nem vállalhatunk. A ráfizetést pedig vonják le az Olasz bankban.

Törtető balek jeligére: Illemórák költségeit fedezem.

9. szemeszter jeligére: Nyugtával dícsérd a diplomát.

Csicsó néninek: Úgy kell neki, miért ült rája.

Dr. Kopasz jeligére: Törje el a kecske lábát, nem fog elmenekülni.

Alkalmi utazó jeligére: Reméljük, a hideg ellenére is meleg volt a Parkban.

DEZSŐ BÁCSI VÁLASZOL.

Kétségbeesés jeligére: Uram, Ön felborította a családi tűzhelyemet. A feleségem egy kissé babonás. Mióta elolvasta az „Újévi gondolatok" c. cikkét, mereven ragaszkodik a kalap, kabát és egyéb ruházati cikkek bevásárlásához. Most mit tegyek? Ajánlom Önnek, előbb nősüljön meg és csak aztán merjen ilyeneket papírra vetni. Aláírás.

Válaszom: Az orvos is csak írja a receptet, de maga nem veszi be.

Anyai szív jeligére: . . . olyan nyugtalan vagyok. Az első éves kis fiam még 19-én elment iratkozni és azóta már több mint egy hét eltelt s még mindig nem jött haza. Önhöz fordulok, nyugtasson meg. Aláírás.

Asszonyom nyugodjon meg, ha a fia közben éhen nem halt, akkor már bizonyára eljutott a dékáni hivatalig.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TESTEDZÉS

Milyen magyar sikereket várhatunk a német-olasz-magyar hármasviadaloktól?

A mult év december közepén Németország, Olaszország és Magyarország sportvezérei Budapesten értekezletre ültek össze, amin a 3 baráti állam sportbeli kapcsolatainak még az eddiginél is szorosabbá való fűzésére vonatkozólag megállapodást írtak alá figyelembevéve a mostani háborús idők nehéz utazási és versenyrendezési viszonyait. A megyegyezés értelmében az 1942-dik esztendőben hat sportágban (athletika, ökölvívás, vívás, birkózás, tennisz, céllövés) fogják a német, olasz és magyar sportolók erejüket összemérni. Ilyen hatalmas arányú sportegyüttműködésre 3 sportnagyhatalom között eddig még nem volt példa, ezért a szerződés létrejöttének — a mai zord időkben különösen — nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk. Az értekezletről kiadott hivatalos jelentés a többi sportágról is említést tesz; e szerint 1943-ban a lehetőséghez képest a többi, főképpen csapatsportágakban is hármasviadalokat fognak rendezni.

Ami a magyar győzelmi eshetőségeket illeti, azok meglehetősek, bár a sportvezérek úgy válogatták össze a sportágakat, hogy az erőviszonyok mindegyikben általában egyformáknak vehetők a 3 ország versenyzőit illetőleg. Mindezt figyelembevéve, biztos magyar győzelmet várhatunk a vívás kardvívási ágában; ebben a számban a mieink — ezt megmutatta az olaszok ellen olaszföldön elért 4:0-ás győzelmünk a mult évben a Nedo-Nadi-Kupában, továbbá a németek ellen ugyancsak otthonukban elért 10:6 arányú diadalunk a Barátság-Kupában — feltétlenül jobbak úgy az olaszoknál, mint a németeknél. Berczelly, Gerevich, Rajcsányi, Kovács, Rajczy, Maszlay közül bármelyik 4 versenyző (egy-egy ország részéről valószínüleg 4 versenyző fog küzdeni) le tudja győzni az olaszoknak akár fiatalokból (Stagni, Maschiotta, Macerata, Turchy), akár tapasztalt öregekből (Marzi, Pinton, Gaudini) álló csapatát, vagy a németeket (Losert, Esser, Heydrich, Libscher). A két szúrófegyvernem közül valószínüleg csak a tőrvívás fog szerepelni, a párbajtőrvívás aligha; az előbb említett számban az olaszok (Guaragna, Verrati, Turchy, Gaudini, Marzi) kétségtelenül jobbak a magyaroknál is (Gerevich, Bay, Hátszegi, Homoródy) és a németeknél (Losert, Esser, Heydrich, Hainke) is; mindket legutóbb olasz földön a Nedo Nadi-Kupában 3:1 arányban legyőztek. A németeknél viszont jobbak vagyunk, amit az is bizonyít, a Barátság-Kupában legutóbb Bécsben 11:5 arányban legyőztük őket. Ha párbajtőrvívás is lesz, ez az összpontosítás mérlegét lényegesen az olaszok javára billenti, mivel jobbak úgy a mieinknél, mint a németeknél (a Nedo Nadi-Kupában 4:0-ra vertek bennünket). Női tőrvívásban azonban a németeké (Haas, Preiss, Grasser) az elsőség; a magyar hölgyek legutóbb tőlük 12:4 arányú vereséget szenvedtek Bécsben (Bogáthy, Varga stb.). Az olasz hölgyvívókról még eddig nem hallottunk.

Ökölvívásban a nem régiben Boroszlóban lezajlott Európa-bajnokság eredményei jó alapul szolgálhatnak az esélyek latolgatásában. A versenyen a 3 nemzet közül az olaszok 3, a németek 2, a magyarok pedig 1 bajnokságot szereztek; ha a helyezéseket és az egyes versenyzőknek a győzelmeit, illetőleg verségeit is figyelembe vesszük, kiderül, hogy az olaszoknál egy hajszállal jobbak vagyunk, viszont a németeknél biztosan rosszabbak Légsúlyban az olaszok (Paesani, Falcinelli) vannak fölényben, míg a németek (Ditrich, Benecke) és a magyarok (Miriszlay, Podány) nagyjában egyforma erősek. Harmatsúlyban — ha figyelembe vesszük Bogács kirívóan igazságtalan lepontozását — az olaszok (Paoletti, Dani) és magyarok (Bogács, Darai) egyforma erőseknek vehetők, míg a németek hajszállal rosszabbaknak (Schimsch, Seidl). Pehelysúlyban a mi Frigyesünk és Csapogyánk jobb a németek Büttner-énél és Gürtner-énél, valamint az olasz Bonettinál és Giagnoninál; a németek és olaszoknál talán igen csekéllyel jobbak Könnyűsúlyban az olaszok (Bianchini, Tiben) határozottan jobbak a németeknél (Gorczycza, Garz), akik meg a mieinket múlják felül biztosan (Papp, Vojnovits); ebben a súlycsoportban vagyunk jelenleg leggyengébbek. Váltósúlyban a németek (Raeschke, Neppeney) egyformák a mieinkkel (Szentgyörgyi, Torma II.); az olaszok határozottan gyengébbek (Vancini, Boraccia). Középsúlyban kétségtelenül a németeké (Baumgarten, Schmidt) az elsőség; a mieink (Szalay, Csontos) és olaszok (Battaglia, Pellegrinelli) között javunkra hajszálnyi különbség mutatkozik. Ez a helyzet félnehéz (Proffitlich, Pepper—Szigeti, Jászai—Pancani, de Paolis) — és nehézsúlyban (Ten Hoff, Gruppe—Latini, Pizzirani—Homolya, Nagy) is. Az elmondottak alapján német-magyar mérkőzésen 10:6 arányú német, magyar-olaszok 8:8 arányú döntetlen, vagy 9:7 arányú magyar, német-olaszon 10:6 arányú német győzelem valószínű. A németek a legfelső 3 súlycsoportban elvitathatatlanul jobbak úgy a mieinknél, mint az olaszoknál, a többi 5 súlyban csak hajszálnyi különbség van közöttük — néha javukra, néha terhükre — és az olaszok, illetve magyarok között. Az olaszok a németekkel szemben az alsó 4 súlycsoportban

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jobbak, minket illetőleg azonban csak hajszálnyi különbségről lehet beszélni, hol az olaszok, hol a mi javunkra. A tárgyilagossághoz tartozik annak megemlítése, hogy úgy a németek (Obermauer, Schopp, Nürnberg stb.) mint az olaszok (Proietti-fivérek) néhány oszlopos válogatottját — akik jelenleg a harctéren teljesítik kötelességüket — számításainkból kihagytuk. Ami a legutóbbi találkozókat illeti, a németektől 1940 elején Boroszlóban 14:2 arányú megsemmisítő vereséget szenvedtünk ugyanezen év végén Budapesten 8:8 arányú eldöntetlent értünk el, míg az olaszokat 1941-ben kétszer is — 9:7 és 12:4 arányban — megvertük.

Tenniszben a „Trofeo Roma" 1941-dik évi mérkőzései alapján ítélhetjük meg az erőviszonyokat. Ismeretes, hogy ezt az igen értékes vándordíjat a mult évben Magyarország szerezte meg; DC (Davis-Cupe) rendszerű mérkőzéseit úgy az olaszok (3:2), mint a németek (3:2) ellen megnyerte a csapatunk, míg a KK (Közép-Európa-Kupa) rendszerűek közül az olaszok ellenit 5:1 arányban elvesztette, de a németek ellenit 4:2 arányban megnyerte. Ami az egyes versenyzők formáját illeti, a magyar Asbóth elsősége elvitathatatlan; egyesben az elmult évben a svédeken kívül nem verte el senki, pedig mérkőzést játszott Közép-Európa mindegyik jó játékosával (Cucelli, Romanoni, Henkel, Mitic stb.); elsőségét a németek és olaszok is elismerik. A többi magyar versenyző (Gábor, Mayer, Szentpéteri, Katona, Szigeti) is meglehetős fejlettségéről tett tanúságot az elmult évben. Asbóth után a középeurópai erőlistán a német Henkel — az egykori világhírű Cramm—Henkel kettős tagja — következik; a többi német versenyző (Gies, Bartkowiak, Bawarowsky, Koch, Göpfert) olyan játékerőt képviseli, mint a mieink Asbóthot kivéve. Az olaszoknak Cucelli és Romanoni személyében 2 olyan jó verenyzőjük is van, mint Asbóth; Del Bello, Canepele, Sada, Scotti, Bossi, Rado, Vida is vannak olyan jók, mint Gáboriék. A legutóbbi nagyobbszabású versenyen Barcelonában 1941 december végén mindkét olasz versenyző megelőzte Henkelt, viszont a Gies—Henkel pár a döntőben elverte a Cucelli—Romanoni kettőst. Kár, hogy ezen a versenyen magyarok nem vettek részt, mert így nem tudódott ki, hogy a mieink még mindíg jobbak-e a németeknél és olaszoknál? Az eredmények azt mutatják ugyan, hogy kevéssel az olaszok és németek felett állunk tudásban, viszont az olaszok jobbak a németeknél.

Az athletikáról, birkózásról, céllövésről majd a következő számban fogok megemlékezni.

Időszerű beszámoló: Boroszlóban 1942. jan. 21—25-dikéig zajlottak le az ökölvívó Európa-bajnoki küzdelmek, amelyeken Magyarország 16 versenyzővel (súlycsoportonkint 2-vel) vett részt. Szereplésüktől nem lehettünk igen elragadtatva, amennyiben csupán 1 bajnokságot nyertek (pehelysúly: Frigyes); szereztünk még a váltósúlyú Szentgyörgyi személyében 1 második, továbbá a légsúlyú Miriszlai, a pehelysúlyú Csapogya, a félnehézsúlyú Szigeti és a nehézsúlyú Nagy révén 4 negyedik helyezést. Európa-bajnokok légsúlytól felfelé: Paesani (olasz), Paoletti (olasz), Frigyes (magyar), Bianchini (olasz), Raeschke (német), Noren (svéd), Christensen (dán), Ten Hoff (német). Vártnál rosszabb szereplésünket enyhíti az a körülmény, hogy versenyzőink a sorsolásnál a legerősebb ellenfeleket kapták, másrészt 3—4 versenyzőnket igazságtalan ítélet ütött el a továbbjutástól, amit Söderlund a FIBA (Federation Internacionale Box Assosiation) elnöke is elismert. Külön kell szólnom Szentgyörgyi igazi hazafihoz méltó lelkiismeretes, csupaszív öklözéséről; ilyen versenyzőkre van szüksége a magyar sportnak!

Torászaink a mult év végén (dec. 28) Milanóban az olaszokkal mérték össze erejüket; az összetett csapatpontversenyt az olaszok nyerték 276.95 : 276.50 pontarányban, míg az összetett egyéniben a magyar Tóth és az olasz Armeloni holtversenyben lett első 47 ponttal (a semleges svájci bíró nem érkezett meg!) Az elért eredmény sikernek tekinthető.

Január 25-én Budapesten a magyar tekézőknek végre sikerült legyőzni a németeket. A magyar csapat 6540 fájával szemben a németek 6476 fát dobtak.

Viszont kosárlabdázóink dec. 17-én Budapesten 35:32 arányú vereséget szenvedtek a németektől. A magyar csapat lelkesedése sem volt elegendő a gyorsabb, kosárra dobni jobban tudó németek ellen.

Külön kell megemlékeznem a SMAFC által erősen fellendített soproni síverseny-életről. A sportkör tevékeny síszakosztályvezetője Bendik Gyula nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel szervezte meg nemcsak a SMAFC síversenysportját, de a Dunántúli Turista Egyesülettel és a leventékkel karöltve, az egész helyi sísportot is. Több helyi jellegű előkészítőverseny után dec. 18-án országos versenyt is rendezett a SMAFC a Magyar Sí Szövetség megbízásából, amelyen a 12 km távú futó 3-as csapatversenyt a MAC (Kiss Vincze, Cseh) nyerte meg a SMAFC (Lautner, Bendik, Némethy) előtt; egyénileg első Kiss (MAC), második Vincze (MAC), harmadik Lautner (SMAFC).

Nagyvilág: Labdarugás: Uruguay—Chile 6:1, Argentina—Paraguay 4:3, Uruguay—Ecuador 7:0, Peru—Paraguay 1:1, Argentina—Ecuador 12:0, Paraguay—Chile 2:0 (dél-amerikai bajnokság eredményei). — Asztali tennisz: Horvátország—Szlovákia 9:0. — Kézilabda: Svédország—Németország 12:9. — Birkózás: Olaszország—Svájc 6:1. — Jégkorong: Svájc—Németország 4:1. — Joe Louis néger nehézsúlyú ökölvívó világbajnok az 1-ső menetben kiütötte Buddy Baert, Max Baer volt világbajnok öccsét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Adatok 200 éves ifjúsági életünkből.

Azzal, hogy Mária Terézia Jacquin Miklós bárót 1763-ban selmeci bányaiskola tanárává kinevezte, az iskola rangja és hallgatóinak száma is nagyban felemelkedett. A nagyobb számú tanuló-ifjúság természetszerűleg szervezetbe tömörült, amely a külföldi egyetemek ifjúsági egyesületeivel azonos képet mutat és a külföldiekhez hasonló diákszokásokat ápolt.

A Burschenschaft, amelyet később magyarul Társaskörnek neveztek, különös, impozáns szervezet volt. Fő jellemvonása, hogy az egyén mindenben alávetette magát a köznek. Feltétlen fegyelem, engedelmesség és rend uralkodott az egyesületben. A barátságnak, testvériségnek örök mintaképe lesz ez a szellem. Az egyén minden hibáját elnézték, de a barátság, közösség ellen vétőknek nem tudtak megbocsájtani. Az ilyen személyt kizárták körükből, kiűzték az akadémiáról és legtöbb esetben nem tűrték meg a város területén sem.

Ezenkívül teljes elzárkózottság jellemezte a Társaskört a külvilággal szemben. Áttörhetetlen falat emelt az akadémikusok és az idegenek — vagy bursch szóval filiszterek — közé. Ezekkel szemben szigorúan önérzetes, sérthetetlen lovagot kellett adniuk. De egymás között semmiféle torzsalkodás, összeszólalkozás nem eshetett meg. Ha ez mégis megtörtént, a feleknek tanuk előtt kellett kibékülniök. A teljes elzárkózás azonban kizárta az idegenek rokonszenvét és rengeteg bal ítéletnek, rosszindulatú képzelődésnek adott tápot.

A Társaskör kifejlesztette az egymásiránti érdeklődést és a testvériség nemes érzését. A szegény hallgatók életének megkönnyítésére havonként gyüjtés történt. Ha valaki a Társaskör tagjai közül megbetegedett, az elnök éjjeli és nappali őrizetet rendelt melléje. Ezeknek kötelessége volt, a beteg ápolása és szórakoztatása. A halott akadémikusokat az ifjúság közköltségen, teljes pompával temette el.

A nagyszerű erényeivel szemben volt a Társaskörnek hibája is. Minden héten kétszer hivatalos mulatozási nap volt, amely az évszázados fennállás alatt lassanként féktelen dorbézolássá fajult. Különösképpen az 1800-as évek második felében. Aki lelkiismeretes bursch volt, könnyen magába szedhette valamilyen betegség csiráját.

A Társaskör képviselője a praeses volt, vagyis az elnök, akinek kötelessége a kör ügyeinek vezetése. Teljhatalmú úr volt a mulatozási napok estélyein, a mulatás menetének meghatározásában, az ívás elrendelésében, vagy felfüggesztésében. Karhatalmi szervezetét a fuhrwerkek — ma fuvaros a nevük — képezték, akinek feje a saufcomissaer volt. Ők távolították el az elnök parancsára a szakestélyről a rendetlenkedőket, ittasakat. Ők kerítették elő a meg nem jelenteket, vagy eltűnteket. Ittas akadémikust sohasem lehetett látni, mert azokat a fuvarosok feltűnés nélkül mindig hazaszállították. A mulatozási napokon a kékszalagos saufcomissaer végigjárta a korcsmákat és az ott lévő hallgatókat a közös vigadóba utasította. Parancsának feltétlenül engedelmeskedni kellett. A mulatozás diákdalok u. n. burschnóták éneklése és sörívás mellett folyt. A nóták vezetésére és betanítására külön tisztviselője volt a Társaskörnek a cantus praeses vagy magyarul most nótabíró. A kör pénzügyeit pénztáros vezette. A fuchsmajor vagy mai elnevezéssel balekcsősz kötelessége az elsőévesek, balekok nevelése és tanítása volt, de ő volt hivatva a balekok megvédésére és érdekükben való közbenjárásra is.

A Társaskörnek fehér, zöld, fehér ezüstös zászlója volt, „Glück auf!" felírással. Természetszerűleg a Társaskör nyelve német volt, hisz németül folytak az előadások az akadémián is és a Társaskör tagjai legkülönbözőbb nemzetiségüek voltak. Később lett magyar a nyelv, de a tisztviselők nevei és a nóták csak a legutóbbi időben magyarosodtak meg.

A barátság és testvériség mellett bizonyos kasztrendszert tapasztalunk a Társaskör tagjai között. Az idősebbek, illetve a felsőbb éves akadémikusok bizonyos előjogokat élveztek a fiatalabakkal szemben. Viszont az öregebeknek kötelességük volt, a tapasztalatlan fiatalok irányítása, gyámolítása, segítése minden bajukban, gondjukban. Az elsőévesek voltak a fuchsok, vagy balekok. Tőlük magasabb rangban a másodévesek kohlenbrennerek, vagy mai szóval szénégetők következtek, a harmadévesek a firmák, az ősdiákok pedig a veteránok voltak. E címek szerint jártak a kiváltságok is. A Társaskör tagjai egymás között nem használták a rendes nevüket, hanem a társaskörbe való felvételükkor sör-keresztségben új, jellemző neveket kaptak, egy vulgót és egy aliast. (Pl.: vulgo: Bakter alias Bikkfa).

A Társaskör tagjai ruházatban is megkülönböztették magukat a filiszterektől. Az 1800-as évek közepéről származó fényképeink szerint fekete nemez csákót hordtak elől bányászjelvény-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nyel, fekete rézgombos bányászkabátot nyitva, vállukon átvetett fehér, zöld, fehér szalaggal, fehér nadrágot combig érő csizmával. Elmaradhatatlan kellékük volt a hosszúszárú pipa is.

A Társaskör ebben a formájában több mint 100 évig fennállt. Összegyűjtötte körében az összes hallgatókat, magyarokat, osztrákokat németeket, lengyeleket, olaszokat és sok más külföldit. Természetes, hogy az egy vidékről származó hallgatók kisebb csoportokba tömörülnek. Így alakulnak meg a magyarok között a Bánáti és a Szepesi társaság. Tagjai azonban mind a Társaskörbe tartoznak.

A múlt század elején indul el az áramlat, hogy a Társaskör keretén belül a magyarokat egy szűkebb baráti körbe vonja össze. Ezt a célt szolgálja, a Selmeci akadémia literaturai társasága, melynek nemcsak akadémikusok voltak tagjai, hanem liceumi tanárok és városi polgárok is. Elnöke pedig mindig a selmeci közélet egyik előkelősége. A társaság áldásos működését bizonyítja, hogy a 40-es évek vége felé a városban szervezkedő pánszláv társaságot megbuktatta. A szabadságharc zivatara azonban szétszórta ezt az egyesületet.

Az elnyomatás évei alatt a magyar ifjúság letargiába sülyedve, a Burschenschaft kicsapongásaiban igyekezett felejteni nemzeti gyászát.

Ujabb magyar szervezkedésre 1862-ben akadunk. A magyar akadémikusok Általános társaság néven új egyesületet alakítanak, szemben a Társaskörrel. Alapszabályaikat a budai helytartótanács is jóváhagyja. Az új társaságban éppen úgy uralkodik a bursch felfogás, mint a Társaskörben. Az Általános társaság 1871-ben két részre szakad, de egy éven belül ismét egyesül.

Időközben a régi Társaság erényei erősen leromlottak. Erőszak és kicsapongás lettek urrá a régi impozáns szervezetben. Talán ez volt az oka, meg a német nyelv használata, hogy megalakult a magyar akadémikusok új egyesülete, amely határozottan szembe helyezkedett a Társaskör terrorizmusával, német nyelvével, ruházatával és féktelen kicsapongásaival. A Társaskör tagjai, akik most már vaamennyien magyarok voltak, úgy gondolták, hogy ha a ruhájuk, nyelvük, szokásaik miatt nevezik őket idegennek, akkor veszszenek a külsőségek.

1875 novemberében a magyar hallgatók és a Társaskör tagjai egy közös Magyar társaságba egyesültek.

Voltak öreg burschok, akik makacsul ragaszkodtak évszázados hagyományaihoz. De a Társaskör órája utolsót ütött és 1877. február 3-án a feloszlási ünnepséget nagy pompával tartották meg. A Társaskör zászlaja, jegyzőkönyvei, névkönyvei a Szepesi társaságra maradtak. A balekok jelvényét a rókák eltemették, a söröskancsókat összetörték. Vége lett a romantikus diákéletnek. Az utolsó névkönyben keserű megjegyzések mutatják a régi gárda fájdalmát: „Szomorúság, hogy ilyen időket meg kell élnünk, amikor a barátság és testvériségnek fel kellett oszolnia."

A Magyar társaság csak négy évig maradt fenn, hogy azután átalakuljon Akadémiai ifjúsági körré. A kezdők túlbuzgóságában száműzték a régi szokásokat, nótákat, mindent, ami a múltra emlékeztetett volna.

Az ifjúsági élet ezen forrongása és egyesületi harcok váltakozása alatt is állandóan meg voltak a vidéki körök baráti társaságai, így a Szepesi társaság, Bánátia, Erdélyi kör.

A szokásokat, nótákat, az ősi ruhát azonban nem lehetett egészen kiirtani. Ez különösképpen a Szepesi társaság érdeme, amely pár év mulva ismét kezdett rendezni szakesztélyeket, keresztelte a balekokat, életre hívta a Társaskör tisztviselői karát és sok szép diákszokásukat megmentette számunkra. Később az egész ifjúság átvette ezeket. Az idők folyamán egy kicsit talán alakultak is a részleteikben, de alapjukban ma is a régi ősi dákszokások, amiket féltő gonddal, szeretettel ápolunk és boldog örömmel fürdünk meg régi diákvilágunk életében. A testvériség, barátság kultuszát ápoljuk magunk között, mint valamikor elődeink.

Az Ifjúsági Kört 1879 óta számos vihar érte. Kis és nagy áramlatok indultak meg ellene, majd a közöny próbálta megfojtani, de minden támadást, mellőzést fényesen kiállt. Számtalan példáját adta hazafias áldozatkészségének, cselekvőképességének és ez minden bizonnyal biztosítani fogja számára a további százesztendőket.

Podányi Tibor bmh.,
selmeci ü. v.

Hogy is állunk a soproni sporttal? Sokat hangoztatják Sopron kiváltságos helyzetét a sportolás terén. Az ehhez szükséges természeti előnyök kétségkívül meg vannak, azonban — sajnos nem az ifjúság számára. Vagyis, akik elsősorban hivatottak lennének ennek űzésére. A sok kirívó jelenség közül csak egyet ragadunk ki: a korcsolyázást. Itt is beszéljen a tény: egy egyszeri korcsolyázásra szóló belépőjegy 60 fillér, melyhez még jön 20 fillér ruhatár. A sportolás után vágyó anyagilag nem éppen legjobb körülmények között álló diákseregnél bizony meggondolandó, hogy ezt a 80 fillért elszórakozza-e, vagy pedig éppen vacsoráját vegye meg rajta. — Illetékeseknek mindenesetre illő lenne elgondolkodni rajta, hogy vajjon mi fontosabb: ifjúságunk sportolása, vagy pedig a sportpalyáknak a vagyonszerzés szolgálatába való állítása?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

BIRÓ JÓZSEF: ERDÉLY MŰVÉSZETE.

Biró József műve az első egyetemes erdélyi művészettörténet, mely rendkívül nagy tudományos jelentőségü. Biró József nem részletkutatásokat nyujt a könyvben, hanem egyetemes és összefoglaló szempontokból ismerteti és méltatja Erdély művészeti multját. A magyar honfoglalástól napjainkig mutatja be az összes nagy európai korstílusok: a román stílus, a gótika, a reneszánsz, a barokk és a klasszicizmus erdélyi alkotásait, a művészetek minden ágazatában: a ragyogó stílussal megírt oldalakon s százötvennél több gyönyörű képben megelevenedne az erdélyi várak, kastélyok, udvarházak, nagy katedrálisok és falusi templomocskák, a szobrok, a képek s az iparművészeti remekek: a „nagy művészet" alkotásai éppen úgy, mint a népi eredetű művészeti produktumok. Biró Józsefet munkájában ugyanaz a tárgyilagosság jellemzi, mint a modern magyar tudomány kimagasló mestereit: nemcsak a magyarság műalkotásait figyeli, hanem a szász és a román vonatkozású műemlékeket is: ez utóbbiakat azonban beható birálattal illeti s nem engedi mellettünk elhalványulni a magyar nép művészetteremtő erejének felsőbbrendű szerepét. Éppen ebben rejlik művének nemzeti jelentősége: az eddig elhanyagolt, lebecsült vagy homályban maradt népi eredetű alkotásokat is a megismerés reflektorfényébe helyezi s meggyőzően, a legfinomabb és a legmélyrehatóbb elemzéssel bizonyítja be, hogy Erdély uralkodó népe nemcsak az államszervezés és vezetés területén volt magyar, hanem ősi művészetének alapjellegét, transzilván vonásait is az egyetemes magyar művészeti szellem sugallta, amelynek az erdélyi művészet egyik legsajátosabb jellegű kifejezése.

MAKKAI JÁNOS: SZÉP KÖZÉLET.

Az új magyar publicisztika kiválósága, Makkai János könyvében tanulmányszerű cikkeit, formás jellemrajzait gyűjtötte össze. Amiről az írások szólnak: a magyar közélet. Különböző típusok, figurák, jelenségek és szokások a nyilvánosság reflektorában folyó politikai és társadalmi élet nagy, színes és zajos színpadán. Aki a leplet félrevonja róluk, annak, mint közéleti munkásnak, már hivatásánál fogva is alkalma volt, hogy közelről lássa, megismerje és mérlegelje a dolgokat és embereket. A zsurnaliszta, a szerkesztő Makkai János ugyanis tizennyolc évet töltött az újságírás műhelyében, a képviselő Makkai hat éve tagja a parlamentnek. Ezeknek az éveknek szemléletéből, leszűrt tapasztalataiból születtek ezek a vallomásszerű írások. Könnyed, elegáns, de a lényegbe vágó tollal mutat rá közéleti furcsaságokra, fonákságokra, kirívó gyengeségekre. Nem titkolja véleményét. Hangja a bátor szókimondásé, de mindig nyugodt, logikája éles, megvan benne a mestervívó fölénye és biztonsága. Szemügyrevett alakjai között vannak olyanok is, akik nemcsak a magyar élet speciálitásai, hanem ugyanígy megvannak más országokban is. A közéletről kétségkívül domború tükröt tart kezében, de ebben a tükrözésben — az igazságra ismerünk. A finom irónián, az elmésségen túl, könnyű észrevenni a tanító szándékot, könnyű észrevenni, hogy céljukkal a közéleti megújhodást szolgálják.

KERTÉSZ RÓBERT: AZ ANYÁK MEGMENTŐJE.

Kertész Róbert, „Az anyák megmentője" című Semmelweis Ignácról szóló munkájánál csakugyan valóság, hogy ha az ember kezébe veszi ezt a könyvet, nem tudja addig letenni, míg a végére nem jut. Pedig nem regényes életrajz, hanem Semmelweis regényes életének hű tükre. A nagy magyar orvos élete ugyanis sokkal küzdelmesebb volt, mint ahogy bármelyik író el tudná képzelni. Ebben a könyvben megelevenedik előttünk a magyar tablabíró-kor, majd az 1848. évi Bécs és végül a Bach-korszak sötét ideje. Megismerjük az orvostudomány multszázadbeli állapotát. Ámde a kor csak háttér, a sorok közül kiemelkedik Semmelweis Ignác markáns alakja, aki szembeszállt a szülőanyák leghatalmasabb ellenségével, a gyermekágyi lázzal. Kertész Róbert könyvének külön érdekessége, hogy új adatokat használt fel munka közben; soha nem közölt családi leveleket és okmányokat.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király nyomda Sopron, Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — HARMADIK SZÁM — MÁRCIUS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Polgáry Sándor: Tavasz	1
Kardos Árpád: A Soproni Magyar Szövetség	2
Gacs János: A magyarság belső erőgyarapodása — a külföldön élő magyarok hazatelepítése	3
Vági István: Rommel vezérezredes	6
Fiatal mérnök problémái	8
Vitéz Sebők László: A napló	10
Reményi K. András: M. S. E. Sopron	11
Vitéz Sebők László: Beszámoló	12
Hirek	13
Tagló	14
Testedzés	17
Selmec	19
Útmutató	21
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Legjobban szórakozhat a
Jäger borozó-ban
Kitűnő italok és elsőrendű ételek!
Cigányzene!
Minden este Horváth Jancsi muzsikál zenekarával.
Flandorffer u. 11. — Telefonszám: 300.

HISZ cukrászda
Városkerület 83 sz.
Telefonszám 863

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

TAVASZ.

A tél összeroskadt, mint a haldokló aggastyán és az utcákon lassan eltűnik a hó. Március már régen elküldte a hírnökeit és a feléledő szelekben már benne lüktet az újra feltámadó élet ritmusa.

Március.

Kritikus és mindig mozgást hozó hónapja a magyar sorsnak. Márciusban, mintegy lelki tisztogatásképpen a téli tespedtség után, mindig ráébred a leghétalvóbb magyar is arra a sokszor elfelejtett igazságra, hogy mi is élünk, sőt nekünk is van mit várnunk az élettől, aminthogy vannak kötelességeink is vele szemben.

Várunk az élettől sok mindent, amit így tavasszal várni szokás: azt, hogy a munkánk vetése kizöldüljön, kalászba érjen és mi arassuk le a kalászokat. Hogy az új, friss ütemekben felzsongó magyar élet ritmusát ne zavarják meg kontár és fülsértő hangok — mert a milliók szívének dalánál nincs szebb és tisztább dolog a világon. Várjuk, hogy a magyar jövő folyója nyugodt, biztos irányú futással haladjon a két part: az Isten rendelése és a magunk becsületes kötelességteljesítése között; ne legyenek áradások és kanyarok, mert a célhoz mindig az egyenes út a legrövidebb és az áradás csak rombol, sohasem épít. Várjuk a becsületünk, kitartásunk és áldozatkészségünk bérét: az építő, dolgos világrendet és azt, hogy ebben a világrendben a miénk legyen a minket történelmi és erkölcsi erőnknél fogva megillető hely.

És melyek a kötelességeink?

Az előbbiek már meg is jelölték az utat. Józan, helytálló népnek más kötelessége nem is lehet, mint a becsület és munka.

Becsület: de elsősorban abban az értelemben, hogy meg kell becsülnünk mindent, ami magyar. Le kell számolnunk az ostoba önmarcangolással és sötétlátással; tudnunk kell, amit fajtánk legnagyobb egyénisége mindig hirdetett: „mi sem vagyunk alábbvalóak egyetlen más nemzetnél sem." Meg kell becsülnünk minden értékünket: a hitünket, kitartásunkat, a fiatalságunkat, — mert az értékeink azok, amiket mindig a magunkénak mondhatunk és melyeknek a gyümölcsét magunknak kell élveznünk. Becsület? Becsület az, ha ki merünk állni a jól megfontolt elhatározás mellett és el tudjuk érni a célunkat akkor is, ha a mindenfelől ránkmeredő gúny, rosszindulat, vagy megnemértés az ellenkezőjét akarják is bizonyítani. Becsület: ha mindenkinek büszkén merjük megvallani a magyarságunkat, mert ezt a magyarságot a kard és lélek hősei csiszolták fényesre. Becsület: ha nem húzódunk gyáván hátérbe — elfogadva sovány vigaszul a „lovagias" jelzőt, — hanem kiállunk és kikérjük a magunk részét a közös vetés és közös aratásából. Becsület: ha nemcsak mi ismerjük el a mások érdemeit, hanem másokkal is elismertetjük a magunkéit.

Munka: nem cél és értelem nélkül, hanem tudatosan a jövő felé irányítja. Nem is egyenként végezve, hanem közösen vállalva és végrehajtva. Nem célunk, vagy nagyképűséggel megszerzett könnyű bankókat gyűjteni, hanem becsületes, verejtékes küzdéssel kiharcolt életszínvonalat biztositani. Munka: eszköz és cél. Eszköze annak, hogy a család élete, nyugalma biztosítva legyen, — de ez már a célt is láttatja: a családokon épül a jövőnk; annak a jövő-épületnek a család a téglája, a munka a téglák összekötője és minden magyar az építőmunkása. Aki épít, az felelős, de aki nem meri vállalni a felelősséget, az álljon félre és ne gátolja a mások építő szándékát.

Tavasz . . . talán sokat várunk tőle, többet, mint amennyit adni szokott. De manapság nemcsak az idő hozza a változásokat, hanem az ember is kikényszeríti őket. Rajtunk áll, elsősorban rajtunk, fiatalokon, hogy mit tudunk kikövetelni az időtől. Mert ne feledjük: volt egyszer, majdnem száz éve . . . akkor évszázadokon át visszatartott csodákat kényszerített ki az időktől egy nem alkuvó fiatalság.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Soproni Magyar Szövetség.

Irta: KARDOS ÁRPÁD.

Sopron hazafias polgársága történelmi időkben bebizonyította, hogy életét elválaszthatatlannak érzi az ezeréves haza földjétől, lelkétől és szellemétől. A város példaadását a törvényhozás a törvénytárban örökitette meg és a nemzet fölemelő bizalmából Sopron, „az első bilincstörő", a „leghűségesebb város" jelzőjét viseli az idők végezetéig.

A nemzetnek ez a bizalma és elismerése fokozottan teszi kötelességévé úgy a történelmi tűzpróbát kiállott, valamint az ezt követő minden nemzedéknek, hogy Sopron végvári magyar jellegét ki nem alvó éberséggel gondosan őrizze s azt a magyar szellemi erők folytonos tömörítésével erőssé és termékennyé tegye. Ennek gyakorlati megvalósítása érdekében Sopron sajátos helyzetéből folyó sajátos nemzeti és közművelődési igényeinek megfelelően független helyi szervezetként alakult meg a közelmultban a Soproni Magyar Szövetség, mely e város hazafias szellemű, de célkitűzéseikben sokfelé tagozódó egyesületeinek összefogásával és támogatásával a végvári magyarság egyetemes társadalmi feladatait célszerűen és hatékonyan szolgálja.

A Szövetség működéséből kizár minden pártpolitikát s legfőbb gondja lesz a soproni magyar társadalom tömörítése. Éppen ezért gondosan őrködik a társadalom összhangjának megóvásán.

A város nemzeti irányú szellemi és anyagi fejlődésének minden kérdését szívén viseli, azok megoldása érdekében egyelőre tíz szakosztályban kezdeményezőleg, támogatólag lép fel, megfelelő közvélemény kialakítására törekszik, s célkitűzéseihez igyekszik az illetékes társadalmi és egyéb tényezőkkel megértő, jó kapcsolatokat teremteni.

A nemzeti öntudat ápolása és kimélyítése érdekében hazafias irányú társadalmi mozgalmakat kezdeményez s **különös gondot fordít arra, hogy a város főiskolai ifjúsága célszerűen bevonassék a nemzeti szellemű társadalomépítés munkájába.**

A Szövetség a nehéz viszonyok ellenére szilárd elhatározással lát hozzá a soproni magyar társadalom régi óhajának megvalósításához. Az áldozatkész magyar társadalom anyagi támogatásával mielőbb meg fogja teremteni Sopronban a magyar gondolat otthonát. Vitathatatlan, hogy a nagyvonalú, sokrétű munka, mely a Szövetségen keresztül városunk társadalmára vár, célszerűen és eredményesen csak úgy biztosítható, ha Sopronban a Magyar Közművelődés Háza, a soproni magyar hivatástudat háza megvalósul és a közösségi érzésnek ez az állandó erőforrása a város keresztény magyarságáért becsületes odaadással komolyan dolgozó soproni szervezetünket mindig új és újabb ösztönzésekkel, lendületekkel megható, lelkes érdeklődés, mely a Szövetség megalakulását fogadta, bizonyítja, hogy az itteni magyarság meghallja és követi az idők szavát, az itteni magyarság szívverése érzi, hogy a végvári küzdőképesség létföltétele az erő, az erő pedig csak akkor diadalmas, ha az Isten hozzáadásán kívül a minél teljesebb összefogás sodró lendülettel lüktet benne.

A Soproni Magyar Szövetség a soproni magyar életrevalóság tükörképe lesz. Hit, meggyőződés és a magyar közösségi gondolat örök elpusztithatatlansága mondatja velem: ezt a tükörképet a Mindenható meg fogja óvni a homálytól, foltoktól.

PARÁZS.

Sunyin hunyorog álmos tűzszemével
Elfáradt régen fojtó hamú alatt
Egyszer életre lobban pattogó lángbeszéddel
Kutatom, keresem tűztitka nyitját
Játékos, tréfa, csendes fuvolat.

Egyszer — úgy hittem — hamú lett a tűzből..
S lappangó parazsam váratlan lángragyúl
A tűztől féltem — egyszer már megégtem
S hiába keresem tűz-titkom okát:
A tűz csak tovább ég — olthatatlanul.

—k —n.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A magyarság belső erőgyarapodása — a külföldön élő magyarok hazatelepítése.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

A „Bástyánk" legutóbbi számában, a magyar közösségtudat kifejlesztéséről írt cikkemben már érintettem a történelmi Magyarország határain kívül élő mintegy milliós magyarságnak problémáját. Ugyancsak rámutattam annak szükségességére, hogy országunknak, népünknek lélekszámban is gyarapodnia, erősödnie kell, ha a reá váró küldetését méltóképpen akarja beteljesíteni. Kelet és Nyugat harcában, — ami úgylátszik a mi történelmi sorsunk, — századok során roppant ember és vérveszteséget szenvedett a magyar faj. Megritkultak soraink. Az ősi magyar földnek visszaszerzése és megtartása a jövőben megkívánja számbeli súlyunknak gyarapodását is. A magyar térségeket magyar népi elemekkel kell tudnunk benépesíteni. Számbeli erősödésünknek és gyarapodásunknak kettős útja van. Egyik és ez a legtermészetesebb, a születések, vagyis a gazdagabb gyermekáldás útját való szaporulat elérése. A másik segítőeszköz, a történelmi határainkon kívül élő magyarságnak értékes, a hazához és fajtánkhoz hű elemeit hazatelepíteni.

A nemzet életében azonban a természetes úton való számbeli gyarapodásnak is komoly előfeltételei és követelményei vannak. Ezek erkölcsi, gazdasági és hazafias követelmények. Elengedhetetlen követelménye a család és a több gyermek igényének az az erkölcsi szempont, hogy a családi és házasélet tiszta, rendezett legyen. A házasélet az Isten törvényeihez igazodják. A magyar anyák ne féljenek a gyermekáldástól, hanem szeressék azt. Az egészséges, népes családok életfenntartásának alapját biztosító anyagi eszközök megadása ugyanilyen elsőrendű feladat. Itt is elsősorban a dolgozó családfenntartónak a tisztességes munkabér megadása a helyesebb út, hogy önálló, erős családi egységek létezzenek. De külön hangsúlyozni kívánom, hogy a házasulandó fiatalságnak, saját munkája folytán olyan létalap biztosíttassék, amire kellő időben tud családot alapítani. A fizetés és munkabér rendezéseknél az a helyes megoldás, ha az emelés, vagy pótlék a gyermekek számához igazodik. A kormány családvédelmi politikájában az utóbbi időkben ez volt a legüdvösebb lépés, mert ezzel komoly családvédelmet szolgál, de egyben elősegíti a magyar népesedést. Egyidejüleg azonban hatékonyan kell gondoskodni a népegészség fokozottabb védelméről, ápolásáról, valamint a gyermekhalandóságnak a lehető legalacsonyabb fokra való csökkentéséről. A harmadik szempont, melyet a magyar faj belső megerősödése terén szem előtt kell tartanunk, hogy a több gyermek, a gyermekáldás szeretete az isteni, erkölcsi törvények megtartása mellett, hazafias, nemzeti kötelesség. Nincsen szégyenletesebb és hitványabb bélyeg, melyet nép önmaga homlokára éget, mint amikor egy nemzet önmagát pusztítja ki meddőségében. A magyarságnak lelkét e tekintetben komoly felelősség terheli. Elnéptelenedő, gyermektelen családok és falvak intő példái komoly figyelmeztetést adnak. A túlnépesedő szomszédos országok terjeszkedő ereje is kell, hogy megfontolásra késztessen minden jóérzésű maygart. De az önmaga hatalmát és erejét aláásó Franciaország példája is legyen intő tanulság nemzetünk számára. A most túló háborúban az egyik legszégyenletesebb összeomlás, a francia állam összeomlása volt. Ennek a meglepően gyors letörésnek okát maga a franciák tábornagya és államfője, Petain állapította meg és vetette nemzete szemére mint vádat, amikor azt mondta: „Franciaország összeomlott és elveszítette a háborút, mert a francia anyák nem akartak gyermeket. Azok a francia katonák, akiknek most helyt kellett volna állniok, meg sem születtek." A népi természetes szaporodás tehát egyben nemzeti és honvédelmi követelmény is. Belső erőgyarapodásunknak a legbiztosabb forrása.

A másik út és eszköz, amely rendelkezésünkrer áll, hogy nép isűrűségünket fokozzuk, a külföldön élő magyarság egy részének tervszerű hazatelepítése. Rendkívüli idők, rendkívüli eszközök igénybevételét javasolják a nemzet számára. A legutóbbi cikkemben rámutattam és ismertettem, hogy még a hatalmas német birodalom is szükségesnek tartja a maga számára a belső természetes népi szaporulat mellett, hogy egészen nagymérvű hazatelepítést végezzen idegen államok területéről. Mennyivel inkább indokolt ez nálunk magyaroknál. Szétszórt magyar pedig — sajnos — van elég sok a nagyvilágon. Ezek közül a magyarok közül azokat, akik idegenben is megőrizték magyar lelkiségüket, a magyar hazához és földhöz való hűségüket, meg kell szervezni és haza kell

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

telepíteni. Itt gondolok elsősorban a kényszerűségből kivándorolt magyar földművesnép százezreire. Ezeknek egészséges családi egységeit elő kell készíteni a nemzeti élet közösségébe való visszatérésre. Természetes, hogy ez a nem könnyű feladat csak a háború befejezte után hajtható végre. De ennek a műveletnek lelki előkészítését, valamint földbirtokpolitikai, gazdasági, pénzügyi és technikai megoldását már előre tervszerűen fel kell dolgozni.

Jelen cikkem során „Bástyánk" olvasóinak, de elsősorban ifjúságunknak szeretnék számszerű adatokkal is tájékoztatást adni a nagyvilágon szétszórt magyarság lélekszámáról. Ezen ismertetésben a külföldi magyarság számát aszerint tüntetem fel, hogy az egyes világrészeken és országokban hány magyar él. A számszerű adatokat vitéz Nagy Ivánnak az: „Öt világrész magyarsága" című munkájából veszem, az 1930. és 1939. évi számítások alapján.

Európában:

Belgiumban	6.000
Bulgáriában	3.000
Dániában	130
Esztországban	14
Finnországban	45
Franciaországban	10.000
Görögországban	239
Hollandiában	2.826
Lengyelországban	770
Lettországban	61
Luxenburgban	179
Máltán	32
Nagybrittania és Irországban	2.000
Németországban (Nyugatmagyarországiakkal)	50.151
Norvégiában	49
Olaszországban (Fiuméval együtt)	7.000
Romániában (hazatérteken kívül)	264.191
Spanyolországban	700
Svájcban	1.427
Svédországban	90
Szerbiában (Tört. határainkon túl)	5.658
Európa egyéb területein	49
összesen:	**346.736** lélek..

Azsiában-Előázsiában:

Oroszországban (Szibéria nélkül)	20.000
Japánban	23
Törökországban	1.830
Ázsia egyéb területein	732
összesen:	**22.585** lélek.

Afrikában:

Észak-Afrikában	1.900
Egyptomban	1.000
Dél-Afrikában	150
összesen:	**3.050** lélek.

Amerikában:

Északamerikai Egyesült Államokban	580.000
Kanadában	50.000
Mexikóban	550
Argentiniában	10.000
Braziliában	33.000
Uruguayban	3.000
Amerika más területein	507
Kubában	4.000
összesen:	**681.057** lélek.
Ausztráliában	325
összesen:	**325** lélek.

Az öt világrészen tehát: 1,061.628 magyar.

Ennek 1940. év végén az 5 ezrelékes szaporulatát is hozzá számítva kb. **1,116.000 magyar** él külföldön.

Ezzel az ismertetéssel egyrészt tájékoztatást kívántam adni elsősorban arról, hogy szerte a világon még mennyi magyar él. Azok hol, milyen országokban és milyen egységekben találhatók. Másrészt jóleső érzéssel kívánom megállapítani, hogy külföldi magyarságnak számbavétele megtörtént Tehát ennyire már vagyunk. Ezekből az adatokból megállapíthatjuk azt is, hogy a magyarság hol és nagyobb egységekben. Így hozzánk egészen közel, Európában több mint 300 ezer magyar él. A szomszédos országokban is tömegesen találhatók. Ezentúl főképpen Észak- és Dél-Amerikában vannak nagy számmal.

Okulásul kell, hogy szolgáljon számunkra magyarságunknak és a székelységnek megfogyatkozása a szomorú emlékű kivándoroltatások idejéből. A moldvai, olteai és havasalföldi magyarságnak lassú beolvadása az ottani románság közé! A moldvai, olteai intő figyelmeztetés az idejében való intézkedésre. Ismeretes a történelemből, de talán kevesen gondolnak reá, hogy az ősmagyarok a honfoglalás után még századokon át megszállva tartották a keleti Kárpátokon túl eső területeket egészen a Prut folyóig. Ezeken a sikságokon is magyarok laktak. Külföldi írók megállapítása, hogy a XVIII. században a Moldvában ugyanannyi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

magyar élt, mint Erdélyben. 1591-ben még Moldva lakosságának egyharmadát a magyarság alkotta. Román származású tudós is elismerte, hogy a XVI. században az óromániai tartományok lakosságának mintegy 30 százaléka magyar volt. Ezeken a területeken még a XVIII. században is mintegy 200 magyar nyelvű község szerepel a térképeken. Van erdélyi székely író és kutató, aki az óromániai területeken már legnagyobb mértékben elrománosított és számunkra szinte elveszett ősmagyar lakosság számát fél millióra becsüli. De még ezek közül is lehetne szép számmal hazatelepíteni, illetve kicserélni.

A mai és eljövendő nemzedékekre komoly feladat hárul a magyarság lélekszámának és belső erőgyarapodásának céltudatos munkájában.

† Krutkovszky Károly

Újra elment közülünk valaki: Valaki, akit nagyon szerettünk mindannyian. Míg élt, míg köztünk járt, sokszor meg sem hallottuk halk hangját, sokszor az utolsó pillanatban lendült tisztelgésre a kezünk, mikor halk lépésekkel elhaladt mellettünk az utcán — de ha együtt voltunk vele, mindíg megfogott mindannyiunkat a jósága, közvetlensége.

Firmánk volt. A szó lehető legnemesebb értelmében, ahogyan azt az évszázadokon át egyre melegebbé fejlődött kapcsolat idősebb és fiatalabb selmeci bajtárs között magyarázva. Sohasem hallottunk tőle kemény, vagy igazságtalan szavakat. Mindíg csendes, szerény építőmunkása volt a mások életének — és valamennyiünkkel szemben az is maradt. Egy célja volt: mennél többet és mennél jobbat adni másoknak, a fiataloknak — és egy eszköze . a megértő, jóságos szív.

A szíve lett azután a végzete is. A szíve, amelyet szörnyű, halálos zivatarok őrölték össze lassankint huszegynéhány évvel ezelőtt. A szíve, amely nem tudott beletörődni a férfias áldozat: a harc után következő kényszerű és ostoba menekülésbe, hiszen Selmechez húzta vissza Selmec idegeneké lett, de az idemenekült szívben tovább élt és tapasztalatok, emlékek, vagy régi történetek képében továbbadódott az utódoknak, hogy azok is tudják: Selmec mindíg élő valóság marad.

A sír után az az utolsó búcsúszavunk. Nem tehetünk mást, mint mégegyszer megköszönjük a kapott jóságot és rengeteg türelmet. De a meg nem adható hála helyett két emléket állítunk: tovább él bennünk az elpihent szív munkája és mindíg elni fog az emlékezés, mint ahogyan a nagy erdőkben is szállnak a madárdalok rég kidőlt fákról a helyükbe növő fiatal fáknak.

Az Ifjúsági Kör őszinte fájdalommal jelenti, hogy valamennyünk egykori Firmája,

SZABÓ KÁROLY

nyug. m. kir. főerdőtanácsos

visszaadta lelkét a Teremtőnek.

Nyugodjék békében!

Tollheggyel.

„Alázatos szolgája" . . . „Legalázatosabb tiszteletem" . . . „Méltóztassék kegyeskedni." Szinte szédeleg az ember a sok alázkodó köszöntéstől. Társadalmunknak ez a kóros betegsége úgy látszik nem akar elmúlni. Pedig a megalázkodás sohasem volt a magyar lélek természete. Annál szomorúbb, hogy soraink közé befurakodott szolgalelkületű elemek mégis rászoktattak minket. Nem vagyunk senkinek a szolgája! Ezt jól tudják azok is,akiknek a köszönés szól, és azok is, akik köszönnek. Jól tudják, hogy nem az őszinteség, megnyilvánulása, hanem almuszi megalázkodás, mely a megtiszteltben nem a feljebbvalót, hanem a zsarnokot látja, akivel szemben barátságos arcot kell vágni, háta mögött már a sárba lehet rántani.

Változásra van szükség, ezt érzi mindenki, de mégsem tudnak a betegségtől szabadulni, mert a reformot senki sem meri elkezdeni. Egyeseknek talán kissé parasztos a magyar ember köszönése, de mégis többet ér egy őszinte „Jó napot", mint száz „Alázatos szolgája."

* *

Bárhol az országban, de különösen Budapesten, ha az ember néha a feje fölé is néz és elolvassa kereskedelmi vállalataink, mulatóhelyeink nevét, egészen elcsodálkozik és úgy érzi magát, mintha nem is Magyarországon volna. Royal, Elite, Corso, New-York, London, Scala, Uránia, Orion . . . harsog felénk a neonfényes éjtszakában. A nemzeti felemelkedés útját járjuk, de szórakozó helyeink még mindíg egy romlott, letűnőben lévő világ eszméihez való görcsös ragaszkodást akarják tudtunkra adni? ! Nem akajrák megérteni, hogy a nemzeti eszme győzelmét csakis egy a szellemében és külsőségeiben is nemzeti társadalom tudja megvalósítani! **(dixi.)**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ROMMEL VEZÉREZREDES.

Irta: VÁGI ISTVÁN, egyetemi tanár.

Mikor a német birodalom vezére 1942 január 30-iki nagy beszédében megemlítette Rommel vezérezredes nevét, tízezrek ünnepelték a német hadsereg legfiatalabb, mindössze ötven éves vezérezredesét. Megemlítem, hogy a német vezérezredesi rendfokozat egy fokozattal magasabb a magyar vezérezredesi fokozatnál. Rommel személyével igen felületesen magyar újságokban is foglalkoztak egyes szellemi honvédők, akik 1914—1918 között fiatal létükre, 52 hónapon át nézték, hogy mások harcolnak helyettük, de a világháború után egyszerre közvéleményt irányítottak. Persze ilyen egyének Rommel jelentőségét fel se tudják fogni és azért engedjék meg nekem, a világháború volt névtelen lövészárok lakójának, hogy a mai fiatalságnak lövészároklakó szemével bemutassam Rommelt, az 1914—1918. évi világháborúnak egyik legfényesebb csillagát.

1939 júliusában a csodaszép Höllenthalban nyaraltam. Egy alkalommal, mikor a Raxról leereszkedtem a Nasswaldba, a patakban két kis gyereket láttam játszani, mikor odamentem hozzájuk, mert féltem, hogy beleesnek a vízbe. Ekkor vettem észre, hogy a szülők is a közelben vannak. Nem maradt más hátra, minthogy bemutatkozzam, mikor kitűnt, hogy a férfi német vezérkari törzstiszt. Persze mindjárt a volt világháborúról társalogtunk. A törzstiszt mindjárt megemlítette azt is, hogy Lengyelországgal a háború kikerülhetetlen. Ekkor vettem észre, hogy a nasswaldi katonai üdülőtelepen, amely a bécsujhelyi katonai akadémia tulajdona, a német hadizászló leng. Mit jelent ez? Kérdésemre megtudtam, hogy a katonai akadémia parancsnokát, Rommel ezredest, a német hadsereg legvitézebb tisztjét várják. Megkérdeztem, hogy miért a legvitézebb tisztje Rommel a német hadseregnek? Csodálkozva mondta a német, hogy ha nem ismerem Rommelt, szerezzem be Rommel könyvét „Infarterie greiff an", amely könyv a gyalogsági harcitaktikának valóságos mesteri tankönyve, de egy igen nagy hős működésének leírása is. A könyv kezeim közé került és annak alapján képet rajzolok Rommelről, a világháborús rohamosról, amit annál nagyobb örömmel teszek, mert jó magam is hosszabb ideig a rohamos fegyvernemnél szolgáltam.

A világháború kitörése előtt Rommel a würtembergi 124-ik gyalogezred hadnagya volt, és mint ilyen, tűzérségnél teljesített szolgálatot. A mozgósításnál azonnal kérte gyalogsági ezredéhez való beosztását és azzal a háborúba indult Franciaország ellen. Résztvett a nagy német előnyomuláson, az Argomekon keresztül, mikor századját többször személyesen vezette szuronyrohamra. A marni csata idején részt vett a nagy éjjeli rohamban, Verduntól nyugatra, mikor annyira előtörtek a németek, hogy Verdunt majdnem körülkerítették. Ekkor jött a visszavonulási parancs s Rommel századjával az argonni erdőn keresztül visszavonult, az új védelmi vonalakba. Szeptember 23-án Rommel zászlóalja Montblaiville mellett szuronyharcban elfoglalta a Bouzon erdőt, természetesen Rommel mindenhol elől a századja élén volt. Szeptember 24-én a romai erdőben megint rohamra került a dolog. Rommel csapata élén 5 franciával harcba keveredett, kettőt lelőt, míg a megmaradt hármat szuronnyal támadta meg. Ekkor Rommel lövést kapott a felső combjába és elesett. Nagy kínnal egy fa mögé csúszott. Az emberek észrevették parancsnokuk elbukását, előtörtek, megakadályozták Rommel elvérzését. A segélyhelyen megoperálták, majd visszakerült a hátsó országrészbe. Ekkor kapta a II. osztályú vaskeresztet. 1915 január közepén sántítva, újból a csapatához került és január 29-én a százada élén, az Argonokban részt vett megint egy rohamon. A rohamért, mint ezredének első tisztje, megkapta az I. osztályú vaskeresztet. 1915 június 30-án egy Central nevezetű, erősen kiépített francia támaszpontot foglalt el rohammal és egy ellenséges zászlóaljparancsnokot egész törzsével elfogott. 1915. szeptember 8-án megint rohamot vezet, ahol 2 tisztet és 140 embert, 16 aknavetőt és két géppuskát zsákmányolt.

1915 októberében elkerült az ezredétől és századparancsnok lett az újonnan felállított würtenbergi hegyizászlóaljban, ahol további hőstetteit követte el. 1915 karácsonykor Rommel a Vogezekbe került és a Latschenkopf-nál igen sikerült roham vállalkozást személyesen vezetett.

1916 november közepén Rommel Petrozsény vidékére került, ahol Kühne tábornok vezetésével megkezdődött a nagy támadás a Vulkan és a Szurduk szoroson keresztül. Rommel századja élén rohammal elfoglalta az 1191 m magas Lezuluit. A Romániába való betörés után Rommel a Magura Odobesti-hez került, ahol részt vett a bajor alpesi hadtest nagy támadásában. A Magura Odo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bestit Rommel rohammal foglalta el. 1917 január 8-án éjjel századjával meglepetésszerűen megrohanta Gagesti községet és századjával 360 oláht fogott el.

1917 január végén Rommel a würtenbergi hegyizászlóalj élén megint a Vogezekbe került, ahonnan 1917 augsztusában az Ojtozi-szoroshoz helyezik a zászlóalját. Itt augusztus 9. és 10-én Rommel századja élén súlyos harcokba keveretett, átlőtték a bal karját, de béna balkezével tovább vezette csapatát és augusztus 11-én 6 század élén megrohamozta Cozna-t.

1917 október közepén Rommel a würtenbergi hegyizászlóaljjal az Isonso-ra került, Ottó Bellov 14. hadseregébe. Rommel Tolmein körül kerül állásba. Itt az volt a hegyizászlóaljának a feladata, hogy az alpesi hadtest egyik bajor ezredének jobb szárnyát védje, foglalja el a Foni melletti hegyi ütegeket és a Monte Matajurra kísérje el az ezredet. Az, amit Rommel október 24., 25. és 26-án kevés számú csapatával végzett az összes idők legragyogóbb teljesítményei közé tartozik, amennyiben kis számú csapatával legelsősorban járult ahhoz hozzá, hogy az olasz Isonso-front összeomlott. Már október 24-én majdnem teljesen járhatatlan utakon a szó szoros értelemben csúszva és mászva, Rommel csapata meglepetésszerűen elfoglalta a Hevnik csúcsot, zsákmányolt 17 ágyút, köztük 12 nehezet. Továbbá meglepetésszerű támadással 7 tisztet és 150 embert fogtak el. Közbe a bajor gyalogezred parancsnoka megtiltja Rommelnek az önálló ténykedést. A hegyizászlóalj parancsnoka azonban hozzájárult Rommel önálló terveihez, hogy meglepetésszerűen támadja meg az olaszok 3-ik állását a Kolovrat hegy hátán. A terv nagyszerűen bevált és Rommel meglepetésszerűen betört az olasz igen fontos Kolovrat állásba, legnehezebb ütegeket zsákmányolták és a foglyok száma ezrekre ment. Újabb rohammal egy egész olasz zászlóaljat fogtak el, mikor az olasz tisztek vitézül, utolsó töltényig védekeztek. Rommel saját testével védte meg őket hegyi vadászainak bosszújától. A Kolovrat hegyhátról Rommel tovább nyomult a Kuk felé, átcsúszott az ellenséges állásokon és három kilométernyire az ellenséges front mögött, teljesen felborította a rendet. Az ellenség át akart törni és Rommelt el akarta fogni, de ő a 200 emberével élet-halál harcban visszautasította az áttörési kísérletét, mire 50 tiszt és 2 ezer Bersaglieri letette a fegyvert. Rommel zászlóaljparancsnokának azt javasolta, hogy Mt. Cragonzat rohamozzák meg. Mielőtt azonban ez sikerült volna, Jevcsek mellett megleptek egy olasz gyalogezredet és 37 tiszt 1600 ember letette a fegyvert. Este felé a Mt. Cragonzat rohammal elfoglalták. Másnap a Mrzli Vrchon meglepte Salerno dandár egyik gyalogezredét és az letette a fegyvert. Az olaszok maguk is egész elkábultak ennyi hősiességtől és merészségtől, úgy hogy százan körülfogták Rommelt, vállukra emelték és kiabálták: „Eviva Germania!" A további előnyomulásnál a Mrzli Vrch felé Rommelnek sikerült egynéhány emberrel a Salerno dandár másik ezredet háta mögé kerülni, mire további 1200 ember tette le a fegyvert. Az olasz ezredes sírva fakadt és Rommel hamar elválasztotta a tiszteket a legénységtől, nehogy magukhoz térjenek és észrevegyék, hogy milyen kevés ember lepte meg őket. Mikor az olasz ezredes észrevette, hogy Rommelnek hány embere van, elkezdett dühöngeni. Rövidesen azután Rommel embereivel rohammal elfoglalta a Mt. Mätajurt (1641 méter magas). A legfőbb hadvezetőség a napi jelentésében egy másik tisztet nevezett meg mint a Mt. Matajur elfoglalóját. Később, mikor a tévedés kiderült, Rommel megkapta a Pour le merite rendjelt. Rommelt október 24—26 között alig 300—400 emberrel 150 tisztet, 9 ezer embert ejtett foglyul és 81 ágyút zsákmányolt. Mikor Rommel október 26-án délben a Mt. Matajuron, ragyogó napfényben kifáradt embereinek egyórás pihenőt engedélyezett, a haditörténelem egyik legszebb haditette volt mögötte.

A Mt. Matajur elfoglalása után Rommel folytatta az ellenség üldözését nyugat felé a Tagliamenton, a Piave felé, amikor a Piave-völgyében megelőz egy egész olasz hadosztályt, amely a völgyben visszavonulóban volt. Az a szikla-szoros, amelyen az olaszok át akartak vonulni, először csak 10 emberrel szállja meg és irtó tüzelést indít a menetelő, meglepett olaszokra. Azoknál teljesen felbomlik a rend, mire befutott Rommel többi embere, akik szilárdan elzárják a sziklaszorost, az olaszok egyedüli visszavonuló útját. Az olaszok azonban hamar összeszedték magukat és át akartak törni. Igen kemény harcok kezdődtek, az olaszok egyik rohamot a másik után intéznek vitézül Rommel ellen, de ez nem enged. Segítségükre sietett még az osztrák Landwehr egynéhány százada, mire közösen visszaverték az olaszok áttörési kísérleteit. Végre az olaszok azt gondolván, hogy nagyobb csapat fogta őket körül, megadták magukat. 10 ezer fogoly, 200 géppuska, 18 hegyi ágyú került Rommel kezére. A longaronei fegyverletétel néven került be a haditörténelembe Rommel újabb fegyverténye.

1918 tavaszán Rommel, mint Pour le merites tiszt egy hadtest vezérkarához került és ennél ér-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

te a háború vége. A háború után a 100 ezres hadseregben szolgált Rommel tovább, 1939 szeptemberében Hitler főhadiszállásának parancsnoka lett mint ezredes. 1941 májusában, Franciaországban egy páncélhadosztály élére került. Mindig a legelső vonalban volt és az ő hadosztálya érte el Amiennél a tengert és elvágta a francia hadsereg északi részét. Június közepén pedig St. Valerynál a tengerparton Rommel hadosztálya vágta el 25 ezer angol visszavonulását. 8 angol tábornok erre megadta magát. Rommel közben ezredesből altábornagy lett és 1941 márciusában Tripoliszba kerül, ahol már mint páncélos tábornok páratlan lerohanással visszavetette a győztes angolokat az egyiptomi határra. Ekkor már nemcsak a vaskereszt lovagkeresztje, hanem a tölgyfalomb is díszítette nyakát. 1942 januárjában a győztes angolokat újból megverte és Bengázit visszafoglalta. A vezérezredesi rangfokozat a jutalom. Afrikában is mindig legelől van, Tobruknál mellette lövik el a segédtisztjét.

Rommel csapattiszt volt, vezérkari hadiiskolába nem járt, született vezér, mint Brauchitsch és Keitel tábornagyok, akik szintén vezérkari hadiiskolát nem végeztek. Ezek Istentől megáldott katonai tehetségek, akik a megfelelő szaktudást tanulás nélkül, csakis tehetségükből kifolyólag sajátították el és nagyszerű eredményeket értek el. Hitler 1939. augusztus 31-iki beszédében kifejtette, hogyha ő elesne, akkor Göring kerül a helyébe, ennek eleste esetén pedig a legbátrabbak és leghősiesebb emberek között válasszon a német nemzet vezért. Egész biztos, hogy Rommel a leghősiesebbek csoportjába tartozik és hasonló emberekre esne a választás, nem pedig császárgyűrűs doktorokra, akik a világháborúban fiatalok voltak és valóságos légtornász ízomzattal dicsekedhettek, azonban a világháborúban nem voltak kíváncsiak a lövészárok gyönyörűségeire.

Fiatal mérnök problémái.

Országszerte nagy viták folynak manapság a mérnökhiány és a mérnökpótlás kérdése körül. Mindenki hibákról beszél, és leginkább a szakképzés megváltoztatásában látnak segítséget. Sokan úgy gondolják, hogy a tanulmányi idő leszállítása szükséges, mások azt mondják, hogy könnyíteni kell a végzés feltételein, ismét mások az elméleti és gyakorlati órát igyekeznek megváltoztatni. Sok szó esik illetékesek, vagy illetéktelenek részéről, ezért úgy gondoljuk, hogy mi is hozzászólhatnánk ezekhez a dolgokhoz.

Valóban kevés a mérnök manapság, de a látszat szerint mégsem **nagyon kevés,** mert amiből kevés van, azt jobban megbecsülik, értékét jobban elismerik és ami az anyagi oldalakat illeti, jobban fizetik. Már pedig még manapság is érkeznek a fiatal, most végzett mérnökökhöz nevetséges ajánlatok, még hozzá jó anyagi helyzetben levő vállalatoktól, s ez biztos jelen annak, hogy hazánkban még mindig nem becsülik meg a mérnöki munkát.

A 30-as évek elején, mikor a mérnökök és általában a diplomás emberek száma aránytalanul nagy volt az országban, a Műegyetem ontotta a hólapátoló és szükségmunkás mérnököket. Akkoriban nevetséges ajánlatokat tettek diplomás embereknek, holmi „havi 30 pengő és teljes ellátás" stílusban. Azután jött az országgyarapodás, felszívta az emberfelesleget és manapság már tényleg elértük azt a pontot, hogy a kereslet és kínálat mérlegén egyensúlyi helyzet állott elő. De íme, még mindig futnak be ajánlatok a létminimum alatt és mégis meggondolatlanul nagy számokkal dobálódznak egyesek.

Bizony, mennyivel helyesebb lenne, ha azok, akik hivatva vannak véleményt mondani a mérnökhiányról, egy kissé széjjelnéznének akkor, amikor kijelentik, hogy „500 ilyen és ilyen mérnök hiányzik", mert akkor esetleg rájönnének arra, hogy tulajdonképpen nem is 500, hanem csak 200 emberre van szükség . . .

Mert mit érünk el a nagy számokkal ? Félrevezetjük a szülőket, akik súlyos ezreket áldoznak fiúk diplomájának megszerzéséért, és ha majd munkával és verejtékkel megszerezte a diplomát, megint ki lesz téve annak, hogy „havi 30 P stb-t" ajánljanak neki . . . Azonkívül az ilyen felelőtlen számlabdák terjesztik legjobban a hivatásnélküliség ocsmány betegségét és megnövelik a konjunktúralovagok táborát.

Azt hisszük, legilletékesebbek ebben az ügyben véleményt mondani azok, akik éppen most végeztek. Megkérdeztünk közülük néhányat. Nagy a tanakodás, hogy hová, merre menjenek állásba ? Tanakodásukból rájöttünk, hogy azok a fő szempontok, amelyek nálunk az állásvállalásnál dominálnak, főleg a javadalmazás, a munkakör és egyéb elvi szempontok.

Természetesen legelsősorban a javadalmazás.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szép szavak, puffogó frázisok nem fognak segíteni a mai fiatalság anyagi gondjain. Diplomás fiatalembernek joga van ahhoz, hogy meglegyen számára a jelenlegi időkben a létminimumot jelentő összeg. A munkakedvet csak az a körülmény emelheti, ha nincsenek meg a táplálék, ruházat és a lakás gondjai. Bizonyára más megvilágításban látják a fiatalság problémáit azok, akik — sokszor szerencsés véletlen folytán — ezreseket élveznek havonta, mint azok, akik kénytelenek megelégedni 200 pengővel . . . Hogy tudjon ebből az összegből családot alapítani az a fiatalember, aki 24 éves korára elvégezte a Műegyetemet, aztán 2 évig katonáskodik és már éppen ideje volna, hogy megnősüljön, de sajnos, 200—250 pengőből nem élnek meg ketten manapság . . . Pl. az államnál kapott 200 pengős kezdőfizetésből a mai viszonyok közt egyes drágább helyeken csak tengődni tud a fiatal mérnök a nélkül, hogy az élet legapróbb örömeit megszerezhetné magának.

Ha mindezeket megemlítjük a régebbi viszonyok között felnőtt embereknek, azok vállat vonnak és azt mondják: „Mit akartok Ti, hiszen a mi időnkben mi még ennyit sem kaptunk" . . . Hát az bizony elég baj, hogy nem kaptak, nem is volt az egészséges dolog, de hogy akkor rosszul intézték el ezeket az ügyeket, az még nem jelenti azt, hogy a jövőben is mindig rosszul kell majd intézni. Igenis, fejlődésre, gyors fejlődésre van szükség ezen a téren.

Az állami tisztviselők családi pótlékának emelésével nagyon megjavultak egyszerre a feltételek és az ifjúság bizalommal tekint a jövő hasonló intézkedései elé. Csak el ne fujja azokat az idők szele . . . **Kell,** hogy napirenden maradjanak ezek a kérdések.

A mai pusztító és romboló időkben bizonyára elsőrendű szerepe van a nemzetvagyon gyarapításában a mérnöknek. Új világot akarunk felépíteni, és az, aki az építés munkájában leginkább van hivatva közreműködni, éppen a magyar mérnök. Nem lesz tehát haszontalan befektetés, ha a mérnöki munka értéknivóját emeljük. Új, szebb világot építeni csak megelégedett emberekkel lehet. A fiatalság nem kíván sokat, csak a létminimumot **a saját társadalmi helyzetében.** Azt szeretné, hogy egy váratlan cipőtalpalás ne borítsa fel a havi, vagy egy ruhacsináltatás az évi költségvetését. Ez nem túlzó példa és szíveskedjenek körülnézni a számok konkrét világában, akkor kitűnik, hogy ez komoly aggodalom lehet. Természetes dolog azonban, hogy nem azonosítjuk magunkat a herékkel és „csupa-beszéd" emberekkel, hanem csak azokkal, akik valóban dolgoznak.

Éppen a munka szempontja a másik irányító tényező az állás vállalásnál. Az ember erre vagy arra megy, mert ilyen, vagy amolyan munkát találhat. Bármennyire is specializált egy pálya, mégis megvan mindenkinek az a terrénuma, amelyen a legszívesebben mozog. Természetesen nincs mindig módjában olyan helyre jutni, amely neki a legmegfelelőbb, de amennyire lehet, igyekszik megközelíteni azt. Ha azonban a feljebbvalók választják ki az illető fiatal mérnök számára a munkaterületet, akkor úgy emelhetik már előre annak jövendő munkateljesítményét, ha figyelemmel lesznek erre a körülményre. A hivatástudat kifejlesztése jövő nemzeti létünk szempontjából a legfontosabb követelmény. Az az ember, aki ilyen kijelentéssel akar munkába állani: minden munkát elvégzek, az bizonyára csak kényszerből mondja ezt így. Neki is meg vannak a maga vágyai, csak nem mer előhozakodni velük.

Fontos dolog még a mérnök egyéniségének megőrzése. E pályán mindenki tág keretek között mozog és nincsen rideg szabályok, meg paragrafusok közé szorítva. Előfordulnak problémák, melyek megoldásra, kérések, melyek meghallgatásra várnak a feljebbvalók részéről. Talán megvannak a maga elogndolásai a megoldásra nézve, de nem mindenki meri felemelni szavát. A kiállás mindig egy kis felelősségvállalást jelent és **ez** az a dolog, amelytől a legtöbb ember irtózik: **a felelősség vállalása.** Pedig bizony gerincet kíván és gerinces emberekre igenis szükségünk van. Természetesen nem akarjuk a kotnyelességet dicsőíteni . . . Az azonban tény, hogy az ember, ha körülményei megváltoztak, sokszor elfelejti már azokat a kérdéseket, melyek valaha lángralobbantották fantáziáját. Ezért módot kell nyujtani arra, hogy akkor és ott állhasson elő az ember a reform tervekkel, ahol a legalkalmasabb.

Ezek voltak tehát a kívánságok, amelyek a most kikerülő fiatal mérnökök szívében égnek. Leszűrhetők néhány szóban: **Követeljük a mérnöki munka nagyobb megbecsülését.** Ez legyen tehát irányító eszméje a sorozatos felszólalásoknak, nem pedig holmi egyetemi rendszerváltoztatás. Sajnos, e megbecsülést eddig nem nagyon tapasztaljuk közéletünkben. Rajtunkragadt a szó, hogy jogászállam vagyunk és ebbe mindannyian beleéltük már magunkat. A helyzet valóban úgy áll, hogy jogi doktorátussal akárhol elhelyezkedhet az ember. Sok iparvállalatot tudnánk felemlíteni, melyek élén jogász áll, és a mérnökök csupán má-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sodrendű munkakört töltenek be. Miért ugyan? Szerény véleményünk szerint az általános jogi problémákkal a Műegyetem elvégzése után van annyira tisztában egy mérnök, mint amennyire a jogász ért a műszaki ügyekhez . . . Akkor pedig már műszaki vállalat élére talán mégis inkább mérnök való. Sajnos, ez nemcsak a mai mérnökhiánnyal magyarázható, hanem állandó probléma.

Ki az, aki fel meri vetni egyszer ezeket a problémákat? Ha valaki már benn ül anyagi bázist jelentő, biztos állásában, akkor elhallgat. Pedig csak ott lehetne mód arra, hogy valamit tegyen ebben a kérdésben. Mikor lesz pl. már rendezve a mérnökök műszaki katonai szolgálata intézményes rendelkezéssel? Mennyi elvesztegetett energiát jelent a 2 éves szolgálat, ahelyett, hogy az általános kiképzés után mérnöki munkakört végezne az ember a katonaságnál is. (Legalább nem jönne ki a gyakorlatból.)

Ezek tehát a jövő problémái számunkra. Ezért harcoljunk pillanatnyilag, nem pedig tanulmányi rendszerváltozással és „a végzés megkönnyítésével" igyekezzünk segíteni a fiatal mérnök generáción.

Figyelő.

A napló.

Az asszony fáradtan sóhajtott és férje távozó magas alakja után nézett. Ez az élet! Mivé lett a nagy szerelem?! Azt hitte, örökké fog tartani, és most három évi házasság után már így elhidegültek egymástól. Igen, Gábor megváltozott, — állapította meg magában — más mint volt; elhanyagolja magát, későn jön haza, nem törődik külsejével. Nem így képzelte el Márta az erdész-feleség életét. Nagyon únja magát, semmi szórakozás, egyhangú élet, erdő, sár, hó . . .

Mennyivel más az orvos, egyetlen intelligens ember a környéken, világlátott, nagy zenekedvelő. Ők ketten igazán megértik egymást. Milyen kár, hogy csak ideiglenesen került ide az Isten háta mögé, aztán megy vissza Pestre. Ó a város, hogy vágyódik az emberek közé, ahol tündökölhet, szórakozhat.

Márta elpirult, mert csak most vette észre, hogy a férjét az orvossal hasonlítja össze, pedig ő hűséges feleség akart lenni. Csak legalább a megyebálra vigye el Gábor. Olyan jónak igérkezik.

Ez alatt Gábor az irtáson állt, rosszkedvűen, gondolataiba merülve. Szereti feleségét és mégis mennyire eltávolódtak egymástól. Márta nem érzi, hogy az ő kedvéért vállalt külön munkát, őt akarja meglepni a kékróka belépővel, ami Márta oly régi álma. Hirtelen felvillant előtte az orvos arca, hogy nézett rá felesége, mikor multkor Beethovent zongorázta és vitatkoztak zenei kérdésekről, miközben Gábor újságot olvasott és nagyon, nagyon fölöslegesnek érezte magát. De mégis elviszi Mártát a bálba, hisz úgy szeret táncolni, oly szép és fiatal.

A bál napján Márta dudorázva, jókedvűen készítette elő ura szmokingját. Az inggombjait kekereste, mikor váratlanul egy ismeretlen boritású könyv került a kezébe, Gábor írása. Nem lett volna asszony, ha bele nem lapoz. A nyolcadikos Gábor feljegyzései. Drukk az érettségi előtt, bankett, főiskolás évek Sopronban, mennyi szép terv, elhatározás, lelkesedés. Szinte hihetetlen, hogy ez a nagy darab szótlan ember mílyen lelkesen és melegen ír. Bele pirult, mikor először pillantotta meg a nevét, micsoda szent lelkesedéssel áradoz róla. Elhalmozza meleg és forró szavakkal. Márta megilletődve olvassa: „Tudom, hogy ezt az angyalt nem érdemlem meg soha, mert én faragatlan tuskó vagyok mellette, de szeretem, szeretem . . "

Üres lapok következtek és új dátum. Az idei év. Márta olvassa: „Hozzád fordulok újra öt év távlatából hűséges naplóm, talán kissé érzelmes dolog öreg fejjel, de le kell írnom, hátha megszabadulok fájó gondolataimtól. Vége három évi boldogságomnak, elvesztettem Őt, már nem szeret. Nem akartam félre állni gyáván. Az első pillanatban meg akartam ölni azt az orvost, de mit érek vele —, ha a szerelem meghalt, azt nem erőltethetem. Jobban szeretem Őt, mint az életemet, azért félre állok, nekem megmarad: Emléke, kötelesség, munka, az erdő, csend . . .

Márta lehajtotta fejét. Hát ennyire nem ismerte Gábort. Milyen gyöngéd és nemes. Ezt az embert akarta ő itthagyni, Hogy is hallgathatott erre a kikent-kifent orvosra, csak egy percig is. Szerti Gábort, döbbent rá boldog bizonyossággal, mert közel volt hozzá, hogy elveszítse. Szeretett volna oda borulni erős vállára, jól kisírni magát. De nem, nem szabad Gábornak megtudni, hogy ismeri titkát, Mostmár végig kell játszani a komédiát. Gábornak a bálon kell győzedelmeskednie vetélytársán.

Gábor nemcsak udvariasságból bókolt este

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

feleségének, mikor megindult a szánon a város felé. Márta ma különösen szép volt. Az is akart lenni. Szeme tüzesen ragyogott, remek taftruhájához pompásan simult kékróka belépője. Menynyivel más Gábor is szmokingban.

A bejáratnál az orvos várta őket.

A bár már javában folyt. Márta elszakadt Gábortól, de azért sokszor pillantott rá és féltékenységet érzett, mert Gábornak határozott sikere volt. Az asszony valahogy csalódottnak érezte magát, hát erre vágyódott ennyire. Mennyivel jobb volna most otthon, az erdészházban, mint régen, mikor a rádióra táncoltak Gáborral, csak ők ketten, boldogan és szerelmesen. Az orvos forró udvarlása nem érdekelte, forog vele a táncterem, valami biztosba szeretett volna kapaszkodni, mikor férje hűséges arca hajolt feléje: „Talán velem is táncol egyet Márta." Az asszony valami nagy megkönnyebbülést érzett. Tükörből látta, hogy remekül táncolnak. Egyszerre megint kislánynak érezte magát, mikor első bálozó volt. Hozzásimult és belenézett Gábor arcába. A szomorú, hűséges szemek miatt hirtelen vad lelkiismeret furdalást érzett. Nem birta tovább: „Gábor ne haragudj rám, rossz voltam, de nagyon szeretlek . . . menjünk haza . . ." — súgta könnyesen. Viharos szorítást érzett: „Márta, drága kis madaram", — s a férfi erős karján pillanatok alatt kijutott a zsúfolt teremből. „Édes, hozom a bundádat", — öles lépésekkel rohant le a ruhatárba. Márta padlagra ült, a félhomályban szemét mosolyogva hunyta le, mikor egy kellemes hang felriasztotta: „Kedves Márta — állt meg előtte az orvos, — mi van magával, hát elfelejtette a multkori beszélgetésünket, ma még alig szólt hozzám, lent vár az autóm, megsem állunk Pestig. Igérte, hogy velem jön, mert szeret." A férfi szenvedélyesen beszélt, Márta megdermedve egyenesedett fel: „Ne haragudjon kedves Pál, az csak egy rossz hangulat, meg Chopin hatása volt. Én az uramat szeretem. „Nem igaz! — tört ki a férfiból. — Maga nem ide való az erdőbe, jöjjön velem, megmutatom a világot, Páris, Svájc, Nápoly, Velence, fény, csillogás, az való magának." Át akarta ölelni az asszonyt, Márta ijedten hátrált. „Velem nem játszhat, Márta, én nem az a férfi vagyok, envém lesz", szenvedélyesen magához húzta. Mártából önkéntelen tört ki a sikoltás: „Gábor, segítség!" S a következő pillanatban a szorítás megenyhült s az orvos vagy öt métert röpült tőle. Gábor, az Ő Gáborja, mint valami haragvó félisten, úgy dübörgött feléje, az orvos ijedten hátrált, s kirohant az ajtón.

Gábor az ő régi kisfius mosolyával fordult az asszony felé aki védelmet keresőn simult hozzá. Már nem birta tovább, olyan jó volt a férfi erős mellén, hogy csendesen sírni kezdett. A férfi ijedten simogatja haját csitítgatja, babusgatja. „Most verekedni fogsz miattam" — szipogja. „Gondolod, hogy itt lesz ez a pesti még holnap is?" — nevetett a férfi harsány jó kedvvel s Márta felszabadultan már vele nevetett. Hajnalt és tavaszt vittek a havas éjtszakába.

vitéz Sebők László emh.

M. S. E. Sopron.

Ismét egy egyesület, újabb magva a burjánzó hivatali rendszernek, továbbosztása az amúgyis széthúzó soproni ifjúságnak — mondhatja bárki jogosan, most, amikor egy 12 éve vajudó munka eredményeképen megalakul nálunk is a világhíres budapesti Műegyetemi Sportrepülő Egyesület testvére, Műegyetemi Sportrepülő Egyesület Sopron néven.

Sok-sok törekvés, célkitüzés, kudarc és bukás után nehezen és kis méretekben indul meg egyelőre a munka, hogy a halódó soproni repülést egy, a korszellemnek megfelelő vérátömlesztéssel magához térítse, a nemzeti munkába beállítsa és itt is diadalra vigye a magyar szárnyakat.

Mindazok, akiknek a szeme előtt ez az egyesület kibontakozot, tán éppen egyik-másikunk munkája révén, nem sokak Vérünk Tőletek, akik legfeljebb csak hírből ismeritek a repülést. Nem kérünk pénzsegélyt, anyagi támogatást, csak egy kicsike kis megértést, jóindulatot, hogy elismeriétek, hogy mi s nemzetépítő munkát végzünk, ha talán ép olyat, ami eddig érdeklődési körötökön kívül esett. Ha tagjaink sorába beállni már nincs is kedvetek, szóban, írásban és tettben nem pártfogoltok, legalább, — s ez a legkevesebb, amit tehettek, — ne szidjatok, ne becsmérejletek, ne kicsinyeljétek le munkánkat.

Azokat az érdeklődőket, akik eddig még nincsenek köztünk, bajtársi szeretettel várjuk és hívunk mindnyájatokat, szánjatok rá egy vasárnap délutánt, gyertek el hözénk, ki a repülőtérre, a hangárokba, a gépeink szárnya alá, hogy lássatok és higyjetek, magatok tapasztaljátok azt a fölséges érzést, amikor a virágillatos levegőben, arany sugárözönben, tisztító szelek szárnyán az Isten a tenyerére vesz.

Jó repülést!

Reményi K. András bmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Beszámoló.

A Műegyetemi Ifjúsági Kör közművelődési ügyosztálya már múlt év októbertől kezdve vitaestek során sorsdöntő s időszerű magyar kérdéseket tárgyalt. Elsőnek több vitaesten keresztül a magyar paraszt volt napirenden. Megvitatták helyét a magyar jelenben és jövőben. Szociális helyzetét, lelkialkatát, jó s rossz jellemvonásait. Különböző szempontok és nézetek képviselői vita formájában mutattak rá a kérdésre.

A második nagy kérdés-csoport a magyar munkásság volt. Külön tárgyalták a bányamunkás szociális viszonyait, jellemét, helyét a magyar társadalomban, aztán az erdőmunkásét. Számos statisztikai adat, kimutatás támasztotta alá az előadások anyagát Végül emelkedett vita, sokrétű felszólalások után megegyeztek abban, hogy milyen módon kell bánnia a modern mérnöknek munkásaival: a munkát megkövetelni, de a munkásban meglátni az embert.

Legutóbb február 19-én kitűzött vitatárgy különösen sok érdeklődőt vonzott az Ifjúsági Kör tanuló szobájába. „Erdély és a románság" volt a kérdés. Erdélyi fiúk beszéltek, egyéni élmények és tapasztalatok alapján.

Az első előadó: Aurórі Sándor emh. előadásában a nemzetiségi kérdésről általában beszélt, majd rátért a mai legnagyobb számot kitevő kisebbségünkre, a románságra. Ismertette azok lélekszámát, majd rövid történetét, származását, dáciai kontinuitás elméletét, bevándorlásukat. Aztán áttekintést nyujtott a román nemzeti törekvésekről. Ezek után rátért a magyar nemzetiségi politikára Trianon előtt. Ismertette annak loyalitását: a románság teljes egyenjoguságát az államalkotó magyarsággal; teljes nyelvszabadságot, törvény előtti egyenlőséget, megyei és községi közigazgatásban egyaránt. A románság egyházi és kultúrális önkormányzatot élvezett.

Az előadó azután áttért a kérdés másik felére. A Trianon után román nemzetiségi politika foglalására. Itt is, mint előbb, pontos törvénycikkek felolvasásával támasztotta alá adatait. Kifejtette, hogy majdnem minden törvény hátrányosan kezelte a magyarokat. A gyakorlatban: Magyar nemzeti színek viselése szigorúan tilos. Hivatalban a magyar nyelv használat tilos. Megyei hatásköröket román többségű kerületekre ruháztak át. Állami szolgálatban magyar nemzetiségű magasabbrangú tisztviselő nem lehet. Magyar állami alkalmazottnak román nyelvvizsga kötelező. Magyar felekezeti iskolák elnyomása, nyilvánossági joguk elvesztése szigorú ellenőrzése, román nyelvű vizsgák stb. jellemzik a román iskolapolitikát. Állami segélyt ezek az iskolák nem kaptak. Magyar egyetemi hallgatók román egyetemeken nemzeti egyesületekbe nem léphetnek be. Magyar közbirtokosság ingatlanait (pl. Csiki Magánbirtok), lefoglalták s ezáltal számos, ebből eltartott magyar kultúrintézmény megszűnt.

De a legnagyobb gazdasági elnyomás s a felmorzsolódás veszélye egy nagy egységbe forrasztotta Erdély magyarságát. Lehullottak a társadalmi és felekezeti válaszfalak, elsősorban a papok és lelkészek tartották ébren a hitet, vigyáztak, ügyeltek minden magyarra. Az egyházmegyék minden áldozatot meghoztak az iskolákért és kultúrintézményekért Egy nevet kell hálás lélekkel megemlítenünk, megboldogult gróf Majláth. Gusztáv Károly püspök nevét, aki mindenét odaáldozta az erdélyi magyarságért. Az előadó aztán ismertette a sok évi szenvedésben megtizedelt Magyar Párt, majd a feloszlatás utáni Romániai Magyar Népközösség hatalmas, minden magyar összefogásából táplálkozó hősi harcát.

A következő előadó Kun Béla bmh a mostani román kisebbségünk társadalmi felosztásáról beszélt. Kiemelte, hogy csak a mérnöki gyakorlatban előforduló munkásrétegekről beszél, főként a bánya- es erdőmunkásról. A román parasztról röviden nyújtott egy képet, majd rátért a munkásrétegek ismertetésére. Szakmunkásokról, jellemükről, világnézetükről, műveltségükről, a velük való bánásmódról, ezek a legveszélyesebbek (vasgárdista, vagy kommunista).

A napszámosréteg szegény nyomortanyák lakója.

A paraszti sorban élő idénymunkás legnagyobb számú, legjobban kezelhető rész.

Felsőbb társadalmi osztályok intelligensek, de veszélyesek.

Utána vita alakult ki nemzetiségeinkkel való helyes bánásmódról. Többen szóltak a két előadó véleményéhez. E szerint az első követelmény, hogy beszéljük munkásaink nyelvét, ismerjük szokásaikat, vágyaikat és természetüket. Aurórі Sándor a hozzászólásokra kifejti, hogy szerinte sem a Trianon előtti magyar nemzetiségi politikát, sem a román elnyomórendszert ne kövessük, a kettő között kell megtalálni a helyes utat, „ha a földművessel, favágóval, bányásszal emberi módon, megértően és igazságosan bánunk, megnyertük magunknak" — mondotta többek közt. Aztán tapasztalatai alapján továbbfolytatta véleményét. A sok hozzászólás közül általánosan elfogadott lett az, mely szerint itt is a főcél a magyarság belső megerősítése, jólétének javítása, mert az erős, egységes magyarság kell a legfőbb célunk legyen.

v. S. L. emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

A Nemzetvédelmi Keresztre utólag beérkezett igényléseket továbbitottuk az illetékeseknek.

Február 7-én tartottuk meg hagyományos Álarcosbálunk helyett Jelmezes Táncestélyünket. A táncestély sikere az idei bálbizottság szívós és alapos munkájának eredménye. Bobok György bálelnök nagy körültekintéssel és pompás szervezőtehetséggel dolgozott.

A Jelmezes Táncestélyen a Hungária MTE hat kiküldöttét láttuk vendégül. Kedves vendégeink két napig tartózkodtak Sopronban. A fehér asztal mellett megbeszélt sok közös probléma, a személyes érintkezés méginkább elmélyítette a két testvéregyesület barátságát.

Február 14-én szomorú eseményben volt részünk: eltemettük Krutkovszky Károly műegyetemi adjunktust, szeretett Firmánkat.

Február 21-én választmányi gyűlést tartottunk, amelyen könyvrendelési, könyvtári, segélyezési kérdésekben döntöttünk. A választmány határozata értelmében a megalakuló Soproni Magyar Szövetség választmányában a Kör a mindenkori alelnökkel képviselteti magát, továbbá a mindenkori elsőéves szakoknak a választmány által kijelölt tagjával. A választmány megtárgyalta a menza ügyeit is.

A fegyelmi választmány február 23-án tartott ülésén az Ifj. Kör tagjai közül egyet örökös kizárással, kettőt félévre való kitiltással, kettőt egy évre való kitiltással, egyet két évre való kitiltással sújtott; egyet félévre kitiltott és összes segélyeit és kedvezményeit megvonta.

A soproni állami leánygimnáziummal kapcsolatos Tanuló Otthon február 14-én farsangi előadást rendezett. A műsort nagyon ötletesen állították össze. Élénken hatott minden szám, de különösen a „Meglepetés" és a „Jurista" bál aratott megérdemelt sikert.

Az Isteni Megváltó Leányai intézetének növendékei Feichtinger Mátyás igazgató névnapja alkalmából rendezett műsoros ünnepségen sikerrel szerepeltek. Az intézet kereskedelmi iskolájának önképzőköre február 1. és 2-án jól sikerült nyilvános farsangi estet rendezett.

A bencés gimnázium tanulói mély gyásszal temették el szeretett igazgatójukat. A temetésen egyetemünk volt bencésdiákjai is megjelentek.

A hagyományokhoz híven február 1-én rendezték meg a híres lícista bált. Az emelkedett hangulathoz a főiskolás zenekar is hozzájárult.

Közel 13 ezer cigarettát gyűjtött a Hungária a fronton küzdő katonáknak. A mai idők szele áldozatokat követel a társadalomtól. A Hungária Magyar Technikusok Egyesülete nem anyagi áldozatot, hanem egy kis lemondást, önuralmat kért, amikor tagjait felszólította, hogy legalább egy napi cigaretta adagiát ajánlja fel, vagy nemdohányzás esetén gyűjtsön cigarettát az orosz hómezőkön dermesztő hidegben nyugalmunk és békénk felett őrködő honvédeink részére. A gyűjtést a Műegyetem Aulájában pénteki coloriukon rendezték. A Hungarusok buzgó és lendületes munkája folytán a gyűjtés igen szép eredménnyel zárult. Az egyesület ifiúsága 12.842 darab cigarettát gyűjtött össze. Az átlagos color létszámot figyelembe véve, egy hungarista kb. 15 darab cigarettát gyűjtött. Az adományokat a Hungária vezérsége a Vöröskereszthez juttatta.

A februári szigorlatok alkalmával a következők lettek mérnökök: Erdőmérnökök: Illyés Zoltán, Kassay László, Lessényi Béla, Mayer György, Radnóty Alfréd, Radó Gábor, Sébor János, Iovag turonyi Thuronyi Béla, Kautsky Emil, Sági István, Takács Zoltán, dr. Tardos János Vida, Jaszenovics László, Sponták Ernő, Gál István, Varga Béla, Wéber József. — Kohómérnökök: Altnéder János, Koder Frigyes, Trieber Vilmos, Hantos Rezső, Ináncsi Zoltán. — Bányamérnökök: Auer Vilmos, Esztó Zoltán, Hénel László, Kassai Lajos, Pasztuha László, Vas László, Zambó János, Krátky Jenő, Munkácsi Zoltán, Pohl Károly, Stancz-Klopotovics Viktor, Patsch Ferenc.

Csendes esti könyörgés.

Megnyugtat most csendben, csókolja a lelkem
A tavasz, az otthon, a pihenés, a vágy.
Az élet néha úgy fáj, úgy-e csimborák —
S csendben baktatunk birkózva tovább.

Lázadozó lelkem itthon kiterítem
Szívet, könnyet és bűnt magamba temetek
Jókedvű lesz arcom, megölel a nyár
Elfelejtem lassan, szája másra vár.

Isten! Szeress engem. Nagyon fáj a lelkem
Rámzuhanó fényben mindig temetek
(A reményt, a tavaszt csak ölni tanultam
Vétkezett a szívem, s bűne a szeretet.)

Viharos nyár-éjjel megcsuklik a térdem
A szívem mélyéből felszakad a gyász,
Csendes esti imám suttogóra fogtam:
„Anyám, rossz fiadra fent nagyon vigyázz!"

BARCZI MÁTYÁS kmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TAGLÓ

Gyártja: Agytröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

A közvélemény számos megnyilvánulásának éles pengéi újabb eret vágtak irodalmi vénánkon. Mert mi a helyzet? Az olvasóközönség szépirodalmat követel ultimátumszerűen. Összeül a szerkesztőbizottság, melynek eredményeképpen megint csak a Taglóra hárul a nemes feladat, hogy a közönség igényeit kielégítse. Hát mi elégítünk, mert nekünk van miből. Újat termelünk, nincs időnk, így hát az 1939-ben a Baumstück díjat nyert regényünket fogjuk folytatásonként leközölni Nem vagyunk vadásztársaság, hogy előre dicsekedjünk a medve bőrére. Ajánlkozó sorok helyett álljon itt néhány szemelvény az akkori kritikákból: így ír a hordódongakészítők és timárok közös irodalmi szakfolyóirata: az „Agrárcső": — „. . . mindezek ellenére a regény valóban végig fordulatos, a stílusa gördülékeny. Pompás az író éleslátása. Kár, hogy a főhős lelkivilága sokszor igen zilált . . .", avagy, ahogy az: „Analfabéta"-ban olvashattuk: „ . . . az író valósággal álomba ringat bennünket a mondanivalóival. Legnagyobb értéke a kiegyensúlyozott életű főhős nyugodt lelkivilága." És úgy ír a „Temetőőr" „A valóban tehetséges író ezzel a művével kopogtat a halhatatlanság kapuján."

Adjuk meg a kezdősebességet és induljon a regény. Címe:

„UCCU AMOR GYER' IDE,
AVAGY A RÓZSASZINŰ SARCOPHAG"

írtuk mi. Szeretettel ajánljuk a vőlegényeknek. Mottó: „Ne szaladj a nő után, mert megáll és utoléred." (Vaszaray).

I. fejezet.

Csönd. Derengő félhomály. Pihen a terem akusztikája.

— Ave! — köszöntötte Bogumil a közelgő halált. Elszántan rántotta ki íróasztala fiókját és elővette ismétlő pisztolyát és ismétlő elemista olvasókönyvét.

Tanár ember lévén, nem akart helyesírási hibát hagyni búcsúlevelében és mégegyszer átolvasta: „Tizenhat éves koromban ismertelek meg Miranda. Hamvas voltál, mint egy fiatal napraforgó. A lenyugvó nap és rouge pirosra festették patyolat arcbőrét. Szerettük egymást és egy év mulva megvolt az esküvő. Én voltam a násznagy. Ma 33 éves vagyok. Már nem bírom tovább. Elpusztítom magam, mert nem bírok Nélküled élni! Élj boldogul! Miranda, követem két férjed a halálba. A sírban is csak Rád gondolok: Bogumil. Kelt mint fent."

Orkánszerű sóhaj hagyta el hő kebelét és a pisztolyt homlokához szorította a halálraítélt könnyed mozdulatával.

Csengett a telefon. Rettenetes. hogy az embert már meghalni sem hagyják. Gondolkozott és végül mégis felemelte a kagylót.

— Halló — szólalt meg és úgy érezte, hogy betette maga mögött a családi sírbolt mohos kapuját. — Micsoda? Nem értem! Én ezer pengőt nyertem. Hihetetlen! Rendben van, holnap bemegyek és megbeszéljük a dolgokat. Letette a kagylót és felvette a pizsamáját. Lefeküdt, hogy nyugodtan búcsúzzon a haláltól és fogalmazni kezdte üdvözlőbeszédét, amellyel az új életét akarta köszönteni. Eszébe jutott, hogy egy éve írt ki egy pályázatot a „Haláltmegvetők Egyesülete" olyan pályamunkára, mely az életúntakat átvezeti a napos oldalra és az öngyilkosjelölteket megnyeri az egyesületnek. Ő is pályázott. Nyert. Ez a sors ironiája, gondolta és mélyen beleröhögött paplanja ráncába. Elhatározta, hogy új életet kezd és a váratlanul kapott pénzből pedig világgá indul, keresvén azt a nőt, aki pótolni tudja számára Mirandát. Remélte, sőt éppen elalvás előtt meg volt győződve, hogy meg is találja. Bágyadtan és magabízóan mosolygott, miközben szabályos, de kellemetlen hortyogása állandóan törte az addig békésen szendergő csendet.

Reggel, mikor felébredt, le akarta dobni magáról a szemfödelet s csak akkor döbbent rá, hogy nem halt meg. Fölkelt, felöltözött, összecsomagolt,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fölvette a pénzt és máris robogott Páris felé, hogy ott kezdje meg a hajszát az Egyetlen után.

Telt, mult az idő. Pontosan két hónap mulva a nap utolsót kacsintott a horizonton és nagyot nyújtózott az Eiffel-torony hosszú, hegyes karma.

Szeretem — mondta Bogumil halk szenvedéllyel a Monte Pantalló parkjában Susannak.

Piha Bogikám — suttogta Susan, aztán vágyteljesen megcsókolták egymást. Sokáig nem szóltak egy szót sem. Vannak percek, mikor nem kell a beszéd, amikor az évek hosszú börtönéből előtörnek az érzések forrásai és mindent elöntenek.

A lány végre is gyöngéden eltolta a férfit és földresütött szemmel állt mint a csombók a betyár zsebkendőjén. Mindketten szenvedélyesen lihegtek.

Bogumil úgy érezte, nyilatkoznia kell, mert máris megtalálta azt, akit keresett. Először halkan, félénken törtek elő a szavak, majd mindig bátrabban, meggyőzőbben és boldogabban. Susan hallgatott, mert már akkor tudta, hogy övé lesz az utolsó szó.

Világszép Susan — kezdte Bogumil —, már találkozásunk első pillanatában tudtam, hogy más vagy, mint a többi nő. Szinte Rád van írva a nemeslelkűség és Te magad vagy a jóság. Érzem, tudom, hogy megtaláltam azt, akiért érdemes élni. Megvallom, egyszer már meg akartam vállni az -letemtől, de most kapaszkodom Beléd, mint a fuldokló a szalmaszálba. Szeretlek, légy a nejem!

— Boldogan — sóhajtotta Susan — majd hirtelen az órájára nézett, hogy Bogumil ellenállhatatlan varázsát megtörje. Bocsáss meg Bogikám, de nekem öt perc mulva randevúm van egy II. osztályú hadibúvárral. Majd az anyakönyvvezetőnél találkozunk. Agyő drágám! Aztán eltűnt, mint egy bukott képviselő.

— Úgy érzem knock outolt az Édes — mondta — s csak azért nem esett össze, mert földbe gyökerezett a lába.

Csak akkor tért magához, miután fájdalmát és szomját egy kis itallal csillapította. Közben filozofált. Ez a nő tényleg olyan, mint a szalmaszál, könnyű és belül üres! Fizetett és haza felé ballagott. Akkor bujt elő a hold és kajánul nevetett.

— Nem hagyom magam — mondta hangosan és elhatározta, hogy Afrikába megy.

(Folytatjuk.)

Jogos sérelem.

Egy valóban lebilincselő (főleg férfiakra) és időszerű probléma merült fel a közelmultban a „Nomád zenész- és elaggott nevelőnők" jótékony egyletének havi közgyűlésén, melyen mint lapunk kiküldött tudósítója, én is részt vettem. Egy markáns arcélű, atléta termetű hölgy, kellemes bariton hangon vetette fel a női egyenjogusítás kérdését. A harsány bejelentés ébresztett fel méla szendergésemből. Na ezt megvárom, mert érdekes lesz, — gondoltam magamban.

Mielőtt az ülés lefolyásának leírását elkezdeném, engedje meg a nyájas olvasó, hogy foglalkozhassam ezzel a férfiakat is érdeklő kérdéssel. Hát mi is tulajdonképpen az egyenjoguság? Az egyenjoguság az a fogalom, mely a két fél viszonyában egyenlő jogokat és kötelességeket tételez fel. Az egyik fél szerény, a másik pedig ambiciózus lehet, az utóbbi pedig, hogy ambícióját kielégítse, átveszi a szerénytől a kötelességeket. Amikor a kötelességek értéke az egyenletben nullává lesz, előáll a női egyenjugusítás egyenlete, mely szerint az egyenjogúság = a jogokkal.

Ezek előrebocsátása után ragadjuk meg ismét az ülés zajdús eseményeinek nyirkos fonalát. Ha tudtam volna, mi vár rám, az alkalmat ragadtam volna meg a távozásra. Szorgalmasan gyorsírtam a tömör logikától duzzadó felszólalások özönét. Már úgy zúgott a fejem, mint egy népgyűlés. Sajnos, a helyszűke miatt nem számolhatok be részletesen az elhangzott magasszínvonalú beszédekről, így csak dióhéjban említem meg, hogy az egyik hölgy erélyesen tiltakozott a férfiak zsarnokoskodása ellen. Mindjobban kezdtem összehúzni magam és éreztem, ha ez így megy tovább, a törpék között is csak gnóm lennék, úgy összemegyek. Egy másik fehérnép pedig kijelentette, hogy nemcsak az emancipációt kell bevezetni ,hanem a férfiak háttérbe szorításával a nőknek kell átvenni a vezetőszerepet minden téren. Ekkor nyeltem le az ádámcsutkámat és 2 tintaceruzát. Óriási óvációval fogadták ezt a merész, de észszerű bejelentést. Közel három órai rövid vita után a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy ha kell, tűzzel-vassal, de keresztül viszi az egyenjogúsítást, sőt továbbmenően, megtalálja annak a módját, hogy a férfiaktól átveszik a vezetőszerepet.

Éppen ki akartam menni a teremből, hogy leadhassam a vészjeleket és a riportot a lapomnak, mikor az elnöknő búgó barna hangja megállított. — Hé újdondász, jöjjön csak vissza egy kicsit. — Én először megkíséreltem a lehetetlent és meg akartam lépni, de nem lehetett. Megvallom őszintén, magamban azért fölényesen mosolyogtam, mint egy jólelkű maharadzsa a ravatalon, gondol-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ván, hogy mégis csak rá van utalva a szebbik nem a férfiakra. Már órák hosszat nem jutottam szóhoz és így ezzel magyarázom hangom finom remegését, de lehet, hogy csak egy madárka szállott rá.

— Miben lehetek szolgálatára asszonyom — kérdeztem, miközben Petőfi egyik versét mondogattam magamban: egy gondolat bánt engemet, itt a helyszínen halni meg.

Itt aztán egy hosszabb beszéd következett, melyet hozzám intézett a galamblelkű elnöknő. A lényege az volt, hogy itt én vagyok az egyetlen férfi és kért, mondjam el, vajjon mi a véleményem az elhangzottakról. Beszélhetek egész őszintén, nem fog kisziárogni a dolog.

Először szerényen tiltakoztam, mint egy pénztáros a gyanusítás ellen. A hangulat kezdett emelkedni, pedig nem ittak semmit. Körülfogtak mint egy gyilkost. Minden nagyképüség nélkül állíthatom, hogy nem vagyok éppen gyáva ember, de mióta végignéztem egy női boxmérkőzést, azóta minden tiszteletem a hölgyeké és megértem Carnerát, miért vonult vissza az aktiv boxolástól. Tehát kénytelen voltam engedni az erőszaknak. Az emelvényre vonszoltam magam és kértem egy pohár vizet. Kortyolgatás közben dudolgattam: ez az utolsó pohár . . .

Mélyen tisztelt Hölgyeim — kezdtem a szöveget — először is hódolatteljes mély tisztelettel köszönöm, hogy belém helyezték bizalmukat. Valóban érdekes és lélekemelő volt a gyűlés és tökéletesen megértem méltó felháborodásukat. Én kérem a magam részéről — az összes férfiak nevében beszélek — semmi akadályát nem látom az emancipáció bevezetésének. Hiszen a nőkben is megvan minden adottság, sőt hatványozottabb mértékben, mint a férfiakban, miért ne vehetnék át önök a vezetést? Határozottak, logikus gondolkozásuak, higgadtak, tárgyilagosak, tehát csak örömmel üdvözölhetem e nemes gondolatot. Mi férfiak állunk elibe! Legyen meg a teljes egyenjoguság. Egyforma mértékkel mérjenek férfit, nőt egyaránt. Csak arra vagyok módfelett kiváncsi — itt elragadott kissé a hév — hogy teszem azt, ha pl. felszállok a villamosra és egy nálam fiatalabb hölgy ül én pedig állok, mint a Duna jege, vajjon átadja-e nekem a helyét az előbb említett hölgy? Nem valószínű, mert megkövetelik tőlünk az udvariasságot. Itt az egyik hiba. Avagy megérjük-e valaha, hogy a hölgyek feladják a kabátunkat? Nem ó! Ami pedig az önök vezető szerepét illeti, kissé furcsának találom. Képzeljék csak el a következő helyzetet: — már rettenetesen zúgott a tömeg és azt hittem az eskümet kívánják — ha pl. idősebb hölgy társaságát van szerencsém élvezni egy bálon és ő megszomjazik. Ő mondana nekem: Ödönke, engedje meg, hogy meghívjam egy kupica italra a bárba! Mire én: beszéljen a papával. Avagy: a férfiak nem járhatnának sehova és a nőknek kellene mindig az előszobában lehúzni a cipőjüket, hogy férjek álmát ne zavarják. Engedjék meg, hogy mosolyogjak.

Nem engedték. Annyira nem, hogy négy hónapi kórházi ápolás után csak most tudok beszámolni erről az ülésről.

* *

Az emancipációt kívánják a nők
S nem látják be, hogy kívánságuk blőd,
Küzdenének hévvel a férfiak ellen
S mi nyugalmunkat lelnénk kint a temetőben.

* *

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Halkszavú tanerő jeligére: Közöljük, hogy Háry János csak silány utánzat volt önhöz képest.

Degenerált jeligére: Mondj igazat, betörik a fejed.

Ordas jeligére: Ajánljuk, hogy ne járjon sokat Budapestre, mert a végén bekapja a horgot. Tagadja le, hogy diplomája van.

Brillantin jeligére: Köszönjük a bájkenőcsről írt értékes tanulmányát. Csak azt szeretnénk még tudni, hogy a siker érdekében beszélni is kell-e, vagy elegendő az illatorgia.

Pictor jeligére: Az előadások általában negyedkor kezdődnek. Táncmulatságot nem vehetnek figyelembe.

Amorózók jeligére: Szép dolog a szerelem. Távolság nem számít. Egyébként örömmel üdvözöljük önöket városunkban.

DEZSŐ BÁCSI VÁLASZOL . . .

Zajos tévedés jeligére: „. . . elvittem én is a kislányomat a jelmezes táncestélyre. Megint hallgattam tanácsára és vastalpú cipőben jelent meg a Kicsi. Egyetlen egy lovagja sem akadt emiatt. Ha még egyszer ilyen őrültségeket ír, felállíthatja a saját ravatalát. Aláírás. **Válaszom:** Ha jól megnézi a lányát, még virágot is fog hozni a síromra. Egyébként a vascipő volt a legszebb a lányán!

Csinosnak mondott urilány jeligére: Kedves D. B.! Már az utolsó levelemben jeleztem, hogy szeretnék férjhez menni másfél polgárival, ahhoz az úriemberhez, akit évekkel ezelőtt a vonaton ismertem meg. Kérem Dezső bácsit, értesítsen már mi van Vele. Aláírás. **Válaszom:** Az illető úriember, midőn meglátta az ön valóban bájos fényképét, azonnal visszament a kőhidai fegyházba.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TESTEDZÉS

Milyen magyar sikereket várhatunk a német-olasz-magyar hármasviadaloktól?

(Folytatás.)

A hármasviadalokon szereplő 6 sportág közül az athlétika az, amelyikben a leggyengébbek vagyunk, pedig ez a legváltozatosabb versenyágakat magába foglaló sportág. Legutóbb úgy az olaszoktól (1941. aug. 9—10-én Budapesten 93 : 83 arányban), mint a németektől (1940 okt. 5—6-án Budapesten 117 : 80 pontarányban) vereséget szenvedtünk, ami híven igazolja azt, hogy athlétikánk még mindig nem került ki a berlini olimpiász idején fejlődési görbéjében beállott hullámvölgyből. Sir, Kovács, Bódosi stb. európai hírű athlétáink letűnésével — az utánpótlás elhanyagolása miatt — érezhető pangás következett be a magyar athletikában általánosságban; most hála Istennek már kezdünk feljavulni.

A vágtafutásokban (100 m, 200 m sík) az olaszok (Mariani, Monti, Tito) s a németek (Scheuring, Mellerovicz, Bőnecke) biztosan jobbak a mieinknél (Csányi IV., Korompai, Nádasdi), amenynyiben 100-on 10.5 mp, 200-on 21.8 mp-nél jobb időket futottak az elmult évben. Középtávfutó számok közül 400 m-en igen gyengék vagyunk; ebben a számban szinte visszafejlődés mutatkozik. A nagyszerű németek (Harbig, Ahrens, Linhoff), a velük egyforma erős olaszok (Lanzi, Missoni, Ferrassutti) — akik 48 mp-en belül futnak —, a mieink (Polgár, Görkói, Góby) szinte számításba sem jönnek, hisz 50 mp-en is alig jutottak át az elmult évben. 800-on és de különösen 1500-on már kedvezőbb a helyzetünk, bár a németek (Harbig, Brandscheit, Wieland) és a valamivel gyengébb claszok (Lanzi, Doresceni, Parletta) ezekben a számokban is többé-kevésbbé jobbak a mieinknél (Harsányi, Szabó, Hires); 1500-on körülbelül egyforma erősek vagyunk velük. Hosszútávfutásban (5000, 10000 m) mienk az elsőség, mert a sok jó hosszútávfutónk között is akad 3 olyan jó (Csaplár, Kelen, Szilágyi), amilyenekkel jelenleg kevés ország dicsekedhetik. A németek (Syring, Haushofer, Eitel) és a hajszállal gyengébb olaszok (Beviacqua, Mastroienni) hosszútávfutói azonban szintén jók. 110 m-es gáton az olaszok (Facchini, Gritti, Caldana) a legjobbak; a mieink (Szabó, Hidas (BBTE) kevéssel jobbak a németeknél (Becker, Mayr, Brand); 400 m-es gátfutásban az olaszok (Missoni, Fantone) és a németek (Brand, Fromme, Hölling) kevéssel jobbak a mieinknél (Kiss, Polgár, Nádasdi). Ami a 2 stafétafutást (4×100 m, 4×400 m) illeti, ezeknél az elsőség kérdésébe mi beleszólni nem tudtunk; az olaszok (Tito, Dalli, Monti, Mariani — Donnini, Ferrasutti, Missoni Lanzi) és németek (Mellerovicz, Scheuring, Bőnecke, Robens — Linhoff, Müller, Ahrens, Harbig) között a 2 versenyszámban teljesen nyilt a küzdelem. Ami az ugrószámokat illeti, magasugrásban ugyanaz a pangás tapasztalható nálunk, mint 400 m-es síkfutásban; a németek (Langhoff, Nacke) és a velük egyforma erős olaszok (Campagner) mellett a mieink (Gáspár, Tordai) bizony igen elmaradnak. Távolugrásban a németeké a vezetőszerep (Wagemanns, Luther, Albert): a mieink körülbelül egyforma erősek az olaszokkal (Csányi IV., Gyuricza — Pellarini, Caldana, Maffei). Rúdugrásban a 3 ország versenyzői egyforma erőseknek vehetők (Zsuffka, Kovács (MAC), Kovács (TSE) — Glötzner, Haunzwinkel — Romeo, Conchi); hármasugrás a németek (Scheibe, Mähnert, Hebebrandt) némi fölényét mutatja, míg a mieink (Kapros, Dúsnoki) és az olaszok (Pellarini, Bettaglio) egyforma képességűek. Súlyszámokban általában a németeké a vezetőszerep. Legnagyobb a fölényük a súlylökésben (Bongen, Wöllke, Trippe) és kalapásvetésben (Storch, Hein, Blask); a mieink (Horváth, Németh — Bíró, Németh) mindkét számban hajszállal jobbak az olaszoknál (Profeti — Taddia). Diszkoszvetésben teljesen kiegyensúlyozottak az erőviszonyok; mindt a 3 országnak világhírű versenyzői vannak ebben a számban (Horváth, Kulitzy — Lampert, Wotapek — Consolini, Bianchini), amiben egyébként a hármas athletikai versenyek leggyönyörűbb küzdelme várható. Gerelyhajtásban viszont mind a 3 athlétanagyhatalom versenyzői egyformán gyengék (Várszegi, Rákhely — Berg, Loose — Mateosi, Rossi).

Ami a németek és olaszok ellen elért eddigi eredményeinket illeti, megemlítendő, hogy az olaszok elleni 10 összecsapás közül 6-nak a pontversenyét megnyertük, 4-t elveszitettük, a németekkel szemben azonban 3 verseny közül egyiken sem tudtunk diadalmaskodni. Az elmondottakat figyelembe véve német—magyar mérkőzésen (külön fognak pontozni nemzetek közötti kettős küzdelem pontozása szerint) feltétlen német, olasz—magyaron kis különbségű olasz, német—olaszon csekély pontú német győzelem a valószínű.

A birkózásról már sokkal jobbakat mondhatok, mint az athletikáról: ez a sportág a „mi sportágunk." A németeket szabadfogásúban legutóbb 4 : 3 pontarányban, az olaszokat ugyancsak 4: :3 arányban, görög—rómaiban 6 : 1 pontarányban győztük le. Az eredményekből látható, hogy a 2 birkózónem közül a szabadfogásban erőviszonyok tekintetében csak csekélyek az eltérések a magyarok, németek és olaszok között; görög—rómaiban a magyarok és németek körülbelül egy-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

forma erőseknek vehetők, míg az olaszok határozottan gyengébbek. Nálunk mindkét birkózónemben számos kiváló versenyző említhető, ami a magyar birkózás vezetőinek lelkiismeretes, utánpótlásról gondoskodó munkájára, jó edzési rendszerére ,a birkózás helyes országos szervezetére mutat. Szabadfogású versenyzőink közül pehelysúlyban az Európa-bajnok Tóth, a fiatal, tehetséges Vörös, légsúlyban Bencze, az utánpótlás részéről Tóth, könnyűsúlyban a ceglédi Gál, a veterán Ferenc, váltósúlyban Sóvári, a nagytehetségű fiatal Kinizsi, középsúlyban a győri Finyák mellett a két fiatal és nagy ígéret Somorjai és Balogh, félnehézsúlyban a magyar birkózás szemefénye Kovács, a debreceni Tarányi, nehézsúlyban az európai hírű Bóbis, a fiatal óriás Jámbor említendő meg; mind-mind kiváló birkózó, akik a görög—római birkózásban is — amiben a légsúlyú kiváló Tőzsér-t külön is meg kell említenem — közel olyan jók, mint szabadfogásúban. Nem ítéljük meg tévesen a magyar birkózást, ha azt állítjuk, hogy ilyen nagy tömeg jó versenyzőnk még nem volt és hogy ma a világon kevés ország rendelkezik a mieinkhez hasonló elsőrangú birkózókkal. A németek közül a középsúlyú Schweikert, a váltósúlyú Schäfer, a légsúlyú Herbert, Pulheim és Brendel, a nehézsúlyú, jelenleg beteg Hornfischer, továbbá a könnyűsúlyú Nettesheim, a pehelysúlyú Schmidt a könnyűsúlyú Ehrl, a félnehézsúlyú Siebert a legkiválóbbak. Az olaszok csillaga a veterán középsúlyú Galegatti, a fiatal pehelysúlyú Bertoli, a félnehézsúly Sibertri, a nehézsúlyú óriás Donati, de jó a légsúlyú Liverini, a könnyűsúlyú Magni, a váltósúlyú Resofszky is.

Az előzőek alapján az olaszok ellen mindkét birkózásnemben biztos győzelem, a németek ellen szabarfogásban győzelem valószínű, görög—rómaiban a verseny nyílt; a németek az olaszokat mindkét birkózónemben bizonyára le fogják győzni.

Céllövőink az elmult évben 53 csúcseredmény közül 38-at adtak át a multnak jeléül annak, hogy mostani versenyzőink méltóan töltik be Halassy olimpiai bajnokunk, világbajnokaink helyét. Az elmult évben ugyan nem volt céllövőinknek országok közötti válogatott versenye, mégis Balogh (Műegyetemi LE) céllövőpisztolyban 561 pontos világcsúcsot ért el (60 lövésből) megjavítva Ullmann (svéd) berlini olimpiászon elért 559 körös világcsúcsát. Automatapisztolyban a külföldi versenyzők még mindeddig nem tudták megdönteni a magyar világbajnokcsapatnak a lúzerni világbajnokságokon (1939) elért világcsúcsot. Kisöblű versenypuskában Csákoly álló testhelyzetben 381 körös világcsúcsot ért el (40 lövésből), Budaynak a lúzerni világbajnokságokon térdelő testhelyzetben elért 392 egységes (40 lövésből) eredményét még nem szárnyalta túl senki. A németek céllövői szintén elsőrangúak, amit az olimpiászon elért sikerük (automatapisztoly 1. Van Oyen, 2. Hax — céllövőpisztoly: 2. Krempel) is igazol; az olaszok már nem olyan jók, mint a németek és magyarok (automatapisztoly: 6. Bonisegna — berlini olimpiász). A céllövéssel kapcsolatban meg kell említenem, hogy a pillanatnyi forma, erőnlét, a versenyen levő időjárás talán egyik sportágban sem érezteti annyira hatását, mint a céllövésben. Mindent egybevetve, német-magyar mérkőzésen nyílt a verseny, magyar—olasz összecsapáson magyar, német—olaszon német győzelem valószínű.

Festő Szabó László emh.

* *

IDŐSZERŰ BESZÁMOLÓ.

Helyi vonatkozású eredmények: A jan. 31., febr. 1—2-án megtartott főiskolai síbajnokságokon Lautner (SMAFC) 6-ik lett (1:01.59 mp), a MAFC csapata pedig — amelyben a soproni Lautner és Bendik is futott — a LASE mögött másodiknak futott be (5:31.38 mp). A febr. 22-én a Mátrában lefolyt országos sífutóbajnokságon a soproni Lautner 26-ik lett (1:06.52 mp), a MAFC csapata pedig 3-ik (5:21.26 mp) helyezést ért el az 5-ös csapatversenyben.

Magyar vonatkozású hírek: A február eleji berlini nemzetközi úszóversenyen Eleméri és Tátos, a kitűnő formában lévő svédekkel szemben, nem tudott sikereket elérni. 100 m-es gyorsúszásban a svéd Olsson 58.6 mp-es jó idővel nyert a magyar Eleméri és a német Schröder előtt; 200 m-en az Arne Borg utódjaként emlegetett Björn Borg 2:10.8 mp-es új Európa-csúccsal nyert a németek és Tátos előtt.

Nagyvilág: Úszás: A francia Nakache Toulouseban Balke (német) 1:09.5 mp-es Európa-csúcsát (100 m-es mellúszásban) 1:08.6 mp-re javította. Labdarúgás: Dél-Amerika labdarúgóbajnoka az amsterdami olimpiai bajnok Uruguay lett, amennyiben a döntőmérkőzésen Montevideoban 1:0 arányban elverte régi riválisát Argentinát; további helyezések: 2. Argentina, 3. Brazilia, 4. Paraguay. — Bécsben Svájc válogatottja nagy küzdelem után 2:1 arányban legyőzte Németország együttesét. A győzelmet a svájciak mindent elsöprő lendületüknek és lelkesedésüknek köszönhették. Öttusa: Az első téli öttusán (sílesiklás, sífutás, céllövés, párbajtőrvívás, lovaglás) a vendéglátó Svédország 3-as csapata legyőzte Svájc együttesét. Egyénileg az első három svéd lett Bratt, Glutt, Engel személyében Athletika: A newyorki fedettpályaversenyen a nagy formában levő rúdugró Warmerdam 458 cm-re javította Maedows berlini olimpiai bajnok 445 cm-es fedettpálya világcsúcsát; Rice, az amerikaiak neves hosszútávfutója a 2 mérföldes futás fedettpálya világcsúcsát szárnyalta túl, amennyiben 8:25.8 mp-et futott, ami jobb a finn Mäki 8.53.2 mp-es nyiltpályán elért világcsúcsánál is. Jégkorong: Svájc B) —Franciaország 7:5.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Balekfogadás.

Régi diákszokásaink közül azokat fogjuk selmeci rovatunkban bemutatni, amik ma is életben vannak és olyan sorrendben, ahogy a Sopronba kerülő balek találkozik velük. Elsőnek kell említenünk a balekok díszes fogadását.

A balek minden tekintetben az isteni fényben tündöklő Firmák támogatására szorul. Ezt mi firmák nagyon jól tudjuk és éppen ilyen jól tudták selmeci elődeink is. Ezért a zöldfülü balekot első lépésénél pártfogás alá vesszük.

Bizony szent kötelességünk érdekében nem rösteliük a fáradtságot és kimegyünk érkező balekjaink elé a vasútállomásra. Ünnepélyesen fogadjuk, nehogy a szerencsétlen elveszítse a fejét, a nagyvárosba érkeztekor. De arra is vigyázunk, hogy a magát „valaki"-nek képzelő, frissen érett ifjú öbnizalom túltengésében valami bolondot ne cselekedjék. Érezze azt, hogy egy tanácstalan, szerény kis balek, akinek még sokat kell tanulnia és tapasztalnia, hogy érettnek érezhesse magát. Tudja azt, hogy nincs egyedül, hanem vannak, akik törődnek vele, megfeddik, ha kell, segítenek neki és tanácsokkal látják el, ha rászorultnak érzi magát. De nagyon kevés az ilyen balek. A legtöbb azt hiszi, hogy az érettségi az emberiség szellemi nagyságai közé emeli. A balekfogadás és a későbbi balekvizsga aztán bebizonyítják neki az ellenkezőjét.

Sok mindent meg kell tanulnia egy baleknak, amíg bevesszük magunk közé. Kimegyünk az állomásra és vigyázunk, hogy jó édesapja pénzét ne költse felesleges kocsikázásra, hanem gyalog kísérjük szállására. De mitől is izmosodna a balek, ha nem maga cipelné csomagjait. Igy azután körülsétáljuk vele a várost, hiszen illik, hogy megismerje azt a helyet, ahol életének legszebb éveit, vagy évtizedeit, mint egyetemi polgár óhajtja eltölteni. S ha egyéb tréfákat nem kap, még jól jár, mert Selmecen az volt a divat, hogy az előző állomásról gyalog sétáltatták be az ifjút a városba Itt is előfordult, hogy Balfon leszállítottak néhány balekot a vonatról soproni beutazási engedély beszerzése céljából. Sok balek jött már haza gyalog a Muckról, vagy Brennbergbányáról és sok várta a villamost az uttesten hagyott sinek mellett, mikor már az évtizedek óta nem közlekedett.

Nézzük talán meg, hogyan fogadtunk balekot 1941-ben egy napsütéses szeptemberi délután.

* *

A kehes kis mozdony prüszkölve vonszolta maga után a kocsikat. A szeptemberi napfény melegen tűzött be az ablakokon. Benn egy divatos öltözetű fiatalember ült a kemény fapadon. Unottan szívott egyet-egyet a cigarettáján. Az ablakhoz lépett. Kinn a táj képe már megváltozott. A Kisalföld egyhangú síkját kisebb-nagyobb dombsorok váltották fel. Közeledünk Sopronhoz, állapította meg magában órájára tekintve.

Furcsa érzés fogta el. Vajjon mi vár reá ebben az ismeretlen, idegen városban az öt év alatt, amíg itt kell lennie, hogy oklevelet szerezzen? Siker, sikertelenség, öröm, keserűség? Elgondolkozott. Kétkedő érzése eltűnt lassanként. Nincs mitől félnie, állapította meg magában óriási önbizalommal, amivel csak a frissen érettségizettek dicsekedhetnek. Hiszen jeles érettségit tart a kezében, s ezek után nem lesz nehéz az egyetem. Máskülönben is talpraesett, okos, érett férfinek érezte magát. Egy levelezőlapot húzott elő a zsebéből. Soproni Főiskola dékáni hivatala értesíti benne, hogy a bányamérnöki osztályra felvették. Büszkén nézegette a címzést:

„Tekintetes Bércz János úrnak!"

Hja, tekintetes úr vagyok — állapította meg jólesően, s egyszeriben elszállt minden bizonytalanság a lelkéből. Rágyújtott egy újabb cigarettára, s gőgősen fújta a kék füstöt.

Fiatal erdőben futott a vonat. Majd az erdő kettévált, s egy völgy nyilt meg fiatalemberünk szemei előtt. A völgyben száz, meg száz ház sorakozott egymás mellé. De kicsinek találták a helyet, mert felkapaszkodtak a szemben lévő hegy oldalára is. Egészen a fenyőerdő széléig merészkedtek. A délutáni nap csodás szinekbe vonta a közeledő város fénylő tetőit, égfelé mutató tornyait. Lenyügözte a gyönyörű látvány, de nem sokáig gyönyörködhetett. A vonat eszeveszetten vágtatott át egy viadukton és egy kanyarodással befutott a városba.

A kalauz végigment a kocsisoron: Sopronban vagyunk!

Levette a fogasról felöltőjét, fejébe nyomta legújabb divatszerinti fehér szalmakalapját. Végig pillantott önmagán. Meg volt elégedve. Barna antilop cipőjéhez jól vágott galambszürke nadrágja, pepita kabátja. Pettyes csokornyakkendőjén még egyet igazított. Mint a megtestesült jólöltözöttség szállott le a vonatról. Hatalmas böröndjével, hegedűtokjával, tenniszütőjével megpakkolva, sietett az állomás előtti taxik felé. De odáig nem jutott el. Egyszerre egy különös társaság közepén találta magát. Vagy 8-10 egyenruhás fiatal férfi között állt. Különös fekete és barna rézgombos kabátjukon furcsa színes foltok tarkállottak. Némelyik egész kézimunka remek volt. Deli fiatalemberünk bámész meglepetéséből még fel sem ocsudott, mikor az egyik fekete kabátos, akinek a vállán tenyérnyi piros szalag virított, hozzá lépett és kezét nyújtotta.

— Zsolt Gábor vagyok, az Ifjúsági Kör első-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

éveseket gyámolító és útbaigazító ügyosztályának elnöke. Láttuk rajtad, hogy balek vagy, hát azonnal segítségedre siettünk.

— Bércz János elsőéves bányamérnökhallgató.

Balek! — javította ki kórusban az egyenruhások csoportja a nyelvbotlást.

— Mutatkozz be bányász és erdész firmáidnak, utasította a vörös szalagos.

— Van-e lakásod? — kérdezte azután.

— Igen, felvettek a Szent Imre kollégiumba — felelte a hódító fiatalember.

— No, akkor gyere velünk, majd mi elvezetünk!

— Messze van ide, — kérdezte a balek, — mert akkor hivok egy hordárt!

— Itt van a szomszédban. Felesleges hordárra költened jó édesapád pénzét, mikor magad is elbírod.

Azzal elindult a menet az út közepén. Elől a piros szalagos bányász, utána a balek összes csomagjaival megpakkolva. Körülötte a többiek élénken magyarázgatták a város útbaeső szépségeit és szépeit, akik nagy szemekkel, mosolygó arccal figyelték a járdáról az úton vonuló díszes gyülekezetet.

A szerencsétlen balek nem látott semmit a Deák-tér szépségeiből, a Széchenyi szoborból, az impozáns Kaszinóból, nem látta a kacagó szemű lányokat, csak a böröndje őrületes súlyát érezte és azt, hogy kánikulai erővel süt a szeptemberi nap.

Egy jó negyedórás gyaloglás után a türelmesen izzadó balek megszólalt szuszogva:

— Messze van még a Kollégium?

— Türelem a nagyok erénye! — intette egy barnakabátos erdész firma.

A Royal-kávéházzal szemközt aztán megállt a balek, hogy nem bírja tovább.

— Miért nem szóltál, hogy fáradt vagy, — kérdezte a vörösszalagos bányász?! Pihenhetünk, ha akarod!

Azzal leültették a böröndjére az útszélén. De nem sokáig hagyták lustálkodni. Az egyik szakálas erdésznek feltűnt a hegedűtok.

— Mi az, te zenész lélek vagy balek?

— Igen. Imádom a zenét. Legkedvesebb szórakozásom. Legjobb barátom ez a hegedű. Megért bánatomban, örömömben. Boldog vagyok, ha megszólaltathatom.

— Na, akkor nem fosztunk meg ettől az örömtől, hegedülj csak nekünk valami szépet!

— Itt az utcán?! — kérdezte tétován az elpilledt ifjú.

— Nem, majd kibéreljük neked azonnal a Kaszinó összes termeit!

Nem volt kitérés. Fel kellett állnia a sarkon és húzta szívszakítóan Rákóczi kesergőjét. Az emberek megálltak a különös látványra. A fiúk minden járó-kelőt figyelmeztettek, hogy hallgassa, milyen szépen hegedül az új balek. Tekintélyes tömeg gyűlt össze. A balek nagyon kényelmetlenül érezte magát a tömeg közepén, de nem tehetett semmit, hát muzsikált. Játszotta sorba a kívánt darabokat, míg csak „védelmezőinek és útbaigazítóinak" tetszett. Aztán megindultak tovább.

— Borzasztó messze van a Kollégium a vasútállomástól — állapította meg némi gyanuval a balek, amint a törvényszéket elhagyták és bekanyarodtak egy utcába.

De a firmák megvigasztalták, hogy ebben az utcában lesz a nevezetes épület. Nagy kő esett le a balek szívéről. Megnézte az utca táblát: Klebelsberg utca.

— Itt fogok hát lakni. — állapította meg jólesősen.

Csakugyan az utca jobb oldalán hatalmas iskola, vagy kollégium-szerű épületek emelkedtek. Amíg odaértek, kísérői elmesélték, hogy nagyon jó helye lesz itt. Sok vidám fiú lakik a Kollégiumban. Kényelmesek, szépek a szobák és az apácák remekül főznek.

Odaértek a kapu elé, a fiúk elbúcsúztak a balektól. Elegáns balekunk pedig porosan, holt fáradtan megnyomta a kapucsengőt. Az ajtó kinyilt egy résnyit és egy kedvesnővér fátyolos feje jelent meg benne.

A balek kissé meghökkent, de nyomban észbekapott. — persze, a főző apáca. Azzal illendően köszöntött és felkapva csomagjait, benntermett.

A kedvesnővérnek elakadt a lélegzete a váratlan meglepetéstől. Kit tetszik keresni? — kérdezte ijedten.

— Bércz János vagyok, megjöttem.

A kedvesnővér csak dadogni tudott: hogy . . . hogy . . . hogy tetszik mondani?

— Már a múlt héten megkaptam az értesítést, hogy felvettek, hát megjöttem — mondta kissé türelmetlenül a balek.

A kedvesnővér egyik szédülésből a másikba esett.

— Hová vették fel kérem? ? ?

— A Szent Imre Kollégiumba!

— De bocsánatot kérek — szólt most a nővér szent haragra gerjedve — ez nem a Kollégium, hanem az Isteni Megváltó Leányainak Anyaháza.

Szegény balek azt sem tudta, hogyan került ismét az utcára. A firmák közül már egyet sem látott. Támolyogva indult meg az utcán. Nagyon kicsinek, tanácstalannak érezte magát, a „tekintetes úr" egyedül egy ismeretlen város közepén. Sokára egy taxiállomásra bukkant. Bevágódott az egyikbe és elvitette magát a Kollégiumhoz.

Mikor megálltak a hatalmas épület előtt, rögtön megpillantotta a kapu felett a megnyugtató felírást: Szent Imre Kollégium. De azért kétszer is megkérdezte a kocsivezetőt, hogy jó helyen jár-e?

Gyanakodva csengedett be. Egy szolga nyitott ajtót. Alig ért be a folyosóra, elébe toppant a vörösszalagos bányász. De már szalag nélkül és szigorú arca mosolygós, kedves volt.

— Megjöttél balek? Isten hozott! — nyújtotta neki a kezét.

— Na gyere, felviszlek a szobádba, ott lerak-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

juk a csomagokat és megyünk az igazgató úrhoz.

Azzal belekarolt, kivette kezéből a bőröndjét és vitte magával az emeletre. A balek elképedve fogadta a kedvességet, nem tudta mire vélni a dolgot. Bizalmatlanul nézegetett körül, vajjon ebből mi fog kiderülni. De várakozása ellenére minden rendben ment. A firma megmutatta szobáját, bevitte az igazgató úrhoz, sőt segített neki a szoba elrendezésénél, apró jótanácsokkal látta el a kicsomagolás közben. És ajánlotta a tanácstalan kis baleknak, hogy a holnapi iratkozásnál segítségére lesz.

Már éppen kétségbe akarta vonni a balek kedves firmájának és a szigorú, vörösszalagos bányásznak a személyazonosságát, amikor a firma kedélyesen felnevetett.

— Na, téged jól megjárattunk a délután!

Podányi Tibor bmh.

Útmutató

ERDÉSZETI LAPOK. 1942. II.

Bíró Zoltán felsőházi felszólalásaiból:

„A munkafegyelem és munkateljesítés legfontosabb biztosítékát abban látnám, hogy az ellátást méltóztassék a termelő üzemen keresztül, a teljesítéshez kötni. Az első világháború alatt, amelyik napon a munkás beszüntette a munkát, beszüntették a munkás ellátását. De kézben volt az üzem is, mert tudta, hogy ha nem szállítja le az árut, beszüntetem az ellátást és megáll az egész üzem. Ez a megoldás az, mely biztosítja a rendet, a munkafegyelmet és visszaszerzi a pénz értékét a legszélesebb néprétegek között."

„Több mint tizennégyezer magyar mérnökből ma 4500 tagja van a Mérnöki Kamarának. Nagyon visszás az, amikor a kamara az egész mérnökséget hivatott kifelé és felfelé képviselni és a fegyelmi jogot is gyakorolni a mérnökök felett, hogy ezt a felügyeleti jogot nem kamarai taggal szemben nem gyakorolhatja."

„A mérnökhiányt a fiatalsággal pillanatnyilag pótolni nem tudjuk. Méltóztassék a még munkaképes, idősebb tisztviselőket létszámon felül helyezni, tehát az állásokat betölteni, mert a fiatalabb generációra szükség van a még nagyobb fizikai készséget is igénylő, külső felvételeknél és tervezési munkáknál. De joggal elvárhatják ezek a fiatalok azt, hogy ennek ellenében előléptetési, családalapítási lehetőségüktől és a jobb megélhetés biztosításától elzárva ne legyenek."

„T. Felsőház! Az a fiatalember, aki 18—19 éves korában teszi le az érettségit, négy és félévig nagyon keményen tanul a főiskolán azért, hogy a diplomát megszerezze. De az utána következő két esztendőt is elveszíti, mert az ép, egészséges testalkat a mi szolgálati ágazatunknál elengedhetetlen kellék lévén, a hallgatók 98 százaléka katona, ahonnan 26 éves korában kerül ki. Majd elmegy 140 pengő fizetéssel gyakornoknak és végzi a legnehezebb felvételi munkát, mely az összes tervezések alapja. Az a tiszteletteljes kérelmem a miniszter úr őexcellenciájához, méltóztassék lehetővé tenni, hogy ezek a fiatalemberek éppúgy mint a vízrajzi szolgálatnál, egyenesen segédmérnököknek neveztessenek ki."

A miniszter válaszában kifejtette, hogy 603 erdőmérnökkel szemben 46 gyakornoki állás van, ezeknek csökkentését tervbe vette.

A „Bányászati és Kohászati Lapok" hetvenötödik, azaz idei évfolyamának számai éppen olyan jelentősek szakirodalmi szempontból, mint az eddigiek. Sík L. Zsigmond okl. bányamérnök révén részletes ismertetését kapunk már az első számban a Lyukóvölgyén, Magyarországon először alkalmazott fagyasztásos aknamélyítő eljárásról Futóhomokszerű iszapos, alig vagy egyáltalán nem vízmentesíthető fedőrétegeken keresztül való telepfeltárásra ez a legalkalmasabb módszer. Ugyancsak közli Muttnyánszky Ádám gépészmérnök „Az aknaszállítás néhány kötélproblémája" című munkáját, amely értékes üzemi megfigyeléseket tartalmaz s az észlelt jelenségek magyarázatát logikusan fejtegeti.

A második és harmadik szám Verő József dr. értekezését tartalmazza: „Az öntött tuskókban mutatkozó különválások elméletéről" címmel. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a különválási folyamatok ismerete nélkül az egész öntészeti technika hiányos és sokszor hibás eredményekhez vezethet. Kohászok különös figyelmébe!

Bányaüzemek szempontjából jelentős tárgyat dolgoz fel a február 15-i számban Boldizsár Tibor: „Az emberi szervezet oxigénellátása és az oxigénellátás zavarai" címmel.

* *

A „Nimród Vadászlap"-ban érdekes cikk jelent meg a folyvást csökkenő fogolyállomány megmentése érdekében. A cikkíró a fogoly életkörülményeinek, magyarországi helyzetének ismertetése után megemlíti az orvoslásra vonatkozó elgondolásait. (Nimród Vadászlap febr. 20.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Meddig még?!

A színpadi színészet igazi válsága a nagy darabhiányban rejlik. Amíg régen egy-egy darab néhány színházban sokszor heteken, sőt hónapokon át tomboló siker közepette futhatta ki magát, addig ma a helyzet nagyon megváltozott. A felszínre dobott sok újdonsült alkotás következtében és a kínálat megnövekedése folytán nagyban megcsappant az árú minősége — annak ellenére, hogy a feltűnő nagy kereslet ezt nem tette szükségszerűvé. A színházak nyitott ajtókkal, kecsegtető sikerek reményében várják a jó, új darabokat, melyek — sajnos — nem jönnek. Vagy ha nagy ritkán be is téved egy-kettő, oly silány az újszülött, hogy életbenmaradásához még a mesterséges életkörülmények alkalmazásával sincs semmi remény.

Pedig a közönség áhitozik az új darab után, de a nagy várakozásában is mindenkor mértéket tart és megköveteli, hogy az jó is legyen. Jó legyen a művészet nemes értelmében, vagyis az érdeklődést lekötve, tudjon szórakoztatni és nemesebb érzéseket kicsiholni. A ma szellem emberét a nagy hiány nem téveszti meg és nem hajlandó sem a közölnivalót, sem pedig a közlésmódot nívósüllyedéssé kárhoztatni. A mai közönség igényesebb, éppen a szorosabb kapcsolat révén, mely a gyakori mozi és színházlátogatás következménye. Ma a színpadi események gyorsabb és sűrűbb pergése nagyban kitágította a szemlélő nézőterét és ebbe a távolabbi perspektivával rendelkező horizontba kétségtelenül nehezebb elfogadhatót, vagy különösképpen szórakoztatóan tökéletest beállítani. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy most már nincs mérték és a szükségletek kielégítésére minden megengedhető. Éppen ellenkezőleg. Örülnünk kell, hogy a közönség magasabb életszemlélete a művészetek terén is felfelé tör és ezt nem szabad giccses próbálkozások útvesztőjében megsemmisíteni, vagy akár tévútra vezetni.

Nem szabad tűrnünk a ma torzszülemény színdarabjaiban uralkodó vad kultúr-bolsevizmust, mely silány mondanivalójában a sikerhajhászás közepette a legnemesebb és legszelídebb emberi eszméket és érzéseket szennyezi be. Ezt az erőszakos lélekátváltást, melyet nyugodtan nevezhetünk léleknélküliségnek is, meg kell akadályoznunk, mint ahogy megakadályozza maga a közönség is mesterkéletlen szelekciója által, vagyis azáltal, hogy egyszerűen távoltartja magát tőle! A tátongó színházi nézőterek ennek bizonyítékai. A színlap már magában hordja a sikert vagy a sikertelenséget is, nemcsak vidéken, de a fővárosban is. De különösen tapasztalható ez vidéken, hol nem annyira a színészi játék nyujtja az élvezetet, hanem maga a mondanivaló. És éppen itt a hiba a ma szerzői igen mostohán bánnak a mondanivalóval úgy annyira, hogy a közepes színészek egyáltalán semmit nem tudnak belőlük kihozni. Legfeljebb egyet, amit megérdemelnek — agyon tudják vágni, a szó igazi értelmében.

A soproni példa tanubizonyság. A közönség után tátongó színházat csak a régmult feleleventése tudta nyüzsgő életté varázsolni, mely felidézte a gazdag multat. A Varázskeringőnek és társainak kellett újra színlapra kerülnie, hogy a helyet az újdonságnak elvét meghazudtolva, learassa a győzelem pálmaágát. A mondanivaló érzelmi és zenei gadagsága legyőzte a ma gyenge fajtájú, prózába bújtatott operetteit, melyeknek szokványos silány helyzetkomikumai és verítékszagot árasztó lapos humorai még a kisebb igényeket sem tudják kielégíteni.

Ugyanígy, sőt még komolyabban vagyunk a próza terén. A próza érdekkörének társadalmi rétegeződése szempontjából ma határozottan a szellemi felsőbbségek műfaja és eme körülményénél fogva e téren már csírájában megbukik minden dilettanizmus felé hajló kísérlet. Ha rossz a darab

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

felépítése, hamisak a jellemek, a közönség nem reagál rájuk, nem vesz róluk tudomást és így cselekmény hiányában únja magát a színházban, mint a szezón annyi sok darabjában megtörtént. Az egy Kaland volt az, mely feszült idegzetű nézőteret varázsolt, bizonyítván, az érték még a szükség idején sem süllyedhet el.

Mindezek mély tapasztalatok. Keserű próbálkozások tapasztalatai, de szükség volt ezekre a próbálkozásokra, hogy meggyőzőbben vallhassuk és szilárdabban hihessük azt, amit tudtunk: a mondanivaló gazdagsága lehet csak igazi értéke és erőssége a színészetnek, főleg a vidékinek. Látjuk és tudjuk a siker zálogát, mikor lesz már vége ennek a hiábavaló sötétben bujkálásnak és mikor irtják ki végre örökre a magyar színpadról azt, ami sem irodalmilag, sem erkölcsileg nem oda való!

Meddig kell még várnunk?!

(—tike.)

Pergő kockák.

Az emberek félnek a valóságtól, nem szeretnek annak igazi arcával szembe nézni, különösen akkor nem, ha abban az arcban saját tulajdonságaikat vélik felismerni. Még hozzá éppen a rosszat. Megmondani a valót, ma hálátlan feladat. De mégis szükség van rá. Azonban, hogy sértődöttség és harag ne legyen belőle, a realitás mezejéről a szimbólumhoz kell segítségül folyamodni és egy képzelt alakot kell az emberi tulajdonságok összességével felruházni. Ezt az utat járja Walt Disney legújabb színes rajzfilmjében, a Pinocchióban is, melyben mondanivalóinak szatirikus csipkelődéseit mesén keresztül adagolja. Az élettelen fabábú mélységes ábrázolása azonban minden emberi leplét rántja le és a fabábú szenvedések árán szerzett élettapasztalatai az emberiség örök lelkének hű tükrét adják. Két mély emberi érzés párhuzamos kibontakozása adja minden cselekedet magját, a könnyelműségé és a jóhiszeműségé. Ez a kettő az, mely csábító hatalmánál fogva sokakat eltérít az igazság útjától, ha nem kerekedik bennük felül a lelkiismeret szava. A költő szavai kelnek életre a rajzoló figuráiban és mozgalmasságuk érzései közepette kristályosítják ki a mindenkor követendő eszmei célt.

Pinocchió a képzelet művészete volt, Ninocska pedig a valóságé. Greta Garbó csodás alakítása ismét lenyügöző volt. Felcsillanása ismét tündöklő fényt és pompát hozott a film történetébe. Ninocska alakítása tehetsége dominálása mellett a tökéletes és művészi diadala volt. Eszközei, melyekkel hatását eléri, szinte lenyügözőek és magukkal ragadók. Minden mozdulata, minden tette tökéletes összhangot árul el és a legbensőbb emberi érzésekből fakad. Kifejezése a legtisztább csillogó drágakő, mely mindenkor a ráontott fény sugarait szórja vissza. Az a skála, melyen érzésvilágát végigvezeti, gazdagabb a legdrágább kincsnél és felöleli az eszmei tartalom fanatikus ragaszkodásától a szerelmes nő minden elvet leromboló hatalmáig vezető utat. Csodás a lelkében végbemenő harc érzékeltetése, amíg az eszmékkel átitatott pártharcos feladva elveit, odaadja magát igazi hivatása, a szerelmes nő szolgálatába.

Régi melódiák új köpenyegbe bújtatása és kis modern ízzel történő megfűszerezése volt a Leányvásár, mely az operett eszközeivel próbálta a cselekményt filmre vinni. A változaton mindvégig látszik, hogy a rendező, de maguk a szereplők és a forgatókönyv író is erősen küzdöttek a színpad- és a filmhatások szétválasztásával, de sajnos sok esetben eredménytelenül. A korszerű átmázolás nem tudta végkép eltüntetni az eredeti alapmotivumot, melyet mint operett szerzett magának. A film főerőssége Szeleczky Zita szép és közvetlen egyénisége, kinél azonban sajnos a tehetség kárára túlsúlyban van a szépség. Festményi kép — élet nélkül.

Nevető orkán jutalmazta a Kölcsönkért férjek minden egyes jelenetét, melyben a cselekmény fő mozgatóereje a magyar filmekben oly nagyon ismert véletlen. Ismét erre épül fel az egész téma. Arra a véletlenre, mely oly nagy tud lenni és oly könnyen tud világrengető problémákat percek alatt megoldani és főleg szerelmes szíveket összeboronálni. De vígjátéknál mi kellene egyéb?! Gyártói viszont ennek szánták és céljukat el is érték. Különösen tomboló siker Vaszary Piri alakítása. Kár, hogy ezt a nagytehetségű vígjáték színésznőt nem tuttatják többet és főleg nagyobb szerepeket nem adnak neki. Természetesen csak idős szerepeket!

(—lkó.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

VERES PÉTER: FALUSI KRÓNIKA.

A gondolkozó koponya tárgyilagosságával írja le a puszták fia balmazújvárosi szűkebb hazájának életét. Ma, amikor divatba jött a falu és vele a paraszti életforma idealizmusa, Veres Péter tántoríthatatlan józansággal írja le belőle azt, ami van. A szolgasors kilátástalanságát, a földéhes zsellérek örök harcát a bérlők és egymás ellen, a juhász- és kondásélet keserves küzdését a falat kenyérért. Nem érvel, nem lázít ez a könyv, csak olyant ír le, ami igaz, írója csak azt tartja kötelességének, hogy megmutassa a fájó sebeket, mert úgy könnyebb orvosolni, ha ismerjük a bajt. Érdekes, mindvégig érdeklődést lekötő olvasmány és az egész úgy hat, mintha szerzője mesét mondana esténként, ha tagjai már elfáradtak a sok munkától. Tárgyilagossága ellenére is mélységes szeretetet érez az olvasó a sorokból, mely az írót emlékeihez köti. A magyar fiatalság örül, hogy végre tiszta képet kapott a magyar puszta életéről ebben a könyvben, mert ideje már, hogy végre ebben a kérdésben tisztán lássunk.

GÁBOR ÁRON: MAGYAR HADITUDÓSÍTÓ TÚL A SZTALIN-VONALON.

Első háborus könyv a keleti frontról és Szovjetoroszországról, magyar írótól. Szerzője, mint a Honvéd haditudósító század tagja járta be Oroszország egy részét, amelyet eddig gondosan elzárt Európa elől a Sztalin-vonal. Izgalmasan érdekes, időszerű és igaz írás a Szovjet valódi arcáról. Objektiven mutatja be, milyen volt az élet azon a földön, amelyet huszonhárom éven át csak alig-alig ismert a világ. Ezenfelül a magyar honvédek hősi küzdelmeinek hű krónikája is és színe, eleven beszámoló a modern hadviselésről, új Európa népeinek keresztes hadjáratáról.

MÉSZÁROS KÁLMÁN: ABESSZINIA, A VADÁSZOK PARADICSOMA.

Mészáros Kálmán dr., az Afrikában élt magyar orvos lenyügöző alakban tárgyalja Abesszíniát. Orvosa volt az abessziniai fejedelmeknek és betekinthetett Abesszinia legsötétebb életébe. Résztvett olyan vadászexpediciókon, amilyenekben rajtakívül eddig csak nagyon kevés fehér embernek volt része. Az oroszlántól kezdve az orrszarvún, vadbivalyon keresztül vadászott minden nagy és kisebb vadra. Ezeket az izgalmas vadászélményeket, valamint a többi nagyon érdekes abesszíniai tapasztalatait írta meg sok érdekes képpel illusztrált albumalakú könyvében.

FERTSEK FERENC: BOLDOGOK ÉNEKE.

Az emberi lelkek legmélyebb rejtekét nyitja meg az a regény, amely himnuszi magaslatokon járó története egy nagy szerelemnek. A huszonnyolc éves férfi és a tíz esztendővel idősebb nő találkozik ebben a szerelemben. A nő menekül a boldogság elől, mert nem akar újabb tíz esztendő után, amikor utoléri a kora, fiatal párja mellett szenvedéssel fizetni. Ezt a lelkek rejtekéből felbuzduló történetet mély lírával írta meg a szerző. A sajátos írói értékeket reprezentáló regény nemes emelkedettsége, finomsága mellett vonzóan érdekes olvasmány, amely egyes részleteiben bepillantást enged a régi letűnt kereskedőházak történelmi hűséggel megírt világába.

SÖTÉR ISTVÁN: JÓKAI MÓR.

Az a Jókai-kép, amelyet Sötér rajzol, nem törli el a nemzet tudatában élő arckép hagyományos alakulásait, de újra színezi és életteljesebbé teszi. Egészen újszerű megállapításokra jut például Jókai romantikája, mint az egyes művekben nyilvánuló reálista ábrázolásmód ellentéte dolgában. Alig van könyvolvasó, aki ne őrajta nevelődött volna és ne köszönne neki elmúlhatatlan örömöket.

BOGNÁR CECIL: MI ÉS MÁSOK.

Ez a könyv elválaszthatatlan örök társunkról, saját magunkról szól. Végig kísér bennünket az életen és mégis ismeretlen marad a számunkra, mert egy hosszú élet sem elegendő arra, hogy igazán és tökéletesen megismerjük magunkat. Ha valamit nagyon alaposan ismerünk, azt szoktuk mondani, hogy úgy ismerjük mint a tenyerünket, pedig testünknek ezt a részét, amit valóban legtöbbször látunk, sem ismerjük eléggé. A könyv nem a lelkiélet nagy kérdéseit tárgyalja, hanem csak a mindennapi élet apró dolgait. Célja, hogy felhivja a figyelmet azokra a jelentéktelenekre látszó kis jelenségekre, amelyek mellett a legtöbben elhaladnak anélkül, hogy tudomást vennének róluk. A könyv olvasása végén jobban ismerjük magunkat és másokat, mind eddig.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád.— Nyomatott Király nyomda Sopron, Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1 9 4 2

MÁSODIK ÉVFOLYAM — NEGYEDIK SZÁM — ÁPRILIS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Kedves olvasóinknak boldog magyar húsvéti ünnepeket kívánunk!

Tartalom.

	Oldal
Gacs János: Nemzedékek problémája és politikai nevelése	1
Ostoros György: Indul az élet. (Vers.)	2
Maller Kálmán: A vakfolt	3
Szemszögből	4
Hangverseny után. (Vers.)	4
Igy történt	5
Ifj. Reuter Camillo: Nagyváradtól Gyergyószentmiklósig	7
Halál az erdőn	9
Azok a mai fiatalok	10
N. N.	11
Kovács János: Felfelé indultak	11
Hirek	13
Tagló	14
Varga Domonkos: Mit láttam Finnországban?	17
Festő Szabó László: A Távol-Keleten szembenálló hatalmi csoportok gazdasági erői	18
Selmec	21
Kolodzey Tibor: „Selmec alias Ika villa"	23

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radírok, töltőtolltináták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Nemzedékek problémája és politikai nevelése

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

Az élet természetes folyamata és rendje hozza magával, hogy az élet munka és őrhelyein nemzedékek váltják egymást. Ahogyan a családban az apát a fiú, a fiút az unoka követi, hogy a családfát fönntartsa, a család hagyományait, értékeit megőrizze; az utódoknak átadja; ugyanígy a nemzet életében az egymást követő nemzedékekre száll a történelmi mult sok-sok értéke, hagyománya, tanulsága, hogy azokat megőrizzék, tovább fejlesszék és végül ők is tovább adják.

Minél vészesebb idők és feladatok nehezednek egy nemzetre, annál inkább előtérbe áll az a követelmény és igény, hogy az ilyen nehéz történelmi időkben az egymástváltó nemzedékek minél nagyob tudással, felkészültséggel és rátermettséggel álljanak sorompóba, munkába, ha kell harcba a nemzet jövőjéért. A haza boldogulása megkívánja, hogy ezek a szolgálatába álló nemzedékek erősek, egészségesek legyenek testben, lélekben és gondolkodásukban. Öntudatosak és tisztánlátók a magyar sors irányításában. Ezért szükséges a kor követelményeihez mérten, hogy ezek az egymástváltó nemzedékek egészséges életfelfogást, helyes nemzeti tájékozódást és világszemléletet hordozzanak. A nemzet történelmi értékeinek megőrzésében és jövő kifejlesztésében okos céltudatosságot, a korszerű haladás megvalósításában megfelelő rugalmasságot és mérsékletet tudjanak tanusítani. A történelem során azt tapasztaljuk, hogy az egyes korszakok rányomják bélyegüket az ezen korszakokban benne élő nemzedékekre. Átveszik a kor gondolkodását és szellemét, életfelfogásukban, szokásaikban és alkotásaikban. S ha a kornak szelleme jó, egészséges és helyes, annak nyomán felemelkedés, boldog jólét fakad. Ha pedig rossz és téves, akkor nemzedékek szenvedik meg romboló, pusztító kihatásait. De áll az a tétel is, hogy viszont egyes nemzedékek gondolkodása, tevékenysége is átalakíthat egész korszakokat. Innen adódik a mi számunkra, magyarok számára is a nemzedékek problémája. A nemzet jövő szempontjából nem mindegy az, hogy fiatalságunk hogyan nevelődik. A magyar multból mit vesz át és mit visz lelkében a magyar jövőbe.

Ez a mai magyar fiatalság is egy a nemzedékek sorozatában. Magyar sorsunk legnehezebb és legválságosabb idejében él és nevelődik, talán még nehezebb idők terheinek hordozására és magyar feladatoknak céltudatos megvalósítására. Ez a mai nemzedék kevés nyugalmat és örömet élvezhet, de annál több megpróbáltatást, vihart, harcot él át. És mivel a jövő feladatai súlyosak, a felelősség és a kötelességek, melyek reá hárulnak komolyak és nagyok. Ezekhez a feladatokhoz kell edződnie és nevelődnie. Ebből a szempontból tartom szükségesnek ennek a nemzedéknek politikai iskolázását és nevelését. Az élet természetes folyamánya, hogy bizonyos idő multán ez a mai fiatalság kerül élre mint vezető elem. S akkor nemcsak beleszólása lesz a társadalom kérdéseibe, a nemzet életébe, hanem irányító szerepet kell hogy vállaljon abban. Aki pedig a nemzet sorsdöntő kérdéseiben szavát hallatni kívánja és abban tevőlegesen, irányítóan részt akar venni, annak megfelelő külpolitikai tájékozottságra és belpolitikai ismeretre van szüksége. Vagyis politikai nevelésre is szüksége van. Éppen ezért azt hiszem, hogy jó szolgálatot teszek a mi ifjúságunknak, ha a „Bástyánk" e rovatában egy-két cikkben a politikai nevelés és iskolázás kérdéseivel is foglalkozom.

Egyetemi ifjúságunk általában tanultságánál, műveltségénél fogva arra van hivatva, hogy népünk vezető elemét szolgáltassa. A mi műegyetemi ifjúságunk pedig életpályájánál fogva magyar népünknek éppen azt a munkás rétegét lesz hivatva vezetni, irányítani, amely néptömegekkel a nemzet és a munkásság rovására annyiszor éltek vissza. Visszaéltek vele azért, mert egyrészt ezek a munkástömegek nem voltak nemzeti szempontból helyesen nevelve és iskolázva; másrészt azért, mert őket saját, a velük dolgozó és köztük élő keresztény vezetőik, mérnökeik, fölötteseik helyett, tőlük idegen, sokszor a nemzettől is fajilag

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és lelkileg idegen politikai ágensek fogták be saját politikai érdekeik szolgálatába. Nem egyszer ezeket a megtévesztett magyar munkástömegeket szembeállították magával a nemzettel, a hazával. Magyar véreinknek tíz és százezreit tették idegenné, nemzetközivé, sőt ellenséggé. A szociáldemakráciát ezért felelősség tereli, még akkor is, ha azzal védekezik, hogy a munkássággal törődött, rajtuk segített, mert ezért a törődésért nem lett volna szabad a nemzettől és magyar fajától elidegeníteni és egy nemzetközi zsidó-szabadkőműves szervezetnek kiszoláltatni. Erre jellemző, hogy a magyar munkásságnak politikai szervezetét és pártját sem magyar szociáldemokrata pártnak, hanem „magyarországi szociáldemokrata szervezetnek és pártnak" nevezték. Szomorú, hogy ugyanennek a szociáldemokrata pártnak, ha kis töredéke is, még mindig tagja lehet a magyar törvényhozásnak és még ma is hatalmat és befolyást gyakorolhat a munkásság egy része felet. Pedig az 1918-as összeomlás és forradalomból, az 1919-es kommunizmusból okulnunk kell. Ez a marxista politika volt a legfőbb oka nemzeti összeomlásunknak és szétdarabolásunknak. Roppant válságon és rengeteg szenvedésen kellett átvergődnie a nemzetnek ezért a bűnös politikai ballogásért. Kimondhatatlanul nagy árat kellett fizenie az országnak, hitvány kalandorok lelkiismeretlen politikájáért. Nemzedékek szenvedik és fogják megszenvedni ennek a nemzet lelkétől idegen, bűnös kalandor politikának országrontását. A történelem ítélőszéke előtt azonban nem mentesülhet a felelősség alól annak a korszaknak államvezetése és az akkori művelt vezető osztálya sem, amelynek egy része, mint tudjuk, ugyanilyen szabadelvű, félig vagy egészen marxista vizeken evező elem volt. Olyan vezető réteg került egyidőben felszínre, amelynek lelkéből az akkori eszmeáramlat kilúgozta a keresztény hitet, a tiszta erkölcsiséget és az öntudatos nemzeti érzést. Ez a korszak a maga eszmeáramlatával és képviseletével csődött mondott. Letűnőben van, de még nem tűnt el teljesen. A nemzedék-váltás fordulóján vagyunk. Az őrségváltás folyamatban van, de még be nem fejeződött. Nem is fejeződik, mert ez állandó folyamat. Nemzeti életünk állandó felfrissülése. Ebbe a folyamatba kapcsolódik majd bele a mai ifjúság A közelmult tapasztalatait, okulásait örökségként hordozó, a jövő ígéretét megtestesítő, tettre kész akarattal valóra váltani elhivatott mai nemzedék. Ennek a nemzedéknek helyén kell hogy legyen a szíve és az esze. Ehhez kell bizonyos politikai tájékozottság és iskolázottság.

Amikor „Bástyánk"-nak ebben a rovatában az elkövetkező cikkekben a fiatal nemzedékek politikai neveléséről kívánok szólni, előre bocsájtom, hogy ezalatt nem értek napi politizálást, sem pártpolitikát, hanem az ifjúság részére egyedüli helyes nemzetpolitikai nevelést, ami a napi és minden pártpolitika fölött áll. Kérem, hogy így tekintse és így fogadja majd a mi ifjúságunk ezirányú tájékoztató soraimat.

Széchenyi Istvánnak figyelmeztető és tanító szavai álljanak előttünk e kérdések tárgyalásánál, aki ezeket mondta:

„A lehető legnagyobb bűn másokat vezetni, kormányozni akarni, ahhoz való képességek és tudás nélkül."

3.

Indul az élet.

Mint a lányok; lenge fehérben,
Vágyó lilában, égszínkékben
Futárok jönnek egyre,
Futnak a völgybe,
Kúsznak a hegyre,
Járják az erdőt és járják a rétet,
Súgnak a földnek és súgnak az égnek;
A rügynek, az érnek, a víznek, a vérnek:
„Add tovább, súgd tovább! Indul az élet!"

Vége a télnek,
Indul az élet!
Mozdul már, éled már minden
S a fákban valahol lenn
Megindul titkon a vér;
Csurranva csodás nyarakról,
Aranyló napról, napfény-aranyról
Lázas szavakkal mesél.

Mesél és énekel!
Tűzet és színt lehel
A zörgő ágba,
Fázós madárba,
Az alvó határba.

— Itt, lenn a völgyben, zsenge zöldben járok
S nyomban nyomomban a víg futárok.
Felém szaladnak, integetnek,
Csókolnak, dalolnak, szeretnek,
Fülembe súgnak, rám kacagnak,
Színt dobálnak és . . . elszaladnak. —

. . . Menj, Te is eléjük dallal;
Körülfognak diadallal,
Illatozó égszínkékkel,
Lilával és szép fehérrel!
. . . Hallgasd csak, hogy jönnek egyre,
Futnak a völgybe
S kúsznak a hegyre,
Járják az erdőt és járják a rétet,
Súgnak a földnek és súgnak az égnek,
A rügynek, az érnek, a víznek, a vérnek:
„Add tovább, súgd tovább! Indul az élet!"

OSTOROS GYÖRGY emh.

3.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vakfolt

Aki fehér lapra akár csak ceruzával felrajzol egymástól 10—15 cm távolságra egy keresztet, meg egy vele egy vonalban lévő nagyobbacska pontot s aztán mondjuk a kereszt felőli szemét behunyja s a ponttal szemben lévővel nézi most a keresztet, a pontot is látni fogja látómezejében, ha a lapot szeme felé közelíti. Ám egy bizonyos távolságban eltűnik a pont, hogy a lap pár centiméteres közeledése után újra láthatóvá váljék. Ennek a jelenségnek az a magyarázata, hogy a szemnek azon a pontján, ahol az idegszálak belépnek a szem bensejébe, hiányzik a recehártya. Ezt a helyet hívják vakfoltnak. Normális körülmények között ezt nem lehet észrevenni, mert két szemmel látás esetén ami egyikben nem látszik, az a másik szem látása által kipótolódik.

Ennek a szem szerkezetében lévő adottságnak az igazságát formulázzuk meg most a következőképpen: 1. éppen ott van a vakfolt, ahol a látást közvetítő ideg köteg a szembe lép, 2. mindkét szem munkája szükséges, hogy látásunk plasztikus, épp egész látás legyen.

Az elmondottakra azért volt szükség, mert ennek a fizikai látásnak a területén érvényes vakfoltnak a szellemi életben analógiája van. A hasonlóság olyan pontos, hogy a fenti két pontba foglalt igazság a szellemi életben is ebben a kettőségben található fel. Csak nem vakfoltnak, hanem elfogultságnak, még pontosabban a szaktudás elfogultságának nevezhetnők. Az orvos hajlamos — és pedig éppen orvosi képzettségénél fogva — arra, hogy mindent élettani folyamatnak lásson, a mérnök — ugyancsak képzettségénél fogva — viszont abba a kísértésbe esik, hogy a mechanizmus túlértékelése, vagy a törvényszerűség egyoldalú kihangsúlyozása következtében ne lásson meg jelenségeket, vagy ha meglátta azokat, akkor az ő szaktudásának alapelveivel átminősítse, eltakarja. Tehát géniességet lásson ott is, ahol életet, vagy szellemet kellene felfedeznie. Persze ugyanígy megvan kivétel nélkül minden hivatásnak a maga szellemi vakfoltja. Minden hivatásnak azon a ponton, ahol hivatása alapelveivel belép ebbe világba.

Ezt az elfogultságot a mi korunkban még két adottság növeli. Az egyik a liberálizmus hagyománya, tehát örökség, a másik a munkamegosztás tudományos világban is parancsoló szükségessége. A liberálizmus találta ki egyebek között az autonóm kultúrterületek elvét is s ezzel szét akarta szakítani az embert különböző tevékenységei szerint. Jelszó lett a l'art pour l'art tudomány, gazdasági élet, művészet stb. A tudás területének hallatlan megnövekedése tette más oldalról szükségessé még egy tudományág területén belül is a specializálódást. A mi mai, modern életünknek feltéltenül szüksége van specialistákra. Ám a specializálódással a szaktudásnak fent már leírt veszedelme még speciálisabban, még kifejezettebben jelentkezik.

Nos ezekből a tényezőkből összetevődő vakfoltnak igen káros következményei állnak elő az egyén és a közösség életében A vakfoltos szellemi életű egyén elszegényül és kiszikkad. Saját munkája területén is kárát látja, mert mesteremberré válik, aki a maga szaktudományi eredményeinek értékelésére sem rendelkezik többé kellő mértékkel. De szegényebb lesz az intuiciója is, ami pedig teremtő munka nagy szintéziseihez elengedhetetlenül fontos s amit jótékonyan fokoz egyéb tudományos-, vagy egyéb életterületekkel való érintkezés. A közösség életére nézve a szellemi vakfoltból az a kár származik, hogy az ilyen ember kellőképpen nem becsüli meg a másik munkáját, vagy éppenséggel lebecsüli azt. A vakfoltnak erről a nyomorúságáról — sajnos — nálunk nem kell beszélni. A szellemi vakfolt tehát egyenesen vétek a nemzet tagjai ellen, mert az egyest megfosztja attól a lehetőségtől, hogy mélyről, a meg- és átértés mélyéről fakadó érdeklődéssel forduljon embertársa munkája felé. Pedig ez az érdeklődés olyan biztató, olyan simogató s hatása alatt úgy kitárulnak a szívek!

A vakfolt hiányosságát a két szemmel való látás tünteti el, mondottuk feljebb. A szellemi látás is akkor ép és egész, ha széles területet ölel át. A szentírás kétféleképpen is kifejezi ezt az igazságot: „épüljetek egymás hite által" s „egymás terhét hordozzátok". Mindkettőnek egy közös alapja van: a szeretet. A szellemi vakfolt hátrányait sem a polihisztorság, a minden tudományban járatosság, sem a dilettántizmus nem küszöbölheti ki. Az első lehetetlen, a másik felszínes. Minél nagyobb valakiben a munkájához való szeretet, annál gyorsabban és annál hamarább tárják fel még az élettelen dolgok is a maguk titkait. Ez így van minden hivatás területén. De így van ez minden kérdés területén is. Ha tehát ez a kérdés foglalkoztat: mi módon juthatok közelebb embertársam munkájának, kérdéseinek, nehézségeinek számomra szükséges mértékű megismeréséhez, a felelet ez: szeretet által. Nem műkedvelő, nem is népszínművesen hangzatos, vagy kegyesen leereszkedő szeretet által, hanem igazi, hamisítatlan, Istenből lelkedzett szeretet által.

A telített oldatba bocsátott fonálra kijegecesednek a kristályok. Más hivatású, más nehézségekkel küzdő életekbe, ha belebocsátjuk ennek a szeretetnek a fonalát, rajta kikristályosul az, ami gazdagabbá teszi egyéni életünket. Bizonyos tudáshoz juttat, amit a dilettántizmustól éppen ennek a fonálnak egybefűző, rendszeresítő ereje által ment meg és különböztet meg. Másoldalról ez a fonál a mi magyar életünk laza alapszövetét tömöttebbé teszi, különböző területeken, de egy nép életéért végzett hűséges, szeretettől megáldott munkára fűzve egyűvé szíveinket. Végül annak a hálás meglátására is eljuttat ez a szeretet, hogy minden munkának, legyen az elvont tudományos, vagy egészen gyakorlati, a mélységeiben ugyanattól a teremtőtől való szellem közös s min-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

den fajta munkát lehetségesítő előfeltételei érvényesek. A falusi tanító, amikor tizedestörtekre tanítja meg a gyermeket, a gondolkodásnak ugyanazokkal az előfeltételeivel él, mint az egyetemi hallgató, aki integrálszámítást végez. Így sorolhatnók fel nemcsak a logika, hanem a mondatalkotás törvényeit, stb., annak a bizonyságául, hogy egy fényt bontunk mi tudományrészekre, mint az üveghasáb szivárványszínekre a napsugarat. A felbontott, felrészelt életet a fény és szeretet forrása egyesíti. Magyar kívánságunk: mihamarább egyesíthesse!

Maller Kálmán.

2.

Szemszögből.

Márciusi szelek fújtak végig az alvó városon. Felrázták a tespedő avart. S mint fán a virágok — úgy jelentek meg minden magyar emberen a nemzeti színek. Viseljük állandóan. Sokat jelent számunkra ez a három szín: magyarságunk öntudatos megvallását, a földhöz való törhetetlen ragaszkodásunkat. Ne féljünk attól, hogy hétköznapivá válnak. Aki nem divatból, hanem meggyőződésből viseli, arról sosem fognak lekopni. Akik számára pedig hétköznapivá válnak a színek, az nem öntudatos magyar, vagy pedig kétkulacsos ember!

— Akár egyszerű munkás legyen, akár diák, akár hivatalnok, akár iskolai igazgató.

* *

Szomorú bizonyítványt állítottak ki napjainkban a mai társadalomról. Tessék csak elolvasni: bármelyik utcasarkon megtekinthető az egyik mozi hirdetésén „Háromszori betiltás után kivágás nélkül . . ." A közönség tódul a moziba, mert a „csemegére" mindenki kíváncsi. Megtelik a pénztár. Mert ma az anyagi siker a fontos! . . . csak amikor előadás után a friss levegő kijózanítja a közönséget, akkor jön rá, hogy becsapták. A sóvárgó szemek többet vártak.

Az éremnek azonban két oldala van. Ma, amikor a filmnek az igazi művészet és a magyar nemzeti eszme szolgálatában kellene állnia, a magyar film felelős irányítói erotikával, erkölcsi posványokkal akarják csalogatni a közönséget!

Elég legyen ebből az idegen üzleti szellemből!

Követeljük a megtisztult erkölcsi és nemzeti irányt!

* *

Nemrégiben közel 60 oldalas füzet jelent meg. Címe: A székelység hivatása a Kárpátmedencében. A nélkül, hogy a munka értékét kétségbe vonnám, csakis erdészeti „szaktanácsaival" szeretnék foglalkozni. Megállapítja, hogy „a ma divatos erdőgazdálkodási rend megváltoztatása igen fontos." Kipróbált, jó módszer (?) szerinte: a vágásterület 6—8 évig legelőnek meghagyni és csak azután beülteni.

A legesztelenebb rablógazdálkodás, mely nem számol a következményekkel. Elfelejti, hogy a sorozatos árvizeknek ép a letarolt erdő az oka. Nem számol azzal, hogy micsoda fatömegek esnének ki a faellátási zavarokkal küzdő gazdasági életből. Nagyon veszélyes ilyen meggondolatlan terveket jelszónak felhasználni, mert, ha egyszer elindul, ki tudja, hol áll meg . . .

Már pedig könnyen politikai jelszóvá válhat, mert a füzet terjesztéséről gondoskodtak . . .

A kuruzslást törvények üldözik. De gazdasági életünk kuruzslói szabadon űzik kisded játékakait. Miért ír valaki olyasmiről, amihez nem ért? Mikor érjük meg végre, hogy szakdolgokban csakis hozzáértőknek van joga nyilatkozni és cselekedni? Mikor fogjuk végre közéletünket a kontároktól megtisztítani? (Forrás: Erd. Lapok, 1942. március.)

(dixi.)

Hangverseny után . . .

A szürke csendben újra kelnek
és szorosan összefogózva,
egymásbatépve énekelnek
a zsongó-bongó kis dalok.

A billentyük lassan kopognak,
mint nagynak indult, derékbatört álom
s a húrok bűsan utánazokognak:
elítélt hajó a közöny-óceánon.

A sok kicsi hang össze-vissza téved;
fekete ruhák, vakító csillárok űzik.
. . . s az én szobámban újra ébred:
ott a hangokat megint összefűzik.

G. J. emh.

2.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ÍGY TÖRTÉNT!

Deus ex machina — a szigorlaton.

Régen történt, amikor még két szigorlat volt, négy-négy tárggyal. Az összes szereplők jó pár esztendővel fiatalabbak voltak, mint most, de a legfontosabb szerep mégis a legeslegfiatalabbnak jutott.

Szeptember elején kezdtük a tanévet és október második felében szokták megtartani az első szigorlatot. Fájdalmas meglepetés volt, hogy éppen a mi szigorlatunkat sokkal előbbre, szeptember közepére tűzték ki. Három hét alatt nem lehet négy tárgyból elkészülni — kitör a pánik. Mind a nyolcan kapkodtunk fűhöz-fához, könyörögtünk az elhalasztásért, de a tanács hajthatatlan maradt. Egymás között alaposan megbeszéltük a helyzetet és abban állapodtunk meg, hogy jobb lesz három tárgyból rendesen elkészülni és a legnehezebbet impasszolni, mint négy tárgyból készülni, mindegyikből rosszul. Mindenki maga választotta ki azt a tantárgyat, amelyikből „előre megfontolt szándékkal" meg fog bukni. Én a termőhelyismerettant választottam impassznak, mert előzőleg egy évig katona voltam és Vági professzor úr a távollétem alatt két új tankönyvet írt. Az anyagot nagyon szigorúan megkövetelte. Ketten velem tartottak, a többiek megoszlottak a növénytan és földméréstan között.

A professzor urat előző nyáron láttam utoljára, amikor ünnepi díszben ment az esküvőjére - most pedig a trónörököst várja, természetesen fiú legyen. Minden szigorló buzgón imádkozott, hogy a vizsgák előtt szülessen meg, — ha fiú, de ha lány lesz, csak utána. Szombatra volt kitűzve az írásbeli, hétfőre a szóbeli szigorlat. A közbeeső vasárnapra a Kormányzó Úr látogatását vártuk. Az írásbelit mind a négy tárgyból teljesíteni kellett, ami a segédeszközök kellő alkalmazásával mindnyájunknak kitűnően sikerült. Vasárnap délután az ifjúság sorfalat állt a botanikus kertben, a kapunál zászlós díszőrség, a szobrok előtt a tanári kar és családtagjaik, a rektor a torkát köszörüli, amikor a mi szeretett professzorunk kigombolt kabátban, kalap nélkül szalad a Honvéd-utcán felfelé és elfulladó hangon, messziről kiáltja:

— „Fiú, fiú . . . megvan a fiú!" Alig tudták a helyére tuszkolni, a következő pillanatban megérkezett a Kormányzó Úr! Hárman termőhelyimpasszolók, csak a szeműnkkel intettünk egymásnak és már tudtuk, hogy holnap nem fogunk visszalépni a vizsgától.

(Közbevetőleg emlékeztetek arra, hogy a fogadásra az ifjúság egyenruhában akart megjelenni, de a rektor a foltos valdeneket komolytalannak tartotta és elrendelte a sötét utcai ruhát — öten csak azért is egyenruhában jelentünk meg. A Kormányzó Úr egy pillanatra megállt előttünk, kíséretétől érdeklődött a viselet felől és láthatólag nagyon tetszett neki a dolog, talán a legjobban ez tetszett az egész soproni látogatásból. Minden alkalommal viseljük a mi egyedülálló diákruhánkat!)

Hogy folytassam a krónikát, hétfőn reggel a vizsgázás előtt testületileg és őszinte örömmel gratuláltunk a boldogságtól ragyogó apának. A hatás nem is maradt el. Először azok mentek be vizsgázni, akik rendesen készültek, mi hárman pedig gyorsan szereztünk két tankönyvet, elolvastuk a fejezetek címeit és megnéztük az ábrákat. Két óra alatt elkészültünk, ami bizonyára verhetetlen rekord. Az első vizsgázók fütyürészve szállingóznak kifelé nagy boldogan. Tóth Jóska határozottan állítja, hogy felelése közben Vági professzor úr nem is hallgatott rá, hanem fel-alá járt a tanteremben, öklével a levegőt ütötte és hangosan mondogatta: „Valami jó pogány nevet kell kitalálni . . ." Szívem a torkomban vert, amikor tökéletesen készületlenül a táblához álltam. A jégeső keletkezéséről például csak annyit tudtam mondani, hogy keskeny sávban veri el a szőlőt és nagy baj annak a gazdának, aki nem biztosított. Egy másik kérdésre már mindenfélét mondtam, amikor Vági professzor úr megunta a dolgot, megállt előttem és elmondta a helyes feleletet. Földöntúli sugalmazásra csodálkozó képet vágtam és mérhetetlen konfidenciával azt feleltem, hogy hiszen én is ugyanezt mondtam. Gyanakodva és csodálkozva nézett rám, de elhitte és „jót" adott. Végeredményben a termőhely szigorlat mindenkinek sikerült, jelesre vagy jóra.

Este nagy áldomást csaptunk. Mi hárman áldottuk a Sorsot, a többiek meg dühöngtek, hogy feleslegesen tanulták annyi éjtszakán át a talajtant, az impasszolt tárgyukból szabályszerűen megbuktak. Megmaradt a tandíjmentességem és ezért megfogadtam, hogy az újszülött úrfinak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hálából egy Flóbert-puskát fogok ajándékozni, ha majd gimnazista lesz. Az ajándékozás már esedékes, és mert nem merek Vági professzor úr szeme elé kerülni, ezúton kérem meg, hogy adja hozzá atyai beleegyezését.

1. **Zólomy Imre em.,**
Fickó alias golyhó.

Kiss Béla geológiai vizsgája.

Az első világháborút megelőző években mint zöldfülü bulekok, a nyári szemeszterben hallgattuk az általános geológiát. Ennek a tárgynak előadója a híres geológus, Böckh Hugó volt. Sajnos, élvezetes előadásaiban csak igen ritkán volt részünk, mert a sármási földgáz-kutatások minden idejét lekötötték. A vizsgákra, mert ezzel végleg megvált a selmeci akadémiától, búcsúképpen még felutazott.

A firmáktól előzetesen érdeklődtünk a Nagyságos Úr — akkor méltóságos csak egy volt — szokasai felol. Sokat meséltek arról a szivarról, amely mindig ott lógott a professzor úr szája szögletében, annak helyzete, füstállása szerintük úgy jelezte a jó vagy rossz hangulatot, mint a pointer farka az előtte lapuló vadat.

Az ijessztés használt, a bulekhad a többszáz oldalas könyvet éjjel-nappal bújta, megtanulta a föld keletkezésének tucatnál is több teóriáját, szóval tudtak mindent, amit egy jövendő erdőmérnöknek tudnia illett.

Mégis volt egy de . . . De nem tudták, illetve nem ismerték fel a százféle kőzetet a szekrény fiókok rekeszeiben, pedig ugyancsak igyekezett őket kioktatni Böckh Jancsi. Kiss Béla barátunk egy valódi körmöci ezüst korona ellenében, még külön órákat is vett tőle, hogy el ne tévedjen a kőzetek labirintusában. A sok előd a sok dicső firma, sajnos, annyira elkoptatta a kőzetek felületét, hogy csak a rekesztékek száma és helye szerint lehetett közöttük salamoni igazságot teremteni. Igy megjegyeztük, hogy a második fiók első sorának szélén lapult csendesen a mészkő, mellette pihent az andezit tufa és így tovább.

Bocsánat — hiába, már öregnek kell éreznem magamat, mikor drága (a szó szószerinti értelmében) fiam is a műegyetem soproni padjait koptatja immár harmadik esztendeje — valamit elmulasztotam az előbb. Elfelejtettem bemutatni gyakorlati mesterünket, Böckh Jancsit. A professzornak szolgája volt. Felvidéki ember lévén, bizonyára valami ékes szláv nevet viselt, ezt azonban senkisem tudta, de mivel az évek hosszú során át a professzor úr mellett szolgált és szomjas füle s annál is szomjasabb agya a geológiai tudomány sok-sok fortélyát felszippantotta, elneveztük Böckh Jancsinak, amiért boldogult professzorunk remélhetőleg nem fog reánk neheztelni.

Ilyen előkészületek mellett elérkezett a vizsga napja. Kiss koma korán reggel felkelt, legénytollát jó solingeni beretvával laposvágás nélkül kiírtotta, derékig megmosakodott, kikefélte tükörfényes szmokingját, kipederte selymes bajuszkáját s elindult az akadémia felé.

Útközben a plébánia templomba (konyhanyelven német templom) betért még egy buzgó fohászra, hiszen sokszor igen sok függ az égi kegyelemtől.

Bodor füst szállt fel Böckh Hugó szivarjából s így Béla bulek bizalommal várhatta az elkövetkezendőket. Az óriás töbrök, dolinák és ponorok mélyedéseiben meg-megbotlott, de nem merült el, tapogatódzott, de nem tévelygett el az eruptív, üledékes és metamorf kőzetek útvesztőiben sem.

A professzor úr szivarja ekkor még füstölt, de mintha kissé erőtlenebbül szelelt volna. Az élelmes firmák bizonyára értették ennek is a szavát, de mi zöldhasú bulekok az ilyesmikhez ugyan honnan is szagolhattunk volna hozzá?

Böckh Hugó keze ekkor, anélkül, hogy annak lelőhelyét látni lehetett volna, a fiókok rengetegéből kiemelt egy szürkésfehér szemcsés tömegű kőzetet és barátunk kezébe adta.

Kiss Béla ránézett a kőzetre, mint valami ismeretlen bálványra és elkezdte mustrálni. Megnézte elülről, fonákjáról, minden oldaláról. De hasztalan. Ekkor még halvány sejtelme sem volt arról, hogy mi az, amit remegő és izzadt tenyerében tartott.

A professzor úr nyilván únta már a hosszas vizsgálódást s azért türelmesen kinézett az ablakon, hátat fordítva a felelőnek. Barátunk ekkor végső kiút keresésében a túlságosan kétes külsejű kőzetet óvatosan megérintette nyelvének hegyével, parasztosan szólva megnyalta s abban a pillanatban már örömmel teli hangon kiáltotta: kősó. A feleletre Böckh Hugó nyugodtan megfordult, ránézett a vizsgázóra és kérdezte: Honnan tudta ezt hallgató úr megállapítani? Megnyaltam, — hangzott az őszinte felelet.

A professzor nem szólt semmit, csupán szivarja kezdett ismét erősebben füstölni (kedvező jel, járt szájról-szájra a firmák között) és szája szélén mintha elsuhant volna egy furcsa kis mosoly.

Újból belenyúlt a fiókok közé és kiemelt egy barnás-sárga színű, egyébként jelentéktelen kődarabot. Kiss barátunk kézbevéve, ezt is minden oldalról körülvizsgálta. A tanár szivarja igen sűrűn bodorította a füstöt, szeme félig lehunyva, mintha a messzibe merengett volna, pedig éberen, erősen figyelt.

Sejtelme nem is tévedett, Kiss barátunk végső mentsvárként, ezt a kőzetet is megnyalta. Er-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

re várt csak professzorunk, mert azonnal szívből jövő nevetésre fakadt.

— Tudja-e Kiss úr, hogy az elébb mit nyalt meg? — kérdezte a deliquenstől.

— Nem, nem tudom Nagyságos Úr!

— Megkövesedett guánó volt — szólt a válasz meglepően szelid hangon és a szivar is vízszintes helyzetbe került a professzor szájában.

— Nagyságos Úr — szólalt meg újra Kiss — egy elégségesért (itt szünetet tartott s közben előtte lebegett vésztjósló kísértetként a geológia túlvaskos kötete) egy elégségesért akármit is megnyalnék.

Megértően mosolygott a professzorunk, kivette a szájából a megkurtult szivart és az előtte kitárt indexbe határozott betükkel beírta az érdemjegyet.

„Első Úr, alias Vincó."

1.

Nagyváradtól Gyergyószentmiklósig.

Utunkat, amelyet Erdélyen keresztül kerékpáron akartunk megtenni, Nagyváradon kezdtük meg. Augusztus hava bőségesen ontotta ránk melegét, míg mi a nagy melegtől elpilledve gubbasztottunk a vasúti kocsiban. Mintha láthatatlan falon ment volna át a vonat, olyan hirtelen változott meg a hőmérséklet, midőn Nagyváradnál a hegyek lábához értünk.

Utunknak célját Erdélyben láttuk. Társaimmal dunántúliak lévén, valami újat vártunk. Talán nem is helységeinek városias vonásai voltak azok, amelyek megragadtak. Ezt szép számú dunántúli városban láthattuk, ez inkább alföldi ember számára jelenthet újat. Inkább hegyeinek élénksége, szabdaltsága, útjainak sokszor szeszélyes és merész kanyargása az, amely a lomha dunántúli tájhoz szokott szemeinket megragadta.

Rövid leírásomban egyéni élményeimet, benyomásaimat szeretném elmondani, amelyek jobban jellemezték szememben Erdélyt.

Nagyvárad Szent László híres városa után a közeli Püspökfürdő felé vettük útunk irányát, majd a Sebeskőrös völgyében haladtunk felfelé. Utunkat a szélesen száguldó Kőrös-völgyben megművelt földek és elszórt kis falvak szegélyezték. Ahogyan kelet felé haladtunk, szinte látomásszerűen szűkült a völgy, míg a révi szorosnál az út és folyó elváltak egymástól. A Királyhágó lábánál, Nagybáródon töltöttük az első éjtszakát. Egyszerű oláh község, amelynek egyetlen új épülete volt, a nagy hagymatetős görögkeleti templom, amely a piactér közepét foglalta el. Szállásadónk fiatal oláh gazda volt, aki látva, hogy az országúton a szállás felől tanakodtunk, önként ajánlotta fel a szállást. Törte a magyart és érdeklődésünkre, hogy hol tanult meg ennyire is magyarul, azt válaszolta, hogy Bukarestben, ahol magyar kőműveseknél volt szolgálatban. Szállásunk egy istálló felett lévő szénapadlás volt. Az istállót, mint később ő maga is mesélte, apja még háznak használta. De ő már elhagyta apáinak építési szokásait, és téglából rakott csinos házat a telek szepletébe. Később, midőn áthaladtunk a falvak során, láttuk, hogy a régi, primitív építkezés mindjobban háttérbe szorul a várostól tanultak mellett.

Délelőtt haladtunk át a nótában is megénekelt Király-hágón. Az eddigi beton utat itt apró bazalt kocka váltotta fel, amelyből álvonuó honvédeink 1940 őszén a hágón lévő emlékoszlopot emelték.

Utunkat most ismét a Kőrös-völgyében folytattuk, elhaladva Csucsán, az Ady-Boncza-kastély alatt. Talán erről jobban ismerik a kis falut, mint másik nevezetességét. Itt állott a hirhedt „csucsai front", amellyel egy forradalmi tűzben égő ország gátat próbált vetni a betörő oláh seregnek. Rövid úton, amelyet alacsonyabb hegyek és dombok szegélyeztek el, értünk a Sebes-patak torkolatához, ahol Sebes várának jobb sorsot érdemlő régi bástyája áll.

Bánffyhunyad a Kalotaszeg középpontja, jellegzetessége az erdélyi kis vásárvárosoknak. Kalotaszegen áthaldva, Kőrösfőre értünk. E kis falu a magyar művészet legtarkább, legszínesebb virága. Innen indulnak vándorútjukra a kalotaszegi híres varrottasok, faragott súlykolók.

Még a megszállás alatti időből volt ott egy ismerősünk. Őt kerestük fel Ő az egyik főszállítója a népművészeti tárgyaknak szerte az országban. Megtekintettük házát, amely belül egész kis néprajzi múzeumnak illett be. Felesége, miközben bivalytejes uzsonnára látott, megemlítette, hogy most lett csak kelendősége az itteni holmiknak. Az utcákon végig faragott és szépen festett székelykapúk sorakoznak. Ezeknek halvány utánzataival már találkoztunk az úton, ahogy a falvakon áthaladtunk.

A kőrösfői szíves vendéglátás után utunkat Gyalun, Szászfenesen át Kolozsvár felé vettük.

Kolozsváron kettőn akadt meg nagyon a szemem, mint soproni diáknak. Egyik az itt működő Diákvédő Iroda, a másik a Mátyás király Diákház. Mindkettő irigylésre és főként utánzásra méltó. Erdészeti szempontból különös érdekesség a szépen elhelyezett és nagy kiterjedésű botanikus kert. Ennek kilátótornyából jól volt látható a feleki határ. Kiáltó példája annak, hogyan nem szabad országhatárokat húzni. Soproni viszonylatban olyan lenne, mintha a Lövér-szálló felett, a Károlyvár oldalában húzódna a határ.

Pár napi kolozsvári tartózkodás után észak felé fordult utunk. Ez volt az a vidék, amelyről Bástyánkban az „Erdélyi levél" szólt. A magyar hid, amely a Szilágyságon át a székelység felé nyúlik, itt romlott meg legjobban. Apahida, Nemeszsuk, Válaszút, Szamosjenő, Dengeleg, Kérő magyar nevei régi bűnöket hánytorgatnak fel. A vidék az áldatlan legeltetés folytán kietlen hegyeivel-dombjaival, vad vízmosásaiban szinte erdőkultúra után rimánkodik.

Délután Szamosújváron, az örmények városán haladtunk át, majd Dés a vidék másik középpontja került utunkba. Nagyobb helységben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szállást nehezebb találni, így utunkat még este is folytattuk, míg végül Csicsószentmihályon, az anekdotákból ismert faluban állapodtunk meg. Szerencsénkre szállást mindjárt az első háznál kaptunk és házigazdáink magyarok voltak. Csak az öregnénit találtuk otthon unokáival, a többiek a mezőn dolgoztak kint. Itt kóstoltuk meg először a puliszkát és ennek íróval készített változatát, a bálmost. Ez volt másnap a reggelink is, melyért viszonzásképpen csak egy kiló só árát kérték.

Dés után érintett falvakat látva, szembetűntek a jellegzetes keleti emberek és nevek. Mermelstein, Hosenduft stb., és a szívárvány színeit sem az égen, hanem az üzletek fölötti cégtáblákon lehetett látni. Erre a vidékre is el kell érni az Északkeleti felvidéket megtisztító seprűnek.

Az eddigi magyar-oláh vegyeslakosságú vidékbe új szín vegyült. Itt érintettük a beszterce-vidéki szászság települési területét. Ahogy egy-egy falun áthaladtunk, azonnal lehetett látni a zárt építkezésről, kőkeretbe épített kapukról, de főképpen a sehol sem hiányzó népies vonásokról, hogy e faluban szászok laknak.

A Szeretfalva-Szászrégen közötti útvonal volt akkor és jelenleg is a Székelyföld gazdasági és idegenforgalmi ütőere. 8—10 Mávaút, 10—12 Mateosz kocsiból álló oszlopok zúgtak el mellettünk. Szinte érezni lehetett, hogy egy lehetetlenül lekötözött országrész küszködik a gazdasági üszkösödés ellen. Az út teljesítőképeségét kétszeresére emelték, és állandó gondot fordítottak jókarbantartására. Az útkaparók serege, hengerlőgépek rajai táboroztak az út mentén.

Áthaladva az eléggé egyhangú Mezőség e részén, délutánra Szászrégenbe értünk. A városra az itt elszigetelten élő szászság erősen rányomta bélyegét, amelyet még a magyar többség sem tudott kellően elsimítani.

Szászrégen után elhagytuk a jó beton és egyéb műutakat és rátértünk egy egészen különleges útra. Mintha kőzsemlyéken és cipókon kerekeztünk volna. Később aztán megtudtuk, hogy a kétöklömnyi kavicsokat, ahogy a víz legömbölyítette, szórták az útra, kevés földet kapartak rá és kész volt a tetszetős műút.

Ez az út hamar leszállásra kényszerített, mert aznap már 120 km volt mögöttünk. A legelső faluban, Alsóbölkényben tértünk nyugovóra. Mivel kenyérkészletünket eddigre feléltük és szerezni útközben sehol sem tudtunk, az itt állomásozó katonáktól kértünk készleteink kiegészítésére.

Másnap útunkat Nyárádremetén keresztül Szováta-fürdő felé folytattuk. Itteni tartózkodásunkat talán az rövidítette meg, hogy az ilyen tömött és borsos fürdőhelyet sem természetünk, sem pénztárcánk nem bírta. A gyönyörűen fekvő fürdő felett a hatalmas Mezőhavas, szinte ijesztő méreteket ölt. Szerettük volna csúcsát meglátogatni, de szállási lehetőségek híján, nem tudtunk hol éjjelezni.

Szovátáról délután átkerekeztünk Parajdra, ahol lemostuk magunkról az út porát egy kis sós vízben. A szép sóbánya egyik nevezetessége az a régi, lóval hajtott járgánya, amellyel még ma is felhozzák a sót a mélyből. A parajdi nagy sóhegyet a Mezőhavason eredő Kisküküllő mosta két részre, különös alakú anyaggal borított dombokat formálva belőle.

Késő délután Székelyudvarhely után a Sikaszó völgyének legutolsó falujában, Zetelakán háltunk meg. Mivel a házban csak a nagyanya volt otthon, minket kért meg, hogy kössük be borjaikat az istállóba. Kisebb-nagyobb tusakodás után, ezt el is végeztük. Ugy látszik, ezen a téren szerzett érdemeinket és tapasztalatainkat akarták megbecsülni, amikor egy-egy köcsög frissen fejt tejjel kínáltak meg. Gyors elfogyasztása után hamarosan nyugovóra tértünk, hogy erőt gyűjtsünk a másnapi „tolatásra". Álmainkat nem zavarta semmi, bár a kisebbik fiú sokat mesélt Zeta királyfiról, tündérekről, sárkányokról és a székelyek között élő egyéb istencsudákról.

Másnap, miután nyakunkba húztunk egy-egy veder vizet a kúton, útnak indultunk útunk egyik legfárasztóbb, de talán legszebb szakaszának. A tolatás, mit már előbb említettem, nagy feladatot rótt ránk. A Hargita és a Délhegy között folyó Sikaszó-patak völgyében haladó országúton 1000 méter magasra kellett feltólni jól megrakott kerekeinket. Apró fűrészmalmok, pásztortanyák, elszórt útkaparóházak között vezetett felfelé útunk. Lassan emelkedve, zuhogó esőbe értünk. Áztunk, áztunk rendületlenül, míg csak a túlsó oldalon ki nem értünk a felhőből. Végre kibukkant a délutáni nap és szépen behintette sugaraival Gyergyót. Hat óra körül értünk be Gyergyószentmiklós városába. Egyike volt útunk legbájosabb városainak. Fekvése, környéke egy jövendő turistaközponttá jelöli ki. Megfelelő kultúrája Gyergyó szellemi gócává teszi meg. Szép gimnáziumával szemben áll az újonnan épített görögkeleti templom, ajtaján jókora lakattal. Ajtaja felett rosszhírű politikusok nevei, akiket elfújt a szél, csak politikai célzatú áldozatkészségüket őrzi ideig-óráig a festett tábla.

Gyergyószentmiklóstól keleti irányban, szépen vezetett műúton át érhetjük el a Békás-szorost és a Gyilkos-tavat. Hogy melyik szebb? Arról már sokan és sokat vitatkoztak A tó, zöld bársonyon fekvő csillogó drágakő. A szoros, a természet emberfeletti erejét mutatja. Az egyik ijeszt, a másik magához vonz.

A száz méteres sziklafalak között harsogva rohan a Békás-patak. Feltekintve az eget kék szalagnak látjuk és önkénytelenül is behúzott nyakkal nézzük a sziklafalba kapaszkodó, viharral dacoló fenyőt.

Utunk véget ért. Rövid pihenő, aztán csomagolás, jegyváltás és fél nap mulva újra ismerős tájon fut a vonat. Ismét Dunántúl lankás, szántókkal, mezőkkel borított dombjain utazunk. A patakok lassan, kényelmesen csobognak széles medrükben.

A két táj éles ellentéte szinte kiáltó. Bármelyiket is járjuk, a másikat felejteni nem lehet.

ifj. Reuter Camilló emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Halál az erdőn . . .

Zúgott az erdő. Vadul rohant végig a vihar, mikor fényesség vakította el az erdő szemét. Ekkor egy pillanatig csend, aztán dörgés, zúgás, észbontó csattanás és egy óriás fenyő zuhant végig a földön.

Itéletidő volt az erdőn, gyilkos tavaszi förgeteg. Ember és állat igyekezett meghúzódni, csak egy ember küzdött a viharral a hegyre vezető úton. Tűzelt a homloka az erőlködéstől, az útba kerülő faágak megszaggatták ruháját. Amint egy-egy gyilkos szélroham feléje közeledett és végigszántotta az erdő alját, szinte elsodorta alóla a földet. A fenyők csúcsai vadul vágódtak egymáshoz, mintha ők is háboruznának egymással, féltve büszke szépségüket. A két hegy találkozásánál sziklákat döntve, rohant a megduzzadt Csergő. Kegyetlen volt az idő, Vész András mégis küzdött a viharral. Törte magát a hegyen fölfelé, mert azt a hírt vette, hogy felesége, meg az egyik erdőlegény fenn a házban nagyon egymás szemébe nézegetnek.

Erzsók az erdőség legszebb asszonya volt, olyan szép, hogy egy ember sem tudna ellenállni villámfényű szemeinek. Ez azonban még nem volna baj. Itt csak az, hogy Erzsók sem tudott ellenállni. Szóval egymásba kaptak az erdőlegénnyel és ezért küzd most Vész András az erdő gyilkosával, a száguldó fergeteggel. Szeme föl a hegyre néz, honnan romboló zúgással rohan végig a hegy oldalán egy-egy elszabadult szélroham, magával rántva mindent. András csapzott haja szemébe lóg, arca pedig kőkeményre merevedett a szembecsapó vizes széltől. Lépésről-lépésre halad előre, segítségül véve hosszúnyelű fejszéjét és a fenyők egymás mellett sorakozó törzseit.

* *

Ezalatt a házban, Erzsók az erdőlegény ölébe húzódva, remeg a kinn dúló vihartól, vagy a saját lelkiismeretétől? Megrezzen minden külső csattanásra, minden ablak előtt elsuhanó árnyra.

— Nagy idő van . . . szólalt meg az erdőlegény.

— Az van . . . Jó, hogy itt vagy! Andrásom hol lehet?

— Az, jó helyen . . .

— Csak valami baja ne essék.

— Az nem. Meleg szobában eshet baja az embernek?

— Ott nem. De Andrásom erdőn van, vágja az orcáját a szél, gyilkolja őt a vihar. Pista, de jó, hogy itt vagy, csak Andrásom haza ne jöjjön . . .

És Erzsók beszél, hisz tehetsége meg van hozzá, beszél, csak nem tudja mit. A félelemtől háborog a leke, mert érzi: ma még halál lesz az erdőn.

* *

Vész András ekkor már elérte a házat. Először lassan, fáradt szemekkel körül nézi, hogy mit rontott le a vihar, vagy mi új van a ház körül. Aztán, mintha belülről hívás jött volna, hirtelen az ajtóhoz rohan és belép a házba. Lassan beteszi az ajtót és a szobához közeledik. Erős rugással benyomja a szoba bejáratot, ahol az erdőlegény éppen nyugtatgatta az asszony háborgó lelkiismeretét.

András esőtől csöpögő alakja, szilárdan megáll az ajtónyílásban. A szobában forró lett a levegő. Még a macska is remegve hunyászkodik meg az ablakmélyedésben.

András nehéz léptekkel indul a legény felé, indulattól zavaros szemekkel. Keze meg-megrándul, s mikor egy baltanyélnyire volt az embertől, megáll. Kinn a vihar elhallgat egy pillanatra, s fullasztó csend lett a szobában. Vész András csak áll egy ideig, majd feje fölé lendül a keze. Az ég óriási villámlása bevilágítja az egész szobát. A fejsze villan. Utána dörgés, csattanás András a szobát zúzza, majd véres élű baltájával kirohan a viharba.

Száguld le a hegyoldalon, hogy feladja magát. A vihar most segíti előbbrejutásában és sodorja lefelé a lejtőn. Lába alatt elindulnak a kövek és rohannak a mély felé. Amint a Csergő szakadékához ér, a megduzzadt víz és a szél éppen leszakítja a Csergő hídját. Recsegve vágódnak a gerendák a szakadék falába.

Vész András a patak szélén nézi a zúgó áradatot, mikor megindul alatt a kimosott part. Óriási erővel ragadja magával az ár. A kanyar forgója lerántja a mélybe.

Vész András meghalt az erdőn. A fejsze ottmaradt a parton — és mikor a vihar után kisütött a nap, a sugarak vörös villanással vágódtak róla az erdő homályába.

Apollo.

3.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Azok a mai fiatalok . . .

Ez a néhány sor válasz akar lenni pár kedélyesen sörözgető úrnak, akik csendes poharazgatás közben visszaemlékeztek boldogult ifjúkorukra és ezen visszaemlékezéseik során alaposan leszedték a keresztvizet a „mai fiatalságról." Előre is meg kell mondanom, hogy — hála Istennek — a tárgyilagosan gondolkodó „öregek"-nek lényegesen más a felfogása. Lássuk az elhangzott vádakat:

1. „A mai fiatalságot irányítját . . . nyaranként kivezénylik őket üzemekbe, gazdaságokba, hogy tapasztaljanak."

A fiatalságot mindenkor irányították. Egyedül csak az a kérdés, hogy kik és hogyan? A nemzet boldogulását azonban mindenkor csak az a fiatalság tudta szolgálni, amelyet építő szellemben irányító idősebbek vezettek, mert a fiatalokban mindíg több volt az önzetlenség és nemes lelkesedés, mint másokban. Ez nem különös jelenség, hanem a természet rendes folyamatából származik. Hogy azonban az ifjúság túlcsapó lelkesedése ne okozzon fölösleges bonyodalmakat, az ifjúságot irányítani kell. Tapasztalatokat pedig minden fiatalnak kell szereznie, ha nem akar tétován állni az életben való elindulásánál. Ezért megyünk nyaranként üzemekhez, vállalatokhoz, gazdaságokba; önként és minden „kivezénylés" nélkül. Pedig: higyjék el kétkedő és vállveregető bírálóink: mindenkinek jólesik a zavartalan nyaralás. Nekünk is. Csak hát gyakran kell a pénz is a tapasztalatokon kívül, mert sok fiúnak nem hozzák aranytálcán a diplomát és sok szülőnek jelent könnyebbséget a nyáron összekuporgatott tandíj.

2. „A mai fiatalokat elkényeztették."

Nem tudom, hogy árgusszemű sörözgetőink hol tartózkodtak a háború utolsó éveiben és az azt követő rettenetes összeomlás okozta nyomor esztendeiben? Ha itthon voltak, láthatták volna, hogy azok az „elkényeztetett" fiatalok éppen csak egyet nem kaptak meg az élettől: a gondtalan gyerekkort és a gondtalan gyerekkor után a küzdelem nélküli munkalehetőséget. Gyerekkor . . . mikor az ember csak azt hallotta, hogy kevés a pénz, kevés a kenyér, rossz a termés, „nem tudott neked többet hozni a Jézuska, kisfiam, mert a Jézuska is szegény." Mikor a szülők arcán már a kisgyerek is meglátta a kiút nélküli reménytelenséget és ez a reménytelenség letiporta az önbizalmát, elvette a küzdőkedvét; még akkor is kísértetként lebegett a kezdeményezések fölött, mikor már kezdett hasadni a hajnal és nem a munkalehetőségért, hanem a több munka alapján álló érvényesülésért kezdett harcolni a szárnyrakapó ifjú. Ha ez kényeztetés volt, akkor azok a sokat emlegetett békeidők: Eldorádó.

3. „A mai fiatalok oda mennek, ahol többet fizetnek nekik."

Ez egész egyszerűen valótlanság. Konjunktúralovagok mindíg voltak és lesznek is, de akkor, ha ez a vád igaz, mivel tudják a mélyen tisztelt vádaskodók megmagyarázni a következőket: az orvosi pálya sohasem volt annyira nehéz, mint most; mégis akadnak elég szép számmal, akik ezt a sok tanulmánnyal járó és sok időbe kerülő pályát választják. Miért nem választják a mostanában jól fizetett és kevesebb idő alatt megszerezhető mérnöki oklevelet? Vagy a végzett mérnökhallgatók miért nem választják mindíg a jobban fizetett állásokat? Miért vannak tekintettel arra is, hogy melyik üzemben nyílik nagyobb lehetőségük az önképzésre és normális előrehaladásra?

Vagy nézzük a másik eshetőséget: ma sem más a helyzet, mint régen. Ma is szívesebben mennek az emberek olyan állásokba, ahol többet lehet keresni, mint másutt. Miért kell szegény kezdő mérnöknek, orvosnak, vagy más fiatalnak feltétlenül a nyolcvanpengős nyomorral megalkudnia, ha biztosíthatja az életfeltételeit munkájával és megteremtheti a lehetőségét a korai családalapításnak, nyugodt életnek? Nekünk nincs szükségünk arra, hogy hosszú agglegényélet után akkor gondoljunk a házasságra, mikor már csak kényelmi szempontok kényszeríthetnek bele egy rendszerint rosszul sikerülő élettársulásba. Az élet természetes módja mindíg a korai családalapítás volt — és egészen természetes, hogy ha erre lehetőség mutatkozik, két kézzel fogja mindenki megragadni az alkalmat. Márpedig nagyobb észszerűtlenséget elképzelni sem lehet, mint azt, hogy meggondolatlan, vagy nemtörődöm pályaválasztás után valaki maga mellé kössön egy élettársat, akinek az emberi életmódot nem tudja biztosítani.

Talán még jobb lenne, ha ezt a mai, harcoló és régi romokból újat építő fiatalságot nem bántanák annyira azok, akik nem értik meg. Higyjék el a meg nem értők: bennük legalább is annyi volt a hiba, mint bennünk — legföljebb az életkörülményeik voltak sokkal könnyebbek és a küzdőszellemük volt sokkal kisebb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

N. N.

Így írja alá a nevét mindenki, akinek nem az egyéni híúság a fontos, hanem az önzetlen segítés. Gyűjtőívek százai, aláírás nélküli jótékonycélú pénzküldemények ezrei tanuskodnak arról, hogy minden komoly megmozdulás mellett ott vannak a segítő kezek.

Március nemzeti ünnepét ültük nemrégiben. Lassan közeledünk a százéves évfordulóhoz, minden újabb márciusban ünnepelünk valami újat: ébredést, hazatérteket, győzelmet. Minden márciusban egyre nagyobb lesz az ünnepek fénye és egyre kevesebb a megszokott szólam.

Az idei március: háborús hónap volt. Az állam, városok, közösségek roskadásig terhelve áldozatokkal; ünnepségek rendezésére ugyan melyik közület tud most nagyobb anyagi áldozatokat hozni?

És ekkor — megmozdultak a közösségek tagjai. Tudták, hogy ha sok kéz segít, nagy munkát lehet végezni; sokak filléreiből ragyogóvá lehet tenni az este sötétjét. Jöttek a névtelenek, akik szerették volna fáklyafényben látni 14-én este a várost.

A névtelenek filléreiből fáklyák lettek. 14-én este száz és száz fáklya tűztengere világította be a város utcáit a tavaszi ébredés fényével.

Névtelenek! Köszönjük nektek, hogy az áldozathozatalból sohasem fogytok ki. Köszönjük, hogy megmutattátok az eljövendő magyar szellem alapigazságát:

Az egyén önállósága nem arra való, hogy a közösség törekvéseit gáncsolja, hanem azért kell, hogy a közösség erejének még nagyobb lendületet adhasson a saját példájával.

(magyar.)

Felfelé indultak.

Erről a kérdésről már nagyon sokan írtak. Újat hozni igen nehéz, de nem is ez a célom, hanem inkább az, hogy a felfelé törekvő parasztság helyzetét, nehéz sorskérdéseit elmondjam, úgy, ahogy azt azok látják, akik ezt az életet élik.

Mikor a felelős tényezők rádöbbentek, hogy helyre kell hozni azt a hibát, amelyet a multban a faluval szemben elkövettek, mikor a magyar középosztály ráébredt gyengeségére, nagy diadallal dédelgették körül a megtalált gyermeket: a falut. Ebből az örömittas egymásratalálásból született meg a nagy és valóban szép gondolat: felfrissíteni a középosztályt, széles rétegű népneveléssel biztosítani a kultúrfölényt az utódállamokkal szemben. A mammutfalvak középiskolát kaptak, a tanyák elemi iskolákat. A gyors munkának meg is lett az eredménye: a harmincas évek elején érettségivel a kezében csak szaporította az állástalan diplomások számát a zsákutcába jutott parasztgyerekek hada. A középosztály pedig kenyerét féltve, bezárta előttük a boldogulás kapuit. S mi lett a sorsuk?

Elkallódtak, eltaposta őket a nagy dulakodás. Merész terveik helyett jó, ha megalkudhattak egy falusi íróasztal párpengős kilátástalanságával. A többi nagyon gyorsan ment: kuruckodás, kocsmahősiesség. Voltak köztük erős lelkek is. Ezekből hivatás nélküli papok lettek, hisz a sok testvér elől ették el eddig a tanuláshoz szükséges keservesen összekuporgatott pengőket. Rájukzúdult a vád: akinek nincs anyagi tehetsége a szellemiek mellé, ne tanuljon tovább. Mért nem marad a suszter a kaptafánál? Magyarul: a tőke a boldogulás egyedüli útja. Megjegyzem, ugyanakkor a fél-, vagy mondvacsinált tehetségek karriért csináltak, hiszen nem volt bűnük: magyarnak és parasztnak lenni egyszerre. Ez nagyon keserves mementó volt.

A parasztgyerek élete keserves élet; hátha még ráadásul olyan lelket kapott, melyben egy magasabbrendű élet utáni vágy is tanyát ütött? Nem azokról a fiúkról akarok beszélni, akik nábob apjuk, vagy nagyapjuk túlméretezett gőgjéből kerülnek be a középiskola padjaiba, s azt jól, rosszul elvégezve, népnyomorítókká válnak, s életük egyetlen célja: lemosni minden nyomot, mely eredetükre figyelmeztet. Akiknek szégyen, lealázás a szülők primitívebb életmódja, kérges tenyere. Ezek korcsszülöttek, ferde emberek, megvetést érdemelnek, sem a parasztságnak, sem a középosztálynak nincs szüksége rájuk. Az új parasztifjúság ezekre már régen kimondta a kiközösítést. Nem vállal velük közösséget, mert az élet törvénye: a gyengéknek pusztulni kell.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Azokról a fiúkról szeretnék beszélni, akik egy keserves pillanatban rádöbbentek arra, hogy többet akarnak az élettől, mert joguk van hozzá. Félszeg, csizmás kis legénykék az első gimnáziumban. Szegénykék. Még urasan beszélni sem tudnak. Az órák számukra nem robotot, pokolt jelentenek, ők odamenekülnek, hiszen ott legtöbbször meleg van, világos, egészséges az épület, sok-sok érdekes, új benyomás, titok nyilik meg számukra. S otthon: szürkületben vakoskodva tanulhatnak, mert a szülők lenézik a megerőltető szellemi munkát, egyszerűen nem értékelik. Tanulásnál előbbre való a kisebb testvér dajkálása, lovak, tehenek tisztántartása. S a kis „béres-diák" élete örök harc a szülők, testvérek gúnyolódása, közönye ellen. Itt válik el, hogy ki mer szembenézni a rideg valósággal: folytassa-e tovább a szélmalomharcot, vagy feladja és viselje a rázúduló még több gúnyt és lealázást? Aki bírja idegekkel, az egy szobába összezsúfolt család mellett, folytatja a tanulást, összes szüneteinek feláldozását (mert hiszen ő sem lehet alábbvaló a többieknél és az úrhatnámság vádját nem tudná elviselni) és így tíz hónapos megerőltető szellemi munka után vállalja a napszámbajárást, nyári napon égést és szívszakadva várja a szeptembert. Öntudatra ébredésekor észreveszi a társai és közte levő különbséget, — hisz a nyaralások gyönyörűségei, társai első porcellánnadrágja, a társasági életről elmesélt pletykáik mégjobban kihangsúlyozzák ezt. Mögötte az apja áll, örök Tiborc — politikájával, mellette társai, normál középosztálybeli életükkel. Ösztönszerűen választania kell: elkallódik vagy végleg leszámol eddigi életével és minden erejét beledobja a küzdelembe, hogy kiverekedje magának a polgári megélhetés alapjait: diplomát szerez és beleilleszkedik abba a társadalomba, melyben már félig-meddig benne van: orvos, mérnök, hivatalbeli lesz belőle, szakember, de a paraszt szemében úr. Mint szervezőerő, el kell vesznie fajtája számára, hivatása mellett egyszerűen nincs ideje arra, hogy ezzel is foglalkozzék. Ha meg foglalkozik, könnyen megbélyegzik: forradalmi eszméket terjeszt, bujtogató, stb. — s könnyen állásába kerülhet. Nem nehéz kitalálni, melyik mellett dönt: egyik oldalról ott áll a fajtája; nem biztos, hogy megérti, mert már benne is „nadrágost" lát, — másikon esetleg felesége, gyermeke.

Ha pénze nem tart tovább, csak az érettségiig, mi lehet a választása? Apja, testvérei azért nyomorogtak évekig, hogy később bizonyos mértékben visszakapják tőle, amit adtak. Falusi gyerek. Vagy városba tódul és megkísérli a kilincselést; ebbe összeköttetés híján, előbb-utóbb belefárad; ha erős és büszke, hazamegy a falujába s nincs más megoldása: ideiglenes díjnok, irnok lesz belőle. Ezzel élete végére ért. Mi lett a nagy nekiindulásból? Kilátástalanság, lemondás.

Gyermekkori pajtásai már rég házasok, s ő a kibontakozáshoz szükséges anyagiak híján feladja terveit; néha-néha még azt a percet is elátkozza, amikor betette a lábát az Alma Mater kapuján.

Dehát van más megoldás is. Menjen gyakorlati pályára. Legyen belőle kereskedő, földmíves, dolgozzék észszerűbben, mint az apja. De honnan kap anyagi támogatást az üzlethez, amin dolgozzék, mikor testvérei a részét az iskolába tudták be? S mi a vége ennek a sok-sok kis lemondásnak? Széthulló, cinikus emberek, meghalnak, mielőtt éltek volna.

S az egyetem? Ott, hála Istennek, vigasztalóbb a kép. Az első félévi tandíjjal talán meg tud birkózni s a szorgalmas, odavaló, kap is támogatást, ösztöndíjat, segélyt. Ha van elég ereje verekedni, előbb-utóbb kiharcolja a jövőt, belekerül az áhított életbe. De itt is sok-sok próbát kell kiállania. Legnehezebb talán viselnie azt a sok apró megaláztatást, ami a kéréssel jár. Nem tehet róla, hogy ilyennek született; büszke parasztbecsülete kűzd benne a reggeli nélküli napok nyomasztó sokaságával.

És kinn az életben, munkásai között? Okosan, hozzáértéssel kell kezelni őket, mert a munkások könnyen visszaélnek közeledésével, hiszen vele jobban megtehetik: közülük való. Nehéz egyszerre két életet élni: munkásaiban ott kell látnia apját, testvéreit; ha hű akar maradni önmagához, közben fölöttesei követelményeinek is meg kell felelnie, mert üzeme élete, a saját meleg fészke, fennmaradása függ tőle.

Azután ott a párválasztás nehéz kérdése is. Egyszerre engedelmeskedni a szív szavának és az észnek igen nehéz. Esze azt diktálja, hogy úgy válasszon, hogy apját, otthonát meg ne tagadja vele, mert választottja sajnos, sokszor csak a befutott embert látja benne; nem akarja azt a mezítlábas parasztgyereket ismerni, aki mindig ott él a férjében és azt otthonához, egyszerű apjához fűzi örök szállal.

Meg kellett ezt írni azokról, akiknek száma növekedőben van, hogy megértsék őket. Mert vár rájuk igazi hivatásuk: összebékíteni az egymásnak feszülő erőket. De ha mindkét oldalról közöny, ellenségeskedés fogadja őket, összemorzsolódnak menthetetlenül.

Kovács János.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK.

Március 6-án, az Ifjúsági Kör rendes közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgysorozatának pontjai: 1. Elnöki beszámoló. 2. Ellenőri beszámoló. 3. A március 15-i ünnepségek megbeszélése. 4. A Soproni Magyar Szövetségben való működésünk. 5. Menza-ügyek. 6. Mozikedvezményeink. 7. A „Bástyánk" szerkesztőségének kiegészítése. 8. Együttműködés a Hungáriával, az ország ifjúsági egyesületeinek egységesítésében.

7-én este tartotta szakestélyét a II. éves erdészszak. A szakestélyen megjelent Vági István prof. úr is. A szakestély örömmel üdvözölte a ritka vendéget. A szakestélyt Auróri, alias Miltiades vezette.

9-én ifjúsági gyűlést tartottunk, ahonnan az Országzászló elé vonultunk tiszteletadásra. A gyűlés elhatározta, hogy további intézkedésig mindenki nemzetiszínű szalagot visel a sapkáján. Fejenként 1 P közköltséggel lehetővé tettük, hogy március 14-én este fáklyákkal vonuljunk fel.

11-én este a valétálni készülő negyedéves szakok megválasztották a valetáns-tisztikart. Elnök: Bándi Dezső. Titkárok: Bobok György Stoll Lóránt. Pénztárosok: Horváth Endre, Szabó Ödön. A valéta-szalagszentelő estet április 18-ra tűzték ki.

14-én este és 15-én délelőtt az Ifjúsági Kör tagjai résztvettek a nemzeti ünnepen. Tíz szakasszal vonultunk fel, ezek közül nyolc egyenruhában. Mindkét kivonulás résztvevőinek száma felül van a Kör jelenleg hallgató tagjai számának 90 százalékán.

14-én kaptuk a szomorú hírt, hogy Vizi Géza emh. bajtársunk váratlanul meghalt. Béke poraira!

A II. éves erdészek jól sikerült szakestélyének más eredménye is volt a jó szórakozáson kívül. Háromszáz darab Symphoniát küldtek harcoló hős honvédeinknek szeretetcsomag formájában. Levelet is mellékeltek, amelyben szeretetüket fejezték ki irántuk, s biztosították honvédeinket arról, hogy hűen teljesítik itthoni kötelességüket, ha kell harcolnak is a Hazáért.

A másodéves erdészek szociális téren is szép eredményeket mutathatnak fel; több mint száz pengőt gyűjtöttek össze a kurucdombi szegények felsegélyezésére.

Tek. Ifjúsági Kör Elnökségének Sopron. A „Bástyánk" második számában a jegyzetek hiánya volt megemlítve, mint egyik akadálya a vizsgázásnak. Tekintve, hogy üzemi szükségletből elkészítettem néhány jegyzetet a soproni jegyzeteim alapján, ezennel felajánlok néhány példányt ezekből azoknak, akiknek szükségük van reájuk. A mellékelt példányokat mutatványnak küldöm és azokat a köri könyvtár részére bocsájtom díjmentesen. Kérem a Tek. Elnökséget, hogy a jegyzeteket az azokat érdeklőknek megmutatni szíveskedjenek és esetleges rendeléseket címemre továbbítani szíveskedjen. A jegyzetek árai: Művelés általános rész 4 P. Világítás 1.50 P. Elkészült még a szellőztetés is, de ez jelenleg kifogyott és csak azon esetben kerül újra kiadásra, ha legalább negyven példányban kell elkészíteni, mert különben igen magas lenne az ára. (Jelenleg 2.50 P). Remélve, hogy valamit tudok segíteni a jegyzet hiányon, kívánok mindnyájatoknak: Jó szerencsét! Haralyi Miklós, okl. bányamérnök. Címem: H. M. Somsálybánya, up. Hódoscsépány.

Az Ifj. Kör Elnöksége őszinte köszönetet mond az egyetemi ifjúság nevében ezért a kedves támogatásért. Viszonzásul legyen szabad felajánlanunk most készülő nótáskönyvünknek egy példányát, ugyanolyan szeretettel.

* *

A mérnökpolitikusok 1942. február 18-i ünnepi összejövetelen zajlott le a Hungária Mérnök Ifjúság Házának eszmei alapkőletétele.

Az ünnepségen dr. Stachó Tibor, a Hungária MTE Magistere nagyjelentőségű beszédben világította meg a mérnökképzés súlyos problémáit. Rámutatott arra, hogy a jelenlegi viszonyok mellett még a mérnöklétszám 4 százalékos utánpótlása sem lehetséges. Kiemelte, hogy 1935—39 között kiadott okleveleknek csak 22 százalékát szerezték meg tulajdonosaik 10 félév alatt, 43 százalékát 12—20, 19 százalékát pedig 20—40 félév alatt. A tanulmányi idő elhúzódására szerinte a következők adnak okot: „A középiskola előkészítésének alkalmatlan voltával szemben évek óta tehetetlenül állunk. Meg kell ugyanis egyszer nyíltan mondanunk, hogy a mérnöknevelés egyik legnagyobb nehézsége, hogy a kezdő hallgatót mindenek előtt szellemi ismeretektől túltengő, retrospektiv, és tisztán recitáló képességet fejlesztő középiskolai előképzettségével szemben kvantitativ, természettudományi, prospektiv és öntevékenységet követelő álláspontnak kell megnyerni. Felületes és nyegle bíráló szellem helyett elmélyedő, szerény és alkotó munkára kell nevelni." A továbbiakban rámutatott a műegyetemi tanrend és vizsgarend okozta nehézségekre, megállapítva, hogy ezen a téren javulás tapasztalható. Hangsúlyozva, hogy gyökeres változás egy a XX. századhoz méltó középiskolai reform megvalósulásáig nem várható. Egyéni véleménye az, hogy az egységes, középiskola tanulmányi ideje 8 évről 7-re csökkentendő, s utolsó két éve humanisztikus, természetrajzi és természettani tagozatokkal trifurkálandó, a legjobban bevált francia rendszer szerint.

Kiemelte a testnevelés fontosságát. A sok ülésben tespedő, s rajztábla felett görnyedő mérnökhallgató testi edzése elengedhetetlenül fontos. Végül rámutatott a lakáshiány kérdésére, hangsúlyozva, hogy ezen a téren az ifjúság oly súlyos helyzetben van, hogy azt ölbetett kezekkel sokáig nézni nem lehet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TAGLÓ

Gyártja: Agytröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

„Uccu Amor gyer' ide, avagy a rózsaszínű sarcophag"

II. fejezet,

melyben Bogumil utazik, kitéve magát Ámor nyilainak, de Bogumil köt, Lavorre bont. Kiderül, hogy a vérszomjas Cani' Balle nem emberevő, hanem őrmester és erre a tévedésre sokan későn döbbennek rá. Jobb ma egy hajójegy, mint holnap egy esküvő!

* *

Bogumil a csalódottak hervadt, de fölényes mosolyával ült föl a marseillesi filléres gyorsra. Fojtó füstszag terjengett a levegőben, melynek egybangúságát itt-ott némi női parfőmillat tette elviselhetővé. Kihajolt az ablakon és megvásárolta egy jobb napokat látott légiós őrmester: Pajzán csinytevéseim a légió keblén c. légiós regényét.

Belépett a fülkébe és a következő pillanatban elállott a szívverése és a zsebórája. A késő alkonyi francia nap langyos sugarai és Bogumil forró pillantásai horgonyt vetettek az ablaknál álló gyönyörű nő alabástrom arcbőrén. A pajzán sugarak szinte belemarkoltak a hölgy finom selymes hajába, a szempillái pedig halvány árnyékkal takarták áttetsző pirulását. Bogumil a milói Vénuszt vélte felismerni a hölgyben, csak a két formás kar és a túlzott öltözék kergette vissza csapongó gondolatait a puszta jelenbe. A beállott csendet és a szemek egymásba fonódó fonalát egy idegen férfi belépése vágta el. A lelkimegrázkódtatás minden látható jele nélkül ült le a hölgy mellé és kissé zaklatott tónusban kérdezte meg: Madame hová utazik?

Ez az ártatlannak látszó kérdés valóságos szóáradatot indított el a fülkében, melybe lassan Bogumil is bekapcsolódott. Fény derült mindhármuk titkára.

Az idegen szomorúan, szinte magának bebeszélve mondta el, hogy őt Trogernak hívják és kidobó ember volt egy párizsi lebújban. Közismert szórakozottságom volt a vesztem — sóhajtotta — ugyanis kidobtam az egyik bárszéket és későn vettem észre, hogy a menyasszonyom is rajta ült. Most aztán idült szerelmi bánatomban beállok a légióba.

— Mily szerencséje van Magának, hogy pont nekem mesélte el bánatát. Majd segítek a baján, tekintve, hogy Yvonne Lavorre vagyok, a francia afrikai haderő ellentáborszernagyának a lánya.

Bogumil szíve hevesebben dobogott, mint egy menetzászlóalj a macskaköveken. Közben már a regényt is elolvasta, mely természetesen happy enddel végződött s így kissé megnyugodott. Reménykedni kezdett és már látta Ámor nyilait, amint őt keresve, tétován cikáztak a légben.

— Madmoiselle, boldogan állok be én is a légióba, hogy az ön életkedvvelteli lénye elfeledtesse velem tragikus multomat — mondotta Bogumil némi szenvedéllyel.

* *

Egy hatalmas bárzongora, a süket zongorista, a csaposlegény, két söröshordó és egy használt fali naptár lebegve szelték át a „Tetovált Tevepúp" c. mulatóhely füstös levegőjét és maguk alá temették Trogert, a volt párizsi kidobó embert. Troger ugyanis nem szerette, ha csendes rumozgatásában apróbb figyelmetlenségek érik mások részéről, tehát rúgott. Ki. Már mint a fentebbi sorrendben említett berendezési tárgyakat. Hanyag eleganciával hessegetett el egy legyet és egy feléje repülő szódásüveget, közben körbe tekintve, kereste a verekedés okát és meglátta, amint Bogumil éppen visszaütött. Utána csend lett. Használjuk fel a váratlanul beállott csendet és vessünk egy-két pillantást főhősünkre.

Bogumil és társai öt hónapi szaharai külszolgálat után, most tértek csak vissza Oránba, felhagyva Kapd el Krim üldözésével és első útjuk a „Tetovált Tevepúp"-hoz vezetett, hogy leöblítsék a Szahara homokját. Csendes poharazgatás közben visszaemlékeztek az öt hónap minden keservére. Bogumil bánatos vágyódással említette Trogernak, hogy Oránba érkezésük óta nem látta Yvonnet, pedig Ő az a nő, akiben nem tudna csalódni, ő az a nő, aki egyesíti magában az összes jótulajdonságokat és ő az a nő, akivel le tudná élni az életét.

És Ő az a nő, aki vérvörös ajkai között lecsüngő cigarettával berúgta a kocsma ajtaját.

Yvonne, ordított föl Bogumil sóhajszerűen, és máris rohant szíve választottja felé, földönt-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vén két asztalt és egy vak harmónikást, hogy elrebegje sírigtartó hő szerelmét.

— Álljon meg maga degenerált igavonó alkalmatosság, mert különben kivonultatom a halottkémszakaszt — csattant fel mögötte Cani' Balle őrmester jól ismert rekedt hangja, mely hang félúton megállította Bogumilt. Zavarában alig tudta felemelni azt az elájult nyugdíjas állami ítéletvégrehajtót, aki Cani' Balle ordításától fordult fel, mint egy lankadt őszi légy.

— Maga neveletlen aszfaltbetyár, hogy mer maga ilyen szemtelen rohanással közeledni az én szendelelkű lányom felé — harsogta a légió réme, miközben gyöngéd pillantásokat vetett a lányára.

— Hagyd csak őt Vater, hiszen láthatod, bamba kékhasú — csicseregte Yvonne, — miközben felhajtott egy deci rumot. Befiroltam őket, hogy Lavorre lánya vagyok. Most aztán tűnjenek el, mert kidobom magukat — fordult a két légionista felé. Troger önérzetét csupán ez a kijelentés bántotta.

Bogumil bánatos és levert volt, mint egy özvegy kakadu. Kókadtan ballagott haza Troger társaságában és motyogott valamit, amiből Troger csak annyit értett. hogy ez a nő olyan, mint a rum: Drága, de kéteshírű.

Másnap ő adott őrséget Lavorre palotája előtt. Réveteg tekintettel, szinte gépiesen teljesítette szolgálatát. Annyira elmerült gondolataiban. hogy észre sem vette Kapd el Krimet, amint pejkancáján vágtatva, elrabolta Lavorre, ha nem is éppen szép, de házsártos feleségét. Csak másnap reggel döbbentek rá a történtekre. Mikor Cani' Balle megtudta, mi történt, olyat ordított, hogy két oázist betemetett a homok és egy tevehajcsár felvette az utolsó kenetet.

Lavorre kiadta a parancsot, hogy a föld alól is kerítsék elő azt a légionistát, aki a kritikus időben őrségen volt. Bogumil félve állt meg az agg katona előtt. Azt hitte, most fog rászakadni a menyezet az összes freskókkal.

— Kedves Fiam! — kezdte az ellennagy — nem tudom, hogy köszönjem meg neked, hogy nem vettél tudomást a szöktetésről. — Kötelességem volt — morogta Bogumil. Végre megszabadultam tőle! Roszabb volt vele élnem, mint két aktiv kobrakígyóval. Örömkönnyeket hullatott. Fiam, jutalmul azonnal leszereltetlek.

Bogumil maga sem tudta, hogy támolygott ki. Azonnal megvette a hajójegyet Amerikába, gondolván, hogy ott próbál szerencsét.

Egy kellemes slow-foxot dúdolt a tenger.

Folytatjuk.)

Levél San-Flamingóból.

A nyájas olvasó szíves elnézését kérem, hogy nem valamelyik hazai sorsdöntő problémával fogom rakoncátlan, de megviselt idegeit próbára tenni, hanem egy idegen állam belügyeit szeretném szellemi bonckés alá venni.

Van nekem egy igen kedves barátom, aki szegény szülőktől származván, mindössze hat elemit és két tánc- és illemiskolát végzett. Hosszú ideig állás nélkül tengődött. Már-már úgy volt, hogy elvállalja az „Egyesült Sírások Munkaadó Intézménye" által felajánlott temetőőri állást, midőn a Sors útjába vetett egy amerikai fiatalembert. Összebarátkoztak és az amerikai rábeszélte, hogy menjen vele, Amerikába. Ő fedezi a költségeket is. Lényeg az, hogy rövid idő mulva kihajóztak San-Flamingóban. Ez a köztársaság Kanada és az USA között fekszik. Ennek körülbelül 8—10 éve. A napokban kaptam tőle levelet, melyben az ottani állapotokat festi le élénk színekkel és arra kér, hogy levelét közöljük le a „Bástyánk"-ban. Beláthatják, ez szinte kötelességem. Igy tehát a levelet az alábbiakban közölni szíveskedem.

„Kedves Öregem! Ne haragudj, hogy mezítláb irom a levelet, de harisnyám éppen szárad. Tudod, van ez néha úgy . . . „Itt hosszan fejtegeti a harisnyastoppolás művészetét, különös tekintettel az anyósok házisárkányi működésére. Majd a 10. oldalt férfias határozottsággal így kezdi:

„Ha a balkáni államok tudomására jutna, hogy itt San-Flamingóban micsoda állapotok uralkodnak. a leghatározottabban tiltakoznának az ő kizárólagos privilégiumuk eltulajdonítása miatt. Az az állandó jellegű fejetlenség, szervezetlenség, merev, maradi társadalmi formaságok, nemtörődömség, öntudatlanság, bürokrácia, protekció, stb., stb., mind olyan probléma, mely hatalmas szöget üt a legkeményebb koponyába is. Mindenki tudja ezt és beszélnek is épp eleget róla, de ellene nem tesznek semmit. Majd a fiatalság! és egyébb kiáltások és megjegyzések röpködnek és nekem úgy tűnik fel, mintha Pató Pali hangját hallanám. Ismered? Kellemes bariton hangja volt."

Ebben a levelemben csupán a protekcióval kívánok foglalkozni, leírván a magam esetét:

Midőn Mr. Loodtalp és én megérkeztünk New-Yorkba, ahol kb. tíz óra időnk volt a vonat indulásáig, csatangolni indultunk a városba. Mr. Loodtalp hirtelen megállott, fejére ütött (Azt hiszem ezt előre tudta, azért vette fel a Loodtalp nevet. A szerk.) és így szólt: Legyen szíves, várjon meg ebben a kávéházban, egy félóra mulva itt leszek, csak fel kell szaladnom a „Hebegő mormon prédikátorok és elaggott gangsterek" bankjaba. I am sorry! See you again! Aztán eltűnt, mint a cseh hadsereg.

Én vártam, mint egy hivatásos menyasszony, de hoppon maradtam. Gondoltam, valami dolga akadt és elindultam a pályaudvarra, remélve, hogy ott találkozunk. Nem jött. Igy hát egyedül indultam a bizonytalanságot jelentő San-Flamin-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gó felé. Loodtalpat hónapokig nem láttam. Máról holnapra tengődtem. Házaltam, mint egy könyvügynök, de eredménytelenül. Sohasem tudtam bejutni egy vállalat elnökéhez sem, mert már a titkár tanubizonyságot tett football rajongói mivoltáról, több szabadrugást leközölvén és én mindig a kapuban kötöttem ki. Rettenetesen el voltam csüggedve. Akárhová mentem, mindig csak azt hallottam: Végtelenül sajnálom, de nem áll módomban alkalmazni. Az egyik selyemgyárban úgy rámordított az elnök, akit a folyosón kaptam el, hogy elszakadt a hangszála és az én barátságom Mr. Loodtalppal. Két nap mulva éppen fagylaltárusnak akartam felcsapni az egyik téli kertben, amikor véletlenül összetalálkoztam Mr. Loodtalppal. Elmondta, hogy még New-Yorkban elütötte egy rakétaautó és mostanáig kórházban feküdt. Aztán én is elpanaszoltam kínlódásaimat, majd megmondtam, hogy nem volt érdemes ide jönni. Biztosított, hogy ez a kijelentésem kissé korai és meggondolatlan volt. Aztán hanyag mozdulattal átnyújtott egy névjegyet és kért, hogy csak hivatkozzak reá, ő ugyanis San-Flamingó egyik miniszterének a fia.

Hálásan megköszöntem és visszaözönlöttem a selyemgyárba. Minden erőszak ellenére átadtam a névjegyet az elnöknek. Az egyébként is papucsszája a füléig nyúlt. Hellyel és cigarettával kínált meg és szinte könyörögve kérte szíves elnézésemet. Én elnéztem, hogy hogyan lehet egy ember ennyire kétszínű. Azzal védekezett, hogy összetévesztett engem egy csavargóval. Megígérte, hogy azonnal intézkedik állásom ügyében.

Itt aztán az én kedves barátom kissé hosszú lére ereszti szellemi torzszülöttjét, elmesélve első szárnypróbálgatásait. Majd így tovább:

. . . Két év mulva vezérigazgató lettem a selyemgyárban, persze protekcióval. Jó nektek otthon, mert fogalmatok sincs, mi az a protekció. Magyarországon az ilyen szinte lehetetlen. Az az állandó hajlongás, tömjénezés, mellyel körülveszik a protektort és az a bárgyú mosoly, mellyel minden blőd kijelentését nyugtázzuk, mondhatom, undorító. Tekintve, hogy ezt el sem tudod képzelni, definiálom a protekciót. A protekció valamely siker, vagy eredmény érdekében kifejtett látszólagos felsőbbrendű jóakarat latbavetése, mely bizonyos előnyöket biztosít a kérő számára, a protektor hiúságát kielégíti és bizonyos beképzeltséget idéz elő. Ilyenkor szokták mondani: áldott jó ember. Én hamar rájöttem erre, különösen aztán, hogy Mr. Loodtalp figyelmeztetett erre.

Egy év mulva kihozattam a menyasszonyomat, anyósomat, az egész rokonságomat és barátaimat. Ma már mind elhelyezkedett, részben ebben a gyárban, részben másutt, természetesen hatalmas fizetéssel. Nem dolgoznak semmit, mert a legegyszerűbb dolgot sem merik rájuk bízni. Igazuk is van! Az elején nagyon rösteltem a dolgot, később aztán elfásul az ember. Itt arra megy ki a játék, hogy aki egyszer a húsos fazékba kerül, az juttat az egész rokonságának. Először nem akartam ezt megtenni, de mikor láttam, hogy mindenki ezt csinálja, mondottam: ám legyen!

Nem panaszkodhatom, mert jól élek, (csak az anyósom ne volna itt), de őszintén szólva, undorom van az egész rendszertől. Csak az tud érvényesülni, akinek van megfelelő protekciója. Hát így vagyunk. Legközelebb írok másról is."

Elhatároztam, hogy mihelyt a viszonyok megengedik, én is kimegyek San-Flamingóba, mert látom, ez kell a magyarnak, nem a titkos választójog.

Álláshoz és ranghoz protekció juttat.
Szaladgálsz bolondul, hogy protektort foghass,
Azonban jegyezd meg ennek ellenére,
Hogy a protekció a balgák erénye!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Naiva jeligére: A hálószoba kérdésben eltévesztette a házszámot. Forduljon bizalommal az „Új Magazin" szerkesztőségéhez. A férjhezmenés egyébként magánügye. A vőlegény majd nyilatkozik helyettem is.

Tel-Aviv jeligére: Kár, hogy Sopronban nincs kóser étkezde.

DEZSŐ BÁCSI VÁLASZOL . . .

Kíváncsi kislány jeligére: Levelében azt írja, hogy az egyik bálon egy fiúval sétált, aki a növények életéről beszélt Magának és közben „tanszékének" kulcsait zörgette a kezében. Másnap mégcsak nem is köszönt, pedig . . . Válaszom: Nekem se szokott, pedig nem is voltam a bálon. Lehetett más kulcs is, mert az illető szeret nagyokat mondani, de valamiről csak kell beszélni. Egyébként az illető partiképes! — Azt a kitételt pedig, hogy a főiskolások már sok lánynak megkeserítették az életét, visszautasítom és állítom az ellenkezőjét, Dezső Bácsi!

Hungária jeligére: A levelet megkaptam; Köszönöm. Csak most tudok válaszolni. A tündérek (?) körül kifejtett hervadhatatlan tüsténkedéstek elismeréséül meghajtom kegyeletem zászlaját. Ami pedig a hangos megjegyzéseket illeti, csak a terem akusztikája okolható, esetleg az alkohol. Ha valakinek jó a füle, még nem biztos, hogy kultúrált is! Ave Bacchus!

Töprengő Liliom jeligére: Mint írja, ott volt Ő is a bálon, de csak a karzaton és nem volt hajlandó a Maga bohó szerelmét észrevenni. Sokat ment fel hozzá, mert a szíve odavonzotta. Kérdi, miben hibázott, hogy azóta nem törődik magával? **Válaszom:** Mindent láttam. Ha még legalább két dupla barackot vitt volna fel neki és tovább ott marad mellette, biztos, hogy nyilatkozott volna. Tudom, hogy azóta is csak Magát szereti, de egy kicsit tartózkodó és bátortalan! Fog az majd menni! Dezső Bácsi!

4.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mit láttam Finnországban?

Bizony igen fiatal voltam, alig tizenhét éves, amikor egy nyarat a finnek országában, Suomiban töltöttem. Azt hiszem, mégis egész életemre szól az a sok élmény, amivel hazajöttem.

1939 elején kezdtem levelezni egy finn diákkal. Hamarosan összemelegedtünk, harmadik levelemben már meghívtam nyaralásra Magyarországra. Azt felelte, hogy ő most nem jöhet, menjek inkább én hozzájuk. Azután már egészen maguktól mentek a dolgok. Július másodikán délelőtt szokásom szerint az utolsó pillanatban ugrottam le a villamosról a Keleti előtt, s szaladtam be a pályaudvarra. Hamarosan megleltem utitársaimat. Magyar és finn fiúk és leányok voltak ezek, egy diákcsere akció résztvevői. Felszedelőzködtünk, s már indult is a vonat. Lassan belemelegedtünk a beszélgetésbe, játékba, de bizony rokonságunk ellenére is csak németül értettük meg egymást. Az idő gyorsan telt, ma már egy pillanatnak tetszik előttem a Budapest és Helsinki közötti út. Bécsből a komor pályaudvaron kiaggodott, feleslegesen sok zászlóra emlékszem, a Protektorátusból a csehül kiírt Brno-ra és a gyönyörű zöld vidékre, Boroszlóból a diákszálláson kapott komiszkenyérre, a korridorból a vasút mellett mezítláb talpaló lengyel parasztra, Königsbergből meg a tejnek mondott ihatatlanul rossz fehér folyadékra. Pillauban szálltunk hajóra. A tengeren nem láttam semmi különöset, magyarmódra nagy Balatonnak néztem, melynek nem látszik a túlsó partja. Annál többet szenvedtem tőle a két napos hajóút alatt. Az ember szépen elterveli, hogy ő nem hagyja magát, megfeszíti az akaratát s nem engedi, hogy elbánjon vele a tengeri betegség. Aztán észrevétlenül, lassan elkezd forongni a gyomra, s ettől fogva az út végéig sajnálja azt is, hogy megszületett. De egyéb viszontagságok is történtek velem a hajóút alatt. Egyik a kabin miatt volt. A csoport vezetősége gondosan lefoglalt minden két ember számára egy-egy kabint. De elszámították magukat, mert páratlanszámú fiú és leány volt. Én lettem az áldozat, akinek szabad ég alatt kellett töltenie az éjtszakát. Szereztem a fedélzeten egy gazdátlan nyugágyat, lefeküdtem és igyekeztem elhitetni magammal, hogy nincs is olyan hideg, mint érzem. Valahogy elaludtam, s arra ébredtem egy-két óra mulva, hogy pár kacagó finn fiú ébresztget. A fedélzetközi tánc után jöttek fel kicsit levegőzni, így leltek rám. Valahonnan kerítettek egy jó gyapjútakarót, azt hozták most nekem.

Másnap délelőtt hallottam egyszer, hogy a nevemet kiabálják. Odavisz egy mord német tengeri medve a csomagokoz, s valami tócsára mutogat a táskám mellett. Rémülten nyitom ki a táskát, látom, hogy szörnyű gyanúm valóság: a táskám melletti vörös nedv nem más, mint a barátoméknak szánt málnaszörp.

Ragyogó nyári napon érkeztünk meg észak fehér városába, Helsinkibe. Elég sokan várnak a mi társaságunkra. Többek között egy szimpatikus finn fiatalember, aki ámulatunkra papírt húz ki zsebéből és elkezd üdvözölni minket. Olvasta az üdvözletet vagy negyedóráig, de nem volt abban egyetlen egy nyelvtani hiba sem. Fényképeztek is páran, s másnap a legnagyobb finn napilap, az Uusi Suomi első oldalán láttuk viszont önmagunkat. De térjünk vissza a kikötőbe.

A társaság legnagyobb részét már várták vendéglátóik, s hamarosan szétkapkodták őket. Minket, többieket elvitt Musikka tanár úr, a vezetőnk ebédelni a HOK-ba. A finn szocialisták hatalmas étterme ez Helsinki közepén. Már itt megkezdődtek az étkezési szokatlanságok: kakaólevest ettünk.

Sajnos, ekkor csak fél napot tölthettem Suomi fővárosában, este indult már a vonatom észak felé. Sajátos éjtszakai vonat volt ez. Apró fülkékből állt, mindegyikben három egymásfeletti fekvőhellyel. Mindegyiknél külön kis lámpa volt, s volt azonkívül a fülkében mosdó, törülköző, pohár, ívóvíz, meg minden egyéb is, ami egy éjtszakai utazáshoz kell.

Később tudtam meg, hogy 30 finn márkába kerül ez össze-vissza, vagyis magyarul 3 pengőbe. Sajnos, Finnország legszebb vidékein éjjel utaztam át, oda és visszafelé is, úgyhogy az ezer tó országában egyetlenegy tavat se láttam. De tengert annál többet. Finnországban megtett mintegy 800 km-es út után ugyanis Kemibe érkeztem, a Botteni-öböl északi partjára. 120 km-re van ez a város a Sarkkörtől, nagy fafeldolgozó központ. Húszezer lakosa van, de azért a jó kemiek büszkén emlegetik, ogy a Föld harmadik legnagyobb területű városa az övék. Ha jól emlékszem, London és New-York után. Az különben, hogy csak pár kőháza van, a többi fa, Finnországban nem szégyen. Csak a nagyobb városokban vannak többségben a kőből épített házak, de még Helsinki központi részén is láttam többemeletes paloták közé ékelt kis faházat.

Kemiben nagy örömmel fogadtak barátaimék. De alig telepedtem meg náluk (szép szürkére má-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zolt faházuk van nekik is, persze nem faragatlan gerendákból összeróva), értésemre adták, hogy az eddigi 2300 km-re még rá kell adnom húszat. A finnek ugyanis nyarukat a legritkább esetben töltik benn a városban, hanem rendszerint elmennek vidékre. De nem ám a várost jazz-évei és hoteleivel vidékre szállító üdülő- és fürdőhelyekre, hanem vissza a földhöz és természethez. Ezt annál könnyebben megtehetik, mert finn faluk alig vannak. Van ellenben az egész országban szétszórva kitűnő útakkal és telefonnal összekapcsolt rengeteg tanya. Nagybirtok csak erdőterületeken van, a mezőgazdasági művelésre alkalmas földek jóformán az utolsó hektárig finn kisbirtokosok kezén vannak. Ezek viszont a pompásan kifejlődött szövetkezeti rendszer és jó útak segítségével korszerű és gazdaságos termelést tudnak folytatni. Például a tanyavilág tejét gyűjtik össze a városok számára: A gazda reggel kiviszi a tejet kannákban az országútra és otthagyja. A rendkívül kanyargós, de minden települést jól megközelítő úton egy teherautó megy végig minden reggel, s felveszi az országúton hagyott tejeskannákat. Délelőtt hozza vissza az üres edényeket, s megint egyszerűen sorsukra hagyja őket az út mellett. A tanyáról azután akármikor értemehet valaki, nincs rá eset, hogy idegen ember elvigye. A személyközlekedés éppilyen egyszerűen és olcsón van megoldva a hatalmas tanyavilágban. Autóbusszok járnak naponta többször. Határozott megállóhelyeik nincsenek, ahol valaki int az útról, vagy bentről, hogy le akar szállni, ott megállnak. Amellett pedig igen olcsók.

(Folytatjuk.)

Varga Domonkos.

1/2

A Távol-Keleten szembenálló hatalmi csoportok gazdasági erői.

Angolszász csoport.

Minden ország gazdasági értékét a különböző gazdaságai által termelt javak mennyisége és minősége adja meg. Manapság a vezetőemberektől különösen sokat hallunk arról, hogy egész vonalon a termelésnek a lehető legmagasabbra való fokozására kell törekedni (többtermelés), mert csak többtermeléssel lehet a nagy háborús szükséglet folytán beállott termékhiányt csökkenteni és a drágaságot megakadályozni. A termelésre pedig annak három főtényezője közül leginkább a munkával tudunk befolyást gyakorolni — a természeti tényezők hiányát a különböző pótanyagokkal, a tőkehiányt pedig belső kölcsönökkel némileg pótolni lehet —, ami mindjárt arra nézve is magyarázatul szolgál, hogy miért hívja fel minden állam vezetőférfia honfitársait fokozottabb munkateljesítményre, hogy miért hazája iránti kötelessége mindenkinek háborúban többet dolgozni, mint békében.

A Távol-Keleten élet-halál harcukat vívó államok közül az angolszáz hatalmak és szövetségeseik a termelés mindhárom tényezőjének (természet, munka, tőke) szinte korlátlan birtokosai, míg Japán és a köréje csoportosuló államok a természeti adottságokat és a minden termelés megindításához, továbbfolytatásához szükséges tőkét tekintve már korlátozott viszonyok között vannak (nyersanyag- és tőkeszegények). Az angolszász csoportnak a természeti adottságok és a tőke terén mutatkozó erős túlsúlya teszi érthetővé a háborúnak — részükről — azt a külpolitikai és katonai vezetését, amivel azt a harcot, amelyet fegyverrel kellene — és most már valószínűleg kell is — megvívniok, gazdasági erők küzdelmére szerették volna már kezdetben is és szeretnék ma is átterelni (pl. blokád, a háború elnyújtása). A szövetségeseknek ezt a — mult világháborúban jól bevált — számítását a tengelyhatalmak gyors katonai döntésekkel (villámháború), nyersanyagban gazdag területek megszerzésével (pl. a németek és japánok támadási vonalai) igyekeznek keresztülhúzni.

A természeti tényezők tekintetében az USA a világ egyik leggazdagabb államának mondható; a vele egy táborba tartozó Brit birodalommal, Holland Indiával, Csangkaisek vezetése alatti Kínával együtt, a hozzá szolidáris közép- és délamerikai államokkal a keleten meginduló hadműveletek idején a világ összes természeti tényezői mintegy négyötödrészének birtokosa volt nagy általánosságban, a világtermelésnek is kb. négyötödrészét szolgáltatta. Ami az Unió földművelését illeti, az amerikai kenyérmagból (corn) — ami nálunk a búza, németeknél a rozs, északiaknál a zab, keletázsiaiaknál a rizs — a kukoricából a világ összes termelésének mintegy 65 százalékát (740 millió q — 1928) szolgáltatja, mégis a nagy fogyasztás miatt kivitelre csak kevés jut; búzából a világtermelés kb. 18 százalékát (180 millió q — 1928), zabból 30 százalékát (210 millió q — 1928), gyapotból 50 százalékát (41 millió q — 1937), szójababból 10 százalékát (12 millió q — 1937) ada azj Unió, de termel meglehetős mennyiségű rozsot és árpát is. Állattenyésztés szintén igen fejlett, amennyiben 1928. évi adatok szerint 59 millió sertéssel első helyen, 56 millió szarvasmarhával a második helyen, 45 millió júhval a második helyen (világ gyapjútermelésének 12 százalékát szolgáltatja: 206 ezer q — 1937-ben), 22 millió lóval az első helyen a világ állatállományában. Ásványkincsek tekinteté-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben az Egyesült Államokat általában egy állam sem mulja felül; 1937. évi adatok szerint kőszénből a világ összes termelésének 34 százalékát (448 millió t), ásványolajból 62 százalékát (173 millió t), vasércből 38 százalékát (37 millió t), rézércből 32 százalékát (760 ezer t), ólomércből 25 százalékát (420 ezer t), horganyércből 30 százalékát (560 ezer t) az USA szolgáltatja. Fejlett kohászatára és iparára vall az, hogy a természet adta érceket mind saját maga is olvasztja ki, ill. az így kapott fémeket saját maga dolgozza fel; ezt igazolja az a tény, hogy nyersvasból 1937-ben az Unió szolgáltatta a világtermelés 36 százalékát (37.900 ezer t), acélból 38 százalékát (51.300 ezer t), benzinből 70 százalékát (60.700 ezer t), rézből 35 százalékát (820 ezer t), ólomból 25 százalékát (420 ezer t), horganyból 31 százalékát (500 ezer t), aluminiumból 27 százalékát (133 ezer t), mely utóbbi nyersanyagának (bauxit jórészét külföldről, Közép- és Dél-Amerika) hozza be. Az acélnemesítőfémekből (nikkel, króm, mangán, volfram, molibdén, vanádium) illetőleg — ércekből is jelentős mennyiséggel szerepel a világtermelésben; a hadiszergyártásban fontos higanyból — amely a gyutacsok fontos kelléke — a világtermelés 11 százalékát (570 t) az USA szolgáltatja, a nemesfémek közül aranyból a világtermelés 14 százalékát (148 ezer kg), ezüstből 26 százalékát (2200 t). Nincs krómérce (ezt azelőtt a Fülöp-szigetekről szerezte be), ónérce és ónja, nikkelje (ezeket Holland Indiából és brit birtokokról szerezte be). A papirosiparban és hadiiparban (robbanóanyaggyártásnál) oly fontos cellulózéból a világ termelésének 24 százalékát (5.900 ezer t) szolgáltatva, első helyen áll, nincs azonban a hadiiparban és járműiparban oly szükséges kaucsukja (a guminak e nyersanyagát eddig Malayából és Holland Indiából szerezte be). Ami az Unió kereskedelmét illeti, ez méltó az előbb tárgyalt termelőágakhoz; ezt az állam sűrű vasúthálózata (különösen a Minneapolis—New Orleans vonaltól keletre eső részen) és a világkereskedelemben igen fontos kereskedelmi flotta terén való 18 százaléknyi részesedése (12 millió BRT, ahol 1 bruttóregisztertonna egyenlő 2.8 köbméterrel teszi érthetővé; 1938-as adatok szerint az Unió bonyolította le a világkereskedelem 9 százalékát, amivel a világon a harmadik helyen áll. A háborúra való tekintettel az Unióban több nyersanyagra kiviteli tilalmat rendeltek el már korábban (ez volt a japán—amerikai viszony egyik legfőbb elmérgesítője), a hadfelszerelési üzemekben pedig 1941 november elejétől kezdődőleg felemelték a munkaidőt, ami világosan mutatja, hogy az Egyesült Állmok a természeti tényezők és a munka révén szintén fokozni igyekszik a termelést.

Az Unió ázsiai birtoka — Fülöp-szigetek — manilatermelés terén fontos (lenhez hasonló, de durvább rostú anyag, belőle hajókötelek készülnek), amiben a világon monopolisztikus helyzete van (200.600 t — 1937). Kevés szenet (26 ezer t — 1937), több vasércet (330 ezer t — 1937) — főleg Luzon szigetén — és krómércet (34.500 t — 1937), tetemes mennyiségű mangánércet (2700 t — 1937), ezüstöt (20 t — 1937), aranyat (20.753 kg — 1937), platinát (6 ezer kg — 1939) is termel. A szigetország bányászata mindössze néhány éves multra tekinthet vissza, de ezalatt az idő alatt is óriási fejlődésen ment keresztül, amit a termelés rohamos emelkedése igazol (vasércből pl. 1940-ben 1.216 ezer t-t termelt az 1937. évi 330 ezer t-val szemben). A szigeteknek a japánok részéről történt elfoglalása után az „Isihasa" japán bányatársulat meg is kezdte már az ásványkincsek, főképp a hadiszergyártáshoz fontos vasérc kiaknázását. Az előbbieken kívül termel még a szigetcsoport kevés kaucsukot (713 t — 1937) és több rizst (20 millió q — 1937) is, mely utóbbi Japán kenyérmagellátásában játszik szerepet. A keleten folyó háború pillanatnyi állása szerint a szigetek ma már jórészt Japán kezén vannak, termelésük tehát az angolszász csoportéból kiesik.

Az angolszász hatalmak, főképpen az Unió gazdasági terére tartoznak még Mexikó, a közép- és délamerikai álamok, amely államoknak az Unióhoz való viszonyát az 1938. évi lúnai pánamerikai kongresszus határozta meg; az erről kiadott nyilatkozat ugyanis megemlíti, hogy a kongresszuson megegyezés jött létre az újvilág összes köztársaságainak együttműködésére vonatkozólag, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy az Uniót szükség esetén legalább gazdaságilag támogatják. Malava és Holland India, továbbá a Fülöp-szigetek japán elfoglalása után, különösen fontos lett az Egyesült Államok számára Bolívia 25 ezer t-nyi ónérce (12 százalék — 1937). Brazília 18.460 t-nyi (1.6 százalék — 1937) és Mexikó 3482 t-nyi (1939) kaucsukja, Kuba krómérce (30 ezer t — 1937) és mangánérce (57 ezer t — 1937) mely utóbbi a világtermelés 2 százalékát jelenti. Igen nagy segítséget jelent azonban az Uniónak Chile rézérce (413 ezer t — 17.6 százalék — 1937), Mexikó ólomérce (218 ezer t — 1937) és horganyérce (154 ezer t — 8.3 százalék — 1937), Brazília mangánérce (115 ezer t — 3.9 százalék — 1937), Argentina gyapjúja (172 ezer t — 9.7 százalék — 1937), továbbá az említett államok földművelésének és állattenyésztésének feleslegei.

A brit birodalom alkotóállamai közül magának az anyaországnak a termelése a Távol Keleten a nagy szállítási távolság és az európai, észak-afrikai tartozékok szükséglete miatt nem igen jöhet számításba. Pedig a gyáriparban fontos szén és vasérc meglehetős bősége miatt, a gyarmatokról és dominiumokból beszerzett nyersanyaggal, a külföldről behozott nyerstermékekkel igen fejlett ipart épített ki. Azért, hogy az anyaország ipara mindig foglalkoztatva legyen, gyarmatain — s így kelet-ázsiai birtokain — nem fejlesztette ki iparát, aminek a hátrányát a távol-keleti háborúban volt alkalma tapasztalni. A világbirodalom vezetői nagyon is bíztak a kereskedelmi flottájukban és haditengerészetükben, amelyeknek a feladata lett volna a forgalom, a hadiszerszállítások további zavartalan le-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bonyolítása. A „Lloyd's Register of Shipping" szerint 1939-ben a világháború kitörése előtt a birodalom rendelkezett a világ kereskedelmi hajóterének 25 százalékával (21 millió BRT); ugyancsak 1938-as adatok szerint a világbirodalom bonyolította le a világkereskedelem 13 százalékát.

A világbirodalom ázsiai tartozékai közül a világ kaucsuktermelésének mintegy 50 százalékát (509.750 t — 1937) szolgáltató Malaya immár teljes egészében japán kézen van; a többi ázsiai birtokok közül Ceylon (70.805 t — 1937), India (14.630 t — 1937), Észak-Borneo (14.290 t — 1937), Burma (11.470 t — 1937), Sarawak (26.970 t — 1937) termelése érdemel említést. India, „Anglia éléskamrája" a gyapottermelés (14.480 ezer t — 1937), rizstermelés (494 millió t — 1927), búzatermelés terén a világ elsői között foglal helyet, szarvasmarhatenyésztésben a világon első helyen áll (66 millió darab — 1928), teatermelésben a második helyen szerepel (165 millió kg — 1927). Ásványkincsei közül a mangánérc (534 ezer t — 1937) ,kőszén (25.438 ezer t — 1937), vasérc (1.853 ezer t — 1937) és ásványolaj (300 ezer t — 1937) a legfontosabb. Szezám (olajos növény) termelésében mintegy 28 százalékkal (478.600 t — 1937), repcemagtermelésben 26 százalékkal (980 ezer t — 1937) második helyen áll a világtermelésben. Malaya kaucsukján kívül nagy mennyiségű ónércet 76 ezer t — (30 százalék — 1937) és ónt (97 ezer t — 1937), kevesebb bauxitot (14 ezer t — 1937) és wolframércet (790 t — 1937) is termel. A világbirodalom többi ázsiai birtoka közül Irán és Irak (ezeket 1941-ben szállte meg) ásványolaja 10.330 ezer t, ill. 425 t (— 1937), Burma ásványolaja (1.100 ezer t — 1937), ólómérce 92 ezer t (—1937), horganyérce (60 ezer t — 1937), wolframérce (3300 t — 1937), ezüstje (192 t — 1937), Bahrein-szigetek ásványolaja 1 millió t — 1937), Ceylon teatermelése (95 millió kg — 1937), Brit-Borneo ásványolaja (780 ezer t — 1937) jelentős. Az előzőkből most már világossá válik mindenki előtt, hogy miért olyan fontos Japánnak — a burmai út elvágásán kívül — Burma megódítása, Brit-Borneo és Sarawak elfoglalása, Brit-India megszerzése, pedig a vasúthálózat meglehetősen gyér volta és az óriási távolságok miatt a japánoknak nagy teljesítményeket kellett és kell ezután is végezniök előnyomulásuk során, ami élénken rávilágít a japán katonaság elsőrendű voltára.

A japán háborús célok másika brit tartozéka: Ausztrália. Ami a földművelését illeti, 1937-es adatok szerint főleg búzából (40.853 ezer q), cukornádból (45.700 ezer q) és banánból (67.350 ezer q) termel igen jelentős mennyiséget; zabból (3.200 ezer q), burgonyából 3.280 ezer q), kukoricából (1.200 ezer q), árpából (2.180 ezer q) már lényegesen kevesebbet. Állattenyésztési ágai közül júhtenyésztésben a világon az első helyen áll (112 millió darab — 1937), ami érthetővé teszi, hogy az ötödik világrész szolgáltatja a világ gyapjútermelésének mintegy egynegyedét (4.420 ezer q — 1937); 1937-es adatok szerint szarvasmarhából 1.400 ezer darabja, sertésből 3 millió darabja, lóból 1.700 ezer darabja volt. Ásványkincsei közü legfontosabbak az arany (42 ezer kg), kőszén (12 millió t), rézérc (19 ezer t), ólomérc (250 ezer t), horganyérc (206 ezer t), wolframérc (448 t 1937. évi adatok). A dominium területe meglehetősen kevéssé van feltárva, amit a vasúthálózat gyér volta és a kis számú lakosság is igazol; aránylag legsűrűbb az út- és vasúthálózat az ország keleti és délkeleti részén (Sidney, Melburne).

A világbirodalom amerikai birtokai közül Kanada a nikkeltermelésben jelentős (102 ezer t — 90 százalék — 1937), cellulózéból (4.665 ezer t — 1937) és rézércből (240 ezer t — 1937) is tetemes mennyiséggel szerepel a világtermelésben. A délamerikai Brit-Guayana a bauxitbányászatban fontos (366 ezer t — 1937), amelyet azonban jórészt az anyaország dolgoz fel. Az afrikai tartozékok közül a világ aranyának nagy százalékát szolgáltató Délafrikai-Unió (464 ezer kg) — amelynek földművelése és állattenyésztése is elég fejlett — említendő első helyen; termel még tetemes mennyiségű magánércet (268 ezer t), szenet (15.490 ezer t), krómércet (75 ezer t), továbbá gyapjút (111 ezer t); az Unió gazdagságát a legendáshírű gyémántmezők csak még inkább emelik. Az Aranypart aranya (17 ezer kg), Rhodézia rézérce (245 ezer t), krómérce (135 ezer t), aranya (25 ezer kg), wolframérce (166 t) miatt fontos (1937. évi adatok).

A már szintén japán birtokban levő Holland-India ásványolajból a világ termelésének 3.5 százalékát (7.260 ezer t), kaucsukból 38 százalékát 457.600 t), ónércből 19 százalékát (49 ezer t) adja. A szigetvilág területéről kerül ki a bors világtermelésének 92 százaléka, tea 19 százaléka, cukornád 7 százaléka, kávé 5 százaléka, kopra (szárított kókuszdió) 27 százaléka. Rizsből, — ami Japán szempontjából lakosságának ellátása miatt fontos — ugyancsak tetemes mennyiséggel (55 millió q) szerepel (1937. évi adatok), továbbá szénből (1.130 ezer t — 1947) és aluminiumércből is (199 ezer t — 1937).

Kina — amely területének a termelés szempontjából fontosabbik része, a tengerparti rész a japánok kezén van és így az egész birodalom termelésének nagy átlagban a fele Japáné lesz — a rizstermelésben a világon az első helyen áll (496 millió q — 1927), ugyanígy teatermelésben is (300 millió kg — 1937); figyelemreméltó mennyiségű szenet (16 millió t) — 1937), vasércet (240 ezer t — 1937), mangánércet (23 ezer t — 1937), wolfranércet (1634 t — 1937) is termel.

Nagy vonásokban az imént elmondottak nyujtanak tájékoztatást az angolszász hatalmi csoport gazdasági erejéből. Azonban ezek az adatok is némiképpen világosságot derítenek az angolszász tömb hadvezetésének, háborúviselésének irányelveire, továbbá Japán háborús céljaira, a japán haderőnek már előre sejtett előnyomulási irányaira.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Legközelebbi számunkban a yen-blokk (Japán és a köréje csoportosult államok) államainak gazdasági erőforrásait fogom ismertetni.

(Forrásmunkák W. Pahl: Weltkampf um Rohstoff és Sipos. Az ipari nyersanyagok világtermelése c. könyvek voltak.)

Festő Szabó László emh.

SELMEC

Balekvizsga.

Egy balek naplójából.

Tegnap délelőtt érkeztem ebbe a gyönyörű városba. Sem lakásom, sem ebédem, semmim nem volt. Sohasem voltam el hazulról, hát így el-anyátlanódva, nagyon szerencsétlennek éreztem magamat, amikor leszálltam a vonatról. Azt sem tudtam, mihez kezdjek. De rövidesen idősebb fiúkkal találkoztam, illetve karmaik közé kerültem, mert végig sétáltatták velem a várost. Jártunk a Szent Mihály-templomban, a belvárosban, a lövérekben, látszólag céltalanul, de végül egy kedves kis szobát vettek ki nekem, fenn a hegyen, az erdő mellett. Lealkudták az árát, segítettek elrendezkedni. Egy olcsó és jó helyre elvittek ebédelni. Megbocsájtottam nekik azt a hosszú sétát és a közbeeső tréfákat, hisz úgy gondoskodtak rólam, mintha édes testvérük volnék.

Ma reggel az egyik firmám beszólt értem, hogy bevigyen az Ifjúsági Körbe balekvizsára. Amíg lefelé mentünk a hegyről, gyönyörködve néztem az elémtáruló képet. A derüs reggeli napfényben vidáman fürdött a város. A városon túl a Bécsi-domb zöld takarója felett, hosszú sávban mint egy villogó acélpenge húzódott a Fertő. Tavaszias, üde volt a kép, hogy az ember alig akart hinni a lábai előtt táncoló, őszi hirnököknek, a barna faleveleknek.

Leértünk a hegyről a városba. Megkértem a firmát, mondja el nekem, hogy mi is tulajdonképpen a balekvizsga.

Tudod bulikám, a balekvizsga egy régi szokásunk. Kezdte mesélni — ha be akarsz lépni az Ifjúsági Körbe, át kell esned ezen. A célja az, hogy mi firmák, megismerjünk titeket. A beképzelt, felvágó balekságnak, pedig ismételten bebizonyitsuk kisfiúságát. Meg kell aztán tanulnod az egyetem címét, főiskolánk alapitási évét és ifjúsági életünk jelentősebb eseményeit. Különben is majd a balekcsősz kioktat a vizsga előtt benneteket mindenre, amit tudni kell, hogy átmehessetek a vizsgán.

Közben elértük a vasúti átjárót. Megkérdeztem a firmámat, hogy kik vizsgáztatnak?

Idősebb, tapasztaltabb fiúkból áll a vizsgáztató bizottság. A vizsgát az elnök vezeti. Különben én is benn leszek a teremben, ahol a vizsga folyik, mert nekünk, firmáknak, jogunk van ehhez, Sőt az elnöklő firma engedélyével kérdést is intézhetünk hozzátok. A másodévesek, akiket mi szénégetőknek nevezünk, csak a terem mellett futó folyosóról, az ablakon keresztül figyelhetik a vizsga menetét.

És mi történik azzal, aki nem tud valamit? — kockáztattam meg a kérdést, miután a vasuti átjárón áthaladtunk.

Azokat azonnal visszavetik és újra kell menniök, ha már megtanulták a dolgot. Ha aztán megint tudatlanságon érik őket, ismét elbuktatják. Valamit még a lelkedre akarok kötni, buli, nagyon komoly légy a vizsga előtt, bármilyen humoros kérdést tesznek fel, vagy bármilyen nevetséges dolgot kell csinálnod. Aztán csak talpraesetten felelgess, mert azt jutalmazzák.

Végig mentünk a Deák-téren, Erzsébet-utcán. Útközben több firmával, szénégetővel és balekkal találkoztunk. Mind a balekvizsgára igyekeztek. Fenn az Ifjúsági Kör biliárd-szobájában már hemzsegtek a balekok. Egy tekintélyes bányászfirma állott közöttük széles zöld-fehér szalaggal és egy furcsa bőrköténnyel, amit azonban nem elől, hanem hátul hordott. Később tudtam meg, hogy ez a farbőr, melyet régen az ércbányászok viseltek munkaközben, Ma a balekcsősz hatalmi jelvénye.

Balekság! — kiáltott fel a balekcsősz. — Miután elmondtam nektek a balekvizsga lényegét és célját, most rátérek a tananyagra. Vegyetek elő papírost és írjátok az adatokat. Iskolánk címét tudjátok és azt, hogy 1735-ben alapitották. Körünk címét se feledjétek el, sem azt, hogy 1763 körül már volt Ifjúsági egyesületünk, a mai Körünk őse. Ifjúsági életünkből a balekvizsgára tudnotok kell a Nyugatmagyarországi felkelésről, amiben az Ifjúsági Kör tagjai a legnagyobb lelkesedéssel vettek részt. Két hősi halottunk is van, az ágfalvai csatában estek el 1921. szeptember 8-án. A felkelés eredménye volt az 1921. december 14-i népszavazás, amelyen Sopron és környéke magyar maradt. Ezeket az időpontokat el ne feledjétek. Ha a vizgáztató bizottság azt kérdezné tőletek, hogy kik voltak a harcéták? — azt feleljétek, hogy azok a firmák, akik 1938 őszén a Felvidék és Ruténföld visszacsatolására szabadcsapatokkal elmentek. Parancsnokuk vitéz Dávidházy őrnagy úr volt.

De nemcsak jelentős események, hanem jelentős személyek is vannak, illetve voltak az Ifjúsági Kör tagjai között. Azzal felsorolt a balekcsősz egy csomó nevet, olyanokat, akik egyetemi éveik alatt családot alapítottak, felsorolta a sop-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

roni lányok kedvenceit, a legifjabb vőlegényt és még egy csomó hírességet. Megismertük a farbőrt, a Davy-lámpát, a bányamécset, a fekete, tollforgós bányászcsákót, a régi jeladó bányászszerszámot, a klopacskát, vagy kótogót, a bányász és erdész kardot, az erdész kalpagot.

Aztán egy nagy aranykeretes képhez vitt bennünket a balekcsősz, amit betűről-betűre meg kellett tanulni. A fejléccel, iniciáléval díszített, kissé égettszélű papíroson a következők álltak:

Der Fuchs ist bei den älteren Gelehrten, so erklärt: vulpes seu vulpecula est animal sine mente ac racione semper magnam tabaci vel cigararum quantitatem secum portat.

Az balekoknak tiz parantsolatai:

I. balek kusch!
II. balek kusscchh!!
III. balek kusssccchhh!!!
IV. balek légy illedelmes!!!!
V. balek ne légy falánk!!!!!
VI. balek ne légy confidens!!!!!!
VII. balek mutatkozz be!!!!!!!
VIII. balek illedelmesen köszönj!!!!!!!!
IX balek a Firmák asztalához tsakis engedélyvel ülj!!!!!!!!!
X. balek válassz magadnak Firmát!!!!!!
(Tíz felkiáltójel.)

—

Faciebat Magister Chorsó cum Ramulo Pubi v. Flandorffii a. Ch. n. 09—67.

Alig tudtuk elolvasni, máris két újabb képecskére hívta fel a figyelmünket. Az egyiken a raizban is megelevenítve a balek meghatározása állott: A balek kalapban g.... zöldhasú, porosfülű ész és értelem nélküli véglény, amely minden tekintetben az isteni fényben tündöklő Firmák támogatására szorul.

A másik táblán a selmeci Leányvár és egy kétfarkú cseh oroszlántöldöklő erdész és bányász látszottak következő felírással: Selmec az istened, anyád, szeretőd, menyasszonyod, aki bántja, ellenséged!

Ez lenne a vizsga anyaga — szólt a balekcsősz — ha valakitől mást is kérdeznek, talpraesetten válaszoljon. Ha pedig nem tudna, kérdezzen meg engem. Most pedig elmondom, hogy kell a vizsgára bemenni. A soron következő balek kopog a vizsgáztató terem ajtaján. És ha belülről szabad, bujjon be, vagy ehhez hasonló hangot hall, ballábbal belép. Az ajtóban vigyázba merevedik és amint illik, köszön: Jó szerencsét! Üdv az erdésznek! Aztán bemutatkozik X. Y. bánya-, kohó-, vagy erdőmérnökhallgató balek szeretnék lenni, mondja a szerint, hogy milyen szakra iratkozik. Akkor aztán mindaddig mereven áll, míg az elnök hangja el nem hallatszik: „Jöjjön közelebb." Erre a balek elmegy az elnöki asztalig és féltérdre ereszkedve, megcsókolja az asztalon fekvő selmeci szent követ, amelyet még elődeink hoztak magukkal menekülésükkor. Utána várja az elnökség kérdéseit. Természetesen ezt a bemeneteli formát pontról-pontra el kell végezni, mert aki hibázik, azt azonnal kiküldik. Most azt szeretnétek tudni, hogy miért kellett ballábbal a terembe lépnetek. Lehet, hogy ezt a vizsgáztatók is megkérdezik tőletek. Erre a válasz az, hogy ez volt életetek harmadik ballépése. Első, hogy születtetek, második hogy egyetemre jöttetek és ez a harmadik, hogy ide a Körbe is beléptek. Na, most aztán mindent elmondtam, tanuljatok, aztán kezdjük a vizsgát.

Az egész balekság mint egy zúgó méhkas igyekezett fejébe rögzíteni a sok tudnivalót.

Elkezdődött a vizsga. Egy-két balek már próbálkozott, de rövid úton jöttek ki valamennyien. Rám került a sor. Nagyon ügyeltem, hogy a bemutatkozás formaságaival meg ne járjam. Sikerült is minden. Már a követ is megcsókoltam és vártam a kérdéseket. Meg kell vallanom, kicsit szorongtam. Komolyarcú vizsgáztatók néztek szembe velem szigorú pillantással. Kétoldalt az asztalok mellett rengeteg idősebb fiú ült. Már jópár másodperce álltam mereven. Minden szem rámszegeződött, de néma csend volt. Kezdtem zavarba jönni. Éreztem, hogy pirulok és idegesen rándul egyet-egyet a vállam.

Ne mozogjon — szólt rám szigorúan egy idősebb pipázó úr. Nem tudja fegyelmezni önmagát egy pár pillanatig? Hogy képzeli, hogy önfegyelem nélkül boldogulni fog valahol?

Még jobban zavarba jöttem. Végre az elnök megszólalt, hogy mondjam el a balek meghatározását. Fújtam. Megelégedetten bólintottak össze a fejek az asztal mellett.

A tíz parancsolat előtti mondókát tudja-e? — kérdezte a pipás úr.

No most repülni fogok, gondoltam, mert világéletemben ellenszenvvel viseltettem a német nyelvvel szemben és tiszamenti kiejtéssel törtem a szavakat, illetve a nyelvemet rajtuk. Már igazgattam számat a nyakatekert szavakra, amikor rámdörrent az elnök:

— Tudja, vagy nem? Ha nem, vonuljon ki és tanulja meg.

Az értelmét tudom, — próbáltam valahogy elhárítani fejem felől a kikerülhetetlen végzetet, — azzal előkaptam a cigarettatárcámat és megkínáltam az elnököt.

— Köszönöm, nem dohányzom, — hárította el kínálásomat, de mosolygott és tovább folytatta a kérdezősködést. Tehát megmenekültem. Egykét parancsolatot kellett elmondanom, azok nagyon jól mentek.

— Látom dohányos. Pipázni nem szokott? — kérdezte egy kopaszodó Firma.

— Nem — válaszoltam határozottan, — nem bírja a fizikumom.

— Azt nem maga dönti el — mondta az elnök — fáradjon csak oda a doktor úrhoz.

Az egyik asztal végén csakugyan egy fehér-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kabátos orvos ült, orvosi műszerekkel körül rakva. Az ütőeremet, tüdőmet, idegreflexeimet vizsgálta. Csináltatott velem egy-két fekvő támaszt, meg egy kézállást és meghallgatta a szívemet. Közben, amíg tornásztam, az orvos melletti Firma felirta a nevemet. Csak később tudtam meg, hogy a sportkör elnöke volt, és azonnal előjegyzett a tornaszakosztályra. A vizsgálat után az orvos kijelentette, hogy a tüdőm és szívem elég erős a pipázásra. Kezembe nyomtak egy hosszúszárú selmeci diákpipát. Már meg is volt tömve, csak rá kellett gyújtanom. Hanem egy nagy hiba volt. Olyan hosszú volt a pipaszár, hogy nem értem el a gyújtóval a dohányt. Három-négy cm-re voltam felette. Szívtam kétségbeesett erőlködéssel a pipát, hogy átszívjam a kis távolságon a lángot. De nem ment. Kínlódtam jó egy percig vele, a társaság pedig harsogva nevetett. De én rá akartam gyújtani mindenképen. Végre nehezen kitaláltam a módját. Kihúztam a pipából a szárat és számhoz véve a pipa csonkját, rágyújtottam.

De ezzel még nem voltak megelégedve. Énekelnem kellett egy csárdást, de úgy, hogy közben a pipázást abba ne hagyjam. Szippantottam hát a sorok végén egyet-egyet és daloltam. De még ez is kevés volt. A végén pipáznom, énekelnem és csárdásoznom kellett egyszerre. Közben megint felirta a nevemet az egyik Firma, az énekkar vezetője.

Mikor megelégelték a táncomat, az egyik Firma az asztal végéről engedélyt kért az elnöktől, hogy kérdést intézhessen hozzám.

— Mondja csak, ki a maga szeretője? — kérdezte hamiskásan vágva a szemével.

Kicsit ötöltem-hatoltam, aztán kiböktem, hogy a Mancika. Volt erre nevetés, de mérgelődés is. Az elnök alaposan leszidott, hogy mit képzelek, ők talán az én magánügyeimre kíváncsiak. Lehordott, hogy a legelemibb dolgokkal nem vagyok tisztában és Selmecet nem tisztelem kellőképpen. Nyomatékosan kiparancsolt a teremből, hogy még tanuljak és küldjem a következőt.

Kinn azután illedelmesen előadtam az esetet a balekcsősznek. Jót nevetett rajtam és odavitt az egyik falitáblához, hogy olvassam mégegyszer. Selmec az istened, anyád, szeretőd, mennyasszonyod, aki bántja, ellenséged! Állott a táblán. Most már értettem mindent, hogy miért nevettek ki és miért emlegették Selmecet.

Nemsokára ismét sor került rám. Nagy zajjal fogadtak, hogy itt a Mancikás bulek. Kicsit remegtem, hogy mi következik a baklövésem után.

— Mondja, maga zenész? — szólt rám az egyik Firma.

— Nem kérem — tiltakoztam ijedten.

— Hát akkor, miért citerázik?

Próbáltam magamat egy kicsit erősíteni, de nem nagyon sikerült. Az elnök felmutatott a feje fölé végre, hogy tudom-e, kiket ábrázol a két olajfestmény a falon. A balekcsősz már kioktatott rá előzőleg. Így azután folyékonyan mondtam az ágfalvai hősöket: Szechányi Elemér bányamérnök és Mahatsek Gyula erdőmérnök hallgatók, akik 1921. szeptember 8-án estek el.

Méltó utódja lesz és meg fog felelni mindenben az Ifjúsági Kör célkitűzésének, a hazafiasság és bajtársi szellem ápolásának? — kérdezte az elnök.

— Igyekezni fogok, — mondtam határozottan.

Az elnök felállt és kezét nyujtotta: Szervusz! Felveszlek az Ifjúsági Körbe. Becsüld meg magad közöttünk.

Boldogan szorítottam meg a kezét.

Az ajtónál ülő Firma kikiáltott a balekság szobájába:

— Jöhet a következő!

Podányi Tibor bmh.
balekcsősz.

3.

„Selmec alias Ika villa"

(Elbeszélés.)

Magányos kis kunyhó lapul az erdő mélyében. Az első pillanatra egy mesebeli „mézeskalácsházikóhoz" hasonlít. Körüskörül szép fiatal cserjék veszik körül . . . föntről a terjedelmes tölgylombozat takarja.

Ebben a kis vadászlakban, melyet társaimmal „Selmec"-villának kereszteltük, töltöttem a kéthónapos nyári gyakorlatot.

. . . Augusztus végén történt. Még egy napunk volt hátra. Aztán . . . sajnos el kell hagynunk a kedves helyünket — visszahív a kötelesség.

Nagyon korán lehetett még, mikor felébredtem. Kinéztem a kis ablakon. A bokrok, fák koronái boszorkányviskóhoz hasonlítottak. Egy-egy ki-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

magasló fa sötét árnyéka, akárcsak egy vár tornya rémlett nekem.

Gyorsan elkészültem. Aztán . . . odaléptem a másik ágyhoz . . .

— Ákos ébredj!

Minden hasztalan. A barátom nem volt hajlandó engedelmeskedni. Máskor beértem volna azzal, hogy büntetésből Ákos tüzet rakott, vizet hordott és elvégezte a konyhai munkát. Aznap azonban, mikor „búcsúlakodalmat" rendeztünk, más fegyverhez nyúltam. Ismertem szaktársam gyönge oldalait és ott támadtam.

— Ákos, kapsz egy kupicával — siess felkelni!

És ime! Csoda történt? Nem. Barátom e bűvös szavak hatása alatt oly gyorsan elkészült, hogy jó magam is elcsodálkoztam. Úgy ugrott ki az ágyból, akárcsak a „megsebzett szarvas."

Feri még nagyban szundikált. Őt azonban már nem kellett keltenem. A „csodás ébresztő ital" megcsiklandozván orrát, felriasztotta álmából.

Mire dél lett, minden készen állott. Sütve, főzve, kalácsok bőven! Igaz, nem minden a „Selmec"-villa lakóinak dicsőségéből, mert a kedves vendégeink is hoztak holmi jókat.

Ákos rámszegezte könyörgő tekintetét. Megértettem.

„Tempus helyemre" — szóltam, (italomra nem, mert még nem volt). Eltávoztam. Milyen nagy volt a csodálkozás, mikor pár perc mulva egy kosár sörös üveggel tértem vissza. A „Bachus dús nedüje" jó kedvet idézett elő.

— A kedves vendégeink egészségére általános eks!

Egymásután jött az utánpótlás a titkos erdei pincéből. A végén már oly jó kedvünkben voltunk, hogy nem is vettük észre . . . a Nap lecsúszott az égboltról, már csak halvány sugarai érték a földet, megölelve a cserjéket, a fák lombjait, míg az utolsó sugarakat is elfedte egy felhőfoszlány.

Ákossal vállalkoztam vendégeink biztos hazaszállítására. Ferire rábíztuk a házikó őrzését. A város már villanyfényben úszott, mire a tisztásra értünk. Elbúcsúztunk és megkezdtük „éjjeli bólyongásunkat." Belépve az erdőbe, kísérteties csend vett körül, mintha megállt volna a világ élete. A körvonalak még sötétebbek. Félős volt lépni, mert az út mentén helyenkint mély szakadék tátongott.

Zápor előtti szél süvített végig a koronákon. A „Szalánc"-hegység fölött villámlott.

— Zivatar lesz! — szóltam, siessünk pajtás! Kvak . . . kvak . . . hallatszott a távolból. Kórusba feleltek a rekedt hangok. Kezdetét vette az eső előtti szimfónia. Egy-egy eltévedt orrszarvú bogár, földet keresve, nekiütődött a fának és megtörte a mély csendet. Itt-ott megmozdult egy bokor. Olykor összerezzentünk. Egymásra néztünk, várva a magyarázatot. Alvó madár riadt föl édes álmából, aztán csipogva visszaült a fészkébe és mi is megnyugodva, továbbindultunk.

Jobbra-balra nézegettünk, de a keresett „Három kereszt" sehol. Ez töltötte az erdő végtelen tengerében a „világító torony" szerepét. Ez volt a házikónkhoz vezető útnak a kulcspontja.

Nem találtuk sehol! Hideg hullám futott végig a hátunkon.

— Pajtás, eltévedtünk! — szóltam. Gyerünk tán vissza!

— Ha nem lesz másképpen, úgy itt valahol lepihenünk és reggel majd csak kitalálunk.

Gondolatainkból és töprengésünkből egy érces hang riasztott föl.

— Állj! Föl a kezekkel!

A szurony hegyét éreztem ruhámon keresztül. Kezeim önmüködően a magasba lendültek.

— Honnan jönnek? — volt a további kérdés. Erre már föleszméltem. Valami nincs rendjén, ha a portyázó őrség igazoltat.

Egy félórai magyarázkodás után végre tisztáztuk magunkat. Megtudtuk a helyes útirányt és éjjel 2 órakor sárosan, vizesen, teli szörnylátomásokkal, megérkeztünk a „Selmec"-villánkba.

Ez volt az utolsó éjjel, amit kint töltöttünk. Másnap reggel megjött a kocsi. Felraktuk a műszereket és csomagjainkat. Aztán még egy búcsúpillantást vetettünk a megkedvelt „vadászkunyhónkra."

Utközben találkoztunk az „éjjeli ismerőseinkkel."

— Nos, már nem tévednek el Szlovákiába? — kérdezték. Most már jól kacagtunk az egészen. Megköszöntük az útbaigazítást és elbúcsúztunk tőlük.

Gyenge fuvalom meglendítette a koronákat, hajladoztak, mintha búcsúzni akartak volna.

Egy elnyomott könnycsepp gurult végig az arcomon, mikor rázendítve kedves dalunkra:

Erdész vagyok, csöndes tanyám
Az erdő mélyében áll . . .

elhagytuk a megkedvelt vidéket.

Kolodzey Tibor emh.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — ÖTÖDIK SZÁM — MÁJUS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

Oldal

Mécs Endre: Felsőbbrendűség 1
Gacs János: A nemzetpolitikai nevelés feladatai 3
Az Én Világom 4
Vági István: Két találkozás 5
Tell Vilmos a világháborúban 6
Tóth Miklós: A szalon-képtől a föld szívéig . 7
Szemszögből (dixi) 8
Bögér András: Ellene vagy mellette? . . . 8
Hábel György: A Felvidék első népfőiskolája 9
Varga Domokos: Mit láttam Finnországban? 11
Madas András: Magyar mérnök — magyar munkás 12
Üzen Erdély. (K. S.) 14
Tagló 16
Selmec 18
Testedzés 20
Álarc. (Színház—Film.) 22
Betűvár 24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Felsőbbrendűség

Irta: MÉCS ENDRE kmh.

Az emberi hovatartozandóság függőségi érzete mélységes bilincseibe szorítva tartja nemcsak az egyéneket, de fajokat és nemzeteket. Egyedek és összességek mindmegannyi atomjai a nagy világmindenség általunk tökéletesnek vélt alkotásának, azonban szörnyű merevségük és elesettségük legékesebb tanúbizonysága: egyedül megállani nem tudnak, éppen tökéletlen voltuk reájuk nehezedő súlyos terheik következtében. Mint ahogy az atom bolygásában a másikat keresi, hogy egyesülésével molekulát alkosson, úgy az atomok összességében is benne rejlik az alkotó egyed jellegzetes tulajdonsága, küzdelem a társtalan egyedüllét ellen. Azonban az atomok eme szorosan vett egyesülési vágyánál döntően elhatározó jelentősége van a harcban résztvevők minőségének. Az erősebb, a tökéletesebb — rendszerint — vonza magához a kisebbet, melynek törekvése előbb vagy utóbb az lesz, hogy már eleve, fejlődési állapotának kezdetén ahhoz igazodjék.

Az emberi élet a természet jelenségeinek lélekkel átitatott csodálatos kikristályosodása, anélkül, hogy eredeti tulajdonságából bármit is vesztett volna. Azonban a természetben uralkodó tényezőkön felül az alkotás csodás misztériumában kapott egy örök értéket: akaratot. Akaratot, mellyel saját sorsát irányítani tudja és az élet bolyongásaiban egy előre meghatározott pálya felé törekedhet. Egyéni elesettségét, gyengeségét azonban el nem veszthette, de számára megadatott a nagy érték, saját maga választhatja meg függőségi érzete kielégítését. Az ember a társadalom és erkölcs keretein belül — sőt nagyon sokszor ezeket is átlépve — maga dönt a társulás megteremtésében. Öntudatra ébredésének kezdő kibontakozásaiban már kutat és legtöbbször ösztönére hallgatva, odaáll az erősebb, a nagyobb tömegű mellé, attól vélvén boldogulását és jövője biztosítását, anélkül, hogy érte a legkisebb áldozatot vállalná. A nagy, a hatalmas pompája vakít, annak fényében jólesik sütkérezni, csak bántódás ne essék. De azt, hogy az a fény boldogít-e és azt a megelégedettséget én is át tudom-e venni, meg nem gondolják, csupán azért, mert működött a tömeg mindent magához szippantó elve.

Napjainkban tömeget, főleg meggyőződésnélküli, csupán a nagyság magjai köré összekovácsolt tömeget nem lehet a jövő záloga alapjának vallani. A hovatartozandóságot ma az elvnek és a szent, rendíthetetlen meggyőződésnek kell eldöntenie, melynél nem a pillanatnyi sikerek, hanem a harcok árán szerzett, egyénileg kiharcolt jelen hozhatja meg a biztos jövő jóleső boldogságát. Nem szabad a ma igéretnélküli tobzódásaitól elkábultan első szóra odaadni magunkat, hanem igenis vállalnunk kell a harcot, mely mindenkor áldozatot és lemondást követel, de ez, és egyedül csak ez lehet a jövő igéreteinek igazi valóraváltója. Ne felejtsük el, az akarat szüli az igazat. Aki nem tud akarni, az nem méltó győzelemre, de még arra se, hogy közösség tagja legyen. Pedig, ha széjjelnézünk, közvetlen környezetünkben is, de sok ezeknek a száma, kik csak odaállnak a tömeg mellé azért, mert a jelen futó percei győzelme odahúzza őket. Azonban ezzel ezt a tömeget nem erősítik, de gyengítik azt, melyből kiváltak.

Napjaink életének — sajnos — egyik rettenetes bomlasztó kórokozója ez a jelenség, mely abban éli ki magát, hogy az emberek futnak jelszavak után anélkül, hogy tudnák jelentőségét. Hangoztatják külső mázai szépségeit, hat rájuk az újszerűség varázsa, de semmit nem tudnak a belsőről, a tartalomról, mely igen sok esetben bizony kiábrándító lenne számukra. Különösen kétségbeejtő ez a tény akkor, ha ezzel nemzeti közösségünk ellen vétünk. Már pedig legtöbbször ez a következménye. Lépten-nyomon, úton-útfélén halljuk a hangzatos jelszavak vad és vak imádóinak bűnösen átszellemült dicsőítését, mellyel az idegen talajból táplálkozó és onnan átültetett újdonságot dicsőítik. Hangoztatják a más, a távolbanlevő csodás előnyeit és kárhoztatják a jelenlevő — esetleg éppen meglevő jó tulajdonságait.

Mi lenne egyszer, ha fel tudnának oda emelked-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ni, hol boldog tulajdonosaivá válhatnak az önértékelés nemzeti szempontból elengedhetetlen tulajdonságának ? ! Egyénileg mindenki oly sokra tartja magát, de mihelyst közösségbe, főleg nemzeti közösségbe verődik, mindjárt elveszti önbizalmát és rohan az idegen eszme áradata után. Csak másban látjuk a felsőbbrendűséget, de mi nyögjük az alsóbbrendűség átkait, anélkül, hogy megpróbálnánk ellene küzdeni. Tűnjenek el már végre a más-imádat és bálványozás vétkes fekélyei és a magyar értékelje már egyszer önönmagát is, hol tud saját magáért küzdeni és erejét, szellemi és fizikai készségeit nem dobja oda más, előttünk idegen, sőt nem egyszer kizsákmányoló eszmék harcosává. Tudja a magyar a magyart megbecsülni, ne fusson idegen eszmék után és próbálja kifejleszteni saját magában azt, amelylyel éppen legyőzöttnek véli magát : az öntudatot. Magyar öntudatot, mely nem parancsuralmi kényszert követel, csak egyet, annak elismerését, hogy a magyar is van olyan, mint más ! Amilyen megvetendő és elítélendő egyénileg az önzés és a vad egoizmus, annyira értékelendő a nemzet szempontjából, ha az mint közösségi összekötőkapocs jelentkezik. Nemzeti, faji szempontból legyünk önzők és egoisták, de mindenben tudjuk a kritika alkotó értékét a nemzet szolgálatába állítani. Éppen ennél a kritikánál kell nagyon vigyáznunk a másik véglet surlódó határosságára : az önimádat, vagy önámítás vétkes könnyelmüségére. Az igazi kritika javít és éppen ez engedi meg számunkra azt, hogy hozzámerjünk nyúlni máshonnan átültetett dolgokhoz, anélkül, hogy akár azt, vagy saját magunkat túlértékelnénk. Hozzá kell nyúlnunk a kérdések lényegi megoldásához és nem szabad egy kézlegyintés közepette elintézni azzal, hogy máshol jobb. És ha valóban jobb is lenne, miért kell akkor mindjárt odaállnunk, ahelyett, hogy a sajátunkat igyekeznénk megjavítani, éppen az ottan látottak tapasztalati tényei alapján. Az úttörést, a kezdeti lépéseket mindenkor becsülnünk kell, de ez nem jelenti azt, hogy mi is ugyan ott induljunk el, de jelenti azt, hogy annak sikereit a jövő érdekében mi is átültessük és magunkévá tegyük. Ha megvan a rendíthetetlen magyar öntudatunk, akkor nem kell félnünk attól, hogy idegen eledelekkel táplálkozunk, mert az erőteljes szervezet bizonyos abban, hogy mindabból ki tudja vonni hamisítatlan természetéhez illő elemeket és előbb vagy utóbb kidobja azt, ami számára nem alkalmas, vagy ártalmas. Ha azért veszünk át valamit, hogy újat és nagyot alkossunk, akkor nincs okunk magunkat szégyelni. Csak egyre vigyázzunk az átvétellel, nehogy nemzeti öntudatunkat öljük meg és váljunk idegen eszmék rabszolgáivá. De végeredményben nincs szüksége a magyarnak ezekre az idegen táplálékokra, még nemesítés céljából se, mert van annyira erős és életképes, hogy mindezt magából kitermelhesse. Csak egy kell hozzá : akarat, éppen az, ami emberré teszi őt.

Az idegen eszmék boldogítónak vélt hatalma kétes érték a jövő alapjaihoz, mert a tétlen és dicsekvő örökösöknek semmi joguk, hogy a tündöklés szerzőinek higyjék magukat. Azonban az általunk kivívott dicsőség minden boldogításával a mi érdemünk és ezért küzdenünk nemcsak a történelem előtti felelősség kényszerítő hatalmának követelménye, hanem felsőbbrendű emberi érzés. A hozzávezető út előttünk áll, a megjáráshoz szükséges eszközök világosak, a követelmény csak egy : tudjunk kiszabadulni a divatos jelszavak szószólóinak hatalmából és éljünk az akarat csodás ajándékával, melynek segítségével tudjunk dönteni magyarságunk mellett, mert ne felejtsük: a magyar faj mindenkor felveheti a történelem nagy harcát és eredménye nem kétséges, ha tagjai összefognak.

Ezt az áldozatot pedig igazán érdemes meghozni.

Az Ifjúsági Kör elnöke a húsvéti szünetre való hazautazása alkalmával tárgyalásokat folytatott a Hungária M. T. E. vezérségével. A tárgyalások befejeztével a két egyesület vezetősége közös megállapodást írt alá az egységszervezeti ügyekben való együttműködésre vonatkozóan. Egyuttal a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez memorandumot intéztek a régóta húzódó diákegység ügyben. Ez a memorandum nem azonos a Fiatalok legutóbbi számában megjelent szöveggel és attól teljesen független.

Március 26-án dékáni átiratot kaptunk, mely értesít bennünket arról, hogy özv. Maurer Nándorné a menza-szerződést felmondta.

Április 10-én a Városi Mozi előadta az „Aktivistit" (Hulló bilincsek) című finn filmet. Ez az előadás volt a film magyarországi első bemutatója. A délután 5, illetve 7 órai előadáson az Ifj. Kör tagjai tömegesen jelentek meg és az ünnepi módon feldiszített mozihelyiségben lelkes együttérzéssel szemlélték a hős testvérnép szabadságharcának jeleneteit. Mindkét előadás előtt a Kör elnöke rövid beszédben köszöntötte a testvérnép első film-üzenetét. A soproni ifjúság nevében a Kör üdvözlő távirattal fordult a finn követséghez.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A nemzetpolitikai nevelés feladatai

Irta : GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

A magyar nép keletről, őshazájából sok értékes jótulajdonságot hozott magával. Ezek közül két nagyszerű adottsága már kezdettől fogva különösképpen kitűnik. Az egyik jogászi készsége, másik egész kivételes ösztönös politikai érzéke. Magyar fajunknak említett első nagy adottsága már az államalapítás művében megnyilatkozik, amidőn államiságunk alkotmányos politikai szerkezetét első királyunk, Szent István olyan törvényes alapokon rakja le, hogy egy ezredévre biztosította fennmaradását, rendjét, belső életét. A másik kivételes politikai készségével pedig olyan külpolitikai eligazodást tudott teremteni a maga számára, amellyel egy évezreden át annyi balszerencse és veszély között fenn tudta tartani magát azon a területen, hatalmas idegen népáradatok közt, ahol még soha nép államot alkotni és azt fentartani nem tudott. Nagyszerű politikai érzékre, bölcs előrelátásra vall a magyarságnak választása, amikor Kelet helyett Nyugathoz csatlakozik. Bizanc helyett Rómát, a nyugati kereszténységet választja. A magyar nemzetet ez a két kivételes képessége : alkotmányos és egészséges politikai érzéke segítette át ezer év annyi veszélyén. Elég ha utalok : a tatárpusztításra, a belső viszályokra és szakadásokra, a germánság és szlávsággal vívott harcaira, az osztrák abszolutizmussal szemben vívott szabadság harcára, vagy Trianonra. Ezeknek a sorscsapásoknak bármelyike egymagában elég lett volna arra, hogy a magyarság elpusztuljon, ha nincs meg szívós élniakarása, letarolt, vagy széttépett országának újjáépítéséhez szükséges szervező ereje és politikai készsége.

A magyar történelem, nemzetünknek, magyar fajunknak emberfölötti küzdelmekkel, sorscsapásokkal telített csodálatos hősi eposza. Ez a történelem hű tükre nemzeti életünknek akár dicsőségben ragyogó boldog korszakokat elevenít meg előttünk, akár véres harcainkban baráttalanul magunkra hagyva elbuktunk, vagy erényeinket és nemzeti bűneinket vetíti elibénk. Ez a történelem minden magyar nemzedéknek tanító- és nevelőiskolája. Sajnos, a magyar történelmet nem ismerjük, nem műveljük eléggé. Pedig elválaszthatatlanul egybeforrott a magyar véráztatta földdel. Vannak népek, melyeknek kiemelkedő történelmi multjuk nincsen, hát költenek történelmet. A mi nemzetünk vérrel írta meg történelmét, hősi küzdelmekkel tele. Hát becsüljük meg. Ne feledjük soha, hogy jövőt építeni a mult ismerete nélkül nem lehet. A történelmi Magyarországot helyreállítani, a magyar ezeréves történelmi jog, a magyar táj, földrajzi és nemzeti egység ismerete nélkül nem lehet. E jogok érvényesítése elsősorban azon mulik, hogy e történelmi tényezők a mi lelkünkben milyen mélyen gyökereznek, mennyire tudatosak. Meggyőződésem, hogy csakis az egészséges történelmi magyar életszemlélet adhatja meg belpolitikánk és külpolitikánk irányszabását.

Ezért tárom olvasóink, a mi ifjúságunk elé első sorban ezt a követelményt, hogy minden belpolitikai és külpolitikai irányvezetésnél az ezeréves történelmi jog alapjára helyezkedjünk. Ezzel a történelmi szemlélettel és távlattal alkossunk magunknak véleményt, vagy mondjunk bírálatot. Különösen vigyázzunk a válságos és zűr-zavaros időkben. A nemzet jövőjét, ország létét jelszavas politikára, eszmék hullámzására, érzelmi barátságra építeni nem lehet. Csak egy politika van, mely időt álló, ez a reálpolitika. Tartós szövetségek, barátságok is csak reális alapon jönnek létre. Eszmeközösséget is csak a reálpolitikai alapon lehet fentartani. Vagyis ott, ahol az érdekek azonosak és kölcsönösek. Eszmei alapon kötött barátságok és szerződések, ha a reális alap hiányzik, — mint az érdek azonosság és közösség, — amint azt a történelmi múlt és közel múlt eseményei is igazolják, igen rövid időn belül felborulnak, sőt szembekerülnek egymással.

A nemzetpolitikai nevelésnek egyik legfontosabb feladata, hogy a mai válságos korszakban, de az eljövendő időkben is minél jobban elmélyitse fiatalságunk lelkében a magyar történelmi, földrajzi és népi ismereteket. Erős, öntudatos nemzeti közvéleményt csak ezen az alapon teremthetünk. Kultúrális kapcsolatainkkal, idegen nyelveken megírt tárgyilagos történelmi munkákkal kell azt a sok hamis vádat, meghamisított történelmi beállítást megcáfolnunk és megváltoztatnunk, amelyekkel ellenségeink, egyes szomszédaink még ma is igyekeznek bennünket külföldön támadni és elgáncsolni. Ehhez mindenekelőtt művelt, széleslátókörű, a magyar keresztény életszemléletet, öntudatosan hordozó vezető osztályra van szükség.

Azt se feledjük el, hogy minden túlzott, hangos terméketlen kritika, melyet igen gyakran sze-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mélyi vagy hatalmi szempontok fűtenek; minden önmagukat becsmérlő véleménynyilvánítás, magyar mivoltunkat lekicsinylő defetista hang; minden önmagunk megbecsülése helyetti idegenimádat méltatlan magyarságunkhoz és vétek a nemzet ellen. Ha mi magunk nem becsüljük meg magyar értékeinket és önmagunkat, akkor mások hogyan becsüljenek meg bennünket?

Igen gyakran hall az ember éles kritikákat kultúrális, főkép szociális hátramaradottságunkról. Történnek összehasonlítások nyugati országok és népeknek jobb, fejlettebb berendezkedésével. Én magam bejártam azt mondhatom majdnem egész Európát. Ismerem a szomszédos és távolabbi országok, népek életét, berendezkedését, életszínvonalát. Nemcsak nem tagadom, hanem elismerem, hogy általában a nyugati országok élete kultúráltabb, fejlettebb, sok tekintetben jobb életszínvonalat tudtak biztosítani népeik széles rétegeinek, mint mi. Csak azt nem tudom, hogy akik sokszor éles kritikát gyakorolnak és összehasonlításokat tesznek, nem hagyják-e figyelmen kívül, hogy míg ezek a nyugati országok és népek békésen fejlődhettek, szaporodhattak, jólétben, gazdagságban nagy alkotásokkal, szociális berendezkedésekkel népük jólétét emelhették; addig a magyarság őket, Nyugatot védve, ismételten elvérzett, századokon át háborúkat vívott. Minden magyar alkotást, kultúrát fölégettek, elpusztítottak a vad, ázsiai és keleti hordák. Míg más országok népeiknek jobb létéért tudtak dolgozni, a magyarságnak puszta létéért kellett élethalál harcot vívnia, nem egyszer minden barát és támogatás nélkül magára hagyatva. Ezért vigyázzunk bírálatainkra. Legyünk tárgyilagosak és igazságosak magyar sorskérdéseinkben. Ha volt korszak, amelyet komoly bírálattal illethetünk a közelmult század során, úgy az a mult világháború előtti boldog, békés és aránylag gazdag időszak volt, amelyben tagadhatatlanul történtek súlyos mulasztások a szabadelvű gazdasági rend és hatalom részéről. Ezt azonban puszta kritikával már jóvá nem tehetjük.

Ismerjük magyar problémáinkat, melyek feltétlenül megoldásra várnak. Legyenek ezek faji, nemzeti, nemzetiségi, vagy szociális problémák, ezekhez a kérdésekhez a nemzet egyetemes érdekeit, jövő boldogulását szemelőtt tartva kell nyulnunk. Sok sürgős feladat áll előttünk. De elvitathatatlan, hogy az újabb és minden eddiginél nagyobb háború beleszól az élet folyásába, célok, tervek keresztülvitelébe. Haladnunk, mennünk, dolgoznunk kell így is, ahogyan a mai háborús helyzet engedi. Hiszen maholnap nem a nagy kultúrális alkotások, szociális kérdések előbbre vitele lesz a probléma, hanem a mindennapi falat kenyér. De bölcs előrelátással mégis az eljövendő békés időre kell felkészülnünk, hogy nemzeti kérdéseinket, szociális feladatainkat e háború befejezte után meg tudjuk oldani.

Ezek a feladatok és kérdések a magyar belpolitikai élet homlokterében állnak. Megoldásuk a jelen és a közeljövő nemzedékeinek hivatása, nem könnyű feladata. Hiba az és csak a nemzet kárára van, ha életbevágó, fontos magyar sorskérdések politikai és pártpolitikai szóharcok szenvedélyes ütközéseiben morzsolódnak el, vagy akadnak meg.

Ezekben a kérdésekben egységes magyar politikai és nemzeti közvéleményt kell kialakítani. Ezekben a kérdésekben a ma élő és eljövendő nemzedékek lelkében egységes magyar gondolkodást, együttműködést kell létrehozni. Ezért tartom szükségesnek a magyar történelmi szempontnak, a szélesebb látókörű, emelkedett gondolkodásnak érvényesítését a magyar politikai életben. Következő cikkemben, melyben a magyar belpolitikai életet kívánom vázolni, ebből a szempontból indulok ki és adok bizonyos tájékoztatást.

Az Én Világom

címmel a napokban jelenik meg Ostoros György emh. bajtársunknak első verskötete, a Kör kiadásában.

Nem az első próbálkozás ez az egyetemista költők között, — hiszen eddig is volt alkalmunk egynéhány kisebb regény, vagy költeménycsoport kiadását figyelemmel kísérni —, de mindenesetre a legkomolyabb. Igazi átéléstől színezett mondanivalóval, a tartalom és forma meglepően friss egybesimulásával részesít minket kellemes meglepetésben a könyv.

„Az én világom csodák világa" — írja a bevezető versben a szerző. Csakugyan, legtöbb versét valami különös, szinte légies sóvárgás ragyogja át, — néha már nyugtalanság, — keres valamit, ami talán a színes gyermekkorból ötlik az emlékezetébe, talán eddig ismeretlen érzés, vagy néha csak a hangulat pillanatnyi délibábja. Ez az álomszerűség aranyfátyollal vonja be a természet életnyilvánulásainak meglátását is. Az álmokon túl felcsillan az emlékezés is — és a legszebb, leghangulatosabb, legőszintébb sorok éppen a visszaemlékezéskor születnek.

„Kártyavár" című verse talán a legsikerültebb az egész kötetben. Annyi benne a forma változatossága és annyira illik a témához, hogy az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

olvasó lelkében még sokáig csengnek vissza a szavak: . . . „Ugy fáj, hogy ráfújtál a várra akkor este!"

Azonban nem volna igazán fiatal lelkű a szerző, ha nem röppenne ki néha a maga különös, álmokból, csodákból és emlékekből épített országából. A magyar honvédről írt versében, vagy a „Villámvonat"-ban rengeteg friss, fiatalos dinamika duzzad. Itt is, mint általában minden versében, megkapó szavak hangzásával, ütemével és értelmével való különös, könnyed játék.

A könyv nyeresége az ifjúsági életnek és remélhetőleg elindulása egy fiatal tehetségnek.

VÁGI ISTVÁN EGYETEMI TANÁR ÍRÁSAI:

Két találkozás

Sokan ismerik Turgenyev gyönyörű elbeszélését: A három találkozás-t, mely arról szól, miként találkozott a nagy orosz író, Sorrentóban, majd a végtelen orosz mezőségen és végül a pétervári nagy táncteremben egy szerencsétlen, ragyogó szépségű asszonnyal. A két találkozás nem romantikus találkozás volt, hanem az 1914—1918 közötti világháború kegyetlen eseménye, amely minden romantikától mentes volt, A híres német hegymászóval, Trenkerrel történt meg, aki néhány gyönyörű munkájában írta le egész férfiak — és nem atléta termetű fiatal, otthonmaradt, szellemi arisztokraták — élet-halál harcát a déltiroli Dolomitok-ban. Trenker legszebb munkája „Roca Alta záróerőd" címen jelent meg, amelyben leírja a lavarronei fensíkon levő kis páncélerőd mesébe illő ellentállását akkor, mikor az erődöt több ezer 28 cm-es és 3 ezer darab 30.5 cm-es gránát találta el. Ebből a műből vettem a tárgyat, rövid cikkemhez.

1914 július utolsó hetében Trenker, a szenvedélyes hegymászó, a tiroli hegyekben megismerkedett dr. Delapina milánói ügyvéddel, akivel együtt aztán veszélyes hegyeket másztak meg. Egy alkalommal a kevésbé gyakorlott olasz ügyvéd lezuhant. Az ügyvéd Trenkerhez volt kötve és azt is magával rántotta. Azonban a kötél egy kiálló sziklavég mögé került és Trenkernek így sikerült az olasznak több száz méter mélységbe való lezuhanását megakadályozni és ezzel az életét megmenteni.

Az ügyvéd megilletődve mondott hálát élete megmentőjének és megbeszélték, hogy augusztus elején megint találkoznak. Sajnos, az emberek terveztek, a sors azonban máskép rendelkezett, amennyiben 1914 augusztus negyedikén kitört a világháború és Trenker bevonult egy vártüzérezredhez, mint önkéntes. Delapináról nem hallott többé semmit. Mikor aztán 1915 májusában Olaszországgal is kitört a háború, Trenker az orosz frontról a lavarronei fensíkra került a Rocca Alta páncélerődbe. Ezt a páncélerődöt a többiekkel együtt a legnehezebb olasz tüzérség állandó tűz alatt tartotta, míg végre 1915 augusztusában, — mikor az olaszok azt hitték, hogy az erődöket legyürték, — az erődök között fekvő támaszpontok ellen megindult az alpinik gyalosági támadása. Ilyen támaszpont volt a Basson, egy egyszerű lövészárok schrapnell fedőkkel. Azonban, miután az erődök között feküdt, annak eleste maga után vonta volna az áttörést és az olaszok a páncélerődöket hátulról meg tudták volna kerülni, ez pedig egyenlő lett volna az egész Folgaria és lavarroni fensík erődeinek elvesztésével, ami pedig szabad utat jelentett Trient felé.

Az olasz támadás Rocca alta ellen nem sikerült, mert a beton-tömbök és szikladarabok mögött elbujtatott géppuskák irtó pusztítást végeztek az alpinik között és így a támadás vérbe fulladt. Nem így volt azonban a Basson támaszponton, amelyet majdnem nevetséges csekély kis védőárokban 120 tiroli népfelkelő védett. A rettenetes pergőtűz az árkokat szétlőtte, az emberek nagy része elesett, vagy megsebesült és így az olasz alpinik a reggeli órákban, ezredesükkel az élén, aki a rohamot vezette, elfoglalták a Bassont. A tiroli határ erődvonal ezzel végveszedelembe került, mert tartalék nem állott rendelkezésre. Trenker aznap reggel a Costa Alta nevű megfigyelő ponton tartózkodott. Ekkor már sejtették, hogy a Basson elesett, de még nem voltak benne biztosak, azt azonban látták, hogy a Bassonon olasz és osztrák katonák mozognak. Ekkor megszólalt a telefon és az egész védőfront parancsnoka, Ellison ezredes, kérdezte, hogy a Basson biztosan kezében van-e a Monarchia csapatainak. Trenker azt válaszolta, hogy ő ezt nem tudja, de látja, hogy olasz katonák mozognak a Bassonon. Az ezredes 15 perc mulva megjelent Trenkernél, a megfigyelő helyen és azonnal együtt mentek el. Az ezredest két tiszt, Trenker és egy tábori pap kisérte. Trenker előre szaladt, hogy a Basson parancsnokát értesítse, mikor látja, hogy a parancsnok teljesen apatikusan ül egy muníciósládán,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

előtte egy haldokló népfelkelő, míg az egész állás csupa halott és sebesült népfelkelővel volt tele, akik között az olaszok ide-oda jártak. Pillanatok múlva megérkezett Ellison ezredes. Olyan hangon kiabált, hogy még a halottakat is felébresztené. Végigszaladt az álláson, úgy viselkedett, mintha két ezred volna mögötte és kijelentette, hogy az olaszok az ő foglyai. Kezében tartva pisztolyát, felhívta az olaszokat, hogy adják meg magukat, amit azok meglepetésükben meg is tettek. Néhány perc alatt Ellison fellépése megmentette a helyzetet és 450 olasz 10—15 tiszttel, a sebesült ezredessel együtt fogságba került és 70 életbenmaradt Landesschutz megszállta a Bassont. A lavarronei erődvonalat ezzel megmentették és a haditörténelem egyik legszebb haditette lezajlott, melyért a Mária Terézia rend volt a jutalom.

A Basson előtt, annak visszafoglalása után csend lett és Trenker kijárt az állás elé, hogy segítsen a sebesült hordozóknak, akik a sebesült olaszokat hozták be. Negyedik nap egy csoportra bukkantak, amelyben 6—7 halott feküdt egymáson. Ekkor az egyik ember észrevette, hogy a halottak alatt egy láb mozog. Gyorsan odaszaladtak és a halottak alatt kiszabadítottak egy alpini századost, akinek gránátrepesz széthasította a fejét, azonban még élt. Trenkerben elhűlt a vér, mert megismerte benne Delapina ügyvéd, hegymászó társát. A legnagyobb vigyázattal elvitték a sebesültet és Trenker elkísérte őt a segélyhelyre. A haldokló csak azt hajtogatta folyton, hogy szomjas, mire borral nedvesítették ajkait. A segélyhelyen azt mondták Trenkernek, hogy két nap mulva jöjjön újból érdeklődni, azonban Delapina akkor már halott volt. Trenker aztán a Costa Alta megfigyelőhely közelében temette el barátját. Másnap Ellison ezredes magához hivatta Trenkert és elmondatta vele Delapina szomorú történetét. Mikor Trenker végzett, Ellison, ez a nagy hős, hangtalanul meghatva, megszorította Trenker kezét. Trenker újból bevonult a Rocca Alta elpusztított erődmaradványai közé, ahol még napokig sem tudott szabadulni a különös találkozás benyomásától.

Tell Vilmos a világháborúban

A svájciak történetében a legszebb legenda Tell Vilmosról szól, aki fiának fejéről lelőtte az almát. Hasonló esmény, — ha nem is apa és fiáról volt szó — játszódott le az európai népek nagy kataklizmájában az 1914—1918 közötti világháborúban. Azonban ez alkalommal nem legendáról, hanem véres valóságról van szó. Az esetet Trenker, a németek híres hegymászója, a világháború utáni idők ismert moziszínésze élte át, mikor a világháborúban a lavarronei folgariai fensíkon, mint hadiönkéntes védte szűkebb hazáját, Tirolt.

Trenker a Rocca Alta pancélerődben teljesített szolgálatot. Az erőd maga a nehéz olasz tüzérség bombázása folytán már csak romhalmaz volt. Drótakadályai szét voltak lőve, az aknáit a tüzérségi tűz régen felrobbantotta és valóságos Isten csodája volt, hogy az erődben még emberek éltek, akik a sziklák mögé bújtak el, vagy az erődrészben beomlott földalatti folyosókban tanyáztak, hogy aztán olasz támadás esetén a lyukakból előtörjenek és a sziklák mögött felállított géppuskákkal az olasz alpinik hihetetlen merész támadásait vérbe fojtsák. Az alpinik éjjel többször az erőd maradványaihoz jutottak, azonban a védők kézigránátokkal és szuronnyal verték őket vissza. A védőknek csak az volt a törekvésük, hogy az alpiniket ne engedjék túl közelbe, mert akkor lehetetlen lett volna a helyzetük, amennyiben az olasz mesterlövők egyenkint leszedték volna őket. Azonban a védők hiába erőlködtek, az olaszok az erőd előtti gránáttölcsérekben mindjobban megközelítették az erőd maradványait és páncél-lemezek mögött nagyszerű lövők helyezkedtek el és ha valaki a fejét az erődnél kidugta vigyázatlanul, azonnal fejlövést kapott. Erre a védők babákat készítettek, amelyeket óvatosan kidugtak a fedezékből, ugyanakkor lesből oldalt géppuska állott, amely minden páncél-lemezt keresztül lőtt és mikor a baba kiemelkedése után a páncél-lemez mögött felvillant az olasz tűz, a géppuska kelepelni kezdett és másodszor már az olasz védőpajzson keresztül nem lőtt. Csak egy olasz mesterlövővel nem bírtak. Ez naponta két-három óráig volt a posztján egy védő páncél mögött és hiába lestek reá, eltalálni nem tudták, úgy hogy rövid idő alatt 5 halottja és sok súlyos sebesültje volt az erőd védőinek. A Standschützok, akik maguk is mesterlövők voltak, azt állították, hogy a mesterlövő nem a páncél-lemez mögött lő, hanem tőle oldalt egy bokorban bujt el és az, aki a páncél-lemez mögött tüzelt, azt csak azért tette, hogy elvonja a figyelmet a mesterlövőtől. Amellett az illető kitűnő látással is rendelkezett, mert, mikor a babával lövésre akarták ingerelni, sohasem lőtt, hanem csendbe maradt, ha azonban élőcél mutatkozott, mindjárt tüzelt és pedig nagyon eredményesen. Az erődben azon töprengtek, hogy mi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ként tegyék ártalmatlanná az olasz mesterlövőt, mikor az erődbe véletlenül megérkezett egy német tisztjelölt, aki német hegyi tarack ütegnek volt a megfigyelője. Trenker megmagyarázta a német tisztjelöltnek a helyzetet és az távcsővel nézegette a mesterlövő valószínű helyét. Távozása közben megígérte, hogy másnap el fog jönni egy Kanzon nevű hadnaggyal, aki majd a levegőt megtisztítja. Másnap aztán megjelent a tisztjelölttel Kanzon hadnagy az erődben. Kanzon alig múlott húsz éves. Saját puskáját hozta magával, amelyre távcső volt szerelve. Trenker megmagyarázta a német tisztnek a helyzetét. Tehát bábukra nem ugrik be? — kérdezte a német tiszt. Mindjárt be fogom bizonyítani — mondta Trenker, mire parancsára egy tökéletes bábut dugtak ki, azonban az olasz nem lőtt: Kanzon erre megjegyezte, hogy az olasz nincs is a leshelyén és azt mindjárt be is fogja bizonyítani és elindult, hogy maga álljon oda a célpontnak. Trenker alig tudta visszatartani a tisztet, aki erre a tisztjelöltnek azt mondta, hogy nem vállalkozna-e, hogy mint célpont szerepeljen, míg ő is oldalt lesni fogja az olaszt. A tisztjelölt vállalkozott és kiemelkedett az árokból. Trenkert a hideg rázta, mikor látta ezt a játékot a halállal. A tisztjelölt a kiemelkedése után villámgyorsan lebukott, mire lövés dördült olasz részről és a golyó elfütyült a tisztjelölt mellett, aki nevetve mondta, úgy látszik valóban műlövő lehetett valami cirkuszban. Kanzon ez alatt szabad szemmel nézte az ellenfél állását. — Vigyázat, mondta a hadnagy a tisztjelöltnek, a barátunk valóban a balkonjától balra ül, megkíséreljük mégegyszer. Igenis hadnagy úr — mondta a tisztjelölt és mindjárt megint előlépett, hogy újból megmutassa magát. Trenker egészen összetörve nézte ezt a játékot a halállal, mikor mellette eldördül Kanzon fegyvere; ugyanakkor a túlsó oldalon felhangzik a halálordítás. A tisztjelölt egész alakot mutatván, forgattja a sapkáját és kiabálja „kicsi nem fog többé harapni és engedje meg hadnagy úr, hogy a vadász sikerhez szerencsét kívánhassak." Trenker tisztjelölt még egészen oda volt a megfoghatatlan esettől és szemrehányást tett a tisztjelöltnek, hogy igy az életével játszott. Ó, — mondotta ez nevetve, — Kanzon hadnagy még sohasem hibázott, mért hibázott volna, mikor Őfelsége tisztjelöltjének életéről van szó.

A szalon-képtől a föld szívéig

A kedves szalonban függött a kép.
Emlékszem balra, a zongora felett;
Bányászt ábrázolt: erőst, izmosat,
Talán harmincöt éves lehetett.

Az arcát mintha most is látnám:
Szomorú volt és fáradt nagyon,
Egy furcsa, nyugodt vonás volt az ajkán,
Amint lámpáját nézte hallgatagon.

Nem árult el semmit ez az arc,
De érzem lelkében kétség soha nincsen,
Hisz tudja, rá a föld lüktető szívében
Aggódva, féltve vigyáz az Isten . . .

Eszembe jutott, hogy milyen szép ott lenn,
Hova nem jut el bűnös földi lárma,
Hol a gonoszság is jósággá szépül
S mindenkit baráttá tesz a tárna.

Hol szénportól feketék az emberi testek
S csillog a kis lámpák apró, pici fénye,
Tompán dobbannak a csákány-ütések,
És mint a föld szívének legszentebb zenéje,

Isten-dirigálta, örökéltü koncert
Csendül fel zengő húrjain a földnek,
Mikor a csákányok a bányászok kezében
Élő ritmust verve fel-feldübörögnek.

Úgy csillog az éj-fekete gyémánt,
Mintha a földnek könnye égne rajta
S minden egyes csákányütés nyomán
A föld szeméből új könnycsepp buggyanna.

Felcsendül néha egy-egy „Jó szerencsét":
A bányász testvérek legszentebb imája,
Amelyhez sejtelmes templomi fényt ad
A csattanó csákányok csillogó szikrája.

Bódultan a fények titkos varázsától,
Bámulom e fekete földmélyi csodát,
Míg az isteni zene élő ritmusával
A csákányok tompán csattognak tovább.

(És most újra azt a képet látom
Ott balra a szalonban, a zongora felett,
S míg fülembe cseng a csákánydobbanás
Titkon megszorítom a kérges bányászkezet.)

TÓTH MIKLÓS bmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szemszögből

Újsághír: „Nagyszombaton a Szent István bazilika feltámadási körmenetében körülhordozták a 22 év óta őrzött Nagy-Magyarország lobogóját, valamint K e l e t É s z a k, D é l irredenta zászlóit."

* *

Vitamin-kertek: Új szín vegyül a városok életébe. Az ugart feltörik és minden talpalatnyi helyet beültetnek. Ahol eddig csak gaz nőtt, onnan most az éltető napsugár hasznos növényeket csalogat elő. Karcsú napraforgó mosolyog a Széchenyi szoborra, a hagymák zöld szára lándzsaként tör az ég felé. Aztán csöndes estéken nyakon csípi valaki, egyet csavar rajta és máris kint van. Jó étvágyat a vitamindús vacsorához! . . .

Egy másik kép: Perzselő napsütés, júliusi kánikula. A Gysev. motorja Győr felé robog. Bágyadt utasok az ablakra könyökölve, únottan néznek a tájat. Az érett gabona táblákat itt is, ott is, ugar váltja fel.

Fölszántjuk a városok néhány négyszögöl ugarját, de elfeledkezünk a százholdakra menő parlagon heverő földekről!

* *

Még most is fülemben cseng a dallama. Napnap után újból hallom. Utcára az ablakon át harsog, este otthon bekapcsolom, minden más dallamot elnyom! Erős a rezonantia! Vigyázzunk, nehogy eltorzítsa a mi magyar lelkünk tiszta, őszinte dallamát. Idegen dallam, nem a mi lelkünk. Küzködök magamban mindennap. Nincs, aki segítsen. Egyedül, gyengén . . . De nem csüggedek, mert bízom a hamarosan megjelenő segítségben. Igen, hallom egyre, erősödik a mi dallamunk. Magyar Rádió, segíts, nehogy elfeledjük, hogy nekünk is van hangunk. **(dixi.)**

Ellene vagy mellette?

(Válasz „dixi"-nek.)

Hiába kínálják öles betűk a keserűvizet annak, akinek emésztése tökéletesen rendben van. — Bizony, az csak megmarad a közönséges víz mellett, — ha megmarad — de semmi esetre sem kezd — mintegy a hirdetéseken felbuzdulva — keserűvízkúrába.

Olvasóink bizonyára ismerik azt az adomát, ami a vasúti váróteremben ilyeténképpen játszódott le:

A „Tilos a dohányzás" tábla alatt pöfékel méteresszárú pipájából a falusi bíró. Hozzálép egy harcsabajuszú rendőr:

— Látja-e kend a táblát, hogy itt nem szabad dohányozni?

— Már miért ne látnám?

— Akkor meg miért dohányzik?

— Hát biztos úr látja-e ott azt a másik táblát, amelyiken az áll, hogy: Ön is Gáspár bajuszpedrőt használjon!

— Persze hogy látom!

— Akkor miért nem használ?

Nem akarok most a reklámvállalatoknak időszerű tanácsokat adni, hogyan, mikor, s mit hirdessenek, csak szeretném megjegyezni, a hirdetés csak akkor, s ott válik be, mikor a hirdetésre felfigyelő alanynak, valami kis szüksége is van a hirdetett valamire.

Ezek előrebocsátása után, az előrebocsátás okát is, gondolom jó lesz felemlíteni. Ez pedig fellelhető a „Bástyánk" áprilisi számának negyedik oldalán, ahol is többek között ez áll:

„Ma, amikor a filmnek az igazi művészet s a magyar nemzeti eszme szolgálatában kellene állnia, a magyar film irányitói erotikával, erkölcsi posványokkal akarják csalogatni a közönséget."

Tudniillik „dixi" az ellen a hírverés ellen áll ki hogy: „Háromszori betiltás után kivágás nélkül". — Itt aztán álljunk meg egy kicsit, a gondoljunk csak arra a bizonyos keserűvízre!

Ez a fenti hirdetés nem annyira lényeges, — maga a hirdetés — hangsúlyosom! — hogy érdemes lenne ellene vagy mellette kiállni.

A biztos úr sem használta a bajuszpedrőt, pedig bizonyára előbb is látta már a hirdetést. Tehát nem a hirdetésen van a hangsúly, hanem inkább azokon, akiknek hirdetnek!

Az, hogy üzleti szempontból ez a hirdetés be is válik — már csak folyomány, s egészen másodrangú a mi szemszögünkből. Elsőrangú: a hirdető szempontjából. Hogy így hirdethet, s hogy hirdet is, az tisztán a hirdetés útján megragadottak „érdeme."

Soha ilyen hirdetés nem születne meg, ha az egyszer is be nem válna, ha az azt tanulmányozó alanyok továbbra is „lógó bajusszal járnának." De sajnos, nem így van. Használják is a „bajuszpedrőt."

Szükségük van a hirdetett valamire, s ez ellen kikelni sajnos felesleges. Hiába szűnnének meg az ilyen hirdetések, az alanyokban csak benn marad az ilyen reklám tárgya iránti vágy, az arra való kiváncsiság. Ezt kiírtani, ez ellen —

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vagy ha teszik, e mellett kellene kiállni.

Egészen egyszerű lenne az ilyen s ehhez hasonló közlemények megakadályozása, de hangsúlyozom: ha azt gondoljuk, hogy ezzel azt a célt elérjük, miszerint a felhívások beszüntetésével, az emberekben meglévő ilyenirányú felhívásra való hajlamosság is megszünik, — szörnyüt tévedünk!

A kérdés most már oda látszik egyszerűsödni, hogy nem a hasonnemű hirdetést kell megszüntetni, hanem a mögötte lévő valamit kell tisztábbá, sőt egészen tisztává tenni!

Félő azonban, hogy az emberekben marad valami kis premier amour féle — s ha nem is tudnák mindíg, de önkénytelenül is ilyen szemszögből néznék a már megtisztított dolgokat (legyen az film, irodalom, vagy bármi más.)

Végre teljesen tisztán lássuk a dolgokat itt a reklám nem arra mutatott „aki" mondta, hanem azokra, akiknek mondták. S hozzá még: elég élesen.

A ponyvareklámok ellen túlzottan kikelni — érdemes-e? Ha egyszer sikerül majd az embereknek magukat oda feltornázni, hogy a biztos úr álláspontján tartózkodóknak mondhatják magukat, — akkor úgyis megszűnik — magától.

Addig meg csak had burjánzon az ilyen reklám. Talán a papírért se kár.

Bőgér András emh.

HÁBEL GYÖRGY emh.:

A Felvidék első népfőiskolája

Hosszú és küzdelmes volt az az út, melyen végre eljutottunk a magyar népfőiskolák megszervezéséig. Sokat kellett harcolni, amíg megdőlt az elmult évtizedek megszégyenítően elvakult felfogása: „Úgy szép a paraszt, ha buta." A világháború hatalmas vérvesztesége és a trianoni idők magunkrautaltsága végre rádöbbentettek arra, hogy a jövőnket csakis úgy tudjuk biztosítani, ha minden erőnket összefogjuk, minden értékünket számbavesszük. Számbeli kicsinységünket csakis a minőség fokozásával tudjuk erősíteni.

A nemzet többségét a mostohagyermek, a falvak népe alkotja. A jövőnkért folytatott harcban igen fontos szerep fog jutni a magyar parasztságnak számbeli túlsúlyánál fogva. A létért folytatott harcot csakis akkor fogjuk megnyerni, ha erre a parasztságot is előkészítjük. Meg kell neki adni a módot, hogy a nemzeti öntudat, a tudás és az anyagi erők segítségével megerősödve, nagy feladatára felkészülhessen. A magyar parasztság helyzetének vizsgálata a feladatok minél előbbi megoldására ösztönöznek bennünket. Sietnünk kell, mert a nagy versenyben nem maradhatunk alul.

A népfőiskola a parasztság megszervezésének legerősebb fellegvára. Innen kell elinduljon az a vezető gárda, melynek felelősségteljes vezetése mellett parasztságunk a felemelkedés útjára léphet. Hála Istennek, ez a munka már szerte az országban megindult. Azonban sajnos, nincs még meg az összhang, az együttműködés, a közös irány. A vezetők sokszor tévútakra térnek, nem sősorban szögeznünk, hogy a népfőiskola nem szakképzést nyújt és nem alapismereteket közöl, — mert erre az elemi és gazdasági iskolák hivatottak, — hanem a parasztságnak a nemzet közösségbe történő bekapcsolását célozza.

A népfőiskola célját Féja Tibor, a lévai népfőiskola megszervezője és igazgatója hat pontban szögezte le:

1. nemzeti öntudatra nevel,
2. a magyar hagyományokban gyökerező szellemi kincsek feltárásával a magyarság jövőjében való kemény hitet érleli,
3. az összetartozás tudatos érzését fejleszti,
4. a tudás erejének megcsillogtatásával vágyat ébreszt a művelődésre,
5. a tudás elsajátításával módot ad az önképzésre,
6. jellemet formál.

* *

A SzMKE (Széchenyi Magyar Közművelődési Egyesület) az elmult télen Léván rendezte meg első népfőiskoláját. Huszonkilenc parasztfiú hallgatta az előadásokat. Kiválasztásuk a SzMKE szervezetek ajánlása alapján történt. A hallgatók valamennyien nyolc elemit vagy négy polgárit végeztek, de sok közülük gazdasági iskolába is járt. A hallgatók díjtalanul tanultak. Az anyagi fedezetet a SzMKE közjóléti szövetkezetei biztosították, de jelentős összeg gyűlt össze közadakozásból is. Összesen 6300 pengőt használtak fel a két hónapos tanfolyamon. A népfőiskolások korhatára 20—28 év között volt.

A nevelés módszeréről Féja Tibor a követ-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kezőket mondotta:

— Célunk az volt, hogy necsak ismereteket közöljünk, hanem a falu és a parasztság problémáit egymásközt megvitassuk. Meg akartuk ismerni a gondolataikat, problémáikat. Ezt dolgozatok iratásával értük el legjobban. Természetesen ezeket a dolgozatokat nem helyesírási szempontból bíráltuk felül (ámbár nem sok javítani való lett volna), hanem eszköznek használtuk fel, hogy lelkivilágukba behatoljunk és gondolataikat megismerjük.

Néhány dolgozatot elő is vesz fiókjából. Kezembe veszem. Első pillanatra feltűnik a kifinomult írás. A sorokat is elolvasva, meglepődve veszem tudomásul, hogy a tudás hatalmas fegyver az ember kezében.

Ezek a nyolc elemit végzett parasztfiúk olyan öntudattal és logikus gondolkodással írnak, hogy középiskolai tanulóknak is dícséretére válhatna.

A jövő tervekről érdeklődöm.

— Természetesen a munkát folytatni fogjuk. A tanfolyamot jövő évben is megrendezzük. Előbb azonban azidei anyagot szeretném feldolgozni és kinyomatni. A tapasztalatok most már leszűrődtek és tudjuk, hogy a jövőben milyen utakon haladjunk. A feleségem tervbevette, hogy női népfőiskolai tanfolyamot rendez.

Milyen munkakört végeznek most a végzett főiskolások?

— Elsősorban bekapcsolódnak a SzMKE helyi szervezeteibe, vagy ha ez nincs, akkor megszervezik. Előadásokat tartanak. Elsősorban személyes példával járnak elől az élet minden vonalán, mert a példa ragadós és minden szóbeszédnél többet ér. A kapcsolatot körlevelek útján tartjuk fenn.

Búcsúzáskor néhány dolgozatot kérek, hogy a belőlük vett idézetek tanuskodjanak, hogyan gondolkodnak a garamvölgyi parasztfiúk a magyar sorsproblémáiról.

* *

Az egyke:

„Nálunk a gazdacsaládoknál általában két gyermek van, három sehol sincsen. Az uradalmi cselédeknél, ahol az anyagi gondok épp elég nagyok, öt-hét gyerek van. A társadalomban erősen megcsökkent a házasságról való helyes felfogás. A gyermekáldást a házastársak csak magánügyüknek tekintik és elhomályosul előttük annak tudata, hogy a házassággal nemzeti kötelességek is járnak. A gyűrű egyre szorul körülöttünk. Bezzeg a szlovák községekben van gyermek elég, pedig ott sem jobbak a megélhetési viszonyok. A községünk népe évről-évre fogy, ma már kb. 30 háznak az udvarán gyom virít. Szinte szégyennek tartják, ha valamelyik asszonynak egynél több gyereke van. Lenézik, nem is tekintik embertársuknak. Társaságba nem igen mehetnek, mert különféle gúnyszavakkal illetik. Nemcsak az anyagi okokon kell segíteni, hanem a lelkieken is. Meg kell értetnünk mindenkivel, hogy létünk függ a szaporodásunktól." (Tanulhatnánk már egyszer az általunk lenézettektől is! A szerk.)

* *

A falu hibáiról:

A kultúrház hiába áll nálunk, nagyon ritkán látogatják. Esetleg táncmulatságokkor. **Nem tekinti a község népe ugyanis a tudást az erősebb fegyvernek az élet küzdelmeiben, hanem csak a fizikai munka fokozásában látja haladását és így reméli elérni a jobb jövőt.**

* *

Társadalmi problémák:

Amióta ember él a földön, azóta van társadalmi ellentét is. Amíg úr és paraszt meg nem érti egymást, amíg vállvetve, összefogva nem fognak dolgozni, addig nem lesz erős magyarság. Ha a parasztság is műveltebb lesz, akkor mások nem fogják lenézni. A paraszt is meg tudja bírálni, mi helyes és mi nem. Nem fog elvakultan cselekedni.

* *

Önéletrajz:

A szüleim mindíg azt mondták, hogy legjobb és legbiztosabb megélhetése a parasztnak van, ha érti a mesterségét. Ezt a szellemet annyira belém nevelték, hogy más nem is akartam lenni, csak paraszt. (Pedig négy polgárival másfelé is mehettem volna.) Most, amikor már kezdek komolyan és öntudatosan gondolkodni, rájöttem, hogy szüleimnek igazuk van. Öreg szüleim még azon a véleményen vannak, mint a legtöbb falusi ember, hogy ami nekem jó volt, az neked is jó lesz, Ha én meg tudtam élni, te is meg tudsz. Sokat kellett küzdenem, amíg elengedtek a gazdasági iskolába. A gazdaságot most én vezetem. A gazdálkodás a legnagyobb megértéssel folyik. Ha apámnak van valami gondolata, azt közösen megtárgyaljuk, csak aztán cselekszünk. Nem úgy mint más helyen, hogy amit a legöregebb kigondol, annak úgy kell lenni, mert ő a gazda.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mit láttam Finnországban?

II.

Szuomiban töltött nyaram legnagyobb részében vidéken éltem, 20 km-re a legközelebbi kisvárostól és vagy 800 km távolságban Helsinkitől, észak felé. Azt azért nem lehetne mondani, hogy minden civilizációtól messze voltunk ezen az eldugott tanyán, mert autóbusszal érkeztünk oda és például a villany is be volt vezetve. Az utóbbinak ugyan csak a kapcsolóit láttam egész nyáron, fényét nem. Ennek pedig nem a villanykörtehiány volt a magyarázata, hanem a világos finn éjszakák. Finnországban egész nyáron, éjjel-nappal világos van. Én persze nagyon élveztem, hogy ilyeneket írhattam haza: „Éjfél múlt pár percel, itt ülök az ablak mellett, s a beáradó nappali fénynél írok." Az éjféli napot mi valami misztikus tüneménynek gondolnánk, pedig nagyon közönséges dolog. A Nap egyszerűen nem bukik le a horizonton, hanem közvetlenül a látóhatár széle felett vonul éjszaka végig.

Házunk vagy húsz méterre volt a tengertől, a melléképületek még közelebb. Mindjárt megérkezésemkor szemembe tűnt egy nagy kampó a ház oldalán. Kérdezősködésemre elmondták, hogy tavasszal és ősszel a viz egészen a lakóházig fel szokott jönni, s akkor egyszerűen odakötik a csónakot. A viziéletet nagyon szeretik a finnek. Nyaralóik majdnem kivétel nélkül tavak vagy a tenger partján épültek. Az engem vendéglátó családnak is volt pompás vitorlása, meg kajakja, ezekkel jártuk a tengert, és rándultunk ki a közeli szigetekre. Finnországban nemcsak rengeteg tó van, hanem igen sok sziget is, a tavakban, meg a tengerpartok közelében. Ezek között is olcsó hajó- és motorosjáratok biztosítják az összeköttetést.

A finn ház körül levő melléképületek közül talán legfontosabb a szauna, a fürdőház. Ennek lényege a következő: az ember bemegy barátaival az előkamrába, ott mindnyájan pőrére vetkőznek, azután pedig belépnek a tulajdonképpeni fürdőbe. Itt azonban fürdőkádnak híre-hamva sincs, csak egy kályha van, meg lépcsőzetesen emelkedő fapadok. De hát akkor hogyan lehet fürödni? Nagyon egyszerűen és amellett pompásan. A kályhában ugyanis vastartalmú kövek izzanak, alattuk ég a tűz. A kövekre hidegvizet locsolva, igen sok forró gőz keletkezik. Most felmásztunk a padokra, a mennyezetnek vetettük a lábunkat. Eleinte kellemes, 35—40 fokos meleg volt, mint nálunk kánikulában. Kezdtünk izzadni. Azután egyre tüzesebb lett a gőz az újra meg újra meglocsolt kövektől. Szinte dűlt rólunk a veríték. Én bizony kénytelen is voltam az arcomat egyszer-kétszer az odakészített hideg vízzel leöblíteni. Pedig a plafonnak vetett lábom még vagy egy méterrel magasabban volt, ott volt a legforróbb a gőz. Épp olyan érzés volt, mint mikor télen meg volt fagyva a lábam, nagy hidegekben. Amellett még időnként ősi szokás szerint megpacskoltuk magunkat lombos nyírfahajtásokból készült virgáccsal. Ameddig csak bírtam a forróságot, fent maradtam. Végül azonban kénytelen voltam leszállni az alacsonyabb szintekre, s ott gubbaszkodva várni be, míg edzettebb barátaim is kidőltek. Akkor aztán úgy, ahogy voltunk, kiszaladtunk a tengerre s jót úszkáltunk. Édesanyám biztosan elrémült volna, hogy forró gőzzel átjárt testemmel hideg vízbe mentem fürödni, s tüdőgyulladást jósolt volna. Pedig erről szó sem lehetett. Barátaimék elmondták, hogy kisebb korukban a hóban hemperegtek meg szauna után (persze azonmód meztelenül), s ezt télen igen sokan így szokták csinálni. Sőt még olyan ember is van, aki 15—20 fokos hidegben léket vág a tó jegén, s oda ugrik be szaunázás után.

Fürdés után ismét visszamentünk a fürdőházba, leszappanoztuk magunkat, s azután felöltöztünk. Én bizony pirosra főve jöttem ki végül, de igen élveztem mégis: hisz utána kimondhatatlanul tisztának és ruganyosnak éreztem magam.

A szaunázás igen fontos tényezője a finn életnek. Közegészségügyi jelentősége felbecsülhetetlen, s bizonyára nagy szerepe van a finnek pompás testi kifejlettségében is. Finn falusi ház mellől elmaradhatatlan a szauna, s hetenként egyszer vagy kétszer az egész család megfürdik. Egyes helyeken még ma is megvan az a régi szokás, hogy egész familia egyszerre fürdött a szaunában, ezt szent dolognak tartották. Az biztos, hogy a finnek máshogy értelmezik a szégyenérzetet mint mi. Egyszer velünk fürdött barátaim apja is. Azt hiszem én is a szaunában barátkoztam meg legjobban ezekkel a fiúkkal.

A finnek étkezéseiről szeretnék most még pár szót szólni. Ezek egészen mások, mint a mieink, időben és anyagban is. Öt étkezésük van, de ebből három csak teázás vagy kávézás. Felkelés után kaptuk a reggeli teát. 11 órakor volt az első komoly étkezés. Ekkor rendesen főtt krumplit ettünk kevés húsos szósszal, konzervhallal, lazaccal meg vajaskenyérrel. A két halféleség borzasztó volt, alig tudtam legyűrni őket — becsületből

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

— torkomon. A vajaskenyeret annál jobban szerettem, bár az is egész más volt, mint a mienk. A vaj jobb, a kenyér meg — más. Kétféle „kenyerük" van. Egyik lepényféle, átlyuggatva, mint a mi lángosunk. Csak sokkal keményebb. Pláne, mikor már egyhetes volt, majd a fogam tört bele! A másik cipónagyságú, alig 3—4 cm magas; feketebélű kenyér. Fehér cipót csak Helsinkiben láttam. De hogy visszatérjek a délelőtti étkezéshez, ennek főétele a puuro (olv. púro) volt, magyarul azt hiszem zabkása. Ezt hetente egyszer megfőzték, azután egész héten azt ettük. Jól megcukrozva és tejjel bőven leöntve fogyasztottuk. Az asztalon kancsóban állt a tej s ivóvíz helyett is ezt ittuk. Vizet egyáltalán nem ittunk, s mikor egyszer kértem inni, majdnem kinevettek. Vízszükségletüket a sok tea- és tejivás fedezi. Ez így jobb is, mert a sok tó és mocsár miatt kevés helyen van egészséges víz.

Délben egy órakor kávéztunk, négyötödrészt vizeskávéhoz öntöttünk egyötödrész tejszínt. Délután ötkor volt a második főétkezés, ugyanolyan, mint a délelőtt, s végül este megint tea vagy kávé. A kávézás igen elterjedt, s magam is láttam, mikor a földjén dolgozó parasztembernek kávéskannát vitt ki a lánya — a nálunk szokásos leves helyett. Levest ritkán ettünk, csak mikor halat fogtunk. Finnországban „kicsiben" mindenkinek szabad akárhol halászni. Mi is elmentünk párszor csónakkal egy-egy este, leraktuk két sziget között levő szorosban hálóinkat, s másnapra mindig akadt bennük 10—20 hal. Szamóca is igen sok volt a környező szigeteken, egész táblák teremtek csak úgy vadon, ezt is szedtünk többször.

(Folytatjuk.)

Varga Domokos.

Magyar mérnök — magyar munkás

Örömmel olvastam a „Bástyánk" multkori számában a fenti cím alatt közölt cikket, mert ez is újabb tanujele annak, hogy a mai ifjúság érzi, hogy tanulmányain túlmenően, van még egy kérdés, mellyel foglalkoznia kell s mely adott alkalommal talán fontosabb lehet az előbbinél. Ifjúságunkban megvan a megértés a szociális problémák iránt, sőt éppen a fiatalság az, melynek lelkesedése és idealizmusa szeretne talán leghatározottabban lenyulni a probléma mélyére és megoldani a kérdést. Azonban itt szeretném egyre felhívni mindenkinek a figyelmét: nagyon óvatosan kell a kérdéshez nyulnunk, mert ha nem látjuk tisztán a lényegét, nem ismerjük a megoldandó feladatot, s nem látjuk a megoldásra vezető eszközöket, sokkal többet árthatunk, mint használuk. A tények ismerete nélkül egyrészt nagyon hamar válik az ifjúság jelszavak játékszerévé, hamar jönnek a politika sötétcélú mozgatói, kik mind biznak az ifjúság lelkesedésében és főleg hozzá nem értésében s felhasználják arra, amire a távolból sem gondolt s amiért a végén már késő a felismerés. De a tények alapos ismerete nélkül hirdetőjévé válik olyan eszméknek, illetőleg olyan dolgok megvalósítását követeli, amit kinn az életben talán nem lehet megvalósítani, s mint fiatal mérnök ellentétbe kerül feletteseivel, de munkásaival is, közben talán hiú reményeket ébresztett.

A feladat tehát adott: az ifjúságot rendszeresen és tudományosan előkészíteni a jövő feladataira; e célból javasolom egy szociálpolitikai és közgazdasági szeminárium felállítását. Erre vonatkozóan javaslatom a következő: tudom azt, hogy egyetemi tantervünk túlzsúfolt, ehhez járul még az is, hogy a IX. félév anyaga előreláthatóan a négy év anyaga közé lesz bepréselve, tehát a hivatalos tanrendbe felvenni nem lehet. Ennek csak egy módja van: ha az ifjúság saját akaratából, saját keretei között valósítja meg a tervet, igen kevés szabad idejéből áldozná fel az erre szánt órákat.

Az egészhez az indítást az adta meg nekem, hogy a Közgazdasági Kör reálpolitikai szemináriumán rendszeresen résztvettem és csodálkozva tapasztaltam, hogy ott sok egyéb mellett a bányamunkásság szociális helyzetéről is tartottak előadást, melyet vita követett. Többen hozzászóltak s jómagam, ki négyésfél évig bányászok mellett voltam az egyetemen, jóformán egyetlen kérdésez nem tudtam hozzászólni; egyetlen adattal nem rendelkeztem; de meg vagyok győződve, egy frissen kikerült bányamérnök sem tudott volna sokat hozzászólni e problémához.

Körülbelül ugyanilyen tanácstalan lettem volna, ha például az erdőgazdasági munkásság helyzetéről tartottak volna előadást; mert azt sem tudtam volna megmondani, mennyi az erdőgazdasági munkásság száma, milyen a munkásság függőleges és vízszintes tagoltsága, mik a szakmunkás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és napszámos kereseti viszonyai, milyenek a szociális viszonyai (biztosítás, nyugdíj-, baleset-, betegbiztosítás stb.), milyen szervezetekbe tömörül, milyen a nemzetiségi megoszlása, lakásviszonyai, stb. Azt hiszem, az egyetemünkről kikerült ifjúság egy-két sokszor hallott jelszón kívül, konkrét fogalma a szociálpolitikáról nincsen.

Ennek megoldására szolgálna a szociálpolitikai szeminárium, melynek vezetésére okvetlen tapasztalt szakembert kell felkérni, s ennek keretében egy rendszeres tervet kell kidolgozni s ennek nyomán óráról-órára feldolgozni a kérdéseket s azokat vita keretében minden oldalról megvilágítani, úgy, hogy a fiatal mérnöknek a diplomája mellett legalább saját szakának szociális viszonyairól megközelítőleg teljes képe legyen. Ha úgy fejlődik a dolog, hogy a kérdés érdekli az ifjúságot, természetesen a kereteket ki lehet szélesíteni, s a bánya-, kohó- és erdőgazdasági munkásság helyzetének megvilágításán kívül rátérhetünk a nagy magyar problémák rendszeres és alapos megvitatására, népünk ezer más kérdésére, problémájára ; — újólag hangsúlyozom azonban a való megismerésre törekedünk : 1. mi a helyzet, 2. mik az eszközök, melyekkel segíteni lehet.

Ennek első és legfontosabb kelléke az adatgyűjtés. Nyáron legtöbben praksziba mennek, tehát nagyszerű alkalom nyílik arra, hogy különböző vidékek helyzetét megismerjék, felvegyék, feldolgozzák, s aztán télen egymásután ismertessék, így az egész országról összefüggő kép alakul ki a hallgatók előtt.

Ugyanakkor egyeseknek vállalkozniok kell arra, hogy áttanulmányozzák az erre vonatkozó irodalmat, elsősorban a Statisztikai Évkönyveket s a M. kir. Központi Statisztikai Hivatal kiadványait, továbbá a szakkönyveket s ezeket ismertessék a szeminárium hallgatói előtt. Igen célszerű lenne a külföld ezen a téren tett intézkedéseit és eredményeit tanulmányozni.

Mire terjedjen ki kint a felvétel ? Mindenre, ami a munkással összefügg, ami életét befolyásolja, ami arra kihat. Így elsősorban az üzem munkásainak számát, a munkásság rétegződését (tanult, tanulatlan munkás, az előbbi bányaipari szakmunkás és ipari szakmunkás, az utóbbi a betanított és közönséges napszámos, stb.) az üzem gépesítésére, a munkás és gép viszonya (más a gyáripar, ahol a munkagép végzi a munkát és a munkás csak kiszolgálja a gépet, s más a bányaszakban a jövesztőgépek alkalmazása, ahol a munkás nem kiszolgálja, hanem használja a gépet. Meg kell figyelni, az üzem mennyiben hat ki a tájra s mennyiben befolyásolja annak jellegét s mennyiben szab esetleg új irányt a lakosságnak ; a munkásság származása is fontos, hogy az üzemben nőtt e fel, vagy csak kényszerítő körülmények sodorták e oda, ez utóbbinak egész más a szemlélete, életmódja, felfogása ; — milyen a munkásutánpótlás, a szervezettség, milyen egyletekben, szakszervezetben tömörülnek a munkások, a szakszervezet milyen előnyöket biztosít, stb.

Igen fontos természetesen a munkabérek, munkaidő pontos feljegyzése, a munka állandó jellege, vagy idényszerű volta, fafűrésztelepek, erdei munka, a fizetéses szabadság kérdése, a kereset felosztása, hány százalék jut az élelmezésre, mennyi a ruházkodásra, egyéb célokra. Fontos a lakásviszonyok ismerete, azt hiszem, ha a ruszin erdei munkásság lakásviszonyait behatóan tanulmányoznák és ismertetnék, egy-két megdöbbentő adat jutna nyilvánosságra.

Figyelmet kell szentelni a szociális biztosításnak s jóléti intézményeknek is (templom, sport, színház, zene, stb.).

A kérdés sokszerűségével nem akarom elriasztani az ifjúságot a szociálpolitikától, hanem rá akartam mutatni arra, hogy a sokat hangoztatott szociális kérdés mögött tulajdonképpen mi is rejtőzik. Ne resteljünk betérni munkásaink egyszerű otthonaiba és ott velük elbeszélgetni, de ne reméljük azt, hogy első „leereszkedésünkre" azonnal megnyílik a munkás szíve előttünk. Sajnos, a munkáskérdést a multban nagyon elhanyagoltuk s csak a képviselőválasztáskor jutott eszébe az intelligens embernek, hogy a munkások közé menjen. Ennek eredménye az, hogy tőlünk távol állók kezdték megszervezni a munkásságot s 1940-ben a 150 ezer szervezett munkás közül 110 ezer volt a szociáldemokrata szakszervezet, 20 ezer a keresztényszocialista szakszervezet, míg 10—10 ezer a Nemzeti Munkaközpont és a Hivatásszervezet tagja. Azt hiszem, ezt kevesen tudják. S ezek a szakszervezetek nemcsak politikailag szervezték a munkásságot, hanem anyagilag, gazdaságilag is, bérének egy részét a szakszervezetnek fizette, s ezért rokkantsági-, betegségi-, munkanélküli segély járt neki, így a munkás, ha akart, sem léphetett ki onnan, mert pénze odavész.

De van a szociális kérdésnek egy másik oldala is, s ezt sem szabad szem elől téveszteni : a munkásnak a munkájáért igazságos bér jár, de viszont az igazságos bérért a munkás köteles becsületes munkát nyújtani, mert aztán egy ilyen kérdést könnyü elindítani, de nehéz határt szab-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ni, ahol már nem lehet túl menni, mert az üzem nem birja.

Mindezekből leszűrhetjük azt, hogy a szociális kérdés nagy problémája a magyar életnek, amihez azonban csak szakértelemmel, tudással, lelkiismeretességgel s igaz magyar, becsületes szívvel szabad csak hozzányulni; de hozzá kell nyulni, mert népünk jövője ezt szükségszerüleg parancsolja.

Adja Isten, hogy minél többen induljanak el ezen az úton, mely egy igazabb, becsületesebb és egyenlőbb magyar élet felé vezet.

Madas András,
okl. erdőmérnök.

Üzen Erdély

Forrósikerű irodalmi esten vagyunk. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság íróinak, előadóinak tapsol önfeledten a soproni Kaszinó nagytermében a közönség. Árad az ízes magyar szó és hamisítatlan magyar lélek a dobogóról. A fényárban úszó nagy terem megtelik erdélyi fenyők illatával, székely havasok csillogásával. Az üdvözlések után pompás novella meséli el kis székely fiú kabátjának históriáját, amely sohasem lehetett az övé. Majd erdélyi költők verseiből kapunk csokorra valót, tiszta tolmácsolásban. Szünet után az erdélyi irodalomról készült ízes pillanatkép pereg előttünk, majd a székelység sorsa tárul fel nagyszerű allegórikus novellában. Végül verseket hallunk megint. Verseket a javából.

Miközben peregnek az egyes számok. feltárul a sokszínű, csodálatos székely lélek, az erdélyi magyarság hősi küzdelmének és fennmaradásának titka. Ezt a titkot, így fogalmazta meg a dunántúli Berzsenyi: „Nem sokaság, hanem lélek . . . tesz csuda dolgokat."

Azokat, akik nekünk ezt az örömet hozták, nem kell külön bemutatnunk. Régi ismerőseink ők írásaik révén. Báró Kemény János, Asztalos István, Molter Károly, gróf Wass Albert és Tompa László. Megköszönjük, hogy eljöttek a messzi keleti végvárról, hogy megmutatták fegyvereik tiszta csillogását, hogy erőt, hitet adtak a mi végvári, vitézi életünk küzdelmében.

S most Ők üzennek nékünk, a soproni ifjúságnak, a „Bástyánk" olvasó táborának.

Elsőnek báró Kemény Jánossal sikerült beszélgetést folytatnunk. Mindnyájunk előtt ismeretesek elévülhetetlen érdemei, amelyeket az erdélyi íróparlament létrehozása körül szerzett. Az ő marosvécsi kastélyában gyültek össze évente 1926 óta Erdély írói, akik Erdély szellemi kérdéseiben döntöttek. Nemcsak írói mozgalmat jelentett ez a tömörülés, hanem az erdélyi magyarság szellemi sorsát is, a „magyar cedos" fennmaradás is az ő kezükben volt.

Kissé meghatódva állunk Kemény János báró fiatalságot és vezéregyéniséget sugárzó alakja előtt, de hamarosan — közvetlen, kedves szavai után — olyan biztonságot érzünk, mintha már régi ismerősünk lenne.

Mosolygós közvetlenséggel elmondja, hogy theológiát végzett, majd két esztendőt mint erdőmérnökhalllgató a bécsi főiskolán tanult, ahol alkalma volt több híres professzort hallgatnia. Jelenleg is részt vesz egy nagyobb erdőbirtok kezelésében és látja, érzi, hogy milyen nagy feladatok várnak azokra a fiatal magyarokra, akik jövendő hivatásuknak, ezt a szép, de kemény, küzdelmes pályát választják.

Megkérdezzük aztán: mint a kisebbségi sors alapos ismerője, milyennek látja a magyarság helyzetét és jövőjét Európában?

— „A történelem bizonysága szerint a magyar nemzet helyét Európában, mindenkor szellemi magatartása határozta meg. A magyar katona hírnevét, lelkületét ez a belső erő domborította ki a háborúk folyamán, ez tette lehetővé, hogy a számokat minőséggel pótolja.

— Ugyanúgy vagyunk a békebeli magyar élet kérdésével is. A jövendő Európában milyen helyet fogunk betölteni, az azon fog eldőlni, hogy mennyivel tudunk jobbat, igazabbat, szellemi értelemben mélyebbet képviselni a világban. Mialatt a magyar katona fegyverrel harcol a magyar igazságért, addig írónak, tudósnak és minden más szellemi embernek tollal, ésszel és a lélek igazságával kell harcolnia."

Mi a véleménye mint gyakorlati erdőgazda, a jelszavas földosztáshoz? Ennek nyomán várhatjuk a magyarság megerősödését?

— „Bármennyire is szükség van földhöz juttatásra, ezen feladat elvégzésével még nem érjük el a magyar falusi ember életszínvonalának biztosítását. A modern erdőgazdálkodás megszervezése adhat még több lehetőséget, különösen Felső-Magyarországon és erdélyi részeken arra, hogy állandó keresethez juttassuk a falusi magyarsá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

got és így gazdaságilag megerősítve, műveltségét is mind magasabb színvonalra emeljük.

— Örömmel hallottuk, hogy a kultuszkormány főigazgatói minőségben, a kolozsvári Nemzeti Színház élére állította. Melyek azok a szempontok, amelyek a Színház szellemi irányításában vezetik ?

— A kolozsvári nemzeti színjátszás 150 éves multra tekinthet vissza. Az idegen uralom ideje alatt tíz évig az én vezetésem alatt működött. Ez a színház nemcsak Kolozsvárt, hanem egész Erdélyt ellátta drámai színjátszással. Mint a kolozsvári Nemzeti Színház főigazgatója arra törekszem, hogy drámai vonalon a 150 éves multra építsük fel a jövendőt, összeegyeztetve az idegen megszállás előtti hagyományokat, azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a kisebbségi időben szereztünk és megvalósítsuk a magyar kultuszkormányzat hatalmas áldozatkészségét igénybevéve, a sajátos erdélyi színekkel gazdagított, de az egységes magyar színházkultúrába beleágyazott, a mai kor igényeinek megfelelő és az élettel szervesen összefüggő modern magyar színjátszást.

* *

A soproni közönség szívébe lopta magát novellájával: Asztalos István. Izes beszédű, kemény székely góbé. Kicsi termete is erőt sugároz. Kemény szorítású munkáskéz, amelyet megszorítottunk. Egyszerű szavakban tárul fel előttünk eddigi élete.

Édesapja vasúti pályafelvigyázó volt. Idegen megszálláskor nem tett esküt, azért kikerült állásából. Jött a kisebbségi sors. Ő az iskola padjaiból a lapát mellé került. Egy nagy alagút építésének munkájában vett részt. Itt volt minden, bányásztól kőmívesig. Majd városba kerülve, gyári munkás lett. Aztán kezdett írni. Most 33 éves, négy éve ír. Munkáit egy erdélyi Szépmíves Céh adta ki. Első regénye: „Elmondja János" nagy és őszinte sikert hozott. Neve egyszerre ismertté lett. A következő regénye: „Újesztendő" címen jelent meg. Ezt szereti legjobban. Legújabb munkája „Üröm" című novelláskötet, amely húsz novellát tartalmaz. Befejezett egy színdarabot, melynek további sorsát még maga sem tudja. Jelenlegi címe „Fekete macska", s valószínűleg Budapesten kerül bemutatásra. Távolabbi tervei: saját életét akarja megírni. Örömmel látja, mennyi diák van Sopronban. A diákság elsőrendű feladatának a magyarság megőrzését látja. Keresse az ifjúság a parasztsággal, a munkássággal a kapcsolatot, mert enélkül nincs magyar jövő. Erdélyi tapasztalatai alapján cáfolja azt a vádat, mintha a munkásság nemzetietlen volna. Sokszor mélyebb benne a nemzeti érzés, mint más társadalmi rétegben, pedig nem iskolázták. Az erdélyi munkásság sokat szenvedett a kisebbségben. A tisztviselők nagy része állásukat siratva, elmenekült, a munkásság vállalta a kisebbségi sorsot.

* *

Malter Károllyal beszélgetünk. Ki ne hallott volna róla ? Kinek nem hoztak volna tiszta örömöt írásai. Bizony, irigyeljük diákjait, akik mindennap láthatják, hallgatják őt Vásárhelyt. Naphosszat el lehetne hallgatni pompás meglátásait, ízes beszédjét. Rövid beszélgetésünkből — nagy társaság vár rá — ide iktatunk néhány gondolatot. Feladatunk legyen a proletalizált magyarból kis munkást csinálni. Magyar egyedekre van szükségünk. Tudatosítani kell a magyar népet, mint a dánokat. Igen fontos az igényre való nevelés.

* *

Fiatal, fekete magyarruhás férfialak áll előttünk: gróf Wass Albert. Nem kell bemutatnunk őt sem, ismerjük, örömmel olvassuk írásait. Megkérjük, szóljon néhány szót a „Bástyánk" hasábjain keresztül a soproni ifjúsághoz. Tekintete ekkor messze néz, mintha a jövőt kutatná: hitet, erőt sugároz. Hangjában rendíthetetlenül zeng az új magyar jövő biztos ígérete.

— „Szeretettel üzenem a soproni ifjúságnak, hogy ne gondolja senki, miszerint a magyar küzdelem ennek a háborúnak a befejeztével véget érhetne. A magyar küzdelem örök, legalább is a mi földi életünk számára. Az arcvonalán a helytállás, kifelé és befelé egyformán fontos és kemény embereket kíván. Tudom és érzem, hogy ez az ifjúság kemény és helytálló magyar társadalommás virágzik.

K. S.

Április 18-án tartották valetánsaink szalagszentelő estjüket. Az esten a város társadalmának képviselői meleg szavakkal búcsúztatták a rövidesen távozó veteránokat. A szalagszentelés után a 67 valetáns körülvonult a városban és szerenádokat adott.

Április 23-án lezárult az igazoló-bizottság működése. Az igazolások legnagyobb része megtörtént. Két tagot, akik származásukat nem igazolták és az igazolásra haladékot sem kértek, a Körből kizártunk: Nagy Iván II. é. bmh., Papp Dezső I. é. bmh.

Április 27-én tartottuk a tisztújító közgyűlést előkészítő rendes közgyűlésünket. Tárgysorozat: 1. Elnöki beszámoló. 2. Menza-ügyek. 3. Ellenőrző-bizottság kiküldése. 4. Indítványok, interpellációk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

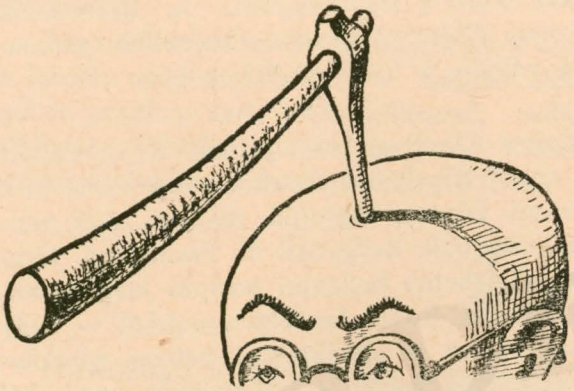

TAGLÓ.

V. J.

Gyártja: Agytröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

„Uccu Ámor gyer ide, avagy a rózsaszínű sarcophag"

III. fejezet.

Bogumil, mikor megérkezett New-Yorkba, még nem tudta ,mihez kezd az Újvilág hatalmas metropolisában. Bágyadt undor nehezedett lelkére, midőn a város gigantikus forgalmát szemlélte. Ekkor érlelődött meg benne a gondolat, hogy valami csendesebb helyen üti fel a tanyáját. Vágyódott az ugarszag után. Hirtelen támadt ötlettel felült a Pacific expresszre és csak Texas egy kis városában szállt le a vonatról.

Már az állomáson nagy feltűnést keltett városias öltözéke. Körülnézett. Komortekintetű férfiak lopták a napot s közben, nehogy beleőrüljenek az egyhangúságba, merész pillantásokat vetettek a békésen pletykázó hölgyekre. A lyukas, széleskarimájú kalapok és a 45-ös Colt pisztolyok arra engedtek következtetni, hogy valóban békés polgárok laknak ezen a környéken. Arréb az egyik raktár mellett, három, nem éppen prédikátor külsejű alak kártyázott. Az egyik — Patkány Bill — éppen akkor húzta ki a treffdámát az inge újjából, mikor Bogumil megszólította :

— Halló boy, merre van itt valami jobb szálloda ?

— Ne zavarj te zöldfülű, mert elharapom a torkodat — mondta Patkány Bill, miközben mosolygott, mint egy jólelkű hóhér az elítéltre.

— Talán belém akarsz kötni — kérdezte Bogumil élesen. Patkány Bill válasz helyett letette kártyáit, felállott és vésztjósló pillantással közeledett Bogumil felé. Felemelte kezét, hogy megüsse a szemtelen idegent és a következő pillanatban elájult a csodálkozástól. Ő legalább is azt hitte. A valóság azonban az volt, hogy Bogumil egy akkora pofont adott Patkánynak, hogy a környéken betörtek az összes ablakok s a kormánynak számolnia kellett az üveges ipar erős fellendülésével.

Aztán elindult a város felé. Szobát bérelt a „Lyukas Ceurák"-ban. Később bevásárolta a legszükségesebb dolgokat és egy óra mulva senki sem mondhatta, hogy nem született texasi.

Este megvacsorázott az ivóban. Megevett tizennyolc mexikói palacsintát, három halkonzervet (két léggyel) és megivott két pohár wiskyt szóda nélkül. Éppen a harmadikat akarta kifizetni, mikor egy joviális kinézésű farmer — Mr. Brutalys, ahogy a csapostól megtudta — felordított : a következő kört én fizetem fiúk.

— Thank yon — mondta Bog — mert itt ez lett a neve — és leült az asztalához. Gazdasági dolgokról társalogtak. Bogumil nagy jártasságot árult el, hiszen az apja is földbirtokos volt. A beszélgetés eredménye az lett, hogy Mr. Brutalys felfogadta Bogot cowboynak. Együtt indultak el a „Repedt pisztolycső" tanyára.

Másnap megismerkedett a ház üdvösségével, Maryval. Annyira elsajátította már a texasi szokásokat, hogy mindön a lányt megpillantotta, a kalapját zavartan forgatta kezében. — Well — mondta értelmesen. Mindennap találkoztak. Mr. Brutalys először nem vette jó néven ezeket a találkozásokat, de midőn meggyőződött Bog túlzott becsületességéről, már csak mosolygott, ha együtt látta őket.

Az utóbbi hónapokban igen mozgalmas napjai voltak a „Repedt pisztolycső" tanyának. A gyujtogatások és marhalopások egymást érték. Mr. Brutalys dühöngött, mint a déli szél. Hebegő Jim, a felügyelő, hiába ügyelt fel és hiába osztogatta pattogó parancsait — igaz ugyan, kissé dadogva —, a sorozatos lopásoknak nem tudott véget vetni. Bog érezte, hogy ütött a cselekvés órája. Első sorban is megütötte Késelő Bobot, aki késdobálás közben átlyukasztotta a kalapját. Azután elhatározta, hogy kezébe veszi a dolgokat és megkeresi a tettest. Gondolta, hogy ezzel imponálni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fog Marynak, ennek a kedves teremtésnek. Erősen dolgozott a fantáziája és a wisky.

Másnap Mary felajánlotta, hogy kilovagol vele és megmutatja azt a marhacsapást, ahol a jószágot elhajtották. Bog boldog volt, mert érezte, hogy Mary is szereti. Hiszen olyan vágyó, meleg pillantással nézett rá. Később feltértettek a „Döglött szamárhágón" és a „Poshadt Kaktusz" hegyen megpihentek.

Lassan beesteledett. A hold halk szerénységgel kapaszkodott bele Bog bodor füstkarikáiba. Bog most az egyszer volt biztos a dolgában és ezért kissé fölényesen mondta: Mary, mi szeretjük egymást. Egy hét alatt felgöngyölítem ezt a bandát és aztán megesküszünk. Ne szólj semmit.

Mary nem is szólhatott, mert egy éles férfi hang megelőzte: Handsup idegen. Halló drága Mary! Mary egy bengáli tigrist megszégyenítő ugrással az idegen nyakába ugrott és leplezett gyakorlattal többször megcsókolta. Bog előrántotta pisztolyát és el sem sütötte, mert eszébe jutott, hogy csütörtök van és ez a tény zavarta. Aztán Kapesi Fried beszélni kezdett:

— Azért nem bántlak idegen, mert idehoztad nekem Maryt. Balga vagy te fiam. Ne törd a fejed tovább, a marhatolvaj én vagyok. A lopás és gyujtogatás ellenére sem sikerült Mr. Brutalyst megtörni. Mary ugyanis nem a lánya, hanem ő lopta el Maryt a „Préselt lóhere" kocsmából és el akarta venni. Mary engem szeret és téged használt fel arra, hogy fedezet mellett ideszökhessen. Hallo boy — mondta kedvesen, aztán eltűnt a lánnyal együtt.

Bogumilt a bánat homlokon csókolta és ebben a lélekzetállító csókban kibontakoztak előtte Honduras tenger övezte hegyei. Bogumil lelkének szerelmi halottkémje ismét kuglizott.

* *

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Harras K.: Tengernaggyá történt kinevezése alkalmából fogadja az egész fedélzet nagyrabecsülését. A táplálkozásra vigyázzon.

Balekság: Kérésükre közöljük, hogy a 9. balekparancsolat: „balek a Firmák asztalához tsakis engedélyvel ülj." Szíves figyelmükbe ajánljuk.

* *

DEZSŐ BÁCSI VÁLASZOL . . .

„Egy vérig sértett leány" jeligére: Kedves Főtaglós Úr! Ön egy huncut róka, aki mindig azon töri a fejét, hogy hogyan lehetne a nőket sárbarántani. Eddig mindig elolvastuk szerzeményeit és mondhatom, hogy minden sora sértő a nőnemre.

Ön valószínüleg azért ilyen merész, mert tudja jól, hogy a Bástyánkban nők nem írhatnak. Hát tudja meg, hogy a férfiak nő nélkül nem boldogulhatnak. Ha váratlanul betoppannék szobájába, fogadni merek, nagy rendetlenséget találnék ott. Látja, Ön sose fog rendet csinálni. Próbálja csak egyszer kiseperni a szobáját, vagy kimosni szennyes fehérneműit, úgy-e, nem tenné meg. Ezzel szemben mi nők nem vagyunk a férfiakra utalva, mert a magunk keresetéből is megélünk és a ruhánkat is mi mossuk ki, mi takarítjuk ki a szobánkat. Ime, milyen elvakultak maguk férfiak: szidnak, ócsárolnak minket, de azért mégis futnak utánunk. Biztos vagyok benne, hogy Maga is nagy szoknyavadász. A türelmünknek azonban hamar vége fog szakadni és egyszerűen hátat fordítunk maguknak. Akkor aztán majd leshetnek utánunk. Üdvözli „egy vérig sértett leány."

Válaszom: Kedves „vérig sértett leány!" Szeretek nyilt kártyákkal játszani, azért közlöm az egész levelét. A levél pompás és szinte duzzad a logikától. Kedvesem, a róka az egy állat, én nem vagyok az. A nőket nem rántom sárba, csak a tényeket állapítom meg. „A férfiak nő nélkül nem boldogulhatnak" megállapítása valóban korszakalkodó. Ki hitte volna. Kár, hogy nem fejti ki bővebben. Ha váratlanul betoppan szobámba, szívesen látom és elnézését kérem, ha nem rendezek tiszteletére zsurt vagy bankettet. A szobatakaritást egyébként a ház körüli munkák elvégzésére alkalmazott női segédberendezés végzi. Azért, mert ez alacsonyabbrendű munka, úgy, hogy ilyen célra nő is megfelel. Hogy Maguk nők nincsenek a férfiakra utalva, azt ad egy contrázom, ad kettő nevető reflexeim erősen hancúroznak. Nem vagyunk ellogultak és főleg nem futunk Maguk után. Minek, hiszen úgyis megállnak. Hogy szoknyavadász vagyok-e, vagy nem, az a legbensőbb magánügyem. Ha elfogyott a türelmük, írjon, hogy elkezdhessük a leskelődést. Hódolattal: Dezső Bácsi.

Május első vasárnapján nemcsak a természet rügyei fakadtak virulásba, hanem a nemzet reménysége és jövője: az ifjúság is. Az ujonnan sorozott korosztály tagjai, mint a magyar honvédség legújabb tagjai ünnepelték boldog örömmel katonává férfiasodásuk pillanatát. Egész nap magyar katonaszótól volt hangos Sopron minden utcája és szerte mindenütt felszalagozott és felvirágozott ifjakat lehetett látni. Délben a Hűség zászlónál volt ünnepély. — De jól esett látnunk erősödő magyarságunk ékes tanubizonyságát!

Sportrepülés. A nemzetvédelmi szempontból fontos vitorlázó repülésben a műegyetemi sportrepülők soproni csoportja eddig a következő eredményeket érte el: „C" vizsgás Reményi K. András, „B" vizsgás: Máté Zoltán, Mészáros György, „A" vizsgás: Baranyay József, Lengyel Ferenc, Mild Oszkár, Pénzes Gyula, Péter Sándor, Pintér András, Takács Zoltán, Vorsatz Brúnó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

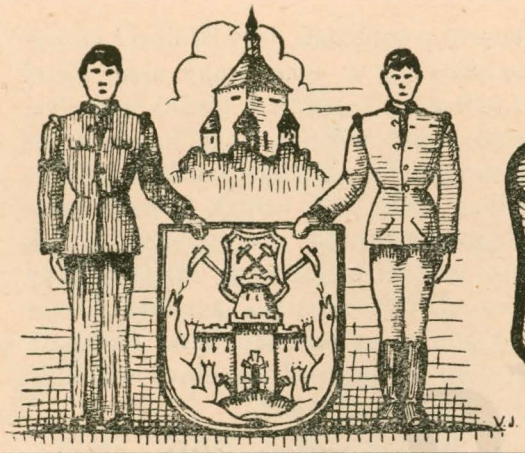

SELMEC.

Költözködés

A lövéri fák már érezték, hogy rövidesen le kell vetniök nyári ruhájukat, és most az utolsó napokra a legszebb ruhájukat öltötték fel. Csak úgy tobzódtak az aranyban, élénk pirosban, sárgában. Október eleje volt. A nap kérkedett erejével és biztatva mosolygott a Lövérek keskeny, kanyargós útjain sétáló emberekre. De egyes napokon már hideg szelek rohantak végig a városon, megtépázva a fák aranyos, színes ruháját. Ilyenkor a nap szégyenkezve búját meg a sötét, súlyos felhők mögött. A Lövérek elcsendesedtek, a nyaralók hazautaztak és a soproniak is kezdtek beszállingózni városi házaikba.

Ma azonban szép őszi nap van még. A csendes, keskeny utakat vidám kacagás veri fel, mintha ismét nyár lenne. Az egyik nyaraló kapujában különös kis társaság igyekszik kifelé .A kertes házacskák lakói kíváncsian futnak a kerítésekhez, megnézni a nem mindennapos látványt.

Egy firma költözködik. Nagy dolog a költözködés az ember életében, még akkor is, ha legényember. Összecsomagolni mindent, fehérneműt, ruhákat, könyveket és azt a sok kincset, ingóságot, ami egy diákember tulajdonát képezi. Mennyi gond, vesződség a csomagolás, hát még azután az elszállítás egy új lakásba. Szegény elfoglalt főiskolásnak hordárt, taligát kell szerezni. Sok apró-cseprő dologban kell eljárnia. De a selmeci diák ezt mind megoldhatja egy-két hordó sörrel, vagy egy-két 10 liter borral! Meghívja jó cimboráit, ezek pedig ingyen és bérmentve elszállítják minden ingóságával együtt a régi kamarából az újba. Itt már várja a társaságot a csapra vert hordó és mindjárt a lakásfelszentelés is megtörténhetik. Kényelmes dolog ez. Még csak csomagolni sem kell. Annyi a költöztető kéz, hogy minden egyes darabot más ember viheti.

No de nézzük csak a költöztető menetet, mert éppen elénk ért.

Egy gladiátor termetű erdész nyitja meg a sort. Hosszú rúdon valami furcsa, füles „lampiont" emel magasra, mellyel, mint egy tamburmajor a zenekar előtt, minden kanyarodónál beinti az irányt. Úgy látszik, nagy sport-ember lehet a költözködő, mert a vezérerdész után egy méltóságteljes arccal lépdelő bányász hímzett kis fejvánkoson hozza összes érdemrendjeit, melyeket versenyeken szerzett. Aztán egy erdész lépdel, kezében szintén párna, rajta a kard és a csákó. Ezután jön egy köz, majd a testőrség. Két lepedőburnuszos, törülköző-turbános alak szamaragol, hátukon vadászpuska, fogaik között pipa. (Vajjon mennyiért adhatta kölcsön a Lövér-szálló a két szikvízszállító szamarat? A szerk.) A szamarakat kantárjuknál kétoldalról, hasonlóan öltözött gyalogarabok vezetik. Ez azonban nemcsak a pompa kedvéért van, hanem a szamarak csökönyössége is megköveteli a két kantártartót. A testőrség után következik a költöző firma Őfényessége. Targoncán tolja egy markos egyén. Őfényessége keleti nyugalommal pöfékel kurta pipájából és egykedvüen tűri a zökkenőket csodálatra méltó ügyességgel őrizve meg egyensúlyát. Fölötte négy rudon ágyterítőből készült bíborszínű baldahint emelnek a dióbarnára pácolt balek-rabszolgák. Mögötte az előkelőségek következnek libasorban. Fokosaikon megnevezhetetlen ruhadarabokat, ingeket lengető zászlós urak, hónuk alatt rajzszerszámokkal, vaskos szakkönyvekkel birkózó tudósok.

Aztán a könyvtár jön. Egy apró erdész görnyedezik a nadrágszíjjal összekötött ponyvairodalom alatt. Majd a kincstár lépdel. Rajztáblára szegezve hozza egy csizmás kohász a gyűrűkről, óráról, körzőkészletről szóló zálogjegyeket. Időnként megfordítja a táblát, mert a másik oldalon a télikabát és a szmoking vannak hasonlóképpen kifeszítve. Szakálas bányász igyekszik utánuk pipákkal a kezében, a mellette lépegető erdész minden zsebéből palackok nyaka meredezik kifelé, kezében egy fonott üveget szorongat, melyből időnként bányász kollegáját is megkínálja.

Utánuk még vagy nyolcan lépegetnek, különböző ruhákkal, holmikkal megrakodva. Csizma, moziplakát, cégtábla, fényképek, ébresztőóra, egy köteg aprófa, gyorsforraló, lombik és ki tudná elsorolni, mi mindent hoznak botra tűzve, lobogtatva, batyuba kötve, festői rendetlenségben. A menetet a zene zárja be. Két szájharmónikás és egy pikulás festik alá a kíváncsi érdeklődők kacaját,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

melybe időnként a szamarak visznek disszonáns hangokat éktelen ordítással.

A menet végigvonul a fél városon, annak ellenére, hogy csak jó kőhajtásnyira volt a végcél a régi kamarától. Fennakadás csak a Kossuth úton történt. Az egyik szamár megcsökönyösödött. Nem akart állóhelyéből elmozdulni. Már az egész társaság tólta, húzta, de nem boldogultak a csacsival. Végre a zenekar pikulásának mentőötlete támadt. A legfelső C-t hirtelen belefújta a jámbor filozófus hosszú fülébe. Mire az akkorát szökkent, hogy a remekbe szabott burnuszos testőr csak azt vette észre, hogy a szamárhát helyett kockaköveken ül. A két kantártartó hajcsár pedig alig birta megfékezni a hamis hangon megbotránkozott derék állatot.

Végre elérték az új kamarát. Lerakták a sok holmit és nekiestek a sörnek a hosszú út alatt kiszáradt torkú firmák és balekok. Nemsokára felhangzottak a vidám diáknóták és harsány jókedvvel szóltak késő estig, míg a sör el nem fogyott.

Közben a költöztetett firma egyre azon imádkozott, hogy e zenebona miatt a házigazda holnap reggel fel ne mondja a lakást, mert kedves dolog a költözködés, olcsó is, de ráz.

Podányi Tibor bmh.,
balekcsősz.

Őrségváltás

Midőn e sorok íródnak, ifjúságunk az évenként szokásos elnökválasztások pártharcainak izgalmában él, de midőn e sorok napvilágot látnak, alig pár órára rá az újszerűség varázsa fogja körülfonni a tisztséget betöltő új elnök személyét, mely egyidejűleg elcsitítja a harcos kedélyeket és lecsillapítja az izgalmakat.

Szokásos évi tisztújító-közgyűlésünk az ismeretlen új varázsával vonja be a lelkeket és ennek eredményétől várja mindenki a holnap ígéreteinek reményteljes valóraváltását. Őrségváltás pillanatait éljük, azé az őrségváltását, melyben nem lehet közömbös, hogy ki veszi át az ifjúság vezetésének zászlaját. Azt a zászlót, amelyet a tárgyilagosság alapjaira helyezkedve, nyugodt lelkiismerettel állapíthatjuk meg, a mostani év elnöksége szeplőtelen tisztaságában megtartott és felfelő ívelő magasságba emelt fel. Ifjúságunk életében az elmult év az alkotások éve volt. Ehhez hasonló talán kevés volt. A szociális problémák megoldásától, az erkölcsi és szellemi felülemelkedésig minden téren méltó maradt az idők szavához. Bele tudott helyezkedni és meg tudta érteni korának sorsdöntő eseményeit és saját kárának tapasztalatán jött arra rá, hogy a tétlen szemlélődéssel saját halálát teremti meg és helyette választotta a komoly munkát, mint jövő élete egyedüli biztos zálogát.

Nem akarjuk itt felsorolni az elmult év alkotásokban gazdag eseményeit, csak egyet jegyzünk meg, ifjúságunk a most leváltandó elnökség vezetésével a legjobb utakon haladt afelé a cél felé, hol hivatott lesz a boldogabb magyar jövendő megteremtésére és ez adomány értékeinek élvezésére. Éppen ezért nem lehet közömbös számunkra az, hogy kinek a kezébe fog kerülni az ifjúság vezetése. Nem személyre gondolunk itt, hanem a szellemre, melyet képviselni fog és mely egyedül irányadó ifjúságunk jövője szemlélődésénél. Az az ifjúság, melynek vezetését most át kell vennie, komoly, megfontolt és áldozatos ifjúság, mely tud küzdeni és harcolni. Ezt az ifjúságot az ő lelkesedésével könnyű lesz nagy áldozatokra bírni, de ugyanakkor vigyáznunk kell, nehogy az ő idealizmusát — talán akaratlanul is — idegen eszmék szolgálatába állítsuk és ezáltal ledöntsük őt arról a magaslatról, ahol most áll és megakasztjuk megindult fejlődésében.

Ifjúságunk vezetésében csak egy szempont lehet irányadó — melyet a mostani év elnöksége képviselt — a megdönthetetlen magyar világnézet megteremtése az ifjúság minden tagja lelkében. Egyetemünk hivatott a mérnöki, a technikai kultúra átadására, de Ifjúsági Körünk feladata ezeknek a tudományoknak, mint szellemi kincseknek a nemzet szolgálatába állítása. Az alkotó felelőségérzetet hivatott e Kör megteremteni, mindenkor szem előtt tartva a magyarság és szűkebb értelemben Sopron egyetemes céljait és azt az ősi szellemet, amelyből elődeink is táplálkoztak. Mindenkor csak ez lehet a zsinórmérték ifjúságunk vezetésében és tudjuk, hogy ez az őrségváltás ebben a szellemben fog megtörténni, azért, mert olyan veszi át a zászlót, akit ez a szellem érlelt méltóvá e feladat betöltésére. (—e.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Igy kaptunk ki

Mintha már az idő is minket siratott volna előre. Különböző szökdécselő gyakorlatokkal vonult ki a társaság az állomásra. Meg sem várva az indulást, a kocsiban előkerültek a kártyák. Mert úgye, így szokták a „nagyok" is. Győrig elhangzott egy-két kontra négycsászár és volt kontra snapszer is. Győrben azután örültünk, hogy felfértünk a vonatra. Az ördög bibliájának helvét a viccek, vidám elbeszélések és amint már ilyenkor történni szokott, emlékszel arra a tizenegyesre" esetek foglalták el. A társaság több-kisebb csoportba szaggatva helvezkednek el a kocsiban és egyszer csak hirnök jő pihegve, hogy aszongva jön az ellenőr. Hogy miért pihegett? — ez most nem fontos, erről a kérdésről szakosztályvezetőnk szívbántalmai mesélhetnének. — Különböző haditervek és ötletek röpködtek a levegőben, míg egyszer csak feltűnik — a hálókocsi kalauz. Mondanom se kell, hogy a jó „vidéki fiújú"-t majd szétszedte a népharag. Állítólag ugyanez a vidéki volt az, aki, miközben a Keleti előtt vártunk a villamosra, jámboran érdeklődött, hogy hát merre is van most a Keleti? Ettől kezdve azután nem volt nyugta. Különösen akkor nem, mikor kiderült (ellenőrizhetetlen hírek szerint), hogy az esti mozielőadáson megilletődött a bársonyszéktől, nem mert beleülni és végig guggolta az előadást.

A Testnevelési Főiskolán kaptunk szállást négyes-ötös kamarákban. Bőbeszédű jobbösszekötőnk első kérdése az volt, hogy merre is lehet most a hölgyeknek valamilyen órája. Általános sétálás következett a Főiskolán. Akadt egy-két régi ismerős és nagyokat sóhajtva hallgattuk, hogy most volt két óra kosárlabdából, a holnapi programm pedig két óra atlétika, utána két óra futball. Páran megpórbáltuk ecsetelni a földmérés és a növénytan borzalmait, de nem sikerült őket meggyőzni a tanterv különbözőségéről. A mérkőzésről egyenlőre nem sok szó esett, csak a szakosztályvezető úr érzett néha-néha egy kis szorítást, ha ilyesmire gondolt. Mindenki természetesnek találta a korai ágybafekvést és a fegyelmet.

Délelőtt már teljesen a mérkőzésre való előkészülete volt. Ki így, ki úgy próbálta magát elfoglalni. Jobbösszekötőnk pl. egy pengő órabérért zongoráztatott magának, míg ő énekelni próbált a társalgóban a hölgyeknek. Állítólag nem nagy sikerrel, mert a „műsor" befejezése után egy halk „hála Istennek csönd lesz" röppent föl a hallgatóság soraiból.

Együtt villamosozott ki a csapat a pályára és fényképezés után Papp játékvezető sípjelére a következő felállításban indult meg a játék:

TFSE: Bolemányi—Gyórök, Soltész—Szilágyi, Hattyuligeti, Vörös—Kohonicz, Kamenyitzky, Boldis, vitéz Tófalussy, Vogel.

SMAFC: Hovány—Zseltvay, Somorjai—Kiss, Hramecz, Pauló—Ormai, Bagó, Teszár, Zambó, Szuromi. Kiegyensúlyozott játék folyik, de a TF többet és veszélyesebben támadna. Azonnal föltűnik a soproni hátsó vonalak jó összmunkája. A TFSE Vogel jó elfutásaival és Tófalussy remek labdaosztogatásával és fáradhatatlanságával veszélyeztet, de a MAFC védelem mindig hárít. Hramecz és Kiss hosszú labdáit azonban vagy nem érik el, a csatárok, vagy Hattyuligeti fejeli vissza azokat Teszár elől. Végre Bagó pompásan átjátsza magát és futtából nagy lövést ereszt meg, de sajnos, fölé. Utána Hoványinak kell védenie Boldis erős lövését. Majd Kiss rúg két pompás szabadrugást. Az első fölé száll, a második megugrik a sorfalon és Bolemányi éppen hogy csak a léc fölé tudja tolni. Boldis nem boldogul Hramecczal, hiába magasabb nála, de lapos labdát egyedül csak Tófalussy osztogat. A másik oldalon Szuromi középreadott labdája után támad kavarodás a kapu előtt, de Soltész a mezőnybe rúgja a labdát. Bagó kerül megint nagyszerű helyzetbe, de lecsúszik a lövése. A TFSE csatársor távoli lövésekkel próbálkozik, de Hoványi könnyűszerrel fogja azokat. Bagó viszi fel a labdát, utána nagy kavarodás a Testnevelők kapuja előtt a felszabadító rúgás Szuromit találja gyomorszájon és onnan szinte lövésszerűen vágódik a labda kapu

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mellé, úgyhogy a balszélső kisebb ápolásra szorul. Támad a TFSE is erősen, talán egy kicsit túl erélyesen is. Minden labdát a hallatlanul gyors Vogelra játszanak, de Zseltvay már teljesen rajta lóg és sikerül is neki közbelépni. Az utolsó percben remek sarokrugást küld be Vogel, Hoványi pompásan kiüti, de közben a hosszú Boldis beleugrik, úgyhogy a kapus a földön marad. Be kell támogatni az öltözőbe, mert azután már vége is a félidőnek.

A félidőben belátogat az öltözőbe Fábián József szövetségi kapitány és lapos játékra buzdítja a fiúkat, mert levegőben jobbak a Testnevelők.

A második félidő elején a TFSE szorongat, de Hoványi biztosan fogja Boldis és Tófalussy lövéseit. A soproni csatársor nem tud összehozni egy komoly támadást. Bagó nem találja helyét, Szuromi pedig nem kap labdát. Hramecz szépen fejeli vissza a magas labdákat, de nincs, aki felhozza azokat. Az iram nem csökkent az első félidőhöz viszonyítva, de inkább a MAFC kapu forog többet veszélyben. Tófalussy kiugrik és éles szögből nagy lövést ereszt meg, de Hoványi pompás vetődéssel szögletre üti a labdát. A 17. percben ártatlan helyzetben Soltész kézzel löki Ormait. A játékvezető talán egy kicsit túlszigorúan 11-est ad. Teszár erős lövése Bolemányi kezéről laposan vágódik a sarokba. A Testnevelők nyomása fokozódik. Hattyuligeti és Boldis helyetcseréi. A MAFC védelem szögletre hárít egy támadást. A beküldött szögletrúgás nyomán nagy kavarodás, a labda a kapufa éléről vágódik ki és a védők a mezőnybe küldik. A kiegyenlítőgól a levegőben lóg. Ujabb szögletrúgás a MAFC kapuja előtt. Hoványi röviden üti ki a labdát. Hattyuligeti közelről rálövi, Hoványi már verve van, de Hramecz és Zselvay ugrik érte és Hramecz kézzel üti ki a gólbatartó labdát. A közelbenálló játékvezető teljes határozottsággal mutat a középre, pedig a lelátóról is tisztán látszott, hogy a labda nem jutott át a gólvonalon. A Testnevelők visszacsináliák a Hattyuligeti—Boldis cserét és tovább támadnak. Sopron erőtlen lefutásokkal veszélyezteti, de a TFSE védelem biztosan hárít. A 39. percben szögletrúgáshoz jutnak a Testnevelők. Vogel remek labdáját Szilágyi 20 méterről rálövi, a labda a sok láb között a meglepett és későn vetődő Hoványi mellett bevágódik a sarokba. A MAFC most minden tartalékát beleveti a hátralévő percekbe. Szuromi Teszárral összejátszva, remekül elszalad, de az ötösön Szilágyi biztos gólhelyzetben kézzel hátulról túllöki a labdán. A játékvezető sípja azonban néma marad. A MAFC további próbálkozásai is sikertelenek maradnak és az eredmény már nem változik.

A mutatott játék alapján a játék kiegyensúlyozott volt és ha Sopron kicsit átütőbb erejű csatársorral rendelkezik, az eredmény megfordított lehetne. Szokatlan volt a TFSE betartós talpalós játékstílusa, amihez a soproniak közül egyedül Teszár alkalmazkodott. A többiek óvakodtak a csínbemenéstől és hacsak tehették, azonnal túladtak a labdán. A csapat összmunkájáról szólva, elsősorban a közvetlen védelmet és a fedezetsort kell kiemelni. Akadtak kisebb-nagyobb hibák, de mindig volt valaki, aki javította is azokat. Hiányzott egy olyan örökmozgó összekötő, mint amilyen a Testnevelők Tófalussyja, aki apró termete ellenére, minduntalan támadásba dobta társait, és bizony számtalanszor elfejelte a ladát a nála jóval magasabb Kiss elől.

Egyénileg a MAFC-ból jól védett Hoványi, de az első gólnál rövidre sikerült az öklözése, a másodikat viszont nem láthatta. A két szélsőhátvéd teljesen a szélsőknek szentelte magát. Zseltvaynak jutott a nehezebb feladat, amit különösen a második félidőben jól oldott meg. Szomorjai is jól illeszkedett bele a közvetlen védelem munkájába, bár nála a rúgó és a fejelőtechnikával egy kis bajok vannak. A harmadik hátvéd szerepében Hramecz volt a csapat legjobbja. Elsőrangúan fejel és a második félidőben már remekül használta mindkét lábát. Kiss okozott egyedül csalódást. Túlságosan bizott nagy játékintelligenciájában, kényelmesen kezelte a labdát és bizony a gyors Tófalussy sokszor elszedte tőle. Azonkívül is kevesebb munkát vállalt magára, mint várni lehetett volna tőle. Pauló nyugodt játékával végig egyenletes teliesítményt nyújtott, de talán túlságosan magára hagyta a csatársort és inkább a védekezésel volt elfoglalva. Ormai azt nyújtotta, amit várni lehetett tőle. Nem mert önállóan kezdeményezni. Bagó, amilyen jól játszott az első félidőben, annyira eltűnt a másodikban. Teszár megfelelő megszokott társ hiányában, nem boldogult elől. Zambó inkább csak a mezőnyben dolgozott, a kapura nem jelentett veszélyt. Szuromi gyorsaságával és rugalmasságával élt, de hibája, hogy a labdával nem a kapura tör.

A TFSE-ből elsősorban Hattyuligetit kell kiemelni és a Tófalussy—Vogel balszárnyat. A főiskolai válogatott Győrök egészen gyenge volt. Bolemányinak pedig nem volt alkalma, hogy izelitőt adjon tudásából.

A játékvezető a második félidőben elvesztette határozottságát és mérlegelni kezdett. Ezért nem merte megadni a második, a jogosabb tizenegyest.

No, majd jövőre ! — ez volt az egyetlen lelki vigasztalás a mérkőzés után. (Addig talán újra kinőnek a nagy izgalomban levágott körmök is !) A testi vigaszt az a negyedes hordó sör szolgálta, amit vacsora után a társaság rövid másfélóra alatt elfogyasztott a „Vörös Béka" vendéglős legnagyobb megrökönyödésére. És útnak indultak a levelezőlapok az ország minden részébe. A rossz nyelvek szerint az egyik fiú már a nyolcadikat indította útnak ugyanoda a másfélnapos pesti tartózkodás alatt. Te jó Isten, mi lett volna ha még győzünk is !

Bokor Pál bmh.,
úgyis, mint „szaktanácsadó."

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

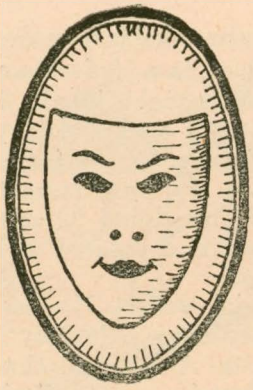

ÁLARC.

Merre hát?

Az igazi kritika szándéka a maga bírálatával a javítás. Oly értelemben, hogy nemcsak rámutat a hibákra, hanem útmutatást ad azok orvoslására nézve. Olyan, mint a jó orvos, mely nemcsak megállapítja a diagnózist, vagyis végeredményben ellenőrzi a betegnek saját maga által észlelt fájdalmait, hanem azokat gyógyítani tudja és orvosságot ad számukra. Az a bírálat, mely csak a hibákat keresi, nem kritika, ez csak rombol, anélkül, hogy az általa előidézett pusztulás helyére ujat, tökéleteset, vagy legalább is a leromboltnál jobbat építene. A kritika, ha hivatása magaslatán akar állani, akkor necsak gáncsoskodást, hanem az építést is tűzze ki feladatául.

Lapunk hasábjain kezdettől fogva figyelemmel kísértük két színigazgató társulatának keserves vergődését a staggione-rendszer leáldozó agonizáló napjaiban. Egy halódó állapot utolsó szárnypróbálgatásai voltak ezek, melyek napjaik fogytával elérték életük végső perceit, hogy végül maga a közönség és színész egyöntetűen szinte követelje a staggionéban rejlő dilettánizmus kiirtását és megteremtse az állandó, önálló társulati rendszert. A harc, mely rövid és kismérvű volt, hamar véget ért. Vajudó állapotánál csupán néhányan segédkeztek, kik még tudnak hinni a színpadi színészet jövőjében és hivatásában. Az eredmény meglett: Sopron állandó, önálló színtársulatot kap. A harc ezzel elcsitult, az emberek az újszerűség boldog tudomásul vételével, mint eseményt ezt is elkönyvelték, de kevesen voltak, kik a dolgok mélyére nézve próbálták és próbálják megoldani, mit is várhatunk és követelhetünk az ujonnan visszhívott rendszertől, nehogy az is elődje sorsára jusson.

Az elmult idők egyik legszomorúbb tanúsága a teremtő munka hiányossága. A szellemi együtt lét színpad és néző között megszűnt, sőt a közönség szolgája lett a színpadnak, holott éppen fordítva kellene lennie. A színház a maga modern fércmunkáival egymásután csalja lépre a közönséget és ezzel egyidejüleg a játékot is a megengedhető színvonal alá süllyeszti, ahelyett, hogy mindkettő tökéletesítésével akarná meghódítani a közönséget. Színigazgatóink, íróink egymást vezetik félre és mindketten attól félnek, nehogy felnyiljék a közönség szeme. Inkább kedveznek neki. Darabjaikat teletűzdelik minden csemegével, silány portékájukat megcégérezik erkölcsbírói szólamokkal, azért, hogy a következő mondatok sikamlóssága annál élesebben hasson. Mindent előhoznak, csak valódi értéket nem mernek, pedig valójában ebben találják meg azt, amire mindig oly nagyon áhitoznak: a kasszasikert. Sajnos ez, és csupán csak ez lett a mai színigazgatók egyetlen nézőpontja és közben megfeledkeznek igazi hivatásukról: a közvélemény irányításáról. Azonban helyes irányításáról. Ma nem a színház irányítja a közönséget, de nem is fordítva, hanem néhány rossz tanácsadó a színigazgatót. Az eredmény minden esetben szomorú, de nem kétséges: közönség, író és színigazgató mindhárom csalódottnak és becsapottnak érzi magát, csupán azért, mert mindhárom azt hitte, hogy úgy cselekszik, ahogy a másik akarná, pedig tévedett, mert végeredményben mind egyet akar: sikert, de ettől voltak a legtávolabb.

Sopron színpadának az általános követelményeken felül van egy fontosabb, maradandóbb hivatása: az örök magyar szellem sugározása. Sopron színpadán csak ez az egy irányító lehet, mindent a nemzetért és mindent a nemzetből. Ez a színpad hivatott, miként a multban, úgy kettőzötten a jövőben a magyar szó, muzsika csengő bongására és a magyar faj örök problémáinak állandó szemelőtt tartására, legyen ez víg vagy komoly, ének vagy tánc, csak magyar legyen. Ez pedig csak úgy érhető el, ha megteremtődik a szellemi együttélés színész, író és közönség között. Csak ez az egyedüli járható út és csak ezen haladva képzelhető el, hogy a rendszerváltozás nem csupán eseményt, vagy újabb próbálkozást jelent, hanem végre elhozza a sokat áhitozott hivatástudat igazi, tiszta betöltését és valóra váltja mindazt, amiért dicső elődeink életre hívták a magyar színpadot és azt oly magas színvonalra emelték.

(m. e. m.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pergő kockák

A modern kor művészete mindjobban túl megy a szépség érdeknélküli tetszés-határán és a szórakoztatás mellett nagyban előtérbe nyomul az eszmei átültetés célzatossága. Napjaink filmjeiben a főszempont a propaganda és így nyugodtan mondhatjuk, hogy az irányfilmek viszik a főszerepet a bemutatott ujdonságok között. A néző, a közönség teljesen ennek a nézetnek hatása alatt áll, sőt sok tekintetben nem annyira a kifejezésmódot és a megelevenítés eszközeit nézi, mint azt, hogyan és mit mondanak. Igy lépett a művészet a népszerűsítés szolgálatába. A nemzet életében kétségkívül nagy jelentősége van ennek és főképpen a tömegek közvélemény irányítása nézőpontjából igen hatásos eszközök, azonban a magasabb művészi célratörekvések figyelembevételénél sajnos kedvezőtlen gátlásokat tapasztalunk. A mondanivaló biztos sikere reményében filmgyártóink és általában rendezőink és színészeink megengednek sok olyant, amely más — esetleg elvontabb tárgyú — film esetében feltétlen kivetni való volna. Azonban itt megtűrik, sőt legtöbbször tudatosan alkalmazzák azért, hogy ezáltal is kidomborítsák a tárgy — általuk vélt gazdagságát.

Ha az elmult hetekben Sopronban bemutatott filmeket vesszük bonckés alá, úgy a fent mondottakat teljesen igazoltnak látjuk, különösen akkor, ha kizárólag csak dr. Kovács Istvánra gondolunk, arra a Kovács Istvánra, aki a hazánkban oly számtalan földnélkülijános és nincstelenistván megszemélyesítője — éppen a fogalom által. A magyar parasztság szörnyű harcát vívja, nem a társadalmi középosztály, hanem az előítéletek ellen. Azok ellen az előítéletek ellen, amelyek még a saját fajtáját is megfertőzték és sok tekintetben alkalmatlanná tették a harcra.

Joga van-e az egyszerű sorsból származó gyereknek tehetsége és vas szorgalma révén felsőbbrendű emberi környezetbe beleilleszkedni és ennek megfelelő életet élni, úgy hogy az ott kijáró tiszteletet és megbecsülést ő maga is élvezze, sőt elődeivel is élveztesse. A felvetett kérdés nem új, azonban annyira benne él a köztudatban, hogy szinte jelszószerű hatása alatt áll mindenki, de valójában ennek jogos voltán felülemelkedni senki nem tud. Úgy van a társadalom vele, mint a rehabilitációval. Hangoztatják szükségességét, de végeredményben semmit nem tesznek és mindenki fél a hajdani bűnözőtől — hátha visszaesik. Ez nálunk a parasztkérdés is. Elismerjük jogait, tehetségét, rátermettségét, de csak a föld mellett és arra már nem vagyunk hajlandók, hogy magunk mellé fogadjuk, sőt magunkkal egyenrangunak tartsuk, talán éppen azért, mert sok tekintetben különb nálunk.

Dr. Kovács István is feltűnő epizód e nagy kérdés probléma útvesztőjében. De jötte a pillanatnyi könnyezéseken kívül semmi nyomot nem hagyott, mint másnál történni szokott. Még csak egy névjegyet se hagyott, mert ez már a kiváltságosak tulajdona. Ehhez egy parasztnak joga nem lehet, még akkor se, ha történetesen egyetemi tanár lett belőle. De egy kézcsók mindent elintéz. Tehetség, előítélet, születés itt mind nem számít, az áthatolhatatlan fal megmarad, de megnyílnak a kapuk, mihelyt a miniszter kezetcsókol a paraszti professzor paraszti feleségének.

A magyarság mélységes drámája gyökeredzik ebbe a jelenetbe. A tömeghisztéria és az utánzás szörnyű vasbilincsei kötik másként egészséges társadalmunk felfogását és világnézetét. Senki se indul ki magából, hanem mindenki mástól. Mindent, csak felelősséget ne kelljen vállalni. Hajlandó vagyok mindenre, csak ne én legyek felelős érte. A merev elzárkózottságot, a rideg visszautasítást nem az eszmei megdönthetetlenség adja, — mert sajnos, legtöbb esetben ez nincs, — hanem a közvélemény. Azonban, ha fentről valaki elkezdi az ellenkezőjét vallani, az mindjárt divattá válik. Egy miniszter kézcsókja nálunk egy egész, eddig megalázott társadalmi réteget tudott egyszerre tündöklő magasságba emelni.

Élményt jelentett a Hulló bilincsek bemutatója. Az előttünk oly ismeretlen rokon finn nép mélyen érző lelkivilága tükröződött vissza minden kockájából és egészséges életszemlélete, magasabb erkölcsiségű felfogása áradt cselekményéből. Egy kikristályosodott lelkiélet minden szépsége és eszmei célratörése közepette csodás gazdagságát ismerhetünk meg az északi népek életének. Hallgatag szemlélődésük, érzésekben elmerülő tapasztalatszerzésük szinte misztikus mázzal vonja be előttünk életüket. Azonban mindemellett, ami legjobban meglepett bennüket, az a film technikai és művészi kidolgozása volt. A fejlettség és jártasság tökéletes magas iskoláját árulta el a film és csak sajnálni tudjuk, hogy mindezideig ez az első finn film Magyarországon. **(N. I.)**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

LESTYÁN SÁNDOR: REPÜLJ, FECSKÉM . . .

A mult század híres hegedűművészének, Reményi Edének életét írta meg Lestyán Sándor az író és kulturtörténész alaposságával. A könyv lapjain megelevenedik egy letűnt korszak. Látjuk a fiatal Reményit, aki Görgey Artúr tábori hegedűvirtuóza. Elkísérjük legendás hangversenykörútjára, melynek során összemuzsikálja a Petőfiszobor költségeit. Megismerkedünk kalandos életével, küzdelmeivel, romantikus házasságával és elkísérjük amerikai koncertjére, amikor a mámorosan éljenző közönség előtt örökre kihull kezéből a vonó. Lestyán könyve a regényes életrajzirodalom legértékesebb és legérdekesebb termékei közé tartozik.

HUGHES: SZÉLVIHAR JAMAIKÁBAN.

Nincs olyan izgalmas útleírás, amely felfedezettlenebb tájakra vezetne el, mint ez a könyv, amely exotikus vidékek helyett a gyermeki lélek ősvadonját tárja fel. Amit Hughes a gyermekekről elmond, előtte senki még szavakba foglalni sem tudta. Egy rejtélyes világról rántotta le a leplet, amely mindenképpen más, mint a mi életünk. Hatalmas felfedezőút ez a regény és amit elmond, az csupa meglepő újdonság.

PAVOLINI: TOSCANAI FELHŐ.

Alessandro Pavolini egyike a fiatal Olaszország legjellegzetesebb íróinak. Ez a könyve tarka és fínom kaleidoszkopja a festői olasz tartománynak. Egy jobb világ, az igazi emberi élet fény- és árnyoldalának csodálatosan meleg puritán meséje ez a tizenhat csokorba szedett kis kép. A világháború után forrongó és magát kereső Itália, a munka és ifjúság száguldó hősei, a semmiből életet teremtő, új dinamikus világnézet átalakító ereje, ragyogóan megfestett keretekből mint bűbájos rajzok tárulnak az olvasó elé.

DÖVÉNYI NAGY: VÉRBEN ÉS VASBAN.

A magyarság sorsának szélzúgása érzik az író új könyvének minden lapjáról. Azé a korszaké, amelynél mozgalmasabb, romantikusabb, de tán tragikusabb se igen akadt históriánkban: a XVI. század második felében. Egy hősi korszak névtelenjei kelnek életre, azok, akiknek sorsa, hányódása mégis elhatározó bélyeget nyomott az egész századra. Dövényi Nagy Lajos alakjai a földön járnak, nem mondanak nagy szavakat és nem a történelem számára cselekszenek. Egyszerűen emberek, akiknek járás-kelése, kis gondjai, egyéni tragédiái mégis a históriát adják.

PIRANDELLO: FOGLALKOZÁSA: FÉRJ.

Pirandello minden regényének tengelye egy különös ötlet. Ebben a művében a híres írónő férjének furcsa helyzetét rajzolja meg. Ez a nagyszerűen megformált alak méltó a IV. Henrik feledhetetlen hőséhez és Nobel-díjas nagy írójához. Az olvasót különösen megragadja ennek az ironikus regénynek egészen tragikus alapszinezete. Valósággal olyan, mint egy haláltánc. Kettétörik a feleség élete, mert megszabadul ugyan gyötrődő démonától, a férjétől, de elveszti gyermekét. Ugyanígy tragikus a férj sorsa is, aki egyszerre visszahull a semmibe, a szürke és jelentéktelen mindennapiságba.

KAKUJAY KÁROLY: A VELENCEI LEÁNY.

Az író egyesíti magában a nagyszerű, színes képzeletű, romantikus költőt és az anyagán korlátlanul uralkodó elmélyült történészt. A magyar történelmi regényírás új alkotása Mátyás király reneszánsz udvarát támasztja fel nagyszerű félfiaival, tudós körével, országformáló munkájával, szerelmeivel, mulatozásaival és cselszövéseivel együtt. Ez az az idő, amikor Buda felé fordul egész Európa és a Magyar Nagyhatalom kegyeit kereste az egész földrész. Aki szeret a nagy időkből olvasni és aki a nagy szerelmi történetek és halálos szenvedélyek művészi megjelentésében találja meg kedves irodalmi témáját, az ennek a könyvnek lelkes olvasója lesz.

SCHWEITZER: ORVOS AZ ŐSERDŐBEN.

Az elszászi származású szerző, mint a strassburgi egyetem tanára, harmincéves korában elhatározza, hogy orvos lesz és életét afrikai bennszülöttek gyógyításának szenteli. Mélységesen hívő lelkének minden erejével veszi fel a harcot a fehér emberiség közönyével és a színes bőrűek irtózatos testi szenvedéseivel szemben. A francia egyenlítő Afrikában kórházat alapít és könyve tulajdonképpen ennek a története. Kíváló író elbeszélése művészi megelevenítő erővel mutatja be a trópusi tájakat, exotikus életét és az orvos hősi küzdelmét.

ESTERHÁS: MUSZTAFA KARAFA.

Egy magyar korszak összeomlásának regényét írta meg Esterhás István. Emberek forgolódnak a széthulló világ alatt. Thököly meghalt, Rákóczi, Bercsényi Lengyelhonban, az országot marcangolja a pestis és már-már úgy érzi az ember, hogy az ország teljesen összeomlik. Egy elfoglalt ház kenyérszagú lelkéből indul el újra az élet. Ellöki magától a repülő döghalált és lassanként magyar élniakarással megint rendbejön minden.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — HATODIK SZÁM — JÚNIUS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPENZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Lapunk nyáron is megjelenik!

Tartalom.

	Oldal
Sali Emil: Őrségváltás	1
Gacs János: A magyar belpolitikai élet	2
1920. június 4. (Magyar.)	3
Vági István: Két portrait	4
Polgáry Sándor: A vas rabszolgái	5
1942. szellemi diadala: Könyvnap. (Csend.)	6
Vargha Domokos: Mit láttam Finnországban	8
Zolyomi Imre írásai	9
Néhány szó a „Tavaszi néphagyományok"-ról	11
vitéz Sebők László: Kálmánból katona lesz	12
Mécs Endre: A soproni festőkiállítás	13
Habel György: Elnökválasztás 1942.	14
Selmec	16
Tagló	18
Útmutató	19
Testedzés	20
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Őrségváltás.

Irta: SALI EMIL emh., az Ifj. Kör elnöke.

Amint a rohanó patak medrébe dobott kő nyomán keletkező hullámzás is csak egy pillanatig tart, épp úgy nem tarthat tovább az az izgalom, amelyet az elnökválasztást megelőző napok okoznak egy ifjúság lelkében. Nem tarthat tovább különösen olyan ifjúságnál, amelynek céljai, tervei vannak és nemcsak önmagában áll, nemcsak saját magával törődik, hanem érdekli minden, ami az ifjúságot és benne az egyént leköti és célt adhat neki. S különösen áll ez ránk, akiket nemcsak a jelen és az elkövetkező jövő, hanem az a mult is kötelez, amelyet levetnünk szégyen lenne. A multtal kapcsolatban már fel is vetődik annak gondolata, mi történjék hagyományainkkal? Ez ifjúságunk egyik nagy problémája és nagyon sokan szólanak ellene és mellette.

Nekünk tudnunk kell azt, hogy hagyományaink, amelyek bennünket, selmecieket összetartanak, nem önmagukért vannak, s nem azért vannak, nem az a céljuk, hogy súlyos teherként nehezedjenek a lelkére egy olyan közösségnek, mely már csak csupa illendőségből sem meri azokat levetni. Ha már egyszer műveljük, ápoljuk hagyományainkat, akkor ezt úgy tegyük, hogy mindnyájan meglássuk, megérezzük a bennük rejlő összefogó erőt. Hasonlóak e hagyományaink a népdalokhoz, amelyek önkénytelenül fakadtak a nép ajakán s megtalálhatjuk bennük egy egyedül álló nép életének minden örömét, bánatát és szépségét és amikor már szinte feledésbe merültek, ismét elővettük őket s büszkék vagyunk rájuk. Igy találhatjuk meg hagyományainkban is az összetartó erőt, azt a sok-sok éven át felhalmozott energiát, amely ma is arra hivatott, hogy egy elszigetelten — őrségen — álló egyetemi ifjúságot fűzzön minél inkább egybe. Ha ezt megtaláljuk, nem érezzük őket tehernek, s meglátjuk bennük azt a sok rejtett szépséget, amelyet soha sem érthet meg olyan ember, aki csak kívülről szemléli mindezt.

Az pedig, hogy hagyományaink az évek folyamán változtak, egészen természetes, mert az idő így követelte. De itt sem esett csorba rajtuk, a lényegük megmaradt, s ma is sugározzák magukból az erőt.

Igaz azonban, hogy egyedül a hagyományok, csak a dicső mult, nem tarthatnak össze egy ifjúságot, de megadhatják annak egész keretét. Ebbe a keretbe beleilleszkednie nem lesz nehéz sohasem annak, aki tisztában van Körünk hivatásával, céljaival.

Egyetlen ember nem léphet fel úgy, mint egy nagy közösség, mert elaprózódnak az erők, s legfeljebb kicsinyes, önző célok megvalósítására telik belőlük. Ezért van szükségünk a bajtársiasságra. Körünk másik célja a hazafias szellem ápolása. Ez azonban nem adja meg a választás lehetőségét a cselekvés és nem cselekvés között, hanem kötelessége minden embernek, aki a magyar föld kenyerét eszi. Egységes ifjúság tudja magát megszerettetni Sopronban, amely befogadott bennünket. Ilyen ifjúság szerez magának megbecsülést, ha fegyelmezetten viselkedik. A megbecsülés és rokonszenv pedig nem állnak messze egymástól. A mai időkben azonban nem állhatjuk meg helyünket ilyen kis területre korlátozottan, hanem bele kell illeszkednünk az egész magyar ifjúság építő, alkotó munkájába, és ha egy nagy közösségért, tehát még felemelőbb célért küzdünk, dolgozunk önzetlenül, becsületesen, akkor nemcsak hatszázan, ezren, hanem milliónyian tarthatunk a szebb magyar jövő felé.

Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A magyar belpolitikai élet.

Irta : GACS JÁNOS országgyülési képviselő.

Minden nép, amint fejlődése során törvényes keretek közé építi nemzeti életét, államot alkot. Államának belső rendjét, külső kapcsolatait és viszonyát törvényekkel szabályozza. A szentesített törvények folytonossága, a törvények és hagyományok összesége az alkotmányban nyernek kifejezést. Egy-egy népnek államalkotó képessége abban nyilvánul meg leginkább, hogy önmaga számára milyen alkotmányt tud szabni. Belső állami életét szabályozó és irányító törvényei időt és vihart állók-e. Erre a választ a történelmi nagy katasztrófák próbái adják meg.

Ha a mi magyar nemzetünknek állami életét szemléljük, meg kell állapítanunk, hogy a mi magyar fajtánk éppen az államalkotásnak egészen kivételes képességeit hozta és hordozta magában. A szentistváni állameszme, őseink által megalkotott magyar alkotmány hosszú évszázadokon át vihartállónak bizonyult. Számtalan, a pusztulást jelentő külső veszéllyel szemben és belső mardosó viszályok között mindig az ősi alkotmányban megtartott törvényes rend óvta meg és tartotta fenn a nemzet életét. Állami életének belső kormányzásában is nagy politikai készséget tanusított mindig az idők folyamán.

Ezek mellett a kíváló adottságok és tulajdonságok mellett azonban rá kell mutatnom arra a sajátos rossz tulajdonságra is, mely magyar fajtánkat kezdet óta kíséri : a pártoskodásra és viszálykodásra. S ez a rossz tulajdonsága egyetlen vonatkozásban sem ütközik ki jobban, élesebben, mint éppen a belpolitikai élet terén.

Elegendő e tekintetben végig lapozni a magyar történelmen. Mennyi belső viszály, harc, ellenzékieskedés vonul végig a nemzet életén. Szent István korától az Árpádházi uralkodókon át, idegen származású királyokig : a trón és a szentkorona birtoklása, az állam-kormányzás, a törvényalkotás, a belpolitikai világ irányításának kérdéseiben. Sokszor kemény szellemi csatákban, politikai viharokban robbantak ki az ellentétek. Néha fegyveresen csaptak össze pártokra szakadt magyarok egymást tépázva, a nemzetet gyengítve. Máskor a hatalom birtoklásáért oszlottak meg a táborok. Kevés kivétellel, — azt lehet mondani, — ezeknek a viszálykodásoknak és harcoknak is a mélyenfekvő oka a legtöbb vezető magyarnál hazájának szeretetében rejlett. Sok-sok ilyen harcos, a központi hatalommal szembe forduló vezető személyiség, vagy politikus azért vívott kemény küzdelmet a másik ellen, mert az egyik jobban akarta boldogítani nemzetét, hazáját, mint a másik. Ezeknek a szenvedélyes belpolitikai harcoknak a motívuma is legtöbbször belső nemes érzésből, a haza iránti szeretetből fakadt. Hogy a szenvedélyek nem egyszer tüzeket lobbantottak lángra, melyek azután pusztítottak és károkat is okoztak, ez is a magyar ember természetében rejlő kemény akaratnak és vérmességnek tudható be. Ezek a vonások láthatók a magyar belpolitikai élet arculatán, évezreden át egész napjainkig. Minden időkben kidomborodik belpolitikai életünkben a központi hatalom és a vele szemben harcoló ellenzékiesség. Ez különösen megerősödött a török elnyomatás és a 400 éves osztrák uralom ideje alatt. Ezekben a korszakokban azután már a magyar szabadságért és függetlenségért vívta harcát a magyar ellenzéki politika. Az osztrák központosító hatalom és politika ellen véres harcokba volt kész menni a nemzet legnagyobb része. Évszázadoknak elnyomatása és az elnyomatással szemben kiéleződött nemzeti érzés és a ki-kirobbant harc oly mélyen idegződött be a magyarság lelkében, hogy ez a beállítottság még az osztrák közösség megszűnése, a magyar független államiság ujjászületése után sem tudott feloldódni. Ha átlapozza az ember az utolsó 40-50 év parlamenti naplóit, azt látja, hogy késhegyig menő politikai harc pergett szüntelen a bécsi központi hatalommal és e hatalom bizalmából a magyar ügyeket irányító mindenkori kormánnyal szemben. Emlékezetes marad örök időkre a kormány és ellenzék csatája, melyet annak idején a véderő törvénnyel kapcsolatban vívott. A Tisza Kálmán, a Fejérváry kormányok és az ellenzék harca. Évtizedek belpolitikai életére rányomta bélyegét a magyar függetlenségért vívott küzdelem. Az ellenzéki politika ezekben az időkben a nép széles rétegei előtt egyenlő volt a magyar szabadság gondolatával.

Az 1918-as háborús összeomlással nagy fordulat következett be. A központi hatalmak összeroppantak. A Monarchia szétesett. A Csonka-Magyarország szabad, független ország lett. Új irányt szab ez a helyzet a magyar bel- és külpolitikának egyaránt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az elmult világháború okozta összeomlás, a gyászos emlékű 1918-as őszirózsás forradalom, az aránylag rövidéletű 1919-es kommunizmus leverése után új magyar élet indult el. A szegedi gondolat keresztény és nemzeti irányzata bontakozott ki. Ez a szellem szabta meg a magyar belpolitikának irányát. A trianoni kicsi országban, nemzeti elesettségünk és nyomorúságunk legszomorúbb korszakában a szabadelvű politikai erők maradványai és az új, friss szegedi nemzeti gondolat vívta harcát a magyar belpolitikai porondon. A szétdarabolt ország, ledöntött trón, szétrombolt alkotmány romjai fölött kellett a nemzetnek új életet teremtenie.

A magyar alkotmány ősi erejével helyreállítja a tekintélyt, a törvény tiszteletét. A trón üresedése idejére régi alkotmányos szervet, a kormányzói tisztet hívja életre. Egybehívja a magyar nemzetgyűlést. Megindul az építő munka, a törvényhozás és a politikai élet. Csak azok tudják kellőképpen mérlegelni és értékelni azoknak az időknek roppant küzdelmét a nemzet megmentéséért és fennmaradásáért, — mert erről volt szó — akik azokat az időket mérhetetlen aggódással és szenvedéssel átélték. A kis Magyarországon indul el elsőnek Európában a keresztény és nemzeti irányzat azzal a hatalmas demokrata, szabadelvű áramlattal szemben, amely akkor még egy egész világot uralt minden gazdagsági és fegyveres erejével. Bátor és merész kiállás volt ez olyan kicsi és legyengített ország részéről, mint aminő akkor a csonka ország volt. Hiszen ugyanakkor nálunknál sokkal nagyobb országok, hatalmasabb népek még a háborus összeomlás bajaiban vergődtek. A magyarságnak élniakarása, ösztönös politikai készsége aránylag csodálatos gyorsasággal állította talpra a nemzetet. Nagyszerű önálló külpolitikai orientációra tett szert. Abból a háborús, forradalmi és kommunista zürzavarból pedig a belpolitikai fronton rendet, munkát, fejlődést és megerősödést teremtett. A magyar kormányzatnak végeredményben az egész mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, pénzügyi és gazdasági életet valósággal újból kellett megteremtenie. E téren, különösen az utóbbi években, bámulatos erőkifejtéssel a legnagyobb teljesítmények állnak előttünk. Oly kíváló, jól felszerelt hadsereget ennyire rövid idő alatt, oly nehéz gazdasági helyzetben aligha állított fel nemzet, mint a magyar. Ez is a magyar fajnak bámulatos életerejéről és csodálatraméltó teljesítőképességéről tesz tanuságot.

Ezeket az eredményeket a nemzet csak úgy érhette el, hogy belpolitikai viszálykodásai között is mindig akadtak kíváló vezető férfiai, akik minden viszálykodás és pártpolitika fölé helyezkedve, történelmi szemléletet hordoztak és ezzel egyuttal messze távlatokba, a magyar jövőbe tudtak nézni és látni. Csak ennek tudhatjuk be, hogy a sokszor kicsinyes pártpolitikai érdekek és harcok, a személyi és hatalmi törtetések fölött mindig a nemzet magasabbrendű célkitüzései érvényesültek.

Ha megvizsgáljuk a magyar történelemben legnagyobb katasztrófáinknak, összeomlásainknak idejét és okait, meg kell állapítanunk, hogy minden súlyos csapás, tragédia akkor szakadt erre a nemzetre, amikor belpolitikájában meghasonlott, pártokra szakadva, egymást marcangolta. Ez természetes is, mert ilyenkor erőiben meggyengült és az ellenség könnyen vehetett erőt rajta. Hányszor adott már nagy figyelmeztetést számunkra a történelem. Hányszor sújtott és büntetett bennünket a Gondviselő keze, hogy nem akartuk megérteni egymást. De mi magyarok nehezen tanulunk a magunk tengernyi baján és kárán.

(Folytatjuk.)

1920. június 4.

Trianon! Mennyi megalázást, szenvedést jelent számunkra ez a szó. Négy vérzivataros esztendő elerőtlenedésének mélypontja! A nemzet vétkezett önmaga ellen. A bűnért bűnhődni kellett. Ne feledjük el, hogy milyen mélységből kapaszkodtunk fel. Tanuljunk, okuljunk a multból. Tartsuk számon azokat a hibákat, amelyek egy nemzetet juttattak a sír széléig; küzdjünk ellenük, nehogy újból megkísértsenek minket. Ne feledjük: amit akkor elvesztettünk, azt még nem szereztük mind vissza. Keményen kell megküzdenünk a jövőért. Nemzedékek munkájára van szükség, hogy a súlyos mulasztásokat pótoljuk. Ne ámítsuk önmagunkat. Az a szellemi tisztulási folyamat, mely Szegedről az ellenforradalom tűzében megedződve elindult, nem jutott el még a haza minden fiáig.

Hányan döngetik a mellüket még ma is magyarságukat hangzotatva, de minden tettükkel megcáfolják azt. Hányan nem jutottak el még arra a szellemi magaslatra, hogy belássák a Haza mindenek előtt!

Egyéni érdekeinket a nemzet boldogulásának kell alávessük. A magyarságért kell élnünk, dolgoznunk, harcolnunk. Mert: a nagy világon e kívül nincsen számunkra hely! **(Magyar.)**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Két portrait.

Irta: VÁGI ISTVÁN egyetemi tanár.

Már húsz éve, hogy vége lett a világháborúnak.

Budapesten idegen nemzetek fiai előtt magyarázza egy szellemi arisztokrata, — aki még ma is olyan sudárnövésű, mint a fenyőfa, — hogy mit jelent a szentistváni gondolat nekünk magyaroknak. Olyan hangon, amellyel még a halottakat is fel lehetne ébreszteni, hangoztatja, hogy minden magyarnak kötelessége mindent feláldozni, hogy a szentistváni gondolat megint azzá váljék, ami előbb volt. Az előadás igen szép volt, csak egy hibája volt. Az előadó elfelejtette megmondani, hogy 1914—1918 között, amikor a szentistváni gondolat a legnagyobb veszélyben volt, akkor ő annak ellenére, hogy belőle csak úgy sugárzott a férfiasság, nézte, hogy helyette mások védjék 52 hónapon keresztül fegyverrel a kezükben a hazát. Úgylátszik az előadó a mekkai Szent Zem-Zem-kút vizében fürdött meg, miáltal minden földi kellemetlenségtől megszabadult.

1915. szeptemberében egy magyarországi kisváros katonai intézetében egy 16 éves fiú, édesapjának a következő levelet írja: Édesapám! Ide az az engedély jött, hogy azok a növendékek, akik a 17. évet elérték és szülei megengedték, mehetnek a háborúba. Kérem szépen édes papát, engedje meg nekem is. Három bátyám áll a harcmezőn és kész életét feláldozni a hazáért. Kérem szépen, engedje meg édesapám, hogy én is mehessek. Az egész harmadik évfolyam megy. Vannak fiatalabbak is, akik mennek. Engedje meg édesapám! Nem nézhetem, hogy 79 más növendék megy és én, aki szintén olyan idős vagyok, itt maradjak. Édes mamám ne búsuljon, hogy megyek. Legyen szíves papám írjon egy engedély-bizonyítványt az iskola parancsnoksághoz. Annál inkább szeretnék menni, mert hallottam, hogy lakóhelyünktől nincsenek messze a szerbek . . .

A levélnek nem volt eredménye, mert az apa, akinek akkor már 3 fia harcolt a harctéren, a fiú gyenge testalkata miatt, nem járult hozzá, hogy a gyerek a harctérre kimehessen. 1917-ben azonban mint újdonsült hadnagy, 19 éves korában mégis kikerült a harctérre.

Elmult másfél esztendő és 1918 október utolsó napjait éljük át a Piave mellett, a Papadopolis félszigeten. Egy angol páncélos dandár átkelt a Piávén és előnyomulásával veszélyeztette egy hadtestnek visszavonulási útját. A helyzet már reménytelennek látszott, mikor az előbb említett 20 éves fiatal főhadnagy tudván, hogy miről van szó, zászlóaljával, amelynek parancsnoka volt, rohamra indult az angol páncélosok ellen. Kibontatja az ezred Szűz Máriás zászlóját, amelyet egy stájerországi városka lakói hímezték az ezrednek, hálából azért, hogy az ezred megszabadította őket 1918 nyarán egy kisebb kommunista forradalomtól, és aztán a kürtösök megfújták a roham jelt. Mind a veszekedett ördögök vetették magukat ra a magyar alföldi gyerekek a páncélosokra, kézigránátot dobtak bele a páncélkupolákba, szuronnyal piszkálták ki az angolokat a kocsikból. A harc több órán át tartott, végül majd az egész zászlóalj megsemmisült és a fiatal főhadnagy súlyosan sebesülve, fogságba esett. A harc azonban nem volt hiába, a támadás annyira meglepte az angolokat, hogy beszüntették további előnyomulásukat és így a veszélyben levő hadtest vissza tudott vonulni. Évek mulva került vissza a fiatal tiszt haza ötven százalékos rokkantsággal. Vitéz magatartásáért a Mária Terézia rend káptalanja az arany vitézségi éremmel tüntette ki.

Édesanyám.

Áldott jó asszony
az édesanyám.
Ő szeret engem
csak igazán.

Nagybeteg asszony
az édesanyám;
szeme beesett,
arca halovány.

Halovány arcán
lázrózsák nyílnak,
nyíló rózsái
sok fájó kínnak.

Szeme beesett.
Szeme csillogó.
Fiára büszke,
azért csillog úgy.

Keze remegő,
munkától remeg;
Értem dolgozik
az Úr áldja meg.

Keresztesi Béla emb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vas rabszolgái

Irta: **Polgári Sándor** kmh.

Ezen az éjtszakán sem ragyognak fényesebben a csillagok, mint máskor. Csak a hold sarlója nagyobbodott meg tegnap este óta.

Kinn vagyunk a Baka-tetőn. Az erdő elfedi előlünk a gyárat, csak a folytonos zúgás szűrődik át halkan a lombokon, meg egy-két fénycsík vág bele a hegytető sötétségébe. Messziről idevöröslik a kiömlő salak fénye. Arrafelé tartunk.

A felszálló vöröses gomolyagtól néhány alak körvonala üt el élesen. Munkások. A vas rabszolgái.

— Jóestét — köszönünk rájuk.

— Jóestét — hangzik a válasz.

Négy-öt ember forgolódik a salakos-üstök körül. Szótlanok. Fáradt ember nem beszél, ha nem kérdezik.

Mikor az első üstből kizúdul a salaktömeg és meteor-esővé válik, végigszikrázik a hegyoldalon, odafordulok az egyik munkásemberhez:

— Nem unalmas egész éjjel egyedül lenni idekinn?

— Dehogy az, kérem! Mindig akad valami tennivaló. Meg aztán nincs is szebb dolog, mint nézni ezt a folyékony tűzet.

— Jó melegük lehet!

— Hát bizony, nem is fázunk. Legtöbbször ingujjra vetkezve dolgozunk télen is. Melegít az üst.

— Alaposan megszomjuzhatnak munka közben!

— Azért tartunk idefenn mindig egy vödör vizet. De az el is fogy már éjfélre. Nem valami jó dolog lentről hordani a vizet. Kérni meg nem szívesen kér az ember, mert másnak is kell. Három-négy napig vagyunk idefenn; az első éjjel nem is kéne vizet felhozni, de a másik banda mind megissza, vagy csak egy-két bögrére valót hagy. Hát mi sem hagyunk többet.

— Mi az a banda?

— Öt-hat ember van egy bandában, akik együtt dolgoznak. Ezek aztán a vasat is együtt foglalják le.

— Hogy megy az?

— Mikor a salak jobban belekeményedik az üstbe, egy darabban esik ki. Ilyenkor öt-hat mázsa vas is marad a salaktömb alján. Ez aztán azélesz, aki legelőször üt rá a vasrúdjával. Mikor ilyen kemény salak jön, már husz-harminc ember is vár rá. Van is nagy versenyfutás! Hiszen ennek a vasnak mázsájáért nyolcvan kilencven fillért is lehet kapni. De régebben volt úgy, hogy kirobbantották a salakból a vasat.

— Most miért nem csinálják?

— Csinálják éppen, de az alsó salakmezőket kibérelte valami belga, vagy német társaság. Most is ott dolgozik a zúzógép.

Odanézünk. Csakugyan, valami furcsa szerkezet zakatol a völgyben. Eszi a salakot. A közelében levő ívlámpa óriásira megnyújtja az árnyékát és amint cikornyás vaskarjaival belemar a salakmezőbe, olyan, mint valami mesebeli rém.

A völgyből erős fütty hasít bele durván a pillanyatnyi csendbe.

— Jön a fogas — jegyzi meg az egyik munkás. Nemsokára tompa dobogás remeg át a hegyen. Most kapaszkodik fel a mozdony a lejtőn. Kis idő mulva felbukkan a füstkoronás kémény és a mozdony vastag dohogása meggyorsulva közeledig.

— Két új üst — sóhajt fel az egyik ember.

A mozdonyvezető leszól:

— Siessenek az öntéssel, mert nemsokára hozom a másik kettőt.

Ezzel elpöfög a fogas-mozdony, a mi embereink pedig nekilátnak az öntésnek.

Megvárjuk, míg kizuhan az első salak-óriás. Fényképezünk. Felírjuk az emberek címét, mert nekik is akarunk küldeni a képekből.

A második öntés csodálatosan szép. Először csak az olvadt salak ömlik ki vékonyabb sugárban, azután egyszerre lángfolyó viharzik végig a lejtőn. A tűzfolyó fölött vörös gőz gomolyog le a völgybe. Az ég narancssárga színbe borul, a csillagok eltűnnek. Azután fokozatosan halványodik el minden, csak a tűzfolyó pattog tovább.

Megkínáljuk az embereket cigarettával. A sok kéngőzben szinte üdülés nekik ez a kis dohányfüst.

Az idő már későre jár. Elbúcsúzunk, kemény, őszinte kézfogással. Megindulunk lefelé a hegyen.

Amint az ösvényre lépünk, fejünk fölött két csillag szalad le az égbolton és mire leérünk, megérkezett a hajnal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1942. szellemi diadala: Könyvnap.

„. . . zeng az induló, győztesek megint . . ."

Igen! Ahogy a levente zenekar egymásután játssza a pezsdítő indulókat, a könyvnapi sátor láttára ennek az indulónak a szövegében igen sok időszerűséget látok.

Mert mi történt ?!

Diadalünnepét ülte a könyv. Felvonultak a szellem és gondolat hű képviselői: a betűk a maguk szürke és fekete világával, amely menet után csak győzelem fakadt.

Győzött a betű, győzött a könyv hatalma.

Ez a fekete sereg ezt a nagy győzelmet, ezt az emberiség feletti diadalát nem véres harcokkal és nyomában fakadó pusztulással vívta ki, hanem a legnagyobb emberi kinccsel, a szellemmel, amely mindenkor örök tulajdon, mert senki el nem tulajdoníthatja.

Ez a szellem ismét győzött. Akinek csak egy kis köze van a könyvhöz, az mind felkereste a könyvnap sátrát, hogy anyagi helyzetéhez mérten lerójja háláját és leadja adóját ennek a szellemnek, amely számára csak meghitt boldog és értékes órákat adott és amely mondanivalójával mindíg csak nemesített, nevelt és tanított. Eljött az egyszerű munkástól a magasrangú tisztviselőig, a kis diáktól a tudós professzorig mindenki, hogy kedvére válogasson és legalább egy maradandó emlékkel térjen haza.

Roppant szines a kép. Az asztalon szép békességben állnak egymás mellett neves és névtelen írók munkái. Itt béke honol. Itt nincs harc, mert érzik, hogy egy cél katonái ők mind. Ha más is a mondanivalójuk és esetleg még az eszközeik is mások, de a céljuk mindnek egy és ugyanaz. Nemesen szórakoztatni és tanítani. Rövid kis körültekintés előbb befelé, majd kifelé. Bent rend, kívül az izgalom láza szülte nyüzsgés. Bent sorakozás, kívül válogatás. Bent szerénység, kívül kivánó vágyakozás. Bent Babits Mihály, Féja Géza, Karácsonyi Sándor, Kodolányi János, Illyés Gyula, Márai Sándor, Móricz Zsigmond, Németh László, Tamási Áron, Tersánszky J. Jenő, Veres Péter, Zilahy Lajos stb., kint pedig ennek a lelkes tábornak követői, a magyar nép. Mind szorosabban közelállónak hiszik és vallják magukat a tábor képviselőihez és válogatnak, melyik lesz közülük az, amely a közös gondolatot a nekik legmegfelelőbben adja vissza?! És ez oly nehéz. Mert lényegileg egyet, de valójában mégis oly sokfélét mondanak.

— Legszívesebben egy regimentet vennék, de sajnos, annyi pénzem nincsen — mondja egyik ifjú városi mérnökünk. — Itt nézem őket, valósággal legeltetem szemeimet rajtuk és már puszta nézésüktől is boldogság tölt el. Fájó szívvel hagyom itt őket, de hiába, nem vehetem meg mindet.

Érdekes, hogy a nézegetők és vevők jóformán csak a fiatalabb és az egész ifjú generáció tagjaiból kerül ki. Idősebb hölgyet vagy urat alig lehet találni. Nem tudom mivel magyarázni e tényt. Megtörtént. Vitatkozni nem lehet róla.

— Az ember olyan itt, mint a cukrászdában — mondja az egyik hölgy. — Előtte a sok fínom árú és nem tudja, melyiket szeresse. Hiába, nehéz a választás. Mind megérdemelné, hogy megvegyük. Már kiválasztottam négy könyvet, de még mindíg találok újabbat és újabbat, amit érdemes megvenni. Érték ez mind. Többet ér a legfinomabb aranynál.

A tömeg hullámzik. Kisebb nézelődés után mindenki vesz egy, két, sőt több könyvet, majd átadja helyét az újonnan jövőknek. Mert a könyv köztulajdon, mindenkinek joga van hozzá. Sőt. Egyenesen szüksége van rá! Igéretes az a generáció, amelyik ennek tudatában van. A mai pedig nagyon átérzi ennek jelentőségét. A könyvet saját ügyének tekinti.

Alig tíz éves kis gyerek tolakszik az asztalhoz. Bocsánat, tévedtem. Rosszul láttam. Már másodikos gimnazista. Előbb csak nézeget. Majd szépen lassan gyűlnek előtte a könyvek. Petőfi, Jókai, a Nemzeti Könyvtár különböző kötetei, majd mind merészebben mozog és na, nézd csak, Kodolányi és Féja Géza egy-egy könyve van már a kezében.

— Mit fizetek? És a végösszeg bizony majd húsz pengőt tesz ki! Másodikos gimnazista! Őt már a magyar sorskérdések érdeklik. Boldogok lehetünk ilyen utódok láttán!

Általában igen nagy a forgalom. Legjobban fogynak Mécs László összes költeményei. Regények közül a Móricz, Zilahy, Makkai, Kodolányi, Illyés, Féja és Székely Mózes művei. De a klasszikusok is igen kedveltek. Különösen az olcsó kiadásban. Arany, Petőfi, Vörösmarty, Madách. Nem éltek hiába! Életük sok szenvedéseit örök hálával pótolja az utókor.

Diáklányok és diákfiúk vegyülnek a tömeg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

be. Szeretnének drágább, szebb kiállítású könyvet venni, de nagyon lapos a tárca. Igy megmaradnak az olcsóbb kiadásúak mellett, de vesznek. Leginkább klasszikusokat. Ezek számukra az ú. n. „kötelező olvasmányok". De közben végiglapozzák a többi könyvet is és boldogok, ha már csak a kezükben lehet. Szemük boldogan jár rajta végig, mintha egy drágakincs csillogna kezükben És nem tévedtek. Az volt. Igen drága kincs.

Igen megható kép tárult szemeim elé. A szürke tömegbe egyszerű, kopott ruhás, borotválatlan arcú, piszkos kinézésű férfi került. Ruhája bizony itt-ott szakadozott volt és egész lényéről az anyagi szegénység jelei ríttak le. De a sátorhoz jött és nézegetett. Nem tudott betelni a látottakkal. Szeretné mindet magával vinni, de nem lehet. Zsebében alig egy-két rézpénz. Ezt is meg kell osztania. Választania kell a gyomor és a szellem között. És ez utóbbi győzött. Megvette Madách Imre: Az ember tragédiáját. Félkiló kenyér helyett inkább klasszikust vett. És kimondhatatlan boldog volt. Véres verejtékkel, nehéz munkával szerezte a huszonnégy fillért. De megvette, mert győzött a könyv. Nem is tudott sokáig menni vele. Alig pár méter után leült. Kezébe vette és elkezdte olvasni. Egész átszellemült és csodás varázst érzett, midőn megelevenedtek a betűk:

„Hozsánna néked, Eszme!
Hozsánna néked, Erő!
Hozsánna néked, Jóság!"

És érezte, hogy az egész világ az eszme, az erő és a jóság hatalmas útjain át vezet az Isten trónusa elé. Elfeledte a világ minden gondját és örült annak a boldogságnak, amelyet csak író adhat.

Ezért a boldogságadásért érdemes az íróknak írni és a boldogságkapásért pedig érdemes az olvasónak olvasni.

Könyv és szellem! 1942. év legnagyobb győzelme megint a Tied!

(Csend.)

Mit láttam Finnországban?

III.

Északról visszautaztamban Helsinkibe, fiatal svéd fiúval utaztam együtt. Lehetett 16 éves, de semmiáron nem akarta elhinni, hogy van magyar nyelv is. Ő a németség egyik keleti törzsének sejtett minket, s meg volt győződve, hogy németül beszélünk. Csak akkor kezdett jobb belátásra térni, mikor beszéltem neki pár mondatot magyarul és semmi hasonlóságot nem tudott felfedezni a két nyelv között. Különben nem svéd-, hanem finnországi svéd volt. Finnország lakosságának ugyanis mintegy tizedrésze svéd anyanyelvű. Ez a „kisebbség" a századokig tartó svéd uralom alatt betelepültekből, meg elsvédesitett finnekből áll, s főleg a nyugati partvidéken él.

A finnek nem a maguk jószántából lettek keresztények, — mint mi Szent István alatt, — hanem svéd megszálló csapatok „térítették" meg őket. Az eredmény az addig önálló finn törzsek függetlenségének letörése, s az ennek nyomában járó évszázadokon át mindig újra kirobbanó felkelések voltak. Lélekben is keresztyénné a reformáció korában lettek a finnek. Ekkor lefordították a Bibliát is finnre, s igen sok más finn nyelvű könyv is jelent meg. Beleilleszkedtek a svéd birodalom életébe is és Gusztáv Adolf harmincéves háborúbeli seregének legfélelmesebb részét a finn parasztokból toborzott lovasok, a hakkapeliták alkották. A jámbor németek állítólag éppúgy imádkoztak az ő nyilaiktól való szabadulásért, mint hajdan a magyarokétól. „Finlandia" ekkor már a svéd birodalom autonóm országa volt. Minden előfeltétel meg lett volna a nyugodt fejlődéshez, de két körülmény lehetetlenné tette ezt. Egyik az orosz hatalom terjeszkedése, másik a svédnyelvű középosztály volt. Nagy Péter a XVII. század végén indította első hadjáratát Finnország megszerzéséért, s utódainak 1806-ban sikerült a tervet valóra váltaniuk. Közben több mint egy századig tartó csaknem állandó harc folyt Szuomi földjén. Olyan epizódjai voltak ennek a háborúnak, mint az 1696—99-i „nagy nyomorúság" (suuri viha), amikor az akkor élő 600 ezer finnből kétharmadrész elpusztult, csak 200 ezer maradt életben. Lehetetlen párhuzamot nem vonni az ugyanakkor a törökök s kiváltképpen a császári zsoldosok miatt alig 1 milliót számláló magyarsággal. Egyedül ezért lehetnek a nyugati népek 40 vagy még több millióan, mert mi majdnem kipusztultunk, mialatt ők nyugodtan fejlődtek.

Említettem már, hogy 1806-ban Szuomi orosz uralom alá került. Szerencsére a jámbor I. Sándor cár uralkodott ekkor, s ő biztosította Finlandiának addigi autonómiáját. Gyakorlatilag ez azt jelentette, hogy az oroszok helyett a svédek maradtak az urak továbbra is az országban. Svéd ma-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

radt a hivatalok, középiskolák és egyetem, továbbá az egyház nyelve is. A középosztályba csak az juthatott be, aki elsvédesedett, először nevében, azután utódaiban, nyelvében is. A finn parasztság és középosztály közt az elképzelhető legnagyobb szakadék tátongott. Ilyen körülmények között indult meg az 1830-as években a finn nemzeti ébredés. Két főtényezője volt ennek, egyik Lönnrot Illés, másik Ruotsalainen Pál nevéhez fűződik. Lönnrot (maga is svéd nevű) az irodalmi és nyelvi ébredés apostola volt. Ő gyűjtötte össze s adta ki 1835-ben a Kalevalát, a világhírű finn eposzt. Ennek a könyvnek a megjelenése óriási port vert fel akkoriban Szuomiban. Nyomában indult meg a finn népi kultúra értékeinek rendszeres összegyűjtése és maga a finn nyelvű irodalom is. Az elsvédesített finn középosztályból egyre többen érezték meg kényszerítő erővel finn voltukat. Egyik híres költő, Runeberg lelkes svédnyelvű költeményekben buzdított a finnül való beszédre. Mindennek eredményeképp a finn társadalom képe a múlt század végére teljesen átalakult, az említett tíz százalékos svéd nyelvű „kisebbség" kivételével az egész ország, egyház, hivatalok, iskolák is finn nyelvűek lettek. Azt azonban nem felejtették el, mennyi jót kaptak évszázadokon át, különösen kultúrális szempontból, a svédektől. Állami hivatalnokoknak mindmáig kötelező a svéd nyelv ismerete, a két finn egyetem mellett van egy svéd is, a középiskolákban első osztálytól kezdve tanulnak svédül, és általában a svéd, mint második hivatalos nyelv szerepel. Magam is láttam, hogy Helsinkiben kétnyelvűek az utcanevek, s a finn bélyegeken is ott van mindenütt a Suomi mellett, hogy Finland. — Mindez azonban nem azt jelenti, hogy a finnek és svédek a legjobb viszonyban volnának egymással. Finnországban alig vannak zsidók, ott a mi zsidókérdésük helyett „svéd-kérdés" volt a békeévekben. Ez azt jelentette, hogy a finn egyetemi ifjúság propagandát folytatott az ország kereskedelmének és gyárainak jó részét kezében tartó svéd tőkések ellen. A háborús idők kezdete óta azonban ez a propaganda egészen megszűnt, s a svéd nyelvű lakosság is igen derekas részt vett és most is kiveszi részét az oroszokkal folytatott harcból. Maga a svéd-kérdés pedig valószínűleg a svéd nyelvűek teljes beolvadásával fog megoldódni. Ezek nagyobb része ugyis finn származású.

A finn nemzeti ébredésbe szervesen beletartoznak a szintén a múlt század derekán lejátszódott vallásos ébredések. Ezek figyelembevétele nélkül sohasem érthetnénk meg a finnek mai egészséges egyéni és társadalmi életét. Maga a szellemi és irodalmi ébredés sohasem változtathatta volna így át Finnországot. Mert a finn nép nem szerves fejlődés eredményeképpen, hanem Isten csodájaképpen olyan, amilyen. A múlt század közepén a finn tömegek műveletlenek, iszákosak, verekedősek, ágrólszakadt szegények voltak, népfőiskoláról, szövetkezeti rendszerről szó sem volt. Ilyen körülmények között terjedt el a társadalom minden rétegében az elsősorban Ruotsalainen Pál által vezetett ébredési mozgalom. Ezek a „felébredtek" nem reformerek voltak, sem nem politikusok, hanem Krisztussal személyes kapcsolatban élő parasztok, diákok, hivatalnokok stb. Az ő életük és bizonyságtételük nyomán lettek a finnek minden más európai népnél igazabb életűekké. Hogy ez gyakorlatilag is milyen erőt jelent, láttuk az 1939—40-es finn háborúban.

Ezeknek a „felébredtek"-nek egyik nyári diáktáborában töltöttem utolsó finnországi napjaimat. A helsinki partoktól néhány percnyi motorcsónak-útra volt ez a sziget. Gyönyörű napos, augusztus eleji napok voltak ezek. Együtt játszottunk, fürödtünk, s résztvettem gyűléseiken, megbeszéléseiken is. Akkor még alig értettem és dadogtam valamit finnül, de a belőlük sugárzó szeretet és erőt sohasem fogom elfelejteni.

Ezek a fiúk és lányok búcsúztattak augusztus 10-én este a kikötőben: mikor már indult a hajó, csodaszép énekeket énekeltek. Én meg ahogy lassan eltűnedeztek Helsinki lámpái (itt délen augusztusban már sötétek az éjszakák) bizony elsírtam magam. Ez talán nemcsak fiatal koromnak tudható be.

Visszafelé is Kelet-Poroszországon, a Korridoron, Szilézián és a Protektorátuson keresztül jöttem haza. Később tudtam meg, hogy ha az egy hét múlva induló hajóval jövök, már nem eresztenek át a Korridoron. Két hét múlva pedig kitört a világháború.

Hazaérkeztem után igen sokszor gondoltam a búcsúzásomkor lejátszódott kis epizódra: Én lelkesen mondogattam, hogy „Näkemiin Suomessa tai Unkarissa" (Viszontlátásra Szuomiban vagy Magyarországon.) Egyik fiú erre megfogta a vállamat, s azt mondta halkan: „Taivaassa" (az égben.)

(Vége.)

Vargha Domokos emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ÍGY TÖRTÉNT!

Zolyomi Imre em. Fickó alias Golyhó írásai:

IDEGHÁBORÚ.

Szabolcs Jóska a kijelölt időre, nyolc órára pontosan megjelenik a tanszéken és a folyosón várakozik.

Kilenckor megjön Vági professzor úr, rászól:

— Maga mit akar?

— Vizsgázni szeretnék, professzor úr.

— Na jó.

Professzor úr bemegy a szobájába, semmi. Féltizenegykor kijön, átmegy a laboratóriumba, meglátja a várakozót:

— Maga mit akar?

— Vizsgázni szeretnék, professzor úr.

— Na jó, menjen csak a tanterembe, mindjárt jövök.

Déli harangszókor kalappal, kabátban megy a professzor úr a tantermen át kifelé.

— Maga mit csinál itt?

— A professzor úr küldött be, vizsgázni szeretnék.

A professzor előveszi a fiókból a katalógust, szórakozottan lapozgat, rászól:

— Na menjen a táblához Szabolcs. — Hogy hívják?

—

BEIRATKOZÁS RAJZSZEREKKEL 1927-BEN.

A rektori előszobában áll a balek. Átesett már az orvosi vizsgán, a firmák vizsgáztatásán, nehéz kofferekkel háromszor körüljárta a várost, jelentkezett minden kijelölt firma-kamarában, beadta kérvényeit, már csak indexe aláírása van hátra. Belép egy firma, nekiront:

— Te szerencsétlen, így akarsz bemenni a rektorhoz? Ott van a kezedben a tájékoztató, olvasd benne, hogy a beiratkozáskor rajzszerekkel ellátva kell lenni! A rektornál be kell mutatni, hogy ennek a feltételnek is megfeleltél, máskép nem írja alá az indexet.

A megrémült, kimerült balekot felcipeli az internátusba, ott a jószívű firmák szívesen adnak kölcsön egy hatalmas rajztáblát, vonalzót, körzőt, rajzlapot, pauszpapírt, stb. Ketten cipelik a balek után a teljes rajzszerkészletet az előszobáig, ott a hóna alá adják az egészet és betuszkolják. A balek alig fér be, magával viszi majdnem az ajtókeretet is. Odabenn zavartan áll egyik lábáról a másikra. Megszólal a rektor:

— Mit csinál, kérem?

— Méltóságos uram, bemutatom, hogy rajzszerekkel el vagyok látva.

Nincs semmi baj, a rektor is volt valamikor diák, csendesen mosolyogva szól.

— Menjen ki, barátom, és küldje be azt az urat, aki magát ilyen csunyán becsapta.

(Állítólag Kóta Jóskával történt.)

—

NE LÉGY ÖNZŐ!

Hatan laktunk balekok (három erdész, három kohász) a „Hotel Inter" No 7-ben, anno 1927. Jó bajtársak voltunk, mindent megosztottunk; még bálba is felváltva mentünk, mert csak Pap Ferinek volt új fekete cipője, Králik Bélának fehér puplin inge, Pap Karinak igazi szívdöglesztő selyemnyakkendője és az én érettségi zakóm mindenkinek jól állt, — úgy éreztük, az összekölcsönzött összeállításban ellenálhatatlanok vagyunk. Csak Juditot nem hatotta még át az igazi selmeci szellem, külön élt. A papája szállodás volt, remek csomagokat kapott otthonról, de soha senkit nem kínált meg — azt viszont elvárta, hogy a mi csomagjainkból részesüljön. Alig vártuk az alkalmat, hogy jól megleckéztessük.

Egy szép decemberi estén történt, hogy mindketten csomagot kaptunk, szeretettel kicsomagoltuk a sok jó holmit és az ablakba tettük. Már csak a középső ablak volt üres (az ablakok voltak az éléskamráink), ő jobbra tette a csomagját, én balra. Judit inyencségeket kapott: egy egész sült liba, vaj, sütemény, befőtt — az én csomagom tartalma komolyabb és férfiasabb volt: szalonna, kolbász, pogácsa. Judit elment moziba, én meg egy keserves sóhajtással nekifogtam az ábrázoló rajznak.

Vacsoraidő előtt minden interlakó leszaladt a portáshoz megnézni, hogy kinek jött ma csomagja. A sikeres felderítés eredményeként rövidesen körülfogtak a cimborák: „Hol a csomag?" Csak a fejemmel intettem az ablak felé és rajzoltam tovább. Az én csomagom helyett véletlenül Juditét vették elő, de úgy tettem, mintha észre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sem vettem volna. A legnagyobb lakmározás közepette érkezett meg Juditunk — természetesen habozás nélkül nekifogott segíteni, abban a hiszemben, hogy a máséval jóllakik, a magáé megmarad holnapra. A lakoma híre futótűzként terjedt el, pár perc mulva már csak csontok és morzsák voltak az asztalon. Amikor már a mellcsontot is kettétörték és cihelődni kezdtek, abbahagytam a rajzolást és felszólítottam a jóllakott társaságot, hogy köszönjék meg Juditnak a szíves vendéglátást.

A vendégeknek mindegy volt, Juditnak nem. Elképedését nem tudom leírni, csak arra emlékszem, hogy fojtogató ujjaiból a körülállók szerencsésen kihámoztak. Egy év mulva már ő is jót nevetett, ha a tréfa az eszébe jutott.

—

SÖRBEN AZ IGAZSÁG?

1929-ben a földméréstani külső gyakoriat befejezésének örömére bankettet rendeztünk az Erzsébet-kert üvegtermének ráccsal elkerített részében. Nagyon büszkék voltunk, hogy a kissé zárkózott Sébor tanár úr is megjelent. Ő volt az elnök. Kontrapunktnak megvendégeltük Belán bácsit, a kihúzóköszörülés aranykoszorús mesterét, jól tartottuk sörrel és rövidesen eláztattuk. Egyikünk ünnepélyesen felköszöntötte, hálálkodva az eddigi támogatásáért, az ifjúságot továbbra is pártfogásába ajánlva, stb. Nagyon nehezen őriztük meg a komolyságunkat, különösen amikor a jó öreg válaszában kifejtette, hogy ő szíve egész melegével az ifjúság barátja és ezentúl még hegyesebbre fogja köszörülni a kihúzókat.

Éjfélkor elbúcsúzott a professzor úr. A nagyteremben cigány muzsikált, sokan táncoltak, a zene szünetében diáknótákat énekeltünk. Nemsokára megjelent körünkben Walek professzor úr, akit örömmel fogadtunk elnöknek. Amikor megkérdezte, hogyan sikerült a gyakorlat, a tachimetrálók nevében kijelentettem, rosszul, mert a szintező csoportnak két méteres záróhibája volt, nem tudtunk csatlakozni. Duschanek János alias Piroska mint a szintezők élharcosa felháborodottan tiltakozott. Sörpárbaj! Amint felálltunk a székekre, a fejünk kilátszott a rács fölött és az egész közönség minket figyelt — nagyon kellemetlen volt. A párbaj lezajlása után a professzor úr ellentmondást nem tűrő hangon kijelentette, hogy a szintezők záróhibája két méter volt. Piroskát nem hagyták szóhoz jutni, elkeseredésében hazament. Utódjaként Karner Tüzér alias Poncichter azt követelte, hogy végkimerülésig tartó párbaj döntse el a vitát. Elfogadtam a kihivást, két segéd számolta a korsókat.

Záróra után az egész társaság — hölgyekkel együtt! — bérelt autobuszon kiment a Hubertusra reggelizni. (Boldog idők, amikor még volt autobusz, gumi, benzin, jókedvűek voltak az emberek és 30 fillér volt egy pohár sör!). 23 : 22 állásnál a segédek már nem tudtak számolni, egymás nyakába borulva, kibékültünk.

A krónikához tartozik még, hogy a reggelizés után az egész társaság — a kislányok hosszú estélyi ruhában — testületileg résztvett a déli korzón.

SOPRONI ESTE.

A Balfi-utcán most oson az este.
Tornyokban az óra érces hangja kong.
A kapukon megrezzen a zöld ág.
Valami idegen, sértő, borus hangon
S úgy táncol a szélben, mint egy vén bolond.
Ha ajtó csikordul a szunnyadó csendben,
Hangos zsivajt köp a borgőzös szoba,
Ami úgy kúszik az utcák sarában,
Mintha minden békét vízbe fojtana.

A Kaszinó lompos gesztenyéi között
Veréb csapat űzi el a csendet.
A Városotorony torz bádogmadara
Sikoltva fordul a nyugati szélnek
És zölden csillogva új borút hirdet.
A Szent György-utca kopott, vén medrében
Csend bogozza halkan a multat.
Várkerület kövén az élet nótáz kedvvel
S frissen néz az elmult századok után,
Amik az idő mohó ölébe hulltak.

A Szent Mihály-templom erős tornya körül
Régi temetőkben öregszik a béke.
Míg a Wieden fáradtan lapul a földbe,
Frissen él benne az idegen remény,
Mint hazugság a bűnösök szívében.
A Szentháromság szobrán tiszta fény ragyog,
Míg a kőszent az ég felé tekint,
A Győri-úton berobog a reggel,
Menekül az éj mint szennyes áradat
És a Hűségkapú felragyog megint.

JOÓS SÁNDOR.

Az Ifj. Kör több tagja önként jelentkezett katonai szolgálatra. Örvendetes jelenség, hogy a jelentkezők között tanulmányi szempontból kiváló fiúk is vannak..

Az Éneklő Ifjúság hangversenyén az Ifj. Kör énekkara is szerepelt, mégpedig szép sikerrel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Néhány szó a „Tavaszi néphagyományok"-ról.

A fenti címmel rendezte néhány héttel ezelőtt a MANSz helybeli csoportja nagyszabású bemutatóját a Városi Színházban, melyen szép számmal működtek közre körünk tagjai is. A fiatal szereplők igazán értékes és komoly munkát végeztek, midőn népszokásaink egy részét csokorba szedve adták ajándékul Sopronnak. A gyermekjátékoktól, a húsvéti locsoláson, határkerülésen keresztül a balladáig a magyar nép lelkének soksok szépsége vonult fel ezen az esten. A színházat mindhárom előadáson megtöltötte a közönség. A törekvést tehát anyagi siker is koronázta. Az előadás igazi célja azonban ennél sokkal mélyebb volt: a várost, Sopront akarta közelebb vinni a faluhoz, a magyar néphez; hogy annyi idegen, elfajult hatás alól kiszakítsa a városi lakost, megmutatva néki: milyen is a magyar?

A cél tehát erkölcsi volt; kérdés volt-e akkor az anyagiakhoz hasonló erkölcsi siker is? Legyünk egészen őszinték: nem! A szereplők egy pillanatig sem érezték azt a közvetlen kapcsolatot, amelynek ilyenkor a hallgató és előadó között fenn kell állnia. Az egyes számok után udvarias taps hangzott ugyan fel, de: semmi több.

Az egész előadáson néhány perc volt csupán, midőn felcsillant előttünk a jövendő Magyarország nagyszerű képe. Arról a néhány percről van szó, midőn a lelkes teológus regősök Buda Ernő bányamérnök hallgató vezetésével népdalra tanitották a közönséget. Fenséges és felemelő élmény volt látni, amint a magyar népdal szárnyain egybekapcsolódott a II. emeleten lelkesedő kis cseléd a páholyok közönségével; egy pillanatra mintha ledőltek volna a korlátok: csak magyar volt mindenki. Sajnos, rövid ideig tartott ez a nagyszerű látomás. Utána ismét visszasülyedt a közönség abba a közömbös, mondhatnók rideg magatartásba, amely az előadás első részében is jellemezte. Mi volt e közömbösség oka? Sokféle magyarázatot találhatunk erre, de ezek végül is mind egyre mutatnak: a magyar város nem érti a magyar falut. Helyesebben: nincs elég akarata hozzá, hogy megértse! Elkoptatott szólam már új szellemről beszélni, mely ma lázban tartja az egész világot. De hogy ez a szellem érvényesüljön, annak első és legfontosabb feltétele a lelki kapcsolat megtalálása a néppel. Akár közvetlenül (falujárás), akár közvetve (előadások, irodalom stb.).

Az előadás még egyet mutatott. A fiatalok minden lelkesedésükkel, akaratukkal odaálltak a magyar falu mellé s a szülők, a tanárok — érthetetlenül álltak előttük. Talán csak Petőfiék korában volt ekkora a szellemi szakadék a fiatalabb és idősebb korok között. Akkor állt a „márciusi nemzedék" olyan magárahagyottan s mégis oly büszkén a világban, mint a mai ifjúság. Az idősebbek kétségtelenül nem hibásak ebben. Ők annyira más szellemben nőttek fel, hogy még a legnagyobb akarat, a legjobb jószándék mellett sem tudnák magukba szívni s magukban kiteljesíteni ezt az új, korszerű magyarságot. Ide egészen friss, érintetlen nemzedék, kell: a mi nemzedékünk, vagy talán csak az utánunk következőké...

A mai fiatalság az idősebbektől egyet kér s egyet vár: sok-sok szeretetet. Hivatásában, küldetésének szentségében rendületlenül hisz (Ady szavai jutnak most hirtelen eszünkbe: „Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig, Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.") és érez magában erőt is, hogy feladatát maradéktalanul teljesítse. Az ifjúság dolgozik is. Hogy milyen lelkesen és milyen komolyan, azt megmutatták a „Tavaszi néphagyományok."

V. L. bmh.

Arckép.

Körülöttem lomha csend ül,
búsan, fájón, szűntelenül.
Tépi, szaggatja lelkemet,
és gondsírjába eltemet.

Szememben sápadt láng ragyog,
szomorú életem lángja;
Én a kedv Lázárja vagyok,
és az öröm mostohája.

Csendes merengő arcomba
árnyék mered, vad goromba,
s míg eltakarja a napot,
felébrednek a bánatok.

Bánatszekéren utazom
messze bánatisten elé,
ott elsírom a panaszom
úgy, hogy szíve szakad belé:

Lelkemnek a tengerében
a hitnek fehér szigetét
fekete hullámok bőszen
cibálják, tépik szerteszét.

A szívem betegen dobog.
Szívből szeretnék szeretni!
Uram szeretni nem tudok,
miért kell annyit szenvedni?

Keresztesi Béla emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kálmánból katona lesz.

Kálmán divatos ruhájában ott állt a kaszárnya bejárata előtt, kezében finom böröndjével, kalapját levette, haját zavartan simogatta végig. Valahogy gyámoltalanul érezte magát; kisfiúnak.

— Persze, újonc vagyok — keseredett el a szája széle. Nemrég szerezte meg a mérnöki oklevelet, jelesen, amire nagyon büszke volt, s most, be kell vonulnia. Öt évet tanult, keservesen dolgozott, hogy végre a maga lábán álljon meg. Eddig fölényesen úgy vette, hogy jót fog tenni a sok görnyedés, rajz, tanulás után a mozgás, testi fáradtság, de most mégis szeretett volna nagyon messze lenni innen . . .

Az egyetemen — úgy érezte — túlságosan szellemi ember lett. Nem is tetszett az újonckiképzés eleje. Társai fiatalabbak voltak nála. A legtöbb erős, jókedvű parasztfiú. Egyáltalán nem maradtak el mögötte. Mint technikus embert is meglepte, hogy a gépek kezelését milyen gyorsan elsajátítják. Nemcsak mechanikusan súlykolják be, hanem értik és szeretik is. Kálmán lassanként felmelegedett abból az erős zárkózottságból, amiben eleinte volt. Sokat beszélgetett már bajtársaival, nagyon megszerette őket, amikor kinyilt azok szíve és megismerte őket közelebbről. Egyszerű szavak, reális életfelfogás. Az Élet nagy kérdését természetesnek veszik. Az újonckiképzés végén már belátta, hogy mennyire szükség volt a kemény fegyelmezésre, alaki kiképzésre, zárt rendre.

* *

Százada kikerült az orosz frontra, néhány idősebb magyar is belekerült fiatal szakaszába. Kálmán nagyon elszégyelte magát, amikor egy hosszabb beszélgetés után megtudta az öreg Csete Nagy Imre tizedestől, hogy otthon hagyta feleségét, öt családját, jószágait, földjét. Azt sem tudja, hogy fogják majd megművelni.

— De nem panaszkodom én tizedes úr — mosolygott, hosszú bajuszát végigsodorintva, — a Haza hívott, hát gyüttem. Elintézzük mi itt a muszkát akkurátosan hamar, aztán csak hazasegít a jó Isten . . .

Kálmán lehajtotta fejét. Arra gondolt, hogy otthon is lehetne és mérnöki gyakorlatot folytathatna. Pedig neki nincs is családja, akiről gondoskodni kellene, nem hagy otthon semmit . . . legfeljebb egy kislány gondol néha rá . . .

Három hónap telt el a beszélgetés óta, s ők már nagyon összemelegedtek, rég átestek a tűzkeresztségen, szerették, segítették egymást, harcoltak is eleget. Mentek előre szakadatlanul. Egy sötétedő délután a hadnagy úr önként jelentkezőket válogatott felderítőjárőrbe, s a nagy háborút megjárt Csete Nagy Imre büszkélkedett az élen, mint parancsnok. Kálmán tudta, hogy az öreg másnap szabadságra megy, így előugrott a sorból:

— Hadnagy úr, alázatosan jelentem, én szeretnék a járőr parancsnoka lenni!

Úgy homályosan eszébe villant, talán hiába szerezte annyi munkával a mérnöki oklevelet, hiába vár rá ott messze-messze Baranyában az a barna, csillagszemű kislány. De ekkor megjelent előtte Csete Nagy Imre kis családja, gazdáját váró fehér háza. Kálmán kidüllesztette mellét: — „fiatalabb vagyok, hadnagy úr alázatosan jelentem; könnyebben mehetek. — A felderítőjárőrt elnyelte a hirtelen elsötétült orosz éjszaka, a parancsnoka valami soha nem érzett boldogsággal ment az élén.

És amikor a járőr hajnalban a veszélyes, de nagyon eredményes munka után viszajött, vesztesége csak egy karp. tizedes volt, akinek arcán a véres zubonya fölött valami földöntúli boldog mosoly ült . . . talán a mennybéli jelentkezésnél, a kihallgatásnál a legfelsőbb Hadúrtól dícséretet kapott . . .

vitéz Sebők László emh.

Május 8-án volt a tisztújítóközgyűlés. A tisztikar e közgyűlés és a később megtartott választmányi gyűlés határozata alapján a következőképpen alakult: Elnök: Sali Emil emh. Alelnök: Buda Ernő bmh. Titkár: Kassai Ferenc bmh. Főjegyző: vitéz Sebők László emh. Pénztáros: Réti Vilmos kmh. Alpénztáros: Nigriny Árpád emh. Könyvtáros: Nyirádi Lajos emh. Alkönyvtáros: Vízi László bmh. Ellenőr: Aurori Sándor emh. Közművelődési üov.: Varga Domokos emh. Selmeci üov.: Suppán György bmh. Diákjóléti üov.: Pohl László kmh. Egészségi üov.: Májer Antal emh.: Ének üov.: Benedek Attila kmh. Zene üov.: Sikos Endre kmh. Háznagy: Bokor Pál bmh. Alháznagy: Halász Miklós bmh. Választmányi tagok: Halász Aladár emh., Meskó József emh., Némethy László kmh., Sashegyi József bmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A soproni festőkiállítás.

Az elmult hetekben országos jelentőségű művészeti esemény középpontja volt Sopron városa, amikor a helybeli Képzőművészeti Kör a soproni festőművészek bevonásával megrendezte idei tárlatát, mint a soproni művészeti élet gyönyörű bemutatását. A kiállítás közelebb hozta hozzánk művészeink lelkét és a művészeti kincsek dús és színes összeállítása a mondanivalók gazdagsága mellett a rendezők lelkes ügyszeretetét és szakértelmét bizonyítják. A nagy gonddal kiválogatott és rendkívül jellemző alkotások művészeink egyéniségét vetítették elénk. A kiállításon a festőművészet képviselve volt az apró tusrajztól a nagyméretű festményig a művek változatos és hosszú sorával, melyeknek szerzői közt ma már országoshírű neveket találunk. Egy-egy művész, több alkotással is képviseltette magát és általában mindből a stílus és technika gazdagsága áradt.

Horváth József képei szinte tobzódnak a színek játékában. Akvarelljei a színek hatását, azok életét bizonyítják. Képei lényege nem a tárgyban, hanem a megelevenítő színekben rejlik. „Sárga harmónia", „Fürdés után" és a legszebbnek vélt „Álom" című festményei színükben szinte felbontják az emberi testet. Mondanivalói távol állnak minden ordítástól és a mély emberi problémákban gyökereznek. „Jób" és a „Siratás" a szegénység lélekmarcangoló önteltségét és világtól való elrugaszkodását örökítik meg.

Sterbencz Károly alkotásai az ötlet finomságát hirdetik és dicsőítik. Az idei kiállításon főleg, mint grafikus szerepelt és Exlibris-ei, valamint rézkarcai a kiforrt művész biztos kezevonásait árulják el. Üde városrész-festményei Sopron jellegzetes vidékeit örökítették meg.

Wosinszky Kázmér a pillanatok derüjének megörökítője és képeiből az élet mozgalma árad felénk. Jellem- és helyzetképei megelevenítésénél a színeket általában lefokozza, mintegy tompító szemüvegen át szemlélve az életet. Legjellemzőbb „Táncosok" című képe, melyben a csapszékek életét rögzítette. „Rokokó"-ja csupa vidámság és kellem.

Meggyesi Schwartz Antal mint portré- és tájképfestő jelentkezett. Előbbiekkel Sopron úrasszonyait, utóbbiakkal Sopron kies vidékeit mutatta be. Arcképeinél a színek finomsága mellett különösen a kezek csodás életszerűsége megkapó. Szinte a vér lüktetését látjuk bennük. „Kecskepatak völgye" különösen magával ragadó.

Ágoston Ernő a fizikai mellett a belső indulatok, a lélek és szellem összhangjának megteremtésére és kifejezésére törekszik. Valamennyi képéről a lélek sugalma árad és bizonyos átszellemült megfoghatatlan emberfelettiség sugározza át mondanivalóit. Kréta-rajzai egyszerűségükben is elgondolkoztatók és az érzések sokrétűségéről tesznek tanúságot. Képei egyéniségek a maguk nemében.

Mende Gusztáv ceruzarajzai a régi Várkerületről mesélnek és azok hajdani mozgalmas életét elevenítik fel. A zsongó életből vagy az elmosódó pillanatokat, vagy pedig az örök állandót ragadja ki, hogy erős vonásokkal vászonra vesse. „Szent Mihály búcsú"-jában két véglet található: rengeteg mozgás, de ugyanekkor minden megállt egy pillanatra.

Igen megkapóak és nagy sikerűek voltak Mihalovits János képei. Kétségkívül a soproni festőművészet egyik fő erőssége. Varázsa a színek állandóságában rejlik. Alig pár színnel dolgozik és a legtökéletesebb hangulatot teremti. Fertői képei a végtelen messzeségből hoznak elő életet, mozgást és lelket üdítő hangulatos egységet.

Mühl Aladár az elgondolkodtató festő. Nem annyira ő mond, mint inkább a nézőt beszélteti, annak ellenére, hogy képeiben mindenütt erős kifejezés található. „Április" és „Szürke délután" a lelki fásultságot, az unalmat ecseteli szürke színekkel.

Egészen kirívó egyéniség a maga idegen színfoltjával Reiner István, kinek egyéniségét erős idegesség hatja át. A világot szétszedi és egyéni szemlélete szerint rakja össze. Érdekesek és nem mindennapiak „Bánfalva" és „Tükör előtt" című képei.

Mécs Endre.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Elnökválasztás 1942.

Mottó: Úgy szép az élet, ha zajlik.

Az évek elrepülnek, az emlékek megmaradnak. Ki az, aki idősebb korában nem szívesen gondol vissza a hamar elröppenő ifjú évekre?!

Az ifjúság adja meg azt az erőt, melyből életünk folyamán oly sokszor merítünk, melyhez megpihenni, emlékezni, majd egykor mindig visszatérünk. Akinek úgy telik el ifjúsága, hogy arra nem szívesen gondol vissza, annak életét keserű szájíz fogja végigkísérni, melyet mindig érezni fog, ha barátai ajkán csöndes estéken borozgatás mellett ifjúkori események fognak megelevenedni.

És ha talán nehéznek tűnik fel a boldogulásért való küzdelem, vagy ha a nehéz idők nem is engedik gondtalanul eltelni diákéveinket, nézzünk a jövőbe, és onnan majd úgy fogjuk látni: mégiscsak szépek voltak az ifjú évek. Szépek, — mert sohasem fognak többé visszatérni.

Az események ujdonsága mindig nagy vonzó erő számunkra. Keressük, hajszoljuk az élményeket. Minél többet látni, megismerni, kipróbálni abból a világból, melyben élünk, és melyről azt hisszük: értünk van.

Az élményeink egyéniek és közösségiek. A közösségi élmények közt legszebbek az ifjúság éveihez fűződőek. Ez pedig különösen áll a mi ifjúságunkra, mert nincs az országban még egy ifjúsági egyesület, mely olyan hagyományokkal és bajtársi szellemmel rendelkezne, mint az Ifjúsági Kör.

* *

Az elmult napok eseményei különösen gazdagok voltak megörökítést kívánó élményekben. Az elnökválasztás izgalma jobban felcsigázta a kedélyeket és így a szellemi frissesség is több eseményt szült, mint máskor. Az utókor számára megörökítettünk belőlük néhányat és azokat csokorba kötve, átnyújtjuk a „Bástyánk" olvasótáborának.

* *

Sport vagy művészet?

Joggal kérdezhetjük: sport vagy művészet-e a kortesek munkája, mellyel az ellenpártok propagandáját elsöprő erővel szeretnék túlszárnyalni? Sopron utcái egyik napról a másikra új színbe öltöztek. Az éj leple alatt sötét árnyak tűntek fel az utcákon és a sarki rendőr ugyancsak tágranyílt szemekkel nézhette a vedrekkel és meszelőkkel felvonuló korteseket. Aztán megkezdődött a nagy munka. A reggeli napsütésben vakító fénynyel hívja fel önmagára a figyelmet Májer Antal propagandája. Az egyik utcasarkon iskolába igyekvő gyerekek felcsigázott kíváncsisággal olvassák:

„A sok jelölt hiába fut, elnökséghez csak Májer jut."

De a falakat sem kímélték:

„Dícshimnusztól zeng az ájer, mert az elnökünk lesz Májer."

Avagy:

„Hallgass szíved szavára és szavazzál a Májerra."

A soproni polgár valóságos tornamutatványokat végez, míg el tudja olvasni a járdára mázolt 10—20 méter hosszú rímeket. Bizonyára megerősödnek a nyakizmai.

De joggal kérdezhetjük: ellenjelölt nincs? Hisz az egész város Májer nevétől visszhangzik. Dehogy is nem! — hangzik a válasz, — hisz maguk Májerék is hirdetik és mi már olvassuk is:

„Sebők Laci csak egy póni, az elnökünk Májer Tóni."

Sőt még a közmondásokat is a propaganda szolgálatába állítják:

„Jobb ma egy Májer, mint holnap egy Sebők."

* *

Mit szól mindehhez Sebők?

Ő mért nem meszel? — Én más fegyverekkel akarok küzdeni; taláncsak nem fogom utánozni az ellenfelemet! Különben is nem sok sikert várok ettől a nagy pingálástól. —

A fűzfaköltészet azonban általános emberi gyöngeség és attól Sebők pártja sem mentes. Megszólalnak a nagy ágyúk: Lesenyei Ferenc és Meskó József. Az ő költészetükből is összegyűjtöttem néhány virágszálat.

Epigramma.

Nézd az ellenfél
Mint festi a soproni utcát,
Ámde a rendőrség
Mind lemosatja vele.
Kell az olyan pártnak
Felverni nagy propagandát,
Akit az emberiség
Nem ismert sohasem.
Ezzel szembe' nézd az igaz
Magyarok pártját, a Sebőkét,
Nem meszez az senkit,
Nem kiabálja magát.
Mégis e párt igazát bizonyítja:
A rengeteg ember.
Dobszóval csak verebet,
Nem pedig embereket.

Még az erdő is a versektől visszhangzik, mert a korteskedés zaja a növénytani kiránduláson sem csillapodik.

Quercus Robur, Quercus Cerris
Csak Sebőköt és más senkit.

Kefét eszik Májer Tóni,
Egész várost bemeszeli.

Ki korán kel, aranyat lel.
Ne Májerrel, csak Sebőkkel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ne néz félre, borra, nőkre,
De szavazz vitéz Sebőkre.

Májer Tónit méreg eszi,
Balekságot vesztegeti.
Ez azonban nem tesz semmit,
Vagy Sebőköt, vagy más senkit.

Bármit mondasz derék Bátya,
Győzni fog majd Sebők pártja!

* *

Kísérleti nyúl: a balekság.

Köztük dúl legjobban a választási harc. A balekság mindig nagy csalétek az elnökjelöltek számára. Annyira elkényesztetik őket, hogy önteltségükben ilyen kijelentésekre ragadtatják magukat: „A baleksággal áll, vagy bukik az elnökválasztás."

A kortesek legnagyobb szónoki produkciói az előadások közti szünetekben születnek meg. A jámbor balekok több-kevesebb türelemmel végighallgatják az épületes érveket, aztán csendes kézlegyintéssel jelzik, ogy őket nem lehet „befolyásolni."

* *

Mit szólnak a soproni diáklányok?

A pártok helyzetének pillanatnyi állását szeizmográfként jelzik a leányiskolák növendékei. A hangulat napi és heti menete rendszerint akként változik, hogy melyik párt érdekeltsége van túlsúlyban. Egyébként a lányok nagy buzgalommal terjesztik a pártok röpcéduláit. Ebédnél pedig a mama és papa kitűnően van informálva a pártok helyzetéről. Nagyban operál a megírt dolgozatok száma is, a pártok helyzetének eldöntésénél. Kár, hogy néha a tanárnők észre veszik a férfias mondatszerkesztéseket.

* *

Mit csinál a többi jelölt?

Megindul a szakok közti versengés. A másodéves kohászok a szak legfiatalabb tagját, Réti Vilmost jelölik. Így ő lesz az elnökjelöltek „balekja." De míg a többiek a porondon viaskodnak, addig ő csöndben dolgozik és rövid idő alatt 100 ajánló aláírást gyűjt.

A három másodéves jelölt fellépése egységes állásfoglaásra bírja a felső éveseket is, akik megfontolt, komoly, tapasztalatokkal rendelkező egyént kívánnak az elnöki székbe.

Így indul a küzdelembe Sali Emil harmadéves erdőmérnökhallgató. Ő nem a propaganda embere. Tudja, hogy nagy fegyver a kezében harmadéves volta.

* *

Május nyolcadika.

A kortesek harca elál és mindenki feszült izgalommal várja a döntést.

Már javában folyik a szavazás. Az első fordululónál a szavazatok aránya: Sali Emil emh. 127, vitéz Sebők emh. 115, Májer Antal emh. 43, Réti Vilmos kmh. 34.

Míg a szavazás tart, négy fiú beszélget egymással a geodéziai előadóteremben. Ők nincsenek jelen a szavazáson. — A négy elnökjelölt. Látszólag nyugodtak. De azért szemük állandóan az ajtón van. Várják, hogy mikor jön a hirnök, jelenteni az eredményt. Aztán a bemutatkozó beszédre is össze kéne szedni néhány gondolatot. Mit mondok majd szépet, kedvest nekik? — vetődik fel a kérdés.

Egyszercsak nyílik az ajtó, néhány pillanatig feszült izgalom, minden szem a belépőre irányul.

— Győztél Sali!

Négy férfi kezet szorít. Éljen az új elnök!

Időközben megtudjuk, hogy a második szavazáson Sali és vitéz Sebők indult.

Sali 173 szavazatot, vitéz Sebők 154-et kapott. Így az Ifjúsági Kör elnöke 1942—43. évre Sali Emil emh. lett.

* *

A választás után a kedélyek lecsillapodtak, a küzdelem elült. A választás eredményében mindenki megnyugodva, folytatja tovább megkezdett munkáját, melynek egy a célja: A magyarságért élni és becsülettel dolgozni.

Habel György emh.

Tavaszi szántás.

Most úgy ragyognak a tavaszi földek,
Mint tiszta hajnalon a frissen nyílt virág,
Mint nyugvó tó vize,
Mint az elfutó patak,
Mint a zsenge rügybe-szökkenő faág.
Most oly közel van az ég pereme,
Mint a föld, mi ujjunkra tapad,
Mint ekénk vasának surranó nesze,
Mint holt apáink lent a föld alatt.

Lépteink nyomán még szennyes víz fakad.
De lábunk mindig, mindig új csapásba lép.
Míg rög simul a rögre
S ökrünk tova lépeget
Szél hordja szét a friss föld jóízét.
Szomszédban már a vetés is zöldel,
Mint harcra kész óriás sereg,
Ugy mutat föl a kéklő mindenségre
És megremegnek fönn a fellegek.

Ma itt a rögön nem lesz alkonyat
És holnap a hajnal bizton künn talál,
Ha lehull az este
Elrejtjük, mint a bánatot
És itt nem lel meg minket a fekete halál.
Ma ragyog a patak, a tó és a drága hant,
A két szemünk mi most messze lát,
Míg gyűrött markunk itt alant
Teremt új hitet és teremt új csodát.

JOÓS SÁNDOR.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

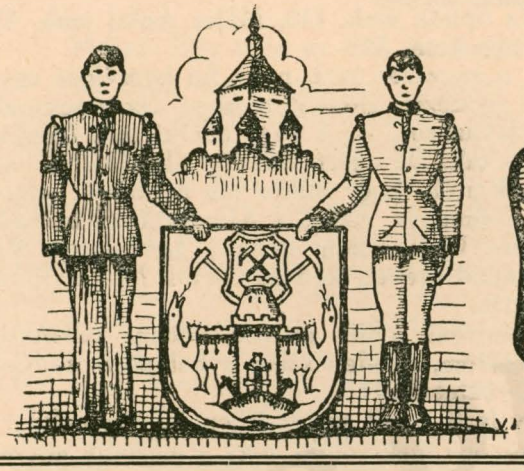

SELMEC.

„Kamarák.“

Kamara — ennek a szónak van valami sajátos íze, amit csak az ért, vagy érez, aki köztünk él. „Estére szívesen látlak kamarámban“ — mondja a firma újdonsült balekjának. Mikor szegény balek segélyt kérően forgatja szemeit, magyarázóan teszi hozzá: „a lakásomon.“

Ezekben a kamarákban, kisebb-nagyobb legényszobákban halmozódik fel minden, ami az egyetemi éveket színessé és felejthetetlenné teszi. Rengeteg emlék, terv, vígság és bánat hagyja ott emlék-sugarát a diákkamarákban és mikor búcsút mond a veterán a városnak, ezektől az emlékektől búcsúzik. Elviszi magával jövendő munkahelyére az elmult egyetemi évekre emlékeztető apróságokat — és éli tovább az itt megszokott életet. Ha csendesebben és inkább csak lélekben is, de éli.

* *

Két névjegy az ajtón. Kopogok. Hárman laknak benne, szép, tágas szoba. Érdeklődöm, miért van csak két névjegy az ajtón? — „Mert őkegyelme lusta kitenni a multkor leesett névjegyét“ — sandít rá a két bajtárs a harmadikra. Egyben sürgősen közlik velem, hogy (firma lévén), addig maradhatok a kamarában míg, jólesik. Idegenek csak kidobásig tartózkodhatnak benne; a „kamara szabályzata“ mindenkire kötelező, aki benn van. Az asztalkán képek: kacagó lányok, nyári emlék. A falon két óriási plakát. Egy Pinokkio-jelenet és egy rács mögé zárt firma, aki vadul tördeli a rácsot, mert — jaj! — rács előtt gyönyörű, habzó söröskorsó áll. A firma zubonyán hatalmas piros szív, nyitható ajtókkal, „tempus“ felírással. Az ajtók mögött fényképek. Érdeklődöm. „Ez a kamara szíve“ — világosít fel egyikük. „Indokolt szívfájdalom esetén a kamara szíve gyásszal vonatik be“ — olvasom a szabályzatban. („— És a kamara tagjainak torka némely korsó sörökkel öblíttetik le“ — teszem hozzá. Szerencsére csak magamban.)

Szerteszét mindenütt rajzok, plakátok, fényképek. Valóságos hirdetőiroda. Az ablak mellett, a falon valami doboz. „Büntetéspénztár“ — olvasom. Már kapom is a választ: „előadások indokolatlan elmulasztása, a kamarában való rendetlenség, misemulasztás, hanyag levelezés és egyéb könnyelműségek pénzbüntetés alá esnek.“

„Mennyi szokott összegyűlni egy-két nap alatt?“ „Egy hét alatt 1 P 20-at lustálkodtam össze.“ Búcsúzom. Barátságosan figyelmeztetnek, hogy a kabátomnak nem a díványon, hanem a fogason lett volna a helye. Sürgősen lerovom a pénzbírságot és beteszem magam után az ajtót.

* *

Névnapra vagyok hivatalos egy erdész barátomhoz. Zsebrevágok egy poharat és az utolsó pillanatban (negyedórával a határidő letelte után) berobogok. Nagy ováció, enyhe fejcsóválás: „az esküvőről is biztosan elkésik. Hoztál poharat?!

— Hoztam, — ezzel kirakom az asztalra. Sajnos, most derül ki, hogy merő tévedésből likörös-poharat hoztam. Harsogó derültség. Szerencsére akad egy használható pohár a kamarában és így nem vagyok kénytelen pótlólag felköszönteni a házigazdát.

Mikor túljutottunk a tömeges felhúzásokon, kicsit lecsillapodik a hangulat. Körülnézek, először vagyok itt. Legutoljára egy hónappal ezelőtt látogattam meg a barátomat. Ez azóta már a második kamarája. Barátom nagy mozirajongó, így valóságos fényképkiállítás a szoba.

A csoportosítás, ugyan meglehetős futurista

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elgondolású: három filmszínésznő képe között rikító reklám: „Kérek még egy pohárka Mecsekit! Egy erdészkard, két fiatal színésznőnk képe. (De mit keres a hatalmas pipa az egyiknek a szájában?) Jobban megnézem: a pipa a falon lóg, a kép mellett. Csak véletlenül hajlik rá a szára a képre. De mi ez? Az egyik sarokban egyetlen kép: remekül sikerült amatőrmunka. Barnahajú, fiatal lány, könnyű nyári ruhában. A haján átüt egy kissé a napfény. „Kiállításra is kerülhetne ez a kép" jegyzem meg, óvatos sandítással ifjú házigazdánk felé.

Zavartan hümmög. Mivel azonban pohár van előtte, hamar feloldódik a zavara, mikor elkezdjük éltetni a „Kis Nagyságosasszonyt", aki ugyan messze van, de hűségesen vár.

Elsurran az idő. Éjfél felé hazamegyünk, másnap előadás.

* *

Egyik-másik kamara megmarad négy éven át is: otthonnak. A kamarák ritkán maradnak két-három lakó nélkül; a közös munka, vígság és néha bánat — igazabb és őszintébb barátokká gyúrja itt az embert, mint akárhol másutt. Mindenkinek megnyílik több-kevésbbé a szíve a „kamarás"-a előtt; ez már maga is egyengeti az útat az igazibb barátsághoz. Mindenkinek az egyénisége nyilvánul itt meg. A négy, vagy több évi társtalanság emlékek melengetésében, közös élmények átélésében simul színes multtá. Mert bizony: hiába a szép, küzdelmes évek, hiába a legjobb barátok, az egyetemi munka sikere könyörtelen. Nem hagy időt arra, hogy eléggé magánember, jövőjéről jóelőre alaposan gondoskodó legyen közülünk valaki is. Pedig ilyenkor már kifelé nézünk, valahol távolabb megvillanak előttünk a célok: alkotás, család, rendszeresebb életmód. A jövőre várni kell, óvatosan, féltve és készülve rá. A jelen azonban itt van — és ami kedves benne, azt meg kell őrizni, be kell balzsamozni, hogy szép maradjon majd — emléknek.

Így kerülnek a kamarák falára kedves arcok képei, versek, tréfás, vagy komoly ötletek, egy egy sikerültebb rajz, a szalag, amelyet büszkén hordtunk a sorozás napján, a bányász- és erdészkardok; néha felötlik a szomorú emlék is: eltemetett bajtársak búcsúztatásán összetörött korsók darabjai, gyász-szalagon.

A változatos és sokszor — hibánkon kívül is — rendszertelen életmódon majdnem mindenki akar segíteni. Így születnek aztán tréfás formában komolyabb tartalmat hordozó szabályzatok, felszólítások („aki reggel negyed nyolckor felébreszt és másodszori felszólítására sem hagyom el az ágyat, annak hajlandó vagyok húsz fillér jutalmat adni!)

Hogy mennyire fontos az együttlakás, azt legjobban a vizsgahónap előtti és az azalatti napok lázas iráma mutatja. Rajzok, papírok szerteszét, közel a beadási határidő, és egy néhány tárgyból befejeződtek az előadások — a felszabaduló időt pokoli irammal dolgozza végig mindenki. A feladat azonban halad előre, a költői rendetlenségben minden kis darab a legmegfelelőbb és legkönnyebben elérhető helyen van, de ami legfőbb: ha valahol megakadok, segít a kamarásom. Ha vizsgára készülök, a jegyzetemben nem világos valami: segít a kamarásom. Ha pillanatok törtrésze alatt pénzre van szükségem és az enyém még nem érkezett meg: kisegít a kamarásom.

* *

Kamarák . . . fenn, a Lövérekben; benn, a város közepén, Deák-téren, Színház-utcában, Kossuth-utcában, vagy másutt: mindegyik többékevésbbé otthon. Ilyenkor, féllábbal már túl az egyetemi éveken, két kép ötlik a szemünk elé: egyik Selmec, a legszebb diákromantika városa, ahol valamikor az elődeink élték színesebb, kevesebb küzdelemmel és több vígsággal tarkított életüket, a másik: a magunk lakása, ahol esténként, a munka után — hazavárnak.

(Kis utálatos.)

BALLAGÁS.

Másodszor ebben az évben. Az országnak szüksége van ránk — és mi követjük a hívó szót.

Az egyetem kapujában ismerősök, kedves arcok. Néhol virág hull a ballagók soraiba, máshol odafut valaki és átnyújt pár szál virágot egyik valetánsnak. A sorok mellett kétoldalon fáklya — szinte temetési menetnek hat az egész. Igaz: temetés, hogy azonnal fel is támadjanak újra az évek és hozzák az újabb küzdelmeket.

Küzdelmek: férfias munka, vagy fegyveres kötelességteljesítés? Még nem tudjuk. De a ballagáskor is első gondolatunk azoké, akiknek most velünk kellene lenni — de kinn állnak valahol az orosz mezőkön és bizonyságot tesznek arról, hogy akit az Ifjúsági Körben töltött évek érleltek férfivá, az jó magyar — és jó harcos. Távollevő bajtársak: viszontlátásra a munkában, vagy a harcban.

Gál Vilmos: „Erdély faiparának jövő feladatai." A román erdőkitermelés messze felülmúlta a megengedhető határokat, és ezzel igen súlyos nehézségek elé állította a magyar erdőgazdálkodást. Nagyjelentőségüek a megcsappant erdőállományokkal kapcsolatos gazdasági és szociális problémák. Ezért az eddigi rendszertelen termelés helyébe célszerűsített termelésnek kell lépnie.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

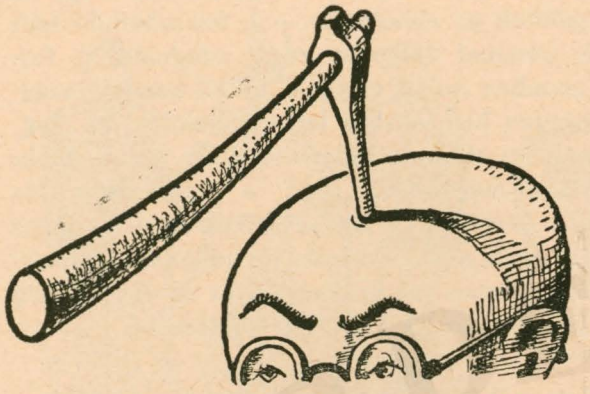

TAGLÓ.

V. J.

Gyártja: Agy távollétében Tröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

A „Tagló" Agya pillanatnyilag nem tartózkodik köztünk. Igy szíves elnézést kérve mindazon hölgyektől, akik epedve várják a róluk szóló hősköltemény további részét, a következőkben köztisztelt, becsült és szeretett Agyunknak örökéletű alkotását közöljük a fecskékről és a lejtőről.

—

Mélyen tisztelt Olvasóim!

Egy szomorú esetről szeretnék beszámolni, mely az egyik barátommal történt a közelmultban. Csikorgó hideg tél volt s így érthető, hogy a barátom megszomjuzott és betévedt a Perkovátz-féle vendéglőbe egy pohár sörre. Nem akarom a szót szaporítani, lényeg az, hogy úgy éjfél után egy óra körül már a Royalban nyüzsgött. Bánatos két szép szemét zavarta a csillár fénye, mely bágyadtan tündökölt, mint egy letűnt primadonna. Pillanatnyi felindultságában felkapott egy pezsgős üveget és kitartóan dobálta a csillár felé, hogy annak fényét és életét kioltsa. Kissé rossz volt az irányzék állás, mert már a 4-ik dobásra sikerült a nagy tükröt úgy eltalálnia, hogy a megtört csendnek és a tükörnek maradványait a pincérek csak nagy üggyel-bajjal tudták összeseperni. Másnap ment haza a távirat. Apám azonnal küldj 600 pengőt, eltörtem a koordináta tengelyt. Igen ám, de még egy nagyobb összeget ki kellett fizetnie. Összeültünk vagy 6-an abból a célból, hogy megtárgyaljuk, vajjon honnan lehetne pénzt felhajtani. Nyakig ültünk a bajban és a letargiában, mikor hirtelen felordított a barátom: zálogház. Tudtuk, hogy egy fecske nem csinál nyarat és ezért a szobában található összes nyári ruhát, kabátot, cipőt, teniszrakettet stb., stb. összeszedtük, kofferekbe dobáltuk s feltartóztathatatlanul elindultunk a lejtőn, mely a zálogházba vezetett. Mielőtt tovább folytatnám e szomorú történetet, állítsunk egy gondolat emlékkövet annak a nemes férfiúnak, aki a zálogház gondolatát felvetette és azt meg is alapította. Közben a vonatkorlátozások ellenére, menetrendszerűen megjött a többi fecske is. Felmerült a kérdés, hogyan lehetne megvédeni a téli holmikat a molyok támadásaitól. Megoldás: a naphtalindús zálogház. A nap égő korongja milliónyi sugárkévét dobált a város fölött. Mindenki lenge öltözékben szaladgált, csak a barátom cammogott holló feketében. Mint később elmondta, könnyű volt az az érzés. Magára öltötte téli bundáját, kezében elegáns böröndddel elindult a zálogház felé, hogy ruháit kicserélje. Kissé túl diszkrét lévén a barátom, először egy ismerőséhez ment, aki a zálogház közelében lakott. Ott levetkőzött és pehelykönnyű gyalogsági menetöltözetben várta meg, míg ismerőse meghozta számára a tavaszt jelentő fehér ruháját. Telt-mult az idő. Egyszer összetalálkoztam a barátommal. Olyan szomorú volt, mintha saját temetéséről jött volna. Panaszkodott mint egy kereskedő. Azt mondja nekem: Te, én úgy érzem magam, mint egy rablógyilkos, mert tudhatod az idevonatkozó 10 filléres szakirodalomból, a gyilkos is mindig visszajön a tett színhelyére, így én sem tudom már venni a kanyart és egyenesen a zálogházba megyek, ha elfogyott a pénzem. Nem baj, kérlek — mondom neki kedvesen — csak arra vigyázz, hogy ha elindul a lavina, nehogy a Markóba állj meg. Aztán a zálogházról beszélgetvén, megállapítottuk, hogy a zálogház egy olyan szívóhatást kifejtő intézmény, mely a lelki és anyagi gyötrelmek megszüntetésére hivatott és a tejhez hasonlít, mert romlásba dönt. Valóban, hiszen ahogy az éremnek, úgy a zálogháznak is van legalább két oldala. Egyik oldalról szemlélve,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

egy altruista intézmény, nyomorenyhítő akció, a vagónlakók árváit és özvegyeit felsegélyző jótékony egylet, mely mindnyájunkra kiterjeszti gondoskodó működését és hűséges ragaszkodást követel Firmáink hagyományaihoz. Az északi oldalról vizsgálva, viszont szomorúság, bánat, sirás, nélkülözés, koplalás, fájdalom, szenvedés, lidércnyomás, korai sír, mert a meghosszabbítás, kiváltás és az árverés borzalmai Democles kardjaként lógnak felettünk, mint lámpa a kaszárnya falán. Mennyi falazás, hazugság előidézője, mikor otthon a szülők minden diszkréciót félrelökve, érdeklődnek édes gyermekük ingóságai felől. Ezek ellenére nagyon az ifjúság szívéhez nőt a zálogház olyannyira, hogy mint hallom, a Műegyetemhez fogják csatolni, hiszen már úgyis mindent odakapcsolnak. Ezek szerint zálogház nélkül nincs diploma. Nem akarok ugyan személyeskedni, de én azért vagyok még mindig itt az egyetemen, mert még sohsem voltam a zálogházban. Igaz ugyan, hogy a sörital közköltsége gyanánt letett obulusok már naphtalinszagúak voltak. Most már látom ezek után, hogy a diplomám már csak idő kérdése. Enkedjék meg a m. t. olvasóink, hogy egy alkalmi költeménnyel zárjam örökbecsű soraimat. Címe: „Óda a zálogházhoz", írtam én.

Elmondani jaj de nehéz mit érzek én
Üres zsebbel vergődni e rút földtekén
Mint egy koldus úgy állok ablakod alatt
Ó zálogház, te adj naphtalint, oltalmat.

Lengje körül dícsfény a fennkölt homlokzatod
Hisz, porbasújtott firmát mindig befogadod
Esküszöm, imába foglalom a napot,
Ha nem mondod ruhámra elnyütt, kissé kopott.

Nem kell pénz a boldogsághoz, nem kell ahhoz semmi,
Hamarabb kellett volna erre rádöbbenni.
Árverés volt nemrég', mely nékem bút okozott
Zálogház, bűnök forrása, légy átkozott.

Útmutató

Bányászati és Kohászati Lapok 1942. jún. 1.

Hozzászólások a mérnökneveléshez. Pethe Lajos felszólalásában elsősorban a másfélszázados bányamérnöki főiskolának a műegyetembe történt beolvasztásakor keletkezett hiányok megoldását tartja fontosnak. Másodsorban szükség van az újabban előtérbe kerülő nagyfontosságú hazai nyersanyagok (aluminium, olaj) kitermelését és hasznosítását szolgáló tanszékekre. Ilyenek a fémtechnológiai és a földgáz-ásványolaj kutatási tanszékek. Továbbiakban megállapítja, hogy a mienknél nagyobb iparral bíró államoknak a mérnöki oktatás specializálása terén szerzett tapasztalatok arra intenek, hogy komoly ok nélkül erre az útra ne térjünk. Tetmajer Alfréd rámutat arra, hogy a bpesti műegyetemen fizikára, mathematikára pl. egy-egy tanszék van. Ha négy-ötszáz hallgatót zsúfolnak össze egy terembe, jegyezni, figyelni csak nagy nehézség árán lehet. A jogászoknál nem így van a fontos tanszékeknél. „Sok felől hangzik ma: több mérnök kell. De meg van-e a komoly és intenziv képzés adottsága? A magasságos ég a megmondhatója, hogy kevesebbel is boldogulnánk, mégis jó néhány intézet nevel jogászt ebben az országban — Műegyetem pedig mindössze egy van!" Az anyagiak is fontos szerepet játszanak. „Pénzről beszélek, Uraim és itt jutottam el egy ponthoz, amit mindenki csak szégyelhet: a mérnökegyetemi tanárok, adjunktusok és asszisztensek dotációjához. Ezt a kultúrhibánkat nem akarom kiteregetni, csak egyre utalok: még az orosz szovjetben is az egyetemi tanár viszonylag igen jó dotációt élvez. Feltétlenül helyes, mert ez ki kell, hogy járjon szellemi tőkekincsünk legfelső elitjének.

Erdészeti Lapok 1942. május hó.

Szederjei-Ostadál Jenő: „Belterjes erdőgazdálkodás." A cikk írója 47 év alatt szerzett tapasztalatok alapján azokkal a kérdésekkel foglalkozik, melyek keresztülvitele véleménye szerint az erdőgazdálkodás eredményességét és jövedelmezőségét fokoznák. A kisebb erdőbirtokosok megélhetési lehetőségei sokat javulnának, ha több famegmunkáló gépet állítanának üzembe. Megállapítja a továbbiakban, hogy a fakereskedelem és faiparnak a zsidóktól való megtisztítása lassú ütemben halad. Fontos, hogy gazdasági életünket hozzáértő szakemberek irányítsák, mert számos példa igazolja, különösen hazánkban, hogy sok évi munkával, takarékossággal megszerzett vagyont a hozzá nem értők és a gazdálkodásban járatlanok milyen hamar tönkretették. Fontosnak tartja az idegen nyelvek elsajátítását. Erre nemcsak nemzetiségi vidékeken van nagy szükség, hanem, mert a haladásnak, önképzésnek és látókör tágításának, a külföldi irodalom szemmeltartása egyik legfonotsabb előfeltétele. Az erdőmérnöki pálya igen sokféle ismeretet kíván meg a szakembertől és egy nagyüzem fokozottan teszi próbára a sikert folyton figyelő birtokos ellenőrzése alatt álló vezetőtisztet. A szaktudással párosul gyakorlati ismeret csak ott érvényesülhet eredményesen, ahol megcsontosodott szokások, felsőbbségi előítéletek nem gátolják. Az erdőmérnöki karnak igen nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy a nagyközönség széles rétegeivel az erdő közgazdasági jelentőségét minél jobban megismertesse, mert ebben a tekintetben nálunk még igen nagy tájékozatlanság tapasztalható.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

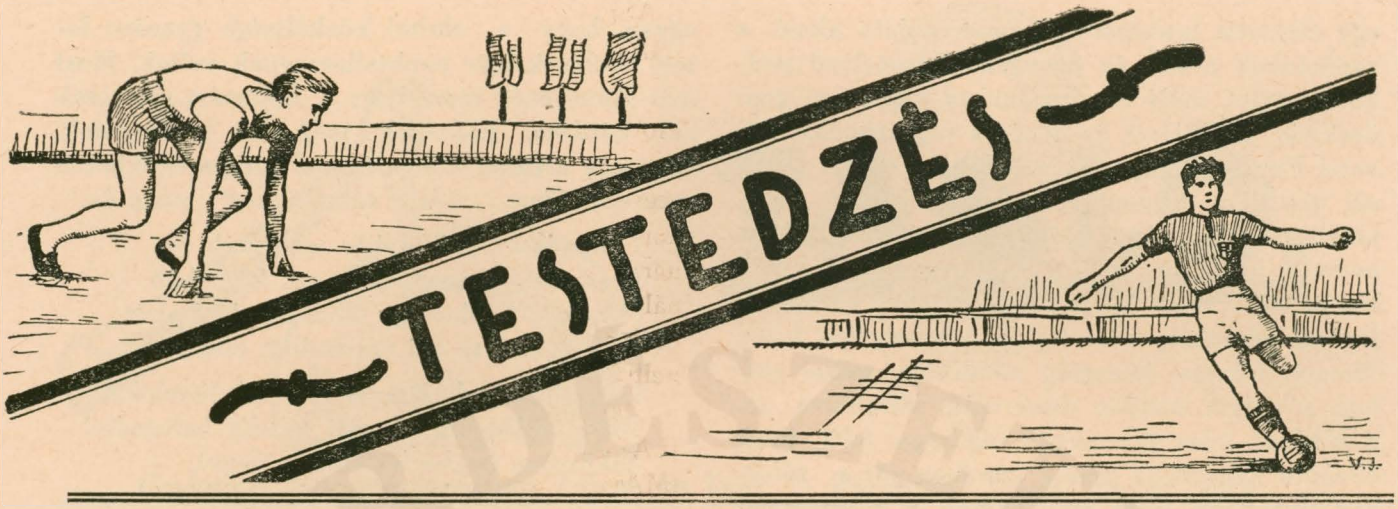

Tavaszi sportesemények.

Még javában folytak a téli sportok, amikor megjelentek futó atlétáink a Lövér-körúton és környékén és fekete-kék melegítőjükben elég nagy feltűnést keltettek a havas tájakon, az ilyent eddig még ritkán látott soproni közönség körében. Kevesen tudták, vagy értették meg, hogy ez is szervesen hozzá tartozik az atlétának a tavaszi idényre való készülődéséhez.

Első verseny, amelyen atlétáink részt vettek, a főiskolás mezei bajnokság volt. Itt indult a tavalyi bajnok Halász is, aki ugyan már eleve úgy állt ki a versenyre, hogy azt nem nyerheti meg, hiszen más irányú elfoglaltsága miatt összesen 3 edzéssel rendelkezett és csupán a MAFC színeinek becsületéért futott a csapat érdekében. Másik induló Lautner volt, aki viszont nem rég nyergelt át a sífutásról a síkfutásra. A viszonyokhoz képest elég jól szerepeltek. Halász 13., Lautner 19. lett 50 induló közül. Csapatban sajnos a MAFC csak 2. lett a BEAC mögött, de így is megelőzte a tavalyi bajnokot, a LASE csapatát.

Ezután már szorgalmasan folytak a pálya edzések. Május 3-án a keszthelyiekkel álltunk ki a „Három főiskolai vándordíjas" versenyre. A magyaróváriak, sajnos nem jöhettek el. A keszthelyi atléták öles termetét meglátva, eleinte bizony nagyon tartottunk tőlük, de hamar rájöttünk, hogy túl sok a felesleg keszthelyi barátainkon és ez nem az az úgynevezett „hasznos súly" és így történt az, hogy a 12 számból csupán 1 (azaz egyet) nyertek a vendégek. A jó erőnlét azonban továbbra is rejtély marad előttünk, tekintve a mostani élelmiszerjegyes világot.

Eredmények: 100 m-es: 1. Madas 11.3, 2. Horváth (K) 12.0, 3. Czakó 12.1. Ez már jó! — Rúdugrás: 1. Szuromi 3 m, 2. Bánky 2.90 m. — Távolugrás: 1. Szuromi 610 cm, 2. Horváth (K) 583 cm, 3. Bánky 563 cm. — Hármasugrás: Tuskó 12.27, 2. Nagy 11.03, 3. Németh (K) 10.48 cm. — Magasugrás: Madas 165 cm, 2. Nagy 160, 3. Németh (K) 140. Versenyen kívül: Szuromi 165. Ez már nem lehetett volna jobb! — Gerely: 1. Kovács: 50.90 m, 2. Bánó (K) 42.56, 3. Dants 41.28 m. — Diszkoszvetés: 1. Drjenowsky 34.87 m. Végre pálma a sivatagban! 2. Bogisics (K) 33.87, 3. Plander 31.27 m. — Súlydobás: Bánó 12.22 m, 2. Bogisics (K) 11.85, 3. Madas 11.05 m. Ez az egyetlen keszthelyi győzelem! — 4x100 m: 1. MAFC (Bobok, Balázs, Rácz, Madas) 47.3 Brrr!!! 2. KGAAC 48.2 mp. — Svéd váltó: 1. MAFC (Biró, Balázs, Bobok, Riedl) 2.12.8. Itt az ujonc Riedl igen szépen és biztatóan mozgott. Komoly tehetség! 2. KGAAC 2.27.0. — 1000 m-es: 1. Halász 3.11.4, 2. Lautner 3.13.6, 3. Kocsis (K) 3.19.2. Séta volt, a második körben majdnem lefeküdtek aludni, de a győzelem így is biztos volt. — 400 m-es: 1. Balázs 54.0 mp, Bobok 56.8, 3. Maár (K) 59. 2 Volt jobb!

„Sokkal inkább vigasztaló verseny következett ezután, amennyiben atlétáink kis töredéke Magyaróvárra látogatott el egy kerületi IV. oszt. vándordíjas versenyre.

A verseny egész folyamán buzdítólag hatott ránk a közönség — nem utolsó sorban a gazdász hallgatónők — rokonszenv nyilvánítása. Látván ugyanis, hogy a vándordíjat az ő, sérülések által legyengült csapatuk nem nyerheti meg, régi sportbarátaiknak, nekünk szurkoltak. Eredmények: Diszkoszvetés: 1. Drjenowszky (MAFC) 36.55. — Magasugrás: 1. Nagy (MAFC) 165 cm. Tetszett a közönségnek Nagy ugrása. — Távolugrás: 2. Nagy (MAFC) 587 cm. — Gerelyvetés: 2. Drjenowszky (MAFC) 41.56 m. — 400 m-es: 1. Balás (MAFC) 52.1 mp, 2. Schott (ETO) 54.6, 3. Bobok (MAFC) 55 mp. Egész tűrhető. Bobok eltaktikázta, pedig Schottnál jobb volt! — Hármasugrás: 1. Balás (MAFC) 12.01, 2. Rózsa (ETO) 11.87, 3. Nagy (MAFC) 11.21. Váratlan győzelem! Tartalékos gárdánk azonban így sem nyerhette meg a pontversenyt. Két atlétánk meg sem érkezett a versenyre. — Pontverseny végeredménye: 1. ETO

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

32, 2. MAFC 28, 3. RASE 15, 4. MOGAAC 14, 5. ARAK.

Rá négy napra, Áldozócsütörtökön, Kovács, Bobok és Balás a pesti MAFC kiegészítése képpen Pécsre utazott a PEAC—MAFC közötti vándordíjas versenyre. Ott voltak a szegedi egyetemisták is, akik azonban csak a PEAC-al mérkőztek pontversenyben. A mi három versenyzőnk igen jól megállta a helyét és nagyban hozzájárult a pontverseny megnyeréséhez!

110 gát: 1. Balás (MAFC) 16.8. 2. Puják (MAFC 18.6. Rossz pályán jó eredmény.

400-mes: 1. Balás (MAFC) 53.9, 2. Bobok (MAFC) 54.1, 3. Regős (PEAC) 54.6. Balás végig vezetve 6 m-ert nyert. Bobok igen ügyesen futott és Regős legyőzése szép teljesítmény!

Gerelyvetés: 1. Cseitey (PEAC) 51.56, 2. Kovács (MAC) 50.56. Izgalmas szép verseny volt!

A verseny a 4x200-as váltón dőlt el. Hihetetlen izgalom közepette álltak fel a váltóra. Halotti csend előzte meg az indítást, hogy aztán annál nagyobb erővel buzdítsa a mintegy 1000 főnyi közönség a pécsieket. A MAFC felállítása: Szlovák, Bobok, Balás, Steffens. Szlovák 4 m hátránnyal indítja Bobokot. Bobok szép futással behozza és 1 m előnnyel váltja Balást, aki 6 m-re növeli azt. Steffens ebből megtart 3 m-t és így a MAFC megnyerte a gyönyörű és elsőízben kiírt vándordíjat!

4x200 m: 1. MAFC 1.36!! Jó idő. 2. PEAC 1.36.3, 3. SzEAC 1.36.6.

Pontverseny végeredménye: MAFC—PEAC 70:68!!!

Pünkösd két napján két atlétánk: Szuromi és Balás versenyzett Budapesten az országos főiskolás egyéni bajnokságban. Madas, Bobok stb. különböző okok miatt hiányoztak és így a különben is csonka MAFC a pontversenyben nem is tudott előkelő helyezést elérni.

400 m-en Balás indult. Az előfutamban könnyelműsködése folytán majdnem kiesett, de a döntő annál jobban ment.Bár rajtja a szokásos rossz volt, mégis a célegyenesbe fordulva, 10 m-es előnye volt és ebből a célig 6 m-t meg is tartott és a közönség erős buzdítása közepette 51.4-es egyéni rekorddal lett bajnok.

400 m-es főiskolai bajnok: Balás (MAFC) 51.4, 2. Demeter (TFSE) 52.4, 3. Horváth (BEAC) 52.5, 4. v. Mindszenthy (LAJE) 53.

200 m-es: Bár Balás az előfutamot megnyerte, a döntőben a szokásosnál is gyengébben rajtolt. 100 m-nél utolsó volt, de a második 100 m-n jól jött fel és 23.3-as egyéni rekorddal mellszélességgel szorult a 3. helyre.

200 m-es főiskolás bajnok: v. Mindszenthy (LASE) 22.9, 2. Demeter (TFSE) 23.2, 3. Balás (MAFC) 23.3, 4. Thima (KEAC) 23.4 .

Szurami rúdugrásban 320 cm-es egyéni csúcsott ugrott, de így is befejezetlen volt az erős mezőnyben. 330-n volt egy jó kísérlete, de oly szerencsétlenül esett, hogy a szája felrepett. Talán ezért ment a szokottnál gyengébben a távolugrás, ahol 635-el helyezetlen volt. Magasugrásnál mélyítés közben, szintén megsérült a térdén és így 170-t ugorva, meg kellett elégedjen a 3. hellyel a tavalyi bajnokságával szemben.

Magasugrás főiskolás bajnok: v. Szombathy (LASE) 174, 2. Mányai (LASE) 174, 3. Szuromi (MAFC) 170, 4. Szöllőssy (BEAC) 165.

József kir. herceg vándordíjáért folyó versenyben: 1. TFSE. 2. BEAC. 3. LASE, 4. MAFC, 5. PEAC, 6. KEAC. 7. DEAC. 8. DGASE.

Május 31-én a kerületi egyesületi bajnokság első fordulóját rendezte meg a soproni MAFC. Versenyzőink itt váltakozó sikerrel szerepeltek. Eredmények: 110 gát: 1. Balás (MAFC) 16.8

400 m: 1. Tullener (ETO) 52.9, 2. Jalits (ETO) 53.1, 3. Bobok (MAFC) 54.6.

5000 m-es: 5. Lautner (MAFC).

Magasugrás: 1. Emri (MAFC) 170, 2. Szuromi (MAFC) 170, 3. Bagó (MAFC) 165, 4. Nagy (MAFC) 165. Ez igen! Kár, hogy Madas nem indulhatott.

Hármasugrás: 1. Tuskó (MAFC) 13.10, 5. Balás (MAFC) 11.63. Tuskó eredménye igen jó!

Súlydobás: 3. Emri (MAFC 11.29.

4x200 m-es: 1. MAFC (Bánky, Riedl, Bobok, Balás) 1.36.5, 2. ETO-A (Jalits, Szalai, Tullner, Dénesfai) 1.36.8, 3. ARAK, 4. ETO-B, 5. RASE-A, RASE-B. Igen izgalmas, szép verseny. Riedl itt is bebizonyította tehetségét!

Pontverseny végeredménye: 1. ARAK 2. ETO, 3. MAFC, 4. RASE. Gárdánk ismét erősen tartalékos volt és azért nem nyerhette meg a pontversenyt.

—

A pünkösdi ünnepeket a MAFC öt céllövőversenyzője (vitéz Huszár Endre, Koren Pál, Öllős Gusztáv, Sali Emil és Tóth Miklós) versenykörúton töltötte. Győrött és Veszprémben indultak, mindkét helyen országos nyilt versenyen több számban is. A pár nap alatt 29 éremdíjat és több tiszteletdíjat szereztek.

Balás Bertalan bmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

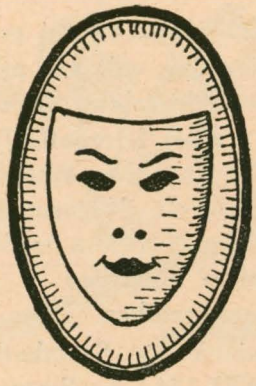

ÁLARC.

Színész-nyaralás.

Alig pár nap, vagy legjobb esetben hét és színpadaink előtt összezárul a függöny, a rivaldák fényei kialusznak, színészeink arcáról lekerül a festék és puder, hogy pár hétre magukra öltsék eredeti énjüket, annak minden varázsával vagy kellemetlenségével. Elkövetkezik annak az időszaknak ideje, mikor a színész magánember lesz és éltetőelemétől, a közönségtől távol csendben meghuzódik a kietlen vidéken, vagy éppen beledobja magát a rohanó élet pezsdítő áradatának ezernyi színfoltjába, hajhászva a népszerűséget és kizsákmányolva a tömegsikert. Mint mindenütt, úgy a színpad életében is beáll a pangás rövid átmeneti ideje, melyben egyesek az elmult idők fáradalmait pihenik ki, mások viszont szövik a jövő rózsaszínű terveit, melynek valóraváltásával minél jobban kedveskedhetnek a közönségnek s elsősorban egyéni érvényesülésük sikereinek. Kétségkívül mindkettőre elengedhetetlenül szükség van. A színészet ma már több a puszta szórakozásnál, így azok, akik ennek a hivatásnak szolgálatába állottak, feltétlenül megérdemlik a pihenést és éppen a hivatásnál fogva minden körülmény között szükség van a jövőre való felkészülésre. Azonban a jelen vérzivataros napjai mégsem engedik meg a békebeli kikapcsolódást és a színészek teljes magánemberré való átvedlését. A tehetség kötelez. A közönség szinte megköveteli színészeinktől. hogy ha ő kitartott mellette, akkor a színész se hagyja el a közönséget, még akkor se, ha esetleg a szabad idejét kell rááldoznia. De csak részben.

Jelen esetben is így van! Ezt a szabadidőt kéri, sőt követeli, avagy áhitozza a közönség. Ma, amikor a rendkívüliek időszakát éljük, szinte mindenki megérti az áldozatvállalás szükségességét és annak nemzeti szempontból elengedhetetlen követelményét. Ma megint áldozatot kérnek a magyar színésztől és ezt az áldozatot nem kéri más mint a magyar honvéd. Az a magyar honvéd, aki pár hónappal ezelőtt még önfeledten tapsolt színészeinknek, növelve sikereiket és szaporítva boldog perceiket. Ez a honvéd kéri ma a sok zálogba adott óra visszaváltását a magyar színészektől, úgy hogy ne fossza meg őket jogos üdülésüktől.

Arról van szó, hogy magyar színészeink az idei nyáron nyaralásaik útirányát ne a divatos nyaraló- és üdülőhelyek felé vegyék, hanem a tábori kórházak és katonai üdülőtáborok felé. Keressék fel egyszer ott a közönséget és Istenadta tehetségükkel és képességeikkel ott a kórházban adják meg sebesült katonáinknak a jelen kínjait feledtető szórakoztatást. Ez lehet és ez kell hogy legyen a magyar színész hivatása, midőn elkövetkeznék a pihenés ideje. Az idén nyáron tábori és katonai kórházainkat ne lepje be az elhagyatottság és unalom csendje, hanem keressék fel őket nyaraló színészeink és pihenésre szánt napjaikból legalább pár percet áldozzanak honvédeinknek. Akár egyedül, akár csoportosan hódolnak a nyaralás üdítő varázsának, mindenképpen megtehetik és talán többet fog érni a hősök fájdalmának játékukkal elért enyhítése, mint az ele-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gáns luxus szállóban lejátszott kártyacsata. Ezek nagyobb élmények lesznek és a sebesültek szemében megjelenő hála-csillogások felérnek a legnagyobb nyaralással. Katonáink művészi lelkesedése igen nagy örömmel fogadná, ha minél több színművészünk látogatna el az idén nyáron hozzájuk!

(m. e. m.)

Pergő kockák.

Mozgóképszínházaink bemutatásaikkal lassan közelednek az „uborkaszezón" felé. A műsorra tűzött darabok között mind több a könnyed, minden problémától távol álló tárgykörű, melyek még a kidolgozás terén is a felületességgel vannak surlódó határosságban. Sikerre most már nem nagyon törnek, csupán a két óra agyoncsapása a cél és így bizony újdonsággal találkozni már nem nagyon lehet, megy minden a régi mederben, a régi, de nem mindenben bevált adagolás szerint. Így történt meg, hogy már bekövetkezett a repriz is.

Az elmult hónapban egyetlen említésre méltó filmbemutatás Fráter Lóránd volt. Sajnos, újszerűséggel semmivel jönni nem tudott, mert a fiatal bakfis és a deresedő férfi szerelmi története már nem mai keletű, de örökké hálás mese. Kevés romnatikával átszőve és némi mulatozó cigányromantikával aláfestve, kedves csemegéje az érzelgős közönségnek. Ez pedig mindenkor bőven akad, hiszen olyan jó a valóság érzésnélküli rohanásából a romantika képzelt birodalmába elmenekülni. A rég letűnt világ megelevenítésébe talán egy kis újszerű mást, jobban mondva jelenlegi divatot vitt bele a mese színhelye: Székelyföld. Ez a vidék most mindenki dédelgetett kedvese és a vele kapcsolatos dolgok többet vélnek maguknak megengedni, sőt nem egyszer a szabadosság mesgyéjére lépnek, abban a hitben, hogy a dédelgetettség még a hibákat is elhesegeti és láthatatlanná teszi. Pedig tévednek. Magyar filmjeinket nem az ösztön szeretetével, hanem a kritikai boncolás értékével kell szeretnünk. Az értéket kell szeretnünk bennük, de a hibát ki kell vetnünk, még akkor is, ha az esetleg éppen belőlünk sarjadzott. Az igazi értéket kell mindenkor szem elé állítanunk és ha e téren elegendővel nem is rendelkeznénk, még akkor sem szabad alacsony értékek szolgálatába állítanunk film-művészetünket.

A Fráter Lóránd című magyar film igazi és egyetlen értéke az örökké gyönyörű és művészi Fráter muzsika. (Miért kellett néhány helyen mégis átírni?!) A darab meséjében a vándorszínésszé felcsapott földbirtokos fiú a társulat megmentése érdekében mint Fráter Lóránd énekli el a nagy zeneszerző legújabb dalát. A romantika adagolása és követelménye szerint a „nagy zeneszerzőbe" természetesen beleszeret a jólnevelt, gazdag kislány, jelen esetben egy főszolgabíró leánya. A bonyodalom előidézője a kislány időközben hazatérő édesanyja, kinek leány korában az igazi Fráter Lóránd udvarolt. A csalás kiderül és az időközben megjelenő igazi Fráter Lóránd személyesen járja ki a bűnbocsánatot. Előbb azonban látszólag magára irányítja a kislány érdeklődését, de az igazi szerelem mégis a fiatalok joga és így az őszülő hajú Fráter Lóránd búcsúzik az időközben rátört szerelmétől.

Fráter Lóránd alakításában Páger Antal igazán művészit nyujtott, oly annyira, hogy sok tekintetben szinte eltávolódott az életszerűség színvonalától. Meglepő Szilassy László játéka, mely csupa tűz és elevenség volt. Mellettük igen jók voltak Ajtay Andor, Makláry Zoltán és Mály Gerő.

Mint helyi vonatkozású művészi esemény igen említésre méltó Friedrich Károlynak, a Városi Mozi igazgatójának bemutatott keskeny-filmje, a „Soproni szimfónia." A művész szemén át nézve, végigvezet Sopron különböző részein és éles meglátásaival vetíti elénk a legjellemzőbb részeket. Egy csokorba adja mindazt, ami Sopront oly jellegzetessé teszi és oly utánozhatatlanul sajátossá. Talán a külsőségek összeállítására kellett volna egy kicsit jobban vigyáznia, hogy a valóságnak megfelelően tükröződnék vissza a város összetétele.

(—uli)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

KEVÉSBŐL — JÓT.

Ma minden háziasszonynak ez a vágya, álma, hogy családját rendes, tápláló étrenddel láthassa el, munkaképességüket, egészségüket fenttartsa étvágyukat, ízlésüket kielégítse és mindezt a megszabott élelmiszermennyiségből. Mert, hogy ez az élelmiszermennyiség elegendő, azt komoly tudósok, gazdasági szakemberek, népünk életéért felelős kormányférfiak állapították meg. Természetesen úgy, hogy számítottak minden lelkiismeretes magyar háziasszony együttműködésére, híres találékonyságára, ügyességére, beosztási képességére. Ezek a tulajdonságok meg is vannak a mi asszonyainkban, csak éppen egy kis szakismerettel kell kiegészíteni. Mert hiába a tapasztalás, békebeli főzési készség, kitűnő, régi híres ételleírások, ma más, egészen más jelenti a jó háziasszonyt. Röviden úgy foglalhatnánk össze: ma az a jó háziasszony, aki kevésből — jót tud adni családjának. Ezért választotta címül a legujabb szakácskönyv is ezt a jelmondatot. „Kevésből jót" a címe és szerzője a jegyrendszeres napok háziasszonyainak. ajánlotta. Gondos munka, alapos felkészültség, a magyar igények ismerete jellemzik a könyvet, amelyben a szakszerű, korszerű és tudományos kutatások eredményeivel számoló általános tanácsokon és tudnivalókon kívül a zsír nélkül, liszt nélkül, cukor nélkül és tojás nélkül készíthető ízes, tápláló, bármikor elkészíthető ételek egész tömegének leírása van. Falun és városban egyformán hasznát vehetjük, hogy pedig mi mikor a legolcsóbb és legkönnyebben elkészíthető, arról külön étrendcsoportok tájékoztatnak.

CHOLNOKY JENŐ: UTAZÁSAIM, ÉLMÉNYEIM, KALANDJAIM.

A híres földrajztudós végigvezeti az olvasót hazai utazásain, azután külföldi útjain, amelyek érintették Európának, Ázsiának, Amerikának legérdekesebb pontjait. Cholnoky helyteleníti a régi földrajztanítási módszert, Hiba volt s ahol ehhez a módszerhez ragaszkodnak, hiba ma is, adatok végtelen halmazával teletömni az agyat. Fontosabb az összefüggések, a „miértek" magyarázata: élvezetes, értelmes beszélgetés a világ különböző tájainak sajátosságairól, érdekességeiről és az okok megfejtése, amelyek egyes területeket és pontokat gazdaságilag, politikailag felemeltek vagy a mélybe süllyesztettek. Ez az irányelv vezette Cholnoky Jenőt saját utazásainak megírásában s munkája kétségtelenül közelebb viszi az olvasót földünk megismeréséhez, mint országok, városok, hegységek, folyók és tengerek bármilyen alapos, de száraz, megemészthetetlen felsorolása.

TRÉFÁSSZAVÚ MAGYAROK.

Féja Géza és Németh László régóta sürgették a nagyközönségnek is való újabb népmesegyűjtemények kiadását. Más nemzeteknél mindennapi olvasmány a nemzet ősi mesekincse, nálunk már kezdett veszendőbe menni. Röviddel az erdélyi Ősz János Csudatáskája után most Ortutay Gyula gondos válogatásában, Pohárnok Zoltán ízes fametszeteivel új népmesegyűjtemény kerül az olvasó asztalára. A jókedvű magyar bölcseség szól ezekből a remekül összeválogatott mesékből. Hazánk minden tája, minden népe megszólal: Székelyföld, a palóc és a nyíri táj. Alföld, Dunántúl és Tiszántúl népének meseforrása csobog fel gyöngyöző bőséggel. Sokrétű, különböző színű világ nyílik meg előttünk, de egy a tanulság és hősei most is élnek, ha meg nem haltak.

VÁRKONYI NÁNDOR: SZIRIÁT OSZLOPAI.

Egy évmillió történelme nyílik ki az olvasó előtt ebben a könyvben, az emberiség egy ősi tökéletes korszaka, melyről ma is, szétszórva a világ különböző pontjain hatalmas épületek, monumentális emlékek tanuskodnak. Várkonyi Nándor szigorúan tudományos eszközökkel tárja föl ezt a majdnem ismeretlen anyagot. Érdekfeszítővé és mozgalmassá ott válik a könyv, ahol az író a szétzilált szálak összekötésére hipotéziseket is belefűz a fejtegetéseibe. Frobénius, az afrikai őskultúra feltárója volt a szerző példaképe, az ő tárgyilagosságával és lelkesedésével mondja el a jelképes Szíriát oszlopainak tanításait az emberről, a szellem ősi erejéről, harcra kelve Spengler fejtegetéseivel.

ORBÓK ATTILA: IGY BESZÉLJ HAZÁDRÓL!

Korunkban oly nagy a zűrzavar, hogy jelszavakban, közmondásokban és ötletekben kezdünk gondolkodni. De a zűrzavar jelentkezik már ezekben is. A veszélyes, a mindennapi szükség tehát kalauzt kíván. Az emlékeztető kalauz hálás szerepét vállalja most Orbók Attila hasznos kis könyve. Tanulj meg helyesen beszélni hazádról és ne fecsegj össze-vissza, légy pontos és rögtönözz; mindenkor ismerned kell a bizonyitékokat a magyarság hősi lelkületéről, kultúrájáról, tehetségéről és nemes törekvéseiről. Körülbelül ez az értelme Orbók Attila kitűnő gyűjteményes könyvének.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — HETEDIK SZÁM — JÚLIUS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Magvetés	1
Gacs János: A magyar belpolitikai élet II.	2
Vági István: Az 1914—1918. évi világháboru	4
Selmec	6
Varga Domokos: Finnugor atyánkfiai	8
Bögér András: Kicsi János (Elbeszélés)	10
Barczi Mátyás: Őrizgetem. (Vers.)	11
Útmutató	15
Posgay Lajos: Isten veled!	16
Falum. **B. M.** (Vers.)	16
Tagló	17
Testedzés	20
Álarc. (Színház—Film.)	22
Betűvár	24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Magvetés.

Csodálatos életerőt nyilvánító mozgalmat indított el a nyugati magyarság életében az a magvetés, melynek rügyei bontakozását ma már komoly ígéretet jelentő újszülött: a A Soproni Magyar Művelődés Háza hirdeti. Ez az alig pár hónapra visszatekintő mozgalom, mely a Soproni Magyar Szövetség megalakulásától eltelt, ékes bizonyítékát adta az alkotóerő mindent legyőző hatalmának. Az elért sikernek különös jelentőséget tulajdonít az a tény, hogy a nagy magyar gondok közepette hívták életre. Éppen soproni fiaink, kint a messze idegenben fegyverrel kezükben küzdenek egy gigászi ellenség ezernyi fortélya ellen, mialatt idehaza a sorsdöntő idők komoly követelményeinek megfelelően megindult a nagyszabású belső újjáépítő munka: a nemzetnevelés. Ennek a nemzetnevelésnek fog otthont és segítséget nyújtani Sopron legújabb, de újszülöttségében is leggazdagabb intézménye, a Művelődés Háza. Ma, a jövő kiszámíthatatlan eshetőségei szürke fátyolos homályánál még teljesen nem látjuk a feladatok eszközeit, de tisztán áll előttünk az a komoly hivatás, mely e tömörülésre vár. Ehhez csatlakozik mindenki, aki a magyarsághoz és a magyar függetlenséghez ragaszkodik, és falai között meg fognak szűnni az ellentétek méregkeverő harcai, de fogja sugározni az igazságot és a magyar valóságot. A régóta áhitozott magyar összefogás magvetését végezték el azok, akik önzetlen, lelkes magyarság áldozatukkal és izzó hazaszeretetükkel életre hívták az egység e csodás szimbólumát, melyben jobban összeforrhat magyar a magyarral, a tömörülés jegyében kialakul az egyedül vallható közös magatartás, mely gazdagítja és egyetemesen szélesíti a magyarság mindenkor biztos alapot adó értékeit.

A Soproni Művelődés Háza megteremtése többet jelent egy intézmény megszületésének puszta tényénél. Benne látjuk megvalósulni mindazt, mely lelkünkben él, korunkat mozgatja és magyarságunkat kifejezi. E Ház falai között fogja a nyugatvégi magyarság a lépést tartani a rohanó élettel, és itt fogja a küzdelem hevében izmait acélkeménységűvé edzeni. De nemcsak küzdelem, hanem a csendes alkotómunka színhelye és otthona is lesz ez a Ház, melynek falai között napvilágot fognak látni életterünk művészeinek és íróinak alkotásai. A művészet szárnyain magasba ívelve fog itt egybeforrni minden magyar lélek, hogy végén egy csodás szinfóniába egyesülve, örökké hirdesse e faj időálló értékeit és alkotásait. Régóta nélkülözte már a magyar Nyugat ezt az otthont, mely számára most végre megteremti mindazt, amelyet eddig csak nagy nehézségek leküzdése árán tudott valóra váltani.

Csöndes és bensőséges, de mégis fanatikusan elszánt készülődés volt ez, mely ma már élő valóságot jelent. Jelenti a nyugati magyarság jövőbe vetett hitének biztos alapját, melyen felépülhet a szellemi, gazdasági kultúráltság és civilizáltság minden idők viharát kiálló mentsvára és melyben végre minden magyar elindulhat afelé a biztos út felé, melynek az elérésénél várható sikerért vállalta a küzdelmes harcot, az áldozatot és a lemondást. Ez a most megindult mozgalom jelenti a hidat a magasabbrendű emberi gondolat felé, melynek mélyen gyökerező szálai az irodalmi, a tudományos és gazdasági magyar élet ezernyi eréből táplálkoznak és szívják életerőt adó nedvüket. A ma háborújának talán fontosabbikja: az eszme csatája fog itt lefolyni és ebben a harcban biztos fegyverünk: magyarságunk kell, hogy legyen. A magyar hivatást fogja e mag terjeszteni, melyet nem másoltunk sehonnan, hanem egyedül a magunk lelkében termett, és ennek hangjára fog megdobbanni minden szív, mely magyar ritmusra ver. A magyar hang és hivatás élő valósága jelentkezik a maga komolyságában a Soproni Magyar Művelődés Háza munkája megindulásánál és a cél, a maga nemes eszközeivel bátran nézhet elébe minden történelmi időjárás újabb századainak. **(M. E.)**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A magyar belpolitikai élet.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

II.

Vessünk egy pillantást a legújabb idők magyar belpolitikai életére. Trianon szörnyű pusztítása óta parancsoló követelményként áll a magyarság előtt bel- és külpolitikai okokból egyaránt a nemzet összefogásának szükségessége. Nem is tagadható, hogy a belpolitikai vonalvezetés évtizedeken át ezt a célt tűzte ki és követte az államkormányzat hivatalos irányzatában. A keresztény nemzeti egység, az egységes párt és egyéb sorozatos politikai szervezéseiben mindig erre törekedett. A magyar kormányzat, mint központi hatalom, világosan látja, hogy nemzeti felemelkedésünket, megerősödésünket és Európa népei között megbecsülésünket csak akkor érhetjük el, ha újra erősek és nagyok tudunk lenni. Ezt pedig csak minden belső erőnknek és értékünknek összefogásával érhetjük el. Egységes nemzeti politika kialakítása tehát egyetemes magyar érdek. Ez a politikai vezetés azonban nem lehet más, mint a magyar politika. Az öncélú, független magyar megerősödés politikája. Bár az utolsó évtizedek minden magyar kormánya ezt a belpolitikai irányt követte, mégis érdemes rámutatni arra a jelenségre, hogy belpolitikai életünkben még a mai legnehezebb időszakban is milyen éles harcok, ütközések, szakadások vannak.

Érdemes ennek okait is vizsgálni. Egyrészt benne van még magyar népünk lelkében az a beidegzés, hogy a kormányzattal szemben ellenzékieskedni kell. Ez az érzés és politikai állásfoglalás még abból az időből maradt fenn népünk lelkében, amikor a bécsi központi hatalommal szemben ez az ellenzékiesség magyar erény és dicsőség volt. E téren azonban feltétlenül felvilágosításra és kijózanodásra van szükség, mert egész államvezetésünk évtizedek óta a mi vérünkből való, becsületes és a legtöbbször egészen kiváló magyar államférfiak kezében van. Hányszor hadakozik a mi népünknek ellenzéki csoportja olyan államférfiak személye, politikája, irányvezetése és rendszere ellen, amelyekről később, legtöbbször akkor, amikor ezek az államférfiak már nincsenek is az élők sorában, kénytelen elismerni, hogy az egyedüli helyes irány és politika volt a nemzet érdekében, amelyet követhettek. Máskor jelszavas, tehát üres, hazug politikai erőlködések tévesztik meg a népet. A mai idők politikájára pedig a kor eszmeáramlatai gyakorolnak hatást. A nemzet életében azonban maradandó értéket csak az képvisel, ami történelmi multjával, hagyományaival, alkotmányos, törvényes rendjével és nem utolsó sorban a nemzet lelkiségével megegyezik. Az új ideológiákban, eszmeáramlatokban mindig van jó és rossz egyaránt. Az élet gyakorlatában oldódnak fel és tisztulnak fel. Csak idők multán igazolódik, hogy mi a jó és használható és mi a rossz azokban. A magyarságnak éppen egészséges életösztöne megérzi mindig az új eszmék korszakában, hogy mi az, ami magyar lelkiségének, nemzeti céljainak megfelel. Egy nemzet életében, fejlődésében ideálok, eszmék kellenek. De a mi magyar életünket a politikai rendszerek tekintetében is csak az viheti előbbre, ami magyar lelkünkből sarjadó magyar szellem és élet. Minden más idegen nekünk.

Magyar belpolitikai életünkben tehát nincs értelme a késhegyig menő harcnak, szélsőséges irányzatoknak a tekintetben, hogy idegen eszmék és rendszerek szerint kormányozzuk országunkat, népünket. Ezt nem is kivánják tőlünk sem barátaink, sem az új európai eszmeáramlatok képviselői.

Az egyedül helyes magyar belpolitika az, amely mindenekelőtt a történelmi magyar gondolatot és öncéluságot szolgálja. Az országot és a nemzetet erőssé, gazdaggá és boldoggá teszi. Az a politika célirányos, amely a nemzetnek szellemi, lelki készségeit, anyagi és gazdasági erőit egybe fogja s a magyar nép felemelésére fordítja. Nemzetünket erőssé és naggyá tenni csak egyetértő, nagyvonalú politikai előrelátással és becsületes vezetéssel lehet. Nem lehet nagyobb célkitűzése a magyar politikai irányításnak és nevelésnek, mint hogy a nemzet legjobbjait és népünk egyetemességét egyetértésre, összefogásra nevelni. A széthúzásnak, pártoskodásnak és viszálykodásnak rossz szellemét el kell űzni a magyar lelkekből. A kicsinyes párt szempontokon felül kell emelkedniük mindazoknak a vezetőknek is, akik a nemzet életének irányításában akár hivatali pozíciójukban, akár a politikai életben részesek. Az eljövendő idők nagyon is szükségszerűvé teszik a belső erők összefogását, az egységes magyar politika kialakítását. Elaprózott, értékeket és erőket csak felmorzsoló kicsinyes politikára és kicsinyes pártoskodásra szükség nincsen.

Ezzel nem vonom kétségbe, hogy a nemzet életének irányításában, a hatalmon lévő mindenkori kormányzat működése fölött nincs szükség

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bírálatra. Sőt ellenkezőleg vallom, hogy erre szükség van. Tehát a kormányzat mellett olyan ellenzéknek, amely pártérdekek fölött emelkedett, egyedül a nemzet javát szolgáló tárgyilagos kritikát gyakorol, amely bírálat szenvedélymentes, tiszta szándékú és igazságos, igenis van helye. Sőt az ilyen konstruktiv ellenzék csak hasznos a nemzetre és kormányzatra egyaránt. El kell ismerni, hogy ilyen kontruktiv ellenzéki politikusok sokszor igen termékeny vitát, ösztönző bírálatot, hasznos ellenőrző tevékenységet fejtenek ki. Az ilyen ellenzék azonban sohasem ellenség, csak komoly, értékes bírálatot gyakorló, sokszor ugyanazon elvi síkon mozgó, talán csupán módszerben más irányt követő politikai tábor, amelyet a kormányzat is nemcsak értékel, hanem meg is becsül. Az olyan ellenzékieskedésnek azonban, amely személyi gyűlölködéssel és hatalmi törtetéssel vívja politikai harcait, a mai időkben különösen nincs helye a politikai életben, mert megmérgezi a politikai légkört. Hasonlóképpen csak bajt és szerencsétlenséget zúdít a nemzetre, ha politikai hatalom lelkiismeretlen kalandorok kezébe kerül.

Ezért elsőrendű fontossággal bir a mi belpolitikai életünkben, hogy a nemzet törvényhozói testületébe, politikai életnek irányításába mindenekelőtt becsületes, tiszta jellemű és szándékú, önzetlen férfiak kerüljenek. Az ország kormányzásában, a nemzet vezetésében érett gondolkodású, intranzigens keresztény és magyar lelkületű politikusok kezében legyen a hatalom, amellyel mindig a haza és a nemzet javára élnek, de azzal soha vissza ne éljenek. A becsületes politikához nemcsak jó rutin szükséges, hanem politikai erkölcs és ízlés mindenekelőtt. Egyéni érdek, kicsinyes szempontok, pártszempontok fölött is mindig a haza és a nemzet magasabb érdekei kell, hogy érvényesüljenek. Az ilyen politikai szellem kialakulásához és hordozásához művelt lelkiség, emelkedett gondolkodás szükséges. Az mindig bajt, veszélyt hoz a nemzetre, ha egy ország politikai világa elproletalizálódik. Nem a származás tekintetében értem, hanem arra vonatkozóan, ha a politikai világba szellemi és erkölcsi tekintetben kevésbé kvalitásos egyének kerülnek be. E tekintetben a felelősség nemcsak az államvezetést terheli, hanem a nemzetet is, hogy kiket választ és küld például a törvényhozásba. Elvitathatlan igazság az, hogy a kormányzatban és a politikai életben is az értékesebb, a jobb elem tehet nagyobb szolgálatot a nemzetnek, mint a silányabb és kevésbé megbizható elem.

Vessünk még egy pillantást a jelenlegi magyar belpolitikai élet tagozódására. A belpolitikai erők viszonyára. Ismertetem a feltétlen erős, nagylétszámú kormányzópártot és az őt támogató pártok arányszámát. Azután a sok szétforgácsolódó kisebb pártot, hány tagból állnak és milyen erőt képviselnek a magyar törvényhozásban.

I. Jobboldal:

A Magyar Élet Pártja	210 taggal,
Erdélyi Párt kormánytámogató,	41 taggal,
Független kisgazda Párt kormánytámogató,	12 taggal.
Keresztény Gazdasági Néppárt kormánytámogató,	7 taggal,
Kárpátaljai képviselők csoportja kormánytámogató,	8 taggal,
Jobboldali pártok összesen:	278 képviselő.

II. Szélső jobboldali pártok:

Magyar megújulás Nemzeti Szociálista Pártszövetség	25 tag. ellenzék
Magyar Nemzeti Szociálista Párt	9 tag. ellenzék
Pártonkívüli Nemzeti Szoc. Párt	5 tag. ellenzék
Nyilaskeresztes Párt	20 tag. ellenzék
összesen:	59 képviselő.

III. Mérsékelt szélső jobboldali pártok:

Magyar Nemzeti Szoc. Földműves és Munkás Párt, Nyilaskeresztes Magyar Párt	2 tag. ellenzék
Népakarat Párt	1 tag. ellenzék
összesen:	3 képviselő.

IV. Baloldali pártok:

A Magyarországi Szociáldem. Párt	5 tag. ellenzék
Polgári Szabadság Párt	5 tag. ellenzék
összesen:	10 képviselő.

Ez a helyzetkép rávilágít két dologra. Egyik, hogy a régi liberális politikai világból, teljesen a nemzeti, jobboldali irányba váltott át a magyar belpolitikai élet.

A másik jellegzetes vonás a sok apró-cseprő párt. Azok nevének csürés-csavarása is inkább politikai mesterkedés és játék. Erre szükség nincsen. Ez a sok párt-frakció csak az erők megosztásához vezet. Harcai pedig az alkotó munkából vonnak ki sokszor értékes magyar tehetségeket, erőket. Ezért nem konstruktiv politika a csak ellenzékiességben kimerülő politika. Megérett a magyar belpolitikai élet is arra, hogy annak berkeiben, hol sokszor korifeusok húzódnak meg,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

rendet teremtsenek. Az egyetemes nagy magyar sorskérdések intézésében, előbbrevitelében nem szabad hogy ellentét legyen magyar és magyar ember között.

A mindenkori magyar kormányzatnak átfogó, egyetemes és csakis a független magyar nemzeti életünket szolgáló politikát kell vinnie. Ebből egyetlen becsületes, értékes magyart ki nem zárni, hacsak valaki magát ki nem vonja. De arra kell törekedni, hogy egységes magyar gondolkodás, szellem és politikai felfogás alakuljon ki a nemzet legszélesebb rétegeiben. Népünket eggyé kell forrasztani az egyetlen helyes, — a magyar politikában.

A mi magyar fiatal nemzedékeinket ebben a szellemben kell nevelni és a magyar társadalom széles rétegeit.

Végezetül még rátérek arra a kérdésre, hogy vajjon a mi ifjúságunk és diákságunk politizáljon-e, vagy ne? Bevonható-e a napi politikába és pártpolitikába?

Én erre röviden és kategórikusan felelek. hogy ne! Az ifjúságnak fiatal éveiben első sorban az a feladata, hogy tanuljon, készüljön az életre. Ebben a forrongó korszakában még nem kiegyensúlyozott egészen a lelkivilága, gondolkodása és főképpen még az élet tapasztalatai és gyakorlata hiányos. Kell egy kizonyos idő, kor és tapasztalat, míg az ember az élet kérdéseit higgadtan tudja megítélni és lemérni. Készüljön az életre, hogy minél több tudással, szellemi és lelki értékkel tudjon majd annak szolgálatába állni. Meggyőződésem az is, hogy maga a politika nagyon is forgandó. Hihetetlen sokat változik, alakul. És nem mindíg vonul el egy-egy politikai irányzat kellemetlen emlékek nélkül, hogy néha éppen súlyos felelősséggel és hátra hagyott sötét árnyékkal. Miért vegye magára ezt a terhet az a fiatalság, amelyik inkább csak ideálizmusból, hiszékenységből és néha romantikus érzelmektől vezéreltetve ment egyegy ilyen irányzattal. És miért kompromittálja magát esetleg már a jövőjére nézve. Szerény megítélésem szerint az ifjúságot, megfelelő kora előtt a napi politikába és pártpolitikába bevonni nem szabad. Meg kell őrizni az ő intaktságát arra az időre, amikor majd koránál fogva az ő nemzedékének kell beállnia a nemzeti élet irányításába.

Igy szemléljük mi is a politikai életet. Szüntessük meg azt a régi lealázó véleményt, hogy a politika úri huncutság. Állítsuk arra a magaslatra, amelyen a magyar szellemiség és lelkiség, a magyar becsület és tehetség már oly nagy eredményeket hozot létre a haza és nemzet javára. A mi magyar fiatal nemzedékeink előtt pedig, a nemzetpolitika álljon, mint a nemzetet szolgálta az élet minden vonalán ideálként. Akik így szolgálják a hazát, azok művelik az igaz magyar politikát. Mint Széchenyi István mondja: „A legnagyobb emberi boldogság áll tárva előttünk! Mert fiatal még s mindinkább erőre virul az a nép, melynek tagjai vagyunk s ezért a legmentesebb, a legdicsőbb dologban egy nemzet felemelésében vehetünk részt!" (Széchenyi: Kelet Népe c. köt.)

Az 1914—1918. évi világháborúban

SOHA VISSZA NEM TÉRŐ ALKALOMRÓL, AMELYNEK ELMULASZTÁSA A VILÁGHÁBORÚNAK EGÉSZ MÁS LEFOLYÁSÁT OKOZTA VOLNA.

Irta: VÁGI ISTVÁN egyetemi tanár.

Mikor a világháború 1914-ben kitört, az angol és a német hajóhad egymáshoz való viszonya úgy aránylott, mint 100 a 60-hoz. Ilyen arány mellett igen nagy volt a lehetősége annak, hogy a nagyszerűen megépített német flotta, ha azt kellő támadó szellemben használják fel, olyan vereséget mér az angolokra, hogy ezáltal a blokád keresztül vitele egyáltalában nem lett volna lehetséges. Ez az a blokád, amelynek elsősorban köszönhette Anglia és Franciaország, hogy megnyerték az elmult világháborút. Ha a mai Német Birodalomnak hajóhada az angolhoz 60 a 100-hoz aránylana és nem 1 a 6-hoz, ma már Anglia régen el lett volna intézve, ha figyelembe vesszük, hogy a sokkal rosszabb arányszám mellett, a mai német hajóhad mit vitt véghez éppen a helyes támadószellem alkalmazásával.

Sajnos, 1914—1918 között nem így volt a dolog. Abba a rögeszmébe lovalták bele magukat, hogy a hajóhadat nem szabad nagyobb kockázatnak kitenni, hanem azt a világháború végére meg kell őrizni. Azért a hajóhad olyan parancsot kapott, hogy óvakodjon a nagyobb összecsapásoktól és csak kisebb angol kötelékeket kíséreljen meg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elpusztítani, míg az angol és német hajóhad egymáshoz való erőségi viszonya a németek javára erőteljesen magjavul. Az első világháború utáni katonai kritika, a német hajóhad helytelen harci-alkalmazását a legélesebb kritikának vetette alá és ez a kritika mondta meg, hogy a német hajóhad a kikötőkben elrozsdásodott, hogy aztán 1918 október végén a nagy lázadásával, a Német Birodalmat forradalomba taszítsa és hogy végül a háború végéig visszatartott hajóhad megtegye szégyenteljes útját a Skapa Flow-i fogságba.

Ezen helytelen elgondolások alapján azonban voltak pillanatok, mikor a német csata flotta parancsnoksága arra gondolt, hogy az angol hajóhad nagyobb részét csatára kényszerítse. Így történt ez 1914 december 16-án. Az volt a terv, hogy csatacirkálókkal bombázzák Anglia nyugati partjait Hartlepol és Scarbouronght-nál. A bombázás folytán az angol csataflotta nagy részei kifutottak volna dél felé, ahol a Dogger padnál ott várt volna a német csataflotta és megkezdődhetett volna a tengeri csata, amelynél az összes előnyök a németek oldalán lettek volna.

A tervnek megfelelően aztán 15-én éjjel öt legmodernebb német csatacirkáló négy kis cirkáló és két torpedóhajó flotilla kíséretében megjelent az angol partok előtt. 16-án este pedig 130 tengeri mérföldre délkeletre az angol parttól elhelyezkedett a német csataflotta, amely 14 legmodernebb német Dreadnougthból, 8 idősebb csatahajóból, sok kis cirkálóból és torpedónaszádból állott. A csataflottának az volt a terve, hogy délig a helyén marad és bevárja a német csatacirkálókat, és az őket üldöző angol hajóhaddal harcba bocsátkozik. A tervből azonban nem lett semmi, mert reggel 5 óra 24 perckor német torpedónaszádok jelentették, hogy a német hajóhadtól északnyugatra angol torpedórombolók jelentek meg, míg egy másik német romboló 30 mérföld távolságban szintén jelentett angol torpedó rombolókat. A német flottaparancsnok, akinek az emlékezetében ott volt II. Vilmos parancsa, hogy a hajóhadat nem szabad feláldozni, attól félve, hogy az angol rombolók veszélyesek lehetnek a csatahajókra, nem tarotta meg eredeti tervét, hogy délig várni fog a német csatacirkálókra, hanem reggel fél 6 órakor a hajóhadával megfordult, a német csatacirkálókat a sorsukra hagyta és hazavitorlázott.

Reggel hét óra körül pedig a német csataflotta reggeli ötórai helyzetét elérte egy angol hajóhad, amely négy csatacirkálóból, hat nagy csatahajóból és nagy páncélos cirkálóból állott. Az esetben tehát, ha a német hajóhad a helyén marad, tíz angol csatahajó és négy idősebb páncélos cirkáló felvehette volna a harcot 14 legmodernebb és 8 idősebb csatahajóval. Azonkívül az angol hajóhad hátában ott volt az 5 legmodernebb német csatacirkáló. Ilyen erőviszonyok mellett a csata a Skagerrach-i csata lefolyását alapul véve, nem végződhetett volna máskép, mint az angol flotta teljes megsemmisülésével, mert az angol flotta többi részei olyan messze voltak, hogy azt segíteni idejében már nem tudták. Az angol flotta megjelenése nem volt véletlen, mert az angol admirálitás a kémszolgálat révén megtudta az 5 német csata cirkáló kifutását, azonban a német csata flotta kifutásáról nem volt híre és azért csak olyan nagyságú hajóhadat küldött, amely elegendő lett volna a német csatacirkálók megsemmisítésére.

A német hajóhadparancsnok viselkedése december 16-án olyan alkalmat mulasztott el, amely a világháborúban többé nem ismétlődött meg, és hiába nyújtotta Mars Istene december 16-án reggel a kezeit a német hajóhad felé, egy beteg energia nélküli parancsnok miatt, mert nem mert semmit kockáztatni, — pedig a tengerészeti hadiiskolában, amelyet ő is elvégzett, folyton azt tanították, hogy kockázat nélkül nem lehet siker — elmulasztotta a győzelmet.

Igen figyelemreméltó eseményről számol be testvérlapunk a „Hungária" Magyar Technikusok Lapja, a budapesti műegyetemisták hivatalos közlönye. Ismerteti azt a fontos elhatározást, melynek során a mérnök- és vegyészmérnök-hallgatók több csoportban, több éves kutatásban vesznek részt, melynek célja Erdély mindennemű természeti kincseinek feltárása, hogy azok már a közeljövőben kihasználhatók lehessenek és ezáltal az egész ország gazdasági helyzetének javításához és nyersanyag ellátási szükségletének fedezéséhez hozzájáruljanak. A munka előreláthatólag július elejétől szeptember elejéig tart és a résztvevő bajtársak 8—10 csoportban, csoportonként 5—6 emberrel a Földtani Intézet már előre kiküldött geológusainak irányításával a Székelyföldön Küküllő, Zsibó, Szék és Máramaros környékén végeznek kutatásokat. Egyben kiképzést is nyernek, hogy a jövő nyáron már mint önálló csoportvezetők teljesítsenek szolgálatot. A résztvevők ellátása a m. kir. honvédség útján, táborszerűen történik, míg a szükséges költőpénzt az iparügyi minisztérium biztosította.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

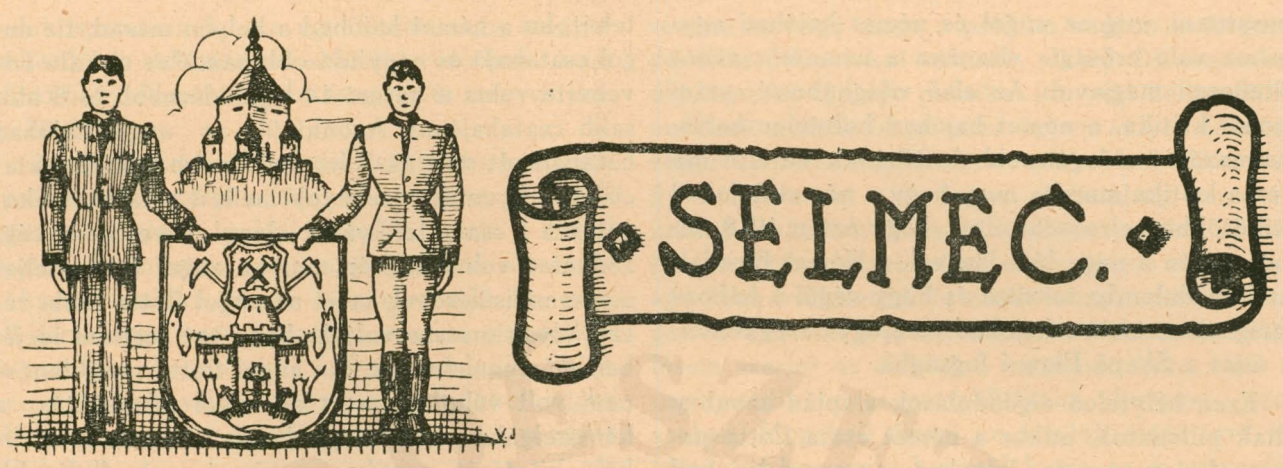
SELMEC.

Bányajárás.

Az egyetemi életbe hirtelenül belecsöppenő balekság között természetszerűleg mindíg akad olyan, akinek az itteni nagy szabadság megárt és túlságosan belemerül a szórakozásokba és az éjjeli kimaradozásokba. Ezek észretérítésére használatos büntetőexpedíció az ú. n. bányajárás. Nyugodtan nevezhetnők tatárjárásnak is, mert hiszen az a célja, hogy hajmeresztő rendetlenséget idézzen elő a kiszemelt áldozat kamarájában. De nézzük meg közelebbről, hogyan folyik le egy ilyen bányajárás.

Rendszerint az illető balek firmája hívja fel a figyelmet a renitenskedőre, hogy ideje lenne megleckézteni. Ha lelkes bányajárókra van szükség, szólnak egy-két szénégetőnek, azaz másodévesnek. Azok ilyesmire mindíg készen állanak, talán éppen azért, mert egy évvel előtte még ők voltak a szenvedő alanyok.

Gondos körültekintéssel és mérlegeléssel állapítják meg a megfelelő időpontot, mert hiszen fontos, hogy az illető ne is sejtse, hogy mi készül ellene és főleg, hogy a tettek mezejétől, azaz a bányajárásra ítélt kamarától minél messzebb tartózkodjék.

A firma elmegy a balek-kamarába. A háziasszony már ismeri és sajnálkozva fogadja azzal, hogy X. úr nincs otthon. Nem baj — szól a firma —, majd megvárom a kamarájában. Haza fog jönni hamarosan, mert megígérte. A többi résztvevők is hasonlóképen bejutnak és rövid tanácskozás után munkához látnak.

A főelvet mindegyikük tudja: csak a négy fal maradhat a helyén. Ami elmozdítható, azt egy kissé át kell csoportosítani.

Rövid idő mulva aztán a feje tetején áll minden. A szekrények lábbal felfelé meredeznek, a nyakkendőkből ízléses girlandok lógnak a menynyezeten, az egyes ruhadarabokból ötletszerű csoportosításban kiállítás látható a falakon. A képek fejjel lefelé lógnak. Az ágyból kiszedik a csavarokat és egyéb kellemes meglepetéseket készítenek elő. A villanykörtéket is ki kell csavarni, nehogy egyszerre lássa meg a szegény balek a történteket, hanem majd csak apránkint. Az ajtó fölé elmés módon vízzel teli csöbröt is lehet szerelni, mely ajtónyításra működésbe lép és jótékony zuhanyt szolgáltat. Igy legalább józanul és hideg fejjel elmélkedhet a történtek felett a bódult fejjel hazatámolygó balek.

Biztos bányajárásra számíthat a „mamás-balek", akit az anyuka hoz fel Sopronba és akinek a szekrényét szintén az anyuka rendezi el. Míg a mama boldogan hagyja el a kollégiumot, vagy internátust és a balek kikiséri az állomásra, azalatt megtörténik a bányajárás, de most azért, hogy a firmák bizonyságot szerezzenek arról, hogy a balek vajjon mama nélkül is képes lesz-e rendben tartani a szekrényét. Persze harsogó derültség fogadja a kétségbeesett balekot, aki feltétlenül betörésre véli a dolgot, míg valaki meg nem magyarázza ennek a kedves, régi szokásunknak a mibenlétét.

Suppán György,
balekcsősz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tanulmányutak.

Kassay F. László em., egyet. tanársegéd.

Mennyi vidám örömöt, új benyomást, új vidékek és emberek megismerését jelenti egy tanulmányút . . . A barátság legnagyobb istápolója és elmélyítője, a szaktársak végleges összeboronálója. Az egész évi munkában kifáradt test és lélek újraéled, a felfogóképessége megerősödik, és a vizsgahónap kellemetlen rémei kissé eltávolódnak, sőt némileg a feledés homályába merülnek . . .

Minden tanulmányút egy kis regény, vagy legalább is novella. Dalos szép esték a napi túrák után, kedves, duhaj percek, mint a fiatalság érzésének legmámorosabb pillanatai. Itt -ott felszínre kerülő kis és nagy szerelmek, melyek közül az egyikből talán házasság, a másikból pedig valami halvány, de nagyon szép emlék lesz később. A jelen bajainak legteljesebb feledése a balzsamos erdei levegőn, s a havasok fehércsikos, csillogó hegyei között . . . Tomboló lelkesedés akkor, mikor egy új nap elején új vidéket pillantunk meg, s látjuk a barátságosan felénkintegető embereket, meg a minket susogva üdvözlő fenyveseket. Nincs nagyobb serkentője a hivatástudatnak sem!

Látni az elméletnek gyakorlati következményeit, kezetfogni olyan emberekkel, akik ezt az utat ugyanúgy megjárták már egyszer mint mi, és akik maguk is tudatában vannak mindannak, ami kedvessé és feledhetetlenné varázsolhatja az együtt töltött órákat. Ők a fiatal életüket látják újraéledni bennünk, mi pedig úgy nézünk rájuk, mint ideáljainkra, életcéljaink jövendő megtestesítőire, példáinkra . . .

Megyünk mellettük a hegyi ösvényeken, hallgatjuk tanító szavukat, bámuljuk a csodákat, melyeket észrevenni ők segítenek bennünket. Érezzük bennük az örök firmát.

S ha estefelé hazafelé tartunk, lassan felváltja a szakdolgokat az emlékekbe, és fiatalkori élményekbe való belemerülés . . . Mesélni kezdenek nekünk, mi csillogó szemmel figyeljük az ajkukat, és minden perc jobban megerősíti bennünk azt a hitet, hogy mi egyek vagyunk velük . . . Ugyanazok a bánataik és örömeik voltak nekik is Selmecen, mint nekünk vannak Sopronban, s ugyanolyan kópék voltak ők is annakidején, mint mi vagyunk most . . . Természetesen az ilyen dolgok mindig a mi közös titkaink. Aki nem selmeci, legyen bár családtag, mégsem egészen beltag, és nem tudja teljesen megérteni ezeket a titkokat . . .

Aztán két idős firma emlékeinek hallgatása, a „hát arra emlékszel-e?" mondatfoszlánynak százszor és ezerszer való megismétlése mind csak arra való, hogy szorosabbra fűzze a köztünk való kapcsolatot.

Este, néha csak a havasi csillagfénynél, néha a hegyi kaliba előtti tábortűz körül, máskor villanyfényes teremben, fehér asztalok mellett feloldódik még az a kis feszélyezettség is, amely talán ott lappangott közöttünk . . . Mindössze egy szép diáknóta hatására . . . Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián, s milyen szép idő is volt az . . . A szíveink összedobbannak az övékével, érezzük, amint a selmeci aranyháló körülölel bennüket, és mi táguló szívvel énekelünk, énekelünk . . . Ők a mi firmáink, és mi vagyunk a balekjaik . . .

Istenem, milyen nehéz is elképzelni az első néhány gondtalan soproni év alatt, hogy valaha majd mi is fogadunk hozzánk érkező tanulmányutasokat, s hogy a magas hegyek közé bezárt, és a természet hatására megkeményedett, megkérgesedett szívünk ilyen fájón fog dobbanni, mikor ráeszmélünk arra, hogy mindaz, amit mi itt a fiatalok vidámságában végigélünk, az már számunkra a multé, és csak ilyen alkalmakkor jön vissza egy-egy ritka percben . . . Ma még hihetetlen nekünk, hogy majd egyszer elérzékenyülünk, és szemünk könnybelábad, hallgatva a dalt: „Fiúk, ha majd remeg kezemben e dús nedüvel telt pohár . . ." Mert ez a dal egyszer majd számunkra is valósággá válik.

Akkor pedig már ősz lesz a hajunk, és a minap elkövetett turpisságra csak úgy fogunk visszaemlékezni, mint egy álomra, mely már egészen elködösödött előttünk.

Pedig bizony valaha ez is elkövetkezik . . .

De ma még nem hisszük. Ma még tombolunk fiatalos jókedvünkben, járunk a napos hegytetőkön az ő oldaluk mellett, este ülünk a társaságukban vidáman dalolva, s indulunk haza Sopronba emlékekkel gazdagabban. A távoli jövőnek ilyenfajta elképzelése még nincs meg bennünk, de annál jobban tudatára ébredünk egy ilyen tanulmányúton annak, hogy mi mindannyian összetartozunk, legyen egyikünk az eldugott völgyecskében féligmeddig elfelejtett helyen lakó mérnök, másik ipartelepen dolgozó, esetleg súlyos problémákkal küzdődő vezető, vagy az egyetem padjaiban rajzoló görnyedő utánpótlás . . .

A közös mult, és a közös jövő mindig összekapcsol bennüket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Finnugor atyánkfiai.

Az 1700-as évek végén, amikor először volt szó a finn-magyar rokonságról, ez a feltevés nagy felháborodást okozott nemesi köreinkben. A reformáció százada óta tudósaink sokat foglalkoztak azzal, hogy megállapítsák, mily népekkel vagyunk rokonok. Legtöbb híve az ótestamentumi zsidósággal való rokonságnak volt. Akkor ez a körülmény még nem volt olyan dehonesztáló az emberek előtt, mint manapság, és sokkal jobban tetszett a dicső múltat kereső nemességnek, mint a „halzsírszagú" északi népekkel való atyafiság elmélete.

A múlt század második felében tudományos alapon végzett nyelvösszehasonlítás vitathatatlanul bebizonyította a finnugor származást. De csak nyelvészileg, mert másrészt az a felfogás alakult ki, hogy a török népekkel való keveredés következtében finnugor alapú nyelvünk ellenére testalkat szerint, sőt jellembelileg is, sokkal közelebb állunk a török népekhez. Így bár a tanult emberek tudták és elismerték a finn rokonságot, a kérdést a nyelvészek saját problémájának tekintették és maguk nem sokat törődtek vele.

A világháború után nagy fordulat következett be. Nekünk ekkor teljesedett be régóta kísértő nemzeti tragédiánk, a finnek pedig önálló és fejlődésképes államot alkottak. Eddigi életformánk csődje magunkbaszállásra késztetet, arra, hogy jobban megismerjük magunkat s ne idegen fajú népektől átvett formákra igyekezzünk építeni. Ezzel nagyobb lendületet vett magyarságunk mivoltának kutatása, de a rokonnépek iránti érdeklődés is. Aránylag nagy arányú idegenforgalom indult meg Finnország felé, egyre többen tanultak finnül, háromévenként nagy finnugor kultúrkongresszusok voltak. Számosan akadtak, akik tudományosan vizsgálták a finn földreformot, paraszti életformát, szövetkezeti rendszert, gazdasági berendezést, népfőiskolát stb. Mások meg, — mint Kodolányi —, irodalmi műveikkel szereztek barátokat a finneknek. Minél inkább megismertük őket, annál inkább kezdtünk felfelé nézni rájuk. Szinte közmondásos lett becsületességük, tiszta életük, egészséges életmódjuk, akik behatóbban foglalkoztak velük, nem győzték csodálni egészséges társadalmi életüket. Egyszóval egyre jobban irigyeltük őket jó értelemben vett irigységgel, s próbáltuk ellesni, hogy mi mindennek a titka, hogy azután nálunk is megvalósíthassuk. Az ország sorsának intézésébe befolyó emberek között is akadtak, akik elsősorban a finn példa alapján szerették volna megteremteni az új Magyarországot.

Ez nagyon reális gondolat: hisz évszázadokon át tapasztalhattuk azoknak a másfajú népektől átvett terveknek, elveknek, intézményeknek káros hatását, melyek ott pompásan beváltak. Természetes tehát, hogy ezen okulva, ezután a rokonnépet választjuk mintaképnek s ami ott bevált, nálunk is bizonyára be fog válni: megvan a helyes zsinórmérték, melyre mindig biztosan lehet számítani.

Igaz ez? Félig igen, de teljesen nem. A mai legreálisabb látás szerint ugyanis a finn lélek alapjaiban ugyanaz, mint a magyar, de külső megnyilatkozási formáiban sok tekintetben más. Ezt a közös alapot kell tehát megkeresnünk, amit náluk a svéd, nálunk a török, szláv és germán hatás erősen eltakart, de ami mégis lelkünk leglényege. Hogy ezt megtehessük, nem szabad közvetlenül a finnet és magyart összehasonlítani: mert hisz sok a közös európai vonás bennünk, aminek a lényegünkhöz semmi köze sincs. Egyetlen lehetséges mód, ha végigmegyünk az összes közeli rokon népeken, a legközelebbi orguloktól és osztyákoktól a legtávolabbi rokon finnekig. Amit így közösnek találunk, azt nyugodtan vallhatjuk lelkünkből lelkedzettnek, amire mélymagyarságunkat építhetjük.

Látjuk tehát, hogy a finnugor atyánkfiaival való foglalkozás nem öncél, hanem igazi magyarságunk tudatosításának egyik legfontosabb útja.

* *

A finnugor ősnép a Volgakönyök környékén elterülő erdős vidéken élt. Körülbelül 2000 évvel Krisztus előtt keleti és nyugati ágra szakadt. A keleti ág, az ugorok, az Ural keleti lejtőjére vándoroltak és ott váltak szét előmagyar, vogul és osztyák népre. A nyugati ág még vagy ezer évig együtt élt, azután szakadt szét permi és finnvolgai ősnépre. A permi ősnépről származnak a mai zürjének és votyákok, a volgai finnből a helyben maradt cseremisz és nordvin és az északnyugatra vándorolt észt, finn és karjalai népek. — Mindezek elmondása azért volt szükséges, hogy ennek alapján tisztán láthassuk a rokonsági fokot. Távolodó rokonság alapján tehát így szedhetjük őket sorba: vogulok, osztyákok, cseremiszek, mordvinok, zürjének, votyákok, észtek, karjalaiak és finnek. Ilyen sorrendben fogunk velük foglalkozni. Ebben az első cikkünkben legközelebbi rokonainkról lesz szó, a következőben a többiekről.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

De még a részletes tárgyalás előtt jó lesz őket számba venni, mennyien is vannak:

Vogulok 5.000, osztyákok 20.000, cseremiszek 400.000, mordvinok 1,000.000, zürjének 300.000, votyákok 450.000, észtek 1,200.000, karjalaiak 200.000, finnek 3,800.000, összesen: 7,375.000.

Ha ebbe még beleszámítjuk a Finn-öböl környékén élő töredék népeket, a világ más tájain, főleg Amerikában élő finneket, észteket s az esetleges természetes szaporodást, 8 millióra tehetjük összes rokonaink számát. Ez azt jelenti, hogy az egész finnugor népcsaládnak mi alkotjuk majdnem kétarmad részét. Hiába panaszkodunk, hogy milyen „rossz" helyre, germán, szláv és latin népek gyűrűjébe hozott minket a sors, tény, hogy a legjobb sorsunk még nekünk van a finnugor népek között. Az ott maradtak, mint látni fogjuk, nagyrész szétmorzsolódtak a kifejlődő orosz nagyhatalom nyomása alatt, s bár ma még vannak párezren vagy párszázezren, emberi látás szerint kevés remény van sokáig való fennmaradásukra. Az bizony elég sovány vigasz, hogy helyettük ottmarad testvérnépnek az orosz, amelybe beolvadtak. Bár alapja ennek is van, hisz annakidején egész Közép- és Észak-Oroszország lakossága tiszta finnugor volt, s az eltűnt törzsek nem mind harc által pusztultak el, sokan beolvadás útján: így sok finnugor került a kis népből hatalmassá fejlődött oroszba. Ezt a kérdést még alaposan meg kell majd vizsgálni tudományos módon.

Most pedig lássunk neki kitűzött feladatunknak, kezdjük meg az egyes népek tárgyalását.

VOGULOK ÉS OSZTYÁKOK.

E két nép sorsa, nyelve, életmódja annyira hasonló, hogy együtt foglalkozunk velük. Mint láttuk, a vogulok száma 5000, az osztyákoké 20.000, tehát együtt sincsenek annyian, mint Sopron lakossága. Viszont hatalmas, száz és ezernégyzetkilométerekre terjedő területen élnek. Mégpedig a vogulok Jekaterinburgtól északra, az Ural lejtőjén, az osztyákok pedig tőlük keletre, az Ob és mellékfolyói mentén. Kimondottan erdős vidékeken élnek, rendesen a folyók mentén apró falvakban. Telepeik nagy távolságokban vannak egymástól, ritka közöttük az érintkezés, úgyhogy a két apró nép keretein belül is több egymástól eléggé eltérő nyelvjárás alakult ki. Mindkét nép pusztuló állapotban van, valószínűleg nem sok idejük van már hátra. Pedig valamikor virágzó és erős népek voltak, erről tanúskodnak nagyszámú hősi énekük és az orosz krónikák is. Mikor a novgorodi orosz fejedelemség az 1200-as években nagyobb hatalomra tett szert, egyre erősebbek lettek az összecsapások az oroszok és jugorok között, ahogy együttes néven nevezték őket az orosz krónikák. A jobban európaisult, korszerűbb fegyverekkel küzdő oroszok erősebbnek bizonyultak, s névleg elismertették fennhatóságukat a „jugorokkal", ennek azonban politikai jelentősége nem volt, mert a rengeteg erdőkbe nem merészkedtek utánuk. Meg különben is, ekkor még erődített városaik voltak, nem volt ajánlatos országuk belsejébe hatolni. Rosszabbodott a helyzet, amikor az oroszok más népeket fogadtak fel a rablóhadjárataikkal sok kellemetlenséget okozó vogulok ellen. Az akkor már keresztyén zürjénekkel és a votjákokkal is nehéz harcokat vívtak, s így a rokonnépek egymást tették tönkre. Az 1400- és 1500-as évek folyamán egyre gyöngültek a vogulok és osztyákok. Végzetes lett azután rájuk a kozák Jermák hadjárata, aki III. Iván cár megbízásából végigdúlta telepeiket. Ezután komoly ellenállásról már nem lehetett szó: megadták magukat sorsuknak. Megindult közöttük a térítőmunka, idővel mindnyájan megkeresztelkedtek. De csak névleg, mert a legújabb időkig végezték pogány szertartásaikat. Számuk egyre apadt, orosz kereskedők rabszolgává tették őket saját földjükön, elterjedt az alkohol élvezete, az oroszoktól behurcolt betegségek. Ennek következménye azután a példátlan gyermekhalandóság és az egész faj magvaszakadása az orosz hatásnak legerősebben kitett területeken.

Mikor évszázadokkal ezelőtt harci szerencsénk lehanyatlott, mindinkább békésebb foglalkozásokba kezdtek, a régi idők csak nagyon gazdag népköltészetükben maradtak fenn. Ma főfoglalkozásuk halászat és vadászat. Ezekben rendkívül szívósak, bátrak és ügyesek. Nagyon jó ösztönük van az erdei élethez s még ma is sok bennük a kalandvágy. Szeretnek rémszarvast is tenyészteni. Viszont az egyhangúbb munkák, mint például a földművelés és házkörüli dolgok, melyek megszakításnélküli, egyenletes munkát követelnek, nem tetszenek nekik. Ezeket inkább az asszonyokra bízzák. Kezdeményezés és üzleti képesség egyáltalában nincs bennük. Ha egyszer jól érzik magukat, nem törődnek a holnappal. Ha van miből, jól élnek, ha nincs, akkor meg kevéssel beérik. Maguk között nyiltak, ha valaki idegen jóindulattal közeledik hozzájuk, ők is barátságosak és szives vendéglátók. Reguly Antalt, első köztükjárt tragikussorsú hazánkfiát, még negyven és múltán is hálával emlegették. (Reguly az 1840-es években járt köztük, Kőrösi Csoma Sándor szerint fanatikus

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ember volt, tökéletesen megtanult vogulul, osztyákul, cseremiszül — s a végén összeroppant, búskomorságban halt meg.) Szívesen játszanak, énekelnek, zenélnek. Hirtelenharagúak, de gyorsan megbékülnek s elfelejtik a veszekedésnek még az okát is. Másrészt önfejűek, ritkán változtatják meg elhatározásaikat. Becsületességüket nem ok nélkül dicsérik és erkölcsi életük is magasabbrendű, mint az orosz szomszédaiké.

Európai értelemben vett műveltségük elég alacsony. Az 1897. évi adatok szerint 450 vogul és 147 osztyák tudott írni-olvasni. Nemzeti érzésük csak az oroszoktól való különbözőségük tudatában nyilvánul, pozitív tartalma nincsen.

A szovjet uralom állítólag új fejlődést hozott az életükbe. Biztos adatokat természetesen nem lehet tudni, mert a hivatalos megállapitásokat nem ellenőrizhetjük. Az tény, hogy az utóbbi húsz év alatt vogul és osztyáknyelvű tankönyvek jelentek meg, mert ezekből Magyarországon is van pár példány. Csak az a kérdés, hogy külföldi propaganda céljára nyomták-e ezeket, vagy pedig csakugyan megnyíltak a bejelentett vogul és osztyáknyelvű iskolák, nemzeti tanítókkal. Végeredményben lehetséges, mert a Szovjet előzékeny volt azokkal a népekkel szemben, amelyek nem lehettek veszélyesek hatalmi politikájára. Erre mutat az is, hogy Zsirai professzor szerint neki birtokában van egy tanult vogul ember lelkes eszmékkel és tervekkel telt levele, mely a vogul népnek új fellendülésére és a halál révéből való kiszabadulására mutat. Most talán majd megnyílik az út feléjük is, s ezáltal többet tudhatunk meg róluk és többet segíthetünk rajtuk.

(Folytatjuk.)

Varga Domokos emh.

Kicsi János

Ebeszélés, írta: BŐGÉR ANDRÁS emh.

A Vácról észak Nógrádba vezető országút mentén az egyik kanyarulatban áll egy kicsi kunyhó. Sokat jártam, járok is arra — s még nem mentem el mellette úgy, hogy pillanatra is be ne kukkantsak. — Kicsi János lakik itt, aki nyáron az almafákat őrzi, télen meg az almaőrzés emlékeiből él kis családjával. — Négyen vannak. — Ha időm engedi, többet maradok együtt vele, ilyenkor sok-sok almát eszünk, mert ő csak azért eszik, hogy néha jobban essen — s járjuk a fák mentén, s megvitatjuk a politikai helyzetet. Mert nagy politikus ám Kicsi János. Nem egy képviselőnek adott ő már almát, s még most is adna, hanem hát valami közbejött .Ezt a valamit szeretném most kérem, illetve csak az ő szavait papírra vetni, — már amennyire ez egykét sorban lehetséges.

* *

Nagy tél volt akkor, már hetek óta nem járt felénk egy lélek se. Még a tejesek se tudtak bejárni a városba. Itthon se igen volt már élelmünk, de azért húztuk még az igát. Délre sült almát ettünk, hogy meleg legyen a gyomrunkban, este meg csak úgy nyersen.

Így ment ez vagy két hétig. S akkor beteg lett a kis Janó. A gyomrával lehetett valami baj, mert csak összehúzta magát, forgolódott, s nagyon meleg volt a kis teste. A bátyját is kitúrta maga mellől, pedig az csak örült, hogy jó meleg mellette az ágy. Az meg nem tudott hol aludni, mert csak két ágyunk volt, s köztem meg a feleségem között sem fért el. Éjszakánként a földön vacogott szegény, mialatt a kis Janó csak nyögött, sírt s mi nem tudtunk segíteni rajta.

Lassan a tűzrevaló is kezdett elfogyni, s az ajtón a hófúvástól már két napja nem lehetett kimenni, a szél meg egyre fújt, az ablakrepedésen beszitált a finom hó, csillogott tőle a szobában minden. Mi meg egyéb híján feküdtünk nap mint nap. Már járkálni se igen bírtunk. Egyik este a Janó nagyon rosszul lett, feleségem elővette kicsi fehér ingecskéjét, hogyha meghal, ráadja.

Sírtunk mindnyájan, könnyeink az asztalra potyogtak, sok a kis hókristályokkal egyesült vele. Azok elolvadtak s a gyertyafényben mint meg annyi gyémánt szem szikráztak.

S én elindultam. Ugy gondoltam, ez lesz az utolsó utam. Tőlünk jó messze, fenn a hegyoldalban volt egy kastély, oda akartam menni, segítségért.

A mindent belepő méteres hóban lassan, nagyon lassan haladtam, a szentjánosbogárnak ható kivilágított kastélyablakok felé. Órák óta mentem, s még mindig olyan messze voltam a kastélytól. Az izzadságtól vizes ing pillanatok alatt fagyott meg, s mint valami páncél vett körül. Újra neki fogtam. Megint pihentem. Sok pihenő köz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben, mikor minden erőmet elvesztettem, szállott meg az ördög. A kastély felől muzsikaszót hozott a téli szél. Szállt át a völgyön, a házunk felé, ahol talán éppen most hal meg a fiam, s akkor elvesztem.

Egyszerre erő támadt a lábaimban, s megindultam. Vitt valami, a szél, a kárhozat felé. Jókora botot törtem egy farakásból, s mentem. Egyre közelebb. Már az ablakokon is beláttam, ahol forogtak a párok. Valami furcsa szag jött onnan, a cigaretta, a bor, meg a parfőm keveréke. A konyhából meg a sült hús szaga vegyült bele. Émelygett a gyomrom, zúgott a fejem, s alig kaptam lélekzetet.

A parkban leültem egy padra, gondolkoztam. Be kellene kopogni, kérni! Adnának. Ugyanakkor gúnyos kacaj hallatszott az egyik ablakból. Nem! Nem kérek! Itt venni kell! Vérrel, ökéllel. Nem magamért, a fiamért.

S vártam. Szólt a zene, a poharak csilingeltek, nekem megfagytak a lábaim s cigarettát kerestem Az újjaim meg voltak gémberedve, s félóra kellett, míg csavartam egyet. Nem volt gyufám. Még ez is. Háromszor is átkutattam zsebeimet. Nincs Legalább gyufa lenne. Mit számított most fázás, éhezés.

Elhallgatott a zene. Búcsú szavak röppentek az éjszakába. S nekem megdobbant a szívem. Eloltották a villanyt, s csend ült a hegyre. A szél is elállt. Néha a kutyák vakkantottak egyet-egyet.

Egyszer csak nyílik az ajtó, s megjelenik egy égő szivarvég. Tudtam N. képviselő úr az, ő szokott még télen is este egyet sétálni. S valóban, ahogy lassan közelebb jött, felismertem feltűrt bundájáról. A söpört parki úton csikorgott a lába alatt a hó, s az előbújó hold hosszú árnyékot rajzolt mögéje. Időnként felvillant szivarja, az a szivar, melyből én is sokat kaptam, ha felém járt. Egyre közelebb jött. A számban összefolyt a nyál, ha a cigarettára gondoltam.

Most utána jön valaki. Igen, ez egy asszony. Felhúzva a szoknyáját, szalad. Most utólérte. Belékarol. Nevetnek. Megállnak, beszélnek, s újra kacagnak. Az asszony is rágyújt, fújják a füstöt, s megindulnak visszafelé. Én utánuk. Lassan, halkan, óvatosan.

Kérni kellene, — gondoltam — s az asszony válaszként nevet. Nem!

Megmarkolom a botot, közelebb megyek hozzájuk.

Igen, hátulról leütöm, az asszony megijed, elszalad,viszont lesz pénz, lesz orvos, s nem kell este, délben alma. Sült alma! Csak a szaga ne lenne olyan borzasztó.

Beértem őket. Most! — Nem, meglátják az árnyékomat.

Újra nevetnek. Csak ez a vérlázító nevetés ne lenne! S visszafordulnak. Elbújt a hold, s csak két parázs izzott velem szemben és észre vettek.

— Kicsoda maga, mit akar?

Szólni akartam, de a számban lévő cigaretta összeragasztotta az ajkaim. Kivettem.

— Méltóságos uram, egy kis tüzet szeretnék.

— Tessék, — szólt meglepett hangja s nyújtotta vastag, gyűrűs szivarját.

Az én sodrott, bűzös cigarettám füstje összekeveredett a szivar kellemes illatával.

— Köszönöm.

— Kérem.

Hátat fordítottak, s indultak a kastély felé. Én meg álltam, szívtam a cigarettám s nemsokára újra hallatszott egy búgó kacaj s én megindultam, lassan, nagyon lassan hazafelé.

* *

Ezt mesélte, s mint mondja, ettől fogva megszüntek politikai „kapcsolatai". S azóta velem vitatja meg a világ folyását. Szeret is engem, vagy csak a gyűrűs szivarjaimat, amit olykor-olykor viszek neki? Ki tudná!

Őrizgetem.

Őrizgetem a házat, a muskátlit,
Az udvarunkon álló oleandert,
A mosolyt, az otthont, a napsugarat,
Gyűjtögetem éveimet, ahogy félősen
Meghúzódnak a szívem alatt.

Őrzöm a tanyát, a Tiszapartot,
A fehér betyárcsárdát, a zizegő nádat,
A pásztortüzeket, — jaj! — rajongtam értük
Gyermekszerelmemet. Igen. Holtan fekszik
Játszadozni hívom, ahogy megbeszéltük.

Őrizem az estét — mennyit is beszéltünk
Pénzről, boldogságról, hideg történtésről,
Barátságos meleg sugárzott szeméből.
S ha kevesen látnak —
Megköszönöm százszor azt a csendes estét
Örökké szerető, halott Édesanyámnak.

BARCZI MÁTYÁS kmh

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ÍGY TÖRTÉNT!

„A selmeci bányászakadémikusok."

Közli: FALLER JENŐ bm.

Furcsán hangzik ugyan, de sajnos, úgy van, hogy a régi, selmeci diákélet bizar szokásainak, hangulatos, színes eseményeinek a maga idejében nem akadt megörökítője. Tassonyi Ernő: „Aki a párját keresi" című ötletes regényében megbecsülhetetlen értékű anyagot mentett meg ugyan az évszázados „Burschenschaft" életéből, mindnyájan érezzük azonban, hogy a feledhetetlen selmeci diákévek emléke csak a szívekben él, — történész soha nem nyúlt ahhoz.

Mondanom sem kell, mily becses nekünk, multat idézgetőknek minden kis adat, mely a csaknem két évszázados diákélet pusztuló epizódjairól szól s érthető, ha megszólaltatunk mindent, mit az elődök egykor idevonatkozólag följegyeztek.

A következőkben szóról-szóra közölt „A selmeci bányászakadémikusok" című kis közleményre Pákh Albert kitűnő hetilapjában, a „Vasárnapi Ujságban" (1865. évi XII. évf. p. 195—197.) bukkantam rá s annak talán nem is annyira szövege, mint „A selmeci bányászakadémikusok kávéháza, Az arany bányamécshez" föliratú rajzmelléklete ragadta meg figyelmemet.

„Az arany bányamécshez" címzett mulatóhely volt ugyanis valamikor az évszázados „Burschenschaft" hivatalos helyisége. Ott zajlott le hosszú évtizedeken át a hallgatók bensőséges, baráti életének minden mozzanata, ott tárgyalta meg a diákság ügyes-bajos dolgait, amint azt ma teszi az idők folyamán belőle kialakult Ifjúsági Kör keretében.

Helyét ma már legöregebb bányászaink is alig ismerik s így csak nehezen sikerült megállapítanom, hogy az a Szentháromságtér jobb szögletén erősen kiugró manzardtetős Szitnyay-ház első emeletén húzódott meg. Bejárata fölött — mely az épület Rózsa-utcai frontján, a volt bányatörvényszék déli sarkára nézett — hatalmas sárgaréz bányamécs lógott s helyiségeibe, — mint Tassonyi írja idézett munkájában — négy-öt lépcsőfokon kellett lemenni. „Idegen vendég akár kitörhette a nyakát rajta. Nem is ment oda filiszter, kizárólag a bursok gyülekezőhelye volt. És mintha színszerű akart volna lenni, benne még nappal is ott bujkált a sötét, mint valami bányában."

A derűs bursdaloktól hangos kocsma még 70—80 év előtt szorosan összenőtt a selmeci akadémikusok életével s ódon kapuit az 1870-es évek végén zárta be örökre, amikor a selmeci évszázados „Burschenschaft" megszűnt s tagjai, hosszú harc után, beolvadtak az időközben megerősödött „Magyar Társaságba", mely az „Arany bányaméccsel" szemben megnyílt, új vendéglőben, a „Szőllő"-ben ütött tanyát.

A csaknem 80 év előtt megjelent, kis ujságcikk egyébként a messzi szállt selmeci diákéletről a következőket írja:

„Az ódon bányavárosnak, Selmecnek gyönyörű fekvése van! Mint a gyöngy a tenger kebelében, úgy fekszik e város a völgyek mélyében, körülvéve kertektől s erdőktől, meredek, de fűdús hegyektől. A távol, régi időkben flandriai és alsószász gyarmatosok kezdték itt meg a bányák áldásdús mivelését. Azóta sok vihar vonult el a város fali fölött, melyek nem egyszer hamvadtak s pusztultak el, ellenséges elemek dúlásai következtében. E város is látta a mongolok ostromát, érezte a törökök pusztító erejét s Thököly és Rákóczi fejedelem idejében épp úgy volt tárgya a különböző pártok versengésének, mint a legutóbbi forradalmi mozgalmak alatt, amidőn a városház tornyáról majd a feketesárga, majd a háromszínű zászló lengedezett."

„Most csönd és nyugalom veszi körül a sokat szenvedett bányavárost s ha egyszer-másszor csatazaj riasztja föl éjjeli ágyából az álmodozó polgárt, akkor az legfeljebb a bányászakadémikusok csatája az éjiőrökkel, vagy egyéb filiszterekkel."

„A selmeci bányászakadémia nemcsak európai hírű nevezetesség, amennyiben nem ritkán történik, hogy távol világrészekből jött növendékek is látogatják. S a selmeci bányászakadémikusok élete egészen sajátságos, jó és rossz tnlajdonságokban egyaránt kitűnő. E sajátságok mintájául eredetileg a német egyetemekből átszivárgott „burzikóz élet" szolgált, mely azonban a viszonyok szerint itt egészen átidomult, sőt újabb időkben merő németségéből is vesztett s a magyar

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nemzetiségi színezetnek minden árnyalatát fel lehet benne ismerni, ámbár az akadémikusok túlnyomó része még most is távoli országok s népek fiaiból áll. A selmeci akadémikusok csak oly híresek voltak, mint maguk idejében a pesti jurátusok. Éppen úgy, vagy még jobban kitűntek az ivásban, verekedésben s a minden más efféle fiatalkori hirtettekben. Most e részben itt is változott már némileg a világ. De még a legvadabb

„A selmeci bányászakadémikusok kávéháza, Az arany bányamécshez."

időkben is híresek voltak arról, hogy szorgalmas tanulók, összetartók, áldozatkész pajtások s a világtól elszigetelt bányászatuk mellett is a világot mozgató eszmékért lelkesedni tudó, erőteljes fiatal nép voltak. Elevenség, friss, habzó életkedv volt főjellemvonásuk s a különféle nemzetiségek itt mindíg szép harmóniává egyesültek."

„Midőn legelsőízben érkeztem Selmecre — beszéli egy szemtanú — s tót szekeremen végigdöcögtem az irtóztató kövezeten, egy csoport bányászakadémikussal találkoztam, kik közül az egyik egy szalagokkal díszített malacot cepelt a hátán, míg a többiek dalolva s nevetve lépdeltek utána. Egy távoleső kocsmába tartottak, hol a kocsmáros szép leánya, Fanny szakácsművészetét akarták próbára tenni a süldővel, melyet egy ujonnan érkező süldő-akadémikusnak, vagy mint itt nevezik „tevének" (Kameel) akasztottak a nyakába, — ez lévén az első szolgálat, mellyel későbbi „róka" (Fuchs) nevére képesíti magát."

„Hát még mennyi más tréfát vittek véghez a jókedvű akadémikusok! Ha országos vásár volt Selmecen, akkor gyakran lehetett őket látni, mint lépdelnek seregesen, de egyenkint az ú. n. libamarsban, az egyes vásári bódék között, mintegy kergetőzve, valamennyi utcán végig, folyvást hallatva a vezény és üténszavakat, „Széna!", „Szal-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ma!". Télnek idején hányszor lehetett azon látományban gyönyörködni, hogy Selmec főpiacán, mint küzdtek az akadémikus úrfiak órahosszat, egész csatákat kemény hógolyókkal nemcsak egymás ellen, hanem valamennyi szomszéd ablaktábla és arrajáró „filiszter" ellen is. Ha e pajzán időtöltéseket valami járatlan idegen látta volna, könnyen megtörténik, hogy talán komolyan veszi a dolgot s pálcát tör a kicsapongó jókedv szilajsága fölött. Pedig mennyire igazságtalan lett volna az oly elítélés. Mert, aki azután elment az akadémiai termekbe s látta minő feszült figyelemmel csügg ezen életre való fiatal nép a legnehezebb matematikai s technikai feladványok titkos megfejtésein; aki látta kitűnő rajzaikat, ki jelen volt szigorú vizsgáikon s aki látta, mily kitartó buzgalommal másszák s járják be a környék aknáit s alagait — az bizonyosan nem kételkedett az erőteljes fiatalság tudományos és erkölcsi komolyságáról sem."

„Azonban időtöltéseik közt is van elég, mely nem oly vad jellemű, mint az előbbiek. Ott van a jeles tornaiskola, külön termekben ott üléseznek az ú. n. magyar, német, cseh és lengyel társulatok, hol a falakon e külön nemzetek legjelesebb férfiainak arcképei s zászlói díszlenek: amott a legszebb összhangban rákezdik a külön nemzetiségek tagjai nemzetük legkedvesebb dalait, miket lelkesedett tűzzel énekelnek végig, egy másik helyen ismét gyűléseket tartanak a munka, férfiasság, bátorság, honszeretet s más ily felbuzdító erények témái felett, hol magyar és német, lengyel és tót, egymással baráti kezet szorítanak s a sötét éjbe dörgik ki megrázó harmóniában ama régi, szívhezszóló bányadalokat. Aki mindezeket látja, elhiszi, hogy az ilyen akadémiából nemcsak jeles szakemberek, hanem férfias jellemek is léphetnek ki az életbe."

„A legmeghatóbb látvány azonban egy selmeci bányászakadémikus temetése. Ha egy ily ifjút kiszólít a halál társai vidám köréből, akkor tűnik ki leginkább a baráti összetartás szép példája s a bányászélet egész reménysége, örömével, bánatával."

„Az ily temetés mindig este megy végbez. A csillagok ragyogása mellett teszik sírjába a kiszenvedett bajtársat. A harangok méla kongása beszól a sötét hegyekbe, mintha az itt lakozó bányász szellemnek s lidérceknek akarnák tudtul adni az új vendég megérkezését. Az ősi bányaváros szűk utcáin nagy tolongásban kíséri a nép a halotti menetet, s a házakat a kísérők nagyszámú faklyái s bányamécsesei világítják meg. Komoly méltóságú végtelen gyászkiséret ez! Legelől a bányászzenekar lépdel s egy csoport akadémikus szabályosan sorakozva, hegyibotokkal és égő mécsesekkel. Középett van tömjénfüstfelhőkbe borítva a díszruhás papság, mely után a virágokkal s címerekkel díszített koporsó következik. A koporsón az akadémiai bányászöltöny s a bányászati jelvények láthatók, a holttestet akadémikusok viszik vállaikon, kik mellett szép bányászöltönyeikben ismét más, fehér szalagos akadémikusok lépkednek, fehér viaszfáklyákkal kezeikben. A koporsó után következnek a tanárok, a város hivatalnokai s tisztesbjei s ezekhez csatlakozik azután végtelen hosszú sorban az akadémikusok zömei, kiknek kezében száz, meg száz bányamécs lobog mely kísérteties fényt áraszt az egész menetre. Legvégül jön aztán nagy tömegekben a nép, közbányászok és mesteremberek, polgárok és parasztok, férfiak s nők — szoros rend nélkül, de mély csöndben s meghatva, mintha egy fejedelmet kisérnének sírjába."

„Igy vonul a menet lassan előre a gyászzene ünnepélyes hangjai mellett, a menet éléről időközönkint kihallik a fekete posztóval bevont dobok tompa panaszhangja, s az akadémikusok komor alakjai lassú, kimért léptekkel haladnak előre, mintha az utcák ablakaiból kinézegető szép leányok iránt minden érzék kihalt volna belőlük, mintha most minden gondolatjukat a meghalt bajtárs emlékének szentelnék. Végre a temetőbe érkeznek. A koporsót a sír szélére teszik le, a pap elmondja imáit, néma csend van körös-körül, csupán a fáklyák s bányamécsek percegnek rezgő fényt vetve az embertömegre, s a sírok emlékköveire. A beszentelés megtörtént, a koporsót leboesájtják a sírba s komor felséges akkordokban rákezdi az akadémikusok énekkara ama régi német bányász sírdalt: „Glück auf! Glück auf! in der ewigen Nacht! Glück auf! in dem furchtbaren Schlunde! (Áldás, áldás rád az örök éjben! Áldás rád a szörnyű mélységben!) Mint a földalatti szellemek kísérteties üdvözlete hangzik vissza a szomorú dal a temető sírköveiről s fehér kőfaláról. Mégegyszer mély csönd lepi el a tért! Azután háromszoros hatalmas kiáltásban tör ki a bányászok üdvözlete: „Glück auf!"; még háromszor fel-felemelik bányamécseseiket — s az elköltözött bajtársnak elkészült végső nyugágya s a nedves göröngyök boltozzák be örökre szűk lakát."

„A temetőből kiérve, újra sorakozik az akadémikusok csoportja. Híven teljesítették meghalt társuk iránt a barátság kötelességeit, ápolták betegsége alatt, virrasztottak halotti ágyánál s az ő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

karjaikban álmodta utolsó szép álmát hazájáról, szeretteiről, — eltették örök pihenőre s most újra az élet áll elő követeléseivel! A zene ismét a csapat élére áll, egy vidám induló hangjai zendülnek meg s gyors tempóban történik a bevonulás a városba, a közös gyülhelybe, az akadémiai kávéházba. Az ünnepélynek vége van s a vidám bányásznövendékek különböző irányokban széledtek haza."

„A selmeci bányász akadémiával egy erdészeti akadémia is össze van kötve, mely épp oly kitűnő anyagi és szellemi segédeszközökkel ajánlkozik, mint emez. Ez is, mint amaz, éppen oly fontos, mint egyedüli ilynemű tanintézet hazánkban s annál kellemetlenebbül hat országszerte azon legközelebb felmerült hír, hogy ezen erdészeti akadémiát Selmecen felsőbb helyen megakarják szüntetni s az ország határán kívül eső Mariabrunnba (Ausztriába) szándékoznak áttenni. Ezer ok szól emellett, hogy ez ne történjék s bízunk az illetők belátásában, hazafiúságában és a sors jóvoltában, hogy ez nem is fog megtörténni, hanem hogy, mint eddig, úgy ezen túl is, Selmecen lesz a hazai bányászok és erdészek előkészítő iskolája!"

Útmutató

Erdészeti Lapok 1942. június.

Modrovich Ferenc e. i. dékán: Karunk térbeli fejlesztése. Az összeomlás és az ennek következtében beállott mérnökfelesleg jelentősen éreztették hatásukat ősi Alma Materunk fejlődésében. A főiskola elnéptelenedett. 1928—29. tanévben értünk el a mélyponthoz, amikor a beiratkozott hallgatók száma 120. Az országgyarapodás alkalmával hirtelen emelkedés áll be, és ma már a hallgatók száma: 500. Ebből az erdőmérnökhallgatók közel 300-an vannak. A további emelkedés várható, mert eddig csak az első és másodéven mutatkozik a területgyarapodás hatása.

A világháború előtti Magyarországon 2000 erdőmérnök működött. A mai határok között 1200 Erdély teljes visszatérése után 1600 erdőmérnökre lesz szükség. Ha ez a keret kitöltődik, akkor 8—10 év mulva a mai viszonyokkal szemben, miután oklevelet általában a hallgatók 60 százaléka szokott szerezni, 70—90 elsőéves hallgatóra számíthatunk az elkövetkező nyugodtabb időkben.

A hallgatóság létszámának emelkedése nagy feladatok megoldását teszi szükségessé. Annak idején a főiskola a hallgatóságnak a nyugatmagyarországi fölkelő harcokban tanusított hazafias magatartásáért a volt honvédfőreáliskolát kapta meg. Az épületek a mai viszonyok mellett szűkeknek bizonyulnak és ezért szükség van új építkezésre. A múlt nyár folyamán megindult egy új matematika-ábrázoló geometriai tanszék építése; egy 220 férőhelyes előadó; 135 férőhelyes rajzterem nyer itt elhelyezést. Szükség van új vegytani épületre is. Ezáltal meg lehetne szünteni a jelenlegi tarthatatlan helyzetet is, egyben az egyetem 70 ezer kötetes, jelenleg a nedves pincékben sínylődő könyvtára is méltó elhelyezésben részesülne.

Súlyos a lakáskérdés is. **A városban található kiadó szobák egy része még a legelemibb egészségügyi követelményeket sem elégíti ki, a jobb szobák árát pedig a hallgatóság alig tudja megfizetni.** A kari internátusban és a Szent Imre kollégiumban a hallgatóknak csak 12 százaléka nyer elhelyezést. **Ez a helyzet sokkal rosszabb, mint bármelyik más vidéki egyetemi városban, ahol a hallgatóság 49—80 százaléka internátusokban lakik!** Az orvoslás mulhatatlan szükségességét Sopron város is belátta, amikor nagylelkűen 400 ezer pengőt és ingyen telket szavazott meg internátusi építkezésre. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr pedig állami támogatást helyezett kilátásba.

Az anyagbeszerzési nehézségek ellenére remélhető, hogy az építkezés még ezen a nyáron megindul. Az internátus 160— 180 hallgatónak ad férőhelyet és így a Szent Imre kollégiummal együtt a hallgatóság 30 százaléka nyer elhelyezést. Az internátust a Jacobi szivarkagyár mögötti telken építik fel. A később építendő vegytani épület részére a jelenlegi tenniszpálya volna a legalkalmasabb Ha a kar a Jacobi gyár telkét is meg tudja szerezni, akkor egyetemünk kiépítése és fejlődése a legjobb úton fog haladni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Isten veled!

Elballagtál hát Te is, vén diák, most már filiszter. Végigmentél még a Várkerületen, melynek ódon macskakörmeit oly sokszor róttad, belenéztél a Deák-tér szökőkútjának vizébe, megsimogatott mégegyszer lágyan ölelő karjával a Lövérek fenyvese, felnéztél a Károlyvár kedves tornya felé is, elmentél még egyszer minden olyan helyre, ahova kedves emlékek fűznek szétszakíthatatlanúl és örökre. És minél több helytől búcsúztál el, annál jobban összeszorul a szíved. És könnytelen búcsút vettél az Alma Matertől is, ettől a szigorú, de mégis ezerszer áldott Anyától, melyért, ha újra kell, ismét szívesen adjuk életünket, s melyet rajongva szeretni nem szűnünk meg soha. Aztán be kellett húnyni a szemedet, hogy lecsendesedjen lüktető véred. És azután el kellett búcsúznod tőlünk is, barátaidtól, akik testvéredne valljuk magunkat. A búcsúpohár keserű volt már, alig mertünk egymásra nézni, de azért tréfálkoztunk és igyekeztünk nevetni, mert mi nagy gyerekek szégyeltük volna egymás előtt, ha elho mályosul a szemünk. És mikor a cigány selmeci nótával akart búcsúztatni, nem lett belőle dal, mert csak vonaglott a szánk és bele kellett harapni az ajkunkba. És szótlanul kisértünk ki az állomásra, nem akartuk zavarni szavakkal az utolsó percek emlékezését. És vártuk a vonat indulását, vártuk, mert nagyon fájt ez a csend. Azután megöleltük egymást, kemény férfi szorítással megfogtuk egymás kezét és megpillantottuk egymás szemében a közös örömök és fájdalmak édesbús emlékét. Komoly tanulás, vidám mulatások, kedves, apró diákcsinnyek, amiket mind együtt éltük át, eszünkbe jutottak egy percre. Éreztük, hogy ezek olyan fonalak, melyeket nem szakithat el az idő sem, sem egyéb hatalom. És vadúl dörömbölt bennünk egy hang, mely Selmec kövei közt is ugyanazt kiáltotta, hogy : csak el ne szakadjunk soha egymástól.

A vonat indult, elfordultál egy kissé, mert bizonyára a Te szemed is csillogott, mint a mienk. De azért kemény férfimódra lenyeltük a könnyeket és mosolyogva intettük feléd: „A viszontlátásra!" Igen. A viszontlátásra. Mert láttuk a szemedben, hogy úgyis visszajössz nemsokára. Visszahoz a Lövér balzsamos levegője, a Várostorony patinás kupolája, a kezünk szorítása és a szeretet, melyet nem mondunk ki, de mely erősebb annál, amit ki szoktak mondani.

És Sopron mindig anyai szeretettel és mi tárt karokkal várunk Téged. **Posgay Lajos emh.**

FALUM.

Simogat most ez a harangzúgás . . .

Korom éjszakában
Úgy meredsz félve
Görbe házsorokkal
Furcsán előre
Bölcsőm, falum
Vihart sejtő nyáj.

Szeretlek falum.

A vaksötétben pislognak a fények
A rohanásom itt mindig megáll
Lelketfaló városjárásokból
Botorkálva csak visszatalál.

Sötéttel birkózó párás hajnal.

Az én falumban pislognak a fények
Az én falum most még jobban szeret
Otthon is van harag, bűn, meg bánat
De a falum meg nem csalt engemet.

Két szemem most vak jövőbe téved:

Ha messze visz majd kóborló utam
Eltörpülsz, majd emléked ég bennem
Hogy itt találom meg újra magam.

A templom telve, zúg az örömének
Olyan hittel, hogy nem is hiszem
S húsvéti színes szép zsolozsmázásban
Kérő lelkem oda beviszem.

És szól az ének, szól a zengő ének:
Rövid az élet, ki jár csendben véled
Ha könyörtelen messze visz az út
Ha egyszer látod, nincs senki barátod
Az élet mögötted lassan elfakult
Ha egyszer elhullnak a váró remények
Ha egyszer kialusznak a fények
Maradj meg nékem, emlékben, mesékben
Görbe házsorokkal, kisember sorsokkal
Harcos civódással, templomos imáddal
Szegény falum.

Simogass, simogass harangszó.

B. M.

A június 3-án tartott dékánválasztó bánya-, kohó- és erdőmérnök kari ülés dr. Tárczy-Hornoch Antalt, a geodézia és bányaméréstan nyilvános rendes tanárát az 1942—43. tanévre egyhangúlag dékánnak választotta meg.

Az 1942—43. tanévre a beiratkozás szeptember 1—15. tart. Az első évfolyamra beiratkozni szándékozóknak felvételüket júl. 16.-augusztus 15. írásban kell a karnál kérelmezniök. Részletes felvilágositást a „Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatala, Sopron, Gömbös út 4." nyújt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

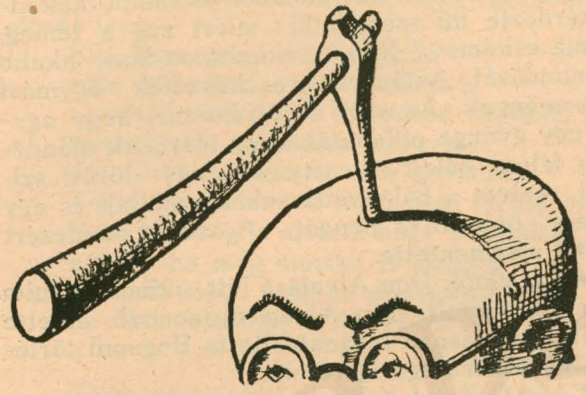

TAGLÓ.

V. J.

Gyártja: Agy távollétében Tröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Dezső emh.

Örömmel közöljük kedves Olvasóinkkal, hogy i. t. Főtaglósunk, szeretett Dezső bácsink, komoly katonai szolgálata közben megírta komoly irodalmi értéket képviselő regénye folytatását, amit itt közlünk.

'Uccu Ámor gyer' ide, avagy a rózsaszínű sarcophag

IV. fejezet.

Honduras csipkés partjai úgy bontakoztak ki a lilaszínű homályból, mint a magyar válogatott csatársor támadásai a horvátok ellen. Véletlenül, keservesen. Bogumil felsóhajtott mint egy nyugdíjas jellemszínész és fogta magát, valamint böröndjeit s hevesen partraszállott, akárcsak az angolok Norvégiában. Sötéten, szinte menekülésszerű bátorsággal.

A nap ellenállhatatlan erővel ontotta a tavaszt. A virágok pajzán vigyorral kacérkodtak a röpködő méhekkel. A hímvirágok féltékenykedtek. Bogumil nem várta meg a jelenet végét, hanem Tegusigalpu — Honduras fővárosa — legelőkelőbb hoteljében „A kényelmes koporsó"-ban szállt meg, hogy kipihenje az út fáradalmait. Két doboz gyufát és egy lábvizet vett s aztán nyugovóra tért. A nehéztestű álomistennő éppen landolni készült Bogumil acélkék szemeire, mikor egy egy tartósjellegű ordítás reszkedtette meg a lyukas szúnyoghálót. Bogumil felpattant mint egy lepénzelt boxbajnok, gyorsan felöltözött és kirohant az utcára.

A csillagok álmosan bóbiskoltak az égen, — nem csoda, hiszen késő volt már — a hold kajánul röhögött, és merész kacaja beleolvadt az éktelen lármába. Az emberek kisebb-nagyobb csoportba verődve, hevesen vitatkoztak és időnként egy-egy kés merész suhanása pótolta a hűsítő légáramlatot. Bogumil az egyik lámpa alatti csoporthoz lopakodott és igyekezett megfigyelni, vajjon mi képezheti eme heves vita tárgyát. Éppen akkor a lámpa alá ért, akkor cáfolta meg az egyik polgár azt a közhiedelmet, hogy a spanyolok forróvérűek. Már teljesen kihült.

— Legyen neked könnyű a paplan — mondta Bogumil búskomoran és máris minden figyelmét a csoport közepén álló, feltűnően csinos hölgyre összpontosította, aki hevesen gesztikulált és búgó hangon döngicsélt. Juanita megérezte, hogy figyelik, tehát Bogumilra nézett és mindkettőjük szempillája kitágult.

— Folytassa senorita — susogta Bogumil és a hölgy tovább feszítette a húrt. Bogumil többször igen helyesen helyeselt. Ez megnyerte a tömeg tetszését. A hölgy hirtelen pontot tett egy mellékmondata végére. — Jöjjön — mondta parancsoló hangon, belekarolt és elindutak a „Dermedt csendről" elnevezett parkba. Pár szóval elmagyarázta, hogy a köztársaság elnöke ellen van némi kifogása az istenadta népnek és egy kisebb fajta lázadás készül nagyobb öldökléssel tarkítva. Vázolta a tarthatatlan állapotokat, kijelentvén, hogy már közel két hónapja elnök regnor Bamba, de még nem tett semmit. Bogumil fel volt háborodva és egy kerekded beszéd keretében kifejtette nézeteit, majd véletlenül célzást is tett arra, hogy ő meg tudná változtatni a helyzetet. Ez hatott. A nő egy hangosat sóhajtott, Bogumilhoz vonaglott és leheletszerűen megcsókolta a jobb fülcimpáját. Bogumil viszonzásképpen bal könyökön csókolta Juanitát — miközben szíve lágyan búgott. Aztán leültek egy agyonszurkált padra és megállapodtak, hogy Bogumil fellép elnöknek. Juanita biztosította őt szerelméről és sikeréről. Juanita magára vállalta, hogy összehívja a tömeget másnap este 8-ra a hullaházba, ahol Bogumil megtartja majd programmbeszédjét. Ajkuk lágyan összeforrott egy pillanatra. Egy félóra mulva szemlesütve mentek hazafelé mint két pajkos csikó. Az öreg fák mosolyogva bólogattak, a faital csemeték „oly jó volna boldog lenni te veled" kezdetű ősi spanyol dalt dúdolták zajos csicsergéssel. Egy-két haldokló próbált kontrázni méla hörgéssel, de nagyon sikerült.

Másnap este a tömeg óriási ovációval fogadta Bogumilt. Zavartan, de magabízóan állott a pódiumon. Először félénken, mint egy halkszavú

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zsinatnok lopta be magát a tömeg fülébe, majd egyre erélyesebben követelte az elnök eltávolítását. A maga programmját is vázolta, mondván, ha elnök leszek, azonnal leszállítom a rum és a pálinka árát és felemelem az állami hullaházak számát. Óriási tapsvihar követte ezt a korszakalkotó bejelentést. Aztán megbeszélték a haditervet.

Az elnök temetése három nappal később volt. Jóformán csak hitelezői kísérték el utolsó útjára. Ha pechük volt is, de úriemberek voltak. Csak ők siratták a megboldogultat, aztán leitták magukat a temető büfféjében.

Másnap délelőtt összeült a köztársaság tanácsa és „meghalt az elnök, éljen az elnök" jeligével egy jégszekrényen közfelkiáltással elnökké választották Bogumilt. Többek között Juanita is boldog volt, hiszen a vőlegénye lett az elnök. Bogumillal elhatározták, hogy három hét mulva megtartják az esküvőt.

Egy hét az ismerkedéssel telt el. A következő héten az esküvő előkészületei kerültek előtérbe úgy, hogy az államügyek állandó pangásnak indultak. Egy szép csillagos este azzal a szent elhatározással feküdt le Bogumil, hogy másnap kiadja rendelkezéseit és ezzel normál kerékvágásba tereli az állam ügyeit.

Éjfél körül felriadt álmából és méltatlankodva kérdezte hű szolgájától: miért zúg a tömeg, kívánja eskümet? Nem ó, mondta az inas, inkább a lemondását. Aztán rohanva követték egymást az események. Az volt a szerencséje, hogy egyszer egy gyönge pillanatában az inasának ajándékozta félpár bélelt síkesztyűjét, egy törött szigonyt, melyet a bálnavadászok használtak és egy „Villám" önborotva pengét. A szolga mindezért hálából megmentette.

Az új elnök Don Alvajáró lett, akihez Juanita azonnal átpártolt. Don Alvajáró azonnal elvette Juanitát és másnap foganatosította Bogumil történelmi nevezetességű ígéreteit.

Juanitával a hajóállomáson találkozott össze, aki csak annyit mondott neki: Bogumil olyan balga vagy, mint egy texasi csorda. Jobb ma egy új elnök pénzzel és ranggal, mint tegnap egy bukott. Pá drágám!

Bogumil úgy érezte, hogy ez a nő mély barázdát szántott lelke ugarjába. A nap ma sokkal lustábban mászott le kötélhágcsóján, mint máskor.

(Vége következik.)

IRODALMI NÁSZÚT, AVAGY A TÜKÖRBE NÉZŐ MAJOM.

Motto: . . .„miért írok én mindig csak
szerelmes verset?
Mert a Föld forog, a majomnak
farka van, s mert szeretlek."

A versírás az emberiség történelmével egyidős és állandó jellegű fogalom. Mert mondd, ó nyájas olvasó: van köztetek egy is, aki bizonyos szép tavaszi estén nem képzelte magát Tihany riadó leányának, aki szabadságát Sopronban töltve, a következő örökbecsű sorokkal gazdagította amugyis dús lírai költészetünket:

„A Panoráma-úti fapadon
derekadra simult rettentőn a karom,
a szemedbe néztem s rögtön láttam benne,
minden könyebb volna, csak pár pengőm lenne.
De mivel hogy nincsen, eszem azt a kökényszemű kis szádat!
Madzag a húzója . . ."

Eme valóban magasröptű bevezetés után talán térjünk is a tárgyra. Szóval, mikor a fentnevezett kis középiskolás-leánykával üldögéltem az imént aposztrofált fapadon, szegényke nagy keserveit panaszolta: irodalmi zálogáz az ember feje így érettségi előtt: Oly sűrűn zsongnak fejemben a naftalinszagú költemények, mint idény közepén a Lövér-szállóban egyesek. Hozzád fordulok tehát, mint közismerten közismert versfaragóhoz, hogy nyújts röpke áttekintést irodalmunk kiválóbb alkotásairól és szemléltesd nekem az egyes irodalmi műfajok mikéntjét."

Ki tud egy tavaszi estén női óhajnak ellenállni? Én sem . . . Kellemes megszakításokkal tarkítva, elkezdtem tehát irodalomtörténeti előadásomat. Romantikus este lévén, első órám anyagául a költészetet választottam.

Ha a homályos allegóriákkal teletűzdelt prózát meghatározott hosszúságú és érthetetlenségű sorokra bontjuk, megkapjuk a verset. Az ember csapongó hangulata szerint több vál- és alfaja van. Így van többek között:

Bölcselkedő vers.

Ez oly válfaja a verseknek, amelyben vezergondolat uralkodik. Lényeges verstani követelmény, hogy ezt a gondolatot senkisem értheti meg.

. . . Párisban jártam, láttam szemérmes Farkas-lányokat . . .
Jöttek rohanva, hajukat kibontva. Kontra!
Ach, mért születtem e világra!
Midőn a Nilusban lábadat mosod,
kék petrezselyemmel a nyakadon . . . .
Indus . . . bacillus . . . zöldszemű atom . . .
szeretnélek látni a ravatalon.

Az epikus vers.

Olyan versfajta, amely hasonlatos a rétestésztához: az idő rövidsége és jó atyád szigorúsága miatt ebből hosszabb bemutatót nem is tarthatok. Elégedj meg pár lényegbevágó sorral:

A kis Eszti ma este sírva jött haza,
Könnyeitől az utca végig ázott,
így az öntözőautó — ó, takarékosság! —
el sem hagyta aznap a garázsot.
Sár volt, az emberek ijedten tipegtek,
két tojásoskofa csónakon ment haza,
Esztike csak sírt, sírt, sírt,
Sírt, sírt, sírt, sírt . . . . . .
. . . még mindig csak sírt, sírt . . .

Szóval röviden: Esztike azért sírt, mert a cipője, igen a cipője . . . áldozatul esett a legújabb városrendészeti munkálkodásoknak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az óda.

Itt nem is adok magyarázatot; egy példa elegendő lesz.

Bús, borongós íróasztalodnál
zöld tollszárad rágcsálgathatod,
s remélheted, hogy tollszárad végéből,
megszületik majd napi szózatod.
Jó „Clió"-m, ha erre, erre gondolsz,
Történelemkönyved mért nem tartod otthon?
S ha háborog is szíved, hogy a fiatalság
néha-néha még moziba is elmegy,
nyugodj meg: nem az erkölcs-csőszök,
de ifjak írják ma a történelmet.

A népköltészet.

Végy árvalányhajat, kösd körül Görbe Ferkó vérével, pirítsd meg a Hortobágy izzó napsugarán, fokosnyélre tűzve és lassan forgatva, majd fűszerezd némi népies kiejtéssel, adj hozzá néhány csepp Tiszavizet és tálald fel pusztai holdvilágnál, száz szál gyertya mellett, darumadársalátakörítéssel, az éhes betyárok klub-asztalára.

Az ívóban kettészakadt a nóta,
Görbe Ferkó vére hull a pallóra.
Faluszélén ácsolják a keresztfát,
árva kislány siratja a babáját.
Hortobágyi darumadár fészket rakott a kéményen,
sír az ég is, a madár is szegény betyárlegényen.

Hangulatkép.

Mindennapi életkép kiragadása bizonyítja, hogy a hangulatkép: az a versfajta, amelyet akkor ír költő, ha semmi hangulata — és főképpen témája — nincsen.

Tél van, meghasadt az ég,
a földön fehér lepel,
a kéményt hó lepé el,
melyen egy gólya kelepel.
a gólyán nincsen lepel.
Mellette egy lepke lebben el,
ez azonban nem kelepel,
pedig rajta sincsen lepel.

És most: a versek Csimborasszója, Károlymagaslata, netovábbja:

A szerelmi vers.

Kellemeid dús bájvirányain
két szürke szemem éhülten legel;
ha kél a napfény, vagy ha bár lenyugszik,
hő vágyan, érted, érted vesszek el . . .
szívem, mint liliom, oly halovány;
szeretlek, Euláliám!

Ha kisded júh legel a zöld mezőben,
vagy bár a bokor reszket estelen,
midőn a dalosmadárka rászállott,
szívemben képed egyre megjelen;
ezért bús szívem néha még vidám;
szeretlek, Euláliám!

Legyek kő, amelyen lábad lépked,
hajadba tűzött hervatag virág,
ha szólsz, ha intesz, szüm örömre lobban,
csodás dalt hárfáz az egész világ;
s mert Te vagy a legszebbik leány,
szeretlek, Euláliám!

Oh, emberek, ha tudnátok valómat:
belül parázsló tapló vagyok én,
mely tűz nem acél s kova szüleménye,
de ott ég ideálom két szemén:
ennétek főztjét, látnátok ruháját,
zöldeskék haját ha simogatnátok,
bariton hangját hogyha hallanátok,
és szörnyű kéjjel végigborzongnátok,
ha elénekel egy-két áriát,
ti is imádnátok Euláliát!

Csoda-e, ha ezek után a fentemlített kislány az érettségin általános meglepetésre kitűnő eredménnyel esett át? Tanára, a szemüveges irodalmi szaktekintély (akinek honi és külföldi szaklapokban több cikke jelent meg, amelyek bizonyossá tették, hogy az irodalomtörténeti tanításnak egyetlen biztos módja a memoriter és hogy Szerelemffy Boldizsár koszorús költőnk nem Alsóbóléndekpatakfalván született, hanem Felsőpatakbóléndekfalván, továbbá, hogy nevezett Szerelemffy Boldizsár költészetén kortársa, a hottentotta lírai irányt képviselő Holdmezőssy Aurél befolyása észlelhető, szóval a nevezett irodalmi szaktekintély szemüvegét levéve, megállapította: „Mucika, magácskában tehetség szunnyadoz."

(De még milyen tehetség! Látták volna a sétánkat a Panoráma-uton . . . A szerk.) (Nem vagyunk rá kíváncsiak! — A főszerk.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

„Doborjáni énektársulat" jeligére. Felháborodott levelét megkaptuk, az illetékes balekot egy utcai seprő kíséretében kioktattuk az éjjeli zene mivoltára, egyben bocsánatkérésünk jeléül meghaitjuk hő szerelmünk zászlaját, melynek árnyékában már eddig is sokan sütkéreztek.

„A soproni történelmi újságírás muzsáia" jeligére. Irására június 12.-én szóban megadtuk a választ.

„Dezső Bácsi" jeligére. Borotvaszappanodat itthonhagytad. Képzeliük, milyen pihés lehetsz.

„Ady II.", „Egy hű előfizető". stb., stb. jeligére: Verseik egyelőre nem közölhetők, iratkozzanak be a „Tagló" irodalmi óráira. Amennyiben hajlandók kihagyni költeményeikből egyes kitételeket (.... lement az ég, de balfelén nem jöttek csillagok, Ha nem szeretsz, én meghalok, én meghalok, és meghalok"; „Ó, jövendők ifjú, nagy titánja, tördeld szét apró bilincseidet, hogy megtalálhasd újra azt, mi érték: a zálogjegyet s más kincseidet" stb., stb.) verseiket esetleg benyújtjuk a magyar parnasszus hatvan éven felüliekből álló zsűrijének.

„Háborgó kislány" jeligére: Már megnyugodott? Kár, hogy annyira felizgatta magát! Árt a szépségének!

„Békéscsabai" jeligére: Áthelyezését kitörő örömmel fogadtuk. Nem fog hiányozni. A gyerekszobája nagy hatással volt ránk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Sport-e a céllövés?

A mai háborús időkben egyre gyakrabban vetődik fel az a gondolat, hogy a céllövést, mint a honvédelem egyik fontos eszközét kell szorgalmazni. Mindennek ellenére a nagyközönségnek a céllövésről ferde fogalmai vannak.

Igy történhetik meg az, hogy a legtöbb ember, aki maga sohasem volt és nem is akart lövész lenni, teljesen hamis képet alkot magának erről a sportról, sőt annak sport-jellegét is kétségbevonja. Az utóbbit tapasztaljuk olyanoknál is, akik próbálkoztak ugyan céllövéssel, de minden eredmény nélkül. Az ilyenek nem átalják azt sem, hogy a hibát a fegyverre vagy a lőszerre fogják.

Ahhoz, hogy valaki átlagos céllövő legyen, nem kell tehetség, sőt szorgalmas gyakorlás útján feljebb is viheti. Azt azonban már ritkábban tapasztaljuk, de annál örvendetesebb jelenség, hogy a kezdő lövész hirtelen ugrik ki azok közül, akikkel együtt kezdte.

Sokak szerint a céllövéshez elsősorban jó fegyver, másodsorban jó szem szükséges. Igazuk van, de csak részben, mert az igazságnak csak az egyik felét mondják meg. Elhagyják azt, hogy az egészséges szervezet és a még egészségesebb idegzet annyira kiegészítői a jó fegyvernek és jó szemnek, hogy bármelyik elhagyása esetén is hiába próbálkozunk, eredményt elérni sohasem fogunk.

Csak egészséges test képes órák hosszat nyugodt lenni, csak erős idegzet tudja a testet, a szervezetet kordában tartani. Az idegek munkája mégis az elsütés pillanatában hág a tetőfokra. Visszaszorított lélekzet, teljesen összpontosított figyelem, nem is egy, hanem három helyre (nézőke, célgömb, célfekete) s ezen felül még a reflexek munkája, mert kilengés mindig van, ha mástól nem, attól, hogy a lövész kezében lüktet a vér, s az esetleg egy-két tizedmilliméteres lengés közben úgy kell elkapni a megfelelő pillanatot, hogy az eredmény ne legyen csúfos. Különösen áll ez a céllövőpisztolynál is, amikor általában nyújtott karral tartva a pisztolyt, lövünk az 50 m-re levő célba. Versenyen pisztolynál 60 lövés szokásos. Próbálná valaki a karját akár pisztoly nélkül is, másfél-két órán keresztül előretartani. A lövész pedig közben nem pihenhet, karja csak a töltéskor mozog, célzás közben pedig óvakodik attól, hogy ujja a gyorsítóval ellátott billentyűhöz érjen, mert már 1 gr. erő esetén is rohan az ólommag s a célfeketét csak messziről vagy egyáltalán nem látja.

Nálunk, az egyetemen, leginkább az erdészektől elvárják, hogy a fegyverrel jól tudjanak bánni. Szükség is van erre, nem is éppen a vadászat miatt. Értem ezen a luxusvadászatot. Nem minden jó céllövő jó vadász is egyúttal, de jó vadásznak jó céllövőnek kell lennie. Műveljük tehát a céllövést, mint okszerű vadászat elengedhetetlen kellékét, s műveljük, mint az őrét és biztosítékát, súlyos esetben nemcsak az egyén, hanem esetleg egy ország életének.

Ezért tudunk örülni annak az eredménynek, amelyet a Soproni Műegyetemi AFC ért el június 21.-én a Soproni Vasutas Sport Egylet rendezésében megtartott országos nyilt kispuskaversenyen. Céllövőink fiatalok, de nagy igyekezetüknek fényes bizonyítékát látjuk abban, hogy tíz, köztük több nagynevű és nagymultú egyesület közül a mi csapatunk végzett első helyen 1236 körrel. A csapat tagjai a következő eredményeket érték el: Öllős Gusztáv 274 kör, vitéz Huszár Endre 268, Koren Pál 267, Sali Emil 266, Lénárt László 261 kör. Öllős Gusztáv fenti eredményével kategóriájában az első díjat nyerte, vitéz Huszár, Koren és Sali pedig a 3., 4. és 5. helyen végeztek.

A nemzetközi számban a megfelelő kategóriában 18 induló közül az első négy helyen SMAFC versenyző végzett: 1. vitéz Gusztáv Endre 537 kör, 2. Öllős Gusztáv 534 kör, 3. Sali Emil 531 kör, 4. Koren Pál 528 kör.

Junius hó utolsó és július hónap első napján volt az országos főiskolai céllövőbajnokság és azon az aránylag kicsi, de lendületes versenygárdánk ott is elfoglalta a neki megfelelő helyet.

Júniusi eredmények:

Az egyesületi bajnokság első fordulója után továbbra is szorgalmasan edzettek atlétáink és vasárnapról-vasárnapra versenyeken vettek részt,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

többnyire sikerrel.

Június 7-én Madas, Szuromi és Balás a budapesti MAFC kiegészítése képpen Pestre utaztak a Speidl vándordíjas atlétikai versenyre. A gyönyörű vándordíjat a világháborúban hősi halált halt Speidl Zoltán, magyar bajnok és olimpikon emlékére alapították és ezért a BEAC és a MAFC atlétái küzdöttek. Az első két alkalommal a MAFC nyerte a vándordíjat. A soproni atléták kitűnően szerepeltek, olyannyira, hogy a MAFC 164 pontjából ők hárman 64 pontot szereztek!

Eeredmények: 100 m: 1. Madas (MAFC) 11.3, 2. Horváth (BEAC) 11.5, 3. Szlovák (MAFC) 11.7, 4. Steffen (MAFC) 11.8, 5. Rumpf (BEAC). Madas kevés edzése ellenére igen szépen futott és biztosan győzött.

Magasugrás: 1. Madas (MAFC) 180! 2. Szöllősy (BEAC) 177, 3. Szuromi (MAFC) 177, 4. Kárászi (MAFC) 174, 5. Moór (BEAC). Pazar eredmény. A mai magasugró szegény világban magyar pályán ritkán látott élvezetes verseny volt. Mind Madas 180-as, mind Szuromi 177-es egyéni csúcseredménye elsőrangú. Madas minden magasságot elsőre ugrott! Ezzel az eredményével be is került a magyar válogatott keretbe.

110 gát: 1. Görög dr. (BEAC) 15.8, 2 Balás (MAFC) 16.6, 3. Hackel (MAFC) 16.9, .4 Várnai (BEAC) 17.6, 5. Ruják (MAFC). A válogatott kerettag Görög dr. remekül futott, de Balás, bár fáfadt volt a 400 m-től, szintén megállta a helyét.

Rúdugrás: 1. Szuromi (MAFC) 320, 2. Ruják (MAFC) 300, 3. Szenttoronyi (BEAC) 300 stz. Szuromi már régen kacérkodik a 330-al s reméljük, legközelebb az is sikerül. Győzelme nem volt vitás és feltétlenül megérdemelt.

400 m: Balás (MAFC) 51.9, 2. Horváth (BEAC) 52.5, 3. Rajcsányi (BEAC) 52.7, 4. Hrabéczy (MAFC) 53.4, 5. Andics (MAFC). Balázs, aki Madassal együtt a „Magyar Jövő" keret tagja, igen simán és biztosan futott. A végén könnyített az iramon, mert még a váltóban is 400-at kellett futnia.

Távolugrás: 1. Várnai (BEAC) 647), 2. Ruják (MAFC) 638, 3. Horváth (MAFC) 630, 4. Szuromi (MAFC) 626, 5. Görög dr. (BEAC). Izgalmas szoros verseny. Szuromi már kissé fáradt volt, azért nem ugrott még nagyobbat. Pedig tud!

Svédváltó (100, 200, 300, 400): 1. MAFC (Madas, Farkas, Steffens, Balás) 2.04, 2. BEAC (Harsányi, Görög dr., Horváth, Racsányi) 2.05.

A váltót mondhatni teljesen a két soproni fiú nyerte meg a MAFC-nak. Madas előnnyel váltotta Farkast, de úgy ő, mint Steffens a nekik szokatlan távon látszólag behozhatatlan hátránnyal váltotta Balást Rajcsányival szemben. Balás azonban 50.5-ös! 400 m-el a közönség tombolása közepette behozta a 15-m-es hátrányt és még rávert Rajcsányira 5—6 m-t.

A vándordíjat végeredményben harmadszor nyerte meg a MAFC 164:138 arányban a BEAC ellen. A verseny után dr. Karafiáth Jenő Budapest székesfőváros főpolgármestere lelkesítő beszéd keretében osztotta ki a győzteseknek az értékes díjakat.

Rá egy hétre, június 14-én rendezte a MAFC a Licista versenypályán Sopron város hagyományos atlétikai bajnokságait. A jól sikerült verseny eredményei közül kiemelkedik Madas 11.1-es és Balás 51.0-es 400 m-e, amellyel mindketten elérték a magyar ezüstjelvény szintet és a jelvényt a szövetségtől meg is kapták. Ezzel mindketten első osztályú atléták lettek!

A részletes eredmények: 100 m: 1. Madas (MAFC) 11.1!! 2. Thamm SSE 11.5, 3. Mihócza SSE 11.8.

200 m: 1. Bobok (MAFC) 24.2, 2. Riedl (MAFC) 24.5, 3. Bendes (SSE) 25.1.

400 m: 1. Balás (MAFC) 51! 2. Riedl (MAFC) 53.2, 3. Bendes (SSE) 56.1. A fiatal Riedl eredménye is igen biztató! Hamarosan nagy futó lesz belőle!

800 m: 1. Balás (MAFC) 2.06, 2. Edőcs (SSE) 2.07.5, 3. Horváth (SSE).

1500 m: 1. Edőcs (SSE) 4.55.1, 2. Békésy (SSE) 5.15.

Magasugrás: 1. Madas (MAFC) 180! 2. Emri (MAFC) 175, 3. Szuromi (MAFC) 170. Pazar! 185 is majdnem sikerült! Emri eredménye is nagyon szép!

Távolugrás: 1. Thamm (SSE) 625, 2. Szuromi (MAFC) 613, 3. Bendes (SSE) 583.

Hármasugrás: 1. Thamm (SSE) 12.31, 2. Freyler (SSE) 11.88, 3. Balás (MAFC) 11.80.

Rúdugrás: 1. Szuromi (MAFC) 310, 2. Balás (SSE) 285.

Gerelyvetés: 1. Kovács (MAFC) 52.87, 2. Drjenovszky (MAFC) 40.13, 3. Plander (MAFC) 36..32.

Úgy látszik tud még most is az „öreg Kovács" Komoly eredmény!

Súlydobás: 1. Emri (MAFC) 11.70, 2. Thamm (SSE) 11.52. 3. Madas (MAFC) 11.38.

Diszkoszvetés: 1. Drjenovszky (MAFC) 35.42, 2. Tuskó (MAFC) 33.55, 3. Emri (MAFC) 33.49. Tuskó itt fájdalmas rándulást kapott és azért nem is indulhatott a számára „biztos" hármasugrásban.

4x100 m: 1. MAFC (Bobok, Balás, Riedl, Madas) 45.8, 2. SSE (Varjú, Balázs, Bendes, Mihócza) 48.0. Könnyű, sima győzelem!

A hat legjobb eredményt elért győztes értékes tiszteletdíjat kapott!

Június 21-én volt országszerte az egyesületi bajnokság II. fordulója. Ezen, más irányú elfoglaltságaik miatt atlétáinknak csak egy töredéke tudott résztvenni. Pécsett a II. oszt. bajnokságban Balás a neki egyáltalán nem való 400 m-es gátfutásban 2. lett az 58.8-at futó Pálffy (FTC) mögött. A 4x100 m-es váltóban a MAFC fölényes győzelmet aratott jó idővel többi 5 ellenfele fölött.

4x100 m: 1. MAFC (Szlovák, Steffens, Balás, Madas) 44.8, 2. PEAC-A 46.8, 3. BSZKRT 46.8, 4. FTC, 5. BEAC, 6. PEAC-B.

Székesfehérváron a III. oszt. bajnokságban Drjenovszky diszkoszvetésben az erős mezőnyben 6. lett 35.21-es eredménnyel és gerelyben 3. lett 45.64-el. Riedl 200 m-en 4. lett 24.6-al. **B. B.**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„Bástyánk" a honvédekért.

Igen szép és nemes elhatározást valósított meg június hó 12-én este lapunk szerkesztő bizottsága. A Városi Színházban előadóestet rendezett, melynek tiszta bevételét a harctéren küzdő soproni honvédeknek juttatta el cigaretta alakjában. Az esten a soproni közönség igen nagy számban jelent meg és az előadás jegyei már napokkal előzőleg cigarettába fektetve, a pénztárban feküdtek, ugyanis a belépődíjakat már eleve cigarettában kellett megváltani.

A színházat erre az alkalomra ünnepélyesen feldíszítettük és az előadást zsúfolt nézőtér előtt a Himnusz hangjaival kezdtük meg. A megnyitó beszédet Mécs Endre kmh. mondotta, aki rámutatott arra, hogy a magyarság mindig tollal és karddal a kezében küzdött a maga igazságáért. A ma háborúját csak úgy nyerhetjük meg, ha a toll és a kard egy cél szolgálatába áll, és a fronton küzdő, valamint az idehaza élő magyart egy eszme lelkesíti. A megnyitó beszéd után Barczi Mátyás kmh. adott elő saját szerzeményű verseiből, melyeknek szépségeivel, tartalmuk és hangulatuk gazdagságával igen nagy sikert ért el. Pénzes Gyula emh. hegedűjátéka figyelemre méltó, fejlett stílusérzékről tett tanuságot. Műsorán Vécsey : Valse triste és Sarasate : Cigányosan című szerzeményei szerepeltek. Zongorán Komár László kmh. kísérte. — A zeneszám után Bőgér András emh. olvasta fel kedves elbeszélését, mely fejlett stílusérzékről és kifogástalan lélekrajzról tett tanubizonyságot. — Tuskó László emh., Kovács Ferenc emh. zongorakíséretével három magyar nóta eléneklésével aratott igen nagy sikert. — Vitéz Sebők László emh. Ellenfelek című elbeszélése a katonaéletből ragadott ki jellemző epizódott. Az első rész befejezőjeként tábortűz jelenetet mutattunk be, melynek során Várszegi Ferenc emh. tárogató számokat adott elő. Szünetben, mialatt a soproni Vasárúgyár fúvószenekara indulókat játszott, a jelenlevő közönség aláírta azokat a leveleket, amelyeket a harctéren levő soproni honvédeinknek küldtünk. Szünet után Sali Emil emh. az Ifjúsági Kör ezidei elnöke tartotta meg beszédét Sopron és az Ifjúsági Kör címen. Rövid történelmi összefoglalót nyújtott az Ifjúsági Kör multjáról és a selmeci Akadémia meneküléséről és soproni szerepléséről, majd rámutatott arra, hogy ma is szükség van a soproni polgárságnak a főiskolásokkal való állandó egyetértésére. — Benyi Endre emh. szavalata után a főiskolás zenekar Benedek Attila kmh. bajtársunk „Visszavárlak" című eredeti szöveg és zeneszerzeményét adta elő Czukelter-Szecsődy Mária énekkíséretével. Az újonnan bemutatott katonadalnak oly nagy volt a sikere, hogy azt négyszer meg kellett ismételni. Az ősbemutató után a zenekar — melynek tagjai Csulak Ervin emh., Dénesy Géza emh., Huszár Béla emh., Komár László kmh., Szentkuty Dénes kmh. voltak — három zeneszámot adott elő. — Bagó Dénes emh. eredeti magyar népdalai után következett az est két legérdekesebb jelenete, amely a főiskolás életből mutatott be szemelvényeket. Az egyik a Balekvizsga volt, melynek során egymásután elevenettek meg azok a kedves jelenetek, amelyeket egy baleknak kell átélnie, míg végre az Ifjúsági Kör tagja lehet. A másik jelenet „Amíg egy vers eljut odáig" a „Bástyánk" szerkesztőségéből ragadott ki egy paródizált képet. Mindkettőnek oly nagy volt a sikere, hogy az előadást többször szakította félbe a közönség nevető-orkánja. A második jelenet szereplői Bényi Endre emh., Habel György emh., Kő Miklós kmh. és Polgáry Sándor kmh. voltak.

Az előadás a késő éjjeli órákig, majd 12 óráig tartott, és a közönség még ekkor is szüntelenül ráadásért tapsolt. Azonban semmi sem tarthat örökké, az előadást nekünk is be kellett fejeznünk, melyről nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk, mind erkölcsileg, mind anyagilag a legszebb sikerrel végződött. Az est tiszta bevételét jelentő cigaretákat a levelekkel együtt a soproni állomásparancsnokság útján eljuttattuk honvédeinknek.

A „Tóbiás"-tól a honvédpróbáig.

Távol álljon tőlem, hogy megvádoljak bárkit is azzal, hogy nem érti meg a fiatalokat . .Oh, dehogy ! Tudom ,hogy azok, akik a mai fiatalokat megfedik, mind egytől-egyig gáncsnélküli ifjúságra nézhetnek vissza, és ennek jóleső tudatában teszik azt, amit tesznek.

Nem, arról nincs szó, hogy mi túl akarunk tenni másokon. Az ilyesmi már meghaladott álláspont nálunk, annál is inkább, mert ha teszünk is valamit, ami szép vagy nemes, — vagy ami talán a mi körülményeinkhez képest áldozatot jelent, azt nem azért tesszük, hogy legyen mit dobra vernünk.

Hiába, ma mérnökembernek nem kenyere a szó.

Van eset rá, hogy az ember megbizonyosodik arról, hogy tévedett és igyekszik változtatni a nézetét. Talán furcsa ez a „Pálfordulás" ? Oh, dehogy ! Nem lehet ez visszás senkinek, mert az is előforudlt már pl. praxisunkban, hogy akkor, amikor szükség volt ránk, még minket — főiskolásokat — is szerettek Sopronban. Igaz ?

Furcsa volna itt felsorolni mindazt, amit „mentségünkre felhozhatunk" — ha már így beszélnek néha rólunk, mint a mai helyzetet meg nem értő komolytalan elemekről.

Alig egy éve annak, hogy az Ifjúsági Kör új célt tűzött zászlajára : a cél nem kisebb dolog, mint egy teljes katonai kiképzésben részesülő lövészszakasz felállítása. A gondolat nem a mienk volt : a néhány évtizeddel ezelőtt még Selmecen működő „hegyi zászlóalj" volt az eszményképünk, amit a mai viszonyoknak megfelelő keretek között szerettünk volna felújítani.

A keretet ennek a célunknak megvalósításához — úgy gondoltuk — a leventeintézmény van hivatva szolgáltatni. Az új leventetörvény révén újjászervezett leventeintézmény elfogadta a pró-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bálkozásunkat. Meg látta bennünk a jó szándékot, teljesítette minden kérésünket, és most — egy év mulva — ott tartunk, hogy az eredetileg tervbevett egy szakasz helyett három szakasz vett részt abban a különleges kiképzésben, amit a lövészszakaszok foglalkozási anyagául az ifjú vezetők előre megállapítottak.

Nyolc hónap telt el azóta, amióta a lövészszakaszok tagjai az önként vállalt többlet-munkát megkezdték, s azóta már nem egy hazafias ünnepélyen arattak sikert a kivonuló főiskolás szakaszok. De nem ennyiből áll ám csak az egész: mi másra is adunk, nemcsak a külszínre. Az új leventetörvény mindhárom korcsoport részére teljesítménypróbát ír elő. A három próba közül a legmagasabb követelményeket a „honvédpróba" támasztja a leventékkel szemben. Komoly dolog, hazafias dolog, bizony — úgynevezett jóakaróink — és mégis a főiskolások voltak azok, akik ezt a honvédpróbát Sopronban elsőknek, — országos viszonylatban pedig elsők között — a katonai és egyetemi előljáróink megelégedésére — letették.

Nem dicsekedtünk eddig se soha — és nem dicsekedni akarunk most sem! Nem is szól senki nek ez a cikk — dehogyis! Csak azt szeretnénk néha-néha eszébejuttatni egyeseknek, hogy mi megtettük mindig a kötelességünket akkor, amikor szükség volt ránk — és, hogy talán mégse lesz olyan nagy baj, ha néha-néha nem tudnak minket este nyockor ágybatenni.

Pergő kockák.

Mozgóképszínházaink a hivatalos „uborkaszezón" idejét élik, ami azonban egyáltalán nem jelenti a holtszezónt. Az előadások majdnem telt nézőterek előtt folynak le és a bemutatott filmek pedig az elmult évad legértékesebb alkotásai. Annyira uborkaszezón van, hogy a szorgalmas filmszínházlátogató akár nap, mint nap átütősikerű, művészi alkotást láthat. Az érték elbíralása nézőpontjából igazán nem jön számításba az, hogy a bemutatás ugyanakkor a „repriz" jelleget ölti magára. A mozgókép rögzítettsége ezen a téren kizár minden silány utánzatot, mert nem fordulhat elő az, ami színpadon, hogy a színész tegnap jobban játszott, mint ma. Mozgóképen ami télen siker volt, az most is az marad. De most kivételesen nem is a művészi értékkel akarunk foglalkozni, hanem egy kis visszapillantást szeretnénk adni Sopron elmult évi sikereiről — számokban.

Az adatok a város két mozgóképszínházának összesített eredményei alapján készültek, így valódi, hű tükrét adják Sopronnak. Ezek szerint a két mozgóban az elmult évben összesen 617.236 látogató volt, ami azt jelenti, hogy minden soproni polgar évente átlag tizenötször volt mozgóképszínhazban. Természetesen ebben a számban benne vannak a csecsemők is, akik a valóságban nem jöhetnek számításba, így lényegileg egy-egy emberre évente átlag 20—25 mozilátogatás írható, ami minden másodhetet jelenthet. — Az elmult esztendőben a két mozgóban 436 nap alatt 1716 előadásban, 204 műsor során összesen 796 műsorszámot mutattak be, ami átlag napi 3—4 előadást jelent. Az év alatt bemutatott filmek hossza 767.000 méter volt, vagyis átlagosan műsorszámonként ezer, műsoronként pedig háromezer méter.

Érdekes adatokat kapunk a bemutatott műsorok gyártmányai szerint. Ezekszerint bemutattak: 232.000 méter magyar, 218.00 méter német, 224.000 méter amerikai, 54.000 méter olasz, 34.000 méter francia és 5.000 méter különféle gyártmányú filmet. Láthatjuk, a vezető szerepet — hála Istennek — a magyar filmek tartják. A 204 műsorból 76 magyar, 50 német, 52 angol, 21 francia és öt olasz nyelvű volt. — Műfaj megoszlása terén drámai 97, vidám 81, kultúrális 18, hiradós 5 és rajzos három film volt. Bemutatást nyert: 244 hiradó, 187 kultúrfilm, 72 dráma, 62 vígjáték 44 rajzfilm, 41 hadiriport, 21 operett, 14 történelmil film, 12 kalandorfilm, 9 vadnyugati, 11 zenés, 9 sport, 7 revü, 8 burleszk és 7 detektívfilm.

Az önmaguktól beszélő számokból örömmel állapithatjuk meg a magyar filmek sikerét, melyet remélhetőleg — nem csupán a rendeletileg előirt harminc százaléknak tudhatunk be, hanem a közönség körében tapasztalható határozott magyar-filmszomjúságnak. Egy-két kivétellel mindegyik magyar filmünk állandó zsúfolt házak előtt futott és a közönség a tapasztalható fejlődést mindenkor boldog megelégedéssel könyvelte el és nem egyszer megtörtént, hogy nyiltszini tapsra ragadtatta magát. És méltán. Ha már a magyar filmeknél tartunk, vessünk egy pillantást a magyar filmgyártás elmult évi mérlegére. Eszerint a két budapesti filmgyártó-műtermükben 1941. év március elsejétől 1942. március elsejéig összesen 41 magyar film készült. Filmszínészeink szereplése szerint a következő sorrend állítható fel: a legtöbbet szerepeltetett filmszínésznő Simor Erzsi, kinek filmjeinek száma 11. Utána következnek 10—10 filmmel Bilizsi Tivadar, Csortos Gyula, Hajmássy Miklós és Páger Antal. Jávor Pálnak nyolc, Szilassy Lászlónak pedig hét filmje készült. A legfoglalkoztabb rendező Bánky Viktor, Bán Frigyes és báró Podmaniczky Félix volt, kik öt-öt filmet rendeztek. **(N. I.)**

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

Olvasóinkhoz. Ez úton kérjük igen tisztelt Olvasóink szíves elnézését, hogy lapunk a szokottól másfajta papíron jelent meg. Sajnos, a regi regény-nyomó papírból a nehéz viszonyok következtében már nem tudunk beszerezni, így lapunk előállításához kénytelenek voltunk jelen számától kezdve, más papírfajtát igénybe benni. — **N. I.** A Bástyánk már nagyon várja soproni látogatásodat. — **Faller Jenő bm.:** Nagyon köszönjük. Kéréséhez hiven, ötven különlenyomatot a klisével együtt elküldjük. — **Varga Domokos:** Folytatást azonnal kérjük. — **Tubi:** Beigért levelét várjuk. — **Dezső Bácsi:** Kellemes nyaralást! Hiányzol. — **Dixi:** Cikke anyagtorlódás miatt — sajnos — kimaradt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

PAOLO ZAPPA: KÉMEK HÁBORUJA.

A mindennapi újsághírek után tájékozódó embert megdöbbenti az az éleslátás és logika, amivel a szerző, módszeresen összegyűjtött adatai alapján — a mai háború eseményeit megvilágítja a láthatatlan front — a hírszerzők és kémek munkájával. A háború kirobbanását megelőző diplomáciai manőverek, az Intelligence Service, a Deuxième Bureau a Gestapo munkáját hasonlítja össze, az események kulisszatitkait bogozgatja. Nem ad oknyomozó történelmet, csak szemelvényesen mutat rá arra, hogy a hírszerzés, kémkedés nem romantikus mesterfogásokon alapszik, hanem sok-sok ügynök, hírszerző céltudatos, statisztikai tudományos munkáján. Bebizonyítja, hogy a rendszeresen összegyűjtött induktív és deduktív módszerekkel kidolgozott híranyag kipuhatolása nagy technikai felkészültséget, szaktudást kíván, — rámutat arra, hogy a kém nem a nyugtalanverű kalandort, hanem a hétköznapok hősét jelenti, aki szellemi és testi adottságának százszázalékát dobja a küzdelembe. A háború hősének, a katonaságnak a hírszerzés éppoly segítőtársa, mint a fegyver. Hogy ezt bizonyítsa, tárgyalja a Royal Oak, a Graf von Spee elsüllyedését megelőző láthatatlan harcot, a norvégiai mesterfogást, a francia vereséget, a meglepetések sorozatát előkészítő munkát. Azonkívül foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a nők alkalmasak-e kémkedésre a modern háborúban, ahol elsőrendű fontosságú a szakértelem. A könyv mellőzi a romantikát, tárgyilagos, azok számára, akik szeretnek az események mögé látni, — az utolsó betűig lebilincselő. Barczi M. kmh.

KESSLER HUBERT: BARLANGOK MÉLYÉN.

Egy szinte valószínűtlen, de mégis létező világról szól ez a könyv, a barlangok világáról, amelyben rejtélyes természetű erők évmilliós munkával alkotják az ember által utánozhatatlan csodákat. Nem könnyű behatolni ide, a föld mélye elrejti és a hegyek belseje elzárja a kíváncsiak elől. A kutatónak fáradságos munkával kell feltárni azokat és csak az ő nehéz munkájának eredményeképpen kerülhetnek a barlangok csodái a nagy közönség elé. A magyar barlangkutató gárda tehetséges fiatal tagja, Kessler Hubert írja le ebben a műben barlangkutató élményeit, amelyek közül a legizgalmasabb az aggteleki csepkőbarlang egész óriási rendszerének felkutatása. Kessler Hubert a tudás alaposságával és a felfedező bátorságával végezte munkáját. Mindazt pedig, ami látott és tapasztalt, az író stíluskészségével öntötte vonzó, élvezetes és tanulságos formába.

KORODA MIKLÓS: MEGVILÁGOSODOTT MÁR.

Koroda Batsányi János életét írta meg ebben a regényben. A nagyon tehetséges és nagyon rokonszenves fiatal költő történetén keresztül megismerjük az egész kort, amely talán a világtörténelem egyik legérdekesebb korszaka volt. Akkor indultak el azok az erők, amelyek ma forrongásban tartják a világot. Batsányi politikai küzdelmeiben, irodalmi harcaiban találkozunk ezek a kornak a történeti és irodalomtörténeti nagyságaival. Az egész regényt átitatja Batsányi szép, finom és poetikus első nagy szerelme.

FEDOROVA: ATYUSKA ÁRVÁI.

Az atyuska árvái menekült fehéroroszok. Árvák a szó legszorosabb értelmében, mint a fészekből kiejtett madarak bújnak össze idegen országban, amely befogadja őket. A „Nagymama" nemcsak a maga kis családjának a feje, hanem a menekült oroszoké is. Osztoznak testvéries együttérzéssel örömben és bánatban egyaránt. Az idegenben, szegénységben, elhagyatottságban mégis harmonikus, sőt boldog életet élnek, mert annyi bennük a jóság, a szeretet, a megértés, a derű és olyan mély a hitük, hogy mindenki, aki a közelükbe kerül, jobbá, nemesebbé, megelégedettebbé válik.

VARÉ: EGY MOSOLYGÓ DIPLOMATA EMLÉKIRATAI.

Daniel Varé, a kiváló diplomataíró emlékiratainak első kötete után végre megjelent a várva várt második befejező kötet, amely diplomaciai életének további történeteit, tapasztalatait tárgyalja. Az első kötetben a kezdő diplomatával ismerkedünk meg, aki az ezerkilencszázas évek elején mint fiatal követségi tikár indul el a diplomácia tekervényes országútján. Ez a kötet a világháború kitörésével fejeződik be, míg a mostani a világháború utáni időket tárgyalja egészen 1932-ig. Varé a nagyközönség számára eddig szinte megközelíthetetlen szférákba enged bepillantást. Megismerjük belőle a diplomaták életét, minden idegfeszítő komoly tanácskozásaikkal és számtalan kedves, derűs epizódjával együtt.

HARGITAY: EMBER VAGYOK.

Az író hőse egy tudós, aki teljesen elzárkózik a világtól. Aszkétikus magányából egy fiatal lánnyal való találkozás rázza fel. Az eljövendő boldogság képe új élet felé viszi. Hargitay Gizella mindvégig érdekes írása és lélekanalizáló készsége teszi igazán értékessé első regényét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — NYOLCADIK SZÁM — AUGUSZTUS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

Oldal

Modrovich Ferenc: Karunk térbeli fejlesztése 1
Ostoros György: Szellemi harcban 4
Mihalovits János: Az igazi magyar . . . 5
Miért bántod? O. Gy. 7
Tükör. (Vers.) 8
Káldy József: Magunkról — magunknak . . 9
Barczi Mátyás: Szekeres István 11
Kedves Öcsém! (Veteranissimus.). 12
Faller Jenő: Első följegyzésünk egy hazai sújtólég robbanásról 13
Polgáry Sándor: Gyakornok úr 14
Igy történt 16
Komornoky László: Új magyar ifjúság . . . 18
Tagló 20
Testedzés 23
Betűvár 24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell írónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK KÖZPONTI IRODÁJÁNAK EGYETEMI KÖNYVTÁRA BUDAPEST DEC. 9.

Karunk térbeli fejlesztése*)

Irta: MODROVICH FERENC e. i. dékán.

A történelmi idők az országok minden intézményének az életében mély nyomot hagynak, és bizonyos fokig — ha kis fáziseltolódással is — visszatükröződnek fejlődésünkben.

Az utolsó negyedszázad eseményei ősi alma materünk sorsára is döntők voltak. Az első világháborút követő összeomlás főiskolánkat menekülésre kényszerítette. Az ország megcsonkítása folytán elvesztettük bányáink, kohóink és erdőségeink aránytalanul nagy részét. Ennek következtében a Sopronban letelepedett és részben éppen ifjúságunknak a felkelő harcokban tanusított hazafias magatartásáért elismerésképpen a volt honvédfőreáliskolában megfelelő elhelyezéshez jutott főiskola csakhamar elnéptelenedik. Országszerte nagy a mérnök-, és különösen a bánya-, kohó- és erdőmérnök-felesleg. Hiszen nem oly régen még erdőmérnökeink sok éven át csak napidíjasként nyertek elhelyezést az Alföld fásításánál, vagy kenyeret találtak — a szerencsésebbek — az állami földmérésnél, a sors kevésbbé kegyeltjei pedig a legkülönbözőbb foglalkozási ágak felé sodródtak.

Ilyen — szinte jövőtlen kilátások mellett — ifjúság sem érzett nagyobb kedvet a karunkon képviselt szakok iránt, hallgatóink létszáma ijesztően megcsappant, de éreztette hatását immár a huszas évek vége felé a világháború következtében a születés kihagyás is. Legbeszédesebben bizonyítja ezt a jelenséget a kimutatás.

A beiratkozott hallgatók létszáma 1923-tól 1942-ig a következő:

1923—24.	I. f.	124 b.	34 k.	133 e.	összesen 291
	II. f.	123 b.	32 k.	131 e.	összesen 286
1924—25.	I. f.	104 b.	30 k.	89 e.	összesen 223
	II. f.	101 b.	30 k.	83 e.	összesen 214
1925—26.	I. f.	112 b.	27 k.	90 e.	összesen 229
	II. f.	108 b.	28 k.	86 e.	összesen 222
1926—27.	I. f.	66 b.	15 k.	86 e.	összesen 167
	II. f.	61 b.	15 k.	83 e.	összesen 159
1927—28.	I. f.	49 b.	26 k.	59 e.	összesen 134
	II. f.	45 b.	26 k.	70 e.	összesen 141
1928—29.	I. f.	34 b.	21 k.	66 e.	összesen 121
	II. f.	34 b.	20 k.	66 e.	összesen 120
1929—30.	I. f.	40 b.	17 k.	80 e.	összesen 137
	II. f.	38 b.	12 k.	78 e.	összesen 133
1930—31.	I. f.	28 b.	18 k.	89 e.	összesen 135
	II. f.	29 b.	20 k.	90 e.	összesen 139
1931—32.	I. f.	32 b.	22 k.	88 e.	összesen 147
	II. f.	32 b.	20 k.	84 e.	összesen 136
1932—33.	I. f.	44 b.	20 k.	83 e.	összesen 147
	II. f.	38 b.	20 k.	82 e.	összesen 140
1933—34.	I. f.	43 b.	27 k.	81 e.	összesen 151
	II. f.	43 b.	26 k.	76 e.	összesen 144
1934—35.	I. f.	40 b.	30 k.	86 e.	összesen 156
	II. f.	38 b.	34 k.	81 e.	összesen 153
1935—36.	I. f.	39 b.	42 k.	82 e.	összesen 163
	II. f.	38 b.	41 k.	79 e.	összesen 159
1936—37.	I. f.	56 b.	62 k.	101 e.	összesen 219
	II. f.	56 b.	62 k.	96 e.	összesen 214
1937—38.	I. f.	68 b.	72 k.	99 e.	összesen 237
	II. f.	65 b.	66 k.	95 e.	összesen 226
1938—39.	I. f.	69 b.	65 k.	88 e.	összesen 222
	II. f.	69 b.	63 k.	90 e.	összesen 222
1939—40.	I. f.	88 b.	72 k.	163 e.	összesen 323
	II. f.	78 b.	61 k.	133 e.	összesen 270*
1940—41.	I. f.	111 b.	81 k.	218 e.	összesen 417
	II. f.	107 b.	69 k.	193 e.	összesen 368*
1941—42.	I. f.	133 b.	94 k.	277 e.	összesen 504
	II. f.	118 b.	87 k.	261 e.	összesen 466*

A hallgatók létszáma az 1928—29. tanévben érte el a mélypontot, és azóta állandó emelkedést mutat. Az ország örvendetes megnagyobbodása az 1939—40. tanévben szinte ugrásszerűen megsokszorozza a pályánkra tóduló ifjúságot. Az erdőmérnök-feleslegből egyik napról a másikra keletkezett mérnökhiány a fiatal pályaválasztók nagy tömegét csábítja karunkra, annyira, hogy a jelen tanévben a hallgatók száma már meghaladta az 500-at, s ebből az erdőmérnökhallgatók már közel

*) Megjelent az „Erdészeti Lapok" VI. füzetében.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

300-an vannak.

És a jelek további emelkedésre engednek következtetni. Hiszen az idén csak az első és második, illetve kisebb részben a harmadik évfolyam hallgatósági létszámában mutatkozik az országgyarapodás hatása, és így törvényszerűleg — ha más események nem hatnak zavarólag — a következő tanév még nagyobb növekedést fog mutatni.

Bármennyire örvendetes is a hallgatók számának ez a hirtelen felduzzadása, amelyet az erdőmérnökhiány és evvel az elhelyezkedési viszonyok ugrásszerű javulása idézett elő, előrelátható, hogy idővel, ha a ma jelentkező rések be lesznek töltve, a hallgatók száma — még teljes ép országhatárok mellett is, — bizonyos visszafejlődést fog mutatni, és valamivel kisebb fokon fog állandósulni.

Az első világháború előtt hazánkban, Horvátországgal együtt, mintegy 2 ezer erdőmérnök működött; ebből a mai határokra alig a fele esett. Tekintettel a gazdaság belterjesebbé válására, valamint a kötött gazdálkodással szükségszerűen együtt járó munkaszaporulatra, a mai határok között mintegy 1200, Erdély teljes visszatérte után pedig 1600 erdőmérnökre lesz szükségünk, úgyhogy az első esetben évi 40, az utóbbi esetben 54 főnyi pótlással lehet számolnunk.

Régi, hosszú évek tapasztalata szerint a beiratkozott hallgatóknak nagy átlagban 60 százaléka szerez oklevelet (ugyanez az arány áll fenn a Műegyetem többi műszaki karán is, míg a tudományegyetemek jogi karán még rosszabb), és így a nyugodtabb idők visszatérése után évenkint 67, ill. 90 első éves hallgatót várhatunk; az erdőmérnöki osztály összes hallgatói pedig a téli félévben 250, illetve 360, a nyári félévben körülbelül 200, illetve 290 körül mozognak majd.

A jelen nagy erdőmérnökhiánya az átmenet első éveiben több erdőmérnököt kíván az átlagosnál, de evvel szemben 8—10 év mulva a szükséglet előreláthatólag az előbbi számok alá süllyed.

A hallgatóságnak ilyen hirtelen és nagy megszaporodása, amilyen örvendetes, éppen olyan nehéz feladat elé állította karunkat és az intéző hatóságokat. A bajok két síkon jelentkeznek leginkább. Először is szűkeknek bizonyultak az előadó- és rajztermek, a laboratóriumok, másrészről pedig ma már nehézségekbe ütközik ennyi fiatal embernek Sopronban hajlékhoz jutása is.

Az első két évfolyamban a kar mindkét osztályán együttesen átmenetileg 150 hallgató van akkor, amikor a legnagyobb rajztermünkben csak 62 munkahely van. Természetesen éppen így szűkeknek bizonyulnak fokozatosan a magasabb évfolyamok részéről használt előadó-, rajztermek és laboratóriumi férőhelyek. De ugyancsak hiány jelentkezik az egyes tanszékek elhelyezése tekintetében is. Az előbbi hiányon két-három év óta közfalak bontásával próbáltunk ideiglenesen segíteni, de most már ez sem folytatható tovább. Okvetlenül új építkezésre van szükség.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium belátta a helyzet tarthatatlan voltát, és a hadi állapot ellenére is már a mult nyár folyamán egy kisebb épület emelését engedélyezte, amelyben egy 220 személyt befogadó előadóterem és egy 135 munkahelyes rajzterem, emeletén pedig a matematikai és az ábrázoló-geometriai tanszék helyiségei nyernek elhelyezést. Ez az építkezés a nehéz anyagbeszerzési viszonyok miatt nem tudott elkészülni a tervezett időre, de most már meg van minden reményünk arra, hogy e nyár folyamán átadható lesz rendeltetésének. Éppenígy enyhülést jelentett bizonyos fokig az is, hogy az Erdészeti Kutató Intézet kiköltözött a Kar épületéből és így a felszabaduló helyiségekkel bővíteni lehetett az erdőrendezési és erdővédelmi tanszékeket.

A felsorolt építkezések és átalakítások azonban még mindig nem elégségesek. Éppen ezért Karunk már régebben foglalkozik a szerves kibővítés gondolatával. Beható megvitatás után mindig csak arra az eredményre juthatott, hogy egyedüli megoldásnak új vegytani épület emelése mutatkozik. Evvel egyrészt a vegytani tanszékek korszerű elhelyezése válnék lehetségessé és meg lehetne szüntetni az ott jelenleg uralkodó, mindinkább tarthatatlan helyzetet. Az új épületben tervezzük az általános-, az elemző- és az erdészeti vegytani tanszék, valamint a fémkohászattani tanszék elhelyezését. A felszabaduló épülettel — megfelelő átalakítás után —, továbbá az internátus kitelepítésével felszabaduló helyiségekkel meg lehetne oldani a többi tanszék igényeit, de egyuttal méltóbban a több, mint 70 ezer kötetet tartalmazó könyvtár és a vele kapcsolatos nagyobb és korszerűbb ifjúsági és tanári olvasó kérdését is. Hiszen ma a könyvek egy része nedves pincékben zsúfolódik és így többé nem pótolható kár érheti őket.

Igen nagy nehézséget okoz Sopronban a megnövekedett számú hallgatóknak, mintegy 600—700 fiatal embernek, egészséges lakáshoz juttatása is. Ez az alig 40 ezer lakosú város már most sem tud elég megfelelő férőhelyet nyújtani. Hallgatóink egy része a közeli falvakban kénytelen hajlékot

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

keresni; a városban található kiadó szobák egy része pedig még a legelemibb egészségügyi követelményeket sem elégíti ki, nedves, nehezen szellőztethető, a jobb szobák bérét pedig az ifjúság legnagyobb része alig tudja megfizetni. A szakkörök megértő segítségével létesített diákmenzának sincs megfelelő elhelyezése.

Van ugyan Sopronban egy kb. 40 ágyat befogadó kari internátus, a Szent Imre Kollégium pedig további kb. 50 hallgatónak tud szállást adni. Vagyis hallgatóinknak ma alig 11—12 százaléka tud internátusi helyhez jutni. Ez a helyzet sokkal rosszabb, mint bármelyik más vidéki egyetemi városban. Igy Debrecenben 342 internátusi ágy áll rendelkezésre 720 lakáskereső ifjúnak, vagyis az arra szoruló hallgatóknak kb. 47.5 százaléka lakhatik internátusban. Pécsett 430 internátusi ágy esik 900 lakáskeresőre, vagyis 42.5 százalék az internátusi férőhely, Szegeden 733 internátusi ágy esik 1060 vidéki hallgatóra, vagyis az elhelyezésre szoruló hallgatók 70 százaléka ki tudja elégíteni igényeit, Kolozsvárott pedig, a sajtónyilatkozatok szerint, a lakáskereső ifjúság 80 százaléka juthat internátusi helyhez.

A sürgős orvoslás szükségességét Sopron városa is belátta és a mult év augusztus havi törvényhatósági bizottsági ülésen nagylelkű elhatározással ingyen telket (és pedig kari telek északi falával szomszédosat), valamint 400 ezer pengő építési hozzájárulást szavazott meg menza és internátus céljaira. A vonatkozó határozatot a kormány végre egy hónappal ezelőtt jóváhagyta. Az adományt a város fel is ajánlotta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, aki kilátásba helyezte, hogy az előzetes terv szerint a teljes kiépítéshez még hiányzó összeget a lehetőség szerint állami hozzájárulás formájában megadja. Csak az anyagbeszerzéssel kell még sok nehézségeket leküzdeni. Reméljük azonban, hogy az építkezés még ez év nyarán meg is indulhat.

A tervezett internátus földszintjén nyer elhelyezést a menza (a konyha, kamrák, személyszeti szobák stb. az alagsorba kerülnek) és vele egy szintén az Ifjúsági Kör helyiségei, továbbá az udvari szárnyon az orvosi rendelő és a betegszobák. A földszint fennmaradó részén, valamint az I. és II. emeleten sorakoznak a lakószobák és pedig nagyobbrészt kétágyasak, minden emeleten egy-egy felügyelői lakrésszel és az I. emeleten ezenkívül egy internátusgondnoki lakással. Az előzetes tervek szerint az épület így mintegy 160—180 hallgatót tud majd befogadni. A megvalósulás előtt álló építkezés a meglévő Szent Imre Kollégiummal együtt, a lakástkereső ifjúságnak kb. 30 százaléka részére tud majd lakást biztosítani és előbbre viszi a többi ifjúsági szociális kérdés megoldását is.

Ezek a beépítendő telkek mind határosak a Kar telektömbjével, csak az internátus telke és a javasoltam vegytani épület közé ékelődik be idegen terület, ma cigaretta-hüvelygyár. De remélhetőleg ezt is meg tudja előbb-utóbb szerezni a Kar és akkor hosszabb időre szép elhelyezésben folytathatja ősi intézetünk szakemberképző, tudományos kutató, de egyúttal nemzetnevelő magasztos hivatását.

A felsorolt tervek alapján egyik-másik olvasónkat megdöbbentik, talán összecsapják a kezüket és a terveket egy javíthatatlan derülátó ember szép álmának fogják tartani, akinek a képzeletét szakja és ősi intézete, de nem kevésbbé az ifjúság iránt érzett szeretete és a velük való benső kapcsolata elragadta. Remélem azonban, hogy még többen lesznek, akik a vázolt terv szépségét, de egyuttal tárgyi átgondoltságát megérzik és igyekezni fognak azt a megvalósulás felé vinni.

Adja az Isteni Gondviselés, hogy így legyen!

A Kormányzó Úr Őfőméltósága, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére, dr. vitéz Bokor Rezső műegyetemi magántanár, műegyetemi adjunktusnak az erdészeti tudományos kutatás és felsőoktatás terén kifejtett működése elismeréséül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének. A „Bástyánk" június 12-i előadóestjének jövedelméből vásárolt és küldött cigarettát hálás szívből köszönöm. A cigarettát az alámrendelt honvédek között szétosztottam, a „Bástyánk" folyóiratot pedig körözésre kiadtam és azt nagy örömmel olvassák. Főiskolásaink ezen bajtársi együttérzése igen nagy örömöt okozott nekünk. Tábori posta 217/65, 1942. július 27-én. Hazafias üdvözlettel: Dárday Vilmos alezredes, a 217/65. tábori postaszámú alakulat parancsnoka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SZELLEMI HARCBAN.

„Most is harcol a magyar. Az önvédelem adta kezébe a fegyvert." Nemzeti önállóságunk, szabadságunk, évezredes földünk, az ősi jogok és egy új, biztos Európa szent eszményeinek szolgálatába állott nemzetünk.

Szolgálata a teljes háború. Két harctere van: A fegyverek és a lélek frontja. A kettő csak eszközeiben különbözik egymástól. Hogy melyik vívja a nagyobb harcot, talán a legnagyobb kérdés, melyre válaszolhatok. A látható, fogható és dörgő fegyverek küzdelmét biztosra vesszük, áhítjuk és minden erőnkkel akarjuk. Az évszázadok örök fegyveres harcai: támadásai és védekezései megtanítottak minket, belénk nevelődött; anyáink szemünkbe álmodták és apáink ránk hagyták a biztos hitet, a föltétlen győzelmet.

De a szellem harcában, a lélek frontján sokszor megtört a magyar. Pedig a fegyverek és az erő küzdelmének eredményét a virrasztó, folyton éber lélek tudja csak megadni. A küzdőképes, szilárd és megingathatatlan emberi lélek. Nagyszerű harc ez! Soha nem alvó, soha el nem múló, óvatos ébrenlét és tiszta látás, mely van olyan halálosan komoly, mint a csatárok rohanó, véres ostora.

Egy új hadsereg kell tehát! Ezer és ezer szellemi ezred. Ifjú erőkre van szükség, magyar fiatalokra! Az ő harcuk az itthoni harc. Kemény és elszánt szellemi harc. Ifjúságunk, a magyar belső front élharcos katonái. Nincs olyan szerény, vagy névtelen ifjú harcos, aki bele ne kapcsolódhatna abba az állandóan folyó, nagy törekvésbe, amelynek célja: a belső rend, a tökéletes fegyelem és a harmónikus kiegyensúlyozottság kiépítése a két front távoságai és lemondásai között. Az új hősök korát éljük. A névtelen hősök titkos győzelmeit. Számtalan alkalma van az egyes embernek, ha tizenhét-, húsz- vagy huszonkét éves is, hogy külön megbízás vagy hivatali küldetés nélkül teljesítsen hazája iránt soha fel nem értékelhető kötelességet. Ha mást nem is tesz, csak villámló örömmel vallja magyarnak magát, legyen büszke a velünk született szokásainkra és nemzetépítő felfogásainkra. Higyjen és valljon összetartozást, magyar egymásrautaltságot, tiszta megértést és egységes felfogásba tömörülő nemzeti szellemet.

Higyjen és akarjon győzelmet, küzdjön a rég várt új világrendért és testi-lelki erejét legjobb tudása szerint úgy használja fel, hogy minden napja egy kicsi — ha jelentéktelen erőt is —, de szüljön a nemzet egy céljáért s egy akaratáért.

Egyik nap a másikat hozza maga után. Hadijelentések, hírek, közlemények járnak sűrűn felettünk és minden figyelem legelsősorban inkább az orosz puszták harctereinek nehézségeit, győzelmeit kutatja, mint az ideig-óráig felfüggesztett belső problémáink elrendezését. Pedig, hogy Makkai Sándor sorait felhozzam: (Hitel 942. júliusi sz.) „Nemzeti önismeretünk, kultúránk, társadalmi rendünk kialakulását a külső sorsfordulások mindenesetre siettetik vagy hátráltatják, de bármi sorsban örök feladatunk és legmélyebb létkérdésünk marad az, hogy mi magunk mit csinálhatunk magunkból?" És amit mi magunk csinálhatunk magunkból, legnagyobb részt ránk tartozik; a belső front szellemi-élharcos ifjúságára. Mi, kiket egyetemi és főiskolai kötelékek erkölcsi és felelőségteljes kapcsai a nemzet ifjú elit-gárda tagjaivá avatnak; naponként halljuk a forrongó problémák hívó szavát. És beleszólunk anélkül, hogy beleszólnánk. Beleszólunk magyarságunk természetének és szellemének mélyéről merített magatartásunkkal, ízlésünkkel, érintkezésünknek oly megnyilvánulásaival, amely az öntudatos és nemzetpolitikai szempontból elsőrendű kérdésekké kiforrt **magyar világnézetet, a belső fegyelmet, a közvélemény helyes irányítását** biztosítja mindnyájunk számára. Egyszóval megteremti azt a szellemi harcot, amelynek sikere és föltétlen győzelme épp oly fontos számunkra, mint a fegyvereké.

Csak egyféle magyar világnézetet vallhatunk. Úgy látni nemzetünket a népek közös munkájában, nagy emberi harcaiban, mint öntudatára ébredt, küzdőképes és értékeiben bármelyikkel összehasonlítható fajt, amely sorsának független úraként egy teljesen egyéni arccal, minden ősi erejével rendelkezik és új tényezőit teljes mértékben kihasználva, szabad fejlődésben folyton épülő, folyton erősödő középeurópai nagy-nemzet. Olyan nemzet, amely az új világrend első harcosai között áll.

Ebből már önként adódik a belső fegyelem. Az önérdek és az újonnan ébredt magyar ifjúság, a szellemi harcosok között már alig ismert egoista, vagy bomlasztó, nem magyar vér szülte hajlamok kikapcsolása és letörése. A belső fegyelem, a külső legerősebb alappillére és a mai ifjúság körében nem akadhat egy sem, aki szándékos, vagy alattomos ösztönöktől bujtva, megbontsa azokat

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az oszlopokat, amelyek önnön életét és minden magyar testvérének hazáját tartják és biztosítják. Ha van az ifjúság között ilyen, nem magyar az és nem érez egy olyan kort a háta mögött, amely mindnyájunkat csak büszkévé és öntudatossá nevelhet.

— Ahogy az egységes magyar világnézet gondolataiból belső fegyelmünk egysége és rendje adódik, nem lenne teljes ezeknek a magyar nemzetpolitikai szempontoknak tárgyalása, ha a közvélemény helyes irányításának kérdése nem szerepelne közöttük.

Hogy erre is mekkora szükség van, — szinte nemzeti érdekünk — mi sem bizonyítja jobban, mint a magyar szalmaláng, hiszékenység örök lobogása, mely ilyenkor bosszulja meg magát leginkább. Ifjú hitek és akarások kellenek ennél a fontos irányító tényezőnél is. Ezek a hitek, amelyek ifjúságuk harcos élni-akarásából táplálkozva, családokon és kis közösségeken keresztül azt a propagandának nem is nevezhető propagandát hordozzák, amely a magyar húszévesek ébredő tisztánlátását, kormányférfiaink nemzetnevelő gondolatait és a közös jövő előre elmondott szavait, jóslatait hirdetik.

Kortársaim, legdrágább ifjúság, magyar húszévesek! Szellemi harcunk hívó szavát kiáltom felétek. Olvassátok el Széchenyinek e néhány örök aktualitású mondatát és keressétek benne magatokat: „Csak az marad a kérdés, mennyit tűr és mennyit mer a magyar? Bízik-e erejében, állhatatosságában, hazaszeretetében s képes-e jelentékenyebb áldozatokra, amelyek legfőképpen abból állanak: sokat tenni és keveset látszani. Előállni s mégis másnak engedni az elsőséget. Legtöbbet áldozni és legkisebb köszönetet sem várni. Mélyen a szívben hordozni a honért buzgó bért s ne csak ajkon pengetni a hiú szót."

Ostoros György.

Az igazi magyar.

A világháború első esztendejében történt. Akkor, amikor olyan nagy erőfeszítéseket kellett tennünk, hogy megtarthassuk azt a földet, amely ezer esztendő óta a miénk volt. De amilyen mértékben nőtt a veszély, — olyan mértékben nőtt a maroknyi magyarság ereje is.

* *

A Przemysl-i pályaudvarra befut az egyik hős honvédezredünk szállító katonavonata.

Nagybajuszos, őszes ember ácsorog az állomás előtt. Amolyan fél katona, mert a ruhája „civil gunya" s csak a fején van katonasapka. Szaporán eregeti az öreg a füstöt az agyaraiba szorított rövidszárú pipából és lerí a szemesarkából, hogy valami nagy dologban töri a fejét. Aztán, mint aki végső elhatározásra jutott és pontot tesz gondolatmenetének a végére, — nagyot sercent a szája szögletéből a fényes sinekre, — igazit egyet a sapkáján, aztán megindul legényes lépésekkel a katonavonat tisztikocsija felé.

Bütykös ujjaival hamarosan rákoccant a II. osztályú fülke ajtajára, — aztán nagy keményen megáll az ezredes előtt.

Ezredparancsnok urat alázatosan kérem, vigyen el magával katonának.

— Kicsoda kend öreg? — kérdi az alezredes.

— Balogh István vagyok instállom. Népfölkelő munkásosztagbeli, — innen a przemysli sáncok közül. De nem akarok itt presvedni a sok rusnyák között, — meg röstellem is, hogy, amikor a testvéreim ott véreznek a rajvonalban, én itt lapátoljam az idegen földet.

Szép az elhatározása öreg, de sajnos, nem segíthetek én kenden, mert itt katonák vannak, kendnek meg csak a feje katona.

No vegyen föl szépen instálom, — meghálálom a jóságát — könyörög az öreg magyar. Megcsinálok én mindent, csak magukkal mehessek, Isten a tanum rá vitéz alezredes uram.

Hát jól van, csak azt mondja meg, ért-e kend a marhákhoz?

— Hogyne értenék, — mikor azok között nőttem fel, — dobja a szót a kérdésre a magyar.

— Hát csak keresse meg a szolgálatvezetőt, majd ád az magára egy rend komiszruhát. Aztán mától kezdve maga felelős az ezred marháiért, érti-e öreg?

— Igenis instálom! . . . Azzal nagy keményen tiszteleg az öreg és csillogott a szeme a boldogságtól.

* *

Az ezrednek volt 28 élőmarhája, — amit úgy hajtottak utána a mozgóharcok idején. Ebből élel-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mezték a katonákat, ha inségesre fordultak az idők.

Az öreg magyarból katona lett: Balogh István hajtsár honvéd. Úgy vigyázott az ezred élő kincseire, mint a szeme világára. Felelős volt érte.

Lublin erőd körül folytak a véres harcok. Az orosz túlerő visszaszorította a mieinket, kénytelen volt visszavonulni a hősies sereg. Felbomlottak a kötelékek, összekeveredtek a csapattestek s a zürzavarban Balogh István is elveszett.

* *

Ahogy sorakoztak estefelé az orosz falu sáros utcáján a fáradt csapatok, volt köztük tüzér, baka, huszár, bosnyák, minden, — csak az nem volt sehol, aki legjobban kellett volna, — mert szükiben voltak nagyon az ennivalónak: — Balogh István, meg a huszonnyolc marhája. Azokat elnyelte a föld.

Innen is, onnan is jött még egy-egy későnjövő, de Balogh Istvánról nem tudott hírt adni senki. És hogy a másnap is elmult nélküle, úgy vették, hogy elveszett.

* *

Ássák a honvédek fáradtan és éhesen az új rajvonalat. Marasztalja az ásójukat az ázott orosz agyag. Nehéz sors volt nagyon . . . Dohány is csak annak, akinek volt egy csipetnyi s hajnalban megették a tartalék konzervet is.

A túlsó dombok felől egyszercsak megmozdul a csend, s ahogy a percek nőnek, úgy nő a közeledő csoport is: lassan járó marhák, mögöttük egyetlen szál ember: Balogh István.

Kinőtt szakállával, ősz harcsa bajuszával, sáros, megviselt bakaruhájával meg sem ismerték, de tudta, hogy jó helyen jár. Még a hangja erejéből is lekoptatott pár garádicsot a fárasztó út.

— „Meggyüttem", — csak annyit mondott az öreg. Azzal leült az idegen földre, amelyet újra az otthonának érzett, mert végre mégiscsak az övéihez ért.

A marhák is megálltak, aztán, hogy senkisem szólt hozzájuk, — rágni kezdték nagy nekifogással a sárguló füvet . . .

— Merre találom az alezredes urat? — Tudakolta kis vártatva az öreg. Mikor megmondták neki, elindította a megtért marhákat a hátsó domb mögé, nehogy szemetszúrjanak a mindig jobban közeledő muszkáknak, — aztán megigazította elnyütt sapkáját, sodort egyet lógó harcsabajuszán, nagy lélekzetett vett s odaállt a parancsnoka elé:

— „Vitéz alezredes úrnak alázatosan jelentem, bevonultam a marhákkal hiánytalanul, pedig nyolcat eladtam közülük. Ehol van, tisztelettel jelentem az írás is, — meg a pénz is róluk.

Azzal átadja az írást, meg a pénzt.

Az írás német írás volt és arról szólt, hogy nyolc darab marhát megvettek a szövetséges csapatok 800 márkáért.

Nézi az alezredes az írást, nézi a pénzt, aztán megszólal, hát ez rendben van öreg, — de megvannak-e a marhák?

— Meg, azok hiánytalanul — ahun vannak a domb mögött — tessen csak megnézni alezredes uram.

Odaérnek. Olvasni kezdi a marhákat az alezredes: — egy, kettő, három, négy . . . —

— Nem stimmel ez öreg!

— Nem-e, — aztán miért nem? Kérdezi nagy huncutsággal a szemesarkában a vén magyar.

Mert ez 35!, pedig 28 ezredmarha volt s abból eladott kend 8-at, hogy lehet 20 helyett mégis 35?

— Alássan jelentem úgy, hogy mikor megkaptam a visszavonulási parancsot s nekiindultam a laposnak, csak látom ám, hogy nagy csapat katona szalad előre. Megismertem a spenótszínű hajtókájukról, meg, hogy olyan idegen volt az ábrázatjuk, s úgy pattogott a hangjuk, akár a nagypénteki kereplőnek, hogy csehek. De meg legbiztosabban arról, hogy feltartották a kezüket és úgy szaladtak: — előre — a muszkák felé!. . .

— Nó, Balogh István, — most mutasd meg, hogy katona vagy, ha mindjárt csak hajtóhonvéd is a neved.

Nekiugrottam a cseh katonának, mert láttam, hogy megakarja fordítani az ő marháikat . . . , de kutya, ezeket ugyan nem viszed el a muszka cárnak, mert hogy ezek m. kir. marhák!

— Azzal dühös nagy mérgemben csaptam egyet fütykösömmel a cselák fejére! — Széthasadt biz az, mint a nyers tök . . .

— Aztán csak behajtottam szegény gazdátlan jószágokat a többi közé. Negmentettem a kincstári vagyont . . .

. . . — S hogy nem érhettem hamarább haza, annak csak a nagy „Keveredés" volt az oka, — jelentette nagy tisztességgel az öreg magyar.

Mihalovits János.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Miért bántod?

(Az elbeszélés képzelt személyről szól.)

Olyan volt, mint a többi. Bohém, víg diák, csak egy kicsit több vér volt benne. Sok alföldi szilajság. Olyan volt, mint azok, akik azt hiszik, magukról, hogy nekik mindent szabad. Pusztai vad volt. Csizmája keményen döngött. Jól esett hallania, hisz részben ez is hozzájárult nagylegényességéhez. Szép barna szemei csak úgy égtek és a szája mindig mosolygott.

— Majdnem elütött, amint kifordultam az álmos kapualjból. Egyszerre hangos lett körülöttünk az egész fázós utca. „Öregem, hát Te, hol bujkálsz ebben a részeg világban? Öreg patkány, bús poéta! Fűzfanóták édesapja!" . . . és így tovább. Ijesztően hangos, lavinaáradat újjongásai még a komoly rendőratyát is kétségbeejtették az útközepén. Csak úgy mosdatott a valódi és legklaszszikusabb szózuhatagainak forró fürdőjében. Szemmelláthatóan élvezte csodás megrökönyödésemet, mert ugyancsak cifrázta és pillanatok alatt elvonszolt magával. Mondanom sem kell, hogy a szentek úgy hullottak egymásra lángos jókedvében, hogy Jerikó falai is megirigyelhették volna. Lobogott vagy öt percig rendületlenül és egy cseppet sem zavarta az ámuló diáklányok ijedt szétrebbenései. — Na, gondoltam magamban, ily királyi fogadtatásban még úgy sem volt részem és élveztem eszményi magasságomat. — Azonban nem sokáig. Egyszerre csak ügyetlen és félszeg lett. Szégyenkezve mosolygott és én zavartan néztem a szép Nagylegényt. Kicserélődött egy perc alatt. Szemeibe valami fáradt bánat homályosodott elő és furcsa levertsége énrám is rámszállt. Először még azt hittem, hogy ebből is kirobban majd valami, de hogy olyan kurtán, kelletlenül: „Na, édes öregem, hordozzon a jó szél!" — unalmával elköszönt; sejteni kezdtem valamit.

— És igazam lett: — Egy hét mulva kopogtat valaki az előszobám ajtaján. Kimegyek, kinézek és látom ám, hogy Nagylegény áll odakinn. Szervusz vadmagyar, igyekeztem körülrivallgani, de sürgősen leintett. Nyomban láttam, hogy egészen más húrokat kell pengetnem, mert itt valami történt. — Parancsolj, foglalj helyet! — kínálgattam ijedt udvariassággal és vártam. Kezdte: (Minden átmenet nélkül.) Poéta, te, multkor valami történt bennem. Enmlékszel, hogy felszallagoztalak díszes szóvirágaimmal, mint egy lakodalmas lovat? — Emlékszem! — mondtam emlékező ábrázattal. — Hát, Poétám, megmondom, hogy miért búcsúztam el töled akkor olyan gyorsan és főleg oly tehetetlenül. Mondtam én neked, kedves, akkor mindent; hordtam én rád széles jókedvemben még a csillagos eget is, . . . és egyszer csak az egyik ház falán egy nagy plakáton meglátom ám Krisztust a kereszten. Te, micsoda lélekberontó kép volt. Csupa fájdalom és hitvallás. A kép felett egy csendes mondat állt, olyan mint a lelkiismereté: Miért bántod? — alatta: Ne káromkodj! Poéta, én nem vagyok első elemista, vagy középiskolás kisdiák, én nem sírom el magamat előtted, de hidd el megdöbbentem nagyon megijedtem; magamtól ijedtem meg. A szám megállt, a szívem vert és bennem fullt a szó. Olyan ostoba és szerencsétlen embernek éreztem magamat, hogy belesápadtam. — Elbúcsúztam tőled és gondolkozni kezdtem. Én, jól tudod, alföldi vagyok és nálunk sok helyen a káromkodás együtt születik meg a gyerekkel. Velem is így történhetett. Úgy éreztem akkor, hogy átkozott a nyelvünk; a nyelvem. Forgatható és mindent kifejez. Ezt a cifra-szép nyelvet, Pajtás, mi már ebből a szempontból úgy kiformáltuk, hogy verhetetlenek vagyunk a világ előtt. De Isten előtt, Barátom, hogy állhat az ügyünk? Hiszen így mi minden szóval átkot kérünk egymásra. Olyanok vagyunk, mint az eszelősök; kérjük az Istent, hogy pusztítsa el ezt vagy a másikat; az meg ugyanígy eseng talán épp énértem. Barátom, olyanok vagyunk, mint az alvajárók. A világ legszebb nyelve hát erre való? Mikor ébredünk fel hát kóválygó szomnanbulisták? Hogy akarunk mi nagy nemzet lenni? Barátom, az Isten szörnyű ereje lesújt ránk, majd meglátod és csak azt csodálom, hogy még meg vagyunk. Tenni kellene valamit! Ez egy véres sírásás. — Hát ennyi erővel, ilyen karokkal Pajtás, mi másra születtünk! Az én nyelvem szentség! Ez nem héber, vagy partmenti matróznyelv, hanem a világ legszebb nyelve. A csodálat, az érzelmek leggördülékenyebb kifejezője. Felérhet az Istenig és lenn járhat a sárban. Imádság szinte és múlhatatlan, ősi kincs . . . . Izgatottan járkált még egy darabig, szomorú volt és látszott rajta, hogy tenni szeretne valamit. Segítettem neki. Beszéltem hozzá szépen, halk-udvariassággal. Sima mondatok és szinte finom eleganciájú szavak találkoztak köztünk az előbb még hangos szobában. Feltűntek neki a falakon függő szentképeink is. Sorra járta őket. Olyan volt, mint egy művész. Boncolgatta, elemezte őket. A Madonna — láttam — nagyon meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tetszett neki; azt mondta, ilyen szép és égiesen finom arcot még nem látott sohasem. Többször is elismételte magának, csak úgy fel-fel dobva ezt a két szót: „Égiesen finom . . . égiesen finom." — Még rá sem gyújtottál, kínálgattam, de nem fogadta el. — Elmegyek haza, levelet írok anyámnak — mondta — és találomra kivett egy könyvet a szekrényből. Elvihetem úgy-e? — kérdezte és sietve búcsúzni kezdett; a könyvet meg sem nézte. Kikísértem és visszamentem a szobámba. — Egészen furcsa csend maradt utánnad, Pajtás! — igyekeztem a csendet megtörni. De az csak összeállt és csupán az elvitt könyv helye kiabált belé tátongó szájjal. A „Templomi képek" — című, régi könyvem helye.

. . . Már sötét volt, amikor befordult kedves, barokk-stílű utcájába. Az utca elején a templom ajtaját már rég lezárták és a csukott szárnyán ott volt kiszögezve a sápadt arcu Krisztus-plakát. „Miért bántod?" — Nagylegény körülnézett és óvatosan felosont a képig . . . négy rajzszeg . . . Aztán gondosan összetekerte és szinte futva megindult hazafelé. Már látta is a képet kifeszítve az íróasztala felett. A halvány Krisztus majd lemosolyog rá és ő ott ül alatta, levelet ír.

Csizmája keményen döngött. Jól esett hallania, hisz részben ez is hozzájárult nagylegénységéhez. Szép barna szemei csak úgy égtek és a szája most is mosolygott.

O. Gy.

TÜKÖR.

Emlékszem — azt mondták — hogy Ő a bútorok királya,
Hogy Velencéből jött és százszor drágább, mint az ára.
— És hogy úgy csiszolják hosszú éjtszakákon,
Gyémántkéssel vágják süppedt vattaágyon,
Ezüstbe mártják és tűző fénnyel edzik,
Külön nevet kap és a nevét belemetszik.

És a szalonban ámult sarokban áll,
Minden kép belehull, minden kép rátalál.
Nincs egy szikra, melyre ne villanna vissza,
Egy mozdulat, melyet megmutat,
Egy felrebbent pehely, melyet nevetve visszaver.
Nincs semmi kivüle,
Neki minden szívügye:
Kiváncsi, gúnyos, leskedő;
Ha belépsz — rádnéz — és megles Ő.
Nagy „ő", mert ovál ébenfában áll,
Csak a királyi két ékezetre vár.
Végigkísér, számolja léptedet,
Föl-le jár — mint Te — s nézeget.
Fiókot nyit és ablakot tár,
Visszaül, csend! — csengetésre vár.
Lélekzik, villanón felsóhajt
Egy párás, üveg-hideg sóhajt;
Egy alig láthatót,
Különös áthatót,
Hogy megremegsz, amint merengsz
Gondjaid közepett és meglepett
Mozdulattal felállsz,
Cigarettát találsz
És a gyufafényt, mint tiltott merényt
Gőggel visszaszórja a tükrös gyufacsóva.
— Különös, néma harcban
Odaállsz vele szemben, arcban,
Profilban, vagy fölényes szatírban,
Mesterkélt kis-színészi pírban —
— De nem megy! Mind egyre megy!
A tükör öl és lassan ölre megy.
Gúnyos foncsorát, mint gyilkos fogsorát
Belédharapja bálvány haragja
És megbűvölten, mint egy lámpakörben
Meghátrálsz félve,
Mintha fénye élne, — meggyötörten.
Hideg szemeit szemedbe vetve
Az ajtóig kísér győztes-nevetve.
Kezedbe adja a hűvös kilincset
És elfoglal bennt a szobában mindent,
Mint eléje hullott sok bűvös kincset:
Lámpafényt, cigarettafüstöt,
Megriadt székeket,
Közömbös asztalt,
Szétszórt könyveket,
Üres vázákat,
Rajzos szőnyeget,
Az estét — és — a csendet.

Emlékszem — azt mondták — hogy Ő a bútorok királya,
Hogy Velencéből jött és százszor drágább, mint az ára.
— És hogy úgy csiszolják hosszú éjtszakákon,
Gyémántkéssel vágják süppedt vattaágyon,
Ezüstbe mártják és tűző fénnyel edzik,
Külön nevet kap és a nevét belemetszik.

OSTOROS GYÖRGY.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Magunkról — magunknak.

Vajjon örökre így maradnak
Kidalolatlan kegyelemben,
Dalai a hű bánatozó
Napverte bús magyar nyaraknak.
Ady.

Wagner: Istenek alkonya című zenedrámájában van a következő gondolat. Az ifjúság istennőjét elviszik a városépítő óriások: a maguk kedvének szolgálatára. Az ifjúság istennőjének távozásával azonban megváltozik a világ. Az istenek öregedni kezdenek: az egyik nem bírja kalapácsát, a másiknak elméje lesz homályos. Meghalnak az istenek, mert elvitték a gonosz, kísértő hatalmak az ifjúságot. — Meghal a magyar, ha a magyar ifjúság nem tud kiszabadulni a föld, a pénz, az átok kísértésének hatalmából.

Ez a gondolat jutott eszembe, amikor a magyar népesedés legújabb statisztikai adatainak tükrében a magyarság biológiai erejének egyre inkább bekövetkező elernyedését, hanyatlását kellett meglátnom. Nem volt ez így a multban. Hol is lennénk már, talán a nevünket sem ismernék Európában, ha a magyarságnak nem lett volna olyan csodálatos biológiai ereje, mint a multban volt.

Az 1047 évvel ezelőtt betelepedett honfoglalónép lélekszáma 100 ezer, vagy 500 ezer volt. A magyarság már az Árpádok alatt Európa egyik leghatalmasabb nemzetévé erősödött. Bár a tatárhordák végig gázolták és pusztították az egész országot, mégis Mátyás alatt már 4 millió színmagyar lakta ezt a gyönyörű földet. Hiába volt a török uralom 250 esztendős szörnyű pusztítása, amelynek végén 3 millióra apadt a magyarság száma. Hiába tekintették a Habsburgok a magyar katonát sakk-figurának, kit majd itt, majd ott használtak és áldoztak fel saját hatalmi céljaik megvalósítására. Hiába folyt annyi vér, mert a magyar ifjúságnak volt ereje és hite, ahhoz, hogy mindent újra kezdjen. 1914-ben már a 18 milliónyi magyar honi népből 54.5 százalék a magyar.. Ma „annyi balszerencse s oly sok viszály után" is 13,250.000-re tehető a magyarság száma. Ez idáig csodálatos. Ma hol vagyunk ettől.

Hazánk területén 1925-ben 250 ezer, 1932-ben 205 ezer, 1937-ben 178 ezer gyermek született. A természetes szaporodás 1932-ben 7.2, 1939-ben 4.8, ma 5.6 1000 lélekre. Ha valamely országban 1000 lélekre nem esik 20 születés, akkor az az ország az elöregedés útjára lépett. Hazánkban ez az érték 1938-ban 19.5, 1939-ben 18.3 volt, míg régebben 23—32 között ingadozott.

Hogy ez mit jelent? Azt, hogy a jelenlegi születési arányszám mellett, míg a románság, szerbség 58 év alatt, addig a magyarság 116 év alatt kettőzi meg létszámát. Azt, hogy hiába a legnagyszerűbb fegyver, ha nem lesz ifjúság, aki fegyvert fogjon. Azt, hogy hiába a nagyszerűen vezetett külpolitika, csak az a nemzet játszik szerepet a hatalmak versengésében, amelynek életerejét a magas születési arányszám igazolja. „A nemzet sorsa, jövendője bölcsőinek számától függ," Elfogyó, elöregedő népek nem fognak szóhoz jutni a fiatal Európában. Régen elég lehetett, de ma nem elég hagyományokra, műveltségi fölényre, vagy földrajzi helyzetre hivatkozni egy ország birtoklásánál, amikor szerte Európában az a törekvés, hogy országhatárnak a népi határt tekintsék. „Csak az a miénk, amelyet családdal és gyermekkel tudunk megszállni."

Fiatal erőben, friss embererdőben szegény nemzet vagyonban, hatalomban is szegény lesz, mert a meg nem született gyermekek hiányozni fognak a békében mint munkatársak, a háborúban mint bajtársak. Az elöregedő nemzet megérdemli sorsát, ami osztályrésze lesz: mindenből csak annyi jut neki, amit mások meghagynak, vagy éppenséggel odavetnek neki. Nem élhet becsülettel, csak teng-leng, míg rá nem tipornak és belé nem fojtják a lelket.

Ebben a kérdésben rövidlátásunk borzasztó. Nacionalistának tudjuk magunkat, de a náció érdekeiről többnyire halvány fogalmunk sincs. Hazúgság a hazaszeretetünk, mert nagyobb országot akarunk: türelmetlenkedünk, hogy mi lesz a Bánáttal, meg Dél-Erdéllyel, de több magyart nem.

Az egyke okairól köteteket írtak már össze. Ezekre nem is akarunk ezuttal kiterjeszkedni. Most csak arra akarunk rámutatni, hogy az egyke problémáit, mint általában az egész magyar élet problémáit mind megtaláljuk népköltészetünkben s még hozzá egészen egyéni fogalmazásban. A magyar parasztságot ugyanazok a gondolatok foglalkoztatták — írja Lükő Gábor: A magyar lélek formái című könyvében — ami Arany Jánost s Ady Endrét gyötörte. Hely hijján csak ezt az egy: Gyergyóújfaluból származó népdalt hallgassuk meg:

Felszántom a kertem alját,
S ne teremjen több violát

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

S ne teremjen több violát,
A császárnak több katonát.

Szántottam gyepes gyükeret
S vet'tem bánatot eleget,
Szántottam gyepes gyükeret
S vet'tem bánatot eleget.

Nem emleget ez a nóta sem gazdasági, sem kényelmi szempontokat. Ezeket csak az egyke szakirodalma ismeri és az a társadalmi osztály, amelyből a tudós szociológusok származtak — írja tovább Lükő Gábor. A nóta csak a császárt emlegeti, aki elkívánja a falusi ember fiait katonának. Erről azonban nem igen szeretünk beszélni, mert még ma sem számoltunk le a császárral, csak kiegyeztünk vele úgy-ahogy. S ne Ferenc Jóskára gondoljunk most — az ő neve csak szimbólum a költészetben. Gondoljunk mindazokra az alkalmakra, amelyben a magyar embertől elkívánták és elidegenítették gyermekeit. Arany János maga is azt üzente népének, mikor a császár ünnepi verset rendelt nála:

„Ne szülj rabot te szűz, anya,
Ne szoptass csecsemőt!"

(A walesi bárdok.)

„Tudományos és szellemi életünkben ma is császári és királyi Bach huszárok basáskodnak s máglyára küldenének minden walesi énekest, ahelyett, hogy a 67-es kiegyezés értelmében átadnák helyüket a magyarságnak! Amíg ez meg nem történik, nincs a magyarság számára más megoldás, mint az egyke, oláhosodás, vagy a kivándorlás. Egyiket sem jókedvéből vállalja a magyarság, csak kényszerűségből."

„Az egykének más országban lehet az oka az erkölcstelenség — írja Lükő — vagy a kényelemszeretetet, nálunk csak következménye annak. Az egyke a magyar hara-kiri. A kínai ember, ha ellensége elviselhetetlenné tette számára az életet, elmegy annak háza elé s felvágja a hasát. Nem az ellenségéét, hanem a sajátját. A kínai törvények gondoskodnak róla, hogy az így megvádolt embert pörbe fogják, hogy a halottnak igazságot szolgáltassanak. Mi magyarok Európában élünk, s így a halottaknak nem tudunk igazságot szolgáltatni."

Végre is: nincs még veszve semmi. A megoldás kezünkben van. Az egyke kérdésének megoldása is bele kell, hogy tartozzék abba az országépítő programmba, amely nélkül nincs holnap, nincs megmaradás számunkra. Át kell alakítanunk országunkat, de ne úgy, hogy a legnagyobb cselekedetünk a cselekvéstől való tartózkodás legyen. A megoldás felé már tettünk is néhány lépést, csak folytatnunk kell, erősebb iramban. Nem feledve Kossuth azon mondását: „Élni nem fog azon nemzet, mint azon ember sem, kit nem saját életereje tart fenn, hanem csak mások gyámolítása." Vigyázzunk arra, hogy 20 év mulva is legyen katonánk, mert ellenségeinknek lesz.

* *

Ha végig tekintünk tudományos, politikai életünk névsorán, legnagyobb részt nem magyar nevekkel találkozunk. Ez bizony akárhogy is szépítenők a dolgot, társadalmunk vezetőrétege elnemzetietlenesedésének kétségbe nem vonható jelensége. Nem cáfolható meg, hogy ez az állapot nem kölcsönöz magyaros jelleget Magyarország külföld felé mutatott képének. Sajnos, a külföld ennek alapján egész hazai vezetőrétegünket németnek tartja és ami németnevű szakférfiaink és tudósaink alkotását, a német szellem termékei gyanánt könyveli el.

Ebből a tényből a látszat mindenesetre az, hogy a magyarság művelődésre nem alkalmas fajta. A látszat ezuttal is csal és az igazság egészen más. Egy dán írónő írta a magyarságról: „a legboldogabb nemzet a dán, a legtehetségesebb a magyar." Valóban, a magyar sok más fajtánál tehetségesebb. Legfeljebb az aprólékos részletek kijavicskálásában marad el a német mögött. A „józan paraszti ész" már nem egyszer csinált csodát. A háború nem egy eseménye dícséri a magyar paraszt találékonyságát és ügyességét.

Hogy ennek dacára mégis olyan kevés számú képviselője van a magyarságnak vezetőköreinkben, ez a jelenség azzal magyarázható, hogy hazánkban mindenki boldogulhatott, csak a gazda, a vendéglátó nép: a magyar nem. A magyarság nagy része szertehullva élt, magárahagyatottan tengődött, nagy szegénységben. Csak kevesen gondoltak arra, hogy fiaikat iskoláztassák. A németség például ezzel szemben sokkal jobb anyagi körülmények között élt és nagyrészben él ma is. A német ifjúság könnyen eljutott magasabb iskolába, hiszen városokban, vagy közel a városokhoz éltek. Szervezettségük és összetartásuk is elősegítette boldogulásukat. Míg, különösen a 67-es kiegyezés után a közpályákat, sokszor egészen közepes, vagy tehetségtelen vendégnépek fiaival árasztották el, addig a magyar tehetségek csak itt-ott tudtak nehezen előtörni „meleg forrásokban."

Ezek a sorok nem azért íródnak — ne gondolja senki —, hogy most aztán fújjanak riadót

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

minden ellen, ami nem hétszilvafás magyar. Nem a vendégnépek előretörése fáj nekünk, hanem egyesegyedül a magyarság lemaradása önhibáján kívül. A pompás magyar fajta annyi balszerencse közt is, oly sok kiváló agyat adott a világnak, — akik mérföld lépésekben vitték előre az egyetemes művelődés ügyét —, amivel még a nagy népek mindegyike sem dicsekedhetik.

Persze a külföld azt nem tudja sehogy sem megérteni, hogy vallhatják magukat magyarnak idegen nevű honfitársaink is. Nehéz azt ma megmagyarázni, hogy a magyarság nem materia, nem faj és vér, illetve nemcsak az, hanem „leglényegében" : lélek. Nem a vér alakította ki a magyar lelket — írja Karácsony Sándor — s hozta létre így a magyar fajt, hanem ellenkezőleg a magyar lélek hatott a vérre s most is minden időben az a magyar faj, amelyet a magyar lélek áthatott. Mindenki oly mértékben magyar, amekkora mértékben magyar lélek ereje él és hat rajta keresztül.

Nem kell félteni a magyarságot. Mert e földön sem germanizálni, sem romanizálni, sem pánszlávozni még nem lehetett és nem is lehet a jövőben sem megakasztani a fejlődést, az nálunk mindig lehetséges volt, de idegen formák közé erőltetni, vagy megölni : csak ideig-óráig lehetett.

A magyar élet elnémetietlenedésén tudunk és fogunk is segíteni. Ebben a kérdésben is a megoldás : a magyar nép színrehozása. Csak megfelelő reformokat kell gyökeresen ujjászerveznünk. Csak megfelelő reformoktól várhatjuk azt a társadalmi átalakulást, mely az egyetlen lehetséges alapot teremti meg népünk és nemzetünk fejlődéséhez. A kibontakozásunk útja : a szociális reform és hivatásrendiség. Néhány lépést ebben is tettünk már előre.

Álmainkban már él az a Magyarország, amelyben magyar lelkű, de idegennevű honfitársaink is jól fogják magukat érezni. Ezért az új arcú Magyarországért egy pillanatig sem szűnünk meg harcolni és dolgozni .

Káldy József.

Szekeres István.

Irta : **Barczi Mátyás.**

Pista felül az ágyban. A koromsötét éjszaka ráterpeszkedik a szobára. Szeme lassan megszokja a sötétséget. Az asszony meg a gyerekek jóízűen alszanak. Nincs szíve felébreszteni őket. Lassú, megszokott mozdulattal felcibálja magára foltos ruháját. Aztán, mélységes keserűséggel a szívében, kibotorkál a hajnalba.

Reggelig csak lesz valahogy, ő bírja. De az asszony, mi lesz az asszonnyal ? A munkának estére vége, mihez kezd holnap ? Neve : Szekeres István. Szakképzettsége : földműves, napszámos.

A rossz bakancsban kimarjul a lába a hosszú úttól, — nem is veszi észre. Fejében ott motoszkál a holnap. Tegnap délben evett egy darab kenyeret. Maró fájdalmat érez a gyomra táján. A répaföldre érve, megvirrad. Beáll a sorba.

Délig csak meg van a saját gondolataival, fel se néz, úgy elvesződik velük. Csak akkor neszez fel, mikor elől megáll a munka. Aztán, mint akit üldöznek, eloldalog az evőktől. A kút mellett leheveredik, két kezét a feje alá teszi, felnéz az őszi égre. Nagyon szégyenli magát. Mert most neki is lehetne mit enni, ha ő kocsmában nem hagyja. Mert mindennek az asszony az oka. Örök veszekedés az életük, mióta megjött a negyedik gyerek. Meg azt is suttogják, hogy nem hasonlít a többire. Csak tudná, csak bizonyosan tudná, de ebbe bele lehet zavarodni.

Estefelé megered az eső. Olyan szemerkés, tolvaj-eső, észre se veszi az ember, hogy belopózott a kabát alá. A fekete buckák közt olyan viharvert a csapat, mint az ázott varjú. Az eső meg csak permetezik egyre, befészkeli magát az ember gondolatába, hogy szinte bánatos lesz tőle.

Minden porcikájában apró szúrást érez. Vörös, kék, zöld karikák táncolnak a szeme előtt. Érdekes, mindig ugyanaz. Vörös, kék, zöld. Csak most, mintha feketeség is vegyülne bele. Meg a táncuk is gyorsabb. Aztán, ahogy nekihajlik a földnek, elnyúlik rajta. Még hallja a dobhártyája dobolását, aztán belezuhan a sötétségbe.

Az asszony belesápad, mikor két ember befordul vele. Haja kilóg a gyűrött sipka alól. A szeme csukva. Aztán az asszony végígsimít a haján és eszelősen ismétli : Édes uram ! A hangja belecsuklik zokogásába. Az emberek leveszik a kalapot.

* *

Pista álomból ébred. Nagyon kiverhette az izzadság, mert a felesége föléje hajlik, s törölgeti. Most olyan szép, ahogy rásüt a vasárnap reggeli napfény. Pista csak nézi ezt a drága asszonyt.

— Mit álmodott édes uram ?

— Semmit, igazán semmit. —

A bölcsőben felnevet a kisgyerek . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kedves Öcsém!

Úgy érzem, szükséges, hogy pár felvilágosító szót írjak neked egyről-másról, mielőtt végleg elhatároznád magadat arra, hogy milyen pályát válassz. Ne vedd rossznéven, ha néha egy kissé gorombán őszinte az írásom, de gondolj arra: jobb ma egy hideg zuhany, mint holnap a vizbefulladás.

Az elmult napokban beszélgettünk jó Anyáddal. Örömtől repeső szívvel vettük tudomásul, hogy leérettségiztél és most vad iramban gondolkozol azon, hogy bányamérnök legyen-e belőled, vagy erdőmérnök. Egyelőre ugyanis nem tudod, hogy melyik pályán kaphatsz húsz pengővel nagyobb kezdőfizetést — kevesebb munkáért is. Szerényen megjegyeztük, hogy a mi pályánkon nem annyira ezek a szempontok döntenek, hanem a hivatás kérdése — és az is, hogy milyen lábon áll az ember a mérnöki képzésben annyira fontos természettudományokkal és mennyiségtannal. Anyukád erre fölényes kézlegyintéssel említette meg, hogy jelesen értél, tehát az egyetem sem okozhat neked komolyabb nehézséget. Hidd el: egyesegyedül Anyukád iránt érzett tiszteletünk akadályozta meg azt, hogy hangosan kacagva vessük végét a beszélgetésnek.

Mindezek hallatára most csodálkozó szemeket meresztesz és tizennyolcéves önérzedet rohamra küldve, megkérded: gúnyolódni akarunk-e veled?

Nyugodj meg, erről szó sincsen. Ellenben mi kérdezhetnénk ugyanazt: gúnyt űzöl e te a mi pályánkból, hogy egyszerű vásári árucikk gyanánt fogod fel a dolgot, megkérdezve:

„Ki ad többet érte?"

Nézd, kedves öcsém: a világon mindíg voltak olyanok, akik határozott cél nélkül vergődték végig az életüket. Voltak olyanok is, akikben semmiféle hivatásérzet nem volt, mikor pályát választottak. De nyugodtan állíthatom azt is, hogy ha a hivatásérzet nem nőtt bennük később sem élő valósággá, nem váltak sohasem teljesértékű emberekké. Lehet, hogy voltak köztük sokan is, akik többre vitték az életük folyamán, mint az átlagemberek, de sohasem tudhattak teljes erőbedobással küzdeni a pályájukon, egyszerűen azért, mert az a pálya nem volt az övék.

Ezt akarod talán? Azt gondolod, hogy most, amikor óriási lépésekkel rohan előre az építő élet, te is egyike légy azoknak a köveknek, amelyekben ez a rohanás meg-megbotlik? Hidd el: sohasem tud jó és szép házat építeni az, akinek csak kenyérkeresetet jelent a kőművesmesterség. Sohasem harcol jól az a katona, akit csak az egyenruhája tesz katonává. Hogyan akarsz te becsületes és értékes munkát végezni, ha csak a konjunktúra tesz mérnökké?

Ne hidd azt, hogy a mérnöki pálya csak annyiból áll, amennyit most te látsz belőle: pár évi egyetemi képzés, utána állás, több-kevesebb fizetéssel — és annyi munka, hogy éppen csak elvégezd azt, amit el kell végezned. Nem. Ellenben: állásbajutásod első pillantától kezdve a magad sorsának irányítója és egy alkotási folyamat zavartalan menetének egyik letéteményese vagy. Azért az első pillanattól kezdve többet kell követelned magadtól, mint amennyi az éppen csak szükséges tennivaló.

Nagyon kell iparkodnod, hogy képzettséged mindíg a kornak megfelelő legyen. Hiszen a te munkád befolyásolja legközvetlenebbül a termelés menetét; hogy akarsz elavult módszerekkel gazdaságosan dolgozni? Önképzés? — kérded. Minek az? Annak, hogy magad és mások számára mindíg megbizható maradj.

Látod: itt van rögtön az első probléma, amelyre nem gondoltál. De vannak még mások is.

A jeles érettségi — jól jegyezd meg — nálunk úgyszólván semmit nem jelent. Az első perctől az utolsóig az lesz leginkább irányadó, hogy menynyit és hogyan dolgozol? Nálunk az év nyolc hónapja előadások látogatásával telik el, két hónapja gyilkos iramú, éjszakás, nehéz készülődéssel a számadásra. Itt csak az segít, ha ember vagy a talpadon és magadtól várasz minden segítséget. Ne várj mástól támogatást a saját hanyagságod pótlására, mert rongy ember az, aki a maga földjét mással akarja felszántatni, mialatt maga a napot lopja. De ugyanakkor jó szívvel kell segítened másokon, akik hibájukon kívül szorult helyzetbe jutottak. Ezt nálunk „bajtársi szellem"-nek nevezik.

Itt vagyunk a harmadik pontnál: bajtársi szellem. Tudod, hogy mi ez? Nem tudhatod, mert ha tudnád, más gondolatokkal eltelve indulnál neki a pályaválasztásnak.

Igazi bajtársi szellem csak abban a közösségben alakulhat ki, amelynek tagjait összefogja valami közös kapocs. Ez a kapocs lehet hagyomány, szokások, lehet más is. De a legtermészetesebb kapcsot mindíg a hivatás fogja adni az emberek között, egy nemzet keretén belül. Mármost hogyan akarsz te jó bajtárs lenni, ha hiányzik belőled az alap: a hivatásérzet?

Nagyon vigyázz!! A hivatásérzet az a csira,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

amelyből ki kell nőnie a hivatástudatnak, mire belőled, a hallgatóból mérnök lesz. A hivatástudat az egyetem padjaiban, az előadások, gyakorlatok nehézségei között sokkal lassabban nevelődik beléd, mint bajtársaid között, akikkel gátlás nélkül beszélhetsz meg minden problémát. A mi Ifjúsági Körünknek rákfenékje lenne az olyan utánpótlás, amely csak a pengők szemüvegén keresztül látja az egyetemi, ifjúsági és mérnöki életet.

Ezeket szerettem volna figyelmedbe ajánlani, kedves öcsém! Gondold meg százszor, hogy mit választasz: a komolyan átérzett hivatást, vagy a pénzsóvár táncot ama bizonyos Aranyborjú körül. Nagyon vigyázz, hogy a tánc közben aztán meg ne változzanak a szerepek: könnyen megeshetik, hogy a sóvárogva áhított okleveled lesz az a bizonyos „új kapú", te pedig, ha nem is éppen aranyból, de . . . . . .

A viszont-nemlátás reményében köszöntlek:

Veteraníssimus.

Első följegyzésünk egy hazai sújtólég robbanásról.

Közli: FALLER JENŐ.

18. századelejei bányászatunk legteljesebb s legkimerítőbb leírását **Franciscus Ernst Bruckmann** wolfenbütteli orvos 1727-ben megjelent **„Magnalia Dei in Locis subterraneis oder Unterirdische Schatzkammer aller Königreiche und Länder . . ."** című két kötetes, 1608 oldalas, nagy fólió alakban megjelent munkájában találjuk, melyben a szerző két teljes fejezetet (I. köt. XVII. fej. 245—272. és II. köt. XV. fej. p. 951—1013.) szentelt gazdag árványkincseink s európai hírű bányászatunk ismertetésének.

Bruckmann 22 éves korában, 1723-ban került rokoni kapcsolatai révén hazánkba s két évet töltött nálunk, mely idő alatt beutazta bányavárosainkat, szorgalmasan feljegyezve azok nevezetességét.

Kitűnő munkája rengeteg érdekességet tartalmaz hazai bányászatunkról s így találjuk benne Dr. Reimann eperjesi orvos leírását az 1727. évi sóvári sújtólég robbanásról, **mely hazai vonatkozásban első följegyzésünk e nemben.** (II. köt. p. 1006—1009.) A rövid hiradás kitűnő részletességgel számol be a különös eseményről s pompás éleslátással magyarázza annak okát. A följegyzésre méltó s a magyar szakirodalomban ezideig ismeretlen leírás a következő:

1726 február 18.-án a sóvári császári sóbányában érdekes esemény történt.

Amikor elhatározták, hogy a József-aknában 30 éve fölhagyott Erzsébet ereszke mezejét újra nyitják, lefelé haladva egy vágatra bukkantak, melybe egy fölvigyázó és két vájár mentek be, hogy megtudják annak rendeltetését. Az előlhaladó fölvigyázó egyszerre észrevette, hogy feje fölött a vágatban nagy üreg van s hogy azt jobban szemügyre vehesse, magasra emelte mécsesét. E pillanatban meglepetésszerűen lángra lobbant a levegő és pedig oly erővel, hogy még az aknában is, (ahol éppen a bőrből való bödönyöket akarták kihúzni) 20 öl magasan csapott föl a láng. A fölvigyázót a robbanás földhöz vágta, keze és lába erősen összeégett, míg a két vájárnak sikerült még hirtelen lehasalni, úgy hogy kisebb égési sebeket szenvedtek csak. A fölvigyázó az ijedtség és sérülés következtében fekve maradt, mire a vájárok azt gondolták, hogy meghalt, sietve kúsztak föl az aknához és jelzést adtak, hogy húzzák ki őket. Időközben a fölvigyázó magához tért, ő is kimászott az aknához s jelzést adott, hogy ki akar szállni.

Dr. Reimann orvos az eset után azonnal a helyszínén termett, a fölvigyázón „combustionem crustosam gravem"-t állapított meg, eretvágott rajta s megfelelő gyógyszereket rendelt számára.

Három nappal az eset után egy csukott lámpával kísérelték meg fölkeresni a helyet abban a biztos hitben, hogy robbanás nem ismétlődik meg, de csalódtak, mert a robbanás újból bekövetkezett. Miután azonban az emberek okultak már az első robbanás eseményeiből, emberben nagyobb kár nem történt, mert idejében mind hasravágták magukat. Ezután többé a helyre lemenni senki sem akart, mindaddig, míg onnét a rossz levegőt el nem távolították.

Nevezett doktor mindent elkövetett, hogy a különös jelenség színhelyét lássa, miután azonban félő volt, hogy a szerencsétlenség harmadszor is bekövetkezik, ebbeli szándékától elállt, s megelégedett azzal, hogy a szemtanukat alaposan kikér-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dezte, hogy azok elbeszélése alapján valami szabályszerűséget állítson föl arra, hogy, hogyan kell a bányásznak viselkedni hasonló jelenség esetében. Igy megtudta tőlük és különösen az egyiktől, ki már 30 éve dolgozott e helyen, hogy e bányamezőben a kősó között egy fekete, erősen kénesszagú kőzet fordul elő gyakran, mely 8 lat sót tartalmazott, tehát gazdag sótartalmú s így hasznos volt, a sok ronditó miatt azonban kénesízű sót adott, úgy hogy sót nem főztek belőle. E végett adták föl az egész ereszke mezejét s a robbanást úgy írták le, hogy azt megelőzően erős zúgás volt hallható, mely pillanatban az egész vágat lángra lobbant és csak a vágat talpától számított két láb magasságban nem volt tűz.

Dr. Reimann az emberek által leírt fekete köveket szénpalának „carbonis bituminosi"nak vélte s annak alapján a bekövetkezett robbanást természetesnek mondta s nem talált abban semmi természetfölöttit, hanem azt a szenes pala kigőzölgésével (exhalationibus dieser carbonum) magyarázta. Szerinte a gázok, melyek 30 éve gyűltek itt össze, mindenekelőtt az említett üregben koncentrálódtak, amikor azonban az ereszke újranyitásával abból a vizet kiemelték, a gáz az egész bányamezőben szétterjedt, s amikor a fölvigyázó lámpája azt meggyújtotta, lökésszerűen futott végig az egész bányában.

Hogy a szénnek gyakran igen nagy kéntartalma van, az sokak előtt ismert, azért nem is használják ételek főzésénél, mert az eltüzeléskor keletkező kénes gázok teljesen elrontják az ételek ízét. Emiatt a nagy „földi kéntartalom" miatt „copia sulphuris terrestris" van az is, hogy a hamú alatt a szén még 24 óra mulva is parázzsal ég. Hogy pedig ilyen kénes kigőzölgéseket a nyitott tűz könnyen lángra lobbant, az közismert s tudjuk, hogy pl. a naphta (petróleum) a „speciebituminis liquidioris" egy fajtájának gázai az egész szobát betölthetik s ha oda lámpát viszünk, úgy minden lángra lobbanhat. De nemcsak kéntartalmú bányákban, hanem régi beomlott kutakban is keletkezhetnek ilyen kéntartalmú gázok, melyek ha bennük tüzet gyújtunk, azonnal lángra lobbannak. Igy történt ez egy római kút tisztításakor is, amikor abba egy Pozzachari nevü munkás lámpával beszált, alig ért a kút felébe, abból tűz csapott ki s a szerencsétlen munkás elégett. S hogy mi történt Nonentolóban néhány év előtt egy kút ásásakor, amikor a kútba dobott fáklya ágyúlövés szerűen robbantotta föl a kutban lévő gázokat, az részletesen megtaláljuk a Breszlauer Annalibusban. (Anno 1721. Mens. Jan. Classe IV. art. 5 pag. 58.)

Gyakornok úr . . .

Irta : **Polgáry Sándor.**

Igen, erről is kell beszélnünk már egyszer. Mikor az egyetemi év véget ér, szétröppen a hallgatóság az ország valamennyi tája felé. Ki pihenni megy, ki tapasztalatokat gyűjteni — és megkeresni az új félévhez szükséges tandíjat. Azok, akik elkerülnek az ország különböző üzemeihez, egy vagy két hónapon át belekapcsolódnak az üzemek életébe és többé-kevésbbé alkalmuk van arra, hogy a mérnöki életben való elindulásukhoz szükséges tapasztalatokat megszerezzék.

Ez a „többé-kevésbbé" kifejezés már nagyjából rá is világít arra, hogy mi helytelen, vagy hiányos a mérnökgyakornokok — röviden „praxik" életében.

Az első hiány mindjárt a munkakör kérdésében megnyilatkozik. Sajnos, sok helyen elterjedt az az eléggé el nem ítélhető felfogás, hogy „a gyakornoknak úgysem lehet komoly munkát adni, akkor minek is erőltessük a dolgot?"

Egy biztos : nem lehet a gyakornoktól tapasztalt mérnököket megillető munkát követelni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem marad a számára más, mint az irodában való csellengés és néhány jelentéktelen számfejtés felülvizsgálata, egypár ügyirat elintézése — vagy éppen a nem valami dicsőségteljes vonalazgatás, a készülő összeírási és nyilvántartási íveken.

Az erdészeknél és bányászoknál még elfogadható a helyzet. Akad ugyan sok üzem, ahol a gyakornokokat — különösen a leendő másodéveseket — szeretik ilyesféle „munkára" kárhoztatni, de sok helyen gondot fordítanak arra, hogy a gyakornokoknak eleinte kisebb jelentőségű, később fontosabb mérési- és rajzfeladatokat osszanak ki. Hogy ez a módszer nem bosszulja meg magát, az számtalanszor bebizonyosodott, kivéve egy-két kirívóbb esetet. Mindenesetre Egyetemünk méréstani tanszékeinek komoly munkája

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

megfelelő biztosíték arra nézve, hogy az innen elkerülő hallgatóság nem fog csődöt mondani a gyakorlati mérésekkel sem.

Ebből a szemszögből viszont egészen sajátságos a helyzet a kohászoknál. Igen ritka az a kohászati üzem, amelyik a hozzája kerülő gyakornokok foglalkoztatását a megfelelő módon oldaná meg. És itt nemcsak az első évet végzett hallgatónál fordul elő, hogy hetek hosszat nincs alkalmuk a komoly munkára, hanem még a harmadéveseknél is.

Furcsa eset! Vajjon miért hallgatják ezek a fiúk a különböző vegyelemzési tárgyakat? Miért hallgatnak géprajzot, mechanikát, műszaki rajzot, metallográfiát — és sok más tárgyat? Miért ne lehetne tehát valamennyiüket elosztani a rajzoló-, vegyvizsgáló-, anyagvizsgáló laboratóriumokban? Vagy ne menjünk tovább: mire volt jó a tüzeléstani előadás egy éven keresztül, ha még hirmondónak sem kerül néhol kemencék mellé az ember? Ellenben: hengerdébe, öntődébe, kovácsműhelybe nagyon szívesen osztják be a gyakornokokat, holott ezek az üzemrészek követelik a mai előadási rendszer szerint a legtöbb előképzettséget.

Azt hisszük, nem okozna túlzott fáradtságot az üzemeknek, ha egy kissé figyelemmel kísérnék az egyetemi előadási rendszert. Nem kellene hozzá más, mint egyetlen példány a két félév előadásainak órarendjéből. Ugyanis ne felejtsük el: sohasem ér annyit a rövid idő alatt szerzett pár tapasztalat, mint az elméleti ismeretek elsajátítása után egy-két hónapon belül nagyjából megszerezhető kellő tájékozottság.

Másik hiba is van; ez sem kisebb, még hozzá általánosabb jelenség, mint az előző.

A gyakornokok mintegy 50 százalékának elképesztően csekély a fizetése. Hogy miért, annak az előbbiekben már magyarázata is van: az a tévhit okozza, hogy a gyakornoktól nem lehet rendes munkát követelni. Ez a tétel pedig — egy kis gondosság és körültekintés alkalmazásával — megbukott, tehát indokolatlanok a liliputi fizetések is. Az erdészeknél és bányászoknál sem ismeretlen ez a jelenség. Sok üzem van, ahol a gyakornok majdnem éppen úgy kénytelen a szülői támogatást igénybe venni, mint az egyetemen, mert a kapott összeg olyan csekély, hogy abból a mai ötvenpengős hónaposszobát és százpengős élelmezést fizetni nem lehet. Sőt a kohászati üzemek között találunk olyan elrettentő példát is, amely a kis fizetés mellett még azt sem hajlandó megtenni, hogy az üzem étkezdéjében a gyakornokok a szokott kedvezményes áron étkezhessenek. Egészen természetes ezek után, hogy a gyakornok nem fog összetett kézzel könyörögni azért, hogy a rendes munkaidőn túl is dolgozzék.

Lássuk be végre, hogy a mérnöki életben annyira szükséges tapasztalatokat a nyári gyakorlatban csak akkor lehet megszerezni, ha a gyakornokoknak legalább a megélhetése biztosítva van és a képzettségüknek megfelelő munkát követelik meg tőlük, mint az üzem bármely más alkalmazottjától. A „praxi" nem nyári pihenő, ezzel mindenki számol, aki gyakorlatba megy. Miért kell akkor a közönynek, nemtörődömségnek, vagy néha a rosszul értelmezett jóakaratnak előidéznie azt, hogy a fiatal, tisztán elméletileg képzett hallgató ugyanolyan tapasztalatlan legyen kezdő mérnök korában, mint az első egyetemi éven? Az üzemeknek egyenesen kötelességük lenne, hogy a gyakornokokat a megfelelő munka elvégeztetésén kívül munkás-szociális szempontból üzemgazdasági szempontból ellássák a szükséges útbaigazításokkal, mert ezeket az ismereteket nem lehet elméletben megfelelőkép elsajátítani.

Minden mérnöknek gyakornok korában kell megtanulnia az alkalmazottakkal való bánásmódot és akkor kell megszereznie munkásainak becsülését is — azzal, hogy „a gyakornok úr" fiatalon elvégzi a ráeső munkát.

De ha se a munka, se a megélhetési lehetőség nincs meg alapfeltételszerű szükségességgel, akkor ezt hiába várjuk.

A magyar mérnök mindig híres volt, mint elméleti ember. Később, évek multán szerzett tapasztalatokkal: mint gyakorlati ember is. De ahhoz, hogy mérnök-volta első pillanatától jó elméleti és jó gyakorlati mérnök lehessen, elsősorban megértéssel kell segíteni a „gyakornok urat."

A Műegyetem új rektora és dékánjai. A Műegyetem tanácsa júniusi ülésében dr. Mihailich Győző műegyetemi nyilvános rendes tanárt, a hídépítéstani tanszék, valamint a beton- és vasbetonépítési laboratórium vezetőjét, a Budapesti Mérnöki Kamara elnökét, felsőházi tagot a Műegyetem rektorává választotta. Dékánok lettek a mérnöki és építészeti karon: dr. Stachó Tibor az I. matematikai tanszék tanára; a gépész- és vegyészmérnöki karon: dr. Anderlik Előd, az aerodynamikai tanszék tanára, a bánya-, kohó- és erdőmérnöki karon pedig dr. Tárczy Hornoch Antal, a bányaméréstan tanára.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Így történt!

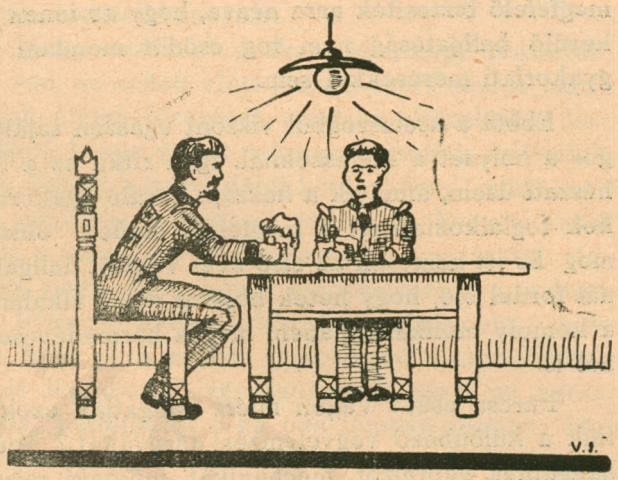

Régebben volt még, amikor volt idő és alkalom a sűrűbb mulatásra, a hetenkénti szombatesti nekifeledkezésekre.

A „Hatvan-házban" üldögélek estefelé. Hallgatom Jóskát, amint a vonója fölé hajlik és szinte önmagának mesél a húrokon. Kevesen vagyunk még — vagy már? . . . nem is tudom, hiszen jólesik néha elgondolkozni egy-egy dallamon és ilyenkor nem igen számolgatja az ember az órákat. Így hát Jóska mesél, mi hallgatjuk — és valami finom, esti csendesség mélázik az asztalok fölött.

Ajtócsapódás. Kicsit durva volt a hang, nem illett bele a hangulatba.

Három férfi vonul be, némiképp virágos hangulatban. Székfoglalás, poharak koccannak, egyikük hangosan hahotázik — szóval oda az előbbi halk hangulat. Jóska szemrehányóan csóválja meg a fejét és bosszankodva vág bele valami cikornyás, se füle, se farka indulófélébe.

Elkeseredik a szám íze.

Már éppen kopogni akarok — fizetni! — mikor észreveszem a terem másik végében Pistát. Széles vállával, csizmájával, nyugodt mosolyával akárki gazdának nézné, pedig erdész. Idevág felém a szemével. Maradok.

Az idő aztán gyorsan eltűnik, csak a csillagok fényesednek neki odakinn mégjobban. Két óra lehet, a három hangos férfi már vagy másfélórája tartja lefoglalva Jóskát, de még egy pohár borral se kínálták meg. Bosszankodom.

Hanem ekkor Pista észrevétlenül int Jóskának. Az meg odamuzsikálja magát az asztalához. Valamit sugdosnak, aztán Jóska kezdi:

„Nincsen magasabb az égnél . . ." A nóta szétomlik, lágyan, takargatón. Jön a következő:

„Összevesztem én az egész világgal . . ." A három férfi türelmetlen. De Jóska nem veszi észre a torokköszörülésüket, csak játszik Pistának — magának:

„Aki a babáját igazán szereti . . ." Az a három a másik asztalnál összenéz. Egyikük feláll. Elmegy Jóska mellett, a kijárat felé, de közben a Jóska zsebébe csúsztat egy tizest.

Negyedóra mulva Pista már Jóskával együtt dudolja:

„Nótáskedvű volt az apám . . ." következik a második tizes. A nóta azonban rendületlenül Pistának szól.

Egy óra mulva már a negyedik tizesnél tartunk. A három férfi már bíborvörös a dühtől. Rövidesen meg is únják és az ötödik tizes megvető elővágása után távoznak. Úgylátszik, botrányra nem tellett a dühből.

Hazafelé menet áldom a sorsot, hogy idevetette Pistát. Legalább megtanították Jóskával együtt a „hármakat" arra, hogy, aki muzsikáltat — az ne legyen szűkmarkú.

Mikor kiérek a Lövér-körútra, Jóska utánam küldi a búcsúzó-üzenetet:

„Szól a kakas már . . ."

Samu, alias Marco Polo.

* *

A Nyári Egyetem gondolatához.

Kétségkívül talpraesett gondolat volt a Nyári egyetem megalkotása. Egyetemünk hírnevét öregbíti és a város idegenforgalmának is jelentős tényezője. Szervezése, a hallgatók ellátása nem hagy kívánnivalót maga után. Egyben azonban felszínre vet egy igen égető kérdést: , mérnöktovább képzés kérdését.

A Nyári Egyetemmel kapcsolatosan már eddig is működtek a mérnöktovábbképző tanfolyamok. Azonban egy volt a hibájuk: nem voltak eléggé tekintettel a rohamlépésben haladó techni-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ka igényeire. Hogy csak egyet említsünk: a fiatal mérnöknemzedék továbbképzésének olyan óriási fontosságú kérdései mellett siklottak el nem elegendő elmélyüléssel, mint a kohászati ipar legtöbbet kívánó ágai: az öntészet és hengerészet.

Kívánatos volna, hogy a jövőben rendszeresen, minden évben fokozott gonddal szervezzék meg az ilyen és hasonló ágakban a mérnöktovábbképzést. Indokolttá teszi ezt egyes technikai ágak irodalmának egyenesen elképesztő fejletlensége is. Már pedig ilyen esetben az üzemi tapasztalatokban bővelkedő, elismert szaktekintélyek útmutatásai szolgáltatnak egyedül támogatást a fiatalok számára. De nem egy-két kiragadott példa, hanem az illető üzemi ágazatok egész menetét átfogó, és a kényesebb kérdéseket sorra tárgyaló sorozata.

Mindez természetesen az üzemek és az Egyetem vezetőségének közös munkáján épülhet fel; a kivitelezés pedig nagyobbrészt az üzemek tapasztalt szakembereinek megértésétől függ.

A soproni Nyári Egyetem előadásai

(Augusztus 1—19.)

Dr. Baskay Ernő: Freskó és más művészi falfestmények.
vitéz Becske Kálmán: Budapest szkf. felmérése.
Dr. Bordás Sándor: Budapest gáztermelő berendezéseinek fejlődése.
Bory Jenő: A szobor szerepe az építőművészetben.
Csányi Károly: A barokk építészeti stílus.
Csányi Károly: A román építészeti stílus.
Dr. Csonka Pál: A vasbeton a korszerű építészetben.
Dr. Czettler Jenő: Háborús gazdálkodás.
Dörre Endre: Budapest zöldfelületi kérdései.
Dr. Egyed István: Alkotmány és parlamentárizmus
Dr. Erődi-Harrach Béla: Szociális feladatunk a háború után.
Gróf Esterházy János: Nemzethűség, államhűség.
Fáy Aladár: Magyar szellem a népművészetben.
Dr. Felkay Ferenc: Iparosképzés.
Dr. Friedrich Lóránd: A renaissance építészeti stílus.
Dr. Fülei-Szántó Endre: A korlátolt felelősségű társaság.
Hankó Géza: Válogatott fejezetek a fényképmérés köréből.
Dr. Hazay István: Geodéziai vetületek.
Dr. Holhauser Jenő: Földmérési pillanatképek.
Dr. Imre Sándor: A közműveltség válsága.
Dr. Judik József: Gazdasági és pénzügyi problémáink a háború után.
Dr. vitéz Kiss Tibor: A kertművészet története.
Dr. Korompay György: A nagyvárosok jövő fejlődése.
Dr. Kotsis Iván: Építőművészetünk magyarsága.
Laszgallner Oszkár: A korszerű szabadkézi rajztudás lényege és kultúrális jelentősége.
Dr. Lux Géza: A gót építészeti stílus.
Dr. Mersich Róbert: A Föld alakjának meghatározására szolgáló mérések.
Dr. Mihályi Ernő: Sopron képe építészettörténeti szempontból.
Molnár Dénes: A vízvezetéki célokra szolgáló fémanyagok korroziója és a védekezés módjai.
Dr. Molnár Ernő: A mai egyházművészet.
Dr. Nemesdy József: A vasúti balesetekről.
Dr. Nyul Gyula: Kenőolajok technológiája.
Ormos Imre: A házikertek tervezése.
Radnai Lóránd: A görög és római építészeti stílus.
Rieger Gyula: Korszerű bankvezetés és bankműveletek.
Rósás Pál: A székesfőváros újabb építkezései.
Dr. Saághy Ferenc: Budapest Székesfőváros közegészségügye.
Sébor János: A kiegyenlítő számítás gyakorlati jelentősége a geodéziai munkálatokban.
Stefániai Richárd: Villamos erőművek együttműködésének enegiagazdasági és műszaki jelentősége.
Dr. Szabó Zoltán: Az öröklődés társadalmi vonatkozásai.
Szilágyi Béla: Régi telekkönyvek.
Szilágyi József: A székesfőváros kertészete.
Dr. Szokolay Leó: A zöldkeresztes mozgalom.
Dr. Szőnyi László: A székesfőváros kassai üdülőjének építkezése.
báró Villani Lajos dr.: Galilei életműve és egyénisége 300 év távlatából.
Vojcsik Lipót: A székesfőváros vízműveinek munkáslakásai.
Dr. Vonház István: A művészek társadalmi szerepe XIV. és XV. Lajos korában.
Wigan László: A mátravidéki erőművekkel kapcsolatosan létesítendő lakótelep.

Új erdőmérnökök. A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán az 1942. évi június hó 16-án megtartott erdőmérnöki III. szigorlaton Csiszárik Tibor, Komán Géza és Molnár István erdőmérnöki oklevelet nyert.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Új magyar ifjúság.

(Beszélgetés Gereben Vilmos levente főoktatóval.)

Pár soros hír számolt be arról, hogy a keszthelyi „Ifjúvezető" képzőtábor parancsnoka Gereben Vilmos rk. tanító levente főoktató. A felkelőharcoktól kezdve a májusi nagy regruta ünnepélyig mindenütt találkozunk nevével, ott van mindig, ahol a magyar nemzet és a magyar ifjúság ügyéről van szó.

Az elmult két tábor fáradtsága látszik rajta, amikor hazaérkezése után alig öt perccel bekopogtam ajtaján, hogy elbeszélgessünk a legnagyobb magyar ifjúsági mozgalomról, a levente intézményről.

— Levente-mozgalmunk fejlődésének új szakaszába lép. Az Országos Levente Parancsnokság élén vitéz Kudriczy István ezredes és Kolosváry Béla testnevelési tanácsos úrral a régi levente intézményt levente mozgalommá fejleszti ki. Az átalakulás folyamatban van. Célja az, hogy az ifjúság kapjon vezetőszerepet saját mozgalmának irányításában és ezzel megszűnjenek azok a nehézségek, amelyeket az eddigi rendszer testileg és lelkileg fáradt, vezetésre nem alkalmas oktatói okoztak. Kivételek persze voltak itt is, de a többség a munkában, hivatalban eltöltött délelőtt után bizony fáradtan, tehát lelkesedés nélkül kezdte meg a levente foglakozások megtartását. Ezek helyébe lépnek most a fiatalok, ők fogják betölteni a raj-, szakaszparancsnoki, sőt még a századparancsnokhelyettesi tisztségeket is. Fiatalok, tehát testileg, szellemileg, lelkileg frissek, erősek, akik megfelelő kiképzés után megtudják valósítani azt a hatalmas munkát, amely a nemzet fiatalsága előtt áll.

Az elmult év novemberében indult meg a kiképzés. Levente keretekből emeltek ki ifjakat, akik heti 4 órában foglalkoztak új „tudományokkal" és szorgalmasan építették otthonukba térve heti négy óra alatt kapott építőkövekből nemzetvédő várukat. Teljes erővel folytatódott a munka 1942 nyarán. Országszerte felállították az Ifjúvezetőképző táborokat, ahol az új szellem jegyében nevelték vezetőkké az arra rátermett leventéket. Honvédet nevelnek a szónak szoros értelmében. Nem katonát, hanem magyart, hon védőt. Hon védőt, aki becsülettel, hűséggel, kitartással szolgálja hazáját ott, ahova az Élet állította. Iskolapadokba, műhelyekbe, eke mellé, a szürke polgári foglalkozások minden fajtájába új lelkületű hon védőket állítanak. Új ifjakat, akik tisztelik és megtartják nemzeti és népi hagyományainkat, akik nem siklanak el nemzeti színeink és hibáink felett, akik önmagukat átformálva, sokat emlegetett hibáinkat legyőzve, új bajtársias életet tudnak élni. Nem szabad lekicsinyelni ezt a munkát. Ma még csak 10 ezer ifjúvezetőnk van, de ha arra gondolunk, hogy ezek nevelni, vezetni fognak, egészen biztos, hogy egy esztendő mulva, amikor 30 ezer ifjú kerül kiképzés alá, már új szellemű leventék fognak táborbaszállni.

A levente képzés jelenlegi formájában bő anyagot kell ifjúvezetőinknek elsajátítani. Legfontosabb a lélek formálása, a szellemi kiképzés. Ennek keretén belül válnak öntudatos, elmélyült, magyarokká. Megtanulnak fajunk iránt szeretettel érezni, történelmi nagyságunkat és hivatásunkat felismerni, kultúrális eredményeinket megbecsülni és mindenekfelett megérteni azt, hogy erőnk a nép. Komolyabb, igazabb magyarokká válnak nemcsak ők, hanem azok is, akiket majd vezetnek, és mindannyiukon keresztül az egész magyar nemzet. Új szellemű fiatalságunk hazatérve levente foglalkozásról, elhinti családja körében az új tanokat és egy nemzet leszünk, egy érzés, egy akarat fog uralkodni kicsiben, nagyban, szegényben, gazdagban egyaránt. Természetesen a test fejlesztése sem szorul háttérbe. Sport, atlétika, játék szintén fontos pontjai a kiképzésnek. A táborban nincs dohányzás, ivás, nincs kimenő, eltávozás és ha nehéz is volt, szokatlan, nyugtalanvérű fiatalok megállották a próbát. Önfegyelem, egyike a legfontosabb emberi tulajdonságoknak. Dohányos embertársam, máról holnapra hagyd abba a füstölést önfegyelem nélkül!

A két lezajlott és egy jelenleg fönálló tábor közül az elsőben voltak soproni és sopronkörnyéki leventék. A reményeket teljes mértékben beváltotta a kivitel. Voltak természetesen nehézségek. Néha a legilletékesebbek nem akarták vagy nem tudták megérteni, hogy ez a kérdés sorsdöntő. A kiképzőkeret kiválasztása is hagyott hátra kívánni valót, de még így is az első táborban csupán 8, a másodikban 22 leventét kellett leszerelni, pedig 210-en voltak. Öröm csillog Gereben Vilmos szemében, amikor mondja, a fiúk 70 százaléka tökéletes áldozatkészséggel, lelkesedéssel, fegyelemmel dolgozta, tanulta végig a 17 napos tábort. Testi és lelki erőt adott nekem az, hogy az első

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

táborban, a „soproni" táborban 96 kíváló minősítés mellett csupán 8 meg nem felelő volt. (A másodikban már romlott az arány. 30 kíváló és 25 meg nem felelő.)

Az első napok bizony nehezek voltak, a kemény fegyelmet bizonyos ellenszenvvel fogadták, de egyheti együttélés után már meglátszott az önfegyelem nagyszerű hatása, és példás egyetértésben zajlott le a tábor. Mennyit szavalnak ma emberek válaszfalakról, társadalmi különbségekről. Ők, a fiatalok, új leventék ledöntöttek minden akadályt. Együtt dobogott a báró levente szíve az inas, tanonc levente szívével, vállvetve dolgozott az egyetemista a földmíves fiúval. Magyar társadalom zarándokolj el Keszthelyre és hitetlen tamások nézzétek meg, így is lehet és ezt is lehet!

Az Országos Levente Parancsnokság 1943-ban 30 ezer leventét képez ki, 3 év alatt pedig teljesen át megy az alsóbb vezetés az ifjak kezébe. Külön egyetemista tábor állott Budapesten, mert természetes az, hogy ennél a nagy munkánál is számít a legfelsőbb vezetőség a minden nemzeti ügyért lelkesedni tudó egyetemi ifjúságra. Biztos az, hogy az első lépéseket követi a többi, amikor pedig nem elég a fiúk lelkesedése, akarása, ott megállnak és kinyújtják kezüket közömbös, magyar Társadalom, Feléd. Nem hiszem sem én, sem más, senki, aki magyarnak érzi és vallja magát, hogy ellökd magadtól a segítséget kérő kezet, akkor, ha az a nemzet életét kéri Tőled. Tudom, nem fogod megtenni, ha meghallgatod levente fiad, lányod ajkáról azt, amit az új szellem mond.

A cserkészmozgalom megmarad ezután is. Párhuzamosan fog dolgozni a levente mozgalommal. Nem érdektelen az a tény, hogy az ifjúvezetők 50 százaléka cserkész és az élre szökkent fiúk nagyrésze tagja volt a Honvédcserkész Őrsvezetők Körének.

A tábori kiképzés a reggeli torna, mosdás, körletrend stb. után 9 órakor vette kezdetét. Forgószínpadon tanulták a honvédelmi alapismereteket, alaki kiképzés, lőismeret, csatárelőképzés, térképezés, egészségápolás, segélynyújtás, állam-, polgári- és közhasznú ismeretek voltak a gyakorlati kiképzés főbb pontjai. Ebéd után 3 órakor kezdődtek az új szellemű előadások, valódi népdalok tanítása, raj- és szakasz ismeret. Majd játék, atlétika, fürdés keretében fejlesztették testüket a leventék. Vacsora után tábortűz köré gyültek. Céljuk itt is komoly, nagyon komoly volt. Lelkiismeret vizsgálat, elmélyülés, a hibák megbeszélése után dal tört fel ajkukon. 10 órakor együtt álltak a fiúk újra és hallgasd meg magyar nemzet . . . . együtt imádkoztak. Elmondták az Üdvözlégy-et, a Miatyánk-ot, és mind imádkozó lélekkel hallgatták, hogy protestáns bajtársaik utána mondják: „Miért Tied az Ország, a Hatalom és a Dicsőség, most és mindenkor és mindörökké!" Együtt imádkoztak harcoló katonáinkért, s én hiszem, hogy a Mindenható szívébe zárta a mi együtt imádkozó leventéinket. Lassan, ünnepélyesen vonták le a zászlót és elcsendesedett a tábor.

Voltak éjszakai portyázások, riadók. Nem lepődtem meg, amikor Vilmos Bátyám azt mondja, 10 perc alatt menetkészen állt 210 ifjúvezető, egyéni holmija becsomagolva, s teljes menetöltözetben, kifogástalanul oldotta meg nehéz, harcszerű feladatát. Természetesen ez fegyelem kérdése, nevelés kérdése az pedig mintaszerű volt.

Végül a jövőben új tantárgy jelentkezik a középiskolában. Honvédelmi alapismeretek. Lehet kiválót, lehet meg nem felelőt is kapni belőle. De hiába van középiskolás bajtársam kiválód latinból, matematikából, minden tantárgyadból, ha nem feleltél meg Honvédelmi Alapismeretekből. Hiába vagy osztályelső, ha nem vagy magyar, hiába minden tudásod, ha nincsen nemzeted, nincs egy érzés a szívedben, amiért dolgoznod érdemes, a hazaszeretet érzése. Engedd meg, hogy nyers legyek, nulla vagy, nem vagy ember, semmi vagy, köd, egy felhő, amelyet elsodor messze a szél és senki hiányát nem érzi.

És most búcsúzom Vilmos Bátyám. Köszönöm, hogy még elmondtad félig az ajtóban állva már, hogy azonnal hazakülted azt a leventét, aki káromkodott. Nem méltó ez senkihez, de elképzelhetetlen vezetőnél. Hogy megtudhattam azt is, hogy a „Fiúk napján" átadtad táborparancsnoki tisztedet egy ifjúvezetőnek, aki minden sugalmazás nélkül közös áldozást is kitűzött a teljesen tőle függő napi foglalkozás keretében. Örültem, mikor meghallottam, hogy táborparancsnok helyettesed Vizy László I. éves főiskolás bajtársam volt, aki nehéz feladatában úgy dolgozott, ahogy magyar ifjúhoz és selmeci diákhoz illő. Pár nap mulva bevonulsz, hogy mint katona szolgáld a Hazát. Kívánom Neked, hogy egészségben, épségben vezéreljen haza az Isten, hogy folytathasd azt a szép, nemzetnevelő, nemzetépítő munkát, amelyet eddig is kifejtettél iskolád falai között, felkelőharcokban, ifjúvezetőképző táborokban.

Komornoky László bmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

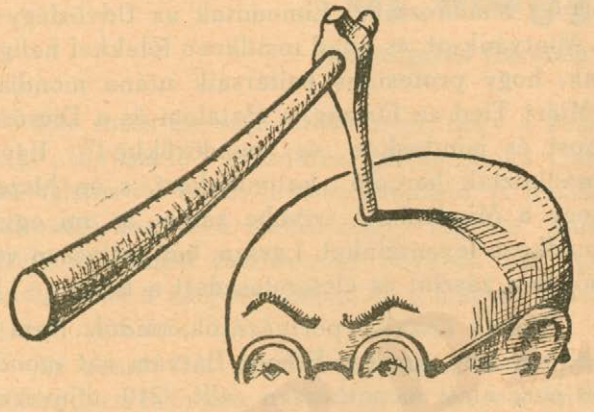

TAGLÓ.

V. J.

Gyártja: Agy távollétében Tröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Desző emh.

„Uccu Ámor gyer' ide, avagy a rózsaszínű sarcophag."

V. fejezet.

Bogumil Calaisban szállott partra. Felült a Párisi gyorsra. Önmagával folytatott heves és élénk vita után megállapodott abban, hogy aggszűz marad s haza megy Budapestre. Annyira szájon vágta a sok csalódás, hogy már csak nevetni tudott.

Berobogott a vonat Párisba. Bogumil kihajolt — a felszólítás ellenére — a Pullman-kocsi ablakán és bambán szemlélte az embercsődületet. Megrohanták az utasok a kocsikat. Bogumil bemenekült a fülkébe és az volt a szent meggyőződése, hogy soha többet nem tud egy nőre sem ránézni.

— Szabad ez a hely — kérdezte egy puha női hang. Tessék — mondta Bogumil és föl sem nézett a párisi csatornatisztítók szakfolyóiratából. „ánilzaillat"-ból, melyben a patkányok házas életét ecsetelte a szerző élénk színekkel. A hölgy vele szemben foglalt helyet. Lábait keresztbe rakta és gömbölyded formás térdei kibuggyantak a kockás szoknya alól. Parfőmje izgatóan terjengett a levegőben. Bogumil, amint fordított a könyvben, önkéntelenül fölnézett. Szája tátva maradt és pislogott, mint a rimóci nyul.

— Miranda, — Miranda, — ordította suttogva kétszer is.

— Bogi, óh — lehelte Miranda és egy gyakorlott szem észrevehette, hogy a festék alatt elpirult.

Bogumil adogatott először és Miranda mindent vollében vágott vissza. Miranda mesélni kezdett mint az esti szél. Elmondta, hogy Monte Carlóból jön, ahol nyaralni volt. Meglehetősen unalmas helynek nevezte. Bogumil megjegyezte, hogy a pofonok és a fizetések különbözők. — Tényleg, — mondta Miranda, — aztán Bogumil vette föl a beszéd fonalát, melyet az előbb oly könnyelműen a pad alá ejtett.

— Mirandám, egy vallomással tartozom Néked. — Öngyilkos akartam lenni miattad, de egy telefon megmentett. Megnyertem a főnyereményt és a pénzzel világgá mentem, hogy megkeressem azt a nőt, aki Téged pótolni tud. Nem sikerült megtalálnom. Meg kell állapítanom, hogy egyedülálló vagy. — Miranda szűje itt hevesen emelkedett. — Most hazamegyek Budapestre. Annyi csalódás után is csak azt érzem, hogy Téged szeretlek sírigtartó hű szerelemmel és vagy Te, vagy senki más. Szeretlek, imádlak, nem tehetek róla. És ömlöttek belőle az áradozó szavak oly annyira, hogy Miranda is kezdett valamit érezni. Dohányfüst volt, de az ő szíve is hevesebben zakatolt. Igaz, hogy az előbb ivott meg egy deci rumot, de ezt nem akarta bevallani önmagának.

Később feleleventették a régi emlékeket és Miranda is mindjobban érezte Ámor nyilait. Hegyeshalomnál is, mikor átlépték a határt, Bogumil felállott, begombolta kabátját, megfésülködött, kettőt köszörült kiszáradt torkán és elkezdte ünnepélyes mondókáját. Mirandám, ebben a magasztos pillanatban úgy érzem, mindketten halálosan szeretjük egymást, minek természetes folyamánya a frigy. Minket az Isten is egymásnak teremtett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Én szeretetteljes tisztelettel megkérem patyolat kacsódat. Légy a hites nejem és mondd ki a boldogító igent.

— Igen — lehelte kissé nyújtva Miranda s felállott, hogy elzsibbadt tagjait kissé helyrepofozza. Bogumil átkarolta, magához vonta és a kalauz legnagyobb megrökönyödése közepette megcsókolta. A csók lélekzetállító volt és többször ismétlődött, akár a képviselőválasztás.

Pestre megérkezve, boldogok voltak mind a ketten. Bogumil maga csendességében meg is fogott két ázott verebet. Megtették az előkészületeket az esküvőre és egy hét mulva meg is esküdtek. Nászútra nem mentek, mert már mind a ketten voltak Velencében s így nem volt értelme az utazásnak.

Egy hét mulva Bogumil kezdte vakargatni füle tövét. Nem akarta beismerni magának sem, hogy bánja az egész ügyet. Miranda ugyanis állandóan zsörtölődött, jeleneteket rendezett nagy szakértelemmel. Nem csoda, hiszen több férjet kivégzett már. Míg Bogumil aludt, Miranda dolgozott a maga módján. Különböző lokálokban lumpolt, költötte a pénzt és záróra után csak úgy csődítette a lakásba a részeg alakokat. Bogumil, ha szólt ilyenkor, még neki állt feljebb és megjegyezte, hogy örülj, hogy hozzád mentem. És Bogumil örült.

Három hét telt el az esküvő óta, mikor egy este Bogumil széles mosollyal az arcán, íróasztalhoz ült és írt, imigyen: „Miranda, míly ronda vagy. Óh én balga, ha tudtam volna, hogy ilyen vagy, rögtön öngyilkos lettem volna, mikor megismertelek. Nekem elég volt belőled. Inkább egy kiéhezett nőstény viperával lakom együtt, mint veled. Boldogan halok meg és intézkedj, hogy a ravatalom rózsaszínű legyen. A vagyonomat az „Agglegények Clubjára" hagyom. Hallo Nyanya! Bogumil." Elolvasta, boldogan mosolygott. Elővette pisztolyát, miközben „kitették a holttestet az udvarra" kezdetű gyors csárdást fütyürészte. Miután az ismétlést is elfütyülte, szájába tette a pisztolyt és meghúzta a ravaszt. A halál hirtelen kikönyökölt Bogumil balfülén, miközben kacéran kacsintott Miranda fényképére.

Miranda gyászolt, csak éppen nem ült hamuba, ahogy az egyes vidékeken szokásos. Bogumil rózsaszínű koporsóját, rózsaszínű kötélen engedték le a rózsával bélelt sírba. Mindenki boldog volt. Csak a temetkezési vállalkozó volt komoly, hiszen ebből élt. Mikor Bogumilt elhantolták, rákacsintott a temetkezési vállalkozóra és karonfogva hagyták el a temetőt.

Bogumil lelke kinyújtózott a koporsóban, magára húzta a szemfödelet és megkezdte örök álmát. A szomorú fűzek egy lágy dalt dudoltak, aztán csend lett. Oké mondta a temetőőr és elvitt egy cserép kaktuszt Bogumil sírjáról. (Vége.)

* *

Ennek a kis regénynek tanulságát
Versikébe foglalom,
S férfiúi olvasóknak figyelmébe ajánlom .

Sok millió Bogumil szaladgál e világon
S énekli, csak egy kislány van az egész világon.
Balga, bornírt ez a nóta, annyi szent,
Hány férfiú minő könnyen lépre ment.

Sose szaladj egy nő után, hisz nem muszáj,
Jól tudhatod, hogy előbb-utóbb csak megáll,
S ha megállt, utoléred egyszerűen s könnyedén,
Boldog vagy, mint gyermek az anyja kebelén.

Éppen itt a hiba, mert bambán bekapod a horgot
És csak később szánod-bánod az egész dolgot.
Jegyezd meg jól hát és hirdesd mindenütt
Lutri a házasság úgy itt, mint egyebütt.

Levél San-Flamingóból.

Opus II.

Kedves Öregem!

Hosszú kényszerhallgatás után a kegyetlen sors újra megengedte, hogy tollat ragadjak kezembe és tájékoztassalak mindenről, ami vesztemre történt legutolsó levelem óta.

Mindeneknek előtte — hódollak szeretettel — sűrű bocsánatkéréseimet küldöm innen, a messzi távolból. Mentségemül légy „oly" bátyám betudni az íróasztalom és ágyam körül elterülő léggömbzárat.

Miután a köteles udvariasságnak eleget tettem, talán rátérhetünk a tárgyra.

Ne haragudj, hogy százszor halott dolgokkal untatlak, de a mai levelemben szeretnék kitérni arra a problémára, amely már serdülő-koromban kénytelen volt, hogy érdekeljen tizenegy középiskolai és nyolc egyetemi évemen át. Egyben boldog örömmel tudatom veled, hogy a tárgyról írt doktori jókreditációmmal sikerült megszereznem a Műegyetemen az erdőbányászati mérnöki oklevelet, a doktori címmel és a jelleggel. Hosszas tárgyalás helyett talán rövid szemelvényeket fogok nyújtani a fentnevezett értekezésből. Címe:

Nevelésügyünk a középkorban.

„ . . . A középkorban a nevelésügy már igen korán kezdetét vette, mondhatni: a serdülőkor-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ban. Igy érthető, hogy már tizennyolcéves korában (cca.) megkapta az ember az „érett" címet és jelleget. Itt kezdődött azután az ifjúság kálváriája . . ."

„ . . . és mások, főleg a gyengébb nemhez tartozók közül többen, oly gyakorlati jellegű tanfolyamok hallgatóivá szegődtek, amelyeknek célja az volt, hogy az illetőkből összkomfortos főzőtudománnyal rendelkező, harisnyastoppolásra a halálig kész, majdnem jó feleségeke,t vagy feleségjelölteket neveljenek. Hogy ez a nemes törekvés kellő sikerrel is járjon, annak első és legszigorúbb feltétele az volt, hogy az ily célra berendezett laktanyákban bemutató növendékek hermetice el legyenek különítve, az ördög szellemét képviselő erősebbik nemtől, és csak különböző szakkönyvekből (Courths Mahler: „A rózsaszínű szoba") nyerjenek — ha nem is in praxi, csupán elméletice — útbaigazítást a két nem közt fennálló társadalmi érintkezés udvarias formáira. Eme szigorú elkülönültségre árgus-szemekkel ügyeltek a nőnevelés női szaktekintélyei. A szigorúságot lényegesen enyhítette az a körülmény, hogy különböző családi kapcsolatokat okiratokkal felmutatni tudó egyénekkel délutánonként, szigorú felügyelet mellett egy félóra hosszat elcseveghettek az időjárás viszonttagságairól."

„ . . . és mások is voltak, akik nem elégedtek meg azzal, hogy tizenkét évig üljenek az iskolapadban, hanem a tortúrát még növelni akarván, különböző egyetemekre iratkoztak. Itt aztán különböző — az életben valóban fontos — tudományokat szívtak magukban. Egyes adalékok utalnak arra, hogy egy határszéli városka nagy egyeteméről hat-nyolc év alatt kikerült fiúk egytől-egyig elsőrangúan tarokkoztak és a különböző alkoholféleségek felismerésében szinte doktorátusra tettek szert."

Eme, csupán száraz statisztikai adatokkal teli beszámolómmal tovább nem is akarlak zavarni — és midőn annak a reményemnek adok kifejezést, hogy ez otthon, Nálatok nem így van, zárom soraimat innen, a tengeren túlról és legújabban divatbajött köszönésünkkel búcsúzom tőled:

Pá!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

„Dezső bácsi." Hallottuk, hogy „Tagló"-ddal megsemmisítetted az ellenséget, ezzel szemben borotvaszappanod még mindig itthon van. Apropó: nagyon szereted még . . . ? Mi újság az Amazonas vidékén?

„Garam" jeligére. Állás — kérdésben forduljon a Tagló állásközvetítő irodájához. A kérdéses egy évre a következő állások vannak kilátásban: félárva, kissé kancsal (50.000). Szolid korcsmároslány 10.000 plusz apósi örökség). Mi ugyan az egy évet is nyugodtan elengedjük. Kellemes utazást!

DEZSŐ BÁCSI „TSAI" VÁLASZOLNAK.

Többeknek. A sok beérkezett levélre, a mindnyájunk által szeretett Dezső Bácsi rövid távolléte alatt saját személyünkben fogunk igyekezni tanácsokat nyujtani az élet problémáival küzködőknek.

„Boborjáni énektársulat." Valóban nagyon édes levelét megkaptam. Köszönöm, hogy bocsánatkérésemet olyan melegen honorálta. Szívhezszóló sorai olyan jólestek, hogy szinte már idült fogfájásom is elmult és így megtakarítottam a fogorvosi költségeket. Melyhez hasonló jókat őszintén és tiszta szívemből kívánok Magának is.

„Gül Babus" jeligére. Utolsó pillanatban érkezett telefonkérelmét hosszas megfontolás tárgyává fogom tenni. Ily sorsdöntő kérdésben talán majd magánlevélben fogok válaszolni. Remélem, hogy a bélyegköltségeket a tábori postán megtakarítom.

„Kisfijjú" jeligére. Őszintén szólva, mikor levelét olvasni kezdtem, attól tartottam, hogy a postás bácsi összetévesztett a helybeli állatvédőegyesület elnökével. Mindenesetre a Mütyüske-Pütyüske, a Lordinkovics-Berinkovics és a többi négylábú barát valóban kielégítő társaságot tud nyújtani egy serdülőfélben levő leánykának, bár? — a pofonok és ízlések különbözők.

Mindhármuknak sok kézcsók. Tsai I.

„Ninocska." Hulló könnyeid elraktározására expressz küldöm a szivacsot. (Tsai II.)

A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Diószeghy Dániel műegyetemi adjunktus, egyetemi magántanárt, a soproni bánya, kohó- és erdőmérnöki karon az állami rendszerű VI. fizetési osztályba nevezte ki.

Szigorlatok a soproni Műegyetemen. A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán az 1942. június 16-án megtartott bánya- és kohómérnöki III. szigorlaton Lassan József, Czike Albert, Tarján Kálmán, Dávid Miklós és Dávid Tibor bányamérnöki, Boczor Endre István és Kovalszky Győző János kohómérnöki oklevelet nyert.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

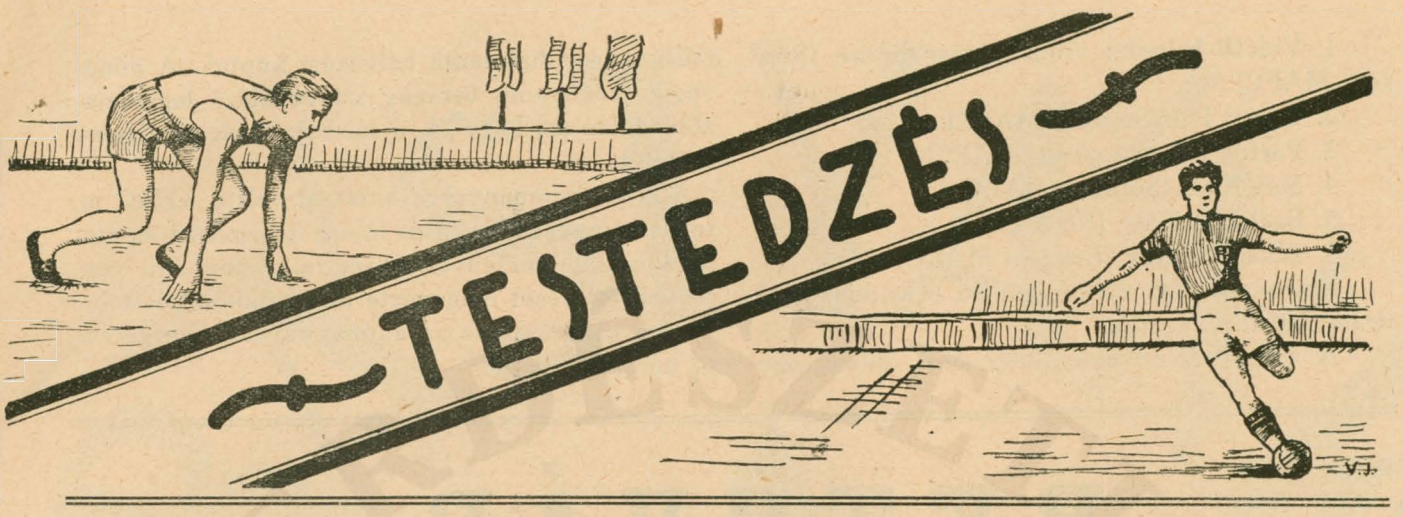

Az országos vidéki bajnokságok.

A júliusi napok nem sok újdonságot hoztak a MAFC szempontjából. Az atléták jól megérdemelt nyári pihenőjüket töltik el, csak néhány versenyzőnek nyílt alkalma arra, hogy újabb sikerekkel gyarapítsa a SMAFC ezévben megizmosodott hírnevét.

Július 4-én és 5-én Madas látogatott el az országos vidéki bajnokságokra. A hosszú utazástól fáradtan 5-ik lett a 100 m-es síkfutásban (11.1 mp) és 2-ik a magasugrásban (178 cm). Eredményei így is kiválóak, ami a mezőnyök erős voltát bizonyítja.

Az atlétikában még egy esemény volt a hónap folyamán.

19-én az FTC rendezésében zajlott le Budapesten az egyesületi bajnokságok harmadik fordulójának II. oszt. versenye. Ezen Balás, Madas és Szuromi vettek részt a SMAFC-ból és szépszámú pontot szereztek az egyes számokban.

100 m-es síkfutás: 2-ik Madas (11.1 mp). Madas második helyezése hajszálon múlott. Mellszélességgel kapott ki a kitűnő formában levő Papptól (FTC).

400 m-es síkfutás: 1. Balás (52 mp). Balás az előfutamban 51.7 mp-t futott.

Magasugrás: 1. Madas (174 cm). 5-ik Szuromi (170 cm). Jobb pályán Madasnak sikerült volna a 180 is.

4x400 m-es váltó: 2. a MAFC (3.38.4). Az FTC Papp-ja meglepte Balást a táv utolsó részén, Balás már nem bírta befogni. Így ebben a számban az FTC győzött. A pontversenyben a MAFC 141 pontal első lett — és ezzel hatalmasat lépett a II. oszt. bajnokság megnyerése felé. Mindenesetre nem ártana, ha atlétáink jövőre az I. osztályban versenyeznének. Nagyon valószínű, hogy az erősebb ellenfelek kíváló eredményeket tudnának kicsiholni mind Balásból, mind Madasból. Szuromi ebben az idényben nem talált magára. Igaz, hogy nagy balszerencséje volt: sok versenyén küzdött sérüléssel.

* *

Céllövő-szakosztályunk volt ebben az évben a legeredményesebb. Céllövőinkre csakugyan áll a mondás: jöttek, láttak, győztek. De talán adjunk helyet a körünk elnökétől kapott beszámolónak:

Megnyerték a vidéki bajnokságot céllövőink!

Amint a „Bástyánk" előző számaiban már jeleztük, céllövőink szép sikereket értek el az Országos Magyar Lövész Szövetség keretében megrendezett versenyeken. Céllövőink tetézték ezeket az eredményeket Kolozsvárt, amikor az országos főiskolai céllövőbajnokságokon vettek részt. Ezt a versenyt a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportegyesületek Országos Központjának megbízásából a Kolozsvári Egyetemi Athletikai Club rendezte, mégpedig oly módon, hogy a három napig tartó verseny sem színvonal, sem rendezés tekintetében semmi kívánnivalót nem hagyott maga után.

A versenyen hét főiskolai, ill. egyetem csapata indult, két fővárosi és öt vidéki csapat. Az összesített eredmények alapján a Budapesti Műegyetemi Lövész Egyesület vitte el a babért.

A vidéki bajnokságot a Soproni Műegyetemi AFC céllövői nyerték a kb. harmincöt többi vidéki versenyző előtt úgy, hogy az első négy és a hatodik helyezett is soproni.

A vidéki bajnokság helyezései az egyéni verseny alapján:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1. Vidéki bajnok: vitéz Huszár Endre (Soproni MAFC).
2. Koren Pál (Soproni MAFC).
3. Pártos Béla (Soproni MAFC).
4. Sali Emil (Soproni MAFC).
5. Szalay Mihály (KGAAC).
6. Öllős Gusztáv (Soproni MAFC).

E versenyeken céllövőink 66 éremdíjat és 8 tiszteletdíjat szereztek.

A csapatversenyekben egy első, kilenc második és két harmadik helyezést kaptak. A mindvégig erős iramú verseny színvonalára legjellemzőbb talán az, hogy 21 új főiskolai csúcseredmény született.

A jó eredményekre hatással volt a KEAC új, teljesen modern lőállásos lőtere a kispuska és céllövőpisztoly versenyek számára, és minden versenyző tetszését megnyerte az önműködőpisztolyversenyek színhelye az automatikusan elforgatható keretekkel.

BETŰVÁR

TRUMMER ÁRPÁD ÉS LÁSZLÓFFY WALDEMÁR: A KULTÚRMÉRNÖKI INTÉZMÉNY HAT ÉVTIZEDE.

Érdekes beszámoló jelent meg ezen a címen a Földművelésügyi Minisztérium kiadásában a magyar vízépítő és vízrendező mérnöki munkásság 60 éves multjáról. A hazai földdel, a magyar termőtalajjal összefüggő, beláthatatlan fontosságú problémákról, melyeket a kultúrmérnöki kar van hivatva megoldani. A könyv előszavában Trummer Árpád rámutat a földművelésügyi minisztérum kultúrmérnöki intézményének nemzetgazdasági jelentőségére. A talaj vízállapotának szabályozása nélkül nem lehetséges racionális termelés, éppen azért a kultúrmérnök főfeladata a vadvizeknek, legyenek azok bármily eredetűek — rendezése. Ez utóbbi feladatkört szervesen egészíti ki a vizek hasznosításának és a hiányzó víz pótlásának munkája. A vízmosások megkötése, az ármentesítés, a belvizek levezetése, a vizierők kihasználása, tógazdaságok létesítése, az öntözés és ívóvízellátás stb. mind ebbe a feladatcsoportba tartozik, melynek egyetemessége túlnő az agrártermelés keretein, minthogy az általános társadalmi és kultúrális fejlődést szolgálja. Rochel Dezső néhai Kvassay Jenőnek, az intézmény érdemdús megalapítójának munkásságát méltatja. Rohringer Sándor, a magyar vízjogi törvényről értekezik, Lászlóffy Waldemár a 6 évtizedes kultúrmérnöki munkásságot statisztikai adatokban jellemzi, Péch Béla visszaemlékezéseiben kultúrmérnöki képet fest, Tavy Lajos a vízmesteri intézményt ismerteti. A könyv második részében képpel illusztrált leírások mutatják be a kultúrmérnöki munka sokoldalúságát.

WASS ALBERT: A TITOKZATOS ŐZBAK.

Úgy látszik, az erdélyi fiatalabb elbeszélő nemzedék már befogadta Nyírő jól bevált modorának hatását. Wass Albert új könyvét is ugyanaz az érzelmesség, a tempós elbeszélő élvező nyugalma rokonszenves életfelfogást tükröző bölcselkedés, a pointe kedvelés s a stílus szépsége és ringató ritmusa jellemzi, noha mindezzel nagyobb mérséklettel él, mint Nyírő. A könyv egyébként inkább elbeszéléssorozat, mint regény: csupán az író önéletrajzának vékony fonala tartja össze, az elvált szülők gyermekének kissé sablónos magánytól kezdve az erdélyi magyar sors keserű emlékein keresztül egészen az író férfikorának élményeig, amelyek átcsapnak idegen életekbe is. Az elbeszélést egyre jobban a leírás váltja föl a könyvben, így lép előtérbe az erdélyi táj: a Mezőség, majd a havas, az évszakok változó színében, rejtelmes erdeivel és titokzatos őzbakkal. amelyet az elbeszélő egy gyermekkori lesen látott meg.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Falk Richárd okl. gépészmérnök, műegyetemi adjunktusnak a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán a „Lengőszíták dinamikája. Kapcsolt tömegrendszerek kényszerített lengésének vizsgálata" című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezettet ebben a minőségben megerősítette.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA

SZERKESZTI

MÉCS ENDRE

1942

MÁSODIK ÉVFOLYAM — KILENCEDIK SZÁM — SZEPTEMBER

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTI: MÉCS ENDRE. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPENZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

Oldal

Komornoky László: vitéz nagybányai Horthy István 1904—1942 1
Gacs János: A külpolitikai nevelés irányelvei 3
Várunk 4
Komornoky László: Üzenet 5
Ostoros György: A lekötelezett 6
Lévárdi Ferenc: Tokod 7
Benedek Attila: Szellem és hagyomány . . 8
vitéz Szőnyi S. László: Tereselpatak . . . 11
Mozaik 13
Visegrády Kálmán: Tájékoztató az „általánosmérnöki" pályáról 15
Bőgér András: Széljegyzetek a soproni nyárhoz 16
Bőgér András: 1942—43. év elé 17
Káldy József: Magyarok voltunk, maradunk és leszünk 18
Vargha Domokos: Főiskolás életünk legfontosabb kérdése 19
Tagló 21
Álarc. (Színház—Film.) 23
Betűvár 24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell írónok, Pelikan radirok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

vitéz nagybányai Horthy István

1904—1942.

Ünnepi harangok zúgtak a fővárosban, imádkozó százezrek sorfala között, szentéletű betegápoló szerzetesek vállán, körmenetre indult első királyunk Szent Jobbja.

Messze távol határainktól utolsót dobbant egy férfi szíve, elhaló sóhaja hazáját hívta; eszményünk, mérnöki mintaképünk életét adta hazájáért. S Szent István, soha el nem porladó Jobbja elszállt díszes aranyházából a Szarmata síkság fölé és keresztet rajzolt a megdicsőült hős homlokára.

(MTI.) A Kormányzóhelyettes Úr Őfőméltósága ma hajnalban **repülőgépen hősi halált halt.** (1942. augusztus 20.)

Egy pár szó, egy mondat ennyiből állt a hivatalos távirat. S mégis minden magyar szeme könnyes lett, e pár szó gyászba borított egy nemzetet, magyarok százezrei temették reményüket, jövőbevetett hitük földi zálogát. Egy nemzet sírt örömünnepének napján, egy nemzet hiába keresett szavakat, hogy segítséget nyújtson egymásnak, segítséget nyújtson az Atyának, minden magyarnak, elviselni a csapások legnagyobbikát.

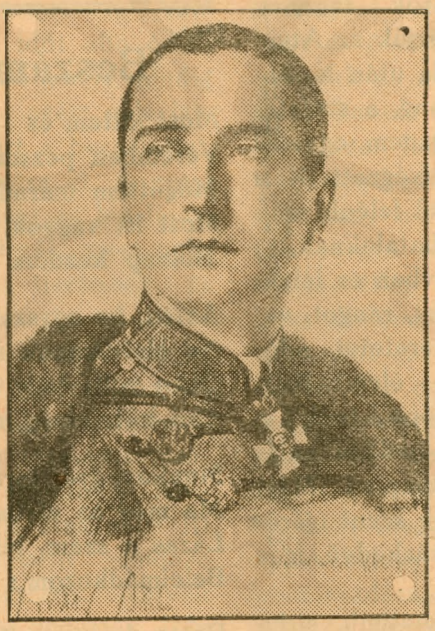

A mi emberünk volt. A mienk, fiataloké, meglett és leendő mérnököké. Előttünk járt, nem a születés, a rang jogán, előttünk járt a példaadó kötelesség teljesítésnek jogán. Első volt mindig, ahol — dolgozni kellett. Tudott és **szeretett** dolgozni. Bárhová is állították, mindenütt mérnöki pontossággal oldotta meg feladatát. Tudott engedelmeskedni és tudott parancsolni. Igaz ember volt, egyszerű, komoly, lelkiismeretes — mérnök. Dolgozott egyszerű munkásként, dolgozott legmagasabb vezető állásokban. De bárhol is volt, mindenütt szeretet, tisztelet, elismerés vette körül. Nem is lehet másként. Egy ember, ki feledni tudta, hogy Atyja az ország első embere, ki feledni tudta, hogy egy nemzetnek első Gyermeke, ki nem várt kiváltságos helyzetéből folyó előjogokat, tudott élni és tudott dolgozni, mint munkás, mint mérnök, mint hivatalnok, nem is kaphatott mást, mint határtalan elismerő szeretetet alárendelttől, feljebbvalótól egyaránt.

Elment. Elment a becsület mezejére. Magasan ívelő pályája csúcspontján ott hagyta szerető Hitvesét, Gyermekét, a második közjogi méltóság legmagasabb rangját. Elment, mert úgy érezte, hogy ki kell vennie részét az új világért folytatott harcból, hogy majd ha elcsitulnak a fegyverek, elül a csatazaj, azzal a tudattal kezdje meg az újjárendezésben reá háruló nagy feladatok megoldását: én is harcoltam értük. — Elkísérte a Hitves is, ki fiatal szíve minden szeretetével fájó honvédsebeket akart és tudott gyógyítani. De elkísérte egy nemzet minden aggódása, féltése, visszavárása. Elment. Kinnt is az maradt, aki volt a haza határain belül. Nem ismert félelmet, csak bajtársai iránti szeretetteljes aggódást, nem kívánt más elbánást, mint pilótatársai sorsát. Úgy élt, mint a többi, nem volt már Kormányzóhelyettes, egy volt, a tartalékos főhadnagyok nagy seregéből. Katona lett, bajtársaival együtt örülő, együtt bánkódó bajtárs.

Névünnepén szállt fel utoljára, pilótatársát védelmezni. Aztán . . . megállt egy motor, lezuhant egy gép, egy tisztisapkát felerősítettek egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

koporsóra, elindult egy vonat, sírt egy nemzet, gyászolt egy szerető Család, Szent Királyunk áldástosztó keze megszentelte egy hős önteláldozását, és az augusztusi éjben feltűntek a Hadak Útján Csaba királyfi lovasai, hogy fogadják a nagy magyar hősök egyik legnagyobbikát, ki megtért hős elődeihez.

Hazajött. Tölgyfakoporsóba zárva, csendesen, némán gyászoló tömegek sorfala között. Vártuk; nem így — délcegen, daliásan, győztes csaták diadalmas hőseként. Nem így történt. Testét elkísértük, örök nyugvó helyére, hiszen meghalt. De a lelke él, az a mienk. Vitéz nagybányai Horthy István még most is a mienk. Lelkét nekünk adta. Élete munkája, magyar hite, hősi önfeláldozása nem tűnhetett el a rohanó idők sodrával. Szemünk előtt lebeg és szemünk előtt fog lebegni mindig, míg csak élünk.

Főméltóságú Kormányzó Úr! Szavakat találni nem tudunk mi sem, amivel enyhíteni lehet az Atya és Államférfi bánatát. De hisszük, hogy ezekre a sebekre is adhat gyógyírt egy nemzet szerető ifjúsága. Nagyurunk! Mi, fiatalok, leendő mérnökök, kiket a nemzeti jövő zálogának neveznek, ígérjük, hogy jó magyarok leszünk. Vezérünk volt a Fiú életében és ígérjük az Atyának, hogy Vezérünk lesz hősi halála után is. So ha nem feledjük el, hogy nem a rang, a születés ad megbecsülést egy embernek, hanem egyedül az a munka, amelyet becsülettel elvégzett. Nem fogjuk elfelejteni a hősök országából felénk szálló üzenetet, amelyet küld nekünk, fiataloknak, Ő, ki nemcsak kor szerint, hanem szívben és lélekben is fiatal volt: Mindent a hazáért, rangot, vagyont, szülői, hitvesi, gyermeki szeretetet, mindent, ami csak sajátunk, mindent — életet. Nem fogjuk elfeledni az ország első mérnökének a második magyarnak példás életét, példás halálát. Minden magyarnak szerető Édesapja! Mást adni nem tudunk, csak fiatal szívünk szent ígéretét, hogy Fia helyett szerető munkáskedvű, igaz magyar gyermekei leszünk.

Gyászoló Magyar Nemzet! Temetünk, sírba szállt a jövő vezetésre hivatott igaz magyarja. De ne csüggedjünk. A kormányt erős kezek fogják, az ősz tengernagy ott áll most is a parancsnoki hidon, irányítja, óvja, védi nemzetét. Magyar ifjúság, vidd el minden szeretetedet és tedd munkás akarásoddal a Vezér lábai elé, hogy dolgozó népe láttán begyógyuljanak sebei és nemzetének léte fölött érzett aggodalmát nyugalom váltsa föl.

Gyászbaborult Hitves! Pótolni nem tudjuk az Árva számára az elvesztett Atyát. Fogadja el ígéretünket s akarásunkat, hogy úgy fogunk élni, dolgozni, hogy növekvő Gyermeke előtt oly magyar ifjúság álljon példaképül, amely álma, eszménye volt hős Atyjának is, álma és eszménye minden igaz, hazaszerető magyarnak.

Vitéz nagybányai Horthy István megtért őseihez, dicső elődei mellett pihen már. Búcsúzunk. Sajgó, bánatos szívvel kívánunk Utolsó Jó szerencsét. Ígérjük, hogy mindig méltók leszünk emlékéhez, önfeláldozó, munkás hazaszeretetéhez. Tudom, hiszem, hogy minden magyar ifjú szent kötelességének tartja, hogy úgy dolgozzon, úgy munkálkodjon, mint örök emlékű Vezére. Tudom, hogy minden magyar, ha majd átlépi az égi kapukat, nyugodt büszkeséggel állhat majd eszményképe elé, aki megmutatta azt az utat, amelyen haladva, munkával, lankadatlan hittel, boldog magyar jövő építhető ki, aki célt tűzött minden hazáját szerető ifjú és öreg elé, aki feladatot rótt kicsire, nagyra egyaránt: „Főhadnagy Úr, a parancsot végrehajtottam!"

Komornoky László bmh.

Beszámoló (Anyámnak)!

Most jöttem és — látod — máris elmegyek,
Véremben pezsdül a rohanás láza.
Mögöttem maradtak fehér nagy hegyek,
Most itt vagyok, pihenek, egyedül vagyok.
Holnap kezdem újból, újra birkózok.

Aztán, ha egyszer vége lesz a zajnak,
Az élet-lámpák mind lassan kihunynak.
(Szép volt, nagy tánc volt — életnek nevezték,
Élni kötelesség, nincs helye a gúnynak.)

Munkavágyó, forró nagy szívemmel,
Ma még az életemet ölelem
Lázas a szám, lüktető nagy csendbe
Beleimádkozom: Mindig maradj velem.

Rossz, hogy most jöttem és máris elmegyek,
Jönnek újra tervek, sziklás nagy hegyek,
Most itt vagyok, pihenni semmit sem akarok,
Holnap megyek majd és újra harcolok,
Holnapután is jön, s lehet, hogy meghalok.

Csak elbeszélgettünk, — jó beszélni Véled,
Hogy vérpárás a front most, hogy furcsa ez az élet
Néha úgy fáj, hogy csak dalra születtem,
Néha jó volna, ha más írna helyettem.

B. M.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A külpolitikai nevelés irányelvei.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

Jelen értekezésben a külpolitikának általános szempontjaival kívánok foglalkozni. A következő egy-két cikkben pedig a magyar külpolitikának fejlődéséről és irányvonaláról fogok tájékoztatást adni.

Minden nemzetnek, amely történelmi multtal és jövő elhivatottsággal bír, államisága, belső ereje és külső tekintélye két alappilléren nyugszik. Az állam belső biztonságát és erősségét a nemzet életigényeinek és fejlődésének megfelelő alkotmány adja meg. Az állam külső tekintélyét tiszteletét és biztonságát pedig belső ereje mellett, egyedül a nemzet érdekét szolgáló helyes külpolitika. Éppen ezért a külpolitikai irányvezetésnek mindenkor a nemzet vitális érdekeivel kongruensnek kell lennie. A külpolitikai irányvezetésnek mindenkor reálisnak, folytonosnak s a nemzet érdekében igazságosnak és tisztességesnek kell lennie.

Tévedés volna azt hinni, hogy a külpolitikában és diplomáciában feltétlen sikere csak a fondorlatnak, ravaszkodásnak és becsapásnak van. Ideig-óráig talán érvényesül. De időt álló érték a külpolitikában is csak a becsület, amely mindig egy a nemzet becsületével. Éppen azért vele játszani, hazardirozni veszélyes, mert a becsülettel, a nemzet becsülete és bizalma vész el. A mai időkben, azért oly nagy a zür-zavar és bizalmatlanság a nemzetközi diplomácia terén, mert politikusok és diplomaták letértek a tisztesség és becsület útjáról.

Minden olyan külpolitikai irányvezetés, amely csak érzelmi szempontokat követ, igazságtalanságokra és hamisságokra épít, tisztességtelen eszközökkel dolgozik súlyos igazságtalanságokat elkövetve, vagy alattomos számító és kapkodó, előbb-utóbb a nemzet sírját ássa meg. Itt elég, ha utalok a mult világháborút előidéző okokra és diplomáciai irányvezetésre, melyek Európa népeit s a világot háborúba sodorták. Úgy szintén elég rámutatnom a mult világháború befejezte után érvényre juttatott igazságtalanságokra. Egyes nemzeteknek a megtévesztéseken és hamisságokon alapuló külpolitikai és diplomáciai mesterkedéseire.

Az igazságot elnémították. A reálitások helyett a kapzsiság és érzelmi szempontok érvényesültek. A józan ész helyett a hatalmi szó és erőszak lett az úr. A külpolitikai tisztesség helyett a diplomáciai ravaszságok és ügyeskedések gáncsvetések kuszálták és zavarták össze a látóhatárt. Európa népeinek megbomlott rendje és békéje még inkább összezavarodott. Ennek következtében általánossá vált a zür-zavar és gyülölség. De legfőkép általános lett a bizonytalanság. A közel mult történelmi eseményei világosan mutatják, hová vezet az olyan külpolitikai irányzat és a diplomáciai cselszövések sorozata, amely letér a reálitások és tisztesség útjáról. Csak romlást és pusztulást zúdít az egyes nemzetekre épúgy, mint az egész emberiségre.

A fentiek alapján világosan kell, hogy álljon előttünk, milyen rendkívüli fontossággal bír egy-egy nemzet számára, hogy helyes külpolitikai vezetése, tájékozódása és kitűnő diplomáciai kara legyen. De nemcsak az fontos, hogy egy nemzetnek kíváló államférfiai, diplomatái legyenek, hanem az is lényeges, hogy a nemzetnek vezető intelligenciája bizonyos külpolitikai nevelést nyerjen. A nép széles rétegei pedig megfelelő tájékozottsággal rendelkezzenek az ország, a nemzet létét és életét érintő nagy kérdésekben. Mert nemcsak az államhatalom szab irányt a nép számára, hanem sokszor az állam vezetői is a nép egészséges lelkéből és gondolkodásából kialakuló egészséges közvélemény hatása alatt döntenek, vagy cselekszenek. Olyan országot, amelynek vezető rétege külpolitikailag iskolázatlan, szerencsétlen politikusok, kalandorok, vagy rossz diplomaták irányítanak, csak vesztébe viszik, mint ezt láthattuk Lengyelország, Jugoszlávia és több ország esetében. Az olyan nemzetek pedig, amelyeknek széles néprétegei politikai és külpolitikai vonatkozásban teljesen iskolázatlanok, rendszerint belső meghasonlásban őrlődnek fel, vagy idegen szolgaságra jutnak.

A helyes külpolitika a nemzet létének és fennmaradásának a biztosítéka. Ezért fontos, hogy az államvezetés legkényesebb őrhelyén a külügyi vezetésben, kiválóan képzett, széles látókörű, nagytudású, emelkedett szellemű államférfiak, politikusok, diplomaták állianak. Egy-egy rossz, vagy fondorlatos diplomata megmérgezheti az egész nemzetközi diplomácia légkörét. Roppant felelősség egy-egy nép, vagy más nemzetek élete felett dönteni, vagy események lavináját elindítani.

A külpolitika nagy és rendkívüli képessége-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ket igénylő művészet. Boldogult gróf Csáky István, az egyik legkiválóbb magyar államférfiú és diplomata mondotta éppen az egyik soproni beszédében, hogy: a külpolitika a legmagasabb tudomány és a legnagyobb művészet. Szerencsés az a nemzet, amelynek nagy időkhöz méltó nagy államférfiai és kiváló diplomatái vannak, mert azok veszélyek és bajok között is, szinte Istentől adott különös érzékkel megáldva, minden viharon átmentik és megőrzik nemzetüket.

(Folyt. köv.)

Várunk . . .

Megjötél ifjú főiskolás batjárs. Talán már elindultál, hogy bekalandozd a várost, amelynek falai között négy hosszú esztendőn át tanulni, dolgozni fogsz, hogy szárnyakat kapjon az az érzés, ami Téged ide hozott a tudományszomj, a hivatástudat gátat nem ismerő érzése.

Talán eljutottál már a város szélére is, oda, ahonnan a vonat ablakán kíváncsian kipillantó szemedbe mult idők emlékeit őrző őrtornyok ötlöttek.

Oda várunk Téged is, oda, ahol tanyát ütött a nyomor, a gond, a nélkülözés. Oda, hol megfizethetetlen kincs a szép szó, a szeretetteljes közeledés, a megértő vezetés. Jöjj közénk. Hidd el, érdemes. Ha csak azt az egy szempontot tekinted csupán, hogy megismerheted az élet árnyoldalait, közelebb kerülhetsz azokhoz, kikhez szükmarkú volt az élet, ha nem is jössz szíved minden szeretetével, csak jöjj, és hozdd el annak kis hányadát. Majd összetesszük a sok-sok apró szeretetet, hogy nagy átfogó, mindent betöltő érzés legyen belőle, és így megerősödve, letöröl hessünk könnyet, keserű vonást, hitet ébresszünk minden lakójában, hitet az örök, a szent magyar gondolat, magyar Haza, magyar élet mellett. Mert tudod Bajtárs, a Nincs nagyhatalom. Hamar elindítja az embert olyan utakon, amelyre Te nem lépnél soha. Ők hamar elindulnak idegen érzések, idegen eszmék, hamis csillogások felé. Ugy-e, Te sem akarod, Te sem tudnád elviselni, hogy egyetlen magyar vagy egyetlen idegenajkú hazánkfia lelkéből örökre kivesszen az az érzés, amely hozzá láncolja Szent István magyarjaihoz

Jöjj közénk, segíts nekünk. Segíts szeretetteddel, segíts akarásoddal, néhány filléreddel.

Megértesz úgy-e, elsőéves főiskolás Bajtársam. Tudom, megértesz. Hiszen a Te szíved is magyar szív, Neked is fáj, ha látsz kis szobámban sírni sok sok nélkülöző gyermeket. Talán azt is tudod, hogy a szeretet hiánya néha keserűbb könnyeket sajtol a szemekből, mintha kicsiny a kenyér, mintha elnyütt a ruha.

Tudom, eljössz. Találkozni fogunk az őrtornyok alatt. Elindulunk együtt és meglátod, sok örömben lesz részed. Látni fogod azokat, akik már megértették, hogy a pénz értékét a munka adja, akik már dolgoznak. Látni fogsz szorgalmasan dolgozó, mosó asszonyokat, fiatalokat, öregeket, kik serény kezekkel készítik a fapapucsok százait. S úgy-e, megérted mindjárt, hogy míg dolgozik a szülő, amíg keresi a mindennapi kenyeret, nem kallódhat el nevelés nélkül a piciny gyermek, a serdülő fiú és leány. Fogékony lelkükbe Te még beolthatod most a hazaszeretet, a a munka iránti vonzódás, az emberi élet megértésének csíráit. Most még lehet, — ha már megfertőzte idegen eszmék hangzatos jelszavak, mákonyos mérge Őket, már elkéstél.

Selmeci diák vagy Te is. Nem akarsz elkésni, tudom, hiszen elődeid sem késtek el soha, ha magyar érdekekről volt szó. Jöjj. Várunk. Segíts, hogy új élet, új érzés, új vágy ébredjen mély, eltemetett álmokból vén őrtornyok, düledező várfalak között.

Bajtárs, vár a Kurucdomb, várnak szeretetedre, segítségedre éhes, megmentésüket váró magyarok.

Mi is várunk, s hisszük, hogy találkozunk az őrtornyok alatt.

K. L.

Pro Patria

Domby Kálmán

repülőfőhadnagy

Körünk volt tagja hősi halált halt.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Üzenet.

Irta : **Komornoky László.**

Végvári Magyar! Vért izzad a Föld, túl a határokon sokszáz kilométerre, száz és százezrek csapnak össze soha nem látott öldöklő küzdelemben. Testvéred, Gyermeked, Férjed vagy más hozzátartozód küzd közöttük, kezük lankadatlan erővel feszül tüzet okádó fegyverek hideg vasára és pokoli halálgépek őrjítő üvöltése közt, elernyedő izmaikba az a tudat önt új erőt, az a tudat serkenti új kitartásra Őket, hogy Tieket védenek, Anyát, Feleséget, Gyermeket, Testvért — Hazát.

Ők megteszik kint kötelességüket, vajjon megteszed Te is végvári magyar Testvér? Nézz egy pillanatra magadba, tárd fel lelkednek titkos ajtóit, vizsgáld meg, magyar voltál-e, olyan magyar, kinek e szent név nemcsak puszta jelző, őseink dicső tettein nyugvó cím, hanem átérzett mély Hazád iránti szeretettől áthatott örök való ság. Gondolkodjál azon ,hányszor mentél el közömbösen kitett gyűjtőurnák mellett? Hányszor fordítottad el bosszúsan fejedet, jobbik esetben kissé szégyenkezve, mikor utcai plakátok meg elevenedett, barna honvéd fejeiből veséket kutatóan meredt Reád hős katonáink szeme? — Bezörgettek Hozzád is ifjú leventék és vajjon mikor meglátad arcukon a várakozó kifejezést, kezükben az előkészített ceruzát és nyugtakönyvet, nem húzódtál-e félre a szekrény elé, nem tártad e védelmezően ki karodat, eltitkolni könnyen vagy nehezen szerzett bundádat, prémes télikabátodat, béke idők finom gyapjújából szövött, font, vagy kötött téli holmidat? Nem mondtad-e: jaj, magamnak sincsen? Vagy ha szégyelted üres kézzel elküldeni Őket, nem indultál-e lomtárod felé, hogy évtizedek óta nem használt rongyaiddal a lemondás, az adakozó készség hazug álarcával arcodon, megtöltsed kocsijukat? Kimentél-e egyszer is induló katonavonatoktól egy „Isten ozzon vissza Benneteket!" fohásszal búcsúzni? Vittél-e néhány cigarettát, szeretet sütötte süteményt? Törtél-e ünnepi kalácsodból egy darabot is, ha néma csendben begördült egy sebesültszállító vonat, vagy csak az üreskező kíváncsiság küldött oda?

Végvári Magyar Testvér! Nem akarom újra mondani én is azt, hogy Reád a végvári sors kemény kötelességeket ró. Tudom, hogy felvonod a vállad és azt mondod: ezt már annyiszor hallottam, vagy üres maszlagnak veszed és elnyomva a lelked mélyén támadó parányi visszhangot; bosszus mosollyal dobod félre a Neked szóló Üzenet-et.

Én csak arra kérlek, csak egyszer légy egy pár percig magyar, csak egyszer akard törhetetlen, dühös ősi akarással a jobb magyar jövendőt. Egyszer lásd be, hogy tátott szájjal hiába csodálod a mult dicsőségét, csak egyszer felejtsd, hogy magyarságod nem abban áll, hogy Te is segíted hordani a mézes madzagot, csak egyszer döbbenj rá, hogy meddő és fölösleges futkároznod véres karddal a kezedben, vészharangot kongatva és jólértesültséget hangoztatva utcán, irodában, vagy életed más munkahelyén, tudom, hogy megérted, hogy a háborút itt, messze a fronttól, békés otthonodban Te is megnyerheted. Nem kell hozzá sok, egy szóval megmondhatom: magyarnak kell lenned. Vállalnod kell mindent, ami kényelmetlen Neked, ami szokatlan, ami áldozat. Nem nehéz .— Ha pénztárcád után kell nyulnod, gondolj a névtelen adakozók pár fillérére, vagy, hogy közelebbit említsek, a soproni öreg rikkancs öt pengőjére, a szállodai kifutófiú egy pengőjére. Ha ruhádat kérik, ne fájjon elővenni a rosszat, add oda büszke boldogsággal a prémest, a bundát. S ha a Gyermekedet kéri a Haza, add oda, engedd el féltő visszaváró áldásoddal s légy büszke. S ha elvette a Haza, úgy-e keserű haragra fakadsz? Ne tedd. Nézz a Királyi Várra, sóhajts el egy könnyes imát, emeld magasba a fejed és búcsúzz el Te is a hősi áldozathoz méltó búcsúval.

Végvári Magyar Testvér! Sokat kértem, de Te is tudod, én is tudom, így kap tartalmat a mi közös reményünk, álmunk, vágyunk, egy boldog Magyarország.

Ugy-e, Te is érzed magyar Testvér, ki nem élsz végvári életet, hogy igazam van. Tudom, minden magyar érzi, hogy el kell temetnie az elmult életét ha nem volt megfelelő. Tudom, minden magyar érzi, hogy az új idők munkát, tettet cselekedetet várnak. S tudom, hogy Te is végvári, vagy bárhol élő magyar Testvér nem beszélsz többé, hanem — cselekedsz.

Takács Lajos

erdőmérnökhallgató, szeretett kartársunk, a nyár folyamán elhunyt.

Nyugodjék békében!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A lekötelezett.

A jóttevő jobban szereti a lekötelezettet, mint a lekötelezett a jóttevőt. (Aristoteles.)

. . . És a jóttevő a jóság tiszta nézésével, fáradt gondokkal az agyában, örök sietésével járta a napi útját. Járta a megszépítő utakat. Úgy érezte mindig, hogy ezek a kis utak, ha egyszer összeállanak, felér rajtuk a városon, az országon, a világon is túl, a túlvilágra. Kereste a macskakövekkel teletüzdelt száraz utakat, — és különös — de mindig ott akadt dolga, ahol unalmas, meleg, vagy piszkos volt az utca, az udvar, a ház, az élet. Olyan szürke kis semmi volt, hogy köszönni is elfelejtettek neki. Mezeiegér-szerű mimikrijével beleolvadt az amúgy is szürke és sokszor olyan nagyon, olyan — félelmes — nagyon porszínű életbe. Hogy mit űzött, hajszolt egymásbafolyt napjain át, talán csak Ő tudta. A tekintetében volt valami kifényesedett jóság a megfoghatatlan szépségek és a mindent betöltő béke után. Az életet akarta megszépíteni. Hazudott, hogy szebb legyen az élet. Ráhazudta a fájdalomra és száz és száz kitárt szenvedésre a jóttevő és csillogó mosolyt. Ráhazudta a fekete sárra a finom puhaságát, a lehervadt virágra a megsűrűsödő illatát és a gyilkos napfényben is az érlelő erőt, a zuhogó esőben pedig a megtisztító vizet kereste. Kinyújtott kezén a lelkét tartotta és a lelkén a két keze segítő munkája tükrözött vissza. Ő volt a legboldogabb, mert hitt a jóság hófehér diadalában, mert elhitte, hogy visszhangra talált minden hirdetett szava és elhitte a visszahazudott jóságot, az egész álarcos világ színészi játékát.

. . . És ödöngött a lekötelezett. A jóság és szeretet lekötelezettje. Álmos szemében fel-fel villantak a vágyak és az éhséggel megkevert ólmos unalom fonnyadt az arcán. Várt. Hátha megkerül az utca lármájából a rég kifakult szerencséje, és rátalál egy jóttevő. Egy sietős, jóság-űző úr vagy asszony és meghosszabbítja ezt a hűvös árnyékot, mely olyan kedves és letakarja fölötte a gyilkos napot, a hőség ítélőbíróját. Neki nem voltak útjai. A macskakövek ellenszenves durvaságukkal olyan dühössé tették néha, hogy inkább át sem ment a túlsó oldalra; hátha itt is forgandó a Fortuna és a túloldalt még jobban is látja, hiszen távolabb van tőle, nagyobb az áttekinthetőség. — Ha voltak is útjai, azok valóban utak voltak. Egymásbaforrt méterek, felvert por és izzadt homlok. Az ő útjai kilométerekben mérettek és a kilométerek fárasztó és súlyos távolságok. — A holnapok csak új napot jelentettek neki, egy ismét felkelést és azt a jóságos és csendbeszűrt lesést, a történés vagy eshetőség enyhén izgató reményét. És mosolygott, ha jött a jóttevő. Nyomorba-hullt képpel, mint a nélkülözések egy kárhoztatott megváltója sötétre fogta szemét és nehéz világfájdalommal ráköszönt a várva-várt jóttevőre.

. . . Összetalálkoztak. A segítség mentőöveit kitárta a jóttevő és listáján a kereset, a kenyér, a család és a vigasz alamizsnái váltogatták egymást. Mosolygott és kék szemeiből integetett egy ismeretlen élet. Nyugodt kezén a rév és a szélcsend biztonsága látszott és lelkesítőn, felvillanyozó szavakkal beszélt. Hazudott. Érezte ugyan, de azért tovább mondta: „Nézze, milyen vidám és boldog minden ember, nincs szomorúság, csak szépség, mosolygó élet, friss erők, munka, kereset, gondtalan éjjelek. Nézzen körül, csupa fény az utca, lásson hozzá, nem nehéz ez, könnyű, könnyebb, mit sejti. Én is így vagyok, nem is érzem a munkát, vidám vagyok, és nincs egy árva panaszom." — És a lekötelezett játékba fogott. Látta, hogy itt az idő és kérhet. Csak pillanatnyi, csak amíg munkába áll, csak arra a pár napra egy kis segítséget, nem sokat, néhány pengőt, hármat-négyet — most — talán egy perc mulva nem is . . . most a lelkesültség és a jóság lázában kérhet, előterjeszthet, alázatosan megkövethet, megindíthat, részvételhet. És beszélt kérőn, előterjesztőn, alázatos-megkövetőn, megindítón, részvételőn. Szavai mögött dacosan, tagadón kongott a letagadott máz és álarcán kitolakodott a megértés és a szándék festéke. Hazudott. Szavai melegen széthulltak a jóttevő lelkében és a kívánság beteljesedett. Az övé is, a másiké is. A kulisszák tökéletesek voltak. Az utca, a por, forgatag, hétköznap, meleg és délután. Annyira tökéletesek, hogy igazak voltak.

Mikor elváltak, még függönyt se húztak, csengő sem szólt, taps se zsongott se távol, se közel — hanem folytatódott tovább a játék. Egy szent és egy vad hazugság. Egy örökké futó felvonás ezer és ezer részben, de mindig egy és ugyanezen a címen: Hazudunk, hogy szebb legyen az élet.

Ostoros György emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TOKOD

Alig néhány hete, július 31-én történt a tokodi bányaszerencsétlenség, melynek 51 mártírja már a föld alatt alussza örök álmát, alig néhány méterre a baleset színhelyétől. A föld mélye, melyben izzadva-verítékezve küzdöttek a mindennapi kenyérért, örök pihenőre hívta őket.

Amikor a tragikus délutánon megkaptuk a telefonértesítést, hogy mentőlegénységünkkel azonnal menjünk az Erzsébet-aknához, — súlyos szerencsétlenség történt, — egy pillanatra elállt a szívverésem. Millió gondolat kergetődzött agyamban. Mi történt? — Hogyan történt? — Van-e halálos áldozat? Perceken belül uton voltunk. Komor, sápadt tekinteteket láttam magam körül, de a becsületes munkásszemekből acélos elszántság tükröződött. Tudtam, hogy a pokol valamennyi ördögével szembeszállnának most munkástársaikért. — Ólomlábakon jártak a percek. Örökkévalóságnak tűnt fel, míg megláttam a komor, fekete aknatornyot. Az udvaron kívül százakra menő tömeg, asszonyok, akik délben még csókkal bocsájtották munkába férjüket, gyermekek, kik arcukon még ott érzik édesapjuk simogató kezét, s most nem tudják, látják-e még őket. Szivettépő volt a zokogásuk. Hiszen volt anya, aki férjét és két fiát várta haza. Asszonyok, akik férjüket, gyermekek, akik édesapjukat, testvérüket várták haza.

Az aknaház előtt fehérköpenyes orvosok, hordágyak egymás mellett, mentőautók nyitott ajtókkal és egy távolabbi csoportban bányaruhás emberek, a környék üzemvezetői és mérnökei. Perceken belül itt voltak mindnyájan, hogy segítsenek, ha még van remény segítségnyújtásra. Készenlétbe helyeztük mentőkészülékeinket. Várnunk kell. Még nem jött fel az első mentőcsapat, akiket fel fogunk váltani.

Hosszú negyedórák telnek el kínos nyugtalanságban. Lenn van a bányában majdnem az egész dorogi bányatisztikar és benn van a derék mentőlegénységnek egy csoportja. Vajjon tudtak-e segítséget vinni? — Szótlanul nézünk egymásra. Csak lelkünkben hullámzanak komor, sötét érzelmek. — Egyszercsak megszólal a jelzőkészülék, alulról jeleznek. Személyszállítás. Felér a kas és kilép belőle hat ember, az első hat, — élve! — Istenem, csak így jönnének fel mind, mind a 76-an, akik délben itt leszáltak, mit sem sejtve. — Rövidesen feljött 24 ember, könnyebb, súlyosabb égési sebekkel. Valamennyit első segélyben részesítették és a dorogi bányakórházba szállították. Ők az alapközlén voltak, nem érte őket a bányalég robbanás ereje. Megrendítő volt, amikor egy szénportól fekete, tépett ruhájú, szenvedő ember még a mentőautóból is kiszólt a tömeghez: „Nincs semmi baj! Mindnyájan megmenekültünk!" — Kegyes hazugság. Tudták ők maguk és tudtuk mi is, hogy élve nem jön fel több a 76 közül.

Közben beesteledett. Lassan kigyúltak a csillagok. Még mindenki ott várt, az orvosok, a pap — és lenn az akna alatt ott feküdt némán, lehunyt szemmel 46 hős, a munka vértanúi. Mintha vasmarokkal szorították volna össze a szívemet, úgy álltam ott némán, életem legrettenetesebb pillanatában. S bányalámpák halvány fényében, ott feküdt a 46 holttest, felső testük ruhátlanul, koromfeketén, amint a szénpor beleégett testükbe. Ők nem tudtak megmenekülni. A robbanás közvetlenül érte őket. Hogy az elemi erők milyen harca játszódott le, arra csak következtetni lehet a felcsavart sínekből, összelapított csillékből és összegyűrt lemezekből. — S most újra minden csendes, úgy tűnik fel minden, mint egy szörnyű álom, csak a 46 megszenesedett holttest fekszik ott mozdulatlanul.

Künn ezalatt már leszállt az éj. Az asszonyok és gyermekek nagy része már el is ment haza a sírástól és kimerültségtől összetörve, mélységes fájdalommal a szívükben. A gyermekeket most a sírás ringatta álomba. Az anyák csendes zokogással virrasztották át az éjtszakát. S közben felhozták a mélyből a 46 holttestet. Mégegyszer, utoljára jeleztek nekik az aknán személyszállításra. Bányászok voltak. Mint bányászok haltak meg. S meghalt 5 súlyosabb sebesült a dorogi bányakórházban is. Mulasztás nem terhel senkit. A természet erőivel szemben a gyarló ember nem veheti fel a harcot. Próbáljunk megnyugodni Isten akaratában és állítsunk magunkban emléket az 51 vértanunak. Gondoljunk arra, hogy a föld alatt leselkedő ezer veszély ugyanúgy megtalálhat minket is egyszer. Minden pillanatban el kell rá készülve lennünk.

Mennyi jóleső érzéssel és mennyi megnyugvással hallottuk a temetésen a vállalat vezérigazgatójának szavait, hogy az özvegyekről és árvákról a legmesszebbmenően gondoskodni fog-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nak. Hiszen 63 árvának kell az egyik kézzel a könnyeit letörölni, a másik kézzel kenyeret nyújtani. Hatvanhárom árvának kell télen cipőt, meleg ruhát adni, hogy mérhetetlen szomorúságukat a nyomor még jobban ne nehezítse. Ezt várjuk a bányavállalattól, melynek szolgálatában az 51 mártir legdrágább kincsét, életét adta a hazáért és mindnyájunkért!

Lévárdi Ferenc bmh.

Szellem és hagyomány.

Itt az ideje, hogy nyiltan és őszintén beszéljünk erről a kérdésről. Magunk között és társaságban sokszor szó esik róla, sok a vád- és védőbeszéd, szóbakerül a konzervativizmus, a haladás, az új idők új szelleme és még sok érv pro és kontra.

Intézzük el már ezt a kérdést véglegesen.

A selmeci szellemről és a selmeci hagyományokról van szó; közelebbről a kettő kapcsolatáról, szükségszerű, vagy felesleges voltáról.

A soproni ifjúság egyik értékes tagja, egyébként az egyik ifjúsági szervezet vezetője, a multkoriban elcsip az utcán. Személyes dolgok után szóbakerülnek az ifjusági ügyek is. Váratlanul ezt a kérdést szegezi felém:

— Mondd, minek nektek az a bizonyos „selmeci szellem?"

Rácsodálkoztam, mire folytatja:

— Nézd, én elhiszem, hogy szép dolog a foltos gruben, jól esik a folytonos sörivás, érdekes a költözködés, — de ma nem ilyen időket élünk. Új idők új szele csap meg mindenkit s ami jó volt az öregeknek akkor, ma elavult cifraság, felesleges, csak az átállítódást nehezíti meg.

Be kell látnom, hogy neki, az ő szempontjából, tökéletesen igaza van. A kívülálló nem sokkal többet lát életünkből, mint ezeket a külsőségeket. Valóban, ha ezekből állna a selmeci szellem, sürgősen ki kellene dobni, mint ócska lim-lomot s nagytakarítás után új szellemiséggel kellene megtelitenünk ifjúsági életünket, hogy ennek az életnek egyáltalán létjogosultsága legyen.

Az alapvető tévedés ott van, hogy sokan összetévesztik a szellemet a hagyományokkal: feleslegesnek, sőt károsnak tartják a hagyományokat s ezért kárhoztatják a szellemet.

Megint csak igazat kell adnunk ellenfeleinknek és jóakaratú bírálóinknak. Egyidőben ifjúsági életünk valóban nem volt alkalmas ennek a tévhitnek az eloszlatására. Végnélküli lumpolásokból, éjszakákba nyuló kártyacsatákból, közbotrányokozásból állt ez az élet, — s talán soha sem beszéltek annyit a selmeci szellemről, mint éppen akkor. Érthető, hogy teljesen lejáratták a hitelét s ha ezután a selmeci szellem valahol szóbakerült, legjobb esetben gúnyos mosoly volt rá a válasz. A közelmult ifjúsága aztán megmutatta, hogy ez a szellem, ha hamu alatt is, de parázslott. Az új idők, friss szelének kellett jönnie, hogy a parázs lángralobbanjon. Elmult az az idő, amikor a főiskolás szónak kellemetlen mellékzöngéje volt. Nem beszélek most a harcétákról, márciusi ünnepségeinkről; ezek közismert ténykedései a megújhodott selmeci szellem éltető erejétől áthatott ifjúságnak. De ezeken túl sok apró jel mutatja, hogy a mai soproni ifjuság, mely büszkén vallja magát selmecinek, felfelé tör. Ma is felhangzik ugyan a városban a Tóbiás, de orgonavirágos májusi éjjeleken megértően megy tovább egy utcával a „hatósági közeg", ha valamelyik mérnök úr kicsorduló érzelmeit dalba önti egy szőkefürtű kislány ablaka alatt. A „hochschüler"-ről sok helyen „Gyurka bácsi" lett s a foltos egyenruha kocsmák helyett a könyvnapi sátrakban, katonaestéken és a kurucdombi nyomortanyán tűnik fel, mind nagyobb számban.

Igen, a szellem él, letagadhatatlanul és erősebb, mint valaha! A bajtársiasság, frázismentes hazaszeretet, közösségtudat, hivatásérzet adják vetületeit annak a hatalmas erkölcsi erőnek, ami a mai főiskolás ifjúságot irányítja s amint ezt a két szürke szó fejez ki: selmeci szellem.

Szellem és hagyomány azonban szoros kapcsolatban van egymással. Külön-külön mindkettő életképtelen, csak együtt van értelmük. A hagyomány éltető szellem nélkül céltalan formaság, külsőség csupán; az a szellem, amely nem táplálkozik hagyományaiból, gyökértelen fa, hamar elsorvad.

Sok — részben jogos — kifogás merült fel hagyományaink ellen. Szolgai utánzása a német diákvilágnak, német dalok, melyeknek a magyarsághoz semmi közük nincs. Végnélküli, céltalan ivászatok, „drill" a balekvizsgán, diktatúra a szakestélyeken, stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Megfelelő szemszögből nézve, a dolgokat mai szemmel látjuk. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a selmeci akadémia egész Európa tanulnivágyó ifjúságát látta vendégül falai között. Előadási nyelve sokáig német volt, de ez nem zárta ki azt, hogy a különböző anyanyelvű hallgatók a legbékésebb együttműködésben éljenek a közös hagyományok védelme alatt.

A nemzeti felébredés korszakában, mint minden téren, itt is megindult a magyarosodás. Egy időben nagy harcok folytak a német „bursch" szellem és a magyar ifjúság között. (Ennek eredményeképpen született meg Steingrube Nakkösség, amely színmagyar egyesülés és még ma is hasonmás nélkül áll az ifjúsági egyesületek között.)

A harcizaj lasanként elült s megszületett a mai Ifjúsági Kör őse, amely meghagyta a hagyományokból mindazt, ami megfelelőnek látszott s alkalmas volt arra, hogy a selmeci szellem védőburkául szolgáljon.

A selmeci szellem, hagyományaink szilárdsága ellenére, a legrugalmasabb: lényegének megváltoztatása s hagyományaink felrúgása nélkül, tökéletesen meg tud felelni a változó idők új követelményeinek. Nálunk nincs szükség „átállításra", csak az igazi selmeci szellemet kell uralkodóvá tennünk az élet minden vonalán s ennek a fénye mellett vizsgálva a ma dolgait, csak a helyes úton indulhatunk el.

Ilyen szempontból nézve a dolgot, eltörpülnek a hagyományaink ellen emelt vádak. Igaz, hogy diáknótáink jó része német eredetű, de szakestélyeinken mind nagyobb teret nyer a magyar dal, — az igazi magyar népdal. Az egyenruhánkon virító piros szív ősét egy heidelbergi kislány varrhatta lovagja ruhájára, — de mondhatja-e valaki, hogy amiért ruhánk nem magyar eredetű, nem vagyunk jó magyarok?

Mindezeken kívül van egy másik ok is, ami éppen, a mi szakjainkon feltétlenül szükségessé teszi a hagyományok ápolását. A leendő bánya, kohómérnök, legtöbbször az erdőmérnök is, nem önálló prakszisba kezd oklevelének megszerzése után, hanem kisebb-nagyobb vállalatoknál helyezkedik el. Közvetlen főnöke majdnem mindig firmája is, — a selmeci főiskola hallgatója volt ő is. Ilyenkor érzi az újdonsült mérnök, hogy az Alma Mater nem üres szó s hagyományaink nem üres cifraságok; a hivatalos bemutatkozás után felmerülnek az emlékek a régi diákéletből s az együtt eldudolt „Mindnyájan voltunk egyszer.." dallama a régi, igazi selmeci szellem összetartó erejét zengi.

Végezetül még egy érv. Ha mindezek nem volnának, ha hagyományaink elavult cifraságok, értelmetlen ceremóniák lennének csak, akkor is körömszakadtunkig ragaszkodni kellene hozzájuk, ápolni, dédelgetni kellene őket, mint a gyámoltalan kisdedet, védeni az idők viharától . . .

. . . mert Selmecre emlékeztetnek.

Selmecre, ahol elődeink foltos grubenben adtak szerenádot, ahol holdfényes éjjeleken zengett a Tóbiás, ahol németül dalolt a „bursch", de Kossuth szavára a magyar szabadságért fogott fegyvert.

Selmecre emlékeztetnek, — a mi Selmecünkre. Mert akármilyen messze kerültünk onnan, Selmec a miénk, és miénk marad örökre. Lehet, hogy a földrajz mást mond, de mi ma is, mindig, büszkén és boldogan valljuk magunkat selmeci diákoknak!

Benedek Attila kmh.

Kiss Károly műegyetemi adjunktus megvált az Elektrótechnikai Tanszéktől. Csak egy esztendeig volt szeretett vezetőnk, de távozása így is űrt hogy maga után minden hallgató szívében, aki ismerte nemes gondolkodását, jó szívét, bajtársi érzését. Őszinte szívvel kívánunk neki: Jó szerencsét!

Tartalékos mérnöktiszti kiképzés a honvédségnél. A honvédelmi törvényt kiegészítő 1942. évi XIV. t.-c. 13. §-a a következő tartalékos mérnöki kiképzésre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza: 1. Ha a hadköteles, akinek a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezését elfogadták, valamely hazai műegyetemen mérnöki tanulmányt folytat, tartalékos mérnöki kiképzésre bocsátását kérheti. A tartalékos mérnöki kiképzésre bocsátott hadkötelesek tényleges katonai szolgálatukat több részben teljesítik. A műegyetemi tanulmányi rend figyelembe vételével a szolgálatteljesítés, valamint a szolgálati beosztás szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg. 2. Az a karpaszományos, aki mérnöki tanulmányait abbahagyja, vagy annak az évnek október hó 1. napjáig, amelyben huszonnyolcadik életévét betölti, a mérnöki oklevelet el nem nyeri, tényleges szolgálatát a már teljesített tényleges szolgálati idő hozzászámításával a csapatnál vagy különleges szolgálati ágban teljesíti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Így történt!

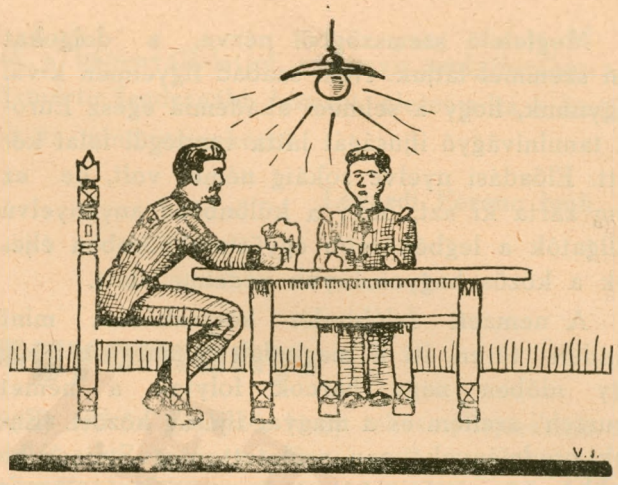

Eltévedtem . . .

Egy bányánál voltam gyakorlaton. Már nem voltam balek, csak zöldfülű, mert szentül meg voltam győződve arról, hogy nálam senki sem tudhat többet mindarról, ami csak a bányászat körébe tartozik.

Egy este leszálltam az egyik bányába, hogy kissé körülnézzek. Felszereltem magam kompasszal, térképpel, s elengedve fülem mellett az öreg bányamester intőszavát: „Vigyázzon Gyakornok Úr, könnyen eltévedhet" elindultam ismergetni a bányát. Nem is telt be olyan sok idő, rájöttem, hogy eltévedtem. Jó öreg bányamester, ki már leszálltál azóta az örök mély aknán, miért nem hallgattam Rád.

És elindultam, megkezdtem 36 óráig tartó bolyongásomat a föld alatt. Lámpám még égett, nem féltem. Kerestem kijáratot, nem találtam. Lassan elmaradoztak mellőlem a munka jelei, mire fölocsudtam, már mélyen benntjártam egy nagyon régi bányában, amelyet talán nagyapáink idejében, vagy még annak előtte műveltek. Elfáradtam, lepihentem. Lámpán pislogni kezdett, majd elaludt. Megriadtam. Ez a vég. Fönnt ki tudja, mily magasban, élet van. Virágok nyílnak, madárdal veri fel az erdő csendjét, talán bohó gyermekek járnak örömtáncot, hajukban virágfűzérekkel, fönn kacaj van, dal, vidámság, — élet. S én mélyen sziklák közé zárva, áthatolhatatlan sötétségben, várom a halált. 16 órája vagyok már lent a föld alatt, ha eddig nem találtak meg, most már nincsen reményem. Csend volt, — de mégsem. Élni kezdett a bánya. Érdekes, eddig észre sem vettem, most fájt minden zaj. Az egyhangúan csöpögő víz az agyamban vájkált, minden legurult kő pokoli dobogásra késztette szívemet. Szerettem volna felugrani, neki rohanni a fekete semminek, hogy vége legyen mindennek .

Rohanni akartam, sziklától-szikláig ütődve, lezuhanni valahová, halálra zúzni magam. Lábaim nem engedelmeskedtek. Lázas szemeim előtt feltűnt a sokszor megmosolygott bányarém. Torzonborz, ősz szakálán, csapzott haján, meg-megült a szeme helyén két lángoló röt mécs fénye. Sikoltani akartam, nem tudtam, csak nyöszörgés tört elő torkomból. Feküdtem a hideg, nedves, éles sziklán, de nem éreztem, hogy a talaj egyenetlen, hogy csontig nyom egy-egy éles kvarcdarab. Az órák multak, talán el is aludtam, nem tudom. Az idő megállt számomra, csak a víz csöpögött egyhangúan, csak a kőzet repedt halk zengéssel, néha legurult egy-egy meglazult kődarab, vagy rég elporladt bányászok elkorhadt ácsolata omlott össze koporsóra hulló göröngyök zajával.

Elbúcsúztam az élettől. Lázas szavak törtek fel ajkamon, perbe szálltam mindennel és mindenkivel, hiszen fiatal vagyok, még élni akarok. Miért nem találnak meg, vagy nem is keresnek? Nem lehet, mi bányászok szerető testvérek vagyunk. És hol az Isten. Hisz Ő is szereti, jobban szereti a bányászokat, mint más Gyermekét. — Lépéseket hallok, nem, hallucinálok, itt a vég, felbomlik az idegrendszerem, de mégis: „Itt a kalapácsa", egészen tisztán hallottam, fényt látok, lehunyom a szemem, aztán nem emlékszem többé semmire.

Mire magamhoz tértem, fennt voltam a ragyogó, napfényes, madárdalos, virágillatos földön. Érdekes, míg láttam, napjában elmentem mellette, nem éreztem, mily nagy kincs a viruló Természet, a Föld, az Élet, bebörtönözve kellett töltenem másfél napot, hogy megtanuljam becsülni. Megtanultam.

Öreg bányamester, Te, ki megtaláltál, köszönöm most Neked. Azóta már pihensz, munkáséleted fáradalma után nyugodni tértél. Pihenj avval a tudattal, hogy van egy ember, egy bányász, aki mindig hálás szívvel gondol Rád, aki most köszöni meg a tanácsot, a leckét, a bányászszeretetet.

Carthausi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tereselpatak.

Tereselpatak község és határa a Teresel-patak mentén húzódik, a Tarac völgyétől indulva fel egészen a havasok alá. A Taracnál hirtelen magasba szökő, szakadékos körvonalú hegyek zárják el a külvilágtól. Szűk völgyek kanyargóin át bejutva Tereselbe, 700—1000 méteres hegyek veszik át nyugodt lejtésű lankáikon és a széles völgyben húzódó falu védelmét. Erdő fogad bennünket, az is kísér fel a havasig. Eleinte még rétek, termőföldek szakítják meg egységét, de a felvégén — ebben a 10 km hosszú faluban igazán helyénvaló ez a szó — már végleg az erdő az úr végeláthatatlan rengetegével. Csak a havassal nem bír: meggörnyednek, eltörpülnek a hatalmas, büszke fák. De széltépetten, hótörötten is görcsösen védik az erdőt a havasi legelőtől, a polonináról. Aki jól ismeri ezt a kedves völgyet, aki együtt élt a mármarosi ősbükkösök végtelenével s elleste ott az erdő csendjében annak néhány titkát, nem felejtheti el soha.

De hagyjuk a völgyet, hagyjuk az erdőt. Hiszen mindez elsősorban csak azért adódott, hogy egy falu népének legyen nyugodt, békés otthonává. Őket keressük fel. Őket, akikről olyan kevesen, olyan keveset tudnak.

A faluban csak ruszinok laknak. A szomszédos falvak igen magas számarányú zsidóságát egyetlen fő sem képviseli. Így minden káros idegen hatástól szabadon fejlődhetett a falu adott élettani törvényei szerint. Csak a magyarsággal voltak erősebb kapcsolatai. Nyelvén kívül ezt bizonyíthatják a Kusz, Coka, Csoka nevek, melyeknek tulajdonosai valószínűleg a Rákóczi korabeli szabadságharcokban kitűnt és megjutalmazott magyar vitézek asszimilálódott utódai.

A természet rendjében megszabott településük egészen sajátságos. A hosszú faluban két 15 20 házból álló góc alakult, és egy nagyobb, 30—40 házas. Itt van a templom, iskola. Hangya. A többi néhány ház szétszórtan fenn az erdő alatt kis rétek, tenyérnyi termőföldek között húzódik meg. Azt mondják, jobb ott fenn. Több a legelő. Lenn a völgy alján alig maradt rét, mindenütt kukorica, burgonya, zab, kender, meg, ami aránylag feltűnően sok van: szójabab. A település pedig ösztönösen mindig alkalmazkodik a megélhetési lehetőségek legalkalmasabb formáihoz.

A szegénységnek, mint mindenütt, itt is megvannak a maga könyörtelen törvényszerűségei, nehézségei. De ezen túl szép, tiszta minden. Sok helyen muskátlis ablak hivogat. Benn más vidékről való szemnek feltűnik minden szobában ennek az alapjában mélyen vallásos hajlamú népnek áhitattal és tisztességgel őrzött szent képe, az ikon. A fehérre meszelt falakat képek, emlékek teszik szebbé. A szoba gyönyörű, értékes szőttes dolgai a háziasszony ügyességét, szépérzékét és szorgalmát dícsérik. Nagyon szeretik a szépet. A tereseli népviselet nem olyan pompás ugyan, mint a huculoké, de itt is van legalább pár ujjnyi széles díszítés, bármilyen egyszerű alakban, még a munkaruhán is. A lányok nyakán nehéz munka idején is ott a díszes gyöngyszalag.

Ez a külső rend, szépség szeretete benső énükből fakad. Általában csendes, dolgos, jószándékú, mélyről vallásos emberek. De meglátszik rajtuk, hogy alig van ember, aki törődnék velük. Nem egy legényt találtam, aki egész vasárnapját, s a nehéz napi munka befejezése után maradó kis idejét azzal tölti, hogy hihetetlen erővel tanul, olvas magyarul. Hogy csillog a szemük a nagy örömtől, ha valaki segít nekik, beszél arról, hogy milyen az élet a falun túl. Hiszen sok ember van, aki még nem volt kívül a völgyön. De a katonák már sokat tudnak mesélni. Van a fiatalságban értékes elem. Csak törődni kell velük, ki kellene válogatni, ki kellene váltani.

Életmódjuk nagyon egyszerű. Ez nem csupán a mostohább viszonyok szabta kemény határok közé szorítottság következménye, hanem onnan is ered, hogy nem tudnak élni azzal, ami rendelkezésükre áll. Az a termőterület, az a sok rét, ami fenn szétszórtan, az erdőbe ékelten, lenn pedig összefüggőbb egységben húzódik váltakozva egymással, jobban és nagyobb mértékben lenne elegendő szükségleteik fedezésére, ha célszerűbben csinálnának, és megtanulnának egy-két dolgot. Főtáplálékuk a kukorica, burgonya, bab, meg a tej, túró, vaj, tojás. A kukoricából málét készítenek, a burgonyát, babot csak vízben főzve eszik többnyire, s az állati eredetű tápanyagot sem alakítják át ízletesebb, gazdaságosabb, táplálóbb ételekké. Szinte fáj az embernek, mikor látja, hogy málé módjára elkészítve, hogyan lesz a finom lisztből is málészerű ételnek csak nagy jóakarattal nevezhető pép. Pedig kevéske burgonyával értékesebb kenyeret, más táplálékot készíthetnének. De a levest is keve sen ismerik. Zöldségféle éppen ezért alig akad a faluban. Főleg máléval élnek. Felnőtt munkás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ember ebédre bizony megeszik egy-másfél kiló kukoricát. Mivel alig esznek számottevőbb mennyiségben mást, az otthoni kukorica legfeljebb csak újévig elég, s azután venniök kell. Ezért találkozunk az ország tőlük legtávolabb eső részein is kukoricát kereső ruszinokkal.

Táplálkozásuk ki nem elégítő volta természetesen meglátszik a munkájukon. Másfél hónapig éltem együtt vasútépítésnél nehéz földmunkát végző munkásokkal. Láttam, milyen jószándékkal, igyekezettel — nem egy egészen feltűnő szakértelemmel — dolgozott. De látszott a munkán, hogy nem az, amit ők adni tudnának. Sokszor dolgoznának többet, jobbat, de nem bírják a munkát. Pedig táplálkozásuk feljavításához az erdőigazgatóság a mai viszonyok között természetbeni segítséggel járult hozzá. De mégis minden hiába, ha ők nem tudnak okosan élni ezekkel.

Ugyanígy nem tudnak jól bánni legelőikkel sem. Éghajlatuk alatt kis gondozással, legalább két évenkénti fogasolással pompás szénatermésük lehetne. De nem igen törődnek a földjükkel. Legelőiken itt-ott egész mohaszőnyegek, másutt kis foltokban harasztok, zsurlók sértik az ember szemét és szorítják le jóval a normális alá a szénatermés mennyiségét és minőségét. Minden falunak van egy-egy havasa. Nyáron ott fenn van a jószág. A pásztorok hordják le a gömölyét, túrót. Télire lejönnek az állatok, nyáron át megkímélt lenti kaszálókról lekerülő ilyen módon kapott széna néhol bizony éppen hogy elég tavaszig.

Ha saját földjükön nincs munka, mennek az erdőbe. A fának kiváló, szakavatott mesterei. Van, akit a műszaki munka iránti érzék út-, vasút-, hídépítéshez vonz. Messze elmennek ezek az emberek. A pénzt viszik haza. Kell kukoricára.

A helyzet láttán fel kell ismernünk a fentebbiek kedvezőnek semmiképpen nem mondható hatását mind a munkájukon, mind a nép lelkületén. Mivel hazánk népességének jelentékeny százaléka él ilyen és hasonló sorban, nem árt, ha elgondolkozunk egy kissé ezeknek az állapotoknak az okain, s keressük az egészséges megoldást.

Csak egy-két szempontot nézzünk meg.

A legnagyobb nehézség magával a néppel van. Bennük is megvan a falusi maradiság, ragaszkodás mindenben az ősök szokásaihoz. Nem egyszer hallottam: hát már ezt én így tanultam, így is fogom csinálni ezután is. Nehéz velük megértetni, hogy kis fáradsággal jobban élhetnének. De meg nem is tudják megérteni sokan jó példa hiján, hogy másként is lehetne. Belenyugszanak sorsukba. Jó lesz így — mondják.

Azt hiszem azonban, hogy nemcsak az alapanyag hibás. Hibásak vagyunk mi is sokszor, akik oda kerülünk. Legelső sorsan azért, mert nem tudjuk, sokszor nem is akarjuk — sajnos — sokan alaposan megismerni, jószándékúan megérteni és emberibb sorsra emelve a nemzetnek értékesebb tagjaivá formálni őket. Mert csak élni akarunk felettük, jobb esetben közöttük, de adni nekik nem. Pedig úgy gondolom, minden szempontból ez lenne legnagyobb feladatunk. Hiszen egy-egy erdőmérnök kezébe falvak, vidékek sorsa van letéve. Aki nem végez a hivatalos munkánál legalább egy kicsivel többet, az nem teljesíti kötelességét. Beszéddel nem sokra megyünk. A külsőségen alapuló fegyelem, láttam, mire vezet. De láttam azt is, hogy az őszinte tisztelet és szeretetből táplálkozó fegyelem mit tud tenni. Láttam, hogy a személyes jó példa mit jelent. Először csodálkoztak rajta, azután követték.

Ez természetesen munkatöbbletet jelent. De csak eleinte. Csak addig, amíg megtanítjuk őket erre is, arra is. Azután pedig gyönyörűség dolgozni velük, és megtérül kamatostúl minden fáradság és rájuk fordított gond.

Vannak tehát feladataink, vannak megoldásra váró kérdéseink. Keresni nem kell, csak meglátni őket. És készülni rájuk. Csendben, kevés beszéddel, de annál mélyebben. Szeressük és becsüljük meg azokat, akiknek sorsa a mi kezünkbe van letéve, mert lehet, érdemes és kell is foglalkoznunk hazánknak ezzel az eléggé ismeretlen népével.

Igy láttam alföldi magyar szemmel Tereseltpatakot. Ismétlem újra: szerencsés településű falu, és szerencsés volt fejlődése is. Az itt megoldásra váró kérdések azonban más viszonyok között is hasonlóak maradnak. Legfeljebb csak módosulhatnak, de meg nem változnak. Ha csak egy valaki is akad, aki az irottakon elgondolkozik, ez a kis beszámoló elérte célját.

vitéz Szőnyi S. László emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MOZAIK.

„... értesítem, hogy a nyári nagyszűnidőre a .. gyár budapesti üzeméhez kapott beosztást. Működéséről tartozik naplót vezetni . . ."

Ezzel az útlevéllel indultam el sokadmagammal a nyár elején. Azóta eltelt két hónap. A hivatalos naplót megírtam, de mellette készült egy másik napló is; nem papíron, csak emlékezetben. Hangok, színek, események vésődtek új benyomásokra éhes agyamba; a kaleidoszkópszerűen felvillanó képek közül rögzítek most néhányat.

* *

Népliget. A gyártelep közvetlenül a Népliget mellett fekszik. Lakásom is ezen a tájon van; gyalog járok be minden reggel virágzó napraforgó táblák és ricinusbokrok erdeje között. A fák alatt hatalmas vitaminkert terül el. Messziről olyan, mint egy szabályos park, dísznövényekkel, csak közelről derül ki, hogy a piros színfolt nem rózsa, hanem paradicsom.

Az este, mint mindenütt, itt is szerelmeséké. Lámpa csak itt-ott villan, de a sötétben csikorog a kavics a léptek alatt. Magános ember itt csodának számít, — vagy utonállónak.

* *

Demokrácia. A Ligetben a társadalom minden rétege megfordul: a „krém" éppúgy, mint a tömeglakások lakója.

Az egyik sétányon két pad áll, egymástól úgy 15—20 m-re. Az egyiken jólöltözött, láthatólag a középosztályhoz tartozó úriember, kalapban, mellette sétabot; a másikon rongyos, vala ha nadrágnak nevezett szövetroncsban, munkáskülsejű férfi. Eddig rendben volna a dolog. A különös csak az, hogy mindketten ugyanazt csinálják: harisnyát stoppolnak. A munkás elfogyasztotta fonalát, feláll, odamegy az úriember padjához, szó nélkül felvesz onnan egy zsilettpengét, elvágja a szálat, visszateszi a pengét pontosan az előbbi helyére (húsz darab sorakozik a padon nyílegyenes sorban) és szó nélkül visszamegy a helyére tovább dolgozni. Az úriember fel sem néz; felesleges munka lenne és fárasztó; a hőmérő 32 fokot mutat árnyékban.

Helyet a férfiaknak. A villamosokon női kalauzok járnak, a síntéren (Széll Kálmán-tér) indulás előtt kis fülkében ruzsozzák magukat. A ligeti mutatványostéren viszont úgylátszik nőhiány van: a csodapók, Miriam, a csodanő, aki multat lát, jövőt mond és „szugerrál", mind női ruhába öltözött férfi. A sikerük óriási, különösen a férfiak körében.

* *

Táplálkozás az élet megrontója. Este 11 óra felé sétálok haza a Ligetben, a holdfényben megvillan valami a fák alatt. Fiatalember terpeszkedik a fűvön kényelmesen s jóízűen falatozik. Kalarábét szeletel bicskájával, majd gyönyörű sárgarépát húz ki a „vitaminkertből" s csámcsogva rágcsálja. Végül letör egy napraforgófejet s legnagyobb lekinyugalommal ropogtatja a magokat harmadik fogásként.

Korkép anno 1942 . . .

* *

Divatbemutató. Az üzemben folyik a munka. Fokozott a termelés, sok a munkás: hadiüzemben vagyunk. A munkások zöme pestkörnyéki falvakból jár be, magyar, német vegyesen. Külön szám az öltözetük. A levegőben úszik a por, beleragad a piszok a hajba, sapka nélkül nem lehet dolgozni. Ezen a téren hihetetlenül leleményesek a munkások. Egy párisi női kalapbemutatón nincs annyiféle kalap, mint itt. Rövid néhány perc alatt a következő fejfedő alkalmatosságokat sikerült felfedeznem: Eden-kalap, „strici-sapka', levente- és katonasapka, svájci sapka, kalauzcsákó, török fez, félbevágott futballbelső, összevarrt harisnyaszár. Az egyik esős reggel aztán felbukkant a non plus utra: az egyik öntőmunkás szabványos — diplomatacilinderben jelent meg.

* *

Költő a magpadon. Acélöntődében dolgozom a magformázó műhelyben. Idősebb munkás dolgozik mellettem s megszólal:

— Gyakornok úr, szeretnék valamit mondani. Tetszik tudni, a munkásoknak hiába beszélek, nem értenek meg, kinevetnek. Én ugyanis költő vagyok, szellemi költeményeket írok. Egész megjelenésem erre van beállítva. A költőnek minden idegszála állandó forrongásban él. . .

Leemeli sapkáját:

— Tetszik látni, ebbe őszültem bele. Az idegvégződések . . .

És így tovább. Mikor látja, hogy nem mondok ellen, elkezdi recitálni „szellemi költeményeit." Az életről, becsületről, emberiségről, társadalomról szólnak, de igen-igen meg kell feszítenem az „idegvégződéseket", hogy valamit is megértsek. Elmondja, hogy míg munka nélkül

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

volt, kézírással sokszorosított verseit 2 fillérért árulta, de „... annyi versem van ma már, hogy egy szobában nem férnek el. Most színdarabot akarok belőlük írni, csak egy kicsit össze kell passzítani őket . . ."

— Lukács úr, már megint a szája jár és nem dolgozik! Hogyan számoljak el magának valamit? — dörren a munkavezető hangja.

Lukács úr vérvörös arccal, szótlanul markol fel egy csomó formázóhomokot és dühödten kezd „stampfolni."

Meg nem értett zseni.

* *

A konkurrens. Az igazi tehetség azonban nem nyugszik; kitör és eget kér, — vagy legalábbis falat. A szomszédos kovácsműhely falán egy másik titkos költő anonym verse ékeskedik gyerekes krétabetűkkel:

Ez itten a pokolcsárda,
Éjjel-nappal nyitva, tárva,
Van itt meleg olyan belül,
Hogy az ember majd megkergül.

Emiatt a Martinosok meg vannak sértve:

— Jöjjenek csak egyszer a „kályha" mellé, majd megtudják, mi az igazi pokoli meleg!

A kovácsok és a martinosok nem köszönnek egymásnak.

* *

Kicsi a világ. Rengeteg az ember Budapesten. A Szent István-hétre és a Nemzetközi Vásárra az ország szívébe tódult a városok, faluk népe.

Lépten-nyomon soproniakra bukkanok. Egy kőbányai üzletben főiskolás bajtársamba ütközöm; Budán, a Törökbástyában egy erdész balek ebédel mellettem. Bemegyek egy trafikba Óbudán: a trafikosnő Sopronban járt iskolába a szürkékhez s még most is a főiskolásokról ábrándozik. A Körúton egy fényképész kirakatában egy ismert soproni úrilány képsorozata. A Rádiónál járok s véletlenül kipillantok a studió ablakán: az udvaron a soproni zeneiskola egyik tanára siet ki. Sok a dolga; most volt a rádiószereplése, rohan ki a filmgyárba hangfelvételre, este már a Margit-szigeten játszik; a hónap végén indul németországi körútra.

* *

B. N. V. A Nemzetközi Vásáron hatalmas tömeg hullámzik. Beavatottak szerint az idén a látogatók terén csúcseredményre van kilátás. A háború ellenére sok az idegen. Lépten-nyomon német- olasz, bolgár, szlovák szófoszlányok ütik meg a fülemet. A japáni pavillonban ferdeszemű japáni állja mosolyogva a fényképezőgépek ostromát, a hangos híradó harsogva bömböli: „Mancikát várja Józsi a rádiópavillonban, ahol a szívdobogás látható."

Nagy sikere van a külállamok kiállításán kívül a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap csarnokának, az orosz hadizsákmánykiállításnak s hatalmas tömeg álldogál kimeredt szemmel egy apró sátor előtt. Odavisz a kíváncsiság: a sátorban egyszerre 24 csirke pirul forgó nyárson! Ez a vásár legnagyobb szenzációja.

* *

Evviva Italia! Kissé hűvös az idő, nem akarok kabátot venni, díszbe vágom magam: felveszem a kohászkát. Szőke kislányok jóvoltából tarka foltok díszelegnek rajta, ami Sopronban megszokott látvány, de itt közbámulat tárgya.

Ahogy sétálok a tömegben, jobbra-balra röpködnek a megjegyzések:

— . . . bányász . . . portás a Ritzben . . . violinkulcs van a karján . . . biztosan zenebohóc .

Ifjú pár jön velem szemben. Megállnak, tanakodnak:

— Tudod, szívem, ez egy olasz katona, azok ilyen tarkák.

A sapkán ott van a nemzetiszínű szalag, könnyen nézhetik olasz trikolórnak.

A kislány tágranyitott szemmel helyesel, mire a férfi most már fölényesen folytatja:

— Látod fiacskám, ott elől, balra, azt az elefántot? Ez azt jelenti, hogy gyarmati harcos!

—k. —a.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

„Erdélyi kislány" jeligére. Hanyag barátja elhatározta, hogy nyári élményeit minden eddigi levelét felülmuló terjedelemben fogja rögzíteni. Mint értesülünk, az előmunkálatokat már megejtette. Várjon türelemmel és töprengjen azon, vajjon közös Barátunknak miért könnyes a szeme. A szíve fáj talán, vagy csak a szeme. . .

Többeknek. A „Bástyánk", augusztusi száma technikai akadályokból kifolyólag késett meg. A rajtunk kívül álló okok előállította késés miatt — olvasóink elnézését kérjük.

Érdeklődők jeligére. Vági professzor úr cikke — legnagyobb sajnálkozásunkra — valahol a szerkesztőségben elkallódott. A professzor úr újabb cikket a megkerülésig nem hajlandó írni. Jelenleg — őrült hajsza van a cikk után, — s reméljük, a következő számban jönni fog. Addig is türelem!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tájékoztató az „általánosmérnöki" pályáról.

A technika fejlődésével az ország mérnöki munkaszükséglete rohamosan nő. A mérnöki munka Magyarországon eddig hét, egymástól többé-kevésbbé elhatárolt területre oszlik.

A műegyetem első évfolyamára való beiratkozások alkalmával az évente megszabott létszámnál jóval többen szoktak jelentkezni. Ez alól csak a „mérnöki" szak kivétel, amelybe az utolsó években külön propagandával sikerült a kellő létszámot elérni.

Ennek a visszás jelenségnek okát abban látjuk, hogy, míg a többi mérnöki szak címében a „mérnök" szó előtt álló megkülönböztető jelzőből (építész-, gépész-, vegyész- stb.) kitűnik, hogy a kérdéses mérnöki szaknak mi a munkaterülete, addig a „mérnök" szakon ez hiányzik.

A pályaválasztás előtt álló ifjúságot az alábbiakban tájékoztatjuk az általánosmérnöki hivatalosan „mérnöki" oklevél birtokában elfoglalható mérnöki munkaterületekről és az ezeken a területeken folytatható önálló iparűzés lehetőségeiről.

Az általános mérnöki oklevél a mérnöki tudományok számtalan ágazatából, különösképpen az út-, vasútépítés, vízépítés, hídépítés és a magasépítés, alapozások, tartószerkezetek, földmérés, birtokrendezés munkaterületén végzendő tervezési, szervezési és végrehajtási teendőkben nyújt elméleti és gyakorlati képesítést, vagy ennek megszervezéséhez kellő elméleti alapot.

A fiatal mérnök közvetlenül az egyetem padjaiból elhelyezkedést nyerhet közhatóságok mérnöki hivatalaiban vagy üzemeiben. Igy a pénzügyminisztérium fennhatósága alá tartozó állami földmérési hivatalokban, az országos háromszögelő hivatalban, a térképészeti intézetben, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium fennhatósága alá tartozó vízügyi szolgálatban, a folyammérnöki és kultúrmérnöki hivatalokban, a belvízlecsapoló, öntöző- és ármentesítő társulatoknál, továbbá belügyminisztérium fennhatósága alatt álló városok és községek mérnöki hivatalaiban és mindezek üzemeiben.

Ugyancsak közvetlenül mérnöki diploma megszerzése után nyerhet elhelyezkedést a kezdő mérnök magánmérnöki irodákban és ipari vállalatoknál. Igy például tagosítással-, út-, vasút-, hídépítési és vízépítési munkák, valamint magasépítmények tervezésével foglalkozó irodákban, vagy ilyen építkezések ipari megvalósításával foglalkozó vállalatoknál.

Akár közszolgálatban, akár magánalkalmazásban eltöltött legalább három évi mérnöki gyakorlat alapján jogosultságot szerezhet a mérnöki kamarai tagsághoz és ezzel az önálló magánmérnöki tevékenység megkezdéséhez és folytatásához. Ezzel a mérnök önállóan mérnöki irodát nyithat, minden a szakmájába vágó mérnöki alkotást megtervezhet és annak ipari megvalósítását előkészítheti, megszervezheti és a végrehajtását ellenőrizheti, tanácsot adhat és szakvéleményt nyilváníthat. A földmérés terén önállóan dolgozhat és a birtokrendezőmérnöki vizsga letevése után tagosítási vagy más birtokrendezési munkára, város vagy község részletes felmérésére vonatkozó megbízásra pályázhat, s ha ily megbízást kap, a munkát önállóan végezheti.

Az ipar is hatalmas területet biztosít az általános mérnök részére. Itt elsősorban a szakbavágó mélyépítőiparra hívjuk fel a figyelmet, ezek a földmunkák, az útépítés, híd-, alagút, vízépítés. Ezek ezidőszerint a szabadiparok közé tartoznak, tehát ezek gyakorlásához az építési vállalkozói igazolványon kívül semmiféle előzetes vizsga nem szükséges.

Végül területet talál a mérnöki tevékenység folytatására a mérnök a magasépítési iparban is.

Tisztán látható, hogy ez az egyedüli mérnöki pálya, amelyikben ekkora lehetősége nyílik a sokoldalú munkának, elhelyezkedésnek és kereseti lehetőségnek. Pusztán tájékozásképpen megemlíthetjük, hogy már egy harmadéves mérnökhallgató is megkeresi a nyári gyakorlatában a havi 300—450 pengőt. Míg egy kezdő okleveles fizetése 550 pengőnél kezdődik.

Ezenkívül az állam, a főváros, a magáncégek is nagyszámú ösztöndíjjat létesítettek, hogy a szegénysorsúi mérnöki pályára vágyó ifjú helyzetén egyetemi évei alatt könnyítsenek.

(Visegrády Kálmán.)

Esetleges felvilágosításokkal szolgál: Visegrády Kálmán (U. III., 2684.) a Hungária Magyar Tecnikusok Lapja szerkesztője, Budapest, Műegyetem, K. Fdsz. 46. sz. Telefón: 259—709.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Széljegyzetek a soproni nyárhoz.

Ahogyan rövidülnek a nappalok, — úgy rövidül itt az emberek élete is. — Az augusztusvégi holdvilágos langyos esték feszültségteli levegőjét, — az ágyban szívja a soproni polgár. Üresek az utcák, — a parkokban is csak egy-egy rejtett padon bujnak a holdvilág kíváncsisága elől a párok. — Más úgyse zavarja őket.

Mint a kifáradt, — mammut nyújtózik a város a kezdődő éjszakában. Felette néha fényszórók kúsznak az égen — bágyadtan — halványan, mintha kímélni akarnák a város — álmát, — aztán elülnek azok is. A sok panaszra okot adó toronyórák — éjszaka újra ébrednek — s versenyre verik az éjfélt. — Keveseknek. — Ilyen az est, — s az éjszaka. — A nappalok mások. — Zajosak, — pezsgők, melegek, s főleg porosak.

A Várkerületet

mint kényeztetett gyermeket, állandóan babusgatják. — Fürösztik kátrányban, szurokban, — gránitkockákkal édesgetik, — simogatják a hengerlőgépek. — Csinosul. — Fiatalodik — El fog ütni a környezetétől, — patinás házak között, az öreg ablakok alatt, mint az új szellem képe fog kígyózni. — Jobb lesz, mint a régi macskakövés út, — de csak lesz. — Majd!

A strandok

szüretelnek, — tömöttek, — zajosak, mind dagadó pénztárca, — s épp olyan drágák is. — Sok a fürdőző s kevés az úszó. — Pihennek, — napoznak, — az emberek, - fürödnek is, — csak nem úsznak. Hevernek a kabinok előtt, — izzadnak, — esznek, pletykálnak. — A nők, — mert leginkább azok vannak — kritizálják a fürdőruhákat, — amelyek színesek, tarkák — s főleg kicsik. — A férfiak meg söröznek, — legalább is azt tennék, — ha az egységesítés nem lépett volna itt is előtérbe.

A gyerekek uralják a frontot. — Feketék, — hangosak, — zajosak, — mint a nyár!

A nyári egyetem

a legpompásabb barométer, — volt — nagyszerűen le lehetett olvasni róla az idő állását. — A különböző stílusok ismertetése teltebb házakat vonzott, mint a korszerű bankvitel. — Lehet okulni, — az előadások tárgyát illetően. —

Idegenforgalmi szempontból — az illetékesek szerint — alig jelentett valamit. — Kevesebbet jelentett, mint az elmultakban. — Komolyabbak az idők!

A szállókon

mintha észre lehetne venni, — a harmadik zsidótörvény szelét. — Szobát azért most is nehezen kapni. — A vendégek nagyobbik része nő, — s a férfiközönséget is — a meglettebb korúak teszik, — korunk igérete — a gyermek — itt is túlsúlyban van. — Cikáznak az asztalok között, — kacagnak, — az öregek meg velük, vagy rajtuk mosolyognak.

Penzióvendég mindent kap. S az árak? — Ne rontsuk a hírüket! —

Az itthoni front amellett közelebb hozza az embereket egymáshoz. — Az uzsonnák — családiasak, — s utána ugyan ily hangulatban folynak le a séták — a legszebben rendezett erdei utakon.

A kerthelyiségek

üresek, — halkak. — A kioszk — mikor e sorok iródnak, — már becsukott. — S egyébként sem volt nagy tolongás. — Szeretnők hinni, hogy ez a részvétlenség — a komoly idők szavának hű tükrözése.

Esténként, ha szólt a cigány, — alig egy-két asztalnál hallgatták — főleg nők, — azok közül is az idősebbek. — Egy pohár bor mellett üldögéltek a platánok alatt, — csendben gondolva a frontra — a kintire, — meg a belsőre. — Szép is volt ez így.

Szállt a nóta a város fölé — mesélve régi szép időkről — néha egy-egy sóhaj vegyült bele, — ritkábban egy-egy nevetés, — ilyenkor az okozójára, — vasvillaszemekkel néztek — s pillanatok alatt halkult, — el; — bizony háború van.

A Belvárosban

érdekes jelenséget lát az ember. — Az orsolyák temploma előtt delente — toprongyos nők, férfiak gyülekeznek fazekakkal, — s a nélkül. — Ebédet kapnak. — A lépcsőn esznek ülve, — szótlanul — Megkapó, — kicsit visszataszító kép. — A férfiak szakállán, — foltos, zsíros lé, — csöpög a lépcsőkre, — a mellettük ülőkre. — Éretlen gyerekeket is láthatunk, amint ebéd után cigarettázva dűlnek a templom oldalához, s na rájuk szól az ember, — nyomdafestéket nem tűrő kifejezéseket hallatnak. — Vigyázni kéne rájuk. — Az ebéd mellé, mást is kellene adni nekik!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Színházról

is illik szólni, — bár még hó elején befejezte műsorát. — Művészit adtak. — Legtöbbször telt ház volt, — egy-egy vendég fellépésekor — nem lehetett jegyet kapni, — pedig nem is „nyári" daraboka't adtak. — Példás az az együttműködés — ami az itteni sajtó és a színház között van. — Sokat köszönhetnek egymásnak. — Néha talán nem is olyan nagy baj, — ha ez a kapcsolat nem volna „annyira bensőséges." — A szabadtéri előadások is beváltak, mikor engedte az idő, — mindenesetre az „újítás" figyelemre méltó volt. Szücs Lászlónak sokat tapsolt a közönség — s reméljük a „hangjának" szóló dícséret jövendő direktorsága alatt — egyéb tényked'sével is ki fogja érdemelni.

Az Élet egyébként

nagyon drága, — nem is merünk pl. a gyümölcsárakról említeni. — A pesti vásártelepen 30 fillér körül mozog a dinnye, — s itt nyugodtan fizethetünk érte 80 fillért. — Pedig hát valamikor 10 fillér is volt, — jó volt, ha nem dobták az ember után. — Jó volna, ha itt is körülnéznének a közellátás arra hivatottjai. — Mert egyébként felesleges hirdetni, hogy „Együnk sok gyümölcsöt." „A gyümölcs egészség." — Köszönjük, inkább nem kérünk belőle.

Nagyvonalakban

így fest az élet, itt a végváron.

Így telt, — s telik a nyár. — Még ontja melegét az augusztusi nap, — de már veti előre árnyékát a soproni ősz. — A kirakatokban már az őszi holmik kínálják magukat, — a gyakori szenes kocsik, bosszuságunk ellenére is, — a telet harangozzák. — Lassan indul a téli ruhagyűjtés **honvédeinknek!**

S a mindent átérző, — mindenre reagáló soproni polgár adni fog. — Többe,t — **s jobbat, mint másutt.** — Hisszük! — Sőt bizonyosak vagyunk benne. — A Civitas fidelissima, rangjához méltón fog viselkedni.

— **ba** —

1942—43. év elé . . .

A gigászi küzdelem kulminál, — nemcsak a harctereken, — azok mögött is. — Folyik a harc, az új, a szebb, a tökéletesebb Európáért. A küzdelem nagysága emberi ésszel fel nem érhető. Nagysága mellett mondhatnók: egészen közönyösen megy el az ember. Nincs meg a dolgok történeti távlata, hogy józanul mérlegelhessük azokat. Csodálatos, hogy az ember mint a goethei varázslóinas ezt a tökéletesítő küzdelmet. S most mikor benne van, ámulva szemléli a felidézett „szellemet", s képtelen kolosszális méreteit felismerni. S ennek a szörnyű küzdelemnek a hozzánk — Istennek hála — alig érő zajában, most a kezdődő iskolai év hajnalán álljunk meg egy pillanatra. Maradjunk egy percre csendben. S ebben próbáljunk meg a harcban álló vagy a harcokból kidőlt nemzetek életéből tanuságokat levonni, amelyeket **mi,** a születendő új Európa új harcosai, a ma ifjúságának javára fordíthatunk.

Ez a csend rá kell, hogy döbbentsen azokra a mérhetetlen feladatokra, amelyeket a tisztultabb Európa felépítésének kezdetén ránk várnak. Közelebbről a magyar ifjúságra, még közelebbről a magyar mérnökifjúságra.

Németország ifjúsága a háború intenzitását közelebbről tapasztalja mint mi, úgyannyira, hogy a háború után megindúló újjáépítések, a porráomlott városok újbóli emelése, az üzemek konstruálása, s az ottoni gyáriparosodás fokozottabb fenntartására egyedül képes lesz ugyan, de a meghódított területeken már bizonyosan ránk is szükség lesz. Az összeomlott, s újjáéledésében vajudó Franciaország ifjú generációja, most éppen — úgy kinlódik, mint az egész francia szellem. Nem találja helyét, s nehezen indul meg az egyedül lehetséges úton, amely a Birodalom mellett vezet. Pétain szózatot intézett az ifjúsághoz:

„Szenvednetek kell a hibákért, amelyeket nem követtetek el!"

s az ifjúság áll. Vajjon az összeomlás romjai között kifejlődik-e egy olyan életerős nemzedék, amely saját országán kívül is, alkotó munkára lesz képes? Ki tudná?

S nekünk — Istennek hála — a lehetőségeink a felkészülésre megvannak. A magyar honvéd ott az orosz pusztákon állja a vártát. Biztosítja az itthoni nyugalmat, a fokozottabb munkát. Lehetővé teszi, hogy kiszelektálhassuk magunkból a nem odavalókat. Az emberi természet hajlamos az áldozatok elfogadására. Azt az áldozatot azonban, amit most érettünk hoznak, nem lehet viszontszolgáltatás nélkül elfogadni. A **ma** ifjúsága nem lehet annyira fásult, hogy itthon léteknek olyan tudatát ne tudja méltóan felfogni, ne tudja azt ellensúlyozni fokozottabb munkateljesítménnyel. Nem, nem szabad a munkánkat biztó-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sító rendeléseket adományként elfogadni. S nem csak a hálaérzet késztethet megfeszítettebb munkatempóra, hanem a kötelességtudat. A fejünk felett Damokles kardként lebegő számonkérés lehetőségének el kell törpülni. Mi a nélkül is meg tesszük kötelességünket. A felelős tényezők számolnak és mi biztosítjuk, hogy számolhatnak velünk.

Most, amikor újra indul az élet, újra felhangzik a munkát jelentő csengőszó, — ezekre kell rádöbbennünk. Nekünk, akik már régebben készülünk az újjépítésre, s nektek, akik most léptek rá **erre az útra,** — vérünkké kell hogy váljon, — egyébként, — hivatástudatunk, — semmi jogunk nem lehet az ujjáépítésböli résztkérésre.

S ennek a tudatnak fenntartása a jövöben is a „Bástyánk" egyik legfőbb programja.

Az 1942—43. év elején a „Bástyánk" szeretettel köszönti minden olvasóját, barátját. Kérjük, hogy tartsanak ki mellettünk, s valóban meg maradhassunk — eredeti célunk mellett.

Hogy a „Bástyánk" továbbra is kapocs maradjon köztünk, — arra itt vagyunk, — s köztetek, akik már most építitek, — a tisztább **magyar életet.**

Bőgér András emk.

Magyarok voltunk, maradunk és leszünk.

Közli: **Káldy József.**

Az idén, augusztusban már hatodszor tárta ki kapuit a Soproni Nyári Egyetem. Nem beszélhetünk hát még nagy hagyományokról, mégis valahogy hozzátartozik már a nyári Sopron életéhez, — hiányozna, ha nem volna. Ha az idei előadások anyagát nézzük, azt látjuk, hogy ez évben az építészmérnökök tudományán volt a hangsúly. Kaptunk azonban egy csokorra valót a sokszínű magyar szellemi élet korszerű problémáiból is. „Tudatos programm ez, mely évenként váltakozva más és más fakultásnak adja a vezetőszerepet, — a hallgatóság többsége is, azután ezen tárgykör művelőiből és szakembereiből tevődvén össze, mást és mindig vonzót tud nyújtani és mindig meg van a maga törzshallgatósága."

És Sopron? Vajjon, milyennek látják ennek a vendégszerető városnak az arcát, a lelkét és szellemét, akik évről-évre visszatérnek, ez ősi, nemes vezetőkultúrájú vegvárba. Erre a kérdésre Fáy István kultúszállamtikár megnyitó beszédéből idézve, megkapjuk a feleletet: Sopron a régi maradt, magyar maradt — erőben, hitben, reménységben és bizodalomban.

* *

Lapunk korlátolt terjedelme következtében nem térhetünk ki az összes előadások ismertetésére, bármennyire szeretnénk is. A sajátosan magyar problémákról elhangzott előadások anyagából, azonban közlünk az alábbiakban néhány gondolatot.

Fáy Aladár: Magyar szellem a népművészetben.

A diszitmény célja nem ábrázolás, hanem a hasznos szépítése. Kezdeti fokon a diszitmény magából az anyag megmunkálásából keletkezik. Az így keletkező diszítmény elvont, geometrikus. A magyar képzeletjárásnak az elvontság nem felel meg. A magyar geometrikus diszítményre a számítás kerülése, az ötletszerűség és a változatosság keresése jellemző, továbbá az elvontságtól való szabaduls igyekezete, mely a mértani jellegű formáknak is kézzelfogható, szerves növényi értelmet keres. Az igazi népi diszitmény nem a kézzelfoghatatlan látszatot keresi, hanem a kézzelfogható jelentést. A nyugati népek művészete a magyarhoz viszonyítva polgári jellemű: térszemléletből kiinduló polgári felfogásnak iskolázatlan mása. A magyar viszont ösztönös népi kifejezésekkel dolgozó népi diszítőköltészet. Növényei nem természetesek, de ösztönösen szervesek, hímes álombozótjai nem utánozzák a természetet, hanem költészettel élik át, mint a keleti mese. A magyar képzelet színesen és hímesen mesél, de mesebokrai szerves növények maradnak, nem sarjadzanak emberek derekából, delfinek hátából s nem teremnek mesterséges tárgyakat. A keleti jellemű sajátos magyar képzeletjárás a népművészetünk jellemzője. A Nyugat történelmi stílusai hatottak a magyar diszítményre is, de a magyar képzelet csak a neki megfelelőt használta fel belőlük. A vonalrendszert is átalakította a magyar. A magyar diszítmények indázata olyan keresetlenül kerülgeti a virágokat, mint a dülőút a keményebb rögöket.

A magyar viselet határozott ütemekkel tagolja a test tájait. Általában nem a test hossztengelyének hajladozását hangsúlyozza, hanem a keresztengelyek ringását. Viseletében nincs érzékiség, hanem takarékosság. A magyar diszítmény és ru-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ha ragyogóan színes, de nem tarka. A magyar paraszti szinesség mindig komoly. A közismert matyó tarkabarkaságokat a polgári üzlet gyártatja a néppel, ahogy a népszínművek statisztáinak öltözéke után képzelte a paraszti „tarkaságot." A magyar díszítőjellem szereti a férfias határozottságot, a széles nyugodt derűt, a fordulatos játék hirtelen élénkségét. Kerüli a dagályt és édeskést, a fellengzőset és minden mesterkéltséget.

* *

Dr. Egyed István:
Alkotmány és parlamentarizmus.

Az alkotmány a nemzet életformája. A nemzetnek megvan a jelleme, amely foglalata a nemzet tagjait más nemzetektől megkülönböztető különleges tulajdonságoknak. Ez a jellem az alkotmányában is visszatükröződik. A magyar nemzet jellemző tulajdonságai voltak történelme egész folyamán: a vitézség, haza- és szabadságszeretet, a közügyek iránt való érdeklődés és az azokra való befolyás, a hagyománytisztelet, azaz konzervativszellem, az idegen hatásokkal szemben való bizalmatlanság, tekintély és jogtisztelet, megértés a nemzetiségek iránt, keresztyén szellem és vallási türelmesség. Ezek a jellemvonások tükröződnek alkotmányában is. A magyar alkotmány alapjait Szent István rakta le. Az idegenből jött formák nemzeti tartalommal telítődtek meg. Folytonos fejlődés volt, de megmaradt a történeti jelleg. A nemzet hű maradt alkotmányához. Jövőben is csak ez lehet a programmunk.

Az alkotmányosság lényege: a nemzet maga intézi sorsát. A szabadságszeretet természetes következménye. Az alkotmányosság számos folyamánya között leglényegesebb a parlamentarizmus, amely intézményesen biztosítja a nemzet részvétét a közhatalomban. A parlamentarizmus előnye: a nemzet politikai nevelése, a törvény tekintélyének fokozása, a kormányzat erősítése és törvényességének biztosítása, folytonos megújulás lehetővé tétele. Betegségei: a munkaképtelenség, pártok elaprózódása, összeférhetetlenség elharapódzása. Ezek a betegségek azonban inkább a mai válságos kor következményei, de nem szükségkép a parlamentarizmus velejárói. Ezeken a bajokon kell segíteni, nem a parlamentarizmust eltörölni. Magyarországon szinte nemzeti létünk forrott össze a parlamenti rendszerrel, amelyet fenntartani és fejleszteni kötelességünk.

* *

Dr. Saághy Ferenc:
Budapest székesfőváros közegészségügye.

Buda, Pest és Óbuda városok egyesítését az 1872. évi XXXVI. t.-c. mondta ki. Budapest ettől kezdve rohamosan fejlődött. Jól mutatja ezt az épületek szaporodása:

épületek:	9.351	13.066	20.020	30.317
évek:	1869	1890	1920	1935

Népesség számának növekedése: 1720-ban 12.200, 1841-ben 157.240, 1900-ban 733.358, 1930-ban 1,006.188, 1941 ben 1,162.822.

A közegészségügyi állapotok 1872 fokozatosan javuló irányzatot mutatnak. A javulás egyik bizonyítéka a halandóság apadása. 1874—76. években a halálozás indexe 40.9 százalék, 1935—36-ban 14.6 százalék. Sajnos, a halandóság apadása a születések fogyását nem egyenlítette ki. Így a természetes szaporodás a fővárosban semmivé törpült. Ez azt jelenti, hogy **Budapest csupán bevándorlás útján szaporodik, mert népesedése meddő.** Az élveszületések száma Budapesten 1874—76-tól 1935—36. évekig 44.4 ezrelékről 15 ezrelékre esett vissza. A gümőkór halandóság 60 év alatt 144 százalékkal, illetve 231.6 százalékkal ugrottak fel. A csecsemőhalandóság javulásai 1874. évtől—1936 ig 64 százalékos.

* *

Végezetül Fáy István közoktatásügyi államtitkár szavait iktatjuk ide: „Köszöntöm az előadókat és hallgatókat, kívánom, legyenek hirdetői a magyar nemzet erőinek, a magyar ügy igazságának, a magyar lélek hűségének és törhetetlenségének.

— Senkitől sem követeljük, hogy magyar legyen nyelvében, szokásaiban, kultúrájában, nem erőszakoskodunk senkivel sem, de magunk, akik magyaroknak valljuk és érezzük magunkat szellemben, gondolkodásban, érzületben, műveltségben, öntudat és önérzetben, minden izünkben magyarok voltunk, maradunk és leszünk."

Főiskolás életünk legfontosabb kérdése.

Minden egészséges emberi életnek feltétlenül szüksége van arra, hogy bizonyos időnként, mégpedig minél gyakrabban, újrafogalmazza magát, álláspontját a körülményekkel szemben. Ezt az újrafogalmazást szeretném most elvégezni főiskolás életünk legfontosabb kérdésével kapcsolatban.

Persze most mindjárt felvetődik a kérdés, hogy mit tartunk legfontosabb kérdésnek. Mert problémánk van sok: élelem, ruházat, lakás,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vizsgák, tandíj, sorolhatnám a végtelenségig. Ezek mind exisztenciális kérdések, de mégsem a legfontosabbak. Mert ha mind megoldódnak is kielégítően, akkor sem lesz belsőleg kiegyensúlyozott, teljes az életünk. De még tovább kell mennünk: generális kérdéseink megoldása sem oldja meg a várva-várt belső békességet. Meg ezek különben se nagyon szoktak megoldódni a legfontosabb probléma dülőrejutása előtt. Ez pedig a másik ember, vagy a mi életünkre vonatkoztatva a másik főiskolás kérdése.

Az embernek örök tragédiája, hogy bár természettől társaslény, mindig a többi ember figyelmen kívül hagyásával, csak magáranézve igyekszik berendezni az életét, felépíteni a maga világát. Nem is kell ehhez sok igyekezet, már a tehetetlenségi erő is errefelé húzza. Nemcsak azt jelenti ez, hogy a maga anyagi és pl. előmeneteli kérdései aránytalanul többet foglalkoztatják mint a többiekéi (más vizsgája miatt sohasem volt gyomoridegességem, magamé miatt szokszor). Hanem azt is, hogy képtelen megérteni a másik ember belső, lelki életét, kinlódásait és képtelen beleélni magát a helyzetébe. Ez már azért is nehéz, mert álarcban járunk egymás között, ki egyensúlyozott, problémátlan embereknek mutatjuk magunkat, pedig nem vagyunk azok. Kialakult, kész, érett embereknek szeretnénk látszani, s nem gondoljuk meg, hogy elevenen is holt, akiben nem vibrál a mindig új és új kérdések felszínrehozó élet. Lépten-nyomon találkozhatunk olyanokkal, akiknek nem probléma többé se a saját hitványságuk, se a másokhoz való viszonyuk. Az előbbit cinikus kézlegyintéssel, az utóbbit udvarias kellemetlenkedéssel intézik el, aszerint, hogy feljebb, vagy alattvalóinkkal vannak együtt. De köztünk nincsenek ilyenek. 20—25 éves fiúk közt még nincsenek lelki holtak. Ezt jó egyszersmindenkorra tudomásul vennünk, ha igazán meg akarjuk érteni egymást. Köztünk nincsenek stréberek és megrögzött lusták, becsületesek és züllöttek. Hibádzik a szemünk, mikor sztatikus éspedig rendszerint rossz ponton megállapodott embernek, unszimpatikusnak látjuk egymást. De akor is, szimpatikusak. Mi mindnyájan dinamikus életek vagyunk, az igazság és bűn örök harcának a színtere. Ezért értelmetlen dolog másokról véleményt nyilvánítani, elskatulyázni, körülírni őket, vagy egy-egy alkalmasnak látszó pillanatban másoknak rólunk való őszinte véleményét tudakolni, izgulva kicsit, hogy jót mondanak e.

De mi sem maradunk meg mindig dinamikus, változásra képes állapotunkban. Főiskolás életünk az utolsó alkalom, hogy megtanuljunk másokra nézve, a másik emberhez viszonyulva élni. Kinn az életben már egészen más problémák: szociális-, nemzetiségi-, zsidó-, paraszt-, munkás kérdés fognak napról-napra szembeszállni velünk, s ezek közül egyet se tudunk kielégítően megoldani a saját hatáskörünkben, ha nem készültünk fel rá kellőleg. Hiába leszünk kitűnő szakemberek, ha ezekkel nem tudunk mit kezdeni, csak tehertétel leszünk társadalmunkban. Mert ezek a mai idők legsúlyosabb problémái és lényegileg egyik sem más, mint a másik ember kérdése. Törvényeikkel sohasem fogják kielégítően elintézni őket, csak másmilyen emberek.

De mit csináljunk, hogy ne a saját vizsgáink, élvezeteink után való hajsza kösse le minden erőnket és gondolatunkat? Hiszen hiába erőltetünk ezután „meleg" mosolyt az arcunkra másokkal beszélvén, éppenolyan idegenek leszünk egymás előtt. Hiába szeretnénk igazi mély barátságban lenni egy vagy két fiúval, nem lehet erőltetni a barátságot, még ha mind a ketten szeretnénk is az igazi megértést, egy nap rájövünk, hogy igazában semmi közünk sincs egymáshoz. Hiába tagadjuk ezt magunk előtt is, nem tudjuk magunkkal egyenértékűnek tartani a rosszabbul vizsgázót, a jobbat meg gyülöljük. Hiába kínáljuk meg a másikat hazaiból, fáj a szívünk titokban, hogy nem ehettük meg mi az egészet. Vagy pedig elvárjuk, hogy legközelebb ő is megkínáljon, s néha számolgatjuk, nem mi adtunk-e többet. Hiába segítünk másoknak tanulásban, rajzban, fáj a szívünk, hogy nem olvashatunk, vagy mozizhatunk a magunk kedvére, s legfeljebb az ezért járó elismerés vigasztal.

Sorolhatnám tovább akármeddig. Életünk minden viszonylata csak ezt mutatja: egyedül a másik emberre nézve lehet igazi emberi életet élni, s ezt meg hiába próbáljuk, nem sikerül. Ha a legbecsületesebben és legkövetkezetesebben akarjuk is véghezvinni, mégsem sikerül.

Ha idáig nemcsak végiggondoltuk, hanem végig is éltük a problémát, ezen a ponton kétségbe kell esnünk. Igazi, egész életünket átható, mély kétségbeesés nélkül nem kaphatjuk meg a megoldást. S akkor és csak **kaphatjuk** a szó szoros értelmében, ajándék- és csodaképpen.

Vargha Domonkos emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

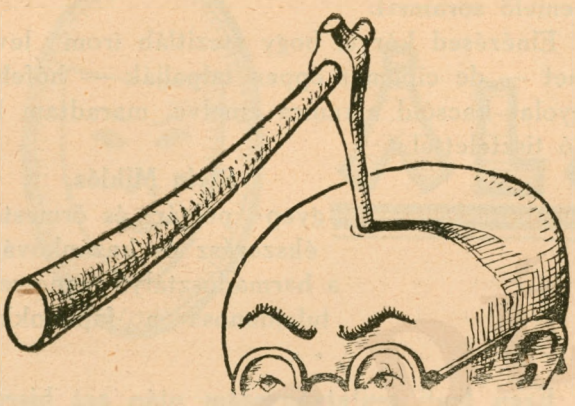

TAGLÓ.

V. J.

Gyártja: Agy távollétében Tröszt és Tsai. — Főtaglós: Bándi Desző emh.

Irodalmi félóra.

Legmélyebben tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Folytatom irodalmi célzatú kurzusomat. Mai előadásom tárgya a multkori költészettel szemben, a „Próza." Igérem, rövid és prózai leszek. Terminus technikus: Ha költői mondanivalóinkat nem tudjuk a megkötött vers összecsengő rímeibe szorítani két tollszár elrágása után sem, a prózához folyamodunk. A legrégibb prózai műfaj a levél, mely egyidős az emberiség történetével. Az idő rövidsége miatt (félreértések elkerülése végett, nem az Önök ideje rövid, hanem az enyém, tekintve hogy fontos vizitre megyek, ugyanis egy vacsora van kilátásba helyezve) tehát mondom: az időm rövidsége miatt nem térek ki a levélnek, mint olyannak a történelmére, csupán a mai állapotra szoritkozom jelen röpke elmefuttatásomban.

A leggyakoribb levélfajta a három következő: 1. Pénzt kérő levél, 2. Pénz kérést megtagadó levél, és 3. Szerelmes levél.

Az első két fajtával közösen kell foglalkoznunk, mert nagynevű kutatóink és ezüstgyapjas tudósaink ez irányban végzett kutatásai szerint, állítólag szorosan összefüggenek egymással. Fenti búvárkodások azt is kimutatták, hogy ezen levélváltás rendszerint az Atyja és fia között szokott lezajlani. Az ily fajta levelek történelme a következő: Az ifjú különböző — itt fel nem sorolható — okok folytán anyagilag megszorul, tehát ír jó atyjának, minek utánna is a képsík tengely a sok tanulás következtében eltört, újat kell venni, kér tehát ötven pengőt, de lehetőleg póstafordultával. Mire a jó atyja válaszol a következőkben: „Fiam! Pénzt nem küldök, de küld haza az eltörött tengelyt mintának, a helybelyi kovácsmester, ki nagy tengelyszakértő, készit majd újat. Különben hogy állsz a vizsgákkal. stb., stb. Atyád." A fiúnak ez természetesen nem tetszik, és mivel a pénz sürgős, egy gyorsított levelet meneszt: „Becsületbeli adóságomra kérek ötven pengőt, különben agyonlövöm magamat." A válasz erre szintén táviratilag érkezik: „Pisztolyom egyidejüleg feladtam címedre, temetésedre koszorút küldök. Stop. Atyád Stop." És ez igy folytatódik, míg valamelyikük meg nem únja.

A harmadik fajta a szerelmi levél. Itt hosszas magyarázkodás helyett inkább egy mutatványszámot adok (Copright by Tagló. Mindenféle utánnyomás — részletekben is — tilos.) Ime:

„Bülbül szavú rózsák egyetlen mennyei csókra, tündérszép gyöngyvirág!"

Mottó: Minden irásmű három részből áll: I. Bevezetés, II. Tárgyalás, III. Befejezés.

I. Zaklatott lelkem háborgó tengerén ide-oda cikáznak régmult éveim balga gondolat vitorlásai és csak néha tűnik fel vakitón a fehér álom gőzös, hogy aztán ismét belevesszen a pára lilaszinű lusta merev homályába. Az a röpke pillanat foszlány, amíg ezt a fehér álomgőzöst látom, elég, hogy mély barázdát szántson zajos lelkemben, és én boldogan érzem, mint Mont-Blanc csúcsán a jég, midőn hattyú képed reám sugarazza olvasztó napfényét régi emlékekként.

Eme rövid, érthető bár, de mégis velőtlen szavak után a költőt kell idéznem: „Támolyogva ment ki az apai házból!" Itt magamra célzok!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Halld magyarázatát eme magasröptű szózatnak: A galádlelkű Toldi György hosszú évek után kedves öccsét a viszontlátás pillanatában, ahelyett, hogy szűk, de annál hőbb keblére ölelte volna, pókos lábaival vette fel véle a közvetlen érintkezést és ezt a folyamatot többször, de aprózva ismételte, minek következtében az ártatlan Miklóska tántorogva bár, de úgy eltűnt, mint a jeruzsálemi vak koldus a sikátorban. Ettől rettegek én is, mert én is Miklós vagyok, — de Kő, ki, ki tudja hol áll meg, s kit hogyan talál meg — és mi is már régen találkoztunk és horribile dictu, a hosszú évek ténfergő méla magányában egyszer sem döbbentem meg, hogy papírra vethetném szakadt gondolataimat.

Az álmatlan éjszakák búja egyhangúságába majdnem beleőrültem, azok a rettenhetetlen kínok, melyeket Tantalus tett nevezetessé, csak silány utánzatok voltak az enyémhez képest. Megkísérlem a lehetetlent: keresetlen szavakkal lelki szemeid elé tárni a puszta valót: a réveteg hold hervatag fénye omlott szét nyomortanyámban és én álmatagon özönlöttem el álmomat. Egy gondolat bántott csupán engemet, de ez állandóan. Könyű gyalogsági menetöltözékem magamra véve, abban a hiú reménvben nyúltam el, hogy az álom és termőtalaj karjai rám fonódnak. Tévedtem! Közel három órai gyötrődés után fel kellett kellnem pihenni, mert alvásról szó sem lehetett. Az az egy gondolat még állva is kínzott, az a gondolat, hogy — ágyamban nincs összkomfort. A ház körüli munkák elvégzésére rendszeresített segédszemélyzet jóvoltából sikerült végre komfortomat összevarázsolni és így a mármár fölborulásra kész lelki egyesúlyom helyre billentetett. Hála Bachusznak, kinek oltárára áldozni mindig kész vagyok.

Ilyen előzmények után az az acélkemény meggyőződés kristályosodott ki bennem, hogy a levélírást tovább halasztani nem lehet.

II. Én is írok, de mit?

Légy boldog, ennyit!

III. Az a szép, de nemes szándék hevített, hogy most kronológus sorrendben elmondjam mindazt, ami elválásunk óta mind a kettőnk veszte lett. A fentebbi két sor tömör, egyszerű ficánkoló paripát adott alám, de lovat váltva, gebére ültem. És ez lett a vesztünk, mind a kettőnk veszte, mert itt érnek véget soraim. Nem akarom magamat dícsérni, mert hisz Te úgyis ismersz, de ezen ominiózus sorok finoman diszkrét, roppant nagyszerűsége nem engedik meg, hogy gondolataimat a puszta felsorolás rozzant karámjába kergessem, mert ez azok után szentségtörés lett volna. Igy tehát zárom fenkölt, de lélekemelő soraimat.

Elnézésed kérve, hogy mezitláb írom levelemet — de cipőmet éppen talpalják — hófehér patyolat kacsóid ajkamra emelve, maradtam kíváló tisztelettel

Stein Miklós,
gyep-, polgár- és őrmester,
ékszerész és kazánkovács,
a harmadosztályú menetrend
tulajdonosa a fapadokkal.

* *

Ezen fenti mutatványszám után azt hiszem mindenki előtt tisztán áll a szerelmes levél lényege, így tehát mai előadásom befejezhetem és végre mehetek vacsorázni. További kellemes szórakozást kívánok, antennájukat ne feledjék földelni, a pénztártól való távozás után utólagos reklamációk figyelembe nem vétetnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

„Smucig" jeligére. Az átvevő fél a szerkesztőségen keresztül köszöni a 2 deci rumot és azt izeni, hogy hasonló szolgálatokra bármkior áll rendelkezésre.

„Dezső bécsi" jeligére. Miért nem írsz? Csak nem a borotvaszappanod miatt haragszol? Multkori kérdésemre választ várok.

Többeknek. A közbeékelődött nyári szünet és a meleg augusztus vége miatt a többi levélre csak a következő számban válaszolok.

„Ifjú mérnök" jeligére. Irógéped ajánld fel a Fémgyűjtőnek. Használni úgy sem tudod a zácerba meg nem veszik be.

DEZSŐ BÁCSI „TSAI" VÁLASZOLNAK

„Egy tanácstalan tanűgyi segédszemélyzet" jeligére. A Lövér-uszodából keltezett aggódó leveledet megkaptam és őszintén szólva, nagyon zavaban vagyok, hogy mily tanácsot adjak. Mindenesetre vigasztalódj, a sajnálat már sokszor átalakult szerelemmé és az idő vasfoga sok gyógyíthatatlannak tetsző sebre rakott gyógyírt. Tehát türelem, mely előbb, vagy utóbb, talán már a jövő évi nyári egyetemen meg termi majd a Te rózsáidat is. Üdvözöl Tsai I.

„Kis fijjú" jeligére. Bocsánatot kérek, hogy a multkori válaszomból kimaradt a „Mussi-Pussi" kifejezés. Üdvözli Tsai I.

„Többeknek." Oh, mint a szerkesztői üzeneteknél.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

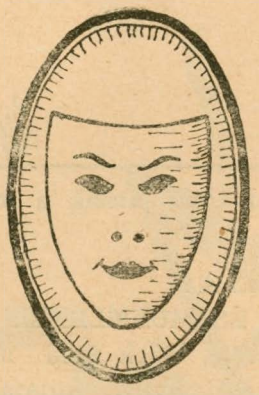

ÁLARC.

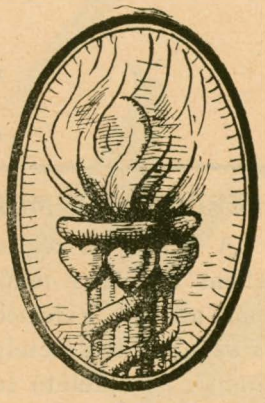

Pergő kockák.

Viharkapitány. — A Ciprus-szigeti Famagusta ostromát az előtörő török hatalom és a hanyatló Velence küzdelmének egy mozzanatát használja fel keretül ez a film: a Viharkapitány Famagusta védőjének Bragadinnak leánya Eleonóra. A film azonban sem a történelmet nem tudja érzékeltetni, sem olyan mesés látványosságot nem tud elénk varázsolni, mint amilyen a Vaskorona volt. A történet naiv, a rendezés és a színészi játék erőtlen, a főszereplőnő, Carla Caudiani, egy milánói textilgyáros leánya, kissé férfias arcával, érdekes megjelenésével, kétségtelenül egyéniség, de színészi kvalitásaiból itt nem sokat árul el. Kasirozott díszletek, rosszul megjátszott verekedések, naiv gyűlölet és megindokolatlanabb jóság irányítják a mesét, mely a ponyvaregényekre emlékeztet.

L. Gy.

(„Élet". 1942. VII. 25.)

Őrségváltás. Talán ez a film első jele annak, hogy a magyar filmgyártás végre túl van a válságon. Az a világnézeti irány, amely a dr. Kovács Istvánnal kezdődött, most hatalmasat lépve, folytatódott az „Őrségváltás"-ban és reméljük, hogy a most gyártás alatt álló darabokban fog kicsúcsosodni. Tárgya is újszerű, az új időknek megfelelően, egy zsidó vezetés alatt álló gyár átállítása. Míg a Dr. Kovács István c. filmen nagyon látszott, hogy a forgatókönyv írója nem törekedett teljes értékű munkára egyes nagy jeleneteket egészen közönséges módon oldott meg, a rendezés is hagyott hátra kívánni valót, addig az „Őrségváltás" mind a forgatókönyv, rendezés és színészgárda, mind pedig a díszletezés szempontjából kifogástalan. Kitűnő alakítást nyújtanak a zsidót játszó szereplők. Tökéletes zsidó gesztus, hanghordozás, mintha „valódiak" volnának, pedig a Jordán melleti faj színpadon szereplő leszármazottait hál' Istennek, már leváltották. Könnyeket csal az ember szemébe, minden tiltó rendelkezés ellenére, tapsra ösztökéli a nézőt az a jelenet, mikor örökemlékű, dicső vezérünk, vitéz jákfai Gömbös Gyula az első háborút követő idők legnagyobb államférfiának történelmi szavait halljuk. A rendezés nagy munkájának tökéletes kivitele Bánky Viktort dícséri. A kiváló színész gárdától csak egy nevet említek, Páger Antal nevét. Aki látta filmjeit Bors Istvántól Dr. Kovács Istvánig, az tudja, hogy Páger Antal minden színészi tehetségét az új magyar világnézet kialakításának szolgálatába állította. Ebben a filmben pedig felülmulta önmagát, művészi képessége hitvallásá lett az új magyar élet és szellem kialakítása mellett.

Komornoky.

MÁRAI SÁNDOR: ÉG ÉS FÖLD.

Izgató olvasmány ezt az emberi lét szomorú csodájával bibelődő, finom és műveltlelkű írót töprengéseiben követni. Benyomások, röpke megfigyelések, művészi aforizmák, faragószéken fekvő mesterművekből lehullott forgácsok gyűjteménye ez a kötet. Akit a műalkotás fogantatása érdekel, az megint kap itt értékes, szellemes és csak helyenkint banális, többnyire mélyből jövő vallomásokat.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

„Finn-ugor atyánkfiai" c. cikksorozatunk folytatását technikai okokból a következő számunkban hozzuk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BETŰVÁR

FERDINANDY MIHÁLY: MI MAGYAROK.

A könyv bő részletességgel elemzi a magyar szellem ezeréves fejlődését, hogy megállapítsa annak alkatát. Felelete bátor és magabiztos. Sajnos azonban sok kételyt ébreszt. A szerző ugyanis annak az újkeletű tudományos romantikának a híve, amely a történész feladatának nem a tárgyi igazság megállapítását és a multak szellemének alázatos megértését látja, hanem olyan tudomá nyon kívüli, sőt tudományellenes szolgálatban, amit például Ferdinandy így fogalmaz: „A hagyománykincset sokféleképpen lehet magyarázni és minden világos fogalmakat nyujtó történeti előadásnak elsősorban mitikus logikája van. Multunk kétségkivül hatalmas, de ködbeburkolt alakjai, ahogy megint életbe hívjuk őket, mítikus életet kezdenek élni. A középkori történész feladata ma az, ami ezer éve a nemzeti éposz írójának feladata volt. Nem csoda tehát, ha a modern történész megint alakítóművésznek vallja magát.' A szerző ezt az alakítást valóban szabadon gyakorolja és így sokkal többet tudunk meg könyvéből az ő fantáziagazdagságából, mint a ma gyar mult valóban ható szelleméről.

BALLA ANTAL: AZ ÉSZAK AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK TÖRTÉNETE.

A nagy északamerikai köztársaság másfél évszázados történelme napjaink egyik legidőszerűbb olvasmánya. Balla Antal könyve a modern kori világtörténelemnek azt az egyik legizgalmasabb eposzát, amely a philadelphiai, bostoni és virginiai gazdag angol telepeseknek az anyaország kormányzata elleni kisebb-nagyobb sérelmeivel kezdődve elindult a fejlődés lehetőségeket ígérő útjain, nyugodt tárgyilagossággal beszéli el. Előadásán mindenütt érzik az igazi epikusnak és a jó történésznek az a képessége, amellyel olvasóit meg tudja győzni, hogy nagy dolgokat, meghallgatásra érdemes eseményeket mond el. Balla Antal helyesen hangsúlyozza azt, hogy az Egyesült Államok történelme éppen abban különbözik az európai nemzetek történetétől, hogy ennek a nagy nemzetnek sorsát nem háborúk, hanem elsősorban a gazdasági élet fejlődése alakította ki. A könyv utolsó fejezete, amely az Egyesült Államokról, mint világhatalomról szól, kitűnő képet rajzol arról a szerepről, amelyet az Északamerikai Unió játszik a most folyó világküzdelemben.

WICK BÉLA: KASSA TÖRTÉNETE ÉS MŰEMLÉKEI.

Kassa multjának ismerője, Wick Béla most megjelent könyvében egyrészt eddigi kutatásainak összefoglalását adja, másrészt pedig új vonásokkal is gazdagítja azt a színes képet, amit több évtizedes, szorgos kutatásaival rajzolt elénk. Eddig főleg a művészettel kapcsolatos kérdések felderítésén fáradozott, most azonban a súlypont a művelődéstörténelem felé tolódott el. Kassa történetét számtalan érdekes részlet megvilágításával tárgyalja, a mult elevenebbé tétele végett idézi Simplicissimus és Evlia Cselebi városleírásait, majd Kassa régi közigazgatásának, bírás kodásának, céhéletének ismertetésére tér át. Az irott adatok megidézése után a kövek tanuságtételét hallgatja meg s Kassa építményeit, helyrajzát és műemlékeit irja le, úgyhogy az olvasó előtt sokoldalúan és híven támad fel a régi város képe és élete.

SÁRKÖZI GYÖRGY: HIGGY A CSODÁBAN! (Versek.)

Sárközi György, amióta érdeklődése inkább az epika felé fordult, mind ritkábban lép fel verseskötettel a nyilvánosság elé. Uj kötete azonban, amelyben egy évtized lírai termését gyűjtötte egybe, 1930-tól 1941 ig, ma is megnyugtatóan annak mutatja, akinek első köteteiben mutatkozott: a mai középnemzedék legerősebb és legegyénibb költői közé tartozik. A jellegzetes Sárközi-komorság is a régi benne; ezt most jól alátámasztja a zordon kor fájdalma, amikor „ürgelyukba súgja a költő utolsó dalát" és könnyen rokonul a magyar falu fojtott bánatával is. A legtöbb vers ezt a fojtott, fanyar és levert hangulatot fejezi ki, amely jórészt a korral szembenálásból fakad; a címadó vers szokatlan hite is inkább csak menekülő önbiztatás. A ciklusok a költő ihletének meggazdagodott egyetemét mutatják, egyre táguló s aztán ismét szűkülő körökben: Falu, Város, Ország, Én, Te. Képei most is rendkívül plasztikusak és szuggesztívek, de soha sincsenek önmagukért: a kép és a költő között a legszorosabb kapcsolat van. Sárközi a magánybavonult individuális költőt képviseli a középnemzedék lírájában.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

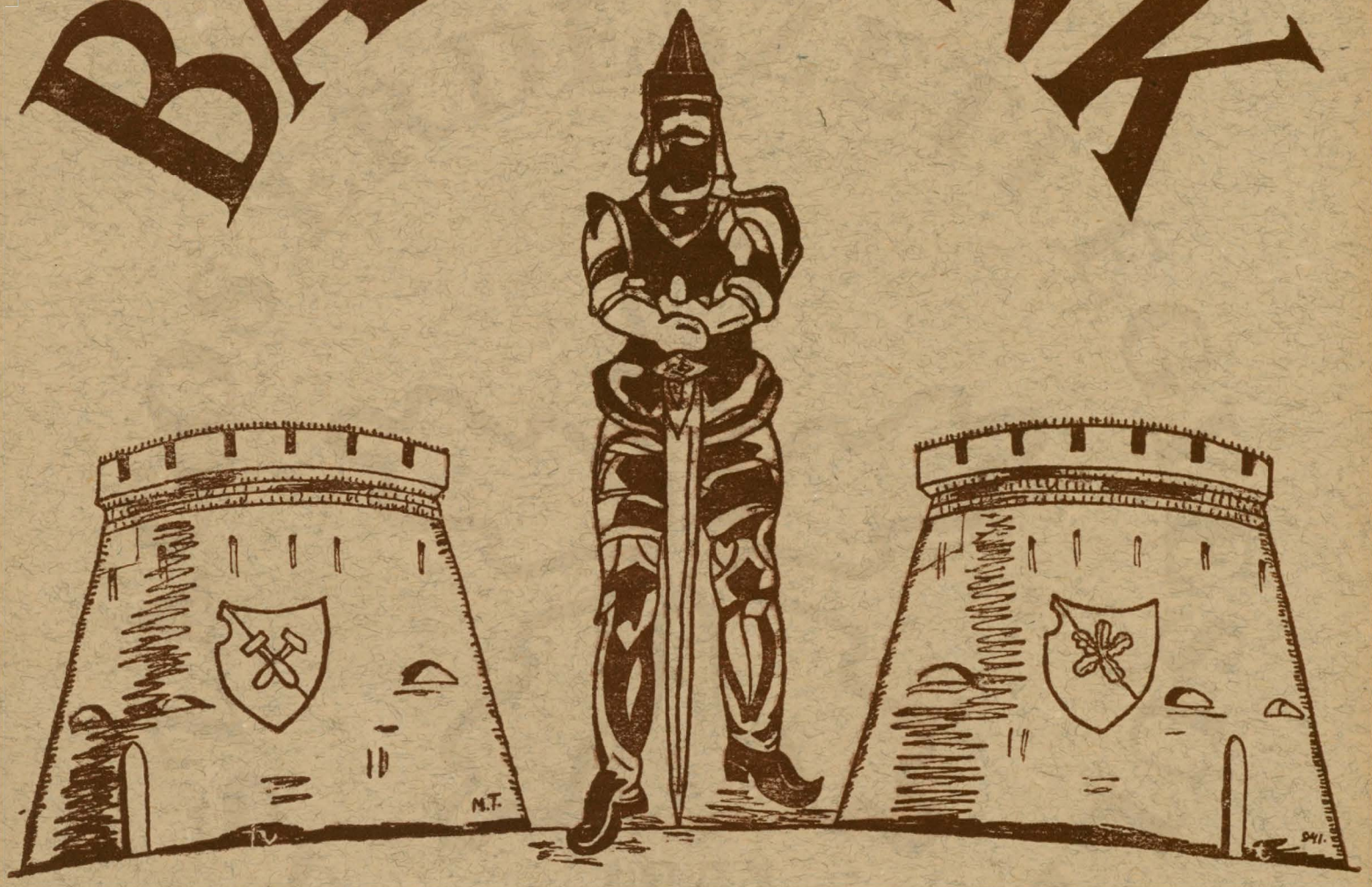

Felelős szerkesztő és kiadó:
Kardos Árpád.

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók
Ifjúsági Köre havi folyóirata.

Második évfolyam – Tizedik szám – Október.

1942.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTAFIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: BÁSTYÁNK SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Dr. Tárczy-Hornoch Antal: Beköszöntő	1
Budinszky Sándor: A Műegyetemtől a kenderesi temetőig	3
Gacs János: A magyar külpolitika útja	5
Vági István: Rommel tábornagy a sivatagi háború atyamestere	6
Komornoky László: Mi nem felejtünk	8
A Soproni Magyar Szövetség a felkelőkért	9
vitéz Sebők László: Féltékenység	10
Sali Emil: Kedves Balekok!	12
Vargha Domokos: Finnugor atyánkfiai	12
Zólomy Imre: A nyári gyakornok kérdéséhez	13
Közöttük jártam	14
Így történt	16
Vízi László: Új szellem középiskoláinkban	17
Suppán György: Balekvizsgák	19
Polgáry Sándor: Jézuska hol vagy?	20
Katonáink — Leventéink	21
Szerkesztői üzenetek	22
Útmutató	24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell írónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Gondolatok az új tanév küszöbén.

Irta: **Dr. Tárczy-Hornoch Antal**
e. i. dékán.

Sorsdöntő időkben, légiriadók közepette köszönt reánk az új tanév és ez a történelmet formáló kor rányomja bélyegét Karunk életére is. Bár hallgatóink megjelenésével újra színesebb és élénkebb a város képe, s noha kisebb-nagyobb csoportosulásaik a vidámság és gondtalanság látszatát mutatják: ez az ifjúság hivatásának és feladatának tudatában. van Méltó akar lenni és kell is hogy méltó legyen nagy elődeihez, akik már annyiszor és annyi dicsőséget szereztek a selmeci, majd a soproni főiskolás névnek. Az 1848—49-es szabadságharc selmeci diákjaitól egyenes út vezet az 1921. évi felkelőkig és az 1938-as hadi önkéntesek századaihoz.

Vajjon miben rejlik ifjúságunk e fölemelő és mindnyájunkat büszkeséggel eltöltő magatartásának titka? A selmeci hagyományokban, amelyeket hovatovább jogosan nevezhetünk soproni tradicióknak is.

Veteránjainknak és firmáinknak„ de tán még „szénégetőinknek" sem kell ezt magyarázni. Balekjaink egy része is tudja a szülői elbeszélésekből: de meg kell mondanunk azoknak az új egyetemi polgároknak, kik most kerülnek először Karunkkal érintkezésbe. Szükséges pedig ezt kiemelni azért, mert a pályáink felé özönlő ifjúság több százas létszáma a hagyományok tiszteletének elmosódásához vezethet.

A selmeci és soproni hagyomány természetesen nem merev és változatlan. Az idők folyamán külsőségeiben és látszólag módosul. Csak itt Sopronban is alig húsz év alatt keletkeztek a színesfoltú grubenek és waldenek, azaz most már bányászkák és erdészkék, — éppen a tősgyökeres selmeci veteranissimusok legnagyobb ellenzése mellett. Ennek az új szokásnak nem alaptalanul még máig is sok ellensége van, bár — legalább elvileg — nem tagadható, hogy egy évszázad után majdan — állandó viselését feltételezve — ősi hagyománynak fog számítani.

A utóbbi években bekövetkezett másik változás ezzel szemben általános helyesléssel találkozott, s ez a szakestélyek külsőségeinek, a nótáknak és a szakkifejezéseknek megmagyarosítása volt. Bár a hirtelen, átmenet nélküli változás azzal a veszéllyel jár, hogy ugyanazt a melódiát régebben végzettek más szöveggel éneklik, mint a fiatalok, adott viszonyaink mellett mégis fenntartás nélkül elfogadható.

Itt említjük meg, hogy a szokásoknak e külső és szembetűnő változása kívánatossá tenné a selmeci diákszokások történetének szakszerű és rendszeres feldolgozását. A régi akadémia történetének megírását a tanárok vállalták magukra. Ez a munka immár befejezéséhez közeledik. Ugyancsak nagyon tanulságos és értékes kutatásokra ad alkalmat az ifjúság régi tradiciókon felépült szokásainak multja és a kifejlődésére való visszatekintés. Ennek felkutatása az ifjúságra hárul. Már évekkel ezelőtt is ismételten felhívtam erre az ifjúság figyelmét, anélkül azonban, hogy tudomásom szerint valami eredménye lett volna. A mostani komoly változások még inkább indokolják, hogy ez a feldolgozás sokáig ne várasson magára.

A tradiciók külsőségei, mint ezt már az eddigiekből is látjuk, változhatnak is, de változatlan marad a lényege és ez: a bajtársiasság. A selmeci diákéveket a bajtársiasságnak oly foka jellemezte mindíg, amelyhez foghatót más egyetemi ifjúság között alig találunk. Ez a bajtársiasság a szó nemes értelmében veendő és nemcsak igaz együttérzés és önzetlen segítséget jelent a másikkal szemben, hanem magában foglalja az egyén akaratának alárendelését a köznek. Nem zsivány-becsület tehát, amely a bűn pártolásához vezet, mert a selmeci diákság a bűnöst és különösen a köz ellen vétő bűnöst mindíg kivetette magából. Ezeknek nincs maradása a selmeci hagyományokat tisztelő ifjúság körében, s pusztulniok kellett Selmecről éppúgy, mint Sopronból!

A bajtársi érzésnek évszázados régi külső

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

megnyilvánulása a kölcsönös tegezés és a vulgónévnek a hasszálata. A vulgó-nevek patinás multja késztet itt annak a megállapítására, hogy a bajtársiasság szelleméből kifolyólag az bántó sohasem lehet, hanem csak találó és szellemes. Egy-két kisiklásra való tekintettel jónak látom ezt itt megemlíteni.

A bajtársiassághoz hozzátartozik az is, hogy a selmeci diákság már a multban is mindig készséggel és szeretettel karolta fel a nem magyarajkú, sőt nem is magyar állampolgár hallgatótársait is. Még az ifjúság közül is emlékeznek talán néhányan arra, hogy a Körnek török alelnöke is volt. De annak előföltétele az, hogy az idegenek is átérezzék a selmeci hagyományokat, hogy ragaszkodással vagy legalább is mély tisztelettel viseltessenek a magyarság és a magyar haza iránt.

Komoly időket élünk! Napjainkban meg kell tanulnunk nélkülözni, sőt sok mindenről le is kell mondanunk. De, ami még ennél is sokkal nehezebb, meg kell tanulnunk tűrni, még akkor is, ha ez a tűrés a legnagyobb önmegtagadásba kerül is. Magasabb érdekből kell, hogy a higgadt meggondoltság legyen most urrá az ifjúi hév gyors cselekedetei fölött! Ez talán a legnehezebb, de egyúttal a legnemesebb erény!

Imre Sándor, tavalyi rektorunk nem régiben tartott rektori beszámoló beszédében nagy nyomatékkal emelte ki, hogy egyetemi ifjúság vezetői csak tanárok lehetnek. A mi ifjúságunk e téren, s kezdettől fogva szerencsés helyzetben van. Tanáraikat, akár ennek az Alma Maternek neveltjei, akár máshonnan kerültek is ide, a selmeci mult s a soproni jelen úgy egybeforrasztja, hogy nemcsak tapasztalataikkal, a befolyásukkal, de szívvel is sietnek az ifjúság segítségére. Ezt érzik a hallgatók, s ezért is fordulnak mindig bizalommal tanáraikhoz. Legyen ez a jövőben is így!

Ezek a gondolatok foglalkoztatnak engem, mint új dékánt, a tanév kezdetén. Kedves, fiatal Barátaim, elmélkedjetek Ti is rajta.

Utolsó levél.

Ott ahol a Volga folyik
Nem hangzik az ének,
Nem szólnak a balalajkák,
Csendes lett az élet.

Ágyúdörgés veri fel a
Hosszú, néma csendet,
Öreg honvéd reszketegen
Emígy írni kezdett:

„Édes kicsi gyermekeim
— S a könnye hullik —
Szeressétek Apátokat,
Anyátokat mindig.

Anyátok a folyók, tavak,
Apátok a bércek,
Édes kicsi magyarjaim
Szeressétek őket.“

És amint az utolsó szót
Levelébe írja,
Gyilkos golyó — vérét ontó —
Pontot tesz a sorra.

Ott ahol a Volga folyik,
Felhangzik az ének,
Temetésre szól a harang
Csendes lett egy élet.

Sas Dezső bmh.

Testvér!

Testvér!
Ha leszállsz a néma föld ölébe
s a játszi napfény hűtlenül elhagy;
oh mondd, nem nyílik-e ilyenkor
esdő imára fáradt ajkad?

Testvér!
Ha a bánya mélyén örökös sötétben
hunyorgó lámpafénynél dolgozol
ha zuhog eléd a drága, friss szén
összetett kézzel nem imádkozol?

Testvér!
Ha az imbolygó kis Davy-lámpák
megindulnak a napvilág felé
s ha otthon víg gyermekkacagás vár
borulj le csendben az Isten elé!

Testvér!
Ő nagy, Ő jó, ezerszer áldott
s míg sok másra örökös éj szakad
Testvér!
Ő vigyázóbb szemmel őrzi, óvja
a bányászokat, a bányászokat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Műegyetemtől a kenderesi temetőig.

Irta: **Budinszky Sándor.**

Február derekán, azon az emlékezetes ünnepi délelőttön, a két Ház együttes ülésének nagy ünneplő csoportja fölött farkasszemet néztek egymással a Kupolacsarnok földszintjén és erkélyén a mikrofonok csillogó korongjai, a film felvevőgépek tükröző lencséi és az emeleti galéria magasságból figyelő hat fényszórólámpa, amelyek időnként még nagyobb fénnyel töltötték meg az Országház amugy is ragyogó Kupolacsarnokát. Olyankor még éberebben nézett körül a gépművészet sok szerszáma, a halk berregéssel forgó film és a tág fülekkel figyelő rádió .

Jó munkát kellett végezni azok számára, akik távolról figyelték a ritka történelmi eseményt és hű képet adni azoknak, akik künnrekedtek, de szomjasan követelték, hogy egyetlen mozzanatból se maradjanak ki.

Az ülés előtt másfél órával még templomi csend volt az időtől barnult gótkövek szigorú vasrácsai mögött, a színes ablakmozaikok rejtekében, ahol azon a fagyos téli napon egy nemzet szíve szólalt meg.

Délelőtt 11 órakor már hétszáz izzólámpa világította be a pompázó csarnokot. Mintha a négy év előtti jubileumi országgyűlést láttam volna magam előtt Székesfehérvárott. De akkor a meleg nyárban nehéz prémek, diszmagyarok boritották a törvényhozás urait, míg a februári hideg télben könnyű zsinóros „kismagyarok".

Háború van — fényűzés nélkül ünnepeltünk.

Kétszeri megszakitással, három főrészben pergett le előttünk a kormányzóhelyettest választó ünnepi ülés.

A második szünetben dörgő tapsra figyeltünk fel emeleti középső páholyunkból. Magyarország nagyasszonya, a boldog édesanya és ifjú menye, a büszke hitves, léptek ki a felvonóból és foglaltak helyet földszinti páholyukban.

Kisvártatva újabb tartós taps és négytagú bizottság kísérte a csarnok közepére **vitéz Horthy Istvánt.**

Szemközt állt meg a sudártermetű, szénfekete hajú, fiatal férfi, a felsőház tagjainak jobbjára, ezüsthajú nagy csoportjával. Repülőtiszti sötét egyenruhájában mozdulatlanul várt Magyarország kormányzójára.

Azután felemelte jobbját, magasra szegezve tekintetét és elmondta az esküt: „.. .. **és mindent megteszek, amit az ország javára és dicsőségére igazságosan megtehetek. Isten engem úgy segéljen!**"

Az eskű után felcsendült az ajkakról a nemzet imája és magasba tört, messze túl a felfelé mutató kupolán.

Ő akkor elindult egy nemzet jókívánságai között felelősségteljes méltóságával és ahogy távozott az oroszlánkapun át, magam is messzire tekintettem.

Húsz év előttre, amikor a Műegyetem központi épületében, a Quaestura forgó, rácsos ajtaja előtt, szerényen bemutatkozott egy sötétkék ruhás, feketeszemű, nyulánk fiú: „Horthy". Tájékozódott a „gólyák" bizonytalanságával, majd bal zsebéből kivette a pénzt, sorbaállt és egy csomó irattal a hóna alatt, lassan beljebb került, hogy kifizesse az első félév tandíját.

Az a pontosság, ahogy azután nap mint nap berobogott remek Henderson motorkerékpárján reggel 8 órakor a műszaki tudományok dunaparti otthona elé, annál kellemesebben tűnt fel, minél többen ismerték meg őt. Az előadásokon gyorsan teltek a fiatal gépészmérnökhallgató jegyzetei, délutánonként pedig feltűrt ingújjra vetközve, hajolt óriási rajztáblája fölé és boszorkányos gyorsasággal kezelte a ceruzát, meg a túskihúzót. Remek műszaki koponya volt.

Nagy divat volt annakidején hogy a jobbmódú technikusok titokban egy jólszerkesztő kollegával csináltatták meg a bonyolult ábrázoló geometriai feladatokat. Vele ez sohasem fordult elő. Könnyedén oldotta meg a problémákat és ha néha meg is állt, hogy kurta pipáját újratömje, így is az elsők között végzett a rajzteremben. Károly bácsi, a dörmögőhangú teremszolga meg is jegyezte egyszer, amikor „Pista úr" már az ajtón kívül volt, hogy úgylátszik még a rajzpapíron is motorkerékpárral jár!

Első technikus éve után, 1923 nyarán, együtt utaztam vele a Keleti-tengerre, Tallin felé, majd néhány nap után Helsinkibe. Ezen az ötórás hajóúton a finn-öbölben olyan komisz viharba kerültünk, hogy az 5 ezer tonnás kis „Ebba Munk"-ot csak úgy pörgették az emeletes hullámok. Olyan rosszul lett mindenki, hogy egy siralom volt az egész hajó. Partot érve, Harry Röngren kapitány mondta el, hogy az utasok közül egyedül a „kis Horthy" maradt a fedélzeten és bár nyakig vizes volt a hullámveréstől, rendületlenül gyönyörkö-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dött a haragos vízben.

Egyik este egy romantikus kis finn szigeten nemzeti táncot mutatott be a fiatalság, majd hevenyészett tüzijáték következett. Néhány kislánnyal egész közel merészkedtünk a tűz fészkéhez és akkor történt, hogy az egyiknek igen veszedelmes eleven tűzcsóva hullott az ölébe. A kabát már kiégett, amikor az ijedt sikoltásra Horthy István odaugrott és meztelen kezével hajította el a tüzes anyagot. Még Pesten is veres volt ettől a tenyere.

De a diákévek legszebb emlékei talán a „Hungária" Bajtársi Egyesület Hunnia korporációjában együtt töltött szép esték. Arcizma sem moccant a komolyságtól, ha elnökölt közöttünk, de ő volt a legvidámabb, ha asztalvégre került „kontrapunkt"-nak.

Jóízű, nyiltszívű, vérbeli diák volt és örök szerelmese a repülésnek.

Az egyetemi évek után, a diploma birtokában, búcsút vett tőlünk, Amerikába hajózott és csak másfél év után jött vissza. Hatodnapra hívta összse régi bajtársait és órákhosszat számolt be újvilági munkáiról, élményeiről.

Hat esztendeje Petneházy iparügyi államtitkár társaságában együttjártunk a recski olajfurásoknál és ugyanabban az esztendőben Bornemisza miniszterrel a lispei olajkutaknál. Vastag, decembereleji sárban, egyszerű parasztszekereken, indult neki a kis expedició. Ő valahol a hatodik szekér mellett ballagott szerényen és magányosan. Akkor is repülő bőrkabát volt rajta és magasszárú vadászcipő. 32 esztendős volt már, de a kezdő emberek szerénységével került minden mozdulatot, amely elárulná, hogy ő az ország első emberének a fia. Jó kétórás út alatt egyszer sem szállt fel a szekérre, mindig oldalt maradt és szerény tartózkodásából csak akkor olvadt fel, ha technikai berendezés elé került, vagy ha felvételeket készített. A nagy keresztmetszetű csővezetékből zuhogó olajhoz ő állt a legközelebb. Percig se bánta, hogy felvételei közben arca és kabátja olajfolttal lett tele.

Azóta Európa mártírja lett, lángoló, égrelobogó példája a katonai kötelességtudásnak a ma élők és az utódok előtt. Végig kísértem az utolsó uton is. A vonaton, a nagyvároson, megálltunk egy imádságnyira a Parlament kupolacsarnokában, azután elmentünk vele kicsi falujába.

Végigláttuk azt a fogatszorító nagy és tiszta szeretetet, amely búcsúztatta.

Félezer koszorú feküdt egyszerű ravatala lábánál és millió szál kis virág. Amazok királyok, császárok, világverő hadvezérek aranybetűs istenhozzádjai: emezeknél pedig odazarándokolt százezrek könnycseppje.

Szerette ezt a dolgos, fiatal férfit a nép nagyon!

A bolgárok királyának és József tábornagynak aranyló koszorúszalagjai között ott szerénykedett a parasztság viruló koszorúja, a magyar mezők minden virágjából, a magyar szívek minden bánatával.

A másik oldalon ott feküdt a hazatért bukovinai székelyeké. Ezer szem megakadt rajta, amint huszonöt szomorú arcú székely hozta fel a lépcsősoron. Nagy kalászkoszorú volt, amelynek középrészén hársfába faragva mosolygott a Megváltó arca. Nyolc ember faragta a bácsjózseffalvi kistemplom kórusán, mialatt a többi imájával ostromolta az eget. Egész éjszaka virrasztottak a templomban, reggelig imádkozva és énekelve. Ezer szépséget csiholt ki a lelkekből ez a szomorú virrasztó éjszaka. A papok imádkoztak, a nép fiai pedig rendre elmondták panaszukat a jó Istennek. A magyar sors szivigfúróan, megrendítő egyszerűséggel kérte az oltalmat ezer lobogó gyertya táncos fényében ezen a hunvirrasztáson.

Kenderesen sírt az egész falu. Aki csak mozogni tudott, elébement a kis **Főméltóságú úr** szomorú vonatjának.

Kozák Gergely, a 77 éves mindenes cseléd, a kúria udvarán dörzsölte szemét, Mariska néni — a keservesen zokogó kulcsárnő mellett, míg a kastélygondnok az utolsó otthon töltött órákról beszélt.

Félhatkor már a teniszpályára kérte a szedőgyerekeket, utána lovagolt egy órát, a kora délelőttön pedig a halastón vadászott szigonnyal.

Harctérre induláskor vadászgépén elhúzott a kastély felett és a közeli víztorony körül élesen megfordult. Az egész ház és falu lelkesen integetett feléje, csak a Főméltóságú Aszony maradt benn. Nem tudta nézni fia vakmerő alacsonyrepülését . . .

A kripta szájánál zokogva állt hős fia koporsója mellett a szeretettől megáradt szívű Nagyasszony.

A fájdalomtól kiapadt édesanyai szeme a sűrű fátyol alatt is megcsillogtatott egy-egy fáradt könnyet és méretelen bánatában mellette osztozott Magyarország Nagyura és az oly korán özveggyé lett, sápadt arcú, fiatal hitves.

Rónai László

bányamérnökhallgató bajtársunk, szeretett firmánk, az orosz harctéren hősi halált halt. Önfeláldozása példaképp lebeg előttünk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A magyar külpolitika útja.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

A magyar külpolitika irányvezetésében ezer éven át mindig egyenes utat és határozott célkitűzést követett. Ebben alap a szentistváni állameszme gondolata és keresztény világnézete volt. A magyar külpolitikának megalapozásában, fejlődésében és sorscsapásaiban történelmünk során tulajdonképpen négy nagyobb korszakot különböztethetünk meg. Az első korszak Szent István államalapítása és a nyugati és szomszédos hatalmakkal a külpolitikai kapcsolatok felvétele, a megalapozás. Az Árpádházi királyok tovább építik és kifejlesztik ezeket a kapcsolatokat. A második korszak, amely a magyar történelemben a legragyogóbb volt az Anjou-ház alatt, amikor Magyarország szerencsés bel- és külpolitikája folytán nagyhatalommá lett. Tekintélye, hatalma, súlya Európa népei előtt nagyon megnövekedett. Hazánk Európában nagyhatalom volt. A harmadik korszakban az ország belviszálya miatt hanyatlik hatalma, ereje, külső tekintélye, amely viszály Mohácshoz vezet s onnan a Monarchia közösségébe. Ezzel hosszú időre megszűnik a nemzet önállósága, függetlensége. Megszűnik a nemzet külügyeinek vezetése. Bár ezidő alatt is kiváló külpolitikai tehetségeket adott a magyarság, hogy csak egyet említsek id. gróf Andrássy Gyulát, a vaskancellárnak, Bismarcknak kortársát és szövetséges munkatársát.

A negyedik korszak a mult világháború összeomlása után indult el, a csonka, de önálló, független Magyarország ujjáépítésekor. A magyar külpolitikának a legnehezebb, legküzdelmesebb korszaka ez, de a leghatalmasabb teljesítményekkel, kiváló, ragyogó tehetségű magyar külpolitikusokkal és diplomatákkal.

Jelen cikkemben a magyar külpolitika fejlődésének, irányának egyenes, töretlen vonalvezetésére kívánok rámutatni, az első három korszakon keresztül. A következő cikkben pedig a világháborús összeomlás korszakának diplomáciai és külpolitikai okmányai alapján óhajtok ismertetést adni a titkos diplomácia, a kapkodó, a hamis, az irreális külpolitika műhelyéből. A jelen roppant méretű háború kirobbanását megelőző diplomáciai tevékenységekről és azok okmányairól kívánok némi tájékoztatást nyujtani. Majd végül az egészen fiatal és újjászervezett magyar külpolitikának és diplomáciának szervezetéről, működéséről és eredményeiről.

A honfoglaló magyarság, amint elfoglalta helyét Európa keresztény népei között, megteremtette a lelki közösséget velük azáltal, hogy felvette a kereszténységet. És azt híven megtartotta minden viszontagság között ezer éven át. Enélkül a lelki közösség nélkül a magyarság helyzete tarthatatlan lett volna Nyugat népei között. A másik sorsdöntő lépése volt, hogy a keresztény és nyugati kultúra munkása és harcosa lett és ezzel megszabta, lefektette minden időkre a nemzet hovátartozandóságát. Belépett az európai keresztény népek kultúközösségébe, mely közösséget mindenkor magáénak vallotta világosan, józanul és félreérthetetlenül. Tette ezt a Kelet csalogató, kecsegtető bizánci hatalmával szemben s a keleti ázsiai pogány rokoni kapcsolatok ellenére. Ez volt Szent István királyunknak bölcsesége, előrelátása, amidőn helyesen ismerte fel azt a külpolitikai irányt, melyet követni a nemzet érdekében és az európai közösség érdekében egyedül helyes útnak ismert el.

A magyarság ettől a külpolitikai iránytól lényegesen sohasem tért el, sem boldog virágzásának és fénykorának teljében, mikor három tenger mosta határait, sem az ázsiai barbár hordák igája alatt, sem a Nyugat hatalmainak minden keresztény igazságot, kultúrközösséget megcsúfoló megcsonkításának hatása alatt. Megmaradt roppant véráldozatai árán is a kereszténység és a Nyugat védőbástyájának. Megmaradt külpolitikai irányvezetésében is európainak mind a mai napig és marad a jövőben is. Ez a magyarság útja, egyben fennmaradásának biztosítéka.

A magyar külpolitika iránya ezer éven át töretlen, egyenes út. Fejlődésében pedig tekintélyének és hatalmi súlyának érvényesítése mindig akkor mutatkozott meg igazán, ha sorscsapásoktól mentes korszakokban szabadságának és függetlenségének birtokában a magyar Géniusz szabadon bonthatta ki szárnyait. Ha visszapillantást vetünk a történelem során az Árpádházi uralkodóink, a vegyesházbeli, vagy Anjou-házból származó királyaink idejére, amikor volt idő, ha kevés is, amidőn a magyarság értékes tehetségét és erőit a nemzet belső jólétének fejlesztésére, külső kapcsolatainak kiépítésére fordíthatta, mindig nagynak bizonyult. Más nemzetek becsülését, barátságát szerezte meg.

A magyar külpolitika mindig nyilt, egyenes és őszinte volt. Eszközeiben tisztességes. Hatalmi túltengés, hóditási vágy, kapzsiság és gyűlölség

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sohasem vezette. Baráti hatalmak irányában a nemzet mindig lojális, önérzetes és szavát megtartó fél volt. Ellenséggel szemben a legkeményebb küzdelmekben is mindig lovagias ellenfél maradt. Ezek olyan nemzeti erények és értékek, amelyek háborúk hevében, ellenségek rosszindulatú gyűlölködésében elhomályosulhatnak, a történelem mérlegén azonban mindig újra felragyognak.

A külpolitika az a magasabb tudomány és művészet, amely a nemzet vitális érdekeit törekszik megóvni. Létét, fejlődését biztosítani. A nemzetnek, az államnak viszonyát a külhatalmakkal szabályozza békében és háborúban egyaránt. Ez a legnehezebb feladat. Különösen akkor, amidőn a népek közötti béke, a bizalom és egyensúly teljesen megbomlott. Éppen bonyolult háborús veszedelmek között sokszorosan nehéz az állam sorsának, jövőjének és külpolitikájának irányítása. Egy elhibázott lépés a nemzet sorsát pecsételheti meg, sírját áshatja meg.

Ezért fontos, hogy a nemzet külpolitikájának mozgató erői, tényezői: reálisak, tisztességesek legyenek. Maga a külpolitika folytonos és a nemzet érdekeivel azonos kell, hogy legyen. Az a nemzet, amelynek a külpolitikája kapkodó, váltakozó és szószegő, hitelét veszíti. A magyar külpolitikát az állandóság, a folytonosság és tisztesség jellemzi. Úgyannyira, hogy sokszor a történelem során súlyos áldozatokat, csapásokat inkább vállalt és elviselt a magyar, mint sem nemzeti becsületét beszennyezte volna.

Gróf Teleki Pál mondotta az 1940. évi költségvetési beszédében: „A magyar külpolitika ereje mindig a kontinuitásban rejlő megbizhatóság volt. Csak ebből fakadhat bizalom külpolitikánk iránt." . . . A magyar külpolitikának a nemzet reális érdekeivel való kongruens voltát gróf Teleki Pál így fejezte ki: „A magyar külpolitika legfőbb célkitüzése a nemzet életfolyamának biztosítása és jogos követeléseinek megvalósítása." Ez a magyar külpolitikának töretlen, egyenes útja.

(Folytatás köv.)

Rommel tábornagy a sivatagi háború atyamestere.

Irta: VÁGI ISTVÁN egyetemi tanár.

Már egy előbbi cikkemben részletesen leírtam a nagy német katonának világháborús pályafutását és első fellépését Afrikában 1940 március-áprilisában. Ennek a fellépésnek az volt az eredménye, hogy az angolok, akik már azt hitték, hogy rövidesen Tripoliszba fognak bevonulni, kénytelenek voltak megint visszavonulni az egyiptomi határra. 1941 májusától az ellenséges frontok az egyiptomi határ mentén húzodtak. Az angolok 1941 nyarán megkísérelték, hogy a német-olasz állásokat áttörjék, azonban a Sollumtól délre fekvő Halfaja szorosnál vereséget szenvedtek és több száz páncélos harci kocsit vesztettek.

Azonban ezután sem nyugodtak, mert az olasz-német hadsereg veszélyt jelentett Egyiptomra és a Szuezi csatornára. Nagy előkészületeket tettek, hogy Rommelt Afrikából kiverjék, elfoglalják Tripoliszt és elérjék a tuniszi határt; ebben az esetben az olasz-német hadsereg Tripoliszban elpusztult volna.

Afrika körül hatalmas csapatszállítások kezdődtek és 1941 novemberében az egyiptomi határon 12 fehér és 4 színes mótoros hadosztály, több páncélos hadosztály vonult fel, s több ezer repülőgép is. A támadás elhatározását elősegítette az a tény, hogy Tobrukot a németek nem tudták elfoglalni és ez a hatalmasan kiépített sivatagi erőd a német vonalak mögött maradt. Erős helyőrségével támadás esetén, kirohanással veszélyeztethette a német-olasz utánpótlást, sőt viszavonulást is. Az angol terv az volt, hogy gyengébb csapatokkal frontálisan megtámadják az arcvonalat Sollum körül, hogy félrevezessék Rommelt, míg a csapatok túlnyomó része sokkal délebbre indul támadásra Sidi Omar felé, észek-keleti irányba. A cél az volt: Tobrukig előtörni, felszabadítani a várat, ezáltal egy csatában sikerült volna Rommel hadseregét bekeríteni és megsemmisíteni. A terv egész jó volt, de nem számolt Rommel tábornok ellenintézkedéseivel. Ő már 1941 novemberének első felében a légi felderítés alapján tisztában volt azzal, hogy mi készül és páncélos hadseregének nagy részét Tobruktól dél-keletre, Bir el Gobi körül vonultatta fel, tehát éppen ott, ahova az ellenség a főtámadást irányította..

Az angol 8-ik hadsereg Cummingham tábor-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nok vezetése alatt, november 18-án kora reggel indult támadásra. Előbb azonban felolvasták Churchill üzetetét, amelyben buzdította katonáit: most itt van az alkalom olyan babérokat szerezni, amelyek Blenheimen és Waterloon is túltennének.

Az angol támadás november 18-án észak-kelet felé jelentős tért nyert; 19-én Rommel ellenintézkedései éreztették már hatásukat, de az angol páncélosok nagy túlereje mégis előtört és már egynéhány kilométerre megközelítette Tobrukot. Egy kis sáv volt már csak meg, amelyen Rommel hadserege (amely Tobruktól keletre harcban volt) vissza tudott volna vonulni nyugat felé. Egy átlagos elővigyázatos tábornok, most Tobruktól délre csapatait megerősíti, azok védelme alatt, a Tobruktól keletre levő csapatokat a keskeny résen visszavonja nyugatra és Tobruk ostromzárával is felhagy. Rommel azonban nem ezt tette, nem törődve azzal, hogy az angolok Tobrukig előre törve, őt elvághatják, páncélos hadseregével keleti irányba nyomult előre. Sőt az egyiptomi határon is átlépve, az angol hadsereg utánpótlási vonalaiórási zavart okzott. A páncélos hadsereg nagy része azonban Tobruktól délkeletre az angol páncélosokkal óriási csatát vívott.

A sokkal jobban vezetett német harci-kocsik igen súlyos veszteségeket okoztak az angoloknak, úgyhogy az angol páncélos hadosztályok nagy része elpusztult. Londonban és Kairóban azonban helytelenül ítélték meg a helyzetet. Mágikusan arra a pontra néztek, ahol az angol hadsereg egynéhány kilométerre megközelítette Tobrukot és veszélyeztette Rommel visszavonulását. Igy az angol lapok és a kairói rádió már arról írtak, hogy Rommel be van kerítve és egynéhány napon belül megsemmisül a német-olasz hadsereg. Az angolok azonban Rommel nélkül csinálták a számításaikat. Tudniillik a német harci kocsik Tobruktól délkeletre olyan súlyos veszteségeket okoztak az angoloknak, hogy Cummignham tábornok feladta a harcot és november 26-án ki akarta adni a parancsot az általános visszavonulásra. Ekkor azonban a közeli kelet főparancsnoka felmentette állásából és Rithie tábornokat bízta meg azzal, hogy folytassa tovább a támadást. Ez, miután páncélos hadosztályai már csaknem teljesen tönkre mentek, gyalog hadosztályokat dobott harcba. Ezeknek sikerült 27-én Tobrukig előtörni, a város felszabadítani, miáltal Rommel teljesen be lett kerítve. Óriási katonai katasztrófa fenyegette ekkor a német-olasz hadsereget.

Azonban Rommel nem veszítette el a fejét. Hiszen az 1914—1918. évi világháborúban is volt egy eset, mikor 1914 novemberében a lodzi csatában az oroszok bekerítettek 3 német gyalog és egy lovas hadosztályt és Litzmann tábornok vezetésével mégis áttörték a gyűrűt s kiszabadultak a kelepcéből.

Rommel is úgy határozott, hogy áttöri az ellenséges gyűrűt. Csapatai legnagyobb részét Tobruktól délkeletre, Sidi Rezegh mellett összpontosította, továbbá azokat a csapatokat, amelyek az ellenséges gyűrűn kívül voltak, Tobruktól délnyugatra vonultatta fel. Az volt a terve, hogy csapatainak túlnyomó részével az ellenséges gyűrüt Tobruktól délre, kívülről és belülről támadja meg és szétrobbantja. A siker csak akkor kecsegtetett, ha a sollumi és a bardiai front tartja magát, vagyis ennek a két városnak helyőrsége vissza marad.

Rommel csaptait november 30-ig a megfelelő helyen csoportosította és ugyanezen a napon az ellenség gyűrűjét kívülről és belülről megtámadta. November 30-án és december elsején Sidi Rezegh mellett megsemmisítően megverte az ellenséget, s a gyűrűt áttörte. Igy hadseregének túlnyomó része a résen át tudott jutni és nyugat felé visszavonulni. Az angolok a november 30-i december 1-i nagy vereség hatása alatt dél felé vonultak vissza és pótlásokat vettek fel. Csak december 7-én kedztek megint előnyomulni, akkorrára azonban Rommel hadseregével már régen kiszabadult a kelepcéből, kívéve a bardiai és sollumi csapatokat. Ezek kilátástalan helyzetben maradtak vissza, azonban elzárták az angolok fő utánpótlási vonalát, úgy hogy ezután csak igen nagy kerülővel volt lehetséges. Bardia 1941 január 2-án, Sollum január 18-án esett el, miután a védők mindenből kifogytak. Az angolok december 7. után üldözni kezdték Rommelt és december vége felé a német-olasz front Agedabia és Agheila között várta az angol támadást.

Az angolok azt hitték, hogy most már semmi sem fogja őket visszatartani attól, hogy végső győzelmet arassanak. Az angol lapok megint azt irták, hogy Rommel megsemmisülés előtt áll, Churchill pedig december 30-án a kanadai parlament előtt kijelentette, hogy a most folyó csata Agedabia mellett teljes angol győzelemmel fog végződni.

Az angolok terveztek, de Rommel cselekedett. Már december 30-án, mikor egy angol támadást visszavert, 120 angol páncélkocsi pusztult el. Különböző erősítéseket kapva, 1941. jan. 22-én ellentámadásba indul és már reggel Agedabia a kezére kerül. Személyesen vezetve mindenütt a támadást, 24-én Agedabiától északra újból megveri az angolokat, 80 ágyút vesz el tőlük és 143 páncélost pusztít el. Az angolok teljes futásban menekülnek és Rommel már 29-én bevonul Benghasi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ba, Az üldözést Rommel tovább folytatja és csak Tobruktól 50 km-re nyugatra áll meg. A nagy gőzzel hirdetett angol támadás ezzel végleg csődöt mondott. Rommel az Ain Gazalla-i állásokban készülődött aztán a nagy támadásra, amely 1941 máj. végén kezdődött.Ez nemcsak Rommelnek hozta meg a tábornagyi rangot, hanem a német-olasz csapatokat Alexandria közelébe vitte előre.

Rommel működése 1941 november és 1942 február között a legragyogóbb hadvezetés volt és az összes idők legszebb hadműveletei közé sorozható. A hadi történelemben talán nincs is hasonló eset, hogy valakit bekerítsenek, ez kitörjön a gyűrűből és aztán az őt üldözőt megint olyan döntően verje meg, hogy annak egész támadó hadjárata sikertelen legyen. Rommel vezértábornagy nem volt vezérkari tiszt, csak csapattiszt volt. Csakhogy természetes adottságból kifolyólag olyan merész vállalkozásokat vitt végbe, amelyekre talán sohasem vállalkozott volna, ha vezérkari ember. Azonban a siker őt igazolta, akármilyen veszélyes vállalkozásokat vitt is véghez. A hadi történelem legnagyobb csapatvezérei közé sorolható. Ezt bizonyította azzal is, hogy 1942 május, júniusban újból hihetetlen merész vállalkozásával, összeomlasztotta az angol frontot, sőt még a két igen kiépített sivatagi erődött: Tobrukot és Marsa Matruchot is elfoglalta.

Mi nem felejtünk.

Irta: **Komornoky László bmh.**

Összegyültünk újra, találkoztunk az „Őrtüzek"-nél, a sírhantoknál, mi, fiatalok, hőslelkű Firmáink utódai. Két évtized alatt mindig együtt voltunk, régen még azok, kik ismertek Titeket, ma mi, kik önfeláldozó, hős, áldozatot nem latolgató selmeci diák lelketekből merítünk erőt, hogy megálljuk helyünket úgy, olyan becsülettel, hősiességgel, mint ahogy Ti megáltátok.

Szeptember 8. Huszenegy évvel ezelőtt tajtékzó paripán vágtattatok a Hadak Útján, a többiekhez, dícső magyar hősökhöz. Azóta, tudom, minden év szeptember 8-án újra feltűnik alakotok Csaba lovasai között, és hosszan, fájó, könnyes szemmel néztek Hazátokra, Hazánkra. Szechányi Elemér, Machatsek Gyula, kedves jó Firmáim, tudom, néha fáj, hogy hulló véretek nyomát már porral hintette be az emberi közöny, tudom fáj, hogy sokan nem értenek meg Titeket. De tudom azt is, hogy messzenéző szemetek látta azt a kis csoportot, amelyik évről-évre összegyült, látta a Kör elnökeit, amint Titeket idéztek, látta utódaitok örök, néma tisztelgését.

Mi nem felejtünk. Mi mindig hivunk, várunk, hallgatunk Titeket. Néma sírhantok alól sokszor mindent betöltő szózat hallatszik, elnémult hősök sokszor életre kelnek, régen elporladt, elesett magyarok eljönnek hozzánk, utódokhoz, azokhoz, kikért meghalltak.

Mikor beléptem a Kör ajtaján, a Ti neveteket hallottam. Szechányi Elemér és Machatsek Gyula hősi halált haitak 1921. szeptember 8-án Ágfalvánál. Nem ismertelek Titeket. Tudtam, hogy egyiketek bányász volt, a másik erdész. Hősi halált haltatok. De azt is tudtam, hogy még 69 hős márványba vésett nevét világítja meg sejtelmes fénnyel egy pislogó bányamécs. Őket miért nem nevezik meg, őket miért nem tanítják ? Fájt nekem, hiszen egymás mellett van a két név, a nekem oly drága Legányi Gyula neve és a Tied, Machatsek Gyula. Akkor nem értettem, ma már tudom, Mind a kettő hős volt és hős volt a többi is, mind, mind a 71-en. 69 főiskolás bajtárs négy év pokoli halálorgiája között menetelt, küzdött, előre, mindig előre, s aztán idekerültek egy hideg márványlapra, de bekerültek sok-sok selmeci szívbe, meleg, szerető, soha nem felejtő főiskolás szívekbe. De Ti visszajöttetek. Ti is végig küzdöttétek a nagy haláltáncot, végig harcoltátok öldöklő küzdelmek százait, de túléltétek a világégést. Hazajöttetek. S újra — elindultatok.

A többit Ti mondtátok el nekem, késő őszi estén, mikor hulló falevelek lassan megpihentek sírotokon, hideg szél hozott sejtelmes üzenetet messziről. Emlékeztek, ott álltam, nyugvóhelyetek előtt kérdezgettem, s Ti feleltetek. Elmondtátok, hogy már pihent 69 főiskolás hős, szanaszét a világ sok-sok csataterén, de Ti hailottátok, a lelkük vissza-vissza tért, s beszélt hozzátok. Elmondtátok, selmecinek lenni annyit jelent, hogy magyarnál magyarabbak vagyunk. Már elült a csatazaj, az acélszörnyetegek már megindultak újra a kohók felé, hogy a béke fegyvereivé váljanak, Ti is pihenhettetek volna. Szüleitek, Testvéreitek, szerető Rokonaitok voltak, s tudom **Édesanyátok** féltő, óvó karja százszor fonódott nyakatok köré, könnyes szemeik százszor simogattak végig Tite-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ket, — s mégis elmentetek. Elmentetek, mert a hazát jobban szerettétek mint minden mást a világon. Azt is Ti mondtátok — mikor kérdeztem, mire gondoltatok ? mit vártatok ? a kilátástalan harctól, — hogy ha százszor annyi katonasír is lett volna lelki szemeitek előtt, ha minden ember, kivel utatok alatt találkoztatok csonka, béna, rokkant is lett volna, elmentek akkor is, mert ha a haza csonka, a haza beteg, ha a Hazának szüksége van ránk, akkor nincs Szülő, család, öröm, jólét, cél, álom, nincs semmi más, csak a legnagyobb, legszentebb kötelesség hívó szava, a „Haza mindenek előtt!" Elmentetek Ti, sok más otthon maradt, de Ti selmeciek voltatok, a selmeci szellem megtestesülései, a Ti szívetekben a nagy, dícső elődök lelke égett, azé a 69 bajtársé, akik már fentről figyeltek Titeket, és a névteleneké, kik hosszú idők óta életüket adták az egyetlen örök szeretetért, a hazaszeretetért. Most már tudom, hogy miért a Ti neveteket tanítják esztendőről-esztendőre.

Szechányi Elemér, Machatsek Gyula. Én ott álltam sírhantotok előtt, kérdeztelek Titeket s Ti válaszoltatok nekem. Megtanítottatok arra, hogy mindennél szentebb, nagyobb, állandóbb szeretet a haza szeretete. Megtanítottatok arra, hogy vannak az életben pillanatok, mikor nem szabad mérlegelni, gondolkodni, mikor felejteni kell mindent, ami ide köt bennünket a Földhöz. Megtanítottak arra, hogy ezekben a pillanatokban föl kell ajánlani mindenünket áldozat képpen a haza oltárára, mindenünket, ami volt és amit még vártunk, aminek jönnie kellett. Köszönöm Nektek a tanítást, és hallgassátok meg most az én kérésemet. Menjetek el mindenkihez, ki magát magyarnak nevezi, menjetek el, kopogtassatok be minden szívbe, oltsátok be minden lélekbe a Ti hűségteket, azt a szeretetet, melyet Ti pecsételtetek meg véretekkel, avval a vérrel, amelynek csörgedeznie kell minden magyar érben.

Szechányi Elemér, Machatsek Gyula maradjatok velünk mindig, vezessetek, neveljetek, hogy hasonlók lehessünk Hozzátok.

S most búcsúzom, 1943. szeptember 8-án újra találkozunk. Találkozni fogunk, hogy elmondhassuk, mi nem felejtünk, nemcsak beszélünk, hanem igyekszünk úgy élni, úgy akarni, úgy szeretni, ahogy Ti mondottátok nekem, ködbe vesző őszi alkonyatkor.

Szechányi Elemér, Machatsek Gyula megértettem szavatokat, s köszönöm a tanítást.

A Soproni Magyar Szövetség a felkelőkért.

A Soproni Magyar Szövetség nem feledkezett meg sohasem főiskolás felkelőink emlékéről. Évről-évre előbb a TESz, most Ők szorgalmazták sírjuknak méltó emlékkel való megjelölését. Nemrégiben új eszme vetődött fel a Szövetség ülésén, amelynek megvalósításáért Kardos Árpád, a közművelődési osztály elnöke, memorandumot intéztek a város polgármesteréhez.

Nagyságos Polgármester Úr!

A Soproni Magyar Szövetség Közművelődési Szakosztálya mai napon tartott ülésében foglalkozott a Sopron védelmében 1921. évi szeptember hó 8-án hősi halált halt Szechányi Elemér és ifj. Machatsek Gyula főiskolás fölkelők emlékének megbecsülésével.

A Szakosztály a 21. évforduló alkalmával sajnálattal állapította meg, hogy az elmult hosszú idő dacára, a városunkért ifjú életüket föláldozó fölkelők emlékének méltó megörökítése nem történt meg. Pedig ez a kérdés Sopron becsületügye. A fölkelők vérehullása segítette a várost, hogy úrnak elé járulhasson s az ősi becsületről bizonyságot tehessen.

Ezért a bizonyságtételért a nemzet nem várta a hónapok és évek összegyülemlését, hanem sietett hálája fejében Sopron nevének megnyitni az örök Corpus Jurist és a Hűségkapú fölállításával külön is világgá hirdetni, hogy e város kiállotta a becsület tűzpróbáját.

A nemzet tehát nem mulasztott időt és alkalmat: megtette a magáét Sopronnal szemben, de Sopron hálája a maga vértanúival szemben — huszonegy hosszú esztendő után és a tengersok alkalom dacára — ma is elintézetlen ügy.

Igaz, hogy a hosszú idő alatt mi soproniak egész könyvtárra valót összeírtunk, elszónokoltunk és elszavaltunk a történelem aranylapjairól, a vakmerő hősiességről, a gyönyörű önfeláldozásról, mellyel fölkelőink a nyugati magyar ügy szent harcát megvívták és amikor szónokaink alkalomadtán föllibbentették a szemfedőt a zuzmaraszínű fölkelő arcokról, hogy emlékeztessenek vértadó kötelességteljesítés mártirparancsára és már-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tirszépségére, sose fukarkodtunk a vastapsokkal.

A soproni hűség és soproni becsület azonban ezzel nem tekintheti kiegyenlítettnek számláját. A Szechányiak és Machatsekek nem írtak és nem szavaltak elragadóan szép szavakat, a viszonyokat sem mérlegelték és eszükkel sem alkudoztak, hanem cselekedtek, halálbamentek miértünk, ezért a mi drága szép városunkért.

Az emlékmű kérdését nem bolygatjuk most, hiszen eredménytelenül sürgette azt alkalmasabb viszonyok között elődünk a TESz Közművelődési Szakosztálya is, de úgy érezzük, hogy a városnak végre cselekednie kell valamit, ami a mártirok 21 év óta hiába váró szüleit, a 21 év óta röstelkedő és kesergő soproni magyarokat is megnyugtatja.

A huszonegyedik évforduló alkalmából, amikor fölbátorít az a tény, hogy hősi halott fölkelőink sírjánál első ízben jelent meg a város polgármesterével élén a város teljes tisztikara, arra kérjük a Hűség városát, hogy nevéhez és hagyományaihoz híven határozza el a következőt:

„Ősi falainak védelmében drága vérüket ontott fölkelő főiskolások hősi emlékének megörökítésére, önfeláldozó hazaszeretetük példájának hasznos gyümölcsöztetésére a Civitas Fidelissima a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki karnál, a soproni Alma Maternél Szechányi Elemér és ifj. Machatsek Gyula nevéről elnevezett ösztöndíjat létesít, mellyel két kiváló előmenetelű, keresztény, magyar fiú tanulmányainak elvégzését lehetővé teszi." Az ösztöndíjasok áldani fogják a várossal együtt a mártirokat, kiknek hősi halála nevelően és serkentően — járhatóvá kövezi előttük az élet útját.

Sopron, 1942. szeptember 11.

Magyar üdvözlettel:

Kuszák István s. k., a szakosztály titkára.

Kardos Árpád s. k., a szakosztály elnöke.

* *

Kérésük, hisszük, megvalósul, mert elfeledkezni azokról, akiknek oly sokat köszönhet Sopron, nem lehet. Bűn lenne vérüket hullató felkelőkkel szemben is, de nem hathat serkentőleg azokra sem, akik most áldozzák életüket Hazánkért, Sopronért.

Féltékenység.

Tamás rosszkedvűen ment a csikorgó hóban, lovát eleresztette és előreküldte munkásaihoz, az okos állat maga is odatalál. Lassan ballagott, megmegállt, lovaglópálcájával a levegőt suhintva. Gondolatai még mindig a megdöbbentő hír körül jártak. Szemei előtt óriási betűkké nőttek az újságok ordító reklámjai: „F. István jónevű fiatal mérnök agyonlőtte feleségét, annak udvarlójára is rálőtt, a férfi állapota nem veszélyes . .." Véres tragédia a Rózsadomon, féltékenységi dráma, stb, stb.

István egyetlen jóbarátja volt Tamásnak, akivel tanulmányaik elvégzése után is, szoros baráti szálak fűzték össze.

Az egyetemen Sopronban egy szobában laktak már első évtől kezdve, szegény gyerekek voltak mindketten, együtt koplaltak és fáztak, de minden nehézségen átsegítették egymást. Pista volt talán a komolyabb, ő tanult többet, s csak egyben nem értett egyet Tamással, hogyan lehet szerelmes! „Most — mondta és keskeny arca ilyenkor még komolyabb lett, — a szerelem nem ilyen szegény ördögnek való, mint én."

Hanem az utolsó évben, amikor hosszú évek keserves küzdelmei és tanulásai után, ez már könnyeben ment neki, az utolsó soproni tavaszon őt is elkapta a szerelem. Tamás nem ismert rá, amikor az ő tudós barátja viharos nótázással berontott a szobába, s vagy félórát lelkendezett, hogy meglátott egy leányt, aki talán nem is földi teremtvény, egy angyal, szebb, jobb nincs a földkerekségen. Tamás ismertette össze Katóval, bár meg volt győződve, hogy nem jól tette, mert az elkapatott, büszke, gazdag leány nem Pistához való. De a szerelem úgy látszik csodát tett, István komoly férfiassága nagy hatással volt Katóra, s úgy látszott, ez a büszke, szép leány most talán először lett komolyan szerelmes. Tamás elkísérte barátját a leány szülei házáig, a boldog napon, a diploma-kiosztás napján, a sorsdöntő órában. Jó félóráig várt rá, amikor Pista hamuszürke arccal tántorgott ki: „Az apja jóformán kidobott, hozományvadásznak nevezett, leütöttem volna, ha nem Katóka apja lenne." Tamás alig tudott lelket verni bele s lakásunkra vinni. Szobájukban István kétségbeesetten rogyott a székre, mikor — úgy emlékszik rá, mintha ma történt volna, — félénk kopogás . . . és Kató könnyes arccal állt az ajtóban. Nem volt többet büszke, gőgös kiskirálynő, hanem egy szerelmes, ijedt, könnyes-szemű kislány. Ta-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

más ócsudott fel először: „Az Istenért, Katóka, ha valaki meglátta!" Kató igyekezett fölényes lenni: — „Hát akkor legalább kompromitált vagyok és apa kénytelen lesz beleegyezni." A következő percben már Pista nyakában hüppögött, és elszepegte, hogy azért jött, hogy megmondja, semmiképen sem lesz más felesége, csak Pistáé . . .

Tamás csendesen el akarta hagyni a szobát, de Kató észrevette: „Ne menjen, maradjon kérem Tamás" s ekkor látták, hogy hősies fölényessége mögött fél.

Később Tamás elszakadt barátjától, de leveleik révén tudta, hogy Katókának mégis csak sikerült kivívnia szülei beleegyezését, amikor Pista Budapesten még egy mérnöki oklevelet szerzett. Félévvel később esküdtek, mint ő. Nagyon-nagyon boldogok, írták mindig, Pista hamarosan vezető állásba került . . . S most, az ő nemes, finomlelkű barátja, ott ül a vádlottak padján, emberölésért . . . az újságokból tudja, hogy az aszony már egy éve csalta rendszeresen az urát . . .

Tamásban a rossz érzés egyre erősödött . . . hirtelen átmenet nélkül feleségére gondolt, Máriára . . . eh, legyintett dühösen, ez a szerencsétlen dolog egészen megzávart, biztosan ez az oka ennek a furcsa, mardosó érzésnek. Eddig soha egy percig sem kételkedtem Máriában, mintafeleség, remek háziasszony, olyan jó bizonyosság volt szeretete, hűsége, meleg, puha, biztonságos fészek lett Tamás háza, mióta Mária ott van. — De ez a tragédia! Nem tudott szabadulni kínzó érzéseitől, hátha felesége sima homloka, hűséges, barna szeme mögött van valami, amit ő nem tud . . .

Odaért a munkásaihoz, de ahogy figyelte őket, hamarosan észrevette, hogy valami fojtott keserűség, vagy izgalom van a levegőben. Egyik legjobb előmunkása, Szabó Gerzson Péter hiányzik is. Kérdésére emberei lehajtották fejüket, csak nehezen tört ki az öreg Papp Mihályból a szó: „Bekísérték Pétert a csendőrök vasraverve." — „Az asszony miatt" — mondta a másik. „Mert hogy összeadta magát egy falubelivel" — mondta dühösen a harmadik. — Péter aztán igazságot tett, azt a személyt elverte a háztól, s a szeretőjét megkéselte, de nem orvul, becsületes harc volt az, annál is volt bicska."

Tamás megdöbbent. Julis, az a csinos, barna menyecske . . . egy kép villant az eszébe . . . Mult héten még meszebb és feljebb dolgoztak, s az emberek délben mind a tarisznyából haraptak, csak Szabó Péter evett meleget, a csinos ,barna menyecske oda is utána hozta az ebédet Az emberek incselkedtek velük, s ahogy ők ketten védték egymást. Péter magához ölelte az asszonyt: „Irigylitek kendtek, mert ilyen jó és hű asszony nincs is a környéken!" — Sose jó, ha az asszony olyan igön szives az embörhöz, — hallotta az öreg Mihály hangját. Tamás is felriadt gondolataiból. Megdöbbent, már másodszor került a mai napon szembe a rémmel, a féltékenységgel. Nem bírta tovább, haza kell menni meggyőződni a valóságról.

Lovára kapott, heves vágtában toronyiránt lovagolt, de a rohanásnál is gyorsabbak voltak gondolatai, már-már egész biztosra vette, hogy Mária megcsalja. De kivel? — tört fel minduntalan a kérdés; az orvos már meglett korú, családos ember, ez semmiesetre sem lehet. A jegyző túl durva Mária finom egyéniségéhez; nem marad más hátra, mint a fiatal segédmérnök. Csinos, mosolygós szőke gyerek, eddig milyen szeretettel csüngött Tamáson, a kétszínű! Majd újra visszatért gondolata feleségéhez, igyekezett hidegen boncolgatni a helyzetet. Igen, most már világosan látja a változást rajta: sokszor szórakozottan néz valahová messze, ajka szögletén idegen mosoly ül, amit Tamás sohasem ismert még. Sokszor szívéhez szorított kézzel bánatosan gubbaszt, néha meg csapongó jókedvvel, nótával veri fel a ház csendjét. Ez az asszony szerelmes . . . De most meglepi, keseredett el Tamás szája íze, — egész napra csomagolt, csak estére várta haza. Az erdész-ház közelében leszállt tajtékzó lováról és hátrafelé, a kiskapun került be a házhoz. Az asszony szobájának ajtaja elé ért. Onnan hangok szűrődtek ki. Tamás megdermedt, férfi hang . . . A szőnyeg elnyelte lépéseinek zaját. Tamás félrehúzta az üvegajtón a függönyt, benézett. Mintha keserves látomásai elevenedtek volna meg, háttal neki egy férfi állt, fejé szorosan az asszony keblén nyugtatta. Tamás fejét elöntötte a vér, rettenetes felindulásában csak egyet érzett biztosan, ölni, ölni, bosszút állni! A vadállat haragjával tépte fel az ajtót . . .

Az asszony repesve ugrott nyakába, könnyes arcát a férfi mellére rejtette: „Tamás, én olyan boldog vagyok, — súgta — anya leszek, a doktor mondta, most már biztos!"

Tamás öldöklő indulata sohasem érzett földöntúli boldogsággá olvadt, viharosan szorította magához asszonyát. Most már nem szabad így ölelni, — védekezett kacagva az asszony.

Az orvos csendben elhagyta a szobát.

vitéz Sebők László emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kedves Balekok!

Megjöttetek majdnem kétszázan. Új arcokat, új szokásokat s elétek táruló nehézségeket láttok. Lehet, hogy már megérkezéstek első pillanatában megsétáltattak Bennetek firmáitok s lehet, hogy akkor zokon vettétek tőlük. Ha azt mondanátok, hogy a végén nem volt, hol aludnotok, nem hinném el. Mert selmeci firma ilyet nem tesz, s ha nincs más mód rá, még saját kamaráját is megosztja Veletek. Ne feledjétek ezt el sohasem s jusson eszetekbe akkor, ha Nektek is lesznek balekjaitok.

Sopronba jöttetek. Abba a városba, amelyért elődeitek huszonegy évvel ezelőtt vérüket ontották. Ne feledjétek el soha, hogy az ágfalvi hősök emlékéhez méltóan viselkedjetek. Nagy szó ez, de véssétek lelketek mélyébe.

Sokan talán egyetemünkről sem sokat hallottatok. Tudjátok meg, hogy nincs oka a szégyenkezésre annak, aki idejön. A szellemi színvonal magassága s a főiskola hallgatóinak lángoló magyarsága emelt bennünket egyetemi rangra.

Olyan pályára jöttetek, amelyet a külső világ nem nagyon ismer. Az, aki nem igen figyeli a mi munkánkat, akkor jön csak rá arra, hogy mi is létezünk, ha baj van: ha nem dolgozik a bánya, a kohó és nem szállít az erdő. Dolgozzatok, tanuljatok, és az legyen az életben a munkátok jutalma, amit csak mi tudunk értékelni: hogy nem vesznek észre Benneteket.

S a drága magyar hazának ilyen emberekre van szüksége, akik nem a jutalomért, az elismerésért dolgoznak hangosan és tülekedve, hanem csendben az országért és magáért a munkáért!

Ebben a szellemben köszöntlek Benneteket!

Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!

Sali Emil emh.
ifj. köri elnök.

Finnugor atyánkfiai.

II. Egynéhány északnyugat-oroszországi töredéknépet nem számítva, így sorolhatjuk el a rokonnépeket rokonsági fok szerint: magyarok, vogulok, osztyákok, cseremiszek, mordvinok, votjákok, zürjének, észtek, karjalaiak és finnek. A vogulok és osztyákok hajdani erős népek, megfogyott és megtört ivadékai, alig néhány ezeren élnek már. Ők a legközelebbi rokonaink, nagyon sok közös szavunk, népköltészeti, -zenei és -művészeti motivumunk van. De róluk már megemlékeztünk, most inkább a másik négy, Oroszország belsejében élő rokonnépre fordítsuk figyelmünket. Ezek a cseremisz (masi), mordvin (erze és moksa), votják (udmurt) és zürjén (komi) népek. Zárójelben a saját nevüket írtam, ahogy ennenmagukat emlegetik. Mindnyájan Oroszország még meg nem szállott részében élnek: mordvinok a Volgakönyöktől délre, cseremiszek északon, votjákok északkeleten, zürjének pedig az utóbbi kettő felett, elszórtan, egészen a Jeges-tengerig.

Már csak azért is jó, ha megismerkedünk velük, mert Európa esetleges gyökeres átrendezése esetén őket is bele kell kalkulálni a tervekbe. Igaz, hogy összesen se nagyon vannak többen két és fél milliónál, viszont európai Oroszország nagymagyarországnyi területén ők alkotják a többséget. Csak a délebbre lakó egymillió főnyi mordvin nép van a sűrűlakósságú területen a nagytöbbségű ország között teljesen szétszórva.

Valamikor még sokkal jobb volt az arány a finnugorságra nézve. A Volgakönyökből szétáramló finnugor ősnép egyes csoportjai a Volgától északra eső egész területet, vagyis Oroszországnak majdnem felét benépesítették. Egységes tömböt alkottak a finn tavaktól az Ural keleti lejtőjéig. Az orosz terjeszkedés lépésről-lépésre szorította őket vissza, illetve olvasztotta be őket a mai nyelvhatárokig. Egyúttal ék gyanánt nyomulva be a karjalaiak és zürjének közé, észak felé, megszakították a rokonnépek nyugati és keleti csoportja között a politikai és gazdasági érintkezést.

Az orosz hatalmi terjeszkedés akkor kezdődött, mikor a kezdetleges nemzetiségi és törzsszervezetek helyett a Krisztus utáni első évezred folyamán egy egész sor kisebb-nagyobb fejedelemség alakult. Ezek állandó harcban állottak egymással és rokonnépeinkkel. Az egyensúlyi helyzetet az lazította fel, hogy Kr. u. 1000-től kezdve az oroszok nagy tömegekben vették fel a keresztyénséget, úgyhogy hamarosan az orosz nyelvhatár a keresztyén vallás elterjedésének határával esett egybe. A keresztyénség terjesztésének ürügye alkalmat adott egyes fejedelemségek-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nek, hogy a többieket maguk alá hajtsák (Moszkva, Novgorod, s ezek most már megnövekedett erejükkel hozzáfogtak a kelet és észak felé való terjeszkedéshez. Lépésről-lépésre haladtak, egyre távolabbi helyeken építettek várakat s egyre nagyobb területeket vontak adóztatásuk körébe.

Jellemző példa Nyizsnyij-Novgorod, melyet 1220-ban alapítottak „a pogány mordvinok birtokában lévő földre", s hamarosan ez lett a keleti hódítások kiindulópontja. Az orosz terjeszkedésnek a mongol betörés vetett egy időre gátat, a XIII. században. A Kazánban megalakult tatár kánság hatáskörébe tartoztak a cseremiszek, mordvinok és votjákok egészen az 1500-as évekig. Ezidőben saját fejedelmeik alatt önállóan éltek, csak bizonyos összegű adót fizettek Kazánba. Az északabbra élő zürjének viszont a XIV. század végén Szent István püspökük és fejedelmük vezetésével felvették a kereszty énséget. Saját nyelvű kolostrok s velük iskolák keletkeztek, külön zürjén ABC-t szerkesztettek, a zürjénnyelvű irodalom számos termése maradt fenn ebből a korból. Sajnos, a szép reményekkel kecsegtető fejlődésnek véget vetett az 1500 tájától újult erővel megindúló orosz terjeszkedés. 1552-ben megszűnt a kazáni kánság, s vele együtt az utolsó erő, mely az oroszokat megakadályozhatta volna a keletfelé nyomulásban. A rokonnépek az ekkorra már Novgorodot is felszámolt moszkvai cár uralma alá kerültek, s ezzel elveszítették minden politikai függetlenségüket. Orosz földesurakat és kolostorokat ültettek a nyakukba, s ezzel nemességük is jobbágysorba került. Súlyos adókat vetettek rájuk, úgyhogy többször véres lázadás tört ki, de hiába: mindig újra leverték őket és a terhek csak nehezedtek. Hogy könyebben eloroszíthassák őket, erővel terjesztették a kereszty énséget, vagy kényszerrel víve őket keresztvíz alá, vagy az átértek adóját is a pogányoknak maradtak nyakába sózva. De még így is jókora hányad volt a mult század végén hivatalosan is pogány. Az eloroszosítás és a nagy telepítések mégis elérték azt, hogy tiszta finnugor-lakosságú területek ma már alig vannak, mindenütt át vannak szőve kisebb-nagyobb orosz településekkel. Szétszóródásuk egyik oka az volt, hogy a nehéz adók miatt különösen a mordvinok, azután a cseremiszek közül igen sokan menekültek el keletebbre.

A világháború után a reménytelenül szétszóródott mordvinok kivételével, kultúrális és részben politikai autonómiát kaptak. Igy alakult meg az autonóm Komi (zürjénföld), Mari (cseremiszföld) és Udmurtföld (votjákföld). Alsóbb iskolákban anyanyelvükön tanulnak, felsőbbekben részben oroszul is, vannak újságjaik, irodalmuk, s közhivatalokban is kötelező az illető finnugor nyelv ismerete. Úgylátszik átestek a krizisen és megfelelő külső körülmények között minden remény megvan egészséges fejlődésükre. Ha az Isten megadja, hogy hamarosan felvehessük velük a közvetlen kapcsolatot, sokat adhatunk nekik, mint „idősebb testvér", s talán — kaphatunk is tőlük sok új látást a magunk életére nézve. Hiszen egy vér és lélek vagyunk ők és mi.

Vargha Domokos emh.

A nyári gyakornok kérdéséhez.

Irta: **Zólomy Imre.**

A „Bástyánk" augusztusi számában jelent meg Polgáry Sándor cikke egyik legidőszerűbb problémánkról, a praxikról. Ezzel kapcsolatban szeretném pár szóval kifejteni a gyakorlati szaktársakkal általában megegyező véleményemet.

A nyári gyakornokoskodás szükséges és hasznos. Mint ahogyan a középkori iparoslegényeknek világot kellett járni ahhoz, hogy mesterek lehessenek, a mai mérnökhallgatóból sem lesz jó mérnök világlátás és tapasztalás nélkül. Az a legfontosabb, hogy a praxi különféle helyzeteket, problémákat, megoldásokat és gazdálkodási rendszereket lásson — az már csak másodrendű kérdés, hogy mennyi használható munkát végez el. Mert ha csak az lebegne a szemünk előtt, hogy a praxi minél hasznosabb legyen, akkor megérkezése után olyan munkára osztanánk be, amit egész nyáron át folytathat, pl. vágásbecslés, talpfafaragás ellenőrzése, területszámítás, útépítési földmunka stb. Egy-két nap alatt beletanulna a munkába és egész nyáron át ugyanazt csinálná. Hasznos munkát végezne, de nem tanulna jóformán semmit.

Sokkal helyesebbnek tartom azt, hogyha a praxi mindenféle feladatot kap; ha nem tudja önállóan elvégezni, megmutatjuk és megmagyarázzuk. Ezzel természetesen nagyon lecsökken a munkateljesítmény és a praxi tényleg nem fog többet elvégezni mint egy begyakorlott munkaerő teljesítményének a felét, de az nem baj. Az a fiatal mérnökjelölt, aki a nyári gyakorat alatt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

birtokhatárt ellenőrzött, kitűzte az illetményföldek határát, kikarózta a közelítő utak nyomvonalát, csinált állománybecslést, útszelvényezést, résztvett a munkásokkal és fuvarosokkal folytatott alkudozásban, pár napig vezette az anyagszámadást és közreműködött a bérek elszámolásánál, olyan átekintést kapott az erdőgazdaság feladatairól és annyi gyakorlati fogással ismerkedett meg, hogy tapasztalatait nemcsak a gyakorlati életben hasznosíthatja, hanem még a hátralevő vizsgáihoz is segítséget jelenthet.

Ezt az egész problémát a gyérítéshez lehet hasonlítani. A gyérítés néha egész komoly fahozamot biztosít, mégsem azért csináljuk, hogy a gazdaság hozama emelkedjék, hanem elsősorban azért, hogy a megmaradó állomány jobb, szebb, értékesebb legyen. Szemünk előtt mindig a jövő állománya lebeg. Ugyanígy a praxi munkáját sem azért vesszük igénybe, hogy most azonnal, minél több munkát végezzen el, hanem azért, hogy a jövőben határozottabb, tapasztaltabb, sokoldalúbb — egyszóval értékesebb munkaerő legyen. A gyérítést akkor is el kellene végezni, ha nem jövedelmezne, a költséget úgyis rá kell szánni, a kitermelt fa értéke tiszta haszon — a nagyobb erdőbirtokoknak erkölcsi kötelessége nyáron a praxiknak megélhetést nyújtani az utánpótlás biztosítására, az általuk elvégzett eredményes munka tiszta haszon. Amint nem sajnáljuk az időt, munkát és fáradságot a gyérítés szakszerű jelölésére, éppenúgy nem sajnáljuk oktatására és útbaigazítására.

Természetesen a praxival szemben is vannak igényeink. Legyen szerény, tisztelettudó, szorgalmas, tartsa be a balekság tízparancsolatát és ne legyen kényes, ne zúgolódjék, ha esetleg heteket kell eltöltenie egy erdei kunyhóban. Hiszen a praxi viselkedése alapján bírálják majd el a friss mérnök alkalmazási kérvényét.

Nem lehet vitás, hogy a praxinak olyan fizetést kell kapnia, ami elég az ellátására és zsebpénze is marad — azt viszont nem lehet kívánni, hogy a rövid nyári működése alatt a téli hónapokra tartalék tőkét gyűjthessen a fizetéséből. A mai világban ezt még az aránylag jó pozicióban levő mérnök sem teheti.

Remélem, hogy ha mindkét fél a felsorolt elveket kiindulási alapnak fogadja el, nem lesz semmi panasz és szép egyetértésben dolgozhatunk a jobb jövőért.

Közöttük jártam.

Nem is olyan régen, víg leánysereg diákos jókedvétől voltak hangosak a folyosók, hol esténként szentéletű apácák suhantak nesztelenül imát mormoló ajakkal, s most hős honvédek, sebesült magyar katonák sétálnak, nevetgélnek, üldögélnek bennük.

A régi tantermekben hófehér ágyak állanak, a tábla, a dobogó, a sok-sok pad helyén és rajtuk könnyebb-nehezebb sebesültek. S minden teremben mint mennyből leszállt angyalok, fehérruhás ápolónők őrzik sebesült hőseink nyugalmát, álmát, gyógyulását.

Közöttük voltam, a soproni hadikórház sebesültjei között, az Isteni Megváltó Leányainak hatalmas központi épületében. Amerre mentem, mindenütt tiszta, kifogástalan rend fogadott. A termek valódi kórtermek, levegősek, napfényesek, tiszták, világosak.

Talán azt is mondhatnám, ha nem látnék orvost, ápolónőt, bekötött kezű-lábú katonákat, nem hinném, hogy kórházban vagyok. Jókedv, humor, mosoly, öröm, nevetés mindenfelé.

Leülök egy ágy mellé beszélgetni. Fiatal csornai földműves, egy gyermek apja a sebesült hős. Karlövése van. Már a hatodik kórházat „próbálja ki", de még egyikkel sincsen így megelégedve. Még ki is lehet menni 5-től fél 9-ig, újságolja örömmel, voltam is moziban tegnap. Csak már vágyik haza, asszonyához, gyermekéhez. — A mellette levő ágyon román anyanyelvű honvéd fekszik, odább egy ruszin. Szépen megférnek egymás mellett, beszélgetnek tört magarsággal, mert úgy látszik ez a „nemzetközi" nyelv náluk. — Tovább megyek egy másik szobába. Az egyik ajtó mögül harsogó kacagás szűrődik ki. Ezt megnézem. Belépek, a sarokban barna, bajuszos, jóvágású tűzmester fekszik, ágya mellett ápolónő áll és — beszélgetnek. Nem tudom, hogy mi volt az a jó, amit az előző nap operált tűzmester mondott, de jót mulattak rajta. Beszélgetni kezdünk. Kérdezgetem, szívesen válaszol. Dícséri Sopront, a pályaudvari fogadtatást, a kórházat. Talán csak Kassán fogadtak ilyen szeretettel minket, mondja. Lehet, hogy megérezte bennem a miskolcit, mert utána teszi „No de az a hét pohár sör sem volt kutya, amit Miskolcon kaptunk. Szeptember 7-én jött 141 bajtársával. Már most nem tudom, azóta-e, vagy már

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

régebbi ügy, de tény az, hogy „ide köti a szíve." Elég hamar ment.

Fölmegyek az emeletre, a kép ugyanaz mint lent. Az egyik szobában sebesült őrmester és nagy ezüst vitézségi érmes szakaszvezető beszélgetnek. Bekapcsolódom, rágyújtunk, beszélgetünk. A „szaki" elmegy hamar moziba, ketten maradunk. Már tizenegy kórházban volt az őrmester, de ez „a legjobb" — mondja. Nincs semmi, amiben hibát találna. Az ellátás mintaszerű, dícshimnuszokat mond az orvosi karról. Nagyon meg kér, el ne feledkezzem megírni, hogy az ápolónők, a nővérek hivatásuk magaslatán állnak. Könnyes szemmel beszéli, hogy olyan szeretettel veszik körül őket, mintha édesanyjuk lennének. Nem lehet szavakban köszönetet mondani ezeknek a fehérruhás vöröskeresztes tündéreknek, hogy nehéz és fárasztó szolgálatuk minden percében mosoly ül arcukon, hogy mindig tudnak simogató szóval, gyöngéd szeretettel, anyai gondossággal közeledni sebesült hősök felé, hogy feledtessék azt a sok szenvedést, nélkülözést, amelyben részük volt hosszú, kinnt töltött hónapok alatt. A harctérre terelődött a szó. Borzadva meséli, hogy milyen is a legnagyobb európai állam élete. Ősztől tavaszig 1500 km utat tett meg, egy évig volt kinnt, júliusban sebesült meg. Amerre ment, mindenütt szenny, piszok, nyomor, nélkülözés, faviskók, éhség, rongyos ruhák fogadták. Szokásaik a cigányokéhoz hasonlók. Éjjel-nappal egyazon ruhában vannak, ágyuk nincs, a kemence körül, földön fekűsznek. Ami a fogadtatást illet, partizán mentes vidéken szivélyes volt, kínálták tejjel, tojással őket és főtáplálékukkal, a krumplival. Beszél az orosz nép mély vallásosságáról, a minden házban lévő szentképről, a reggeli és esti imáról. Templomot azonban keveset látott. Elmeséli a partizánok támadását, hősies küzdelmeket, amelyeket ez alattomos, csúszó-mászó férgek ellen vívtak. Nagyon jól esik nekem, mikor a legnagyobb fokú szeretettel beszél tisztjei bölcs gondolkodásáról, arról a féltő, óvó vezetésről, amelyet mindig tapasztalt. Beszél bajtársairól, akit tőrbecsaltak. magyar nyelven kiáltozó partizánok, — zsidókból, nőkből álló csoportja.

Lassan vége felé közeledik a látogatási idő. Elbúcsúzok Tóth János őrmestertől. Kívánok Neki, minden Bajtársának minél előbbi gyógyulást. Kívánok kárpótlást mindegyiküknek a sok szenvedésért, sok örömet, boldogságot, sikert és szerencsét abban az új Magyarországban, amelyért harcolva, vérüket hullatták.

Tóth Jánosok, Kristóf Józsefek, üzenjük Nektek, hogy a mi szeretetünk, hálánk mindig a Tietek lesz, ígérjük. hogy ha bárhol is találkozunk Veletek az életben, nem felejtjük el, hogy kinnt voltatok, érettünk, Hazánkért véreteket ontottátok.

* *

Kedves Fiúk ! Ti, kik olvassátok soraimat, hallgassátok meg kérésemet is. Bennt jártam közöttük, a mi hőseink között. Mindenük meg van, amit csak kívánnak, olvasivalójuk is. Sajnos, főképpen ponyva. Cseréljük ki ezeket, vegyetek egy-egy Nemzeti Könyvtár füzetet és hozzátok el hozzánk. Ne hagyjátok, hogy míg a test gyógyul, beteg legyen a lélek. Bajtársak, selmeci diákok, ez a Ti honvédelmetek. Tudom, várom is, hogy megtegyétek kötelességeteket.

Carthausi.

MESSZE . . . .

Meleg zokogással telik meg a lelkem,
Mikor a falumtól nagyon messze járok.
Pusztuló faiumba, elsodort falumba
Ezer öleléssel, szűz csilingeléssel
Hívnak a virágok.

Táncos öleléssel, nagy legénykedések
Rabszolgai munka, izzó kenyéréhség
Izmos meleg nyarak, jégverte vetések
Istenhez símuló dacos szép szegénység,
Könnyes izzó szépség
Miért hívtok vissza, miért marasztaltok ?

— — — — — — — —

Pedig jól megy sorsom, pedig mindenem van
Meleg kicsi szobám, zavartalan álmom
Csak a lelkem maradt, csak a szívem hagytam
Munkás nagy falumban, tavaszkék szemedben
Azon az egy nyáron.

B. M.

Lépj be az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak sorába. Erdőmérnök hallgatók évi 12.60 P tagdíj ellenében kapják az „Erdészeti Lapok"-at. Jelentkezési űrlapot a szerkesztőség ad.

Halvax Károly

szigorló kohómérnök, mindnyájunk szeretett bajtársa elhunyt. Ősi szokásaink szerint temettük el és emlékét kegyelettel őrizzük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Így történt!

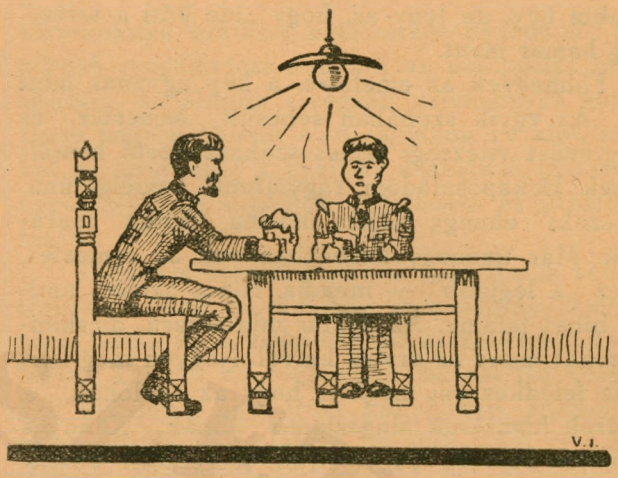

Fortuna szeszélye.

1930. szeptemberben nagy bajban volt Pluto, a veterán. Egy évig katona volt, le kellene szerelnie, de az egész felszerelése ottmaradt Zalaegerszegen, zálogba. Erélyes sürgetésére elküldte a kantinos póstán az egészet, de udvariatlanul utánvételeztette az adósságot. Plutónak sohasem volt pénze és most kölcsönt sem tudott szerezni.

Abban az időben nyilt meg Sopronban az illetékesek bölcs elhatározása alapján egy új közjótékonysági intézmény, az azóta népszerűvé vált zálogház. Pénzzel nem tudtam segiteni, kölcsönadtam hát neki a felesleges fekete ruhámat, mert ugyis katonaruhát viseltem, mint továbbszolgáló. Pluto bevitte, kapott rá vagy 15 pengőt, leszerelt.

A vizsgahónap elején szorítom Plutot, hozza haza a ruhámat. De még annyi pénze sem volt, hogy a Kasszafuróval közös negyedes sorsjegyüket megújítsa az ötödik osztályra. Nem volt más megoldás, átvettem a sorsjegy fele jogát, befizettem a megújítást és kiváltottam a ruhámat.

Két hét mulva váratlanul berobban a szobába Kasszafúró, kezében egy csomó pénz, nyomában Pluto. Alig tudják kimondatni, hogy a sorsjegyet kihúzták, nyertem harminc pengőt. Pluto nagyon el volt keseredve. Volt egy adóssága, amit ráért volna évek mulva megadni — volt egy zálogcédulája, amit még nem akart kiváltni — volt egy sorsjegye, ami mostanáig nem akart nyerni, — és most nincsen semmije. A nyereményből hordó sör lett, hajnalra Pluto is megbékült, csendesen szundítva a Prinz pihenő padján.

Fickó alias Golyhó.

A porából megéledett hattyú.

Ha jól emlékszem, 1931. tavaszán érkezett Sopronba az első „Filléres gyors." Polgármesteri felhívás jelent meg, hogy díszítsük fel a várost és fogadjuk ünnepélyesen és szerettettel a fővárosi vendégeket. Lázas munka indult meg városszerte. Olajozták a sorompókat, tisztára kaparták a Hűségkaput, frissen kátrányozták a Thurner-aszfaltot, még a Várkerületet is végigsöpörték, a Buschenschankok friss, zöld galyat lógattak a kapu fölé és kivételesen a tehéncsorda is elkerülte a Széchenyi-teret. Mi csak néztük a nagy előkészülődést, örültünk, hogy végre egyszer nagytakarítás lesz a városban és nem tudtunk másként közreműködni, kiporoltuk az egyenruhánkat.

Már úgy látszott, hogy ifjúságunk nem fog tevékeny részt venni a városdíszítésben, amikor a másodéves erdész-szak alkoholkedvelő frakciója, az úgynevezett „Motalkó csoport" megmentette a helyzetet. Vasárnap hajnalban szabályszerűen illuminált állapotban dülöngéltek hazafelé a fellobogózott Vasúti soron, amikor felmagasodott szemünk előtt a hattyú. — Csak nem tűrjük, hogy a mi kedves hattyunk, melyet oly gyakran meglovagoltunk, ilyen kopaszon fogadja a vendégeket!

Habozás nélkül kisajátították Maróthy Duci tollpárnáját, szereztek egy vödör csirizt, tetőtől talpig bemázolták a türelmes hattyút és sűrűn beragasztották pehellyel. Büszkén gyönyörködtek művükben, hiszen minden tőlük telhetőt elkövettek a város kidíszítésére.

A rendőrségnek nincsen érzéke sem a szépség, sem a humor iránt. Az ügyeletes rendőrőrszem személyes felügyelete mellett, órákhosszat surolta a szobrot az utcaseprő-gárda.

Hulesch Karcsi a szobája ablakából lefényképezte ezt az épületes látványt, ez a képe volt a legnépszerűbb egész Sopronban.

Fickó alias Golyhó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Új szellem középiskoláinkban.

„Másképen lesz holnap, másképen lesz végre,
Új arcok, új szemek kacagnak az égre."
(Ady.)

Nem mondunk újat, midőn megállapítjuk, hogy átalakulóban vagyunk. Forr, erjed az egész világ. Az élet egész vonalán óriási, századokra kiható változások mennek végbe. Ez a világháború nemcsak külső világképet alakító tényező, hiszen két szellemi és két anyagi világ ütközik össze. E harcban pedig a szellemi háború győzelme a fontosabb!

Mindez nem mulik el felettünk nyomtalanul: az új szellemnek nálunk is győznie kell. Győznie kell azért, mert egyedül ez a minden nemzeti értéket felkutató és összefogó a közösség szolgálatába állító hatalmas erő képes népünket az új világrendbe maradék nélkül beilleszteni. Főleg két pontban eltérő ez a gyászos mult szellemiségétől: mélyebb vallásosságban és igazabb, öntudatosabb magyarságban.

A mélyebb vallásosság, a feltétlen Istenhit képesít bennünket tiszta, egészséges életre, ez ad erőt a közösségért való becsületes, áldozatos munkára is. Nagy, szent eszmékért lelkesülő, tiszta idealizmussal teli nemzedék kell ide, melyet nem fertőzött meg a mult, s amely egész életét ez eszme szolgálatában éli le!

Az öntudatos magyarság népünk igazi értékeinek felismerését és átélését jelenti, mely rendszerezi és ápolja fizikai és szellemi erőinket. Nem vezet elbizakodottságra, mert tisztában van a magyarság hibáival, megoldásra váró problémáival. Tisztán látja célját, feladatait, de nem tagadja meg népünk multját, hagyományait sem.

Új szellem képviselői csak új emberek lehetnek, mert a szellemnek mindig mélyről, a lélek mélységeiből kell fakadnia, tiszta kikristályosodott meggyőződésből táplálkoznia. Idősebb generációink — hála Istennek — szép kivétellel ugyan, de egészükben mégis csak fertőzve vannak a multtal. Egy-két év alatt lélekben gyökeresen átalakulni nem is lehet!

Állandóan visszatérő refrénként zsong bennünk: új ifjúság, új nemzedék kell ide: ezért áhitozik a magyar föld, a magyar élet, ezt várjuk mindannyian titokzatos, izgatott sejtelemmel.

De vajjon útban van-e ez az annyira várt ifjúság? Vagy a távoli jövő ködében rejtőzik-e még? Erre próbál e néhány sor feleletet adni. Középiskoláink szellemiségét vizsgáljuk tehát elsősorban: élik-e ők már az új szellemet? Érzik-e hivatásuknak egyre erősebben feléjük süvöltő, figyelmeztető szelét? Vagy alszanak, bódultan járják az elődeiktől kitaposott ösvényt ők is?

Az új szellem problémája középiskoláinkban elsősorban **a fiúk problémája**. Nekik kell meghallaniok a hívó szót, végeredményben ők alakítják életüket, világnézetüket. Övék az önképzőkör, a levente, a cserkészet, a különböző vallásos egyesületek.

Ha középiskoláink **vallásos életét** figyeljük, az utolsó évek alatt nagy változást találhatunk itt, mely elsősorban a kongregációk, a Soli Deo Gloria egyesületi életének érezhető fellendülésében tapasztalható. (A keresztény vallásokat nálunk talán éppen fiatalságukban való megújulásuk jellemzi leginkább.) Határozottan nagy haladás ez, ha a mult beesett, kiélt arcú, a vallás tényein csak gúnyolódni tudó diákjaira gondolunk! Annál örvendetesebb ezzel szemben, hogy a felfokozott hitélet nyomát sem mutatja a vallási ellentéteknek: katolikus és protestáns diák között, közösségi munkában különbség nincsen. (Ez is a helyes: a magyar haza erőit ma hazaárulás lenne vallási vitákkal megosztani!)

Csak több lélek, a vallás mélységeibe való nagyobb elmerülés szelleme kell még, hogy szilárdak, erősek maradhassanak. Sok a kísértőjük, csábítójuk! A ponyvától „irodalmi" értékű művekig a betű és a kép, a szó, s a társadalmi szokások millió ontják ma is az erkölcsi fertőt, s mérgezik meg velük a tiszta lelkek ezreit. Pedig a költő szava ma talán ezerszeres erővel hívja tetemre a gyilkosokat: „Ezekért a fiúkért valaki felelős!"

Ami középiskolás fiatalságunk **magyarságszemléletét** illeti, ezt talán az ifjúsági egyesületi, közösségek munkáján keresztül láthatjuk leginkább.

A legtöbb önállóságra, egyéniségre, az **önképzőkörök** nyujtanak alkalmat. De a mult feladataival szemben hivatásuk erősen megváltozott. Irodalmi jellegük eltűnt, hiszen új céljuk: öntudatos magyarokat nevelni, rádöbbenteni őket a reájuk váró nagy nemzeti feladatokra. Ezzel szemben ma az önképzőköröknek csak kisebbik hányadában folyik korszerű munka. A másik, nagyobbik rész munkája elképesztően szomorú: ezekben még mindig a szavalóverseny, a versfaragás és érzelmes történetecskék kiagyalása, az önképzőköri élet csúcspontja. Jazz-zenekaraik virulnak, tangóharmonika hangversenyeket rendeznek az öntudatos magyar élet nagyobb dicsőségére. Ha hallunk is bennük előadásokat zsidókérdésről, földkérdésről, ezeket nem lelkük mélyéből feltörő szükségleteik kielégítésére teszik, hanem csupán divatos jelszavak hatása alatt.

A megújhodott **leventeintézmény** habozás nélkül tört lándzsát az új szellem mellett. Egyelőre munkája kezdetén van ugyan, s így hatása nem tekinthető még át. De óriási eredmény már a nyári táborokban kiképzet kb. 6 ezer középiskolás ifjúvezető, akik valamennyien — ezt biztosra vesszük — harcos katonái lesznek az öntudatos magyar életnek.

Mellette főleg a **cserkészet** az, amely az utóbbi 20 év alatt a magyar ifjúsággal valósággal összeforrott. Ez a mozgalom adta kezébe a 101 Magyar Népdalt, ez ajándékozta meg a regöléssel. Hogy munkáját valóban teljes siker koronázta,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azt az új levente mozgalomban való erőteljes vezetőszerepe mutatja. A cserkészet vitte ki először a város porából, szennyéből tagjait a természetbe, az erdők fái alá, szerettette meg vele a szabad életet, a falvak népét. Nem túlozunk, ha azt állítjuk, legalább is évekkel hamarább segítette hozzá a cserkészet a magyar ifjúságot céljainak, hivatásának felismeréséhez. Ez a cserkészet nem szünhet meg ezután sem: az új levente-intézmény kétségtelenül sok terhet vett le válláról, de feladatai még bőven vannak és lesznek is.

Ezeken a területeken, a cserkészetet kívéve, inkább csak biztató remények állnak előttünk. De mellettük vannak már nagyszerű eredmények is: az **Éneklő Ifjúság** szép eszméjére, népszerűségére és országos elterjedésére gondolunk itt. Bartók és Kodály álma valósult itt meg: a budai hegyekben nem visszhangzik már árván a Csinom Palkó dallama!

Mint szép eredményt kell számba vennünk a **Diákkaptár** mozgalom eddigi — igen jelentős — munkásságát is. Óriási gazdasági nevelő hatást fejt ki, leleményességre, ügyességre szoktat. Főleg a 12—13 éves kisdiákok vesznek benne részt nagy lelkesedéssed és találékonysággal. Hogy a Diákkaptár mozgalom emellett nagy nemzetgazdasági jelentőséggel bír, ez már csak olyan — igen kellemes — ráadás.

Még egy érdekes és nagyon jellemző tünetre akarunk rámutatni: a **diáklapok** egyre nagyobbmérvű elterjedésére. Sok mindent mond ez a tény. Mindenekelőtt a mai középiskolás ifjúság erősödő öntudatát, közösségi érzését bizonyítja: az övék és mindnyájuké az a néhány oldalas kis nyomtatvány. A líceum nagyszerű kis lapjához, a „Nyugati Őrszem"-hez hasonló szellemű, még elég kevés akad — az általunk ismertek közül talán csak a debreceni „Akarat" és a székesfehérvári-ak „Munká"-ja sorolható csak ide — de eléggé örvendetes magának a szerepelni vágyásnak ténye is, mellyel középiskolás fiatalságunk halkan szót kér, érdeklődik, megmutatja, hogy neki is vannak felszínre vágyó problémái.

Ha az egyes középiskolák szellemét vizsgáljuk, észre kell vennünk, hogy az nagy mértékben függ annak tanári karától is. Az új szellem problémája tehát **tanáraink problémája is.**

Az Éneklő Ifjúság elterjedésének példájára mutatunk itt csak rá: nagy mértékben köszönhető ez nagyszerű fiatal énektanári karunk áldozatos, lelkes munkájának!

Nem a tudós magyar tanári kar lebecsülése akar az lenni, hogy ilyen területre eddigi munkássága alig-alig terjedt ki. Az egyetemek tanulmányi rendszerében van főleg a hiba, de azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a tanárnak — hivatása teljesítése közben is — állandóan képeznie kell magát. Fejlődésének, önképzésének irányát — bármilyen furcsán hangzik is, elsősorban a tanítványok érdeklődésének iránya szabja meg. Igy azután nem történhetik meg az sem, ami az egyik, különben igen képzett és lelkiismeretes tanárral megtörtént: midőn egyik diákja dolgozatában magyarságtudományunk talán legismertebb kifejezését, a „mélymagyarság"-ot említette, egyszerűen nem értette meg jelentését. Gondoljuk csak meg, mennyit veszít a tanár ezzel is tekintélyéből, amelyet nagyrészben feltétlen tudásával kell kiharcolnia!

Rengeteget jelent az ifjúság életében az őket megértő, fiataloslelkű tanár, aki támogatja, vezeti őket a miért-ek, a hogyan-ok keresésének lázában. De óriási rombolást okoz az, aki a mai magyar fiatalságot nem érti, sőt új szellemű törekvéseiknek valósággal akadályozója. Bátran állíthatjuk, hogy a régi szellemű önképzőkörök elmaradottságának oka nagy mértékben vezetőtanáraban keresendő!

Sok-sok lelkes, fiatal vagy fiatalos lelkű tanárért kiált a magyar középiskolás fiatalság. Az anyag, az alap, a szellem nagyszerű, csak irányító, vezető kezek kellenek ide!

Kétségtelen végül, hogy az új szellem problémája középiskoláinkban **tanügyi kormányzatunk problémája is.**

Mert rengeteg a javítani való. Hogy csak egy példát említsek: mégis csak furcsa, hogy irodalmi tankönyveink Ady Endrét alig egy oldalon intézik el, amikor Herczeg Ferenc, kétségtelenül nagyjelentőségű, irodalmi munkásságának ismertetésére 3—4 oldalt szentelnek. (Milyen ellentét: ugyanakkor önképzőkörök százai próbálják boncolgatni Adyt; vagy például Erdélyi Józsefet és társait, a legtöbb tankönyv vagy csak 2—3 sorban, vagy egyáltalán meg sem említi. A Pintérféle irodalomtörténet klasszikus példa erre.) De nagy-nagy megújulás vár történetírásunkra, amely (pl. 1514-ben leverjlett „parasztlázadásról" beszél) szintén nagyon nehézkesen veszi észre az idők szavát. Az általános középiskolai tantervben még mindig a latin nyelv a legfontosabb tárgyak egyike. Tanítása kétségtelenül szükséges, de a gimnáziumok VIII. osztályában a heti 4 óra talán egy kicsit sok, midőn a magyar történelemnek mellette csupán 3 óra jut (1941—42. tanév!)

Óriásiak itt még a fejlődés, haladás távlatai! Láthatunk szép eredményeket, biztató jelenségeket is, végső eredményként azonban le kell vonnunk: nincs még itt az a nemzedék, mely az új szellem beteljesítője, megvalósítója lesz. De közvetlen közelünkben várakozik már!

* *

7—8 éves pöttömnyi kis emberke szemébe nézek: talán nekik adatott a győzelem koronája! Hiszen mi is haladunk, az úttörők nehéz munkájában résztveszünk mi is, de azért bennünk még túlsok a kivetni való. Ide tisztább, szentebb érzésekkel kell állni, olyanokkal, amilyenek — ezt hiszem — a tieid lesznek kicsi Ferkó!

Vizi László bmh.

A Műegyetem budapesti tanévnyitóján a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki kart dr. Tárczy-Hornoch Antal egyetemi ny. r. tanár e. i. dékán képviselte.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Balekvizsgák.

Szeptember derekán vagyunk. Az augusztusban oly komolynak tűnő soproni utcákon egyre több diákot látni. Színt, vidámságot varázsolnak a városba, a komor házak vidáman verik vissza hangos, eleven szavukat. Mikor már úgyszólván minden iskola kaput nyitott lakóinak, a mi Alma Materünkbe is megérkeztek az első fecskék. Megjöttek a balekok.

A másodévesek csoportosan végzik a hagyományos balekfogadást a pályaudvarokon. Jobbrabalra hallani nevetve elmondott történeteket a balekság megjártatásáról.

Maga a balekság félénken ismerkedik a nagy egyetemi épületekkel, nézi a teleaggatott hirdetőtáblákat, lakást keres és ismerkedik a várossal. Sok dolguk van ilyenkor az elsőéveseknek. Jegyzeteket venni, körzőkészletet, rajzeszközöket beszerezni és még ki tudná mindet felsorolni. Még az este sem szabad: át ell esniük a balekvizsgán.

Az Ifjúsági Kör egyik emeleti szobájában várakoznak a balekok. A szomszéd teremben, kettős ajtók mögött, már javában folyik a vizsga. Ép most jön ki gyanús gyorsasággal az egyik vizsgázó balek. Szörnyen panaszkodik a vizsga ezer nehézségére és főleg arra, hogy nem látott odabenn semmit.

Hát persze, hogy nem láttál buli, — mondja becézve az egyik Firma, — hiszen az isteni fényben tündöklő Firmáid ülnek ott és elvakított a nagy fény. De miért küldtek ki? Mit nem tudtál?

Nem tudtam, hogy kik voltak a harcéták.

Hát ez nagy hiba volt, nem csodálom, hogy kikergettek. Ezt mindenkinek illik tudni, aki a mi közösségünkbe akar lépni. A harcéták voltak azok a főiskolások, akik 1938-ban szabadcsapatot alakítva, elvonultak a Felvidékre. Ezt jól jegyezd meg és legközelebb tudd ott benn!

Mi is belépünk a vizsgaterembe, hogy közelről lássuk a balekvizsgák lefolyását. Kopogás. Jön a soron következő balek. Még köszönni sem ér rá, a szénégetők, azaz másodévesek viharos fujjolásban törnek ki. Elfelejtette, hogy ballábbal kell belépni. Nem is szűnik a moraj, míg künn nincs az ajtón.

Most már ügyesebb balek próbálkozik. Bal lábbal lép be, a köszöntést sem hagyja el és illedelmesen be is mutatkozik. Egy pisszenés sem hallatszik a teremben, a Firmák meg vannak elégedve. Az elnök hangja hallatszik:

Jöjjön csak közelebb!

A balek az elnöki asztal elé járul, megcsókolja a selmeci szent követ és feszes vigyázzban várja a kérdéseket. Az elnök megkérdezi, honnan jött. Izes erdélyi szójárással felel a balek:

Én Háromszékből.

Igen? Hát ennek örülünk. Akkor bizonyára tud valami jóízű székely góbétörténetet a szórakoztatásunkra. De ne legyen akármilyen és főleg ne legyen, amit már hallottunk!

Belekezd a székely fiú az adomába. Köröskörül csillogni kezdenek a szemek. Már nem vagyunk balekvizsgán, ott ülünk mindnyájan egy kicsiny, faragott székelykapu tövében és gyönyörködve hallgatjuk a drága székely szót. Templomi csendben fejezi be a történetet, utána azonban zajos lesz a terem a megelégedettségtől. Egyik öreg Firma azt indítványozza a vizsgáztató bizottságnak, engedjük át a vizsgán a balekot, mivel használhatónak és talpraesettnek mutatkozott. Még néhány kérdés és az elnök kezet fog az ügyes székely fiúval, jeléül annak, hogy az Ifjúsági Körbe felveszi. Aztán néhány komoly, férfias szót intéz még hozzá: igyekezzék becsületes, munkás tagjává válni Körünknek.

A következőn munkatáboros jelvény ékeskedik. Persze ráterelődik erre is a szó. Hol volt a nyáron? Hosszasan beszámol az egyik erdélyi szórvány-magyarság lakta vidéken töltött nyaráról, élményeiről és tapasztalatairól.

Alig hagyja el a termet az egyik balek, máris újabb kopogtat az ajtón. Nagyon megszaporodtunk az idén, egyszerre kétszázzal lettünk többen! A kopogásra kórusban hangzik a válasz: „Bujjon be!"

Új balek lép be. Átesik a szabályos formaságokon és bár nem tévesztett el semmit, mégis egy kis lámpalázzal vár az elnök kérdéseire. A kérdések jelen esetben főleg az érettségire vonatkoznak. Mikor, hol és hány tojásért szerezte az érettségit? Ha tiltakozik, azonnal bebizonyítják neki, hogy még a legkedvesebb tantárgyából sem tud semmit. Mert villámgyors kérdések röpködnek egymás után és gyorsan kell válaszolni. De ez még nem elég. Folyton szem előtt kell tartani a VI. balekparancsolatot. „Balek ne légy konfidens!!!!!!" Nem csoda, ha a szenvedő alanynak néha megreszket a lába. Az ilyesmire azonban vizsga szemek ügyelnek. Máris megkérdezi az egyik Firma:

Mondja, maga zenész?

— Nem, — hangzik a felelet.

Hát akkor miért citerázik? Biztosan idegba-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jos. Kérem az elnök urat, utasítsa a körünkben lévő orvos úrhoz kivizsgálás céljából, mert az a célunk, hogy csak egészséges embereket vegyünk fel.

És a balek megy hátra, a terem végében lévő „orvosi rendelőbe." A fehérköpenyes „doktor úr" lelkiismeretesen megvizsgálja, meghallgatja a szívzörejeket, mindenre van egy-két megjegyzése, persze szaknyelven. Végén az ilyen esetben döntő térdreflex-vizsgálat következik. Mikor már eleget kalapált a balek térdén, elszörnyedve állapítja meg, hogy az idegbetegség komoly: brachiopoda inartikulata. Bár a beteg eléggé elhanyagolta a bajt, a mellékelt recepten írt ditrigonális trapezoéderes tabletták még segíthetnek. Ezért másnap reggel saját érdekében első dolga legyen elmenni a Kék Golyó patikába és beszerezni az idegcsillapítót.

Az elnök is lelkére köti, hogy ne hanyagolja el a bajt, hiszen még egészen fiatal, kár volna érte. Holnap, ha jobban érzi magát, újra megpróbálhatja a balekvizsgát.

A következő első szavain hallani, hogy felvidéki, palócországbéli. Ki is derül a továbbiak folyamán, hogy Rozsnyóról jött Sopronba. Hát bizony jól kikérdezik szülőföldjéről, mert a negyedéves bányászok tavaly Rozsnyón töltöttek egy szép hetet a tanulmányút keretében. Megfelel mindenre becsületesen, de azt nem tudja, hogy mi az a rozsnyói szagos mise. Az egyik Firma azután kiokosítja, hogy a vasárnap délelőtti sörözést hívják így.

Az elnök egy hangszert emel fel az asztalról és a „jelölt" kezébe nyomja azzal, hogy mondja meg, mi az.

A balek úgy látszik nem hallott még erről a fontos hangszerről, mert gondolkodás nélkül vágja rá, hogy kereplő. Ki is tessékelik hamarosan. Kinn aztán a balekcsősz felvilágosítja, hogy az gőzhegedű. Hasonlóan sok baj van a kardokkal is. Az erdész és bányász kardot sikerül még megkülönböztetni egymástól, de a kohászkardot, azaz a bugylibicskát még a kohász balekok sem merik kardnak titulálni.

Így folynak le az idén, rendkívüli viszonyok között, de régi, töretlen szellemben a hagyományos balekvizsgák. Talán kissé több szó esik a mindent átfűtő, néha sziporkázó humor mellett a komoly, mai problémákról, a szociális kérdésekről, hivatástudatról, a magyarságról, multunkról és jövőnkről, nemzeti értékeinkről és nagyjainkról. De mindenki megnyugvással könyveli el, hogy jó munkát végeztünk, sok érdekes dolgot figyelhettünk meg és apránkint bár, de sokat, sokat tanulhatunk azon a pár órán, melyet az ország minden tájáról idekerült elsőéves bajtársaink megismerésével töltöttünk.

Suppán György, balekcsősz.

Jézuska, hol vagy?

Irta: **Polgáry Sándor.**

Misére mentem, — ritka alkalom
Mióta mindentől elszakadtam.
Álltunk ünneplő ruhában
Köznapi lélekkel, néma rajban.
Mellettem valaki előrefurakodott
(„Uram, látod, ma is itt vagyok
Nem úgy, mint a többiek!")
Valakinek a lábára léptek
Mások unottan nézgelődtek
Szóval, unatkozott a tömeg.

Előttem állt egy anya éppen,
Gyárimunkásnő lehetett
A karján tartott óva, szépen
Egy édes csöppnyi gyereket.
A kicsikének szokatlan volt
Körőskörül a sok arany
Egyszer megszólalt: „Anyukám
A Jézuska itt merre van?"
Riadtan pisszent rá az anyja:
„Csitt, kisfiam, most jó maradj!"
De a kicsike csak nevetgélt
Jézus, Jézuska, merre vagy?

Száz fej moccant a hangos szóra
Száz szemből szállt a „csendesen"
A kis babácska szomorú lett:
„Jézuska nincs semerre sem!"
Az oltárnál most visszanézett
És odamosolygott a pap
A színes ablakon beöntött
Egy fényfolyót a drága nap
A szentek körül kiderültek,
Az orgona halkabbra vált
Mosolygott minden, kacagás lett
Az előbbi nagy némaság.

Szemmel kacagtak, mosolyogtak
Fáradt nénik és bácsikák
Nézték a Jézus keresőjét,
A munkásasszony kisfiát,
A kisgyerek is kacarászott
Boldogan, csendben: „itt vagyok"
Jézuska, fogj meg! S az unalom
Hívő imába átcsapott
A nap beszórta lágy arannyal
A Jézust hívó gyereket
És akit hívott, valahol fenn
Egész biztosan nevetett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Katonáink — Leventéink!

„Ne bántsd a magyart!"
Zrínyi.

Tábori posta sz. 220/80.

Mélyen tisztelt Százados Úr!

Alázatosan jelentem, hogy a kapott parancsot végrehajtottam! Édesanyám már nem sír annyit, kis Hugaimra vigyázok, Öcsémet tanulásban ösztökélem. A család hangulata javul, már Ők is tudnak nagyon büszkék lenni, hogy Százados Úr ott kint több mint 3 ezer km távolságban érettünk harcol, őszülő fejjel, de acélos, fiatal akarással, ott, ahol azelőtt tényleg fiatalon, 1915-ben már járt.

Egyben jelentem, hogy dolgozom én is, amennyit tudok s ha hazajössz Húsvétkor, kihallgatásnál jelentem majd: Százados úr minden rendben itthon; itt a kis család épségben, s büszke boldogsággal felvált az őrhelyen — Fiad.

„Faki" jeligére: (tábori posta sz. 253-at küldtünk már kedves firmám részére „Bástyánk"-at, nem tudom, megkaptad-e? Üzenem az összes Ismerősöd nevében (Neked itt aztán van ilyen elég), hogy sokat gondolnak Rád, a fiúk nevében pedig biztosítlak, hogy tudjuk kötelességünket, amivel Hazánknak, Alma Materünknek, fronton levő Firmáinknak itt Sopronban tartozunk. Jó szerencsét!

Dezső Bácsi! Tábori postaszám?) Nagyon hiányzik Egyéniséged kedves Bátyám, különösen a balekvizsgákról. Tagló is megérzi. Rég hallottunk Rólad? Sebesülésed hál' Istennek, nem olyan súlyos úgy-e. Jobbulást. Üdv az Erdésznek!

Fronton levő főiskolások Hozzátartozóit kérjük, hogy kedves bajtársaink tábori postaszámát minél előbb megadni szíveskedjenek. Bástyánk-at akarjuk eljuttatni Részükre.

* *

Új leventeév kezdetén vagyunk. Most, az elinduláskor, büszkén tekintünk vissza az elmult évre. Úgy érezzük: kemény, becsületes és eredményes leventemunkát végeztünk, amelyet előljáróink többszörös elismerése is igazol. Most még többet, még komolyabban akarunk dolgozni. Erőt ad az, hogy előljáróink a legnagyobb jóindulattal viseltetnek irántunk. Erre az évre még jobban a kezünkbe adták a kiképzés irányítását és vezetését.

* *

A műegyetemi leventeifjúság küldöttsége a napokban tisztelgő látogatást tett vitéz nemes Gyetvay Károly ezredes úr, kho. leventeparancsnoknál s megköszönte irántunk tanusított eddigi jóindulatát. Kérte, hogy — bár magasabb beosztást nyervén, részben elkerül tőlünk — maradjon meg továbbra is a soproni műegyetemi ifjúság melegszívű barátjának. Ezredes úr, további munkájához tisztelettel kívánunk valamennyien: Jó szerencsét!

* *

A műegyetemi leventemunka október 5-én indul meg 3 csapatban. Külön leventecsapatot alkot az I., II. és a III—IV. évfolyam. A csapatok parancsnokai főoktatók lesznek, ők azonban — a kho. leventeparancsnok úr személyes utasítására — jóformán csak felügyeletet gyakorolnak. Önálló munkánk tehát biztosítva van, annál is inkább, mert az összes szakasz- és rajparancsnokok közülünk kerülnek ki. A hadtest leventeparancsnok úr számunkra külön kiképzési utasítást ad ki, mely lényegileg a nyári háromhetes csapatparancsnoki tanfolyamok anyagával fog megegyezni.

Új feladatok előtt állunk. Rengeteg elfoglaltságot jelentő tanulmányaink mellett is tudunk elég időt szakítani a becsületes magyar leventemunkára. Előre hát, fiúk — mindannyian — a legmagasabb leventeképesítés, a „H" próba felé! Jövőre mindannyiunk mellén ott kell csillognia a próbajelvénynek!

* *

A mult év végén, önkéntes elhatározásból, a II. éves erdészek egy szakasza és néhány IV. éves állotta ki a „H" próbát. Ez a meglehetősen nagy szellemi és fizikai igénybevételt jelentő vizsga, melyben haditornától kezdve elsősegélyen, térképészeten, csatárelőképzésen stb. keresztül a nemzetvédelmi ismeretekig összesen 9 próbapont veszi igénybe a leventét, a leventemunkát fejezi be s ad tulajdonképpen „képesítést" a legszebb leventemunkára: a honvédszolgálatra.

A próba eredménye egyébként a következő volt: a 41 próbázó közül kíváló képesítést nyert 6, jó képesítést 29, megfelelőt 6 levente.

Szebb jövőt!

* *

Pröhle Jenő tanár úr egy éven át tanítómesterünk volt. Ő vezette körülöttünk és bennünk forrongó nagy kérdések megbeszélését vitaüléseinken. Minden látó ember észreveheti, hogy a mai időkben egyre inkább csak azok az emberek hatnak a többiekre, akiknek egész élete szavaik mögött áll igazolásul. Ő ilyen ember, s ezért maradnak örökre belénkvésődve az együttöltött órák élményei. Ezért érezzük nagyon a megunkénak ezt a címzés szerint nem, de lélek szerint nekünk is szóló levelet.

* *

Oroszország, 1942., a mohácsi vész évfordulóján.

„Ez a harc a mienk!"

Deákkúti Cserkészek!

Ez évi munkátokat hazánk nagyon súlyos külső és belső viszonyai között kezditek meg. A hiba éppen az volna, ha cserkészlelketeket any-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nyira elnyomnák a megpróbáltatások, hogy nem is akarnátok belevágni a Rátok váró küzdelembe. Bízom Bennetek: a súlyok alatt is így ver szívetek: Csak azért is!

Kötelességet teljesíteni! Mikor megnehezült helyzetben talán lazább a kötelességek számonkérése, mondd magadban: Csináljon bárki bármit, az én, pontosan az én munkám legyen olyan szilárd pont, amire építeni lehet. Ne feledd: Az inyednek talán szokatlan, rosszabb minőségű ebédet **zúgolódás nélkül** elfogyasztani épp oly kötelességed, mint leckédet megtanulni és testedet felkészíteni, hogy lelkileg frissen viselhesd a testi fáradalmakat.

Kötelességet keresni! Ezer apróságra, amiben hasznos lehetsz hozzátartozóidnak, senki sem hívhatja fel a figyelmedet. Szemedet és eszedet élesítsd, hogy a korodhoz és erődhöz mért feladatokat felfedezd és lelkedet állandóan tartsd készenlétben, hogy azokat vállalhasd.

A háború véradóját csapatunk is megfizette.

Bölecz József, m. kir. tüzérhadnagy, csapatunk volt tagja, három évig őrsvezetője, messze Oroszországban, a Don partján hősi halált halt. A n. u.-i hősi temetőben egyszerű fakeresztes sírjára mezei virágból tettem csokrot a Deákkúti cserkészek nevében. Mint egyik ütegünk parancsnoka, a legsúlyosabb helyzetben is vidáman végezte feladatát, amíg augusztus 5-én éjfélkor az ellenséges repülő bombája ki nem oltotta honvédségünk első vonalában utolsó percig éberen őrködő tudatát. Előljárói tiszti lovagkereszttel való kitüntetésre terjesztették fel. Példája szemünk előtt: teljesítsük kötelességünket, ahogyan ő, mint cserkész és mint honvéd: mindig jó kedvvel, jutalmat nem váró természetességgel, mint aki másképpen cselekedni nem tud. **Ezzel állunk bosszút haláláért** ellenségeinken és **ezzel** állítunk aranybetűknél fényesebb emléket hősi halott cserkésztestvérünknek.

Ezt üzeni Nektek és nagyon jó munkát kíván

parancsnokotok.

Szerkesztői üzenetek:

Előfizetőinknek. Mécs Endre, lapunk eddigi szerkesztője, családi okokból eltávozott Sopronból s így tisztségéről lemondott. Helyét az elnöki tanács megbízásából vitéz Sebők László emh. vette át, akit az 500 főiskolás által választott s akaratukat képviselő szerkesztőbizottság a jövőben is támogat. Folyóiratunk nem egyének lapja, hanem mint címlapunk is hirdeti, egységes közösség, összefogás hirdetője, és vitéz Sebők épúgy együttes munkát, vállvetve dolgozást akar, mint ahogy az a multban volt.

* *

Balekfogadás volt szeptember elején, s az éhes szénégetők nagyon türelmetlenkedtek a vonatkésés miatt. Végül is csak begördült a szerelvény, s aki még sohasem látott, csak hallott balekról, az is ráismert volna mindre. Hármat ütöttek a szénégetők egy csapásra s vezették a balekokat a „szállásuk"-ra. Élvezték a helyzetet a másodévesek, mosolyogtak a firmák, utána fordultak a menetnek a járókelők és még a „szenvedő" alanyok, szegény balekok is derüsen néztek az elkövetkező félóra, esetleg egy-két óra elé. Mert szenvedésük időtartama attól függ, mikor kell a szénégetőknek vacsorázni menniük.

Egyetlen egy valaki akadt, aki megütközött a meneten: „Ezeknek még most is van kedvük, menjenek a kórházba, ott majd látnak szenvedőket!" Többen is hallottuk ezt a kijelentést, mert a valaki ismerőseit is ezzel fogadta, s míg láttuk, háromszor állott meg beszélgetni, hogy a „szörnyűséget" megtárgyalja.

Neki akarunk választ adni.

Ha valakinek van baja, úgy nekünk több van a kettőnél. Kevés egyetemista van, aki a legjobb beosztással sem tud megszabadulni az anyagi gondoktól. Ha ennek ellenére tud jókedvű lenni, az csak önuralmára és csüggedhetetlenségére mutat.

A komoly idők nem a jókedv levetését jelentik, mert tudatában vagyunk mi is mindnyájan annak, ami a nagyvilágban történik, a mi főiskolás bajtársaink is Oroszországban küzdenek az új Európáért. Aki újságot olvas, az tudja azt is, hogy a fronton küzdő katonákat nem sirató asszonyok látogatják, hanem színészek, a legjobb komikusok, hogy feledtessék a hősökkel a harcok fáradalmait s erőt adjanak, lelkierőt továbbra is a gigászi küzdelemhez.

A fogalmakat kell tisztáznunk. Mert aki a komoly embert olyannak képzeli, aki sohasem nevet, az téved. Akit ő elképzel, az morózus, és valószínű, hogy a mellett nem is komoly.

Mécs László költőnk írja szépen egyik költeményében:

„Szép a vidámság, tavasz-jókedv,
szép a virágos tavasz-álom,
ha valaki vigyázva virraszt
és féket tart szeretet-szálon . . ."

A féktartásról mi gondoskodtunk legjobb tudásunk szerint. Aki pedig Körünkből túl lép a megengedett határon, azt mi magunk vetjük ki magunk közül.

A balekfogadás azonban nem volt túlzás!

Kutyatej a. Csimbók.

* *

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kedves Nagyságos Asszony!

Megkaptam kedves levelét, amit hozzám intézni szíves volt. Azt írja, hogy válaszoljak arra a kérdésre, hogyan vélekedik a mostani fiatalember jövendőbelijéről, mi az elképzelése, ideálja?

Én csak az erdészek nevében beszélhetek, lelkiismeretesen végig kérdeztem egy csomó komoly firmát, egy pár balekot, és a sok feleletből, amiket könnyű volt közös nevezőre hozni, mert közel ugyanazok voltak, most csak a végső tanuságokat vonhatom le.

Először is, mi, akár el tetszik hinni, kedves Nagyságos Asszony, akár nem, mi nem szeretjük az u. n. „modern" lányokat, akik minden egyéniség nélkül szabvány szépségek: szemöldök kitépve, két vékony vonal, az arc szigorúan rózsaszínre, esetleg enyhén kreolárnyalatra festve, a száj csak egy piros festékfolt, körmök pirosra lakkozottak, Gréta-Garbói mosoly, Marlene-Dietrich sex-appeal szalmaszínre fakított haj. A fiatalember az ilyen lánynak legfeljebb udvarol, táncol vele, csókolódzik, na de aztán feleségül venni ilyen kozmetika-csodát vagy sport-ladyt, brr, arról szó sem lehet!

A férfi a természetességet szereti, ami a külsőt illeti, az Istentől kapott arcszínt, hajat, nos és legfeljebb összenő a szemöldök, csak érdekesebb és szebb lesz! Sportoljon az ifjú hölgy, mozgása legyen természetes, rugalmas, fiatalos, de semmiesetre se fogyassza magát, s centivel mérje derekát.

Nem kell éppen szépségnek lenni, inkább legyen egészséges, vidám teremtés, akkor már szép is! De a jókedve ne legyen erőltetett, hanem lélekből jövő természetesség. Nekünk speciális erdész-feleség kell, aki szeresse a természetet, az egyszerű, szegény embereket, legyen mélységes szociális érzéke. Ne csak feleség legyen, hanem élettárs is. Természetesen jó gazdasszony, valahogy mi mindig egy kissé az Édesanyánkat keressük a jövő élettársban. Aki előtt, mint kis gyermekkorunkban, Anyánk előtt ne legyen titkunk, s levehessük azt az álarcot, amit tudatosan vagy öntudatlanul is az emberek előtt viselünk. Egy kicsit kényeztessen is, mikor fáradtan hazajövünk munkánkból, Ő jelentse a meleg családi fészket, a békességet, s nyugalmat, ahonnan újult erővel indulhatunk az életküzdelembe.

Nagyságos Asszonyom! A mi életideálunk a családanya, igenis, az otthonülő, gyermeket dajkáló, mosolyt, szeretetet sugárzó édesanya. Mi nem akarunk férfi-zsarnokságot otthonunkban, a mi fogalmaink szerint a feleség teljesen egyenrangú férjével, sőt éppen anyaságával kerül a férfi fölé.

De mi azt szeretnők, hogy feleségünk gondolatait nemcsak a tűzhely, főzés, családi gondok kössék teljesen le, neki olvasottnak, műveltnek kell lenni. S még egy, talán a legfontosabb. Mi mérnökök az életet reálisan nézzük, a házasságot is, de tudjuk, hogy az anyagon, a testen, a tapasztalati világon felül ott a lélek, a hit, a láthatatlan világ, s nagyon fontos, hogy a lelki összhang, harmónia is meglegyen. Mert a lángoló szerelem elmulik, elhalkul, s az asszony úgy szeretetheti meg magát mindvégig, ha lelkileg finom, szellemileg művelt, szeretet sugárzó marad és házasságukban a lelki harmóniát megtartja.

Mély tisztelettel:

v. S. L.

* *

„Tempus" jeligére: Abban igazat kell adnunk Magának, kedves kisleány, hogy I. éves korban nem való még tempust kivarrni. De hogy egy harmad-negyed éves firma szemében legalább annyit ér, mint a jeggyűrű, arra számtalan példát hozhatnánk fel. A „Tempus" elsősorban a fiút kötelezi természetesen, de úgy érezzük, a leányt is majdnem annyira. Ma már nem szokás szakestélyen bejelenteni a letemporálást.

Többeknek: A balek-bál a mai időknek megfelelően, egyszerűséggel és komolysággal, valószínűleg november elején lesz.

Szigorlatok eredményei. Az 1942. szeptemberben 15-én megtartott bánya-, kohó- és erdőmérnöki első szigorlat eredményei: Jelentkezett 17 bányamérnökhallgató. Jelesen megfelelt 1, jól megfelelt 5, megfelelt 6. Jelentkezett 14 kohómérnökhallgató. Jelesen megfelelt 5, jól megfelelt 4, megfelelt 2. Jelentkezett 46 erdőmérnökhallgató. Kitűnően megfelelt 2, jelesen megfelelt 10, jól megfelelt 10, megfelelt 6.

Az 1942—43. tanév első félévében a hallgatóság a következő adatok szerint részesült tandíjkedvezményben: teljes 29 bmh, 19 kmh, 55 emh, összesen 103; 75 százalékos: 20 bmh, — kmh, 36 emh, összesen 56; 50 százalékos: 19 bmh, 39 kmh, 104 emh, összesen 162; 25 százalékos: 14 bmh, 5 kmh, 13 emh, összesen 32; egészet fizet: 34 bmh, 24 kmh, 86 emh, összesen 144. Összes hallgató: 497.

Selmeci hagyományokhoz híven temettük el Halvax Károly kmh. bajtársunkat. A gyászszalamander utáni koporsó mögött az egyetemi tanári kar is majdnem tejles létszámmal otthaladt. Emelkedett gyászszakestély volt a temetés után.

Szeptember 26-i tanévnyitón Budapesten az Ifjúsági Kör és „Bástyánk" képviseletében az elnök, alelnök, titkár és 6 díszőr vett részt.

Husz kedves főiskolás bajtársunkkal meglátogatta a „Bástyánk" szerk. bizottsága az egyik soproni hadikórházat. Itt műsoros délutánt rendezett sebesült katonáinknak. Komoly és vidám előadások, elbeszélések, adomák, katona-nóták, magyar dalok, főiskolás zenekar kíséretével váltakoztak a műsoron. A meleg hangulatú est végén a „Bástyánk" számait adtuk át sebesültjeinknek.

Ruzsinszky: „Tempus" c., főiskolás életünk egyik legszebb regénye korlátolt számban kapható kiadóhivatalunkban. (Fél 1—fél 2 között.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Útmutató

Móricz Zsigmond.

Olyan csendben, olyan észrevétlenül hagyott itt minket, szinte el sem akarjuk hinni, hogy már nincsen közöttünk. Elképzelhetetlen arra gondolni is, hogy az a mindig mosolygós és annyira fiatalosan csillogó szeme örökre lecsukódott. Nehéz és szomorú lesz ezentúl mult időben beszélni róla, aki eleven, mindig új és mindig más, de mindig jellegzetesen Móricz Zsigmond-i szellemével kifejezetten a mienk, az ifjúságé volt.

Örökségképpen itthagyta írásait: önmagát. Utolsó csepp véréig író volt. Lelkének állandó hullámzásából születtek szebbnél-szebb művei. Erdély, Légy jó mindhalálig, Boldog ember, a legnagyobb magyar alkotások közé sorozhatók. Igazi parasztíró volt. Szókimondó őszintesége volt főjellemzője. Az Életem regénye világos példája nyilt, természetes jellemének. Nem hallgatta el a hibáit sem, nem bújt semmiféle írói álarc mögé. Talán ennek köszönheti, hogy annyira sokat foglalkoztak vele.

Munkás szellem volt. Vezére volt irodalmunknak, tagja annak a nagy triónak, melynek másik két alakja Ady és Szabó Dezső. Foglalkozott minden problémánkkal, különösen pedig a parasztok sorsával. Megbecsülhetetlen érdemeket szerzett a népfőiskolák megszervezésében és továbbfejlesztésében.

Kimondhatatlan fájdalmat jelent számunkra, hogy már nem vagy közötünk Móricz Zsigmond. De szellemed, a magyarságért, a parasztokért, értünk magyar ifjúságért oly fáradhatatlanul dobogó szíved soha-soha nem fog meghalni. Nem lehet, nem szabad és nem tudunk Téged elfelejteni. Annyira a mienk voltál Móricz Zsigmond. A Te forró szereteted, fajtádhoz való kitartó ragaszkodásod példát fog mutatni mindig nekünk, kiknek az általad kijelölt feladatokat keresztül kell vinnünk.

Hosszú fáradságos munkád után megpihentél. Arra kérünk most Téged, hogy lelkeddel maradj velünk továbbra is. A Te szerető, irányító szellemedre olyan szükségünk van ezután is, éppen most ezekben a nehéz, forrongó időkben. Most tulajdonképpen nagy szavakat kellene használnunk, azokat az általános közhelyeket, melyeket ilyen alkalmakkor oly sűrűn olvashatunk. De mi ne használjunk ilyen nagy szavakat, márcsak azért sem, mert mi nem akarunk elbúcsúzni Tőled; mi továbbra is Veled akarunk és fogunk maradni, Veled, aki minket annyira szívedből szerettél és fiatalos lendülettel irányítottál.

Csulak Ervin emh.

A „Bányászati és Kohászati Lapok" szeptemben 15-i száma magyar szempontból érdekes és nagyon fontos bejelentést tartalmaz. **Dr. Tárczy-Hornoch Antal,** aki különben egyike a legnevesebb kortörténeti kutatóknak a 368. sz. választmányi ülésen fölszólalásában megállapította, hogy a nyugati népek keletről kapták bányaművelési tudásukat. Az eddigi állásponttal szemben ez annyit jelent, hogy mi magyarok már magunkkal hoztuk bányaművelésünk alaptudását és mi adtuk át más népeknek. Bizonyítja ezt az a tény is, — mint ezt dr. Quiring német kutató művében kifejti —, hogy a magyarok 10 éven át művelték 955 után az augsburgi bányákat. Nem lenne érdektelen, ha dr. Tárczy-Hornoch egyetemünk dékánja, hosszabb cikkben tenné közismertté ezt a mi szempontunkból oly fontos megállapitást.

* *

Dr. Vajk Raul hosszú cikkben foglalkozik a nehézségmérő és a torziós inga alkalmazásával a geofizikai mérésekben. Részletesen beszél a nehézségmérő- (graviméter) műszerről, annak fejlődéséről, s különféle változatairól. Rámutat e műszer nagy elterjedésére, s megállapítja, hogy fontos az eddigi tapasztalatok lerögzítése és felhasználása, mert így állapítható meg, hogy mikor ajánlatos nehézségmérőt s mikor torziós ingát használni. Az első közleményben a gáztartós és mechanikus nehézségmérőkkel foglalkozik, majd rátér az Eötvös-féle torziós inga tárgyalására. Az ábrákkal, képletekkel, példákkal is megmagyarázott, kiváló cikk folytatását érdeklődéssel várjuk.

K. L.

* *

Hungária. 1942. szept. 15. száma:

Érdekes cikkben számol be a Viareggióban megtartott III. olasz-magyar főiskolai találkozóról. A megbeszélések tárgya a korporativ rendszer és annak megvalósitása, valamint a szociális és gazdasági törvényhozás kérdései voltak. A lap kiemeli, hogy az olasz egyetemi ifjúsági szervezet kezében van az állam jövendő vezetőrétegének nevelése, az elkövetkező kor kultúrális, politikai, sőt külpolitikai elgondolásainak kísérleti próbálkozásai, amihez a fascista kormány teljes erkölcsi és óriási anyagi támogatást nyujt. Ez a támogatás évi 30 millió líra, ami 200 ezer tagnál fejenként évi 150 lirát, vagyis kb. 34 pengőt tesz ki. Ez még csak a szervezetek költségvetése és független, mind az ösztöndíjaktól, mind az egyetemi tandíjkedvezményektől.

H. Gy.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók
Ifjúsági Köre havi folyóirata.

Felelős szerkesztő és kiadó:
Kardos Árpád.

Második évfolyam – Tizenegyedik szám – November.

1942.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖK-HALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC-UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTA-FIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: „BÁSTYÁNK" SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Tartalom.

	Oldal
Dr. Tárczy Hornoch Antal: Dékáni beszámoló	1
Komornoky László: Egy esztendő	3
Köszönjük	4
Gacs János: A forradalomtól Trianonig	5
Podányi Tibor: Isten veletek...	7
Madas András: Ahogy én láttam	8
Faller Jenő: Feledésbe ment selmeci diákszokások	10
Csaba József: Németh László mellett	13
Benedek Attila: Halálos szerelem	14
A Magyar Művelődés Háza	16
Katonáink — Leventéink	17
Kárpátaljai tapasztalataim	19
Így történt	20
Sümeghy József: Móricz Zsigmond irodalmi est Sopronban	21
Testedzés	22
Útmutató	24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radírok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

Dékáni székfoglaló.

Irta: **Dr. Tárczy Hornoch Antal** egyetemi ny. r. tanár, e. i. dékán.

Napjainkban nagyon divatba jött az őskutatás kapcsán a levéltárak és könyvtárak bujása, a történelem fokozott megbecsülése. Nem leszek ezért korszerűtlen, ha székfoglalómban a magyar bányászat multja felé fordulok, s néhány kérdést itt kiragadok belőle.

Önkéntelenül adódik az első kérdés, értett-e a honfoglaló magyarság a bányászathoz, vagy nem, illetve, hogy hol sajátította el e munkakört. A régebbi szakirodalom szinte egyöntetűen azt vallja, hogy a magyarság a bányászatot csak az újabb korban tanulta el a nyugatról bevándorolt főképp német bányászoktól. Horváth Géza 1896-ban egyenesen azt írja,[1] hogy a magyarság sohasem volt bányász nép, s lényegileg hasonlóval kezdi ugyanabban az évben a selmeci bányászati és erdészeti akadémia történetét Pauer is.[1a] Félreértések elkerülése céljából ki kell jelentenem, hogy nem lenne semmi szégyelni való azon, ha ez valóban így állna, hiszen alkotmányunk szervezete is csak itt épült ki, mégis egészen sajátos és magyar, viszont tőlünk is tanultak szomszédaink pl. a hadviselés terén.

Azonban nem egy történeti tény másra mutat.

Méltassuk figyelemre a honfoglaláskori magyar leleteket. A lószerszámok fémrészei, a sisakok, kardmarkolatok, különösen azok szép ezüst interziái, s az egyéb aranyleletek oly fejlett ötvösmunkára vallanak, amelynek eredete kell, hogy a honfoglalásnál jóval régebb időre nyuljon vissza. Nem is igen vitás, hogy honfoglaló őseink az ötvösmesterséget űzték.[2] De vajjon a szomszéd népektől vették-e az aranyat és ezüstöt, amikor hazájuk nemcsak itt, hanem pl. a Kaukázus északi tövében is nemes fémekben gazdag volt? Az arany és ezüst mindig kívánatos fémnek számított, a multban talán inkább, mint napjainkban. Jelenléte akaratlanul is a bányászat kifejlődéséhez vezetett, mint pl. az Óvilágtól függetlenül Amerikában is.

Érdekes egyébként, hogy hol találjuk a bányászat legrégibb nyomait az Óvilágban is: szintén akkoriban aranyban és ezüstben gazdag helyen: a Kaukázus északi lejtőjén. Quiring német professzor egy nemrégiben megjelent tanulmányában[3] beható vizsgálatok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a germán törzsek a bányászatot az eddigi felfogástól eltérően nem nyugatról kapták, hanem ezt köztük egy keleti, a Kaukázus északi lejtőjéről származó nép terjesztette el a Kr. e. második évezred táján. A bányászat egyik bölcsőjét tehát az Óvilágban, a Kaukázus környékén kell keresnünk.

Ne feledjük itt el, hogy történetírásunk tanusága szerint a Kaukázus északi lejtője körülbelül egy évszázadon keresztül a magyarságnak hazája is volt. S bár ez sok évszázaddal későbbre esett, az időbeli eltolódás inkább csak azt jelentette, hogy a bányászat technikája ott ezalatt tovább fejlődhetett. Legyen szabad itt még arra is reámutatnom, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent Magyar Etymológiai Szótár szerint az arany és ezüst szavak nyelvünk ősi szókincséhez tartoznak, s rokonai a testvér nyelvekben szintén megtalálhatók. Sőt vannak sokan a nyelvészek között, akik azt állítják, hogy az ezüst a kaukázusi eredetű oszét szóból származik[4] S végül a hitelességében egyre növekvő Anonymus krónikája[5] a magyarok őshazájáról. Scythiáról azt írja, hogy ott az aranynak és ezüstnek „bőve" volt.

Eddig még csak azt állapítottuk meg, hogy a magyarság bejövetele előtt huzamosabb időn keresztül aranyban és ezüstben gazdag területeken lakott, továbbá, hogy ezeken a vidékeken a bányászatot már jóval előtte ismerték, és végül, hogy a magyar ötvösművészet a honfoglalásig már igen nagy fejlettséget ért el. Mindez azonban csak valószínűsíti, de még nem bizonyítja, hogy a honfoglaló magyarság a bányászathoz értett. Van azonban közvetlen bizonyítékunk is.

Wenzel Gusztáv, a budapesti egyetem néhai hírneves tanára már 1880-ban kiemelte, sajnos, kevés figyelemre méltatott nagyértékű könyvében,[6] hogy Balbinus Bohuszláv cseh krónikája rendkívül érdekes és igen fontos adatot tartalmaz a honfoglaló magyarok bányászati felkészültségéről. E krónika tudósítása szerint a magyarok 953-ban, mint a morvák szövetségesei, a Kuttenberg környéki cseh ezüst bányavidékét eloglalták és

[1] Természettudományi Közlöny, 1896. év, 524. old.

[1a] A selmecbányai magyar királyi Bányászati és Erdészeti Akadémia története. 1896

[2] Fettich Nándor: A honfoglaló magyarság fémművessége. Archeologia Hungarica. XXI. Budapest 1937.

[3] Die Anfänge der Metalverwendung und des Erzbergbaues in Mitteleuropa, Zeitschr. f. Berg-, Hütten- u. Salinenwesen im Deutschen Reich, 1941.

[4] Magyar Etymologiai Szótár XI füzet, 122. old.

[5] 1. fejezet.

[6] Magyarország bányászatának kritikai története, 19. old.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ezt tíz éven keresztül maguk termelték ki. [7]

Ezzel kapcsolatban felemlítésre méltó még, hogy a komolyabb bányászatra az erősebb német hatás, illetve német bányászoknak jelentős betelepítése hazánkba csak a tatárjárás utáni időkben kezdődik.[8] Viszont történeti tény, hogy hazánkban számottevő bányászat már a tatárjárás előtt is folyt. Királyaink ezüstpénzét semmiesetre sem külföldi ezüstből verték. Érdekes lenne tudni, hogy mely bányavidékekről valók ezek ; a pénzek kémiai vizgálata, az ezüst akkoriban jelentős szennyeződése és ennek összetétele talán erre is választ adhatna. Acsády történetírónk szerint a Sumla melletti Preszláv bolgár város 969 körül[9] a magyar ezüst egyik nagy piacaként szerepelt. De a réz is már jelentős kiviteli áru volt a tatárpusztítás előtt. Igy pl. a régi hainburgi vámszabály a magyarországi réz mázsájára hainburgi polgárok esetében két, idegeneknél három pfenig vámot rótt ki,[10] míg az 1190-ből származó steini vámszabály rézen kívül magyar ólomról is szól.[11]

Hogy pl. a szívünkhöz nőtt Selmecbányán német betelepítése 1241-nél előbbre nem tehető, a következő igen érdekes kultúrtörténeti adat is bizonytja. A legrégibb ismert írott bányajog a IV. Béla király által megerősített 1244-ből való német nyelvű selmeci bányarendtartás, s csak utána következik az 1249-ből származó latin iglaui bányajog. A legfeltűnőbb azonban, hogy a két bányajog csaknem egymás szószerinti fordítása. Az iglaui elsőbbségét immár tekintélyes német irodalom probálja bizonyítani,[12] azt azonban mégis kénytelenek elismerni, hogy írásba foglalva a selmeci a régibb, csak azt vitatják hogy az iglaui hamarább keletkezett. Bizonyos megszorítással ez igaz is lehet. Kézenfekvő, hogy a külföldi német bányavidékeken is keletkeztek szokásjogok. Ezeket mint élő jogot az érdekeltek tudták, és éppen ezért írásbafoglalásukat sokáig nem látták szükségesnek. Más volt a helyzet a tatárdulás után Selmecbányára beköltözött új telepeseknél. Élő jogra, jogszokásokra a magyar királlyal szemben nem hivatkozhattak ; írásba foglalták tehát az élő jogot — éppen ezért anyanyelvükön — s megerősítették új uralkodójukkal. Később valami okból Iglauban is jónak látták írásban lefektetni bányányati jogszokásaikat, de mivel ez a jog ott amúgy is életben volt, ezt inkább egy törvénytudóssal kodifikáltatták : innen az iglaui latin nyelve. — Selmec német betelepítése tehát, s egyébként maga a Schemnitz, Schebnitz név is csak 1241 utánról való.

Az eddigi vizsgálataink értelmében nem alaptalan az az állításunk, hogy az 1241-ig virágzó magyar bányászatra a kegyetlen tatárpusztítás mért végzetes csapást. Egy bányaterület azonban úgy látszik, átvészelte a szörnyű rombolást, vagy legalább is menedéket nyujtott a máshonnan menekülőknek, s ez Nagybánya—Felsőbánya vidéke. Bár e két bányaváros eredetéről keveset tudunk, az 1300-as években, mint magyar városok a latin nyelvű oklevelekben is magyar néven, mint Asszonypataka és Civitas Felseobanya néven szerepelnek. Kniezsa ismeretes térképe szerint [13] a kérdéses területre a XII. század folyamán nyomult elő a magyarság, s valóban e vidék minden életmegnyilvánulása mindvégig magyar : magyar nyelvű Felsőbánya 1570-ből való bányastatutuma [14] és ugyancsak magyar 1585-ből való bányatársláda-szabályzata.[15] Még II. József császár mindent németesítő idejében is a két város megtartotta magyar nevét és a német leíratokban mint Nagybanien és Felsőbanien szerepel, annak jeléül, hogy huzamosabb idegen hatásnak később sem volt kitéve. Az isteni Gondviselés jóvoltából ez ősi legmagyarabb bányavidék most már újra a miénk.

Ha a többi helyen látszólag nyomtalanul el is tünt a magyar bányászat, hatása a nyugatról betelepített — főként német — bányászokra mégis föltételezhető. Ezek kétségtelenül sok értékes tudást és tapasztalatot hoztak magukkal, azonban az itt talált bányaművek, ezek berendezése és eszközei akaratlanul is összehasonlításokra, s a jobb kiválasztásához adhattak alkalmat. E le nem becsülhető ősi és német kölcsönhatásokhoz az Anjouk idejében, különösen a kohászat terén, erős olasz befolyás is járult. Ezekben kell magyarázatát keresnünk annak a feltűnő jelenségnek, hogy míg a Lengyelországban és a Balkánon letelepedett német bányászok a fejlődés újabb vívmányait nyugatról mindig csak átvették, de maguk eredetit nem alkottak, addig a magyarországi bányászat valószínűleg éppen az említett kölcsönhatások folytán a kezdeményezésekből maga is jelentős részt kért, s nem egyszer volt úttörő a nyugat számára is. Ne feledjük el, hogy már a XV. század végén kitűnő hírük következtében magyarországi bányászokat hívnak külön kiváltságokkal Franciaországba, Angliába és Oroszországba. Erről szól XI. Henrik angol király 1452. évi kiváltságlevele, XI. Lajos francia király 1471 szeptemberi editje és Vaziljevics III. Iván orosz fejedelem levele 1488-ban Mátyás királyhoz.[16]

Valóban a hazai bányászat, s a belőle kisarjadt selmeci iskola igen előkelő helyet foglal el az úttörő kezdeményezések terén. Kiterjed ez nemcsak a bányászatra, kohászatra és tőlük az idők folyamán különvált erdészetre, hanem ezek rokon területeire, a műszaki alkotások és tudományok számos ágára is. Rendkívül hálás, de igen nagy s vaskos kötetnyi feladat lenne ezt részleteiben is szakszerűen feldolgozni : ezért nekem nem lehet

[7] Epitome historica rerum Bohemicarum, II. könyv, 5. f

[8] V. ö. Kirnbauer : Deutsche Berg- und Hüttenleute als Pioniere der Technik und Kultur im europäischen Südosten. Zeitschrift f. d Berg-, Hütten- und Salinenwesen im Deutschen Reich, 1941. év, 130. old. Jobb hasáb

[9] A magyar birodalom története. I. köt., 58. old

[10] Rauch : Rerum Austricarum Scriptores, 1793. I. köt 209. old.

[11] Rauch, id. m. II. köt. 1. 6. old.

[12] Achenbach : Das gemeine Bergrecht. Bonn. 1871., 24. old. Voelkel : Grundzüge des Bergrechts Berlin, 1924 1 . old. Kirnbauer, id h. 123. old. bal hasáb.

[13] Magyarország népei a XI. században, Budapest, 1938. Melléklet.

[14] Wanzel Gusztáv : Magyarország bányászatának kritikai története, 418—424. old.

[15] Bányászati és Kohászati Lapok. 1868. év, 22—23. old.

[16] V. ö. Wenzel, id. m. 154—155, old.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

itt se módom, se célom, hogy minderre kiterjeszkedjek. Az úttörő kezdeményezések igazolására csupán arra szorítkozom, mit tett a magyar bányászat és a selmeci iskola szűkebb szakom, a bányaméréstan és földméréstan terén. Ez annyival is inkább indokoltnak látszik, mert a magyar geodézia történetét tárgyaló tanulmányok ezekről nem igen vettek tudomást, pedig minden okunk megvan arra, hogy jogos önérzettel hivatkozhassunk reájuk külföldi viszonylatokban is.

A bányamérés legrégibb korszakában főként két tevékenységből állott: a bányahatár meghatározásából az egymás területébe behatoló szomszédok között, továbbá a tárók és alagutak kitűzéséből. Szabatos bányatérkép hosszú-hosszú évszázadokon keresztül nem volt, pedig mérnöki tervezéseket, a munkahelyek megfelelő elosztását, az anyagok és termelvények elhelyezését és szállítását, egyszóval üzemterveket enélkül ma elképzelni sem tudunk. Korszakos jelentőségű hatalmas műszaki fejlődésnek számít tehát a XVI. században a bányatérképeknek a megjelenése. A bányatérképek első feltünésével immár tekintélyes irodalom[17] foglalkozik, s a német szakirodalom a bányatérképek feltalálójának, Hans Trapp bányamestert tartja.[18] Csak nem régiben sikerült azonban a Reichswirtschaftsministerium hivatalos kiadásában megjelenő egyik folyóiratban kimutatni, hogy Trapp maga nem volt föltaláló, hanem a bányatérképezés módszereit itt, Magyarországon, Besztercebányán sajátította el 1565 táján, s hogy a bányatérképezés bölcsőjét Felvidékünkön kell keresnünk.[19] Itt honosodott meg annyira, hogy 1565-ben már egy négytagú felvidéki bányászokból álló bizottság ajánlja II. Miksa királynak: rendelje el a bányatérkép kötelező használatát Besztercebányán is, ami II. Miksa 1565 március 16-i leiratával meg is történt.[20] Trapp akkor Besztercebányán szolgált, s innen vitte a térképkészítés tudományát Németországba, amikor 1568-ban hazánkból oda távozott. Tőlünk indult el tehát a korszakos jelentőségű módszer hódító útjára. A teljesség kedvéért ezen a helyen említjük meg, hogy több mint háromszáz évvel később a bányatérképezés tökéletesítésében ismét magyar elmének, Pech Antalnak volt igen tevékeny része. Módszere a legszövevényesebb kőzettani és földtani viszonyok áttekinthető ábrázolását tette lehetővé[21] s külföldön is nagy figyelmet keltett.

(Vége következik.)

[17] A fontosabbakat a 19. lábjegyzet alatti tanulmány felemliti.

[18] Kolb: Der älteste Schlesische Grubenriss. Zeitschrift für Berg-, Hütten- und Salinenwesen im Deutschen Reich, 1937. év, 579. és köv. old.

[19] Dr. Ing. A Tárczy Hornoch: Zur Geschichte des Grubenrisswesens. Zeitschrift für Berg-, Hütten- u. Salinenwesen im Deutschen Reich, 1941. év, 188. és köv. old.

[20] Franz Anton Schmidt: Chronogisch-systematische Sammlung der Berggesetze der Königreich Ungarn, Kroatien, Dalmatien. Slavonien und des Grossfürstenthumes Siebenbürgen. 2. köt. 12. old.

[21] Bányászati és Kohászati Lapok, 1878. év. A bányatérképek szerkesztéséről. (Több folytatásban.) Technikai fejlődésünk története Budapest, 1929. 642. old.

Egy esztendő.

Irta: **Komornoky László bmh.**

Huszonkét esztendei szünet után újra lapot alapított a főiskolás ifjúság. 1941 november elsején hagyta el a nyomdát alkotó képességünk bizonyítéka, a „Bástyánk". Azóta egy esztendő zúgott el véres viharként fejünk felett. Nehéz esztendő volt, küzdelmek esztendeje. Harcoltunk századunk közismert betegsége, a közöny ellen. Elmondhatjuk, hogy győztünk. Győztünk, mert hitünk volt. Hittünk abban, hogy célunk nemes, jó, szükséges — magyar.

„Ifjúsági lapok élete nem lehet hosszú életű" annyiszor halljuk ezt a kijelentést. Igen, igaz. Nem lehet hosszú életű egy lap, legyen az ifjúsági, vagy bármi más, ha szellemi erőit szalmaláng lelkű, levegőbe beszélő, nagyhangú, vagy rosszabb esetben csak anyagi érdekeket szemelőtt tartó emberek, ifjak, öregek adják. De igenis élhet egy lap akkor, ha azt szeretet, hit, törhetetlen magyar érzés, jövőbelátás, a multnak féltése, és mindenekelőtt a haza javát szolgáló, alkotni vágyás indítja meg. Nekünk is ezért, és csakis ezért sikerült. Megindulásunkkor 600 előfizetőnk volt, ma már ennek háromszorosánál tartunk. Pár hónappal ezelőtt előfizetőink között még elveszett az a pár főiskolás, akik megértettek bennünket, ma már több mint 20 százalékot adnak ők, akikért indultunk és akikkel szemben egy esztendő sok csüggedése, sok fáradtsága után győztünk.

„Ifjúsági lapra nincs szükség, ifjúsági lapnak nincs célja." Nem igaz, liberális szellemből fakadó métely, az ifjúságtól való ösztönszerű felélme a sötétben bujkálóknak, az élniakarás letörése, ez a szólam. Szükség van erre a lapra, okok serege igazolja. Itt Sopronban mi képviseljük a magyar ifjúságot, amely szervezettségénél, tömegénél, magyarságánál fogva, súllyal bír, amely fel tud lépni, úgy hogy annak eredménye is legyen. Kell, hogy szócső legyen kezünkben, amelyen át hangunk eljut az ingadozók, a kétkedők, a felejtők fülébe, kell, hogy szavunkat megértsék azok, kiknek tapogatózó, néha tudatalatti lépéseik felénk indulnak. Szükség van erre a lapra két-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

évszázados hagyományaink védelme miatt. Mi Selmeccel állunk vagy bukunk. Annak a bajtársias magyar érzésnek, amit az ottani örökségből kaptunk, élnie kell mindig. Elképzelhetetlen az, hogy 600 bajtársat csupán élőszóval össze lehessen fogni. Ez az az út, amelyen járva, fenntudjuk ma is tartani a legjobban összefogott, legbajtársiasabb, legmagyarabb ifjúsági egyesületet. Kell ez a lap, hogy hangot adjunk új szellemünknek, a régi hagyományokból fakadó, magyar érzésünknek, hogy szét tudjuk vinni mindenfelé, hogy az új magyar mérnökifjúság szeme előtt egy cél lebeg, a haza megbecsülése, a hazáért dolgozó szeretet, a haza új, örökéletébe vetett hit. S kell ez a lap értetek, kedves Firmáink. Ti már kint jártok az életben. Egyiketek már évtizedek óta, mások talán ma, vagy tegnap lépték át azt a kaput, amely egy kicsit elválaszt bennünket egymástól. Tudom, néha nagyon rögös az erdei út, néha nagyon fojt a bánya levegője, de azt is tudom, hogy ilyenkor haza jöttök, haza az öreg Főiskolához. Kell ez a lap értetek. Ez az egyetlen kapocs, amely összeköt bennünket. Erre pedig szükség van. Nektek, kik selmeci szellemben eltöltött esztendők után kikerültetek az életbe és nekünk, kik most készülünk, utódaitokká válni, egyeknek kell lennünk. Veletek szemben még nem teljes győzelmünk. Tökéletes kapocs csak akkor lehet köztünk, lapunk, ha a Ti segítségteket is megnyerjük. Kapni akarunk Tőletek, azt, ami a sajátotok — a multat —, a multat, amelyet Ti éltetek, de amelynek meghalni nem szabad, ha Ti ki is dőltök már. Élnie kell ennek a multnak, hogy át tudjuk adni mi, az utánunk jövők, egyik nemzedék a másiknak. És adni akarunk Nektek azt, ami a mienk. A mi, mai életünket. Az új szellemet, azt, amelyet Ti is éltetek tudatosan megelőzve korotokat. Ismeritek, tudom. Mindkettőnek mozgatója a selmeci örökség, a haza szeretete, a bajtársiasság, a küzdés, azért, amit elvesztettünk és amit vissza kell szereznünk.

Tudom, ismeritek ezt a szellemet. Megtanított rá Titeket épúgy, mint minket a **Kör** és most elviszi a régi tanítómester üzenetét a hang, a **„Bástyánk."** Régi szellem új köntösben, alatta a régi szív dobog — tudom és tudod Te is —, azoké a régi Firmáké, kik már alusszák álmukat jeltelen sírokban, harctereken . . .

Köszönjük . . .

Talán a Gondviselés küldte hozzánk, hogy a nehéz időkben az ifjúság segítségére legyen, s megoldja azt, amit mi magunk között sehogy sem tudtunk megvalósítani, még a legnagyobb erőfeszítéssel sem.

Érkezése után rövid, szinte katonás mondatokban beszélt, s alig távozott el közülünk, a segítségbe vetett reményünk annál erősebb.

Biztosan tudjuk, hogy Neki sikerülni fog mindazt keresztülvinnie, amin segíteni kell. A feladatokat nem Ő tűzte ki, hanem ránk bízta ezeket, de a megoldást teljes egészében magáévá tette.

Igen, a megnyitás alkalmával alig pár napig tartózkodott köztünk dr. Mihailich Győzőné Őméltósága, a Rector Magnificus felesége. Professzoraink hívták fel figyelmét az ifjúság szomorú helyzetére, fáradhatatlan munkatársakat talált bennük. Dr. Tárczy Hornoch Antal e. i. dékán úr nagy feladatának tekintette és tekinti ma is azt, hogy az ifjúság sorsán segítsen; Modrovich Ferenc prodékán úr, egyben az Ifj. Kör tanárelnöke is, és sok elfoglaltsága mellett, mindig jut ideje, hogy panaszainkat meghallgassa, s őneki köszönhetjük a mostani, bár ideiglenes menza megfelelő létrehozását. — Solt Béla professzor urat talán leghamarabb ismerik meg az elsőévesek, meg tesz mindent a Diákjóléti Bizottság részéről hallgatóságunk segélyezésére.

Alig hangzott el a felhívás, tömegesen jöttek a fiúk panaszukkal: nem megfelelő a lakásuk, nincs reggelijük, nincs ruhájuk és nincs lábbelijük. — Kérésünk azóta már Budapesten van, napról-napra várjuk az eredményt. — Azóta már hordják az új internátushoz a téglákat, látjuk, hogy húsz év vágyálma lassan valóra válik. — Igy bizakodással tekinthetünk a jövőbe, pártfogol bennünk a Magyar Ifjúság Vezetője is. mert egészségtelen lakásból nem kerül ki egészséges katona s az éhező diákból nem lesz erős férfi.

Ifjúságunk bízik a megoldásban, ezt már megmutatta az is, hogy panaszaikat őszintén tárták elő. Talán sok a hibánk, de több nem lehet, mint más ifjúságnak, de egyet tudunk biztosan: Jótevőinkkel szemben nem érhet a hálátlanság vádja.

S. E. emh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A forradalomtól Trianonig.

Irta: GACS JÁNOS országgyűlési képviselő.

Magyarország történelmében egyik legsötétebb és legszomrúbb korszak tagadhatatlanul a mult világháború összeomlásának rosszemlékü forradalmi időszaka, amelynek következménye Trianon lett. Abban az általános zür-zavarban és felfordulásban, amely 1918. év őszén az országon és nemzeten urrá lett, három súlyos tényező hiányzott az országvezetésben. Az egyik: hogy nem volt egyetlen bátor és elszánt világlátású államférfiú, politikus, vagy katona, aki a nemzet élére állt volna kemény kézzel a csőcselékkel szemben. A másik: hiányzott a megbizható, rendfenntartó és fegyveres erő. A harmadik: nem volt a nemzet érdekeit súllyal és tekintéllyel irányító külügyi szervezet. Ismeretes előttünk, hogy az utca a hatalmat a tehetetlen és degenerált Károlyi Mihálynak követelte. A forradalmi mámorban a rendfenntartó erőnek rendőrlegénysége a forradalmárokhoz csatlakozott. A harcterekről visszaözönlő katonaság kezéből lelketlen agitátorok kiütötték a fegyvert. A váratlan gyorsasággal összeomlott Monarchiából előkészület és átmenet nélkül hirtelen újra önállóvá lett Magyarország belső konstruktív erőinek hiánya mellett, minden külügyi képviselet nélkül állt forradalmi szétzüllöttségében ellenséges népektől körülvéve, a külvilágtól elszigetelve. Ennek következtében a forradalmi elemek és az utca csőcseléke vették át az ország belső irányítását, amit még az ellenséges hatalmak is megvetéssel vettek tudomásul. Külpolitikai vonatkozásban pedig teljesen gazdátlan volt az ország éppen a legveszélyesebb időben, amikor szemfüles szomszédaink máris az ezer éves magyar föld feldarabolásán dolgoztak Párisban és Genfben.

A hatalom a szerencsétlen, minden vezetésre alkalmatlan Károlyi Mihály gróf kezében volt, akit egy évvel a forradalom előtt megkérdezett Hadik János gróf, hogy mi az a cél, amely felé törekszik. Károlyi így válaszolt: „Nem tudom, engem a hullámok visznek." Mire Hadik János megjegyezte: „Normális ember akkor, amikor őt az ár elragadja, segítségért kiált, hogy mentsék ki." Gróf Tisza István pedig, akit egyszer megkérdeztek, miért nem akarja, hogy Károlyi miniszterelnök legyen, azt válaszolta: „Lehetne, ha alkalmas volna rá, de mivel nem alkalmas, utána csak az özönvíz jöhetne." Az özönvíz be is következett! Gróf Tisza Isvánt 1918. október 31-én meggyilkolták. Károlyi Mihály kezéből a hatalom átcsúszott teljesen a forradalmárok, majd a kommunisták kezébe. Hamarosan kitűnt, hogy a nagy ígéretek ellenére Károlyi Mihály külpolitikai vonatkozásban semmi súllyal nem bírt az Entente hatalmak előtt. Egyetlen külpolitikai kisérlete is kudarcba és botrányba fulladt, amidőn egy szedett-vedett társaságot küldött Belgrádba 1918. őszén Bokányi Dezső szociáldemokrata vezér vezetésével, mint „békedelegáció"-t France d' Esperry francia marsalhoz. A francia érdekek szolgálatában állott és megfizetett Károlyi Mihály békedelegációjával, a Balkán és környező államok ügyeinek irányításával megbízott francia tábornok, nem volt hajlandó még csak szóba sem állni. A belgrádi francia követség előszobájában a francia generális a kandalló párkányára támaszkodva, a Károlyi Mihály fél vörös békedelegációjának, külügyi képviseletének még csak a vezetőjével sem fogott kezet, hanem megvető kézlegyintéssel azt kérdezte: „mit akarnak? Kinek a nevében és képviseletében beszélnek önök? Nem szégyenlik, hogy ide süllyedtek? Majd sarkonfordult és ott hagyta őket. S az elvtársak megszégyenítve kullogtak vissza eredmény nélkül Budapestre, balkáni külképviseleti útjukról. Igy festett a magyar külügyi vezetés az egész vonalon Károlyi Mihálynak hazug ígéretei mellett, aki arra hivatkozott a nemzet előtt, hogy a nagy Entente egyedül vele, a francia barát politikussal hajlandó tárgyalni és csak ő tudja a nemzetet megmenteni.

Az események gyorsan peregtek. Ezek a lelkiismeretlen kalandorok és népvezérek teljes romlásba vitték az országot, akik a nemzet becsületének, önérzetének és függetlenségének megóvása helyett, a saját hatalmuk pünkösdi királyságáért, hamis és hazug idegen ígéretekre hagyatkoztak. Soha meg nem kapott idegen támogatásra támaszkodtak. Károlyi Mihály a nemzetet becsapta. Az országot romlásba döntötte. Külpolitikailag teljes elszigeteltségbe vitte. Ugyanakkor Csehországnak, Romániának, Szerbiának tagadhatatlanul ügyes és tehetséges diplomatái forogtak Európa fórumán. Bár ezeknek a csalásokon felépült műve igen rövid idő alatt rombadőlt, mégis csak ők voltak azok a diplomaták, akik az egész békekonferenciát befolyásolni tudták, országunkat feldarabolták. Nem érdektelen ennek az időszaknak külpolitikai és diplomáciai kuliszszái mögé okulás és figyelmeztetés céljából betekinteni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Magyarországgal a vörös forradalom és kommunizmus alatt külhatalmak szóba sem álltak. Igy igen tekintélyes időt veszített el a legfontosabb időszakban, amikor Európa és a világ érdekelt népei a béketárgyalások előkészítésén dolgoztak. Ekkor már felvonultak Genfben: Wilson, Clemenceau, Lloyd George, Orlando. Ott sürögtek, settenkedtek Benes, Massaryk, Pasics és Bratianu. Az a Benes, aki már 1917-ben a hirhedt: „Detruisez l' Austriche-Hongrie" című röpiratában a Monarchia és Magyarország feldarabolását hamis térképekkel mellékelve, készítette elő. A kis Ententenak ezen kapzsi, hamis játékosait maga Clemenceau is „a mi győzelmünk sakáljainak" nevezte, amikor az elhibázott békediktátum után rájött a végzetes tévedésekre.

A békekötés előkészítő idejében nem volt magyar külképviselet. A béketárgyalások alatt pedig a magyar igazságnak fáradhatatlan nagy harcosára, Apponyi Albert grófra nem hallgattak. Hiszen a békediktátum már készen állt. Benes alattomos mesterkedésével elérte, hogy Magyarországot feldarabolták, amit Lloyd George ellenzett, de megakadályozni nem tudott, mert Benes és Take Jonescu, akkori román miniszterelnök hamisított okmányokkal azt igazolták Clemenceau „a francia tigris" előtt, hogy a háború kirobbanásának okozója egyedül gróf Tisza István volt. Holott azóta már beigazolt történelmi tény, hogy éppen Tisza István ellenezte Ferenc József előtt a háború megüzenését. Jellemző arra a légkörre, amely akkor Párisban és Genfben uralkodott, Andre Tardieunak, a békefeltételek megállapítására alakított bizottság alelnökének bizalmas barátjának a nyilatkozata, aki ezeket mondotta: „A szövetséges kis Entente nemzetei egységes érzelmeinek adok kifejezést, amikor kijelentem, hogy Magyarországgal szemben nincsen szükség semmiféle kíméletre." Benesék propagandája megtévesztette az egész francia közvéleményt, valamint a nemzetközi politikai fórumot. Benesék propaganda központjai Párisban, Londonban, New-Yorkban és Amsterdamban működtek Nortchliffenek, a „Daily Mail" szerkesztőjének anyagi támogatásával. Ennek a propagandának népes bizottsága, komitéja volt Londonban. Ez a „komité" marquis of Crewe házában tartott rendszeresen üléseket.

Sir Campbel Stuart: „A Crewe Hous titkaiból" című angol munkájában ezeket írja:

„A dr. Benes által kezdeményezett fenti propaganda bizottság munkája Londonba összpontosult. A „Crewe Hous" egyedüli célja az Osztrák-Magyar Monarchia szétzüllesztése, valamint a német és bolgár frontok felbomlasztása. Beneséknek a Monarchia szétdarabolására irányuló terveit tulajdonképpen a londoni „Crewe Hous" pecsételte meg. Nem különben döntő kihatása volt ennek a propagandaközpontnak az igazságtalan békekötések után ugyanis az Entente vezetőpolitikusai a Központi hatalmak — elsősorban pedig a szétesett Monarchia utódállamainak határait éppen a „Crewe Hous" téves és tendenciózus propaganda-anyagának alapján szabták meg. Ennek az adat-anyagnak pedig egész statisztikai része Benestől származott."

Ez a sötét árnyék nehezedett rá a béketárgyalások termére, ahol a józan ész, az igazság szóhoz sem juthatott.

Lloyd George ellenezte legalább a színmagyar területek elszakítását, mondván: „Délkelet Európában így sohasem lesz béke, mert ezzel Csehszlovákia, Románia és Szerbia határain belül kerül a magyar irredenta."

Róbert Lansing, Wilson amerikai államtitkára ezek láttán feláborodva otthagyta a trianoni béketárgyalás tanácskozásait. A Les Negotiations de la Paix, London 1921. című béketárgyalásokról szóló memoárjában ezeket írja: „A tanácskozásokon mindenki csak suttogva beszélt és soha semmi fontosat nem mondtak máskép, mint bizalmasan titkolózva. Mindaz, ami a nyilt gyűléseken történt, előre meg volt beszélve és állapitva. A megegyezések és alkudozások zárt ajtók mögött történtek." Igy ír a béketárgyalásokról annak egyik amerikai résztvevője. Igy született meg a trianoni béke, amelyről Henry Pozzi, francia író: „A háború visszatér" című őszinte hangú, látnoki szemmel írt könyvében ezeket írja: „Lengyelország tragikus felosztása óta, nemzetet így még nem szaggattak széjjel. Soha a történelemnek nem volt még ilyen torz békéje, mint a „jóvátétel" 1920. évi békéje. Soha kényszer béke ennél nem volt durvább. Soha erőszakosabb az állásfoglalásban, soha esztelenebb a rombolásban, soha feledékenyebb a történelem tanulságaival szemben . . . Soha alkalmasabb a gyűlölködés előidézésében." Igy ír Henry Pozzi, a kiváló és híres francia diplomáciai író 1935-ben.

Október 24. és 25-én két napos ünnepséggel veszi át a Soproni Magyar Szövetség a Magyar Művelődés Házát. Kis gyermekektől az öregekig mindenkinek ad valamit műsorában a rendezőség. A főiskolások a rendezésben tevékenyen vesznek részt. Lesz mese délután, magyar népdal, este Éneklő Ifjúság, regős est, (Katona-délután) nótákkal s az utolsó este a főiskolai ifjúság mutatja be 8 képben történetének több mint kétszázados multját.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Isten veletek . . .

Fáradt, sárga leveleket söpör maga előtt a csípős soproni szél. Ősz van. A vándor-madarak is mind útra keltek már. A meleg nyár a gyenge fiókákból erős, szép madarakat nevelt. Acélos szárnyakat adott nekik, hogy neki vághassanak rengeteg hosszú útjuknak.

Egy megkésett csapat bontogatja még szárnyait ősi fészke, az Alma Mater kapujában. A négyéves, kemény munka kész embereket formált a serdülő ifjakból, a nagytudományú professzorok acélos szárnyakat adtak nekik, hogy nekivághassanak fáradtságos, rengeteg útjuknak.

Indulás előtt állunk új mérnökök. Furcsa, ellentétes érzésekkel bontogatjuk szárnyainkat, hogy nekivágjunk az életnek. Szemeinkben a boldogság csillog, hogy négyéves, éjtszakákba nyúló munkánk megkapta elismerő jutalmát. Lelkünkben nagy tervekkel, célkitűzésekkel, hivatásunk rajongó szeretetével igyekszünk munkahelyeinkre, hogy hasznos építőmunkásai lehessünk a magyar nemzetnek. Lelkiismeretes, szorgalmas munkával szeretnénk kivenni részünket a magyar jövendő jobbátételéből. De ha magyar Hazánk úgy kívánja, fegyverrel a kezünkben is boldogan teljesítjük kötelességünket. A becsület mezején is bebizonyítjuk izzó hazaszeretetünket, amelyet ősi Alma Materünk és a vele szorosan összeforrott Ifjúsági Körünk csak ápolt, erősített bennünk, az itt töltött esztendők alatt. Nem tudjuk, mi vár reánk a mai küzdelmes, harcos életben, de magyar életünk jobbrafordulásába vetett törhetetlen, szent hittel vállalunk minden őrhelyet, ahová Hazánk állit. Becsületes, meg nem alkuvó lélekkel fogunk végezni minden munkát, amit reánk bíz .

Boldog öröm, hit, kötelességtudat, nagy tervek fénye csillog a szemünkben, de mellette szomorúság, könny vibrál. Hisz búcsúzunk. Búcsúzunk az Alma Matertől, diákévektől, azoktól, akiket szerettünk, akik mindket is szerettek. Búcsúzunk a kedves városunktól, a vidám cimboráktól, ifjúságunktól. Négyesztendő sok kedves, boldog, szomorú emléke rezeg a lelkünkben.

Ősz van. A vándor-madarak már mind útra keltek. De bármilyen messzire menjenek, az igazi hazájuk itt van. Fiókák nem felejtik el a fészket, amely felnevelte őket, nem felejtik el a szülőföldjüket, és ha jön a tavasz, visszatérnek újra.

Mi sem szakadunk el végleg, soha az Alma Matertől, az Ifjúsági Körtől és tőletek fiúk, hisz itt nevelődtünk, itt bontogattuk a szárnyainkat, idehúz sok-sok emlékünk. Vissza-visszatérünk majd, mint a vándormadarak, bármilyen messze vigyen az utunk.

Kedves Diáktársaim! Mi most kilépünk az életbe. Örökségünket, amit két évszázad óta adnak át egymásnak nemzedékek, ősi hagyományainkat, a selmeci szellemet féltve őrizzétek! Nagyon vigyázzatok rá, mert a legdrágább kincsetek! Ne feledjétek soha, hogyha elveszititek, elveszik a talaj is a lábatok alól. Ne feledjétek, hogy elődeinket és most már minket is, ez kapcsol összse veletek szétbonthatatlanul. Ennek a kötelléknek sohasem szabad meglazulnia. Ne engedjétek, hogy az utolsó selmeci diákok mondjanak most nektek Istenhozzádot, hanem maradjatok azok ti is örökké! Isten veletek!

Podányi Tibor bm.

Október 6-án az Ifj. Kör kivonult az országzászlóhoz és részt vett az ott rendezett ünnepélyen. Sali Emil köri elnök beszédében rámutatott az áldozatos példára, a mai ifjúság végsőkig kitartó kötelesség teljesítésére s a hazáért élő további munkára buzdította az ifjúságot.

Novella pályázatot hirdet a „Bástyánk" a nyári élményekről, tapasztalatokról, megtörtént, vagy elképzelt eseményekről. I. díj egy évi előfizetés, II. díj egy félévi előfizetés, III. díj egy negyed évi előfizetés a „Bástyánk"-ra. A legjobbat lapunk közölni fogja.

Az 1942. évi október 3-án megtartott erdőmérnöki és az október 16—17-én bánya- és kohómérnöki második szigorlat eredménye: Jelentkezett 21 emh. Kitünően megfelelt 1, jelesen 4, jól 7, megfelelt 6. — Jelentkezett 21 bmh. Kitünően megfelelt 5, jelesen 2, jól 6, megfelelt 1. — Jelentkezett 19 kmh. Kitünően megfelelt 1, jelesen 5, jól 8, megfelelt 4.

Az 1942. évi október 2. és 3-án megtartott erdő- és kohómérnöki, valamint az okt. 16—17-i bányamérnöki harmadik szigorlaton oklevelet nyertek: **bányamérnökök:** Bolyky Zoltán, Kiss Endre, Podányi Tibor, Pozsgai Károly, Richter Richárd, Simon Kálmán, Stoll Lóránt, Szakáll Vince. — **Kohómérnökök:** Barczi Mátyás, Crisán István, Garamvölgyi Albert, v. Hollósi Béla, Kemény Kornél, Kiss János, Mándoki Andor, Örkényi Kálmán, Pilter Pál, Pintér András, Polgáry Sándor, Szabó Ödön, Szabó Miklós, Talabér József, Toperczer Arthur, Törzsök Pál. — **Erdőmérnökök:** Ballasch Nándor, Bobok György, Bogyay László, Csutkai Jenő, Festő Szabó László, v. Gyetvay György, Hantó Endre, Horváth Endre, Káldi József, Madas Pál, Moldován Antal, Pechtol István, Uiberacker Károly, Tatár János, Toperczer Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ahogy én láttam.

(Gondolatok a szakestélyről.)

Párnapos soproni tartózkodásom egybeesett Karunk megnyitásával s ezzel kapcsolatban az ismerkedési esttel; természetesen felhasználtam az alkalmat, hogy az Ifjúsági Kör mai helyzete, problémái, kérdései felől érdeklődjem, s az így szerzett benyomásaimról pár sorban beszámoljak. Aki maga is résztvevője az eseményeknek, sosem tudja a kérdést tisztán és tárgyilagosan megítélni; egy kort csak az utókor tud kellően értékelni. Máris benne vagyunk a problémákban, csak a pillanatnyi történéseket látjuk, s még kétséges, harcunk hogyan dől el; de évek távlatában már mérlegre tudjuk tenni tetteinket, elgondolásainkat, eredményeinket.

Gondolataim kiindulópontjául azt a vitát és az utána következő felszólamlásokat választom, melynek kapcsán valaki szóvá tette, hogy a selmeci nóták háttérbe szorulnak a katonanóták mellett s arra hivatkozott, hogy ez régen nem így volt. Pro és kontra felszólamlások után a vitát a Dékán Úr zárta le, aki igen helyesen mutatott arra rá, hogy a tradició nem a forma, hanem a lényeg; az a szellem, mely oly egyedülálló módon nyilvánult meg a selmeci diákéletben s melyet ma is ugyanúgy megtalálunk a mai megváltozott körülmények között Sopronban. Ennek kapcsán a Dékán Úr rámutatott arra, milyen érdekes lenne kikutatni ezeknek a hagyományoknak az eredetét, fejlődését a kezdettől fogva, s hogy alakult ki az évszázadok alatt mai formája. Azt hiszem, nagyon kevesen vették még maguknak azt a fáradságot, hogy fellapozzanak egy-két régi könyvet, iratot s utána nézzenek, hogyan is keletkeztek ezek a szokások, mi a történetük, honnan erednek, kik mikor vették át tőlünk egyes részeit; lassan oda jutunk, a többi, alig pár évtizedes multra visszatekintő diákegyletek sajátjuknak tartják a „Ballag már a vén diák", „Mindnyájan voltunk egyszer" és a többi szép, régi nótáinkat, nem is szólva arról, hogy például maga a ballagás is természetesen Selmecről terjedt el, most már jóformán minden középiskolánkban is.

Így például biztosra veszem, vannak, akik nem tudják, hogy csak 4 évvel ezelőtt is még a szakestély menete teljesen német volt, német a tisztségek neve, német a vezényszó, a nóták, s alig pár éve annak, hogy igen heves, az egész Ifjúsági Kör létét alapjában fenyegető harc indult meg a szakestély menetének magyarosításáért, mely harc a magyarosítók győzelmével végződött, mert elnökségem alatt 1938. áprilisi közgyűlésen a Kör kimondta a szokások teljes magyarrá tételét. — Mit jelentett ez a harc? Nemcsak formák megváltoztatását, de elvek, nézetek ütközését. Mert nem véletlen volt az, hogy a régi hagyományokat védők majdnem kizárólag az öregek, 10—15 éve főiskolások köréből került ki, míg mi az új magyar mérnök szellem képviselői voltunk. Ők azt állították, hogy ez a forma, a német formák tartották össze 200 éven át az Ifjúságot s ha ehhez hozzányulunk, rombadöntjük a hagyományokat, semmivé tesszük a selmeci szellemet; minket tettek felelőssé, ha mindazt semmivé tesszük, amit Selmec jelent minden főiskolás számára.

Mi azt állítottuk, hogy szokásainkat nem a német szó jelenti, hanem az az egészen különleges bajtársias szellem, a szokásokban megnyilvánuló összetartás és fegyelem, mely végeredményben mindegy, hogy milyen formában nyilvánul meg; s ha egyszer ez a szellem hal ki, akkor hiába bármilyen forma, a szokásokat lassan a feledés pora lepi be. Sőt az volt a véleményünk, ha ezeket a formákat nem alakítjuk át a mai kor követelményeinek megfelelően, az Ifjúság el fog fordulni tőle, a mai kiélezett nemzetiségi körülmények között, tehát a hagyományok további fenntartásának egyedüli lehetősége a formák teljes magyarrá tétele.

A sors nagyon hamar igazolt bennünket; alig pár év telt el, s ma minden magyarul megy s lám a hagyományos szellem megújult külsőben, de régi fényében csillog. Természetesen végzetes hiba lenne részemről azt állítani, hogy most aztán állj, mert különben tényleg szétfoszlanak szokásaink, hiszen ezzel önmagamat cáfolnám meg. De egyet tekintetbe kell venni; egy ilyen nagy változás után, mikor évszázados formák öltöztek új köntösbe, hajlamos arra az Ifjúság, hogy túlzásokba menjen, s esetleg évente cserélje, váltogassa a szokásokat, melyek ez esetben nem is szokások, hanem szinte alkalomszerű megnyilvánulások lesznek s nem lesz meg a folytonosság, a kapcsolat az Ifjúság és az öregek között; ezért célszerű lenne a Dékán Úr jóindulatú tanácsát megfogadni és kikutatni a szokások eredetét, időközbeni változásait, s rögzíteni mai formáját. Esetleg évtizedek mulva, ha szükséges, ezeken lehet változtatni, de szükségtelenül ne; mert sokszor a forma is igen igen sokat számít. A hagyomány nem merev, hanem rugalmas valami, a szellem a kor követelte

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

módon nyilvánul meg; ezért természetes, hogy ma elsősorban a nemzet nagy küzdelme köti le mindnyájunk figyelmét, világos, hogy a mai szakestélyeket elsősorban a katonanóták fogják betölteni. Ez nem jelenti azt, hogy a selmeci nótákat elfelejtjük, sőt, éppen mostanában került elő egy csomó szép selmeci diáknóta Fekete profeszszor úr jóvoltából, melyet már évtizetek óta nem énekeltek. S biztos vagyok benne, hogy ha a béke napjai jönnek, a szakestélyen újra a kedves dallamú és eredeti selmeci nóták is méltó helyet kapnak.

Még egy kérdésre szeretnék rávilágítani azzal az emlékezetes magyarosítási harccal kapcsolatban: a magyarosítás csak eszköz volt az összecsapásra; ott tulajdonképpen két nemzedék, két felfogás, két ellentétes világnézet ütközött. Ők, az öreg fiúk egy tragikus kor áldozatai voltak; iövészárkokban eltöltött ifjúság, összeomlás, menekülés, nyomasztó gazdasági válság, reménytelen, sivár jövő a határkövei életüknek. Nem volt célja, hogy dolgozzanak, hiszen elhelyezkedni nem lehetett; még látták az integer Magyarország dicsőségét, ragyogását s már nem tudtak beletörni a szűk keretek közé; de 1935 körül már jött fel az új nemzedék, kiknek bölcsőjét ágyúdörgés között ringatták, kik iskoláikat már trianoni Magyarországon járták, kik látták, hogy a világháború örökre eltörölt valamit, amit mi már csak hallomásból tudunk. Láttuk a kiáltó társadalmi ellentéteket, szociális problémákat, a zsidókérdés rákfenéjét s láttuk, hogy mindezen hiába kesergünk, ezért tenni kell. S ebben az első lépés a kötelességteljesítés. Mindenki a maga helyén tegye meg a legtöbbet, amit tenni tud, s ne foglalkozzon mindenki mással, mint ami a kötelessége. Egyetemi vonatkozásban tehát a diák elsősorban egyetemi tanulmányainak szentelje idejét s mindent ennek a célnak rendeljen alá, mert az országnak elsősorban szakképzett mérnökökre van szüksége, a többi ezután jön.

De jön ezután is valami és ez a többlet kötelességteljesítés. Jöttek „stréber" elnökök, akik bebizonyították, hogy az elnökség nem jelent okvetlenül listázást is; komoly, dolgozó fiatalemberek bukkantak fel, akik járták az országot, járták a külföldet, erről beszámoltak, gondolatok, tervek forrtak, alakultak s egy szélroham és az új szellem győzött. De a győzelem kötelességet jelent, az új irányt tovább vinni, egy percre meg nem állni, mert elmaradunk. És itt még tovább kell menni. Érdekes megjegyzést hallottam egyszer, hogy **egy mérnök mindig sokkal fogékonyabb az újításokkal szemben, mint egy jogász, mert a mérnök foglalkozásánál fogva kénytelen lépést tartani a haladással, mert különben lemarad; a jogász pedig egész gondolatvilágánál fogva a régi formákat látja tökéletesnek és változásra csak igen nehezen hajlandó, akkor is csak** lényegtelenre; gyökeres változás ellenkezik egész **mentalitásával.**

Ezt sajnos, lépten-nyomon tapasztaljuk kinn az életben; s itt kapcsolódom a harmadik kérdéshez, **a magyar mérnök szellem kialakulásához.** A Rektor Úr említette felszólalásában, hogy eddig büszkék voltunk arra, hogy katonanemzet, és főleg, hogy jogász nemzet vagyunk; de most **egy bizonyos mértékig mérnök nemzetté kell lennünk.** Természetesen minden mérnök helyesléssel fogadja ezt; de kérdem, mit tettünk ennek megvalósítására? Ez súlyos és hosszú harc, melyre fel kell készülnünk; és ez azt jelenti, ki kell lépnünk tudományszakunk szűk köréből, le kell vetnünk egy bizonyos nehézkességet és foglalkoznunk kell az ország nagy problémáival is; mert biztos vagyok benne, **ezekre a kérdésekre mérnök szemmel nézve, sokkal egyszerűbb és jobb megoldásokat találhatunk igen sok esetben.** De ehhez újra és újra tudás, látókör, ismeretek szükségesek; és itt minden mérnöknek egységesen kell összefognia. Ezért kell ápolni a Hungáriával a bajtársi kapcsolatokat, kicserélni nézeteket, felfogásokat, ismert mérnököket felkérni előadások megtartására, viták, beszédek mind közelebb hozhatják a magyar mérnök szellem kialakulását.

Nagyon helyesnek tartom ebből a szempontból, hogy a „Bástyánk" hasábjain többször jelentkeznek fiuk, kik beszámolnak tapasztalataikról, a látottakról; nyáron nagyon sokan mennek praksziba, igen üdvös lenne, ha benyomásaikról minél többen számolnának be; s a jövőben már ilyen szemmel néznék kinn a kérdéseket és mindjárt ott kinn feldolgoznák.

Tudom, nehéz kérdés, de a már kinn levők tehetnék a legtöbbet; de itt azt hiszem, sajnos, csak a fiatalabb nemzedéktől várhatunk megértést, azért főleg a most kikerültek érdeklődjenek, dolgozzanak és teremtsék meg a kapcsolatot az öregek felé is.

S ezzel a kapcsolatban a „Bástyánk"-ról egy-két szót: mindenki nagy örömmel vette a lap megjelenését, s meglepett bennünket az a színvonal, amit a folyóirat teremtett és már egy év óta tartani tud. Természetesen a fejlődés törvénye erre is áll, mindíg a jobb és tökéletesebb felé kell törekednünk. Azt hiszem, érdeklődésre tarthatna számot, ha egy-két, a szakunkba vágó komolyabb téma is helyet kapna; nem gondolak képletekre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és tudományos levezetésekre, de egy-két érdekesebb adat, cikk, ami már az általános műveltség szempontjából is kötelező. Igy nem fordulhatna elő, hogy pl. egy erdésznek fogalma sem legyen bányászati dolgokról és fordítva. Célszerű lenne egy-két cikk, melyben számot kapnánk a magyar bányászat mai viszonyairól, bányák száma, főbb szénmedencék, termelés mennyisége, minősége, foglalkoztatott munkásság száma, társadalmi rétegződése, kereseti viszonyai, stb., stb. Ugyanígy pl. a kohászat helyzete, fejlődése, kapcsolatban az aluminium ipar fejlődésével; mind érdekes dolgok, és amellett roppant tanulságosak. Ugyanúgy az erdészet ismertetése, terület, termelés, esetleg egy erdőgazdasági üzem leírása, stb., szóval téma akad elég.

De lehet sűrűbben hozni cikkeket a népi vonatkozású kérdésekről, népfőiskolákról, munkáskérdésről, szóval mindarról, amiben ma benne élünk, s ami a jövő szempontjából oly fontos.

Nagyon fontos lenne a nemzetiségi kérdés részletes megvilágítása; szerény nézetem szerint az ország döntő problémája, hogyan tudjuk ezt a kérdést rendezni. Ez nagyon elhanyagolt kérdés, amire sokkal több figyelmet kell szentelnünk. Erről a kérdésről a jövőben külön cikkben szándékozok beszámolni.

Mindezeket egybevetve, örömmel töltöttek el a látottak és tapasztaltak, mert látom az Ifjúság helyes irányban fejlődik és remélem, hogy azok a nehézségek, amik a nagy létszámból adódnak, nem fogják túlságosan hátrányosan befolyásolni a Kör életét és a balekság meg fogja érezni azt a szellemet, amit itt talál és épp úgy fogja ápolni és tovább adni, mint eddig évszázadokon át.

Madas András
m. kir. s. erdőmérnök.

Feledésbe ment selmeci diákszokások.

Irta: FALLER JENŐ.

A selmeci diákélet sokat emlegetett, jóízű tréfái s nagydiákos csinytevései mellett csak nagy ritkán hallunk azokról a kedves, idestova teljesen elfelejtett, hagyományos szokásokról, melyek valamikor egy életre szóló, igaz barátság és mélységes bajtársi érzés szimbólumaként, sokkalta szorosabban fűzték össze a hallgatókat s az Alma Mater küszöbét átlépő filisztereket, mint a gyakran elfajult s mámoros tivornyákba fult dorbézolások és virtuskodások, bármennyire voltak is azok az összetartozás, fiatalság és barátság kirobbanó megnyilatkozásai.

Tagadhatatlan, hogy az utóbbiakra gyakrabban és könnyebb szívvel gondolunk vissza, mint azokra az elfelejtett szokásokra, melyek apáinkat valamikor egy életen át kísérték végig s melyek rendíthetetlen alapjai voltak annak az összetartozásnak, mely a „selmecit" minden más egyetemet végzettől élesen megkülönböztette.

Két ilyen kedves emlékét akarom föleleveníteni a régi selmeci diákéletnek, melyeknek nyomát sajnos már több évtizede hiába keressük s melyek fölújítása már csak a régi hagyományok ápolása miatt is föltétlenül kívánatos.

Az első, amiről szólni akarok, a „Selmeci-emlékkönyv", vagy „Valétakönyv", melyet úgy 70—80 év előtt minden selmeci diák magával vitt az életbe s lapozott föl időnként, ha a mindennapi munka fáradalmain túl visszakívánkozott a mult megszépült emlékei közé. Az emlékkönyv lapjai, — melyekre olykor 100—120 jóbarát írta föl nevét — mindig visszavitték Selmecre s az őszinte baráti sorok, esetleg rajzok újra, meg újra visszaidézték a diákévek feledhetetlen csillogó emlékeit.

Az emlékkönyv finom, aranykötésű, tiszta lapokból álló könyv volt, melyet minden hallgató, ki búcsút mondott az Alma Maternek, úgy az utolsó vizsgák előtt átadott az évfolyambelieknek és jóbarátoknak, olykor a lányoknak is, kik hol több oldalas, hol egysoros búcsúszót írtak a könyvbe, gyakran finom rajzok kíséretében. A rajzok közt sokszor ott találjuk az ősi Selmec, vagy egy-egy ódon utcájának képét s a búcsúsorok, hol komoly, hol tréfáshangú intelmek s buzdítások a küzdelmes életbelépő számára, melyeknek vezérmotivuma azonban mindig egy: az örök, rendíthetetlen, őszinte barátság.

Ez csendült ki az emlékkönyv minden sorából, írva, aszerint, hogy hova tartozott az illető, aki írta. Mert rengeteg idegennyelvű följegyzést találunk egy-egy emlékkönyvben, jeléül annak, hogy valamikor Európa minden országából találtunk hallgatót a világhírű akadémián és hogy a barátság őszinte szavait mindenki saját anyanyelvén akarta legszebben kifejezni. A rendelkezé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

semre bocsájtott, 1853-ból származó emlékkönyvből a következő, kedves sorokat idézem :

Ne vizsgáld jövődnek titkos fátyolát,
Ne kérd a holnap mit hoz rád,
S tán ha vészt hoz átkos éjjelébe ;
Sziklaként állj sorsod ellenébe.

A németül írt sorok közül a következőket érdemes idézni :

Geniesse stets des Lebens Freuden,
Mit heiterem Gesicht,
Und trifft mitunten Dich ein Leiden
So sei es kurz, wie dies Gedicht.

vagy :

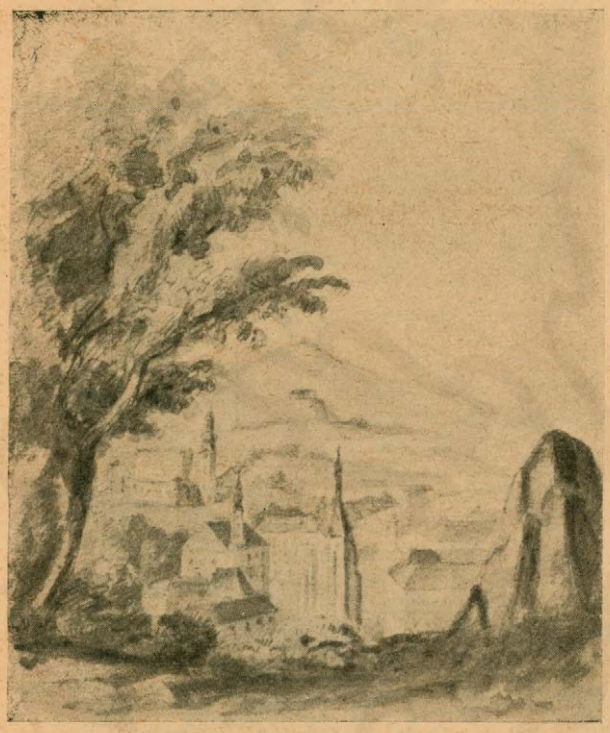

Selmecbánya.

(Festette Jokély János, fiatalon elhunyt bányamérnök, barátja, Henrich Ernő, kapniki m. kir. kohómester emlékkönyvébe, 1853-ban.)

Mein lieber Freund ! Du wirst vergessen
und vergessen
werden, des Tages Kämpfe wird die
Nacht verhüllen ;
Ruhe folgt auf deinen Streit hirnieden ;
Freund
— denk daran, und habe Frieden ! ! !
Nimm jetzt noch einen wohlmeinenden
Rath ins Philisterium :
Hüte dich von dem Hintertheil des Pferdes,
vor dem Vordertheil des Weibes, vor den
seiten
des Wagens, und vor allen Seiten eines
Pfaffen !

vagy :

Wenn du bey einem Mädchen bist
Allein, einsam, heiter,
Und hast Sie tüchtig abgeküsst,
Und kommst dabey nicht weiter,
So denk dass du ein Esel bist
Und gar nicht werth, dass du geküsst
Du unsers Hergotts' Rindvieh !

Egy másik szép szokása volt a régi selmecieknek a „Valétaív", vagy Emlékív", mely évek során ugyancsak teljesen feledésbe ment.

Ez díszes, sokszor művészi rajzokkal keretezett, nagy formátumú rajzlap volt, melyet a balekok nyakukba akasztott rajztáblákon hordtak szét a búcsúzó diákok nevében s azt kedves emlékül aláírta, jobarát, tanár, kislány, egyaránt. A név mellett mindig ott találjuk a vulgót és azt, hogy az illető hovávaló volt. Az egyszerűbb valétaíveknek csak a közepén találunk kis rajzot, vagy festményt, a díszesebbeken művészi rajzú keretben vannak az aláírások.

Magam három ilyen valétaívet ismerek, melyek közül kettő — egy kisebb és egy nagyobb — Bányászati és Kohászati Egyesületünk nagytermében van kiállítva, egy pedig saját gyűjteményemben van.

Az Egyesületünkben lévők közül a kisebbik 63x350 mm. méretű lap, közepén kis akvarellel, mely a Burschenschaft régi kocsmáját, a „Schacht"-ot ábrázolja. Az ív 1858-ból való s lovag Strzelecki Szaniszló, wieliczkai bányamester tulajdona volt.

A másik 700x500 mm. méretű, újabb keletü nyomdai termék, melyet a Posner Grafikai Műintézet adott ki egy régebbi rajz nyomán. A pompás nyomat négy sarkában a selmeci diák- és bányászélettel összefü.ggő városrészeket látunk, köztük jobbról-balról egy-egy egyenruhás bányászt, illetve erdészt. A rajz közepén zászlót tartó angyalok közt, ékes magyar címert, alatta tölgy- és tiszafalomb között táró szájat, benne egy csillést, előtte kalapácsos egyenruhás bányászt látunk. A rajz felső, balsarkában az „Arany bányamécshez" címzett kocsmát találjuk, mely mint tudjuk, az 1870-es évekig a régi Burschenschaft otthona volt, alsó balsarkában pedig a bányaiskola épületét. A kép jobb, felső sarkában a bélabányai kapu mellett, szerényen meghúzódó régi erdészeti akadémia épülete van, alatta a rajz jobb, alsó sarkában az ódon „Klopacskát" látjuk, alul, a metszet közepén pedig a kisiblyei vadászlakot. A keretül szolgáló virágdíszek közt bányász és erdész szerszámok, mérőműszerek, stb. vannak „SZERENCSE FEL" és „ÜDV AZ ER-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

DÉSZNEK!" felirattal. Az aláírások a metszet közepét töltik ki s azok szerint az ív „Valétaív" volt. Az ív Gálócsy Zsigmond ajándékaként került az Egyesületbe s 1881-ből való.

A gyűjteményben lévő 650x420 mm. méretű valétaívet Stemmer Ödön budapesti antiquariusnál szereztem. A remek szép tusrajz felső balsarkában az öreg „Schacht" épületét látjuk, jobbra tőle mulató akadémikusok „STIMMT AN MIT HELLEM HOCHGESANG!" fölirattal. E kép alatt tárnaszáj előtt egyenruhás bányász áll, jobbjában egyvégű csákányt, baljában olajmécsest tart. Alatta a rajz balsarkában az „Arany bányamécshez" címzett mulatót látjuk a bányatörvényszéki palota érdekes sarkával. A kép folytatásban mulató diáksereg „VIVAT AKADEMIA!" fölirattal. Fent, a kép közepén tölgyfalomb koszorú közt bányász jelvény „GLÜCK AUF!" fölirattal. A kép jobb felső sarkában a Szélaknai-kapu remek rajzát látjuk, attól balra, mu-

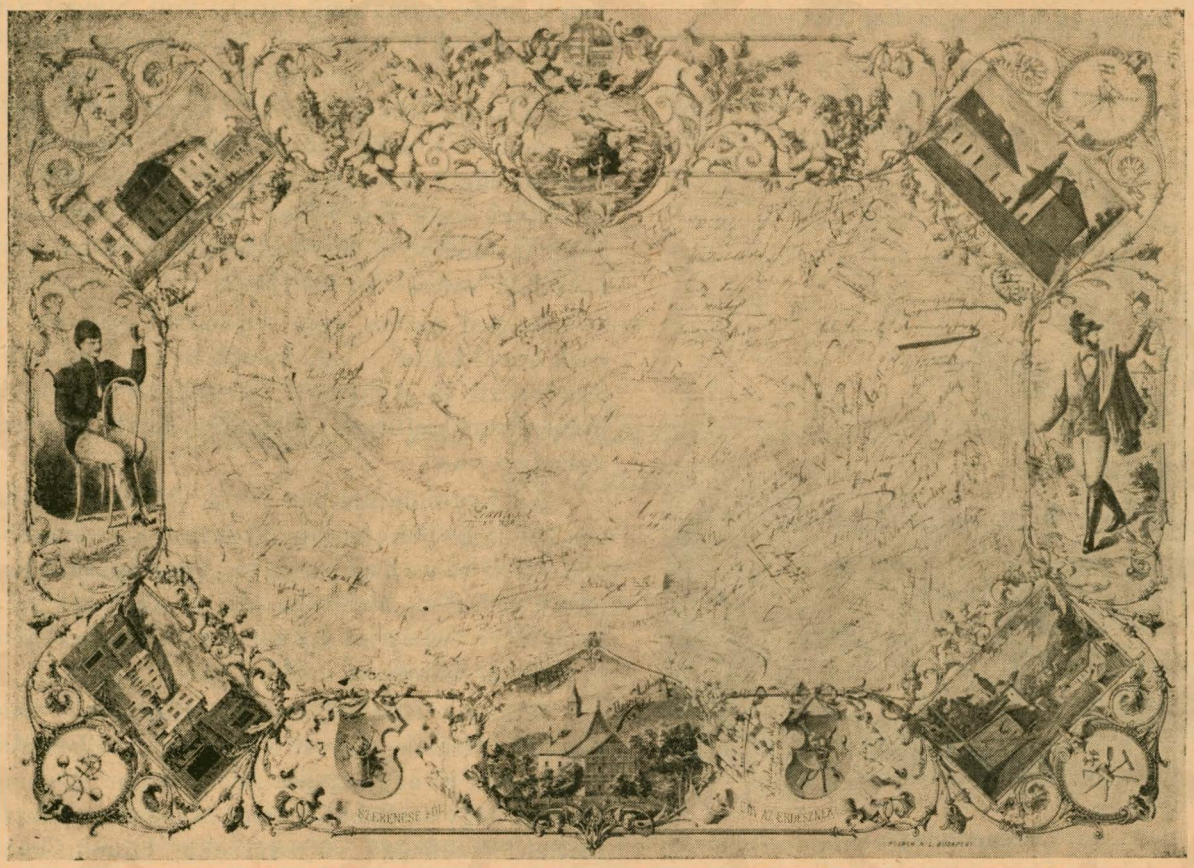

Valétaív.

(Eredetije az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti üléstermében.)

ló akadémikust, „ICH HAB' DEN GANZEN VORMITTAG IN EINEMFORT STUDIERT" fölirattal. Ez alatt nagykalapos kohász áll, majd a kép jobb alsó sarkában a selmeci Óvár, illetve attól balra a „Klopácska" előtt búcsúzó diákok „DEMOSTER BURSCHE ZIEH ICH AUS" fölirattal. A rajz közepén címerpajzs, attól jobbrabalra egy-egy uniformisos akadémikus „BURSCHENSCHAFT HOCH!" fölirattal.

A finom kivitelű rajz 1864-ből való s minden bizonnyal egy ilyen rajz szolgált mintául a később nyomdai úton készített valétaívhez.

A valétaívek valamikor ott lógtak az árnyas érdészlakok, bánya- és kohófőnöki szobák falán, büszkén hirdetve a „selmeci" szellemet, mely az Alma Mater falain kívül, a küzdelmes üzemiéletben is szoros egységbe fűzte mindazokat, kik valaha is megfordultak az egykor víg daloktól hangos, ódon bányavárosban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Németh László mellett.

A „Soproni Hirlap"-ban olvastam, hogy az egyik vármegyei közgyűlésen „rendkívüli érdeklődést váltott ki Nagy Gyula esperes-plébanos felszólalása, amelyben éles bírálat tárgyává tette Németh László legújabb Széchenyi könyvét. Azok közé tartozik ez a könyv — mondja a közlemény — amelynek tulajdonképpeni célja nemzeti nagyjainknak mindenáron való kisebbítése, sőt meggyalázása. Indítványozta, hogy a közgyűlés ítélje el ezt az irodalmi irányt és Németh Lászlónak Széchenyi könyvét s fejezze ki megbotránkozását. A közgyűlés lelkesedéssel tette magáévá ezt is." Eddig a közlemény.

Amikor az ember elolvassa ezeket a sorokat, megdöbben és kérdezi: valóban megtörtént-e ez így, vagy csak egy rossz tréfa az egész. Először is felmerül bennem a gyanu: vajjon ismeri-e a tisztelt felszólaló és az indítványt állítólag lelkesen magáévá tevő közönség Németh László irodalmi munkásságát és azt az „irodalmi irányt", amelynek Németh László egyik legjelentősebb képviselője. Mert ha ismeri, nem hiszem, hogy valaha is elhangozhatott volna az a vád Németh László ellen, hogy ő és tábora **mindenáron meggyalázzák nemzeti nagyjainkat.**

Most nem azért írok, hogy megvédelmezzem Németh Lászlót. Ő erre nem szorul rá. Hiszen ma már sokan tudjuk az országban, hogy Ő a mai magyar szellemi életnek egyik legnagyobb ígérete, legmélyebb magyar gondolkodónk és bizonyos, hogy az ifjúság jobb és igazabb tanítómestert nem választhat magának, nála a magyar sors nagy kérdéseinek tanulmányozásánál.

Irnom most azért kell, hogy elmondjam tisztelettel Főtisztelendő Esperes Úrnak azt, hogy **nem jó helyen keresi a veszedelmet,** amely magyar multunkat fenyegeti. (Mert valóban van ilyen veszedelem.) Németh László ma a népi Magyarországért küzdő írói tábornak legmagyarabb értéke, az igazság fényében megvilágított magyar multnak legképzettebb búvára, eltékozolt magyar értékeinknek legharcosabb visszaperlője. Talán tudja Esperes Úr azt, hogy **éppen Németh László volt az, aki vissza merte perelni multunkat,** amit Szekfű Gyula, a császári történetíró odadobott idegen zsákmánynak a „Száműzött Rákóczi"-ban és többi könyveiben. **Itt fenyegeti a legnagyobb veszély a magyarságot,** ahogy Németh írja: „Szekfű Gyula húsz éven át a Habsburg-restauráció érdekében csinált nekünk multat és jelent s ennek a képtelen, történelmietlen rögeszmének a szolgálatába toboroz ma is, amikor a magyarságot történelme legnagyobb próbájára kellene józanul elkészíteni — minden hatalmában álló embert és gondolatot."

Ime tehát: **hogyan van az, hogy ott, ahol valóban nagy veszedelem fenyeget, nem állunk őrt** és nem tiltakozunk és ahol a legmélyebb magyar felelősség dolgozik, ott hajszát indítunk az író ellen. Az embernek az az érzése, hogy a magyar társadalomban sok helyen öntudathasadás következett be. **Miért támadnának írókat különben,** akik tiszta magyar ösztönnel, nagy tudással, magyar földből és fajból fakadt ősi tehetséggel akarják népüket felemelni a jövő napfényébe és akik megakarják menteni számunkra a magyarság nagy örökségét dalban, művészetben, tudományban, lélekben és történelemben.

Mert az a bizonyos „elítélt irodalmi irány" Ady, Móricz, Szabó Dezső, Kodály, Bartók munkásságával kezdődött és ma folytatódik az úgynevezett népi írók csoportjában, akiknek tagjai Németh László mellett Veres Péter, Kodolányi János, Erdélyi József, Tamási Áron, Illyés Gyula, Karácsony Sándor, a mai irodalom és szellemi élet legnagyobb értékei. Mi marad meg nekünk, ha ezeket is elítéljük amúgyis árva, kisebbségi magyar sorsunkban? Ha lelkesedéssel csatlakozunk egy olyan határozathoz, **amely kikergeti a magyar életből legmagyarabb íróinkat.** Mint szegény Móricz Zsigmonddal is tették közvetlen halála előtt.

De erről most ne beszéljünk többet, hanem térjünk a tulajdonképpeni vádpontra: Németh László Széchenyi könyvére. Nem tudom, miben és miáltal gyalázta meg a szerző ebben a könyvében Széchenyit. Erről a közlemény nem szól. Lehet, hogy a felszólaló Úr részletesen megindokolta és tényekkel alátámasztotta javaslatát, sajnos, erről az újság nem számolt be és **így nem tudjuk, min alapszik a vád.** Tisztelettel kérjük ennek közzétételét, hogy bárki a bírálatra válaszolhasson. Mert komoly kritikát a szerző is örömmel vesz és örömmel válaszol is rá. De csak a komoly kritikára.

Érdekes meghallgatni, mit ír Németh László a „kegyeletsértés"-ről a „Száműzött Rákóczi"-val kapcsolatban. Sok mindenre megfelel ez az írás: a „kegyelet" szellemi téren nagyon kétséges erény; sok belőle megöli, amit kegyel. Egy nép nagyjai nem múmiák, amelyeknek el kell állniok, hanem el-eliszaposodó források vagy ha úgy tetszik, behegedő sebek, melyeket föl kell szakítani, hogy **szent nedvük újból megindulj on.** Nem a szellem van a hősért vagy a klasszikusért, hanem a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

klasszikus a szellemért.

Mi lehet a célja egy „kegyeletsértő"-nek? Bosszanthatja a hős pózba-csapott, mozdulatlan szobra, lazítani akar rajt, **emberibbé tenni.** Szekfű mentegetőzik ilyesmivel, de Rákóczi-képe a bizonyíték, hogy könyvének nem **ez az indítója.** A kívülről jövő rábizonyítás alakját vértelenné, hamissá tette.

Más oka is lehet a kegyeletsértésnek, ha azzal, amit félrenyomunk, **félrenyomott értékeket szabadítunk ki.** Ez nem történt a Rákóczi esetében."

Van tehát **igazi kegyeletsértés** és van, amikor **nem kegyeletet sért,** hanem **új értékeket szabadít fel, a szobrot emberibbé teszi.** Azt hiszem, ezt tette Németh László Széchenyi könyvével.

Csaba József.

Halálos szerelem.

(Elbeszélés.)

Mikor beléptem, azonnal a szemembe tűnt. Széles válla, meggörnyedt háta, magára vonzotta tekintetemet. Hátulról is valahogyan ismerősnek látszott, ahogy a pult előtt állott.

— Egy pohár sört.

— Ubul! — kiáltottam önkéntelenül, kissé túlhangosan. Jobbról-balról szigorú, megrovó tekintetek keresztűzébe kerültem.

A férfi megfordult, kissé összehúzta szemét, majd felvillant benne a felismerés lángja.

— Sándor! Ezer éve nem láttalak!

Egy perc mulva már egy csendes sarokasztalnál ültünk s kérdésekkel rohamoztam meg:

— Hogy vagy? Mit csinálsz? Hol élsz?

— A napokban jöttem haza külföldről; most itt lakom a városban. Várj, odaadom a címem.

Elővette tárcáját s kivett belőle egy névjegyet. Mikor be akarta csukni, valami kiesett belőle. Virágmintás ruhafoszlány, fekete szalaggal átkötve . . .

Ubul keze megállt a levegőben. Valami különös, megmagyarázhatatlan kifejezés merevült arcára, míg lassan felvette az asztalról a tarka szövetet. Néhány pillanatig szótlanul nézte, majd felém fordult:

— Ha érdekel, elmondok egy történetet. Nem hiszem, hogy valaha is hallottál hasonlót, — ennek a kis szövetdarabkának a históriáját . . .

Cigarettára gyújtott. A pincérek fürgén siklottak az asztalok között, a terem halkan zsongott körülöttünk. Ebből az egyhangú zsongásból úgy emelkedett ki halk, de kifejező hangja, mint egy sima falon végigfutó relief.

— Régen kezdődött a dolog, még egyetemi éveinkben. Fiatalok és boldogok voltunk, előttünk állott az ismeretlen jövő boldog ígéreteivel . . . .

Hirtelen felém fordult.

— Emlékszel Rózsikára?

Rózsika! . . . Csodálatos aranyszőke hajzuhatag, melynek nem volt párja az egész városban. Gyönyörű termet, égőpiros ajkak, mélykék szemek s az a tündéri mosoly, amely a holtakat is életre tudta volna támasztani. Mint valami égi csodát, úgy imádtuk valamennyien s forró tűz futott végig rajtunk, ha szeme csak egy pillanatig is megpihent valamelyikünkön.

— Igen, Rózsikáról lesz szó. Látom, emlékszel rá. Nem is lehet őt elfelejteni, — csak én szeretném . . . .

Ivott egy kortyot, majd folytatta:

— Nem tudom, mennyire emlékszel még rám az akkori időkből. Talán tudod, hogy mennyire egyedül élő ember voltam; barátaim nem voltak, cimboráim is kevesen, azokat is hamar elriasztottam a természetemmel. Olyan voltam, mint a gesztenye burka: tüskébe nyult, aki hozzám közeledett.

Különös ember volt Ubul. Már a neve is arra predesztinálta, hogy ne az átlagemberek életét élje. Úgy viselte nevének négy betűjét, mint élete egyik tehertételét. Bemutatkozáskor elharapta keresztnevét, mert tudta, hogy ha meghallják: elveszett ember.

Társaságba nem járt. Rosszul öltözködött; félszeg, gyámoltalan mozdulatai fölényes tekintetet, gúnyt, vagy legjobb esetben szánalmat váltottak ki. Ez utóbbi fájt Ubulnak a legjobban.

— Tudod te, milyen rettenetes érzés, ha mindenki szánakozik emberen? Szinte fizikai fájdalmat éreztem, mikor egy-egy leányarcon megjelent a jólismert elnéző, sajnálkozó mosoly. Olyan voltam, mint egy égő húsdarab, amelyre újabb és újabb olajcseppek hulltak. És akkor jött Rózsika.

Elhallgatott, belebámult cigarettája füstjébe. Bennem pedig vakító élességgel villant fel egy régi vasárnap délelőtt emléke. Gyönyörű tavaszi nap volt s a korzón megjelent Ubul. Vasalatlan nadrágja kirítt az elegáns tömegből, arcán valami földöntúli mosoly s a karján . . . nem, ez nem lehet igaz! A karján Rózsikát vezette, a tündéri, megközelíthetetlen Rózsikát, akinek mosolyáért hiába versengtünk, aki toronymagasságban állt felettünk s akinek mindannyian alázatos hódolói voltunk.

Mondják, hogy minden csoda három napig tart. Ez azonban élő cáfolata volt minden közmondásnak. Attól kezdve Rózsikát és Ubult csak együtt lehetett látni. Színházban, moziban, sétatereken tűntek fel, szűk erdei ösvényeken botlottunk beléjük, amint egymásbakarolva, összehangolt léptekkel rótták az avart.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ubul csodálatos változáson ment át. Vakító eleganciájú, fölényes megjelenésű világfi lett; úgy nézett el az emberek feje fölött, ahogy azelőtt az ő feje fölött siklottak el közönyös tekintetek.

— Tudod, úgy ért az egész, mint a villámcsapás. Látogatásra voltam hivatalos apám egyik régi ismerősénél s véletlenül ott volt Rózsika is. Két szót sem beszéltünk egymással. Együtt mentünk el s mivel egy irányban laktunk, hazakísértem. Hogy ez alatt a rövid idő alatt mi történt, ma sem tudom pontosan. Csak bársonyos hangjára, a sötétben macskaszerűen felvillanó szemeire emlékszem, — s a csókjára! Megcsókolt! . . . . Úgy szédelegtem haza, mint az alvajáró. Nem hittem a szememnek, a fülemnek, — az ajkamnak. Pedig igaz volt. Másnap újra találkoztunk, harmadnap megint . . .

Nagy szenzáció volt annakidején Ubulék esete. Másról sem beszéltek a városban, mint arról, hogy a gazdag földbirtokos lánya egy ilyen ágról szakadt, kopott, szürke verébhez vonzódik. Végül is kénytelenek voltak beletörődni, hogy ez a két ember elválaszthatatlanul egymáshoz tartozik.

— Pincér, egy fél liter soproni vöröst!

Cigarettája parázsló végéről nyílegyenesen szállt fel a füst a mennyezet felé, majd hirtelen légáramlatba kerülve, éles töréssel nyomtalanul összekeveredett a fent terjengő füstfelhővel.

— Boldogok voltunk, nagyon boldogok. Illetve, — ő biztosan boldog volt. Bennem azonban valami különös érzés kezdett lábrakapni. Rózsika úgy szeretett, ahogy még senki. Szívének minden jóságát, kedvességét rám pazarolta. Ha fáradt voltam, felüdített a társasága, ha bánatom volt, megvigasztalt. És mégis . . .

Felém fordult.

— Tudod, úgy éreztem magam, mint az oroszlán, amelyik bárányok között nőtt fel s csak most eszmél rá, hogy karmai vannak. Ölembe hullott a legnagyobb ajándék s én eltaszítottam magamtól. Kínoztam, gyötörtem Rózsikát, minden szavam gorombaság volt. Szegény kislány angyali türelemmel tűrt mindent. Mikor néha nagyon megkínoztam, nem szólt semmit, csak rám nézett. Szívembe szúrt a könnyes, fájdalmas tekintete, s ez csak annál jobban vadított. Végigudvaroltam a város valamennyi lányát s közben gonosz kéjjel gondoltam arra, hogy Rózsika azalatt otthon a párnáit telesírja utánam. Aztán vége lett a dolognak . . .

A terem lassan kiürült körülöttünk. A pincér álmosan bóbiskolt a sarokban, a lámpa fényében vörösen csillant meg a kancsó alján a maradék bor.

Érdeklődve vártam a történet folytatását. Előbb kerültem el a városból, mint Ubul s azóta nem hallotam róla semmit. Annyit tudtam csak, hogy mint végzett mérnök hirtelen külföldre ment.

— Fél éve tartott már ez az egyoldalú harc Rózsikával, mikor a dolog döntésre érlelődött. Megismertem egy leányt. Nem volt különösen szép, vagy vagyonos, — jelentéktelen kis veréb. Elhatároztam, hogy feleségül veszem. Ma sem tudok számot adni magamnak, mi késztetett erre a lépésre. Ott volt a gazdag, gyönyörű lány, aki halálosan szeretett engem — s nekem nem kellett! Elhatározásomat titokban tartottam, nem tudtam Rózsikával szakítani. Egyszer aztán ennek is meg kellett történnie . . .

Tekintete végigsimított a kis szövetdarabkán, arca elborult. Olyan halkan beszélt, hogy alig értettem.

— Nem mertem személyesen megmondani neki. Hoszú, átkínlódott éjszaka után levelet írtam, amelyben elmondtam, hogy el kell válnunk; körülményeim arra kényszerítenek, hogy mást vegyek el. Kértem, ne busuljon utánam, felejtsen el, az idő minden sebet behegeszt — s még néhány hasonló frázist. — Három napig nem mozdultam ki a lakásomból, azután nem birtam tovább. Mégegyszer, utoljára látnom kell Rózsikát . . . legalább a tekintetemmel búcsúzzam el attól, aki életem legnagyobb ajándéka volt. — Úgy osontam az utcán végig, a házfalakhoz lapulva, mint a tolvaj. Rózsika ablaka tárva-nyitva volt. Fehér batisztfüggönyt lengetett a szél az ablaktáblák között. Megálltam a házzal szemben és néztem . . . néztem . . .

A hamútartóban pörkölődve égett egy cigarettacsonk; a csendben bántó élességgel ketyegett a falióra.

— Ott álltam az ablak előtt. Agyamba kínzó fájdalommal tódultak az emlékek. Hányszor, ó hányszor álltunk ott fenn . . . ketten, mindenről és mindenkiről megfeledkezve . . . Nekidőltem a házfalnak, könnytelen szemmel ittam magamba az ismerős ház minden vonalát, mikor . . .

Elcsuklott a hangja.

— Valami megvillant a függöny mögött. Egy pillanat volt csak . . . egy sikoly . . . virágos tarkaság hullott alá s előttem a kövezeten . . .

Mintah nagyon messziről jönne a hangja.

— Azt a ruhát viselte, amiben először láttam meg s amit legjobban szerettem . . . olyan volt benne, mint egy földreszállt tündér . . . mint egy szárnyaszegett tündér . . .

Elnyomta cigarettáját.

— Másnap vonatra ültem s elutaztam, egyedül . . . Azóta égeti szívemet ez a kis szövetdarab . . . annak a ruhának egy darabkája . . .

* *

Másnap délelőtt a főutcán volt dolgom. Amint kilépek a ház kapuján, szembe jön velem Ubul s a karján — Rózsika! Teljes életnagyságban, üdén, fiatalon és gyönyörűbben, mint valaha.

— Szervusz Sándor! Jó, hogy találkozunk. A feleségemmel sokat beszéltünk ma rólad. Ha nincs jobb dolgod, szívesen látunk ma délután.

Csak hebegni tudtam.

— Dehát Rózsika . . . a szövetdarab . . .

Felkacagott.

— Hja az! Tudod, mindennek az átkos feledékenységem az oka. Rózsika megbízott, hogy vegyek neki abból az anyagból; már három napja hordom magamnál a mintát, míg végre ma elintéztem.

— És a többi? A történet?

— Jól ismerlek még a régi időkből, tudom,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy mindig szeretted a kalandos rémtörténeteket. Gondoltam, elszórakoztatlak egy kicsit.

Összemosolygott Rózsikával.

— Na, szervusz. Délután gyere fel; bemutatom a csemetéimet. Két gyönyörű fiam van, — de egyik sem Ubul!

Kacagva karolt bele Rózsikába s indultak tovább, lassan, összehangolt léptekkel, mint régen.

Benedek Attila kmh.

A Magyar Művelődés Háza.

Közeledek a régi Kaszinó épület felé. A külső fal állványokkal van teli, munkások szorgoskodnak és szinte az az érzésem, mintha szabósereg dolgozna a házon, amely új ruhát ölt. Ünneplőbe öltözik a volt Kaszinó, hogy méltóképpen várja az újjászületését, az avatását.

Belépek a kapun és már lenn hallom a fenti sürgés-forgást, éneklést, gyermekek hangját lányok, fiúk vegyes zsivaját. Élet van ebben a régi, oly sok mindent átélt Kaszinóban. És ez a nagy készülődés mind-mind arra a két napra szól, melyen avatni fogják a Magyar Művelődés Házát.

Október 24—25. Már szinte fogalom a városban. Mindenki várja, mindenki készülődik, mindenki tele van evvel a két nappal és valahogy az az érzésem, mintha a soproni közönség minden rétege, minden tagja ennek a nagy eseménynek élne. Talán sohasem láttam Sopronban ehhez hasonló megmozdulást. Az ovodás gyermektől kezdve egészen a legidősebb nemzedékig, mindenki erre a két napra készül, akár mint szereplő, akár mint néző.

A falragaszokból láthatjuk, hogy mindenki megtalálja a maga érdeklődési körét, mindenki azt kaphatja, ami neki a legkedvesebb. Menjünk végig ezen a műsorkomplexumon és próbáljunk mindegyikről egy néhány szót szólni.

Szombaton délután két órakor mesedélután. Tanuja lehettem annak az érdeklődésnek, mely erre a két napra a közönség részéről szinte egészen rendkívüli volt. A mesedélutánon például körülbelül 1500 gyermek lesz jelen. Ezek a gyermekek a Magyar Művelődés Házának különböző termeiben, a legváltozatosabb szórakozási lehetőségeket kapják. Látom, amint főiskolások, középiskolások óvónőkkel, tanítónőkkel együtt nagyban készülődnek. Egyik helyen a bábszínházra, másutt pedig éppen valamilyen kis népi játékot próbálnak. Kicsi gyerekek! Adja az Isten, hogy oly örömmel és szeretettel fogadjátok ezeket a lelkes fiatalokat, mint amilyen kedvvel és boldogsággal Ők azt Nektek adni fogják!

De menjünk tovább. „Őszi este a Don mentén." Mit takar ez a cím? Felel rá az a nagy készülődés, melyet egyik este a Kaszinó nagytermében látok. Egy front-katona emlékezése a diákságára, az érettségire. Régi zsoltárok magasztos hangjai váltakoznak Kölcsey, Berzsenyei, Vörösmarthy, Kossuth, Petőfi írásaival. A középiskolások csinálják. Mintha a magyar irodalom klasszikusai, néha talán rideg merengésükből feloldódnának a különböző előadások keretében . . .

A két nap fénypontja természetesen a díszközgyűlés, illetve az azt követő díszünnepély. Az ünnep beszédet Varga József kereskedelmi és iparügyi miniszter, Sopron város országgyűlési képviselője mondja, akinek rokonszenves alakja városunkban köztiszteletnek és osztatlan szeretetnek örvend. A művészetet Báthy Anna, H. Dessewffy Bella, a Liszt Ferenc Zeneegyesület ének- és zenekara és a Vasutas Dalárda képviseli.

Október 25-én reggel ott látjuk a Petőfi-téren Sopron város ifjúságát, akiknek egy csoportja (a most besorozottak) itt kapja meg a szalagot a várostól. Szólni fog az ifjúsághoz az idős férfitől kezdve az apró gyermekig minden nemzedék képviselője.

Majd a sebesült katonák találják meg érdeklődési körüket, a regölés keretében, mely a magyar nép örök kincseiből, a népdalokból ad ízelítőt. Áldott és örökéletű az a nép, melynek költészete ilyen gazdag és ilyen sok szépséggel teli!

„Etelka naplója", mondja a műsor. Sclachta Etelka írja meg egy nap történetét száz évvel ezelőtt Sopronban. Megelevenedik előttünk a száz év előtti Sopron minden nevezetességével. Ott látjuk Széchenyit, Petőfit, Kis Jánost, Liszt Ferencet, akinek nevéhez mindig odagondolhatjuk Sopront. Az ifjúság önzetlen lelkesedése hozta létre ezt a műsorszámot, éppenúgy, mint a „Magyar népdal, magyar tánc" c. előadást, melynek keretében a magyar népdalkincs egy-egy gyöngyszemét halljuk. Milyen boldogság nézni ezeket a gyermekeket és ifjúkat, amint csillogó szemmel, lelkes akarással éneklik a szebbnél-szebb népdalokat. Legyen ez az előadás egy újabb lépés a magyar népdal teljes diadala felé!

Elérkeztünk a végéhez. A „Bástyánk" rendezésében felújul előttünk Selmec, az örök hazánk, melyről 23 éve csak szomorúan, de bizakodva beszélünk és, melyet soha-soha el nem hagyunk. Ott látjuk a régi Burschenschaft és a magyar diákság harcát. Ott látjuk az eszményi firma-balek viszonyt, a megható bajtársiasságon alapszik. Ott pereg le előttünk az Akadémia menekülése Sopronba, melynek láttára fokozottabb mértékben ég bennünk a vágy, Selmec visszaszerzésére. Aztán itt vagyunk Sopronban. Az elkeseredett menekültek alig találnak hajlékot Sopronban, máris újabb veszély fenyegeti őket; innen is tovább kell menniök. Felelet a főiskolások részéről a felkelés és a népszavazás kivívása. Tovább megyünk: 1938-ban ismét úgy érzik, hogy cselekedniök kell. Szabadcsapatot szerveznek és a Felvidék visszacsatolásában, mint ilyenek, vesznek részt. Végezetül pedig itt vagyunk a jelenben. Itthon van most

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

reánk szükség és a mult szellemében őrizzük ma is magyarságunkat, melynek mintegy betűkben való kikristályosodása a „Bástyánk."

Ezzel végére is értem a két napos ünnepségnek. Befejezésül még arra kérem az Istent, hogy áldja meg a törekvésünket, mely a magyar szellem és a magyar kultúra hajlékhoz való juttatása volt, és adjon erőt nekünk ahhoz, hogy ebben a végvárban kitűzött céljainkat, kitartó munkával elérhessük! **(—cse)**

Katonáink Leventéink!

Minden fronton levő bajtársainknak, kedves Firmáinknak elküldtük a „Bástyánk" legújabb számát, feltéve, hogy tábori póstaszámukat ismertük. Ezúton is kérjük a kedves hozzátartozókat, hogy tudassák velünk fronton levő bajtársaink tábori póstaszámát, hogy díjmentesen elküldhessük nekik szeretetünk jelét, a „Bástyánk"-at.

Talán nem fog öndicséretképpen feltűnni, ha pár szóval beszámolunk a Szerkesztőbizottság kórházi műsoros estéiről. Három ízben kerestük fel hadikórházainkat s kétórás vidám műsorral igyekeztünk feledtetni honvédeink szenvedéseit. Tréfás közvetítések, (Budinszky, Pluhár, Puszta S., Dövényi Nagy), főiskolás zenekarunk magyar nótái, szép szóló énekek, vidám elbeszélés. mese, kedves versek, dalok, katona-nóták s végül a legnagyobb siker „Visszavárlak" főiskolás szerzemény képezték műsorunkat. Katonáink olyan jól érezték magukat, hogy jóformán minden számot ismételni kellett, s nekünk minden köszönet helyett legtöbbet jelentett, hogy a sokat szenvedett arcokon, az öröm és jókedv könnyei peregtek le. Maradjatok még, kiáltották felénk és mi a megengedett időn túl, jóval ottmaradtunk. Olyan meleg, minden ellentétet elsimító magyart és magyart átölelő estek voltak, amelyek számunkra örökké emlékezetesek maradnak.

Külön ez úton is meg kell köszönnünk a soproni Isteni Megváltó Leányai női keresk. iskola nagyon tisztelendő Igazgatóságának, hogy egyik estünkön több mint 200 gazdag és bőkezű szeretetcsomagot oszhattak ki növendékeik és IV. évesek estünkön is résztvettek, s hozzájárultak ahhoz, hogy katonáink még jobban érezték magukat.

Katonáinknak október 4-én 100 önként jelentkező főiskolás bajtársunk gyűjtött. Jóllehet csak 40 gyűjtőívet kaptak és rajtuk kívülálló okokból oly helyekre lehetett csak menniök ahol már gyűjtöttek, mégis működésük eredménye 563 P 32 fillér volt. Ezúton tolmácsoljuk Heiszler tanácsosnak köszönetét. Mindenki nevét nem közölhetjük, de legeredményesebben a következők gyűjtöttek; X. Y. emh. 41.40, X. Y. kmh. 32.70 P, Gata Péter bmh. 37.10 P, Lessenyi Ferenc emh. 26.40 P, Regősy és Schey 25.90 P, Nick és Schummel 24.40 P.

A levente munkák friss lendülettel megindultak. A kiképzést maguk a H. próbás leventék végzik, az oktatóknak az ellenőrzés és az esetleges irányítás a feladatuk. Cél az, hogy a katonai szolgálat előtt a legmagasabb próbát, a honvéd próbát (elméleti, sport és katonai tárgyú) mindenki sikeresen letegye.

* *

Kormányzói elismerés. A kormányzó úr Őfőméltósága 1942. szeptember 24-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy a szovjet elleni hadműveletek alkalmából az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért Bándi Dezső tart. hadnagynak dícsérő elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék. Szeretett firmánk kitüntetéséhez ezúton szívből gratulálunk.

Ellenfelek.

Imre nem tudta elfelejteni vereségét. A gyűlölködés kettejük között még az elemiben kezdődött. Akkor összevesztek valamin, egymásnak mentek és János győzött. Társai örömmel ünnepelték, csak Imre nem akart megbocsájtani. A másnap felajánlott békejobbot és fél almát se fogadta el.

Ettől kezdve szüntelen harcban állottak. Szakadatlan versengés volt az életük. Az iskolában Imre könnyű felfogású, éleseszű volt. János vasszorgalmával pótolta a tehetséget. Békülésről egyikük sem akart hallani. Haragukról lassan az egész falu tudomást szerzett.

A versengés idő multával, különösen a katona évek alatt, csak jobban kiéleződött. Közbelépett az örök Éva, ki jelen esetben Anna volt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Annát már mindenki János mátkájának tekintette. Csak Imre nem vette tudomásul. Kisérgetni kezdte. Az emberek eleinte csóválták fejüket, majd félni kezdtek. Ha megtudná, ki tudja mit tenne ?!

Imre eleinte ugratásból foglalkozott a leánynyal, majd a játékban mindjobban elvesztette a fejét. Egyszerre azt vette észre, hogy melegség fut rajta végig, ha meglátta a lányt. Érzését elhatározás követte: Anna az ő asszonya lesz, ha a fél világ össze is döl . . . Úgy látta, a lány szíve is hajlana feléje, csak ne lenne ott János, az a....

De nem habozott. Döntött. Búcsúban vadul, elszántan odaállt a csendesen ivogató János elé. Egy darabig szótlanul néztek egymásnak szemébe, majd Imre keze a csizmaszár felé kapott. De mozdulatában megállította János nyugott szava:

— Tudod, erősebb vagyok — mondotta. — Inkább válasszon közülünk Anna.

Igy is lett. A leány szemlesütve állt kettejük között. Nehéz volt a döntés. Kedves volt előtte mind a kettő. János komoly, kevés beszédű, Imre édesszavú, deli legény.

— Nem tudok ilyen hirtelen felelni, — mondta zavartan. — Várjanak kendtek.

— Nem — csattant fel a kijelentésre Imre hevesen.

— Biztosat kell tudnunk — hirtelen átvillant egy ötlet az agyán.

— Jó, vigyázz! Anna! Mi ketten most kimegyünk a frontra és amelyik ott derekabb lesz, azt válaszd!

— Csak nem félsz? — fordult János felé kihivóan.

— „Kiállok" — válaszolt a másik nyugodtan.

Ebben maradtak. Hamarosan kikerültek mindketten a frontra. Egy századba kerültek és parancsnokuknak harci kedvüket állandóan fékeznie kellett.

Együtt kapták meg a kis ezüstöt is. Imre ettől csak levertebb lett:

— „Hát itt se dölt el a dolog" — kesergett. Még aznap este János félrehívta Imrét.

— Nézd, legyen vége a harcnak. Neked adom Annát. Becsüld meg, — mondta János. Már nem szeretem s félrenézett.

Imrében ugyanaz az érzés szabadult fel. De ő nem vallotta be, hogy valahogy tőle is nagyon távoli ez az otthoni dolog.

Itt kinn, az élet és halál nagy kérdése mellett eltörpülnek szerelem, féltékenység, harag . . . „Ne légy ilyen nagy szívű János — mondta zavartan Imre, inkább irjunk neki, hogy most már válasszon Ő. Irtak neki. Imre szép melegen, kacskaringós mondatokban, János röviden, egyszerűen. Közben a közeli nagy támadás lüktető készülődését élték.

Egy este halogató harcban, szétszórtan, nagy erőt mutatva, harcolva, kis egység vonult vissza. Mindketten ott voltak. Harcoltak. Csak este vették észre, hogy Imre hiányzik. Talán megsebesült, talán fogságba esett?! Ki tudja?!

János azonnal jelentkezett, hogy érte meg. De nem engedték. Éjjel alig aludt, derengő hajnalban észre vette, hogy az ellenség felől egy imbolygó honvéd közeledik. Távcsővel jól látta.

— Imre! — dobbant be a csendes hajnalba örömmel János hangja. Egy kilométerre sem lehetett, a muszka tüzérek szokott reggeli üdvözletüket kezdték. A közeledő sebesült Imre nem birta tovább, lerogyott. Kis hugom mátkája — erősködött János — a parancsnoknál.

Végre megkapta az engedélyt. János gránátok és srapnelek tüzében kúszott feléje, tölcsérekbe lapulva, terephez simulva.

— Él! — dobbant örömmel János szíve. Gyors elsősegély után, már vonszolta is vissza. Rettentő hosszú volt vissza az út. Körülötte tüzeső sepert. Remegő karjába tartva, kúszott előre. Már látja bajtársai feszülő arcát, élni fogok, villan át rajta, hogy megmenekült, mikor oldalról egy géppuska kelepelő hangja . . . és János élettelenül zuhan le terhével, bajtársai közé.

Imrét megoperálták, megmentették. De csak a testét, mert a kórházi ágyon élettelenül bámult a rózsaszín tábori lapra: „Ne haragudjon Imre, Jánost választottam. Őt szerettem mindig." Imre sóhajtva néz föl a tejútra, a nagyságos Csaba királyfi útján egy új fénylő csillag ragyog, a legújabb magyar hős kitüntetése . . . „Mégis Te győztél Jánosom" — hajlik meg Imre feje alázattal.

v. S. L. emh.

A közművelődési ügyosztály első vitaestjén a helyes magyar történelem szemlélet tárgyalását tűzte ki maga elé. Az előadó Csaba József előadását élénk érdeklődés kísérte.

Az 1942—43. tanév I. félévére beiratkozott hallgatók.I. évf. bmh: 38, kmh: 26, emh: 120, összesen :184. II. évf. bmh: 29, kmh: 20, emh: 85, összesen 134. III. évf. bmh: 27 kmh: 19, emh: 54, összesen: 100. IV. évf. bmh: 28, kmh: 24, emh: 44, összesen 96. V. évf. (nyári rendkiv. félév) bmh: 18, kmh: 20, emh: 25, összesen 63. Összes beiratkozott hallgató: 577.

Benedek Attila katonadala a „Visszavárlak" szöveg és kóta kapható a kiadóhivatalban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kárpátaljai tapasztalataim.

Kárpátalja az első országrész, mely véráldozattal került vissza 1939 márciusában, s hogy még ma is külön néven szerepel, különleges viszonyai teszik indokolttá.

A trianoni béke után alakult Cseh-Szlovák köztársaság új tartományként kezelte ezt a területet, lakóinak autonómiát adott, de mindig ügyes politikával azon volt, hogy a nyelv és fajkülönbség nélküli nép közé éket verjen. A nép kultúrájával nem törődött. Civilizációt is csak annyit vitt be, amennyire az ott élő cseh tisztviselői karnak szüksége volt.

Bennünket leginkább erdészetileg érdekel, tehát először ebből a szempontból fogom ismertetni. A cseh állam idegen pénzzel dolgozott, az árak alacsonyak voltak, s fa tekintetében nem volt Kárpátaljára utalva. Tüzifatermelés alig volt, mert a megközelíthetetlen hegyek ősrengetegeiből a szállítás nem fizetődött ki. Csak rönköket termeltek, az erdőket letarolták, a tüzifának felhasználható fát az erdőben hagyták elpusztulni. Így a kárpátaljai erdők nagy része rablógazdálkodás áldozata lett, és az odakerülő, jórészt addig Alföld fásítással foglalkozó erdőgondnokot igen súlyos feladat elé állította.

Kárpátalján az erdészet, nagy gazdasági hatalmánál fogva, igen fontos tényező. A lakosság nagy része ebből él, s így ott az erdőgondnok nemcsak a rábízott erdőknek gazdasági vezetője, hanem az erdőn lévő falvak vezetője is. Kétségen nehéz feladat ez, mert a csehek nemcsak az erdőt, hanem a munkásokat is tönkretették. Kevés munka volt, és így sokan nem jutottak munkához. Ezen úgy segítettek, hogy munkanélküli segélyt osztottak szét, mely majdnem annyi volt, mint egy dolgozó munkás keresete. Egyes üzemekben csak bizonyos politikai pártok igazolványával ellátott munkásokat vettek fel, például annak a pártnak, melybe az illető üzem vezetője tartozott. Ezáltal hozzászoktatták a munkásságot a dologtalansághoz és a politizáláshoz.

Az államforma változás bizalmatlansággal járt, s így elképzelhetjük, hogy milyen nehéz volt egy „anyaországi" erdőgondnoknak megtalálni a kapcsolatot a néppel. Nagyon szép példáját láttam ennek a felsőszinevéri erdőgondnokságban. A gondnokság vezetője erdőőri értekezleteket tartott, hol az erdőőreivel általános, — magyar. — gazdasági és közérdekű kérdéseket beszélt meg. Az erdőőrök az értekezleten hallottakat tovább adták a munkásoknak. Így ott a munkások belátták azt, hogy csak a közös munka és megértés vezethet a jobb jövő felé, és hogy nyelvi és faji különbségeket teljesen áthidal egy gondolat: csak az egymásmellett megértésben élő népek állíthatják vissza Szent István birodalmát.

A trianoni béke előtt Kárpátalja lakói lejártak az Alföldre aratni, leusztatták a fát az Alföldre. Az Alföld és a hegyvidék kölcsönös egymásrautaltsága munkát és megélhetést biztosított. Rendellenesség csak akkor lépett fel, mikor ezt az egyensúlyt felborították. Ezáltal sokan maradtak kenyér nélkül, és ezeket használták fel a cseh pártok politikai manővereikhez, kiuzsorázták a zsidók, a szavazatokért és munkáért pálinkával fizettek.

A ruszin nép igénytelen, eléggé tanulékony, de vezetni és foglalkozni kell vele, s nem szabad hagyni, hogy a zsidók befolyásolják. Erre szép példát mutat Pécs Dolha testvérközsége, mely minden évben tiz-tizenkét ruszin ifjút taníttat Pécsen valami mesterségre. A felszabadulás után visszaküldik őket hazájukba, hogy a saját népüknek szolgálhassanak.

Nem volna teljes a kép, ha megfeledkeznék a zsidókról, akiknek bomlasztó működése erősen rányomta bélyegét erre a vidékre és népére. Még a legeldugottabb kis faluban is zsidóba botlik az ember. A legveszedelmesebbek ezek Kárpátalja hiszékeny, kultúrálatlan népére. A ruszinokat elsősorban ők szoktatták hozzá a munkakerüléshez és a pálinkához, denaturált szeszhez. A zsidónak mindig volt valami kis kukoricalisztje, amivel kisegítette az éhes ruszint. Ellenértékképpen a zsidó üzleti szellemnek megfelelően beküldte 1—2 napra dolgozni a városba a vele összeköttetésben álló zsidóhoz. Ezzel megkedveltette a ruszinokkal azt, hogy a holnappal ne törődjenek, a zsidó mindig segít, ne gyűjtsenek maguknak télre, hisz lopni mindig lehet.

A kormány tudja ezt, és rendelkezéseket adott ki a zsidók gazdaságilag való lehetetlenné tételére. Hogy ezek az intézkedések helyesek voltak, mutatja az, hogy a szapora kárpátaljai zsidók szinte rajonkint özönlenek be az ország különböző vidékeire, a nagyhatalmú hitsorsosok védelme alá. Akik ot maradtak, fogcsikorgatva dolgoznak, hogy a mindennapi kenyerüket biztositsák, és elkeseredett propagandát fejtenek ki a magyar állam ellen. Eszközeik a mi szemünkben végtelen naivaknak tűnnek fel, de a hiszékeny ruszinok igen hallgatnak rájuk. Pl. egy kereskedésben hallottam a következő beszélgetést. Te! — mondja a ruszinnak, miközben az cukorjegyét váltja be — emlékszel, mi volt itt pár éve. Hej! az volt csak a szép idő! Még a cukor is több és édesebb volt. Akkor nem bántottak senkit! Most . . . Inkább legyen itt akár ki, csak ne a magyarok. A mi érdekeink közösek! Figyeld csak meg, nektek is csak addig lesz jó sorsotok, míg a zsidók itt vannak . . . és így tovább dől belőle a szó, s a ruszin mindent elhisz. Az egyik munkásomat igyekeztem meggyőzni, hogy ne higyjen a zsidónak, mire azt mondta: „Tudja gyakornok úr, én csak a zsidónak hiszek, mert annak mindig igaza van!"

Különleges viszonyokban különleges intézkedésekre van szükség, s így teljesen indokolt, hogy külön Kormányzóság igazgassa. Az ungvári központnak jó tisztviselői vannak, akik nemcsak a politikai, közigazgatási ügyeket intézik, de megfeszített erővel dolgoznak Kárpátalja gazdasági és kereskedelmi megszervezésén. Igen sok akadályt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kell legyőzniök. A falusi „intelligencia" széthúzása, a ruszinok tudatlansága, a zsidók bomlasztó tevékenysége s az elmult 20 év rengeteg helyrehozni valója sem keseríti el őket. Legjobb segitőtársuk az erdőgondnok, aki rengeteg hivatalos munkáján felül, időt szakít magának arra, hogy a falu, a nép problémáival foglalkozzék. Szellemi felkészültségénél és gazdasági hatalmánál fogva irányító tényezője a falunak.

Kárpátalján ma nagy országépités folyik. Mindenki, akit a sors oda rendelt, nem azt nézi, hogy a munkájáért kapott ellenszolgáltatás megéri-e, hanem éjt nappallá téve dolgozik egy eszményi célért: Nagymagyarországért.

Fiatal magyar erdőmérnökeink! Szép munkaterület vár Benneteket! Előre, dolgozzatok a nemes célért, mi pedig igyekezzünk minél jobban felkészülni a nagy küzdelemre.

alias Csirke.

Igy történt!

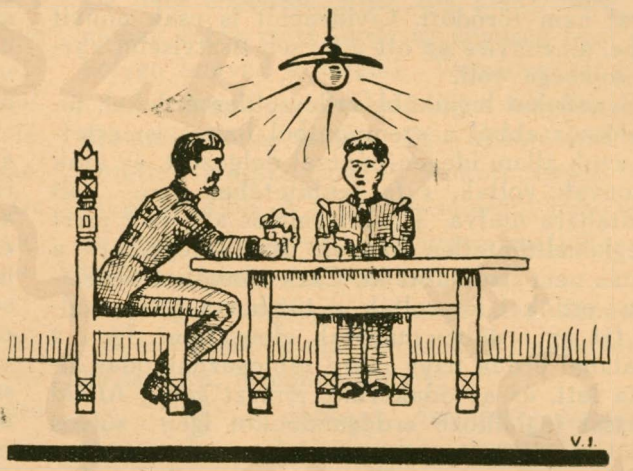

Éjjeli hurcolkodás.

Pecek és Saxofon visszavonhatatlanul összevesztek a lakásadó háziasszonnyal (ebben talán része volt a lakbérfizetés akut elmaradásának). El kellene költözni, van is már új lakás, de nem lehet, mert a széplelkű menyecske úgy őrzi az előszobát, mint az arkangyal az édenkertet és a tartozás kifizetéséig nem engedi elvinni a betyárbútort, sőt a firmákat be sem engedi a lakásba. A két dalia lógó orral riadóztatta másnap este a kisperjési kamarákat, tízen törtük a fejünket a megoldáson, természetesen nem volt pénzünk az adósság kifizetésére. Pecek azzal vigasztalja magát, hogy legalább bosszúból elhozta a kapukulcsot.

— Végtelenül egyszerű! — kiált fel Saxofon — éjjel elhozunk mindent. Igy is történt. Mint besurranó tolvajok hatoltunk be az üres szobába, halálos csendben és sötétben összeszedtük a cipőket, rajztáblákat és egyebeket, gondosan bezártuk magunk mögött a kaput és salamanderben vonultunk az új lövéri kamarába. Nimród képtelen lett volna csendesen járni, ezért időközben beszaladt a Körbe (már csak Kaszásnál volt hitelünk) és a kikötött bormennyiséget utánunk hozta. A boszorkánypör diadalmas befejezésére nagy áldomást csaptunk. A póruljárt házsártos asszony másnap bizonyára meredt szemekkel nézett körül az üres fészekben, de nem mert semmit sem tenni, nehogy a minden hájjal megkent daliák még őt vonják felelősségre a lezálogolt holmi eltűnése miatt. Igy azután hallgatólagos megegyezéssel mindkét fél fátyolt borított a multra.

Fickó alias Golyhó.

Gavallér gesztus.

Jó barátságban voltunk egy soproni fiatal házaspárral, többször voltunk náluk vacsorán és éreztük, hogy esedékes volna valami szép virágcsokor, egy dísznövény, vagy más figyelmesség. Először az volt a tervünk, hogy a botanikus kertből elvisszük a kaktuszokat — de Kanonok éppen a növénytan vizsgára készült (igaz, hogy már két éve) és nem mertük megtenni. Mégis jobb lesz valamit venni — de miből, uram, miből?

Alapos közelfelderítés után megállapítottuk, hogy a Honvéd út egyik kertje tele van pünkösdi rózsával és az állomány egy kis gyérítésre szorul. A legközelebbi csillagtalan, sötét éjjel Kanonokkal és Pecekkel bemásztunk, szakszerűen átgyérítettük az állományt, ölben vittük a sok virágot. Nimród mögöttünk ballagott és az elhullott szála-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kat szedte össze, nehogy áruló nyom maradjon.

Simán eljutottunk a Panoráma útra, barátunk kertjébe, de nem találtunk nyitott ablakot, amin bedobhattuk volna a virágot. Jobb hijján, beraktuk az üres kutyaházba, a házőrző komondor a konyhában aludt. A nagy járkálásra azonban felébredtek a háziak, az asszonyka ijedt hangon kérte az urát, hogy engedje ki a kutyát. — Jaj a reprezentációs nadrágom! — ordít Nimród és öreg tüzérhez nem méltó sietséggel elrohan. Persze le voltunk leplezve.

Utólag tudtuk meg, hogy nemcsak örömet szereztünk, hanem gondot is okoztunk. Szegény asszonyka sokáig minden csengetésre összerezzent, mert azt hitte, a detektivek jönnek.

Fickó alias Golyhó.

Móricz Zsigmond irodalmi est Sopronban.

Az idén januárban mult két éve, hogy itt járt közöttünk. Németh Lászlóval volt itt. Száraz, hideg téli est volt. A Soproni Fiatalok előadóestjére jött el. Az előadást ott tartottuk a volt Kaszinó épületében, a kisteremben, tömött szeksorok előtt. Jobbára fiatalok voltak jelen, soproni magyar fiatalok, Móricz Zsigmond fiai. Először ő lépet az előadói asztalhoz és avval kezdte előadását, hogy számára a Bibliában az a legmegrázóbb történet, amikor Jézus közeledett Jeruzsálemhez és „látván a várost, síra azon." Szinte elérzékenyült, amikor elmondta ezt a mondatot. Néhány szót fűzött hozzá, azután kezdte el tulajdonképpeni előadását. Amit mondott, azt már elfelejtettem. Ha jól emlékszem, a népfőiskolákról beszélt. De ahogyan beszélt, azt nem fogom elfelejteni sohasem. Egyenestartású, zömök, őszhajú, mosolygós. Szavai egyszerűek, természetesek, és a szatmármegyei tájszólás valami egészen különös és csodálatosan vonzó csengést adott szavainak. Beszéde mögött józan kedély, egészséges humor húzódott meg. Nem lehetett nem figyelni rá. Az előadás végén valami köszönetfélét mondtam az előadásokért, azért, hogy eljöttek hozzánk. Valahogyan úgy fejeztem be, hogy Isten segítségével Soponban az ifjúság lelkében épül az új magyar jövendő. Néha le-le pillantottam rá. Ott ült az első sorban, természetesen, szét tette a térdét, kezét összekulcsolta és valami különös melegséggel nézett fel rám. Olyan volt a nézése, mint a csupaszeretet nagyapáé. Ekkor láttam és találkoztam vele először és — utóljára. Azóta lelkileg találkoztam vele, ha írásait olvastam. Rádióelőadásait, amikor csak tehettem, meghallgattam. Nagy ajándékát, amit nekünk, fiataloknak adott, „a magyar irodalom élő könyvét" a Magvetőt — ki ne ismerné — hálás köszönettel fogadtuk tőle. Valóban a magyar irodalom kis bibliája. Azután a regényei, emlékezései, cikkei, nehéz munkája a népi magyar irodalom érdekében, előadásokat tart, társadalompolitikai kérdések foglalkoztatják — mindezzel szolgál az egész magyarságnak. A magyarság klasszikus prózaírója. Hamisítatlan magyar ember — aki igazi író is egyuttal. Nagyobb, mint ma még gondoljuk.

A sok megemlékezés között gondoljunk rá. Móricz Zsigmondot nem lehet cikkekkel, búcsúszólamokkal — elfeledni; az a gondolat, amelyért élt, a népi magyar gondolat — irodalomban, gondolkodásban és magatartásban — ma is él. Ezt a gondolatot és ezzel együtt Móricz Zsigmond emlékét kívánja szolgálni a **Hittudományi Kar Hallgatóinak Ifjúsági Köre** azáltal, hogy november hó 14-én a soproni Magyar Művelődés Házában nagyszabású **Móricz Zsigmond irodalmi emlékestet** rendez. Az előadást előre láthatólag **Féja Géza** tartja. A műsoron szavalatok, énekszámok, Móricz Zsigmond írásai szerepelnek.

Készüljünk, jöjjünk el erre az irodalmi ünnepi estre és valljunk színt, hogy Móricz Zsigmond népe, a magyar nem hűtlen, hanem, amely hitet akar és hitet tud tenni az élő örök magyar népi szellem mellett!

Sümeghy József,
ifjúsági elnök.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A kiadóhivatal kéri a mélyen tisztelt előfizetőket, hogy a cím- és lakásváltozási szíveskedjenek bejelenteni, mert munkája így nagy mértékben leegyszerűsödik.

Haralyi M. okl. bm. Hálásan köszönjük Kedves Firmánk, ezúton is a küldött jegyzeteket. Reméljük, hogy nagy hasznát vesszük. Köszönjük, őrizd meg irántunk segítő szándékodat.

Sz. L. kmh. Érdekes és nagyon időszerű cikked, sajnos már későn kaptuk kézhez, s lapszűke miatt nem tudtuk beletenni, így a következő számunkban hozzuk.

P. S. emh. az előbbi üzenet Neked is szól, kérlek, ne haragudj ezért ránk.

A kétségbeesett érdeklődésekre örömmel jelentjük a következőket: balekbál helyett estélyünket idén november 8-án, vasárnap, a Magyar Művelődés Háza (Kaszinó) összes termeiben rendezzük meg. Tekintettel a komoly időkre és tiltó rendelkezésekre, a hagyományos külsőségek lehető megtartásával, de a mai időkhöz illő egyszerűséggel kívánjuk megrendezni az estét. Mivel a hatósági rendelkezések nem adnak módot arra, hogy az általános zárórát túllépjük, a kérdést kénytelenek voltunk a délutáni órákra áttenni. E helyen is nyomatékosan felhívjuk tisztelt vendégeinket, hogy ne a szokásos soproni késéssel, hanem a meghívón kiírt időpontban pontosan jelenjék meg, mert az egész estély időtartama nem lesz több kb. 5 óránál. Hölgyeknek megjelenés tetszés szerint hosszú, vagy rövid ruhában. Meghívók még igényelhetők az Ifjúsági Körben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

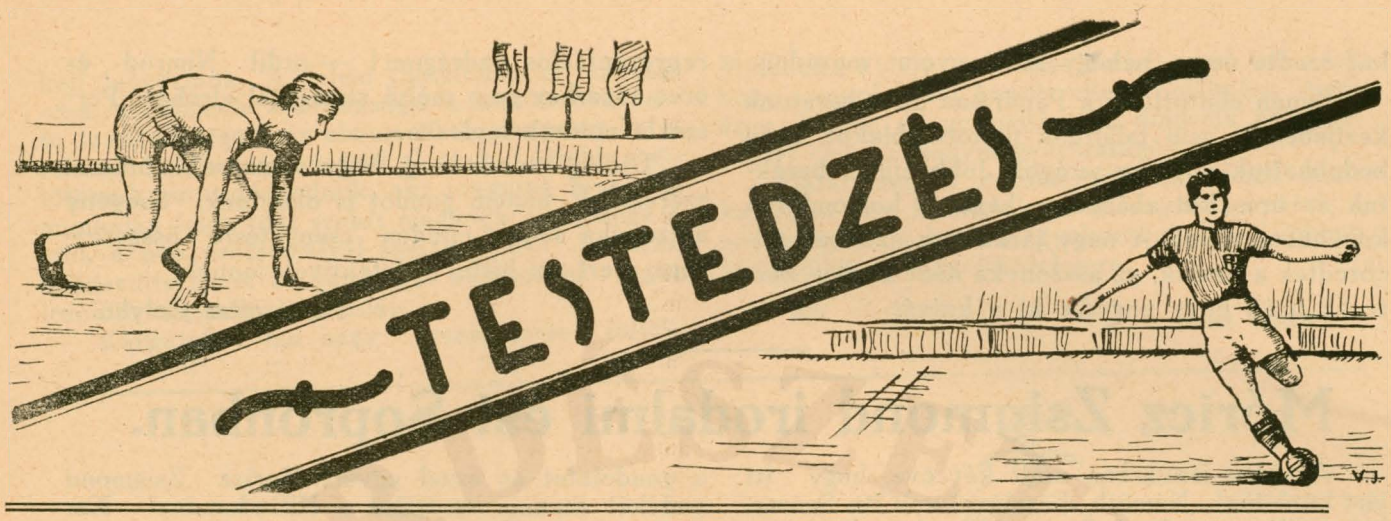

Őszi atlétikai verseny.

Az őszi szezón következő versenye az október 6-i hagyományos kegyeleti váltófutás volt. A Főiskola csapata következőképpen állt fel: Tóth Sándor, Rácz József, Tarnay Dénes, Tuskó László. Szentkuthy Dénes, Bánky Gyula, Balás Bertalan, Lautner György, Nagy Zoltán, Tirringer Ottó, Szilágyi József, Madas P. László, Kiss Antal, Nagy Lajos, Kontra László, Bobok László, Emri János, Szabó József és Szuromi János. Öt csapat indult az Ojtozi-szorosban lévő hősi emlékműtől. A Főiskola csapata már a második váltásnál élre került. Győzelmünk nem volt fölényes, de feltétlenül megérdemelt. Különösen örömünkre szolgált, hogy sikerült legyőznünk a tavalyi győztes Tanítóképzőt és így egy évre, vagy reméljük még tovább, mi lehetünk a védői a szép és értékes vándordíjnak.

Október 3—4-én tartotta a MANSz az országos felnőtt váltóbajnokságokat Budapesten a MAC margitszigeti pályáján. Ezen, a pesti MAFC kiegészítésére, Balás vett részt. A 4x400 m-es váltófutásban 11 induló közül a MAFC 5. lett 3.31.2-es idővel. Az összeállítás a következő volt: Balás, Tantos, Andics, Hrabéczy, Balád 50.5-ös kezdéssel még másodiknak váltott szorosan a győztes BBTE mögött, de második emberünk, az „öreg" Tantos bizony oly gyengén szaladt, hogy hiába küzdött a másik két fiatal atléta emberfeletti módon, minden esélyünket elvesztettük, még a 4. helyre is. Eredmény: 4x400: 1. BBTE 3.23.2, 2. Testvériség 3.25.2, 3. DiMÁVAG, 4. MAC, 5. MAFC 3.31.2, 6. SzVSE.

Másnap a 4x200 m-en már lényegesen jobban szerepelt a MAFC. Igaz, hogy ekkor már a MAFC színeiben szerepelt az MRTSE-ből atlépett Balogh, a kitűnő 200, 400-as futó. A Szlovák, Andics, Balás, Balogh felállítású váltó már az előfutamban remek eredményt ért el, amikor a győztes MAC mögött, másodiknak ért be 1.31.8-as szenzációs idővel, (az átlag 22.9! volt) maga mögött hagyva többek között a DiMÁVAG váltóját is.

A döntőben is gyönyörűen küzdöttek mind a négyen, s bár Baloghnak 6—8 m előnye volt, a 4. helyen fekvő DiMÁVAG-gal szemben mégis kénytelen voltak beérni a negyedik hellyel, mivel a diósgyőriek utolsó embere Solymosi, 21.5 körűli idejével behozta a MAFC előnyét és még három métert rá is vert csapatunkra. Az igen erős mezőnyben a negyedik hely elérése is szép teljesítmény. A MAFC még 4x800-as váltóban is helyezést ért el, amennyiben a Hrabéczy, Kassay, Benvik, Lugossy váltó 6-iknak futott be. A főiskolás egyesületek közül a MAFC szerepelt legjobban, mert rajta kívül egy főiskolás egyletnek sem sikerült egyik számban sem az első hat közé bekerülni.

Október 10—11-én szintén a MAC pályán rendezte a szövetség az országos dobó és ugró ötös csapatbajnokságot. Ezen a soproni és pesti műegyetemistákból összeállított magasugró csapat teljes és megérdemelt diadalt aratott az ország legjobb egyesületei felett. A Madas, Bérdi, Tőkés, Emri, Dobay összeállítású csapat 170.8 cm átlaggal első lett a szintén főiskolás LASE csapata előtt. Madas és Bérdi 177-t, Tőkés 170-t, Emry és Dobay 165-t ugrott. Eredmény: Magasugrás 5-ös csapat: 1. MAFC 170.8 cm átlag, 2. LASE 169 cm átlag, 3. BBTE 168 cm átlag

A súlydobó csapatban Emry szerepelt a soproniak közül és ez a csapat kivívta az elismerésre méltó 4. helyet. Ez azért is örvendetes, mert a MAFC mindig híres volt arról, hogy „harmat" gyengék voltak a dobói. Reméljük ezentúl soha nem lesz így. Helyezést ért el még rúdugró csapatunk. Ebben Bánky szerepelt a mieink közül. Szerencsés körülmények között ugyan, de megszerezték az 5. helyet.

Rá egy hétre a budapesti MAFC pályáján rendezték meg a MAFC ezidei klubbajnokságait. A kevés és főleg újoncokból álló soproni gárda jól szerepelt, amennyiben 5 számban diadalmaskodtak pesti kollégáik felett.

A verseny igen kellemes meglepetését a soproni Tuskó szolgáltatta, aki a magasugrásban páratlanul 170-t ugrott és ezzel egyszerre a legjobbak közé került. Eredmények: 110 gát: 1 Balás 17.5, 2. Bérdi 19.2, 3. Ördög 19.6, 4. Nagy Lajos. Balás ezzel a győzelmével a MAFC „örökös"

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bajnoka lett, mivel harmadik éve megszakítás nélkül megnyerte a 110 gát klubbajnokságot.

Magasugrás: 1. Bérdi 170, Tuskó 170, 3. Dobay 165 cm.

Távolugrás: 1. Tuskó 588, 2. Bese 588. 3 Horváth 587, 4. Balás 558 cm. Tuskó győzelme itt is meglepetés! Talán a hideg időjárás miatt voltak az eredmények a szokottnál gyengébbek.

400 gát: 1. Balás 63.6, 2. F. Nagy 64.7, 3. Fellegi 68.4.

Hármasugrás: 1. Tuskó 12.63, 2. Bese 12.42, 3. Ferenczy 12.03. Tuskó a „saját" számában is biztosan győzött!

1500 m-es: 1. Lugossy 4.17.2, 2. Kontra 4.36.4, 3. Dallman 4.37.3. Az elsőéves Kontra második helye a „befutott" Lugossy után elismerésre méltó. Tehetséges és jómozgású atléta! Kellő szorgalommal jó futó lehet.

400 m-es: 1. Balás 52.5. Könnyű győzelem. 2. Hrabéczy 53.4, 3. Andics 53. 5 mp.

Gerelyvetés: 1. Takács 59.48, 2. Wágner 46.80, 3. Drjenowszky 45.63 m. Az erős mezőnyben Drjenowszky helyezése is jó!

A 100 m-es síkfutás időfutamaiban Szilágyi 12.2 és Tirringer 12.3-as idejével egyelőre ugyan még helyezetlenek voltak, de mindketten tehetségesek és csak rajtuk áll, hogy jövőre 12 alá kerüljenek. Tirringer egyébként 200 m-en is indult és ott 25-t futott. Kezdetnek ez is jó!

Úgy a pesti, mint a soproni atléták jó formájukról tettek tanulságot és így győzelmi esélyekkel néznek az október 24—25-i főiskolás váltó és csapatbajnokságok elé.

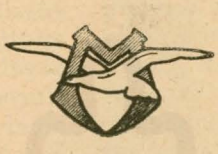

MSrE Sopron.

A soproni műegyetemi vitorlázó repülők életében fordulópontot jelent az 1942-es esztendő, ez évben beleolvadtak a Műegyetemi Sportrepülő Egyesületbe s mint annak soproni alosztálya működnek tovább.

Eddig a soproni Cserkészrepülők képezték ki a műegyetemi hallgató repülőket, mint a MAFC repülőszakosztályának tagjait. Azonban a szakosztály sokáig jóformán semmi eredményt sem tudott felmutatni, csak 1941-ben volt nagyobb fellendülés, amikor egyre többen kezdtek érdeklődni a repülés iránt. Ekkor azonban főleg anyagi nehézségekkel kellett megküzdeni: a repülés ma még költséges sport, a szakosztálynak pedig igen korlátozott anyagi lehetőségei voltak.

Így fordultunk a Műegyetemi Sportrepülő Egyesülethez, amely szívesen karolta fel a soproni kar vitorlázó repülőit s támogatása több és több repülési eredményt hozott. Ez év tavaszán pedig megtörtént az egyesülés a Műegyetemi Sportrepülő Egyesülettel, a MAFC repülőszakosztályából a Műegyetemi Sportrepülő Egyesület Soproni Alosztálya lett. Az Európaszerte ismert anyaegyesület azóta is mindig a tehetősebb testvér segíteniakarásával áll a fiatal alosztály mellett és megad neki minden támogatást. A soproniaknak pedig törekvésük, hogy minél jobb eredménynyel érdemeljék ki a további segítséget is:

Mindjárt a beolvadás után kaptunk egy „Vöcsök" típusú iskolavitorlázó gépet. Azonkívül, hogy ezzel anyagi tehertől is mentesült az Egyesület, tagjai nagyobb lelkesedéssel repültek a saját gépen, szorgalmasabban jártak el az üzemnapokra s a nyári vakációig heten repültek „A" vizsgát. A Cserkészrepülőktől azonban nem szakadtunk el, ma is közösen történik a kiképzés a cserkész oktató vezetésével és a Cserkészrepülők autójának csörlővontatásával. Gépünket is a Cserkészrepülők hangárjában helyeztük el.

Az anyaegyesület által rendezett repülőtáborokon tagjaink közül többen részt vettek. A húsvéti szünetben a Hármashatárhegyen tartott táborra mintegy kilencen utaztak fel s a sopronihoz viszonyítva, kedvezőbb viszonyok mellett gyarapították repülőtudásukat. A nyári táborra három tagunk ment el s mindhárman jó eredménynyel tértek vissza. Két „C" és egy „B" vizsgás repülővel növekedett egyesületünk, egyuttal segédoktatót is kaptunk Tőzsér Aladár személyében, aki rövid idő alatt jutott el e táboron az „A" vizsgától az egyórás teljesítmény repülésig.

Mutatja a repülés előrehaladását a csonka év repüléseinek összesítése is. Áprilistól szeptemberig 750 felszállást végeztek tagjaink 21 óra, 18 perc és 43 másodperc összrepült idővel. Ketten kel néznek az október 24—25-i főiskolás váltó és reztek.

Az új év kezdetén nagy lendülettel indult a munka. Még szeptember hónapban egy „A" vizsgát és egy soproni csúcsteljesítményt könyvelhetünk el, Tőzsér Aladár 38 perces vitorlázását. Ezt az eredményt Tőzsér Aladár bmh. azóta már kétszer beállította, sőt október hó 18-án egy óra 33 percet töltött a levegőben, amely országos viszonylatban is figyelemre méltó eredmény. Gépállományunk is gyarapodott. Anyaegyesületünk még egy „Vöcsköt" adott. Két géppel a repülés már gyorsabb és zavartalanabb, esetleges törés miatt sem kell leállítani az üzemet.

Az új géppel azonban még komolyabbá és sürgősebbé vált a hangár ügye. A Cserkészrepülők egy gép számára épített hangárában most már öt gépet kell elhelyezni. Ez azonban csak szétszedett állapotban lehetséges, a szétszedés és összerakás idejét pedig a repülésből kell elvenni. A hangár építésére már meg is történt minden lépés,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

előreláthatólag tavasszal felépül a 25x15 méteres hangár, mellette műhellyel, autógarageval és lakószobával. Az Egyesület adminisztratív ügyeit öttagú tisztikar intézi. A szeptember 25-én tartott tisztújító közgyűlés a következő tisztikart választotta: elnök: Tőzsér Aladár bmh., titkár: Péter Sándor emh., pénztáros: Molnár László bmh., választmányi tagok: Pénzes Gyula emh. és Dzsida Ottó bmh.

Az Egyesület jelenlegi harminckilences létszámával az eddigi szellemben folytatja működését, hogy evvel is hozzájáruljon az anyaegyesülete hírnevéhez.

Útmutató

Dr. Trauer Ervin: Erdőgazdasági alapismeretek. Nagy örömmel üdvözöljük második kiadásában ezt a 260 oldalas, ízléses vászonkötésű könyvet. Régóta hiányzott egy friss ütemű, modern szellemben megírt olyan összefoglaló munka, mely az egyre szélesebb körűvé váló erdészeti tudomány egyes ágait egységbe fogva, nem szakembernek arról világos képet, szakembernek pedig élvezetes áttekintést ad. Különös örömet jelent pedig a könyv a mi számunkra. Egyrészt azért, mert a tanulmányi idő nagy iramában felvett részlethalmazt rendezi, egy célra irányítva, új, benső tartalommal tölti meg a néha elméletekbe vesző, vagy elaprózódó dolgokat, másrészt szempontokat és jó segítséget nyújt arra a munkára való készüléshez, mely akkor vár majd ránk, ha kikerülve az egyetemen tanultakat, hallottakat át kell adnunk képzettségi fokon álló beosztottainknak. A munka a termőhely tényezőinek ismertetése után az erdőben előforduló fontosabb fák és cserjék leírását, erdőgazdasági alkalmazását adja, hogy ezek után áttérjen az erdőművelés kérdéseinek tárgyalására, kezdve a felújítástól az erdőápolás különböző eszközein, módozatain át az erdőalakok ismertetéséig. Ezután az erdővédelem kérdésével foglalkozik. A légköri károsítások után az erdőben élő növényi, majd állati károsítókat és károsításaikat mutatja be s az ember károsításainak tárgyalásával zárja ezt a részt. A legrészletesebb — a dolog természete szerint — az erdőhasználat tárgyalása. Átfogó képben áll előttünk főhaszonvételünknek, a fának kitermelése, útja az erdőből szárazon és vizen, a különféle értékesítési, feldolgozási módok sorozata, majd a mellékhaszonvételek sok faja és értékesítési módja.

A jó nyomású könyvet világos rajzú ábrák és néhány jól megválasztott, szép fénykép teszi igazán élvezetessé, tanulságossá és feltétlenül érdemessé arra, hogy kezdő- s haladó erdőmérnökjelöltek egyaránt felfigyeljenek rá s haszonnal forgassák. **vitéz Szőny emh.**

A Bányászati és Kohászati Lapok október 1-i száma közli dr. Vajk Raul cikkének második részletét nehézségmérő (graviméter) és a torziós inga alkalmazásáról. Részletesen fejtegeti a kétfajta műszerrel mért fizikai egységek kapcsolatát a földtani szerkezetekkel, majd rátér annak a kérdésnek vizsgálatára, hogy mikor célirányos gravimétert, mikor torziós-ingát alkalmazni, és mint végső eredményt megállapítja, hogy a nehézségmérő nem pótolja a torziós-ingát, hanem csak kiegészíti. — Érdi Henrik számos ábrával megvilágított cikkben foglalkozik a dugattyúöntés kérdésével. Az okt. 15-i szám első cikként dr. Tárczy Hornoch Antal e. i. dékán székfoglalóját közli, amelyben bővebben kifejti az ismert kortörténeti kutató az elmult választmányi ülésen elhangzott felszólalását a magyarság ősi bányász kultúrájáról. A rendkívül érdeklődésre számottartó cikket mi is közöljük. — Dr. Boldizsár Tibor bányamérnök a bányaszellőztető számításával foglalkozik, különös tekintettel a levegő hőmérsékletének emelkedését előidéző tényezőkre, Müller a cementezőgépekről ír rövidebb ismertető cikket.

K. L.

A távolbombázó harcirepülőgépekről írt a **„Búvár"** októberi számában Sebesfi Sebesics László érdekes cikket. Az érdekes folyóiratba ezenkívül cikket írtak még: Nosz Gyula, a gyorsírás tudományáról, Urbányi Jenő a vakvezető kutyák kiképzéséről, Oravecz Pál a fogpótlásról, Márton Béla az Érmellékről, Farkas Tibor a madárvilág törpéiről, Bicskey Jenő Nagybudapest gyorsvasútjairól, Nyiresi Tichy Kálmán a népi építkezésről és Szemző Piroska a magyar sajtó multjáról. A nagyobb cikkeken kívül számos rovat, kiscikk, fénykép és rajz díszíti a szép kiállítású, népszerű folyóiratot. A „Búvár" Cavallier József dr. szerkesztésében és a Franklin Társulat kiadásában jelenik meg.

„Tápanyagvonal." A „Búvár" októberi száma írja: Frey-Wissling, ismert élettani kutató, végigvizsgálta a kémiai elemeket abból a szempontból, hogy melyek szükségesek a növények számára. Úgy találta, hogy a nélkülözhetetlen elemek a periódusos rendszerben a széntől az argonig húzott vonal mentén helyezkednek el. Ezt a vonalat „tápanyagvonal"-nak nevezte el. A tőle való távolsággal arányosan csökken az illető elemek jelentősége a növény számára.

1942. év nyarán nyári gyakorlatra beosztást nyert 90 erdőmérnökhallgató, 71 bányamérnökhallgató és 22 kohómérnökhallgató, összesen 183.

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók
Ifjúsági Köre havi folyóirata.

Felelős szerkesztő és kiadó:
Kardos Árpád.

Második évfolyam – Tizenkettedik szám – December.

1942.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MINDEN HÓ ÖTÖDIKÉN. — FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: KARDOS ÁRPÁD. — SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖK-HALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON, RÁKÓCZI FERENC-UTCA 13. TELEFON: 415. PÓSTA-FIÓK: SOPRON I. 95. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 20-ÁN. — KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. — ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 8.— P, FÉLÉVRE 4.— P, NEGYEDÉVRE 2.— P, EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR. PÓSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁM: „BÁSTYÁNK" SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA SOPRON, 47.016. — KIADÓTULAJDONOS: A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE, SOPRON.

Kedves olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

Tartalom.

	Oldal
Dr. Tárczy-Hornoch Antal: Dékáni beszámoló	1
Kassai Ferenc: A mi ünnepünk volt	3
Salí Emil: 1942. december 14.	4
Victor János: A másik ember	6
Ozera	7
Áringer J.: A kisebbségi élet tanulságai	9
Ruzsinszky László: A kutya	10
„Daloljunk együtt!"	12
Katonáink — Leventéink	13
A hatvanéves Kodály	15
Így történt	16
Szőke László: „A könyv elfogyott, de drágábban kapható."	17
Genter	18
Testedzés	21
A harmincadik	23
Útmutató	24

Állandóan raktáron:

Monopol rajzpapírok, Castell irónok, Pelikan radirok, töltőtolltinták és tusok. Celluloid-vonalzók, háromszögek, precíziós körzők, logarlécek és rajztáblák, stb.

Egerváry-nál, Erzsébet-u. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÁSTYÁNK

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKHALLGATÓK IFJÚSÁGI KÖRE HAVI FOLYÓIRATA. IRODALOM, MŰVÉSZET, TUDOMÁNY ÉS TÁRSADALOM.

A soproni Műegyetem ifjúsága
a legmélyebb hódolattal köszönti a

Főméltóságú Kormányzó Urat

névnapja alkalmából.

Dékáni székfoglaló.

Irta: **Dr. Tárczy-Hornoch Antal** egyetemi ny. r. tanár, e. i. dékán.

II. De a műszerszerkesztmények terén sem maradtunk el már az 1600-as években sem, a Nyugat mögött. A XVII. század vége felé Selmec vidékéről indult hódító útjára a német szakirodalomnak „Schemnitzer Schinzeug" néven ismert igen elmés szögmérő műszere,[22] amelyhez később a szomolnoki szögfelrakó, a „Schmölnitzer Scheibe" csatlakozott.[23] Ez utóbbit azóta már többször újból és újból feltalálták, s más nevek alatt a geodéziában lényegileg ma is használatban van.

Fontos időpontot jelent a magyar földméréstan és bányaméréstan történetében 1735, a selmeci bányatisztképző intézet megalapításának esztendeje. Első tanára, Mikoviny Sámuel, régi magyar nemesi család sarja, a matematika mellett a földméréstan és bányaméréstan tanára volt, s vele elkezdődik hazánkban a Nyugat országait megelőzve a földmérési és térképészeti tudományok felsőfokú műszaki oktatása. Ez természetesen a gyakorlati részre is kiterjedt, s felsőbb rendelet intézkedett a többek között arról, hogy Mikovinynek nyári térképészeti munkálatainál felváltva két-két növendéke segédkezzék. Mikoviny élettörténetét a legújabb kor már eléggé tisztázta. Kiderül belőle, hogy a XVIII. század legnagyobb mérnökei közé tartozik, aki a műszaki tudományok számos ágában kimagaslót és maradandót alkotott.[24] A földméréstan terén már kétszáz évvel ezelőtt háromszögeléseket, alapvonalméréseket, földrajzi szélességi és hosszúsági meghatározásokat végzett hazánkban és számos vármegye s bányavidék térképét elkészítette. Korszakalkotó működése kétszáz év után is hódoló tiszteletet parancsol, s emlékét a Magyar Mérnök és Építész Egylet most készül ünnepélyes külsőségek között méltóképen megörökíteni. Neve a külföldi kartografiai irodalomban még napjainkban is gyakran szerepel,[25] az ő idejében pedig oly ismert volt, hogy a berlini Tudományos Akadémia elődje, a Porosz Tudományos Társaság még nem is harmincötéves korában a messzi Magyarországból tagjául választotta.

Mellőzöm székfoglalómban kisebb jelentőségű utódait, bár annak idején nem egynek külföldön is igen ismert neve volt, s pl. Möhlinget és könyvét még ma is emlegetik.[26] Most közvetlenül hanstadti Lang Jánosra térek át, aki Mikovniy örökét a selmeci intézetben mintegy 50 évvel ennek halála után foglalta el.

Hanstadti Lang János. Mily idegennek hangzik e név, s mégis mennyi közünk van hozzá. A hanstadti nemesi előnevet jelent, s máig eldöntetlen, hogyan jutott a mi Langunk nagyapja hozzá, amikor mint a selmeci bányakamara főpénztárosa 1765-ben nyugalombavonulása alkalmával nemességet kapott. Atyai ágon mindenesetre régi selmeci családból származott, míg édesanyja, nemes Belházy Katalin nevezetes magyar család sarja volt. Eleinte katonai pályára készült; amint a Wiener Zeitungban később megjelent nekrológja mondja: Vele született vonzalmától vezettetve, hogy királyának és hazájának szolgáljon, már 16 éves korában mint kadét a dicső magyar sereg soraiba lépett.[27] Röviddel reá a törökkel vívott hadjáratban Ujpalánka mellett vérét is ontotta hazánkért. Sebesüléséből felépülve, búcsút mon-

[22] Blätter für Technikgeschichte, 7. füzet, 1940. év, 145. o.
[23] Blätter für Technikgeschichte, 7, f., 1940. év, 11.-122, o,
[24] Dr. Tárczy-Hornoch Antal: Mikoviny Sámuel, a selmeci bányatisztképző tanintézet első tanára, Bányászati, kohászati és erdészeti felsőoktatásunk története, Sopron, 1938., 25—42. old

[25] Eckert: Die Kartenwissenschaft, 1921. I. köt. 38. old. Nischer: Österreichische Kartographen. 1924. 119. old.
[26] Blätter für Technikgeschichte, 7. füz., 194 . év. 139. o.
[27] Wiener Zeitung, 31, Januar 1843. „Trat schon in sienem 16-ten Lebensjahre, belebt von dem angeborenen Eifer dem Könige und Vaterlande zu dienen, als Cadet in die Reihen der tapferen Heere Ungarns."

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dott a katonaéletnek, s a selmeci akadémiára iratkozott be. Ennek elvégzése után több évet üzemeknél töltött, 1803-ban Selmecen a bányaméréstan, majd hozzá a földméréstan és később a bányaműveléstan tanára lett. Személyéhez akkor már nagyszabású munkálatok fűződtek. Ő végezte a selmeci Ii. József altáró kitűző méréseit is. Nevét a bányaméréstani tudományok terén azonban nem ezek tették halhatatlanná, hanem az a körülmény, hogy korát évtizedekkel messze megelőzve a teodolitnak, mint szögmérő műszernek bányabeli alkalmazása mellett szállt síkra. Ezt a külföld is készségesen elismeri, pl. abban a prioritási vitában, amely a bányateodolit első alkalmazása körül 1851-ben keletkezett.[28] Sőt Brathuhn könyve még 1908-ban is fontosnak látja úttörő érdemeit külön kiemelni.[29] A szakirodalomban eddig ismert legrégibb bányateodolit[30] — minden bizonnyal az ő beszerzése — a tanszékem birtokában van; feltűnő rajta, hogy a legújabb időkig szokásos okulárkihúzat helyett a mai modern belső képállítással rendelkezik. De hanstadti Lang maga is szerkesztett bányateodolitot, amelyet 1835-ben Pesten megjelent könyvében részletesen ismertetett. E könyve a külföldi irodalom megítélése szerint korának legkitűnőbb bányaméréstana volt.[31] — Ebben az évben, 1942 december 16-án lesz száz éve annak, hogy Selmecbányán, mint a város érdemekben gazdag díszpolgára elhúnyt. Töröljük le emlékéről pár percre a feledés porát. Megérdemli ezt már csak azért is, mert a bányamérésen kívül a gépészet és bányaművelés terén is kimagaslót alkotott. A vízoszlopos szállítógépen végzett javításait és szállítószabályozóját annak idején sokat emlegették.[32] Életrajzának szakszerű megírása az utókor feladata, s itt ezzel kapcsolatban csak azt emelem ki, hogy működéséről a karlsruhei udvari könyvtár is igen értékes adatokat tartalmaz.[33]

Alig pár évvel hanstadti Lang halála után fényes tehetség tűnik föl Selmecen, a tápiószelei születésű Miller Albert személyében. A selmeci bányászati akadémia elvégzése után tíz évre, 1847-ben helyettes tanárként került vissza az akadémiára. A szabadságharc később külföldön éri, Selmecre visszatérni nem tud, s a bécsi kormány rendeletére Leobenbe megy, hogy ott a Selmecről kiszorult külföldiek oktatásában mint tanár közreműködjék. Az így kifejlődött leobeni bányászati akadémia egyik leghíresebb tanára lett: emlékét ott szobor is hirdeti. Mi pedig jegyezzük meg magunknak, hogy a poláris planimétert Amslertől függetlenül, s vele egyidőben a külföld által elismerten Miller is feltalálta,[34] s ugyancsak ő az ortogonális rudas planiméter feltalálója.[35] Ez a Miller pedig hazánkban született, s a selmeci akadémia égisze alatt kezdődött fényesen ívelő pályafutása.

Millerrel csaknem egyidőben végezte tanulmányait a selmeci akadémián Stadler József, akitől ugyancsak két érdekes planiméterszerkesztmény származik.[36] Különösen hiperbolaplanimétere, illetve ennek elve érdemel napjainkban is figyelmet.

De Selmecbánya adta a külföldnek lovag Koritska Károlyt, a híres geodétát, aki 1864-ben a prágai műegyetem első választott rektora volt, s akit a csehországi geodéziai tudományok nagymesterének tartanak. A selmeci akadémia elvégzése után ugyanott Doppler tanársegéde lett, a szabadságharc alatt helyettesítette is Dopplert. Később a prágai, akkor még két, német és cseh tagozatú műegyetemen a geodézia tanáraként működött, s a műegyetem kettéválasztása után a német tagozaton maradt. Hatalmas maradandó irodalmi és szakszerű működést fejtett ki; a prágai műegyetem legnagyobb tanárai közé számítják.[37] Szobra a prágai műegyetem előtt az elismerés és tisztelet maradandó záloga. Csak mint érdekességet említem meg, hogy tanártársa, s később a prágai német műegyetem híres gépészprofesszora, Schmidt Gusztáv ugyancsak a selmeci akadémia hallgatói közé tartozott.[38]

A magyar szabadságharc leverése után szomorú idő következett a selmeci akadémiára. Minthogy hallgatóinak nagyrésze fegyverrel kezében vett részt benne, s mivel tanárai közül is többet hazafias magatartásukért a bécsi kormány fegyelmi eljárás alá vont, megtorlásul egy időre bezáratta az akadémiát. Később megnyílt ugyan, de az új alapítású és dédelgetettebb leobeni és pribrami iskolákkal szemben nem egyszer hátrányosabb helyzetbe került. Komoly fellendülés csak a kiegyezés után következett be, amely az ősi akadémiából kimondottan magyar intézményt teremtett. (Vége köv.)

[28] Der Bergwerksfreund, 1851. XIV. köt., 587. old.
[29] Lehrbuch der praktischen Markscheidekunst. 1908. év, 65. old.
[30] Dr. Ing. Anton Tárczy-Hornoch: Zur Entwicklungsgeschichte markscheiderischer Instrumente. A bánya- és kohómérnöki osztály Közleményei, 1940. év, 16—23. old.
[31] Der Bergwerksfreund, 1851. év, XIV. köt. 58?. old.
[32] Wiener Zeitung, 1843. jan. 31. 231. old.
[33] Handschriften der Hof- u. Landesbibliothek Karlsruhe, IV Bd. 841. 9. f, 410., 255. Pochwerke des Lang von Hanstadt 1835.
[34] Dr. Tárczy-Hornoch Antal: A planiméter feltalálásának magyar vonatkozásairól. Geodéziai Közlöny, 1932. év, 65 — 75. old. Jordan—Eggert: Handbuch der Vermessungskunde, II. köt. 1. félköt., 1931. 208. oldal.
[35] Oltay: Geodézia. I. köt. II. kiadás. 1923. 154. old.
[36] Oltay: Geodézia. I. köt. II. kiadás 1923. 154. old. és Dolezal: Berg- und Hüttenmännisches Jahrbuch. LIV. köt. 1906. év, 319—324. old.
[37] Velflik: Dejiny technického uceni v Praze, I. köt. 454 - 460. old.
[38] Velflik, id m I. köt., 506—567. old.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A mi ünnepünk volt . . .

Ott voltunk mi is, együtt örültünk egy félévszázad határkövénél . . . Mintha az idő is együtt örült volna velünk és arany sugaraival bearanyozta az ünnpelő arcokat . . . .

Láttuk az átszellemültségnek, a boldogságnak a fényét és éreztük annak a szeretetnek a melegét, amely mindenkor összekötötte a magyar bányászt és a magyar kohászt. Éreztük, hogy mi fiatalok nem vagyunk idegenek a Firmáink előtt, mert emlékezetükben él a selmeci szellem kioltathatlan lángja és szeretettel és örömmel gondolnak vissza a régi szép időkre . . .

Akkor ők is ilyenek voltak. Tele lelkesedéssel, egy szebb és boldogabb jövőbe vetett hittel, tudományszomjjal és még most is olyanok, mint régen.

Ünnep volt. Egy olyan egyesületnek volt az ünnepe, amely elfoglalta és kellett is, hogy elfoglalja az őt megillető jogos vezető szerepet. Ünnep volt de az ünnepi beszámolóban szomorúság is volt. Dr. Quirin Leó, a Bányászati és Kohászati Egyesület jelenlegi elnöke, kegyeletes szavakkal emlékezett meg a hősihalált halt Kormányzóhelyettes úrról. Méltatta a nemes cselekedeteit és kegyeletes szavakkal adózott a tokodi bányaszerencsétlenség 51 halálos áldozatának. Hősök ők is. Ők nem a golyózáporos hadszíntéren, a külső fronton lelték halálukat, hanem a tárók mélyén. A belső front harcosai voltak és így helyezték életüket a haza oltárára. De megadással vettük tudomásul, hisz ilyen a bányász élete . . . Veszély lépten-nyomon, ; hol omlás, víz, máskor tűz és védekezni ellene olyan nehéz. Eltávoztak ők, de nem a feledés homályos ködébe, hanem a bányászok örökös hazájába, e szent hazánk vérrel és könnyel öntözött, drága földjébe.

A mérnök tudományával szolgálja a hazát és büszkén tekintettünk professzorainkra, vezetőinkre, elődeinkre most is, mikor elnyerték a legnagyobb kitüntetést, hogy Wahlner és Zorkóczy aranyéremmel tüntették ki őket, mert igaz és hasznos tagjai annak a magyar társadalomnak, amelynek — de sok derekas gondolkodású, hivatásszerető egyedre van és lesz szüksége.

Valami szép volt. Olyan csodálatos volt . . . .

Látni az átszellemült arcokat és szinte a nap is aranykoronával övezte a tudománnyal ékes fejeket. Talán ezzel is azt akarta kifejezni, hogy ők többek, mint mások és kiemelte őket a többi mérnök közül, hogy tiszteletet, megbecsülést adjon számukra.

Büszke öntudat szállta meg lelkünket, mikor hallottuk **dr. Tárczy-Hornoch Antal és Cotel Ernő professzor** urak nevének említését, hogy Wahlner aranyéremmel tüntették ki őket. Igen, büszkék is lehetünk, hogy ilyen nagy tudós tanáraink vannak, akik ilyen nagy kitüntetést kapnak és akiknek neve nemcsak Magyarország határain belül, hanem az ország határain túl is, Európaszerte, sőt világszerte ismertek és tekintélyesek.

S önkénytelenül is eszembe jutottak Dékán urunknak azon szavai: . . . ez az ifjúság hivatásának és feladatának tudatában van. Méltó akar lenni és kell is, hogy méltó legyen nagy elődeihez, akik immár annyiszor és annyi dicsőséget szereztek a selmeci, majd a soproni névnek . . .

Igen, és most még inkább erősbödik az a hivatástudat bennünk, amely kell, hogy minden magyar mérnök lelkét is áthassa: Nekünk az a szent kötelességünk, hogy a magyar bányászat és kohászat eddigi magas színvonalát ne csak megtartsuk, hanem minden erőnkkel és legjobb tudásunkkal azon legyünk, hogy azt emeljük. Így kivívjuk mindenkor és mindenhol a magyarnak az őt megillető dícséretet, dicsőséget és tiszteletet.

Erre számtalan példa van. Ezeket követnünk kell! Nem kell szégyenkeznünk! Hisz mi voltunk a bányászatban a nyugat tanítómesterei és ha követjük a mult példáit, akkor azok leszünk is ismét és a magyar névnek tiszteletet, megbecsülést szerzünk a tudományunkkal.

Boldogok voltunk ott mindnyájan. Mindenki érezte a multnak a dicsőségét. Láttuk Esztó professzor úr előadásában az áldozatos jelent, a küzdelmet, amelyet egy bányamérnöknek végig kell harcolnia akkor, mikor egy szebb magyar jövő kialakításáért fáradozik.

Esztó professzor úr a hazai bányászat időszerű problémáiról tartott igen érdekes előadást. Szólt többek között a munkás, az élelem és az anyag kérdéseiről. Sürgős segítségre van szükség! Munkás, szakmunkás kell, mert erre van szükségünk! Idénymunkással nem érünk jóformán semmit. Ideig-óráig talán hasznát vehetjük. Idegen munkás pedig többet árthat, mint amennyit használhat. És idegen munkásnak lakás is kell és ma lakóházakat emelni, nem is szólva a drágaságról, anyag miatt is igen nehéz. Sok utánjárás és kitartás kell. Viszont erre nem mindenki képes, küönösen azok nem, akik nem lelkesednek vagy nem is akarnak lelkesedni a célért és eszméért.

A másik nagyon kényes pont a munkások élelmezése. Köztudomású, hogy a munkás bő és laktató ételeket szeret. Érthető ez. Nehéz testi munkával keresi a mindennapi kenyerét. És ha a munkás kedvetlenül végzi a kötelességét, vagy nem is végzi a munkáját, bizony nem érünk el jóformán semmit, még akkor sem, ha a legszigorúbb rendszabályokat is léptetjük életbe.

És az anyag kérdés a harmadik. Ideig-óráig lehet pótolni mindent. De ez nem megy a végte-

Az **Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület** mély fájdalommal jelenti, hogy

Tassonyi Ernő

alelnöke

a „Bányászati és Kohászati Lapok" volt felelős szerkesztője, okl. bányamérnök, miniszteri tanácsos, a Budapesti Bányakapitányság főnöke, életének 62-ik évében, Budapesten, 1942. novemher 16-án elhúnyt.

Szeretve tisztelt Firmánk elvesztésének gyászában mi is őszinte részvéttel osztozunk.

Utolsó Jószerencsét!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lenségig. A napi politikát nem lehet a bányászatba bevinni! Mi lesz akkor, ha a bányáink elhanyagoltak lesznek?

Nekünk, mérnököknek nem az a feladatunk, hogy a bányászatunkat visszafejlesszük, hogy a bányászatban rablógazdálkodást folytassunk, hogy napi politikát űzzünk, hanem a szép és nemes célért való küzdés, nem politikai, hanem műszaki eszmék megvalósítása és a gyakorlatba átültetni mindazt, amit a nagynevű elődöktől, a professzorainktól az előadásaikban hallottunk, hogy minél hamarabb elérje drága hazánk ezeréves határait és régi vezető szerepét.

Mindenki örült, mindenki tapsolt és lelkesen megéljenezte a professzor úr előadását.

Az arany oklevelet is kiosztották. Sokan kaptak, egyének és egyesületek. Egyén aránylag kevés volt. Hisz 50 év hosszú idő egy egyesület életében is, de még hosszabb egy halandó ember életében. Hosszú idő egy olyan ember életében, aki egész életét, már a fiatalságát is eszmék megvalósítására állította be, aki oly sokszor görnyedt éjtszakánkint a rajzasztalok fölött, hogy tudományával szolgálja e hazát, vagy a bányák vizes, sötét, sáros, esetleg összetört vágataiban figyelte a földelemek szeszélyes harcát, vagy a gépgyárak hatalmas szerelő csarnokaiban, vagy a kohók izzó tűze mellett alkotott szépet vagy nagyot és amivel halhatatlan nevet szerzett magának. A test majd elpihen, de a szellem élni fog és él örökké. Nem homályosítja el azt a feledés köde, az idő vasfoga, mert aki nagyot alkotott, annak a neve él és az utókor fog hálával és tisztelettel adózni majdan emléküknek.

A díszközgyűlést a Gellért-szállóban közös ebéd követte. Itt **dr. Tárczy-Hornoch Antal,** a bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar e. i. dékánja, a Bányászati és Kohászati Egyesület alelnöke, nagy nevű professzor urunk tartotta meg a Péch Antal serleg-beszédet. Lelkes taps és éljenzés fogadta a magas szárnyalású beszédet.

Köszöntjük mi fiatalok is ezt az egyesületet. Köszöntjük szívünk egész melegével, azzal a szeretettel, amely a bányászokat jellemzi. Mi talán jobban tudunk szeretni, mint mások, hisz állandóan testvériségben, bajtársiasságban élünk. Azt szokták mondani, hogy a bányászat rideg valóság. Igen, rideg valóság, de épen ezért mélyebben érzünk, mélyebben szeretünk, mint mások. Kívánjuk, hogy az a szeretet, az a lelkesedés, amivel eddig ápolták a multat és vitték előbbre a magyar bányászatot és kohászatot, maradjon meg, hogy a magyar bányászat és kohászat ezután is az elsők között legyen és hogy a művelt nyugat ezután is tisztelettel adózzék nekünk. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Az egyesületnek a régi selmeci szeretettel kívánjuk: Vivat! Crescat! Floriat!

Jó szerencsét!

Kassai Ferenc bmh.

1942. december 14.

„Áldom a magyarok Istenét, hogy ezt a szám-űzött, szétvert sereget városunkba hívtam, megsegítettem, oltalmaztam, mert oly segítőtársakat találtam bennük, akik már ismerve a hontalanság keserű kenyerét, teljes erejükkel, magyar szívük minden dobbanásával azon voltak, hogy nehéz munkámban a magyar Sopront diadalra segítsék."

Ezekkel a szavakkal köszönte meg Sopron város polgármestere huszonegy évvel ezelőtt a „szétvert serege" segítségét, s ezek a szavak jelentették egyben azt is, hogy elődeink harcos és megtépázott serege megérdemelte a város szeretetét s kiallotta a próbát, amit csak talpig férfi tud csüggedhetetlenül, megtorpanás nélkül elvégezni.

Szechányi Elemér és Machatsek Gyula kiontott vére nem volt hiábavaló áldozat, mert önfeláldozásuknak megvolt az eredménye. Utolsó lehelletük is kiáltás volt az igazság után, s fiatal életük a magyar Sopront követelte. Győztek és győzelmük nem egy sokat szenvedett város, nem egy kis országrész, hanem a négy éves világháborúban elfáradt nép élniakarását jelentette, s a haláluk nyomán fakadó győzelem az egész ország diadala lett. Akkor még nem tudták azt, amit mi tudunk: a bánfalvai sírok régi magyar harcosai magyar földben nyugodtak tovább ezzel a győzelemmel.

Machatsek Gyula és Szechányi Elemér! A Ti nyomdokotokban tart a boldogulás felé az utókor. Eszményképek lettetek, s példáink vagytok, mert hőssé tett benneteket 1921. szeptember 8-a, Ti történtek ketté legelőször a trianoni rabbilincset.

Fiatalok voltatok, mint most mi vagyunk. Biztosan ért Titeket is nagyon-nagyon sokszor a meggondolatlanság, az elhamarkodottság vádja, de megalkuvást nem ismerő magyarságtok előttünk áll s utódaink előtt is ott fog állni, míg a világ világ lesz.

Azóta már huszonegy esztendő telt el, de emlékszünk, pedig sokan még nem is éltek akkor közülünk. — A Ti véretek, utolsó sóhajtástok hívta fel a „győzők" figyelmét a lehetetlen állapotra, Ti vívtatok ki népszavazást.

1921. október 13-án éjjel fél 3 órakor írta alá Magyarország és Ausztria követe Velencében azt az egyezményt, amelynek értelmében mindkét ország elfogadja Sopronban és környékén a népszavazást. A szavazás pontos idejét nem tudta senki

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sem előre, csak pillanatokkal előbb értesült a lakosság arról, hogy december 14-én hitet kell tennie magyarsága mellett. A Szövetségközi Tábornoki Bizottság képviselte a pártatlanságot s a legfőbb hatalmat. Az osztrák kormány megbizottjai, mivel kérésükre a népszavazást nem halasztották el, nem voltak jelen a szavazásnál. Fagyos decemberi napon járultak a szavazásra jogosultak az urnák elé s a szavazás 7107 többséggel Magyarország mellett döntött.

Örömmámorban úszott a város, a nemzetgyű-

Mahatschek Gyula

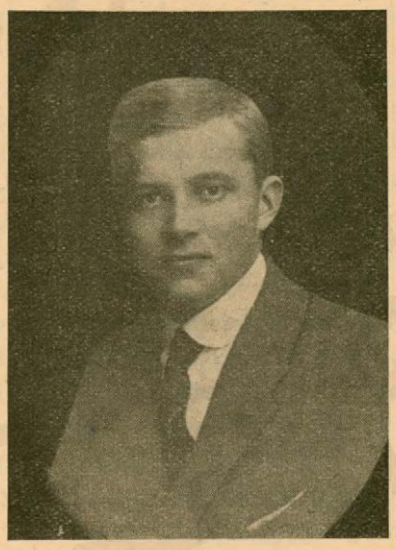

Szechányi Elemér

lés, a törvényhatóságok örömüket fejezték ki a nagy hazafias megnyilvánulás miatt.

Ma ismét küzdünk, harcolunk. Alig virradt felettünk a hajnal, katonáinkat ismét harcba szólította a kötelesség. Katona ma mindenki, akár a harctéren, akár itthon teljesíti kötelességét. Az az itthon levők imája azzal fordul az Egek Urához, hogy adja meg a magyar fegyverek győzelmét.

A mi sorainkból is küzdenek, de nem indultak egyedül. Velük van egy ezredév harcos magyarságának dicső multja, s előttünk áll lángoló fáklyaként két fiatal élet dicső vége. S akik küzdenek, azok tudják, miért harcolnak, s ez a tudat megszázszorozza a gyengék erejét is, a hősöket pedig halhatatlanná teszi.

A mi ifjúságunk sohasem volt fásult, ha igaz ügyről van szó, ezt a tulajdonságot elődeinktől örököltük. Előttünk áll Machatsek Gyula és Szechányi Elemér, mert közelebb vannak hozzánk mindenkinél. Sok, talán túlságosan sok nehézségünk van, de tudunk harcolni, mert az igazságnak győznie kell. Nem akarunk arra törekedni, hogy magyarságunkat frázisokban, szóvirágokban éljük ki, mert tudunk harcolni, mert húsz év alatt megtanultunk lemondani. Áldozat nélkül nincs eredmény, harc nélkül nincs győzelem.

Harcban állunk és mégis fejlődünk, mert nem szabad megismétődnie a török idők katasztrófájának. Tanulnia, dolgoznia kell minden magyarnak megtöbbszörözött erővel, s különösen számít miránk a nemzet. Olyan hivatást akarunk betölteni az életben, amely művelt embert, taipig becsületes és egészséges embert kíván. A becsületes ember fogalma pedig megköveteli, hogy ezen a földön magyarnak valljuk magunkat s magyarságunk legyen minden tettünk rúgója.

Sopron és az ország pedig, épen úgy, mint a multban, ma is számíthat ránk, mert nem csalódik, vagy ha igen, akkor kellemesen.

Álljanak előttünk az 1921. év ifj. köri elnökének szavai: „Tudni fogjuk a jövőben is, mit vár tőlünk a haza, a magyar becsület, itt a Végeken!"

Sali Emil emh.,
az Ifj. Kör elnöke.

A soproni Levente Ifjúság a Kormányzó Úr névnapja alkalmából nagyszabású ünnepséget rendez. December 4-én a középiskolás ifjúság, december 5-én a nagyközönség és dec. 6-án a sebesült honvédek részére. A szereplőgárdában minden soproni iskola képviselve van. A műegyetemi ifjúság az ünnepi szónokot adja, Sali Emil Ifj. Köri elnök személyében.

Komoly időkhöz méltóan, szerény keretek közt folyt le november 8-án a balek-tea. Dr. Tárczy-Hornoch Antalné őméltósága volt szíves a táncot nyitó csárdással bevezetni. Dékán Uron kívül számos professzorunk emelte megjelenésével a tea színvonalát, amely 10 óráig tartott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A másik ember.

Beszédekben, újságcikkekben, politikai programmokban, a társadalmi kérdésről szóló munkákban egyre gyakrabban előforduló szó: a közösség. A „közösségi gondolat megvalósítását" emlegetik, követelik és ígérik. Ami azt mutatja, hogy a közösség problémái egyre égetőbbek, viszont megoldásuktól még mindig nagyon messze vagyunk: különben nem kellene annyit emlegetnünk a közösséget. S ennek sok önzés és szándékos ellenálláson kívül az is oka, hogy sokszor a jószándékú ember sem tudja hirtelenében, hogy hol fogjon hozzá: azonkívül, hogy talán ő is beletartozik, mi dolga neki a közösséggel? Közösség — elvont fogalom, valami hatalmas, nagy dolgot jelent, úgy yérezzük, amivel államférfiaknak és politikusoknak dolguk törődni, amihez mi kis emberek vagyunk. Nehéz is elképzelni: sok embert, tömeget szoktunk látni, de az nem azonos a közösséggel. Nincs róla tapasztalatunk, mert reggel az utcasarkon, az egyetemen, azután kávéházban, színházban, pályaudvaron, sohasem a közösséggel találkozunk, beszélgetünk, tárgyalunk, hanem az újságosfiúval, az altiszttel, a professzor úrral, a pincérrel, a jegyszedővel, Kovács Palival, Nagy Pistával, Mariska nénivel, Jancsi bácsival, azaz mindig egy bizonyos másik emberrel.

Amíg hát csak közösségről beszélünk, az elvont fogalom lepte alatt saját életünk nagyon közösség-ellenes maradhat, akarva-akaratlan. Azt kell, megtanuljuk, hogy ne a megfoghatatlan és sohasem látott közösségre gondoljunk, hanem a másik emberre: arra a másik emberre, akivel viszont lépten-nyomon találkozunk, akár ő nyit időnként reánk, akár mi kopogtatunk nála, akár valahol házon kívül kereszteződnek útjaink.

Az automatába bedobja az ember a huszast, a gépet vagy motort elindítja s azután várja az eredményt. A gép csak ebből az egy szempontból érdekel: arra való, hogy engem kiszolgáljon, javíttatni csak akkor fogom ,ha az érdekem kívánja, különben semmi közöm hozzá. A hideg, lélektelen masinával való viszonyom teljesen egyoldalú. Rendben is van ez így a gépek tekintetében. Az nincs azonban rendben, mikor emberek is ilyen személytelenné, a magam kiszolgálásán túl közömbössé, idegenné, szinte masinává válnak a számunkra. Különösen az uniformist viselő emberek embervoltáról könnyű megfeledkezni. Kinek jut eszébe, hogy (ha talán nem minden úgy megy, ahogy szeretnénk) annak az egyenruhába bujtatott embernek (legyen soffőr, pincér, villamos- vagy vonatkalauz, portás, szobalány, postás, rendőr vagy altiszt) épp úgy lehet adóssága, fájhat a foga, beteg esetleg otthon valakije, kínozhatja ezer gond és baj, mint kínoz minket. Magunk számára megkívánjuk a megértést, de nem jut eszünkbe, hogy a másik embert is meg kellene értenünk. Megkívánjuk a segítséget, jól esik mindenesetre, de nem gondolunk arra, hogy a másik embernek is szüksége volna segítségre. Elvárjuk, hogy munkánk kellően kualmaztassék, érdemeinket pedig elismerjék, de nem vesszük észre, hogy a másik embernek is meg kellene adni a magáét. Uniformisba öltöztetlek: ezzel személytelenítlek, géppé teszlek a társadalom életében, érdekeim szolgálatában — ez a XX. században a másik embert alkalmazó egyik ember hazúgsága. Mert hiába bujtatom egyenruhába, épen olyan hús-vér-ideg ember, lelkében reménységekből élő, csalódásokkal küzködő, örömet kereső, társakra szoruló, munkájában megfáradó, sok mindent szenvedő ember az is, mint én. Vagy talán, még inkább olyan . . .

Meg kell tanulnunk a m á s i k embert igazán másik e m b e r n e k látnunk. Bele kell helyezkednünk annak a lelkivilágába. Milyen érzései, szándékai, gondolatai lehetnek neki? Ismernünk kell a viselkedését megmagyarázó körülményeit, cselekedetének előzményeit, amennyire ismerhetjük egyáltalában. Csak így érthetjük meg: miért olyan, amilyen és miért tette azt, amit tett. Lehet, hogy az abszolút mértékkel nézve nem tetszik nekem, de vajjon olyan előzmények után és olyan körülmények között nem nagyszerű ember-e így is? Az ő helyébe (de őszintén!) jutnék-e én csak enyyire is?

Diák és professzor viszonya is egészen másképp alkulhat, ha a rendszerint kölcsönösen feltételezett rosszakarat helyet a másik embert tudják látni egymásban: a diák a már idősebb és sok mindent átélt embert a professzorában, a professzor a fiatalabb és még lendületes, nagyot akaró, természetesen tapasztalatlanabb embert a diákjában. Diákok és diákok egymáshoz való viszonya is más lesz így. Azután pl. a fiúknak és férfiaknak meg kell tanulniok a nőkben a másik embert látni! s ami eddig hol egyszerűen érthetetlen, hol egyenest bosszantó volt bennük, nővoltukból lesz megérthetővé — és viszont. A felekezeti kérdés problémájának is az lesz a megoldása, ha megtanuljuk kölcsönösen a másik embert becsülni: katolikusok a protestánsokban, protestánsok a katolikusokban, reformátusok az evangélikusokban, evangélikusok is a reformátusokban. A kisebbségi kérdés is csak úgy oldódik meg: ha a másik embert felfedezzük a más nyelvű, más szokású emberben is. Üzleti életünkön

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szintén csak az segíthet már, ha a kereskedő és vevő megtanulják az embert látni a másikban, akinek meg kell adni a magáét a munkájáért, ill., akit nem szabad megkárosítani, becsapni. Hivatali életünk gyógyulása is az, ha a hivatalnok többé nem közömbös aktaként kezeli a felet, utóbbi pedig sem magát íróasztala mögé sáncoló törökbasának, sem egyedül őt kiszolgáló rabszolgának nem nézi a tisztviselőt, hanem mindketten embert tisztelnek a másikban. S így tovább . . . Érdemes volna, ha nem lenne több, mint amit egy cikk enged, részletesebben is megvizsgálni, mennyire úgy van, hogy társadalmi életünk minden bajának megoldása a másik ember problémája körül van.

A másik embert felismerni: az egyik lépés. A másik: a másik emberre való tekintettel élni. Ami a mi esetünkben azt jelenti, hogy nem azért vagyunk diplomás emberek, mérnökök, papok, tanárok, tanítók, ügyvédek, bírák, stb., hogy ezen a címen eltartassuk magunkat. Hanem azért, mert az embereknek szükségük van mérnökre, papra, tanárra, orvosra, tanítóra, ügyvédre, bíróra. Az én életem csak úgy értelmes, ha ezt a szükségletet, annak a reám eső részét, kielégíti. Nagyon szép szó a hivatás; sokat emlegetik is, csak kevesen tudják, micsoda? Ez az: a másik emberre való tekintettel élni. Egészen jelentéktelen, semmit érő ezután minden, ami nem a másik ember jegyében, reá való tekintettel és érte történik, hanem még magamért, magam hasznára, magam kedvére, magam ízlése szerint. Az annyiszor megjósolt Új Európa vagy új világrend is ettől függ: felismerjük-e egyenként és országonként a másik embert? Csak így lesz igazán új, azaz egyáltalában csak így lesz . . .

S ismétlem, itt nem vonhatja ki magát senki. Mert Jancsi bácsival, Mariska nénivel, Nagy Pistával, Kovács Palival, a jegyzőkével, a pincérrel, a professzor úrral, az altiszttel, a sarki újságfiúval és a többiekkel naponként találkozunk mindannyian.

Victor János.

Ozera.

(A „Nyári gyakorlati élmények" cím alatt kiírt novellapályázatunkra beérkezett pályamunka. További számainkban közölni fogunk egy-egy pályamunkát. Az elbírálást a mélyen tisztelt olvasó közönségre bízzuk. A szerk.)

Lapozgatok a fényképalbumomban. Csak nemrég tettem az állványra, a többi közé. Szinte nedves még rajta az írás: „Praxi 1942-ben."

Minden kép egy-egy kedves emléket idéz fel, minden képnek megvan a maga kis meséje, amit senki sem ismer, mert talán csak a képzeletemben él.

Arcok tűnnek fel előttem: friss, kacagó, gondtalan leány arcok. Újra látom a kis csörgedező, csacsogó patakokat, amint kőről-kőre ugrálva, lejtik örök táncukat. S a háttérben ott emelkednek a hegyek, felhő-pipafüstjükbe burkolózva a Mindenség nagy titkain elmerengő komor, fenséges Nagyurak.

Fordítok. Előre tudom már, hogy melyik kép következik, ismerem jól a helyét, hiszen százszor, ezerszer megnéztem már ezt a kis képet, de ha még százszor és ezerszer meg is nézem, akkor is új, akkor is szép marad.

Ozera.

Istenem! Mi mindent is takar ez a szürke kis név. Micsoda tündéri kis tengerszem bújik meg ez öt betű mögött, ott fenn, a Beszkidek hegyóriásai között.

Olyan ez a kis tó, mint a mindent visszatükröző, ártatlan gyermekszem, mint a kristálytiszta szűzi lélek, — olyan, mint az öreg bölcs gondolata: senki sem ismeri a mélységét.

Ahogy nézem ezt a kis képet, lélekben újra ott vagyok Máramarosban és újra végigélvezem azt a felejthetetlen napot, amit ott töltöttem az Ozera mellett.

* *

A hirtelenül leszakadt zivatar után felragyogó napsütésben az Erdőigazgatóság vidám kirándulócsoportja kapaszkodik fel a csúszósra ázott úton. A társaság párokra-szakadozott hosszú kígyóját a jókedv felszabadult hangegyvelege kíséri. Most nem számít az, hogy valaki otthon, az irodában az íróasztal, vagy az írógép mellett dolgozik-e, senki sem gondol az elintézendő aktacsomójára, vagy a műszerére. Nem, most mindenki egyformán boldog, gondtalan gyermek. A hatalmas szálfák szinte megbotránkozva rázzák bozontos koronájukról az esőcseppeket a csendzavarókra. Rövid emelkedőt kell még megmásznunk, aztán egyszerre kitárul előttünk egy kis völgy, közepén a ragyogó Ozerával.

Sudár lúcok koszorúzzák a tavat, tükörképük ott remeg a smaragd-zöld víz apró fodrain. Messze, a háttérben szürkén rajzolódik ki egy havas kopár körvonala. Balra kis félsziget nyúlik a tóba, rajta virágos, füves rét, amely élénk színeivel erős ellentétet képez a komor fenyveseknek. Szemközt, a parton kidőlt, évszázados törzs. Gyö-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kereivel még kapaszkodik a földbe, de korhadó csúcsát már húzzák lefelé az Ozera jéghideg hullámai a mélybe.

A tó közepén parányi kis sziget: olyan, mint egy játékszer, szinte nehéz elhinni, hogy valódi. Amikor először megláttam, s azóta is valahányszor a képe a kezembe kerül, egy név ötlik fel bennem, egy sziget neve, melyet a boldogság után vágyódó emberi lélek teremtett meg: Faraway. — Álmok szigete.

A parton felljebb, az erdő egy kis tisztásán gerendaház áll. Előtte máglyarakás. A száraz fa láthatóan párolog az eső után. A máglya körül tuskó-székek sorakoznak szabályos körben.

A gyönyörködés önfeledt csendje nem tart soká: az elragadtatás kitörő öröme csap az ég felé. Futkosunk össze-vissza, mint egy rakoncátlan gyermeksereg: mindenki mindent egyszerre akar látni. Csomagjainkat bedobáljuk a kis ház tornácára, kiteregedjük az átázott kabátokat s máris újra szaladnánk ki — ha közben el nem eredt volna ismét az eső.

— Hja! 1200 méter magasban vagyunk! Itt már csak 3—4 száraz nap akad egy évben!

No de sebaj! Úgyis megéheztünk, s mire az ebéddel — nevezhetném talán inkább bicskásreggelinek — végzünk, biztosan elál az eső. El kell állnia, hisz annyi csöndes fohász ostromolja ezért az Eget!

Összeülünk a tornácon. A hátizsákok mélyéről előkerülnek a dobozok, konzervek: mindenki kínál, mindenki vesz. A sörösüvegek is megkezdik vándorlásukat. Hagzik a sör — és a ház előtt versenyt-habzik vele az ereszről lefolyó esőlé . . . Az ebéddel már rég végeztünk, az eső még folyvást zuhog. Meleg, augusztusi eső. A helyzet vigasztalan.

Valakinek mentőötlete támad: elő a gramofonnal! Villámgyorsan ürítjük ki az egyik szobát, s mire a gramafont és a lemezeket sikerül kibányászni a csomaghalom közepéből, már kész is a táncterem. Áll a bál. Az erdőlegények beleizzadnak a lemez- és tűcserébe, mégis sokaljuk a szünetet. Hiába, fiatalok vagyunk, nem bírjuk a várakozást.

Azután egyszerre, egészen váratlanul kisüt a Nap. Táncoltunk még az előbb? Nem tudom, de most már fürdőruhában rohamozzuk a tavat. Vacogva, lila szájszélekkel, de rendíthetetlen kitartással fürdünk. Ki tudja, mikor jutunk el újra ide? Minden perc mulasztás pótolhatatlan veszteség!

Lassan-lassan lehűlnek a szenvedélyek. Egyenkint szálingózunk vissza átöltözni. Az igazi csak most következik: körüljárni az Ozerát, bebarangolni a közeli erdőket, szívni, mélyen tüdőre szívni a remek fenyőillatot. Hosszú kerülővel eljutunk a félszigetre. Végigheveredünk a bársonyos fűvön és nem gondolunk semmire, nem törődünk semmivel, csak élvezzük, élvezzük a napfényt, a szabadságot, az életet.

Bent a csendes vízen ladik áll. A tanácsos úr horgászik ott. Időnként nagy ívben repíti ki a fényes blinkert, az merész ívben vágódik a tóba, s lassú úszással csalogatja magához az éhes pisztrángokat. A ladik rezdülése ilyenkor éles ránckörököt vés a tó síma felületére.

Esteledik. Csipős szellő párafelhőket szakít el az Ozera tükréből és sodorja a hegyoldalak felé. A ház felől incsiklandozó illatok terjengenek. Készül a vacsora. (Szegény mamáknak a kirándulás is csak munkát jelent!)

Közben meggyújtják a máglyát. A szétáradó meleg kicsalja a fázékonyakat is a szabadba. Körülülik. Az üvegek is újra megkezdik körútjukat. S a tűz pattogása mellett felhangzik a régi burschnóta:

„Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián . . .“ Firmáink a multra merengve, éneklik a jólismert dallamot, mi, „balekok“ pedig a jövőre gondolunk. Időnként egy-egy hasáb repül a tűzbe. A lángok magasra csapnak és vörös fénnyel vonják be a tűz körül ülőket. Olyanok, mint a régi mondák pogányai, akik áldoznak a Tűz istenének.

A tó felett már koromsötét van. De nem! Most a kis szigeten is kigyulladt egy tűz: ezer kis lángnyelv szökik a levegőbe, ezer kis tükörkép úszik szét a víz színén.

Most összeroskad a máglya. Hatalmas szikrafelhő száll az égre, mint egy megzavart seregélyraj, aztán elvész a sötétben. A száraz hasábok ropogva, sisteregve égnek tovább.

Éles fütty hasít át a levegőn. Megdöbbent csend követi. A szemközti hegyoldalban pedig felbőg egy szarvasbika. Utána a második, a harmadik. Az erdőőrök mutatják be a tudományukat. A csigák- és szarúkürtök öbléből mélyen zeng a szerelmes szarvas hivalkodó hangja. Tökéletes utánzás! Szinte érezni a szeptemberi hajnal csipős szelét, a haldokló levelek fanyar illatát. Önkéntelenül is becsülgetni kezd az ember: az, az ott szemben kapitális lehet. Tán tizenhatos, esetleg húszas. Ez meg, itt jobbra, bizonyára valami fiatal óriás, valószínűen csak az idén bőg először.

Most elnyújtott, panaszos üvöltés csap bele a békés hangulatba. A bőgést mintha elvágták volna s már nem lehet mást hallani, mint az éhes farkascsorda vérfagyasztó koncertjét.

Kísérteties, hátborzongatóan szép, mint a gyermekkori tündérmesék.

Lassan ez is elhal. Csak a parázs pattog még

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a kör közepén. A társaság megoszlik. Kint egymást követik az édes-bús hallgatók, egymásmelle sorakoznak az ürülő üvegek, bent, a nagy szobában egy viharlámpa hangulat-világítása mellett folyik a tánc.

Ez már nem tart soká! Szigorú pillantások, suttogva kiadott rendelkezések hamarosan végetvetnek a szórakozásnak. Késő éjjel van, pihenni kell. Ki-ki elfoglalja helyét a szalmaágyon, betekeri magát pokrócába és szomszédjával összebújva, igyekszik bemelegedni. A másik szobából áthallik még a hölgyek kacagása, de aztán ott is minden néma lesz.

Lezárulnak a szemek.

Csak egy marad nyitva, csak egy marad ébren; a nagy hegyek kicsi tenger-szeme. Most sötét, mintha a mult fájó képei vonulnának el lelkében. Sötét és néma addig, amíg az ébredő Nap első sugárkévéje meg nem siklik sima tükrén. Attól kezdve újra fiatal, üde hableánnyá változik.

* *

A szemem belefájdult az erőltetett nézésbe, mégis nehéz letenni a képet. A lelkem boldog a kedves visszaemlékezéstől. Köszönöm neked, Te kis Kép ezt a rövid kikapcsolódást, amit nyújtottál, köszönöm neked ezeket a kedves emlékeket!

S ha majd egyszer bánatosan, leverten hozzád menekülük, úgye, akkor meg fogsz vigasztalni, úgye, akkor megint boldoggá teszel, te drága, gyönyörű Ozera! **Pantográf.**

A kisebbségi élet tanulságai.

Az utóbbi négy év alatt különösen sokat írtak a kisebbségi életformáról s az elszakított magyarságról. Sokszor azonban kizárólag elvi síkon mozognak ezek a cikkek. Fontosabb, hogy gyakorlati megvilágításban foglalkozzunk ezzel a kérdéssel s úgy állítsuk be a témát, hogy fölmerüljön a kérdés, vajjon mi az, amit fontolóra kell vennünk, amit magunkévá kell tennünk a kisebbségi élet tapasztalataiból.

Legyen szabad a következőkben a kisebbségi magatartás pár jellemvonására rámutatnom s a végén felhívni a figyelmet ezen magatartás általánosítására.

A ország törzséről lemetszett ágak, az elszakított magyarság, dermesztő egyedüllétbe süllyedt a megcsonkítás után. Egyedül volt az utódállamokban a magyarság mint nemzeti egység s egyedül voltak a magyarok mint egyének. Ebben az egyedüllétben barátot, testvért keresett mindenki. Tehát nem véletlen, hanem a történelmi helyzet idézte elő, hogy ebben a testvérkeresésben, amidőn magyar magyart keresett, a város és falu népe szoros, megértő kapcsolatba került egymással.

Ez az egymásra találás volt a legdöntőbb tényező az elszakított magyarság életében mindenütt. Az elszakított magyar városok magyar értelmisége erősen megcsappant. Egyrészt az által, hogy a megszállás alkalmával számos biztos jövőjét féltő magyar eltávozott az anyaországba (eltekintve azoktól, kiket kiutasítottak, tehát el kellett menniök), másrészt pedig az odatelepített állami hivatalok alkalmazottai rontották le a magyarság arányszámát a városokban. Ez a tény nyilvánvalóvá tette, hogy a nemzeti megmaradás egyetlen alapja és biztosítója a nép. Így természetszerűen a művelődés még az úgynevezett magasabb kultúra síkján is a nép felé fordult s belőle várta alkotó munkásait és serény gondozóit, fejlesztőit. S örvendetes, hogy a tanult fiatalok, akik a népből származtak, nem tagadták meg származásukat. Az idegen környezetben eltöltött egyetemi évek után volt bátorsága a magyar értelmiségnek ismét vidékre mennie. Eleinte talán nehezére is esett, de ez csak addig tartott, míg a hatóságok állandó zaklatása és a szükségszerű nemzeti ellenállás fel nem ébresztette benne munkás magyar öntudatát. Tanítóink, tanáraink, orvosaink, mérnökeink, földbirtokosaink legnagyobb része tevékenyen részt vett a magyar párt, közművelődési és ifjúsági szervezetek munkájában. Ebben a munkában közel kerültek egymás mellé a nép fiai s a városi középosztály gyermekei. Megismerve egymás értékeit, itt tanulták meg egyik a másikat tisztelni és becsülni.

Amiért hosszú harcot kellett vívni Magyarországon: a cím- és rangkórság megszüntetése ott röviden megtörtént. Igaz, hogy alig voltak hosszú címekkel felruházott embereink. A legtöbb értékes elem a népből sarjadt. Politikai téren: a parlamentben, pártmunkában; közművelődési téren: az iskolákban tanáraink, tanítóink közt; a gazdasági életben: gyárakban mérnökeink közt, bankhivatalnokaink, szövetkezeti munkásaink közt egyaránt megtalálhatjuk a nép gyermekeit. Nem volt „úri" és „paraszti" magatartás, de voltak erkölcsi és nemzeti szempontból értékes magyarok s aránylag kevés elhullott értéktelen magyar, kik később el is vesztették magyarságukat. Ez utóbbiakért amúgysem kár!

Tudom, az anyaország bizonyos fokig csalódott a visszatért magyarságban. Sokkal többet

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vártak, saját bajaik enyhítését is onnan várták. Azt hitték, hogy a visszatért területek egy csapásra megszűntetnek minden válságot, bajt. Nem gondoltak arra, hogy az új területek bekapcsolása az ország életébe mennyi megértést, fáradtságot, szaktudást kíván. Az elszakított területek egy részének visszacsatolása újabb gondokat idézett elő idehaza.

Azok, akiket megbíztak a visszatért területeknek az ország életébe való bekapcsolásával, sokszor nem értették meg azt a magatartást, melyet a visszatért magyarok tanúsítottak. Mi volt az az érthetetlen magatartás, miben nyilvánult meg?

A kisebbségi életforma merőben új életszemléletet teremtett. A megváltozott körülmények közé került magyarság az őt körülvevő „államalkotó" nemzetek tengerében valóságos szigetszerepre jutott. Sok gyűlölködés, ádáz ellenszenv nyilvánult meg velünk szemben hol nyilt, hol burkolt formában az uralkodók részéről. Ebben a mesterségesen szított haragtól hullámzó tengerben szigetnek maradni kemény próba volt, de magasztos, szép feladat kitartani a magyarság mellett minden fenyegetés ellenére. Ennek a nehéz sorsnak a vállalása belső megigazulásra vezetett. Annak ellenére, hogy az elszakított területek magyarsága merőben eltérő politikai és társadalmi viszonyok közé került, mindenütt azonos magatartás alakult ki. Megindult a belső revizió. Legteljesebben, vagy legszélesebb formában talán Erdélyben foglalkozott az irodalom is ezzel a kérdéssel. Makkai Sándornak külön tanulmánya jelent meg: Magunk revíziója.

Ez a belső revizió nem riadt vissza a tegnap bírálatától, de reális gondolkozású és a jövőbe tekintő volt. A célszerűség és a jövőbelátás jellemezte ezt a bírálatot. Rá kellett döbbennie a kisebbségi magyarságnak arra, hogy létét veszedelem fenyegeti, nem nézetek, elgondolások, teóriák, meddő viták kellenek, hanem ügyes és praktikus kézzel kell megmarkolni az életet, mert a holnap nagyszabású elképzeléseinél és terveinél többet érnek a cselekedetek.

(Folytatás köv.)

Áringer J. bmh.

Ruzsinszky László elbeszélése:

A KUTYA.

Nagy csend volt. Ott guggoltunk a guritóban. Kezünkben lógott a lámpa és fénye sápadtra festette a szénporos arcokat. Cibak János, a lőmester utolsónak most kanyarodott ki a fejtésből. Neki támaszkodott az ácsolatnak, lámpájának kampóját beakasztotta feszülő nadrágszíjába és elkiáltotta magát hosszan, elnyújtva:

— Tűűűűűűűz!

Lélekzetnyi ideig csend volt. Süket, fakó csend. Aztán tompán dörrent az első töltés a fejtésben. A légnyomásra kialudt minden lámpa. Sötét volt. Mély és döbbenetes sötét. Hangosan számoltuk a lövéseket:

— Egy... kettő... tíz... tizenkettő..,

A robbanások hangja végigremegett a guritókon Rianva repedt a fejtés. A meglazított szénpadokból csorogva ömlött a szén. Olyan furcsa volt sötétben, mélyen lenn a föld gyomrában hallani ezt a megrázó zenét. Mintha évezredek élete ébredne riadt éjszakából, fantasztikus álmából és mintha ebben a sötét éjben itt nyüzsögnének a mult hatalmas és ijesztő szörnyetegei. A mult vad ősbozótjainak rejtelmes szépsége meredt itt kővé. Egy-egy robbanás olyan volt, mintha ledöntött, óriástörzsű fák roppanása volna; a tárókon csörömpölve kigyózó csillevonatok pedig titokzatos, hatalmas állatszörnyek lennének és lent mi, emberek, a teremtés koronái, mint apró, remegő férgek ijedten és tanácstalanul hallgattuk az igazi életnek, a természet feltámadásának, színeváltozásának fenséges zenéjét.

A láthatatlan kórus tovább számolt:

— ... huszonegy ... huszonkettő.

Az összes töltés elrobbant. Az emberek gyufa után kutattak zsebeikben, hogy újra meggyújtsák lámpáikat és míg a robbanások vastag, nehéz füstje kiszellőzik, addig elfogyasszák ebédjüket.

Még nem lobbant fel az első gyufa lángja, amikor valaki elkiáltotta magát:

— János bácsi, jön a kutya!

Nagy nevetés csattant fel, amit nyomban elfojtott, szertelen káromkodás követett. A lőmester, az öreg Cibak János, rettenetes haragra gerjedt. Ez a megjegyzés szíven találta. Már pedig az ő hájjal jól körülbástyázott szívéhez nem lehetett olyan könnyen hozzáférni. A kis mokány emberben nagyra nőtt a harag. Ilyenkor hatalmas szemöldökének orra felé eső szárnya vészesen lehúzódott, míg ellenkező irányú csücske egy merész kacskaringóval felfelé kapaszkodott. A szemgolyói mintha féltek volna szörnyű indulatától, hatalmas orra tövén ijedten futottak össze. A bajusza pedig, mintha lelkének elvesztett egyensúlyát mintázná, egyik szára felfelé állt, a másik lefelé kókadt. Nem is érti az ember, hogyan tud kivetkőzni emberi formájából az, aki ilyen kerek pocakkal rendelkezik. Mert rosszindulatú ember csak sovány lehet. Nem a természettől sovány, hanem, aki a gyomorbaja révén nem kerekedett tömzsire. Kövér ember általában kedélyes. Miért is búsuljon, amikor ehet, ihat kedve szerint? Bár az igazság az, hogy az igazi öröm nem az evés, ivás satöbbiben van. Az igazi, tiszta öröm — a káröröm. Itt lenn a bányában is mindnyájan örültünk, tiszta,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hamisítatlan káröröммel, hogy, no Cibak János bá, kifigurázтunk veled.

El is történtett mellölünk az öreg vad haraggal mindjárt, ahogy meggyújtotta lámpáját.

Én nem tudtam, hogy mi a János bácsi és kutyájának története. Megkérdeztem. Ekkor már mindnyájan falatoztunk. A lámpák lángja imbolyogva szórta fényét az ácsolatokra, a szén matt és fényes lapjaira éppen úgy, mint a hatalmas zsíroskenyerekre és füstöltszalonna darabokra. A fényforrás és a nap, úgy gondolom, egy közös, szociális anya gyermekei: mindenkinek egyformán adnak fényükből, melegükből.

— Meséld te, Péter — biztatták az emberek Barát Pétert, aki a legnagyobb kópé volt a telepen. Márpedig azt mondják, hogy a bányásznép amúgyis betyár furfangos fajzat.

— Hát az úgy volt — kezdte Barát Péter —, hogy János bácsinak volt egy öreg, vén kutyája, a Huszár. A nevét onnan kapta, hogy hátsó lábánál vörös volt a szőr, mint a régi huszárnadrág: elől pedig kékesfekete egy kis fehérrel. A kutyát nevezetessé azonban mégsem ez tette, hanem az, hogy mindig mást csinált, mint amit a Cibak bácsi parancsolt neki. Örök ellenzék volt. De János bácsi sok-sok ideig tudott parancsolgatni neki szépen, minden zökkenő nélkül a következő módon: Ha dobott neki valamit enni, rászólt:

— Meg ne edd, te féreg!

Mire Huszár mohón utána kapott és megette.

Évek multán, ahogy a kutya és János bácsi is öregedett, elunta ezt a játékot és elhatározta, hogy a rusnya dög nem fogja őt többé kifigurázni. Nem bizony. Addig-addig robbantgatott a bányában és jegyezte a robbanóanyagból elhasznált mennyiségeket, míg két rúd paxitot be nem csúsztatott a zsebébe. Pár nap mulva hazavitt egy gyutacsot, meg egy jó hosszú gyújtózsinórt.

Vasárnap nem lévén munka, magárahúzta az ünneplő ruháját. A csizmaszárba bedugta a kisfejszét. A mellényzsebbe tette a gyutacsot. A kabátzsebbe a robbanóanyagot, meg a zsinórt. Aztán kiment a fáskamrába és drót után matatott.

Huszár mindezt kíváncsi szemmel nézte és rosszalólag le-fel eregette hol egyik, hol másik fülét. Nem értette, hogy mi ütött a gazdájába. Máskor ilyenkor már megtömött pipájával a szájában a templom felé tartott. A templomig ugyan sohse ért el, mert igen rossz helyen lakott, mivel lakása és a templom között volt a Társulati Vendéglő. Ott rendszerint megállt. Megnézte az óráját.

— No, még egy fröccsnyi időm van — mormolta és betért.

Félóra mulva megint elővette óráját. Megnézte.

— Már elkéstem a miséről. Miska, adj még egy fröccsöt...

Így volt ez tíz éve minden vasárnap. Ezért nem értette Huszár, hogy a gazdájával ma mi történt; csak ténfereg, keresgél és közben furcsán nevet.

— Nagyon furcsán nevet — gondolta a kutya és rosszalólag laffogtatta füleit.

Ezalatt János bácsi is elkészült. Odaszólt a kutyához:

— Itthon maradsz! Hallod?

A kutya pislogott és megindult János bácsi után. Cibak János megint csak mosolygott.

Így mentek át a telepen.

A telep szélén, a bakterházánál a bakter és három vájár kártyázott egy nagy kövön és sütették hátukat a meleg tavaszi napfénnyel.

— Hová, hová János? — kérdezte egyik a kártyázók közül.

— A rétre. Sétáltatom a Huszárt.

— De megértitek egymást — kuncogott a bakter.

— Mi meg — büszkélkedett az öreg. Rejtélyes mosoly bujdosott a bajusza alatt. Peckesen rakva ludtalpait, tovább ballagott. Még hátra is szólt a kutyának:

— Mész haza... Te...

A kutya vidáman poroszkált utána.

Jó ideig a köves uton mentek. Aztán letértek a dülőútra. Alig mentek néhány métert, Cibak János felkacagott. Cövek feküdt az úton. Felvette. Odamutatta a kutyának.

— Látod Huszár, ez téged vár....

A kutya nem értette. Nem is sokat törődött vele. Ballagtak tovább. Cibak János olykor-olykor megállt. Kicsit pihent. Szuszogott. Hiába, már csak így van ez a hasban-vállas embereknél.

Kétszáz méterre a kövesúttól betértek a rétre. Megálltak. Cibak János körülnézett. Csettintett egyet.

— Jó hely. Finom hely...

Lerakott mindent: a robbanóanyagot, a zsinórt, egy köteg drótot és a baltát.

Ez utóbbit azonban nem tette le, hanem meghegyezte a cöveket vele.

Huszár csak nézte és nem értette a dolgot. Nyilván olyasmit forgathatott a fejében; hogy ezek az emberek furcsa jószágok. Itt van például a gazdája, ahelyett, hogy elmenne ilyen szép tavaszi napon meginni egy fröccsöt a Társulati Vendéglőbe, mint máskor tette, kijön ide a rétre, hoz magával minden féle vacakot — mint a gyerek — és dolgozik. Még vasárnap is dolgozik. Csak éppen az a bosszantó az egészben, hogy jó kedve van. Oyan jó kedve van, mint máskor vasárnap a kocsmában.

Cibak János ezalatt kihegyezte a cöveket, majd kiszemelt helyen leverte. Aztán odaszólt a kutyának:

— Nem mégy innen!

A kutya pedig úgy gondolta, hogy a fene tudja, mit forgat ez magában, jó lesz vele jó barátságban lenni. Odasimult az öreg csizmájához.

Cibak János pedig, olyan hatalmas akadály ellenére is, mint a pocakja, gyorsan lenyult Huszárhoz és olyan helyen fogta meg nagy sietségében, ahol a rendes huszároknál legelőbb fényesedik ki a nadrág. Aztán elkapta a nyakát és nevetve lehuppant a földre. Odahúzta a kutyát az ölébe és szótlanul kuncogott. Aztán gyors kezekkel elővette a paxitot és rákötözte mind a két csomagot a kutya hasára. Mikor ezzel készen volt, beletette a gyújtózsinóros gyutacsot a robbanóanyagba.

Feltápászkodott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Odacipelte a kutyát a cövekhez és alaposan odakötözte.

Amikor mindennel elkészült, megállt a kutyával szemben és kiöntötte szíve összes keservét:

— No, most végzek veled, te dög! Évekig tűrtem, hogy bosszantottál. Tűrtem, hogy csufoltak miattad. Mert nem elég, hogy fele más vagy színre, de még engedetlen is voltál. De most repülsz. Most az egyszer azt teszed, amit én akarok.

Nevetve előhúzta zsebéből a gyufát és meggyújtotta a zsinór végét. Aztán meghajolt a kutya felé:

— Alászolgája:

Ebben a legundorítóbb köszönésben benne volt minden keserűsége, minden visszafojtott dühe és elviselt szenvedése.

Megfordult és gyors léptekkel megindult a köves út felé.

Huszár egy pillanatig nézte a füstölgő zsinór végét és fintorgatta az orrát a felé szálló füsttől. Topogott. Majd meglátta, hogy gazdája gyors léptekkel megyen az út felé és nem hívja. Irtózatos düh fogta el. Elkezdte rángatni magát. Toporzékolt. Kétségbeesett méreggel, habzó szájjal ugatott.

Ahogy így rángatta ide-oda a cöveket, az a tavaszi laza földben lassan engedett. Cibak János bácsi időnként visszanézett és nagyokat nevetett, mert hiszen ezt már leszögeztük, legtisztább öröm a káröröm. Egyszer azonban, ahogy hátra néz, még a vér is meghűlt ereiben: Huszár a cövek kölöncöt magaután húzva, teljes iramban fut feléje. Két első lábát a két hátsó közé kapva, rohan gazdája után és olykor örömtelin vakkant egyet-egyet.

János bácsi se vette tréfára a dolgot. Száztíz kiló ide, pocak, ludtalp oda, neki iramodott az útnak, gondolva, hogy szégyen a futás, de hasznos. Sohse hitte volna senki, hogy egy száztíz kilós ember ilyen fürge tudjon lenni. Igaz, pillanatok alatt csorgott róla az izzadság és vörös volt az arca, mint a nyugvó napé: de az talán nem is annyira a melegtől, inkább az ijedtségtől. Huszár pedig nem hagyta magát. Mindig kisebb lett a távolság a gazdája és közte, de igyekezett is mindig szaporábban szedni a lábait.

János bácsi pedig fújt és lihegett. Úgy tolta maga előtt a pocakját, hogy alig tudott utána futni. Vészesen hallotta maga mögött közeledni a kutyát s képzeletében borzalmas képek vibráltak arról, hogy a kutya utoléri és....

.... és ekkor robbanás rázta meg a levegőt. János hangtalanul lerogyott az útra. Csurgott róla a víz. Bajusza két szára fáradtan kókadt alá. Hátratekintve még látta Huszár szerteszálló darabjait. Keze és szájaszéle remegett. Nem tudott gondolkozni. Most ütött ki rajta a borzalom.

Jó időbe telt, míg annyira magához tért, hogy hazafelé vette útját. A hír azonban mindennél gyorsabb és a bányászgyerekek minden gyereknél nagyobb betyárok. Alig ért be az apró, kormos és zsúfolt bányászházak közé, hogy hazalopakodjék, az egyik ház mögül a disznó és csirkeólak tájáról, mint a Doni-kozákkórus zengett az egész utca gyerekeinek a kara:

— János bácsi jön a kutya! János bácsi jön a kutya!

„DALOLJUNK EGYÜTT!"

Alig mult el a Művelődés Ház avató ünnepsége, a Soproni Magyar Szövetség máris újabb meglepetést nyújtott számunkra. November 15-én megrendezték az első nyilvános énekórát. Örömmel üdvözöljük ezt a nemes kultúrmunkát. Végre megérjük, hogy Magyarországon a magyar népdal szélesebb körben lesz ismertté és közkedveltté. Eddig a magyar dal fogalma sok ember számára egyet jelentett a kávéházak mámoros hangulatában, sokszor idegen szellemű szerzőktől származó műdalokkal. Ezek nem is vettek tudomást arról, hogy van egy másik, hatalmasabb, igazi magyar értéket nyújtó zenekultúra is, melyet 18 ezer összegyűjtött magyar népdal képvisel.

Ma még kevesen ismerik, nagyrészt a fiatalság, de örömmel vesszük tudomásul, hogy azok is megszerették, akik az első soproni énekórán ismerték meg. Öreg és fiatal, földműves és szellemi munkás, egyforma lelkesedéssel daloltak. A dal mindnyájunk közös értéke, és annak mindenki tud örülni. Ezért tulajdonítunk nagy jelentőséget a nyilvános énekóráknak, mert a közös élmény közelebb hozza egymáshoz azokat a társadalmi osztályokat is, amelyek eddig oly nehezen tudták egymás kezét megfogni.

Adja Isten, hogy a népdal lelkes terjesztőinek munkáját siker koronázza és az „Éneklő Magyarország" álma mielőbb megvalósuljon. **H. Gy.**

November 1-én tartottuk gyászszalamanderünket s megkoszorúztuk a soproni temetőben nyugvó halottainkat. Két ágfalvi hősünk mellett békén nyugvó osztrák csendőr is megkapta az emlékezés koszorúját.

Nagyszabású Móricz Zsigmond emlék-estet rendezett a soproni ifjúság. Féja Géza méltatta nagy írónk egyéniségét és munkásságát, majd szemelvényeket adtak elő a halott író legjobb írásaiból.

Kultúrügyosztályunk nov. 12-én tartotta nagy érdeklődés mellett vitaestjét. A magyar népzene fejlődése és az új magyar történelemszemlélet keretében a XVI. század magyar lelkisége volt a vita tárgya.

Egyik vitaestünk keretében vitéz Házi Jenő városi főlevéltáros úr Sopron történetéről nívós és igen érdekes előadást tartott. Örülnénk, ha egy cikk keretében mindnyájunk számára ismertté tenné a város multját.

A Magyar Művelődés Házában tartott Selmectől—Sopronig c. előadásunk olyan nagy érdeklődést váltott ki, hogy az egyes jeleneteket lerövidítve, részletekben lapunkban közölni fogjuk.

November 21—22-én a soproni Városi Színházban az Irgalmas-rend zárda növendékei műsoros estet rendeztek katonáink javára. A nagy sikerű estén több főiskolás és a vonószenekarunk is szerepelt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Katonáink Leventéink!

„Ne bántsd a magyart!"

Oroszország, 1942. nov. 15.

Kedves Fiam!

Megkaptam immár 24. sz. lapodat és a „Bástyánk"-ban írt üzenetet. Köszönöm, hogy értesítesz és beszámolsz mindenről.

Most végre én is részletesebben irhatok Neked. Hát, amint elindultunk, nagy, erős szívvel még nyár volt drága hazánkban, a hosszú úton már a vonaton sok régi fegyvertárssal találkoztam.

Amikor elhagytuk a szeretett földet, egy kicsit összeszorult a szívem, de érzem és tudom hogy visszajövünk győztesen arra a földre, amelyet most védeni megyünk, tudod, jó régi magyar harcimódi szerint elibe megyünk az ellenségnek. János, a tiszti szolgám, emlékszel az a derékbajuszú legény is ezt írta haza, „hites egy párjának" olvastam az ellenőrzéskor.

Felemelő érzés volt, amikor a régi harctereken átvonultunk, ahol már jártam 1915-ben, mennyi dicső és megrázó emlék . . . Aztán azon is túljutottunk s talán a magyarok őshazája táján járunk már. Itt az országúton, a vasúti töltésen úgy hevernek szanaszét az autók, szekerek, vasúti kocsik, harckocsik lim-lomjai, mint nálunk az ócska fazekak és bögrék a szeméttelepen. János jelentkezik is nálam nagy keményen: „Százados úr, alázatosan jelentem, ha majd itt rendet csinálunk és béke lesz, ócskavaskereskedőnek gyüvök el az anyjukommal pár évre ide.

Ami pedig aggodalmadat és nyugtalanságodat illeti kedves Fiam, hogy Ti még otthon vagytok, mondd meg a többieknek is, Tőletek a haza most munkát, hivatáskészülést kíván (a mérnöknevelésnek nem szabad kiesést szenvedni), talán nagyon nehéz most ez, tartsátok a hitet az otthonlevőkben, fogjátok meg egymás kezét, fölemelkedve minden emberi korláton. Megfeszített munkában állandóan készen, résen legyetek, hogy ha drága hazánk mást is kíván, azonnal cselekedjetek.

Üdvözöllek Bennetek s Téged Fiam ölel

öreg harcos: **Apád.**

Tábori póstaszám 220/80.

Főiskolás leventeszemmel.

Lapunk októberi számában felvetődött a kérdés: vajjon képes-e a mai magyar fiatalság az új szellem megvalósítására. A cikkíró a leventeintézménnyel is foglalkozott röviden, mint az öntudatos magyar élet legifjabb harcosával. Én azt hiszem, hogy a mai ifjú nemzedék féligéletképességének alapvető oka, ennek az új szellemű mozgalomnak a sokszor rosszakaratú félreértésében s meg nem értésében rejlik. De nézzük csak sorra az erről alkotott egyes véleményeket.

Általában véve az ügyet fölényes kézlegyintéssel intézik el, köztünk bizony még ma is igen sokan. „Hogy hát igen, ma nagy a katonásdi, mert háború van, de legyen csak egyszer megint béke, fütyül akkor majd az egész világ az ilyen fölösleges ugrálásra és időtöltésre." —.Kétségtelen, hogy ennek a háborúnak is vége lesz egyszer és béke lesz megint, — de szabad-e nekünk akkor majd újból kidobnunk kezünkből minden erőt, hatalmat. Semmi esetre sem. Mert az embernek örök rossz tulajdonságai közé tartozik a mindenre képes irigység, sóvárgás a gazdagság, vagyon, pénz után, az egyéni érvényesülés utáni törtetés, akár mások holttestén át is. S ezek az emberek aztán sokszor magukkal rántják országok, népek, egész földrészek sorsát. S most nézzenek körül a hitetlenek. Látniok kell, hogy majdnem mindenhonnan acsarkodó fogak merednek felénk, hogy túlfűtött nemzeti érzéseiknek nemrég rombadőlt papírvárait újból felépítsék.

Vajjon hogyan tudna ezzel szembeszállni egy kényelemben elpuhult, csak a mának, a ma gyönyöreinek, szórakozásainak élő magyarság? Sehogysem! Összetörnének minket s eltörölnének a föld színéről. Nekünk készen kell lennünk mindíg: s ha egyszer majd ismét toll, csákány, könyv, kasza lesz minden magyar ember kezében, nem engedhetjük, hogy Patópálok rozsdás kardja függjön a magyar házak falán.

Tehát igenis szükségünk lesz mindenkor, elsősorban mindenre felkészült és elszánt magyar fiatalságra. Ezt egyesegyedül az eredetében is tősgyökeresen magyar leventeintézmény hivatott életrekelteni.

Aztán itt van egy másik csoport. Ezekről az ember nem is alkothat külsőleg rossz véleményt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

csak ha a felületes szemlélődés után mélyebbre tekintünk, látjuk meg, hogy a külső, sokszor félelem-máz alatt sajnos már országszerte igen elterjedt, veszedelmesen gyorsan fertőző betegséggel állunk szemben. Ők legtöbbször csak csöndes duzzogással fejezik ki véleményüket egymás közt: „Egye fene, hát már csak kibírjuk ezt a 2—3 órát: igaz, jobbra is fel tudnám használni (mi is megy ma a moziban ?) ezt az időt, de ha már muszáj, csináljuk végig az egész maskarát."

Ezek az emberek sokszor veszedelmesebbek, mint a nyilt ellenségeskedők. Azokkal tudja az ember, hányadán áll, de ezek legtöbbször teljesen hamis képet nyujtanak nagy tömegekről.

Hogy mennyiben bűnösek ? Ez az egész beteges felfogás üreslelkűségre vall, felelősségérzet nélküli kényszermunka így a leventézés, melynek ilyen körülmények közt tényleg semmi értelme sem lenne. Kihült belőlük minden hazafias érzés, fiatalos lendület, élni-küzdeni-akarás a nagy magyar célok érdekében. Ezekkel nem lehet „Szebb jövőt" építeni, mert munkájuk olyan, mint a malter nélküli házépítés : csupaszon egymásra rakott téglák, melyeket az első szélroham lesöpör.

A jobban, de felületesen gondolkodók, főkifogása a leventézés ellen, hogy egyáltalán nem ad komoly katonai előképzést. Ezek az emberek viszont megfeledkeznek arról, hogy minden új eszmének gigászi harcot kell vívnia az előző eszme megrögzött harcosaival. Vagy talán azt hiszik, hogy ezt az intézményt, amely minden magyar ifjút származás, vallás, vagyoni helyzet, képesítésre való tekintet nélkül egy táborba akar tömöríteni, nagyképű bírálgatással elősegítik rögös útján? Nem, de ők ezt nem is akarják, mert odáig már eljutottak, hogy nem merik nyiltan szidni a leventeintézményt.

Igaz, már húsz éve vajudik ez a gondolat, s hogy eddig még nem győzedelmeskedhetett, az csakis nekik köszönhető, a minden felelősség nélküli, üreslelkű egyéneknek. Sokaktól hallottam már, hogyha a világháború végén lett volna kiképzett, megbízható, komolyan gondolkozó, néhány ezres tömeg, sok minden másképen lett volna. De mi volt akkoriban? A hazafias lelkesedésben nem volt hiány, hiszen középiskolások is büszkén vállalták a halált ; igen, az önfeláldozó lélek megvolt, s talán még lázasabban is égett a hazáért, mint a mienk ma. De hiányzott a kiképzés : hathetes gyorstalpalással rohant a halálba a bátor és szerencsétlen fiatalság.

Tudom, nem balraáttal harcolnak s lövés előtt sem mondja valaki el a kispuskarészeket, de hogy harcolni is tudjon, ahhoz fegyelmezett kiképzettség is kell, melynek egy részét a levente vállalja magára. Mert, hogy tudja majd a kiadott parancsot értékesen végrehajtani a megfelelő tudás, képzettség és fegyelem nélküli ember, akinek egész életében csak annyi gondja van talán, hogy holnap melyik étterembe menjen vacsorázni, hogy milyen nyakkendőt vegyen fel. Hogyan állja meg majd a helyét az, akiben akkorka önfegyelem sincs, hogy ha pl. zárt rendben végig megy a városon, ne beszélgessen, nevetgéljen s ne bírálgassa vezetőjének mindenegyes parancsát, ha neki pillanatnyilag nem is válik inyére.

Egyhangúsággal, unalmassággal vádolják a levente foglalkozást, hogy mindig csak rendgyakorlatok, esetleg céllövészet. De vajjon a felhőkarcolót felülről kezdik építeni s először a villámhárítót rakják fel s csak aztán alaponzak. Nekünk most alapoznunk kell, szilárdan, hogy az utánunk jövők nyugodtan épithessenek erre tovább. Igaz az is, hogy 20 éve folyik már az alapozás, de vajjon egy nemzet élete 20—30 évig tart ? No és ami a komoly munkát illeti, lenne csak egy éjtszakai harcszerű gyakorlat. Szinte hallom a hangokat : „Nem elég, hogy egész nap gürcölünk, még nyugodt éjtszakánk sem lehet." Fölöslegesnek, unalmasnak találják a foglalkozásokat s bár biztos, hogy itt van még sok javítani való, de merev elzárkozással sosem viszünk előre semmit. S megállhatunk a megkezdett úton ? Nem ! és a hitetlenkedő-tamások álljanak félre végre az útból, mert különben összezúzza őket az idő, a történelem vágtató szekere.

Tudja-e a mai főiskolás s egyetemista nemzedék, hogy milyen örökre megfizethetetlen ajándék nekünk az, hogy ma még itt vagyunk a könyvek, a rajzasztal mellett. Gondolkodott ez a fiatalság azon, vajjon hogyan fizethetné vissza ezt a meghálálhatatlan kincset, hogy ma a népek, országok óriási, minden emberi és gazdasági erőt bevető, izzó lávatengerétől még távol tarthatta magát. S ha szűkösebb viszonyok közt is, de készülhet a maga egyéni életére s boldogabb jövőjére.

Lássuk be végre mindannyian itthonmaradottak, hogy mekkora áldozatot hoznak értünk vérző hős honvédeink. S ezt úgy próbáljuk visszafizetni, hogy teljes emberekké válva, dolgozhassunk azok helyett is, akik majd visszajönnek a vérzivatarból, hogy rendben találjanak mindent és büszkén adhassuk át helyünket ismét, és azok heyett is dolgozhassunk, akik legtöbbet adtak a hazának és értünk : az életüket. De képezzük magunkat fegyelmezett harcosokká is, amennyire csak lehet a mai nehezebb időkben is, hogy ha esetleg szükség lesz ránk : ne érjen készületlenül

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a hívó szó s bátran állhassunk mi is a küzdők közé.

Ma szükség van minden fiatal magyar erőre, hogy megvalósíthassuk álmunkat, amelyért minden este imádkozunk. S akik nem akarják vállalni a munkát, azok vegyék tudomásul, hogy hazaárulást, felelőtlenséget követnek el nemzetünkkel szemben. Hogy tudnak majd ők szemükbe nézni akár a felkötött karú, mankókkal járó, bágyadt szemű, akár a harcból majd egykor, ha dicsőségesen is, de elfáradtan visszatérő, hős honvédeinknek a szemébe. Felébred-e akkor bennük a lelkiismeret? Igaz, akkor már késő lesz számukra az ébredés, vagy akkor is fölényes, lenéző mosolygással néznek el a felelősségrehívó, harcban megedzett, megkínzott s elfáradt szemek felett?

Az 1941—42. kiképzési évben a levente parancsnoki és oktatói hiányok ellenére is sikerült a nyár folyamán kb. 5—6 ezer ifjúvezetőt kiképezni. Az 1942—43. „Mátyás király" kiképzési évben a Hadügyminiszter úr elgújabb rendelete alapján:

A levente hadtestenként felállítandó ifjúvezető csapatok keretén belül összesen 310 szakaszban kb. 14—15 ezer ifjú nyer rajparancsnoki kiképzést. Ezenkívül a nyár folyamán szintén levente hadtestenként felállítandó ifjúvezetőképző táborokban összesen mintegy 30 ezer levente jut szpk., szpkh., rpk., rpkh. képesítéshez.

Mit jelentenek ezek a számok: azt, hogy az ifjúság maga veszi kezébe az ifjúság vezetését, közülünk kerülnek ki vezetőink, akiknek gondolatvilága, élete, célkitűzései, törekvései egészen közel állnak hozzánk s csak a legfőbb irányítás marad...

Rohamosan emelkedik a városi s ami még talán fontosabb, a falusi levente-otthonok száma. Száz és száz, ezer és ezer levente-otthonban jön majd össze s talál egymásra a fiatalság, hogy a részeges kocsmázás helyett a könyvtárakban szellemi képesítést, a céllövő és sport felszerelések segítségével pedig testi edzettséget nyerjen.

Milliókat áldoz az állam a levente kiképzés minél értékesebbé tételéért. Tudja az ország minden felelős vezetője, hogy újabb ezer évet csak mindenkor mély hazafias, valláserkölcsi nevelésben s fegyelmezett katonai kiképzésben részesült fiatalságra építhetünk.

Ne zárkózzunk el tehát ettől az ébredő, fiatal magyar világtól, mert különben könnyen kimondhatjuk önmagunk felett az ítéletet: Mi nem segítettük győzelemhez az új nemzeti gondolatot.

Cornides Gy. emh.

A hatvanéves Kodály.

Ugyanazon a napon született, amelyen Beethoven. Valami furcsa végzetszerűséget látok ebben. A XIX. század nagy mestere, a zeneirodalomnak talán legnagyobb alakja ilyen érdekes kapcsolatban van vele. Ma is fülembe csengenek Bárdos Lajos szavai, amikor azt mondta, hogy ha a mult század zenéjének fémjelzője Beethoven, akkor a mi korunké feltétlenül Kodály és Bartók. És valóban nem túlozunk, nem nagyítjuk fel a dolgokat, nem vagyunk egyáltalán elfogultak, ha azt állítjuk, hogy hozzáfogható zeneköltőt ma nem igen találunk sehol a világon.

Negyven évvel ezelőtt egy fiatal, lelkes, szinte forradalmi egyéniség indult el világhódító útjára. Egyedül kezdi; alig van híve, de kitartó és nem csüggedő munkájának hamar meg van az eredménye: öt évvel később már tanára az Országos Zeneakadémiának. Mihalovich Ödön, a Zeneakadémia akkori igazgatója, büszkén hangoztatja, hogy ellentétben minden más akadémiával, ő nem elnyomója, hanem katedrát kínál az újitóknak.

Kodály Zoltán ettől kezdve szakadatlan dolgozik. A nyári szünetekben szekéren járja végig a magyar falvakat és gyűjti a népdalokat. Minden tehetségét, egész zsenialitását a magyar népi muzsikának szenteli és fáradhatatlan munkásságának meg volt az eredménye.

Furcsa gondolatok kavarognak bennem. Amikor leültem ide az irógép mellé, az volt a szándékom, hogy röviden megemlékezem Kodály Zoltánról, a zeneköltőről, a világ ünnepelt muzsikusáról és, ekkor lelki szemeim előtt megjelent egy falragasz. Néhány nappal ezelőtt rakták ki mindenfelé Sopronban: „Daloljunk együtt" a mottója. Nem tudok szabadulni azóta ettől a képtől és valahogy úgy érzem, hogy erről Kodályról kell most irnom, akinek az ilyen jelszókat köszönhetjük. Nem tehetek róla, de most nem tudom őt Beethoven mellé állítani és arról írni, hogy mit adott ő a világnak a zenéjében. Móricz Zsigmond, Erdélyi József, Veres Péter nevei között tudom én csak az Ő nevét elképzelni, annak a Kodálynak a nevét, aki felrázott bennünket abból a cigányos, szentimentális, gentryskedő világból és odaállitotta elénk a mi saját, magyar levegőt, magyar lelket tartalmazó dalainkat. Köszönjük Neked Kodály Zoltán ezt az ajándékot. Köszönjük Neked, hogy láthatunk ilyen falragaszokat, melyeken, ha a neved nem is szerepel, de valahogy ott lebeg a betűk mögött a Te lenyügöző egyéniséged, a Te prófétai alakod.

Mióta utat mutatott nekünk, sok idő telt el. Azóta egy egész új, egész más gondolkodású nemzedék is lép ki lassan az életbe. Ez a nemzedék pedig már az ő nevével van teli és az ő általa kijelölt úton halad. Magyar társadalom! hallgasd meg Kodály szavát! Zárjad a szívedbe a te áldott népednek dalait és értsd meg végre, hogy csak ez a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tied, csak ez tükrözi vissza a magyar szellemet, a magyar szívet. És Te magyar ifjúság, tartsad meg szívedben szeretettel és büszkeséggel ezt az ajándékot. Legyen a legszentebb feladatod a mi népünk felemelése és szeretete. Kodály Zoltán a mienk, a Magyar Ifjúságé, a mi vezetőnk. Töltsön el bennünket örömmel az a tudat, hogy mi megértettük őt és lelkesedéssel állunk melléje. Rajtunk mulik, hogy az eljövendő magyarság ebben a szellemben fog élni és mi vállaljuk ezt a küldetést.

Ugyanazon a napon született, amelyen Beethoven... Valami furcsa végzetszerűséget látok ebben... A Beethoven korabeli ifjúság munkájának gyümölcse már régen megérett. Adja Isten, hogy Kodály Zoltán korának ifjúsága szintén elérje magasztos célját. Az út előttünk áll. Ezt megmutatta Ő. Ne térjünk le erről az útról, bármilyen sorompók állják is azt el! **(cse)**

Így történt!

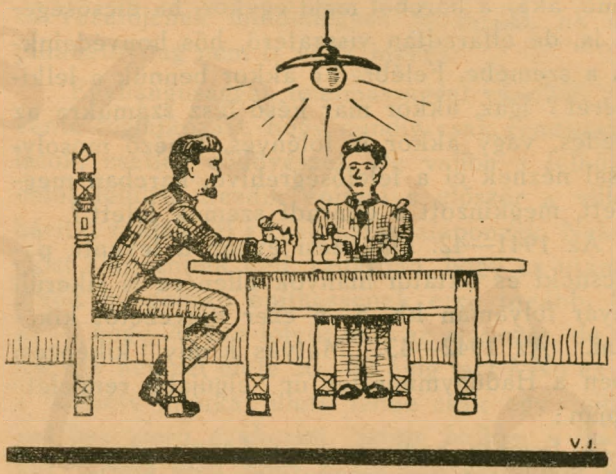

Lóverseny.

Céltalanul sétáltam az Erzsébet-kertben egy lombhullató őszi délutánon. Gyenge szellő borzolta a fák ágait és hozzámsodort egy balekot. Alig ismertem még, de hamarosan közös nevezőre jöttünk. Beszélgettünk Sopronba érkezéséről, a balekvizsgáról, lányokról és a sörről. Egyszercsak minden átmenet nélkül nekemszegezett egy kérdést.

— Mondd, Te hányadik futamra neveztél be most?

Csodálkozva és gyanus szemekkel néztem rá, azután kipattant belőlem a szó.

— Balek, én nem lóversenyezem.

Most az ő személdöke meredt kérdőjellé és csendes dadogással kezdett magyarázkodni. Hivatkozott egy isteni fényben tündöklő firmára, azután zsebeiben kotorászott és kezembe nyomott egy levelet. Biztatott, hogy olvassam el. Megálltam és a széltől suttogó falevelek kísérőzenéje mellett olvasni kezdtem.

„Kedves Barátom! Leveledből értesültem, hogy most érettségizel és pályaválasztás tekintetében érdeklődsz. Ez teljesen a te dolgod, neked kell megérezned, hogy mihez van kedved. Én csak pár szóval ecsetelem, hogy milyen göröngyös az út, míg mi eljutunk a diplomáig.

Ha jól emlékszem, kiskorodban nagyon szeretted a lóversenyt. Ez a mi küzdelmünk itt nem más. Mert alig érkezel meg Sopronba, ölelő karokkal várnak jövendő bajtársaid és rögtön lóvá tesznek. Lihegve, lelógó fejjel, tikkadt nyelvvel cipeled két súlyosan megterhelt böröndöd a jövendő futtatási pályákon. A városoronytól a Várkerületen és Erzsébet-utcán át a Deák-téri időjelzőig, az Erzsébet-kerttől a Lövér-körút kanyarjain a Gruber-szállóig.

Másnap felkeresed a bookmaker irodát (álnéven Dékáni hivatal) és feliratkozol a nagy díjas versenyre. Pénztáránál természetesen megfelelő biztosítékot helyezel el. Azután megkezded edzőmestereid látogatását és hallgatását, hogy az akadályversenyeken (vizsgák) megfelelő stílusban emelkedj a kellő magasságba. Ezért oktatnak a számokkal való különféle műveletekre, hogy el ne számítsd magad. Tanítanak, hogy a térben jól láss, hogy az akadályokat, bármely képsíkban leküzdhesd. Tanítanak, hogy diszkvalifikáció esetén jussodat jogtudásoddal harcolhasd ki.

Az akadályversenyeket általában félévenkint tartják meg. Az elsőévesek versenyében főleg a térbeli látás idéz elő zavarokat, de megvan rá a jogod, hogy a bookmaker iroda útján új, utólagos ugratásban részesülj. Egy cédulára teszel mindent fel, melyen mindenki nyer, csak te nem. Totalizatőr 9 P plus 60 fillér reá.

A kétévesek versenyében a második, a nagy összetett akadályverseny. Nemcsak pontosan kell kiszámítanod ugrásod nagyságát, de megfelelő szilárdságtani alaptudással is támogatnod kell a levegőben mozgó testnek közegellenállását. Közben meg kell állapítanod a gát ásványtani struktúráját, hogy a rajtuk végbemenő fénytünemények kellő színben mutassák alapos felkészültségedet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A gát előtt és után nagy sörárok húzódik. Akár átesel rajta, akár visszapattansz, mindig ebben a sörben találod meg legfőbb egyensúly- és kondicióhelyreállító szeredet.

A harmadévesek versenyében már megszokod az akadályokat és a bookmaker iroda látogatásával egyre magasabb futamokra nevezhetsz be.

Kilenc szemeszteren tart ez a futtatás. Aki ennyi idő alatt befut, kenterben nyeri a versenyt. A többiről csak a nyelvhagyomány emlékezik meg röviden; futottak még: Csaksikerül Tóbiás és Reménylek János.

Kedves Barátom! Ha kedved van, nevezz be a jövő szeptemberben kezdődő egyévesek versenyébe. Képességeidet ismerem, még favorit is lehet belőled."

Összehajtogattam a levelet, visszaadtam és lassú lépésekkel megindultam. Gondolataim összekeveredtek a levél sorai mögött meghúzódókkal és úgy éreztem, hogy ezek ketten olyanok, mint a mai sörök: egységesek. **R.—y.**

„A könyv elfogyott, de drágábban kapható."

Korunk technikai fejlettsége megköveteli a ma mérnökétől a tudományos alapokon nyugvó képzettséget. Ennek a képzettségnek megszerzése még akkor is nagy munka, ha — mint a nagy iparállamokban általában — a mérnök a technika szigorúan elhatárolt területén működik és így a többi mérnöki tudomány előtte csaknem ismeretlen. Hazánkban nem lehet szó mérnökspecialisták neveléséről. Ez azonban annyit jelent, hogy mérnökeinknek a technika sokkal nagyobb területét kell átlátniok, átérteniük. A műegyetem négy éve ennek a tudományos megismerésnek, zsúfolt programm mellett is csak a módszerét tudja hallgatóinak átadni, hogy később, a gyakorlatban eszerint bővítse ismereteit. Ez már önképzés, melynek során a technikai könyv, amely a műegyetemi tanulmányok idején is sok problémára ad feleletet, elengedhetetlen támasza lesz a mérnöknek.

A használt technikai könyvek javarészét idegen művek adták és adják még ma is. A helyzet legfeljebb annyiban változott, hogy az utolsó évtizedben a magyar tudósok és kiadók mind több és több esetben vállalják magukra azt a munkát és fáradságot, amely egy technikai könyv útjárabocsátásával jár. A magyar technikai könyvpiac ezen örvendetes gyarapodása azonban nem okozhatott zavartalan örömet annak, aki a már kiadott könyv útját figyelemmel kíséri.

A nyár végén egy soproni könyvkereskedésben megrendeltem egy néhány éve megjelent magyar elektrotechnikát. A válasz egy hónapig váratott magára, végül is megérkezett. Eszerint a könyv kifogyott. Nem nyugodtam bele és egy másik könyvkereskedőnél megismételtem a rendelést. Öt napon belül megkaptam azt a választ, amely miatt az egész cikk íródott: — „a könyv kifogyott, de kapható harminc pengőért." A könyv egyébként árjegyzék szerint — 25 pengőbe kerül. Nem lepődtem meg annyira, mint amennyire egy húsz százalékos, váratlan emelés egyébként meg szokott lepni. Ennek oka az volt, hogy nem először történt meg velem, miszerint árjegyzéki értéknél magasabban kínálnak könyvet megvételre. Másfél éve kvalitativ kémiai analizist szerettem volna venni. Persze, igényeim lehetetlenül nagyok voltak. Olcsót és jót akartam kapni. A német Treadwell, Böttger, stb. analizisei mind körülbelül húsz márkába kerülnek, nem is beszélve a szállítása nehézségekről, melyek már akkor fennállottak. Maradtam tehát a magyar Scheitz-Plank-féle analizisnél, amely még legjobban közelítette meg — különösen első — igényemet. A könyvecske, melyet 1926-ban adtak ki, szintén körülbelül húsz százalékos áremeléssel került hozzám. Akkor megvettem, hiszen sürgősen kellett. Nem is gondolkodtam sokat azon, hogy mi lehet az áremelés háttere. De a második eset szeget ütött a fejembe. „Kifogyott, de kapható!" Ez a mondat félreérthetetlenül világítja be a könyv útját. Üzleti érzékkel bíró, lelkiismeretlen elemek, meglátva azokat a lehetőségeket, melyeket egy új, jólsikerült technikai kiadvány nyújt, különösen e külföldi könyvek nehéz beszerzésének idején, lefoglalták, illetve megvették egy, kettő, vagy kitudja hány technikai könyv bizonyos, — gondolom, nem alacsony — példányszámát, hogy aztán a kellő időben, mikor már sehol sem található az, magasabb áron adják el azoknak, akik éppen azért, mert a könyv égetően szükséges, nem rettennek meg az árkülönbségtől.

Az így újra forgalomba hozott műveket általában antikvár-könyvként kínálják. Ez a név azonban mitsem szépít a magyar könyv utonállóinak munkáján, már csak azért sem, mert egy teljesen új, még felvágatlan könyv, mint amilyen a Scheitz-Plank-féle analizis volt, nem viselheti az antikvár-könyv elnevezést. Az meg teljesen világos, hogy a szóbanforgó elektrótechnika miért nem adhatók ilyen formában. Először azért, mert néhány év alatt ilyen jólhasználható segédkönyv általában nem kerül az antikváriushoz. Másodszor azért, mert ha mégis odakerülne, nem adható el, csak új áránál olcsóbban.

Ezt, a magyar technikai könyv ellen intézett merényletet nem menti semmi. Mint bevezetésemben említettem, a mérnökképzés szükséges segédeszköze a könyv. Aki ennek megszerzésében akár a jórészt anyagi gondokkal bajlódó egyetemi hallgatót, akár a kész mérnököt bármilyen módon akadályozza, az a mérnökképzés kerékkötője.

Úgy érzem, az egész magyar technikus-társadalom óhaja és egyúttal érdeke az, hogy minél előbb tisztázva legyen azok szereplése, akik ilyen könnyű, de becstelen módon keresik a pénzszerzési alkalmakat.

Szőke László kmh.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

GENTER.

Közzéteszi: alias Szundi.

Elmult idők kedves emlékei közt kutattam. A Genter jutott kezembe. Mosolygós emléke elmult szép diákéveknek. Az ifjúkor küzdelmes éveit hamar elfeledjük, de boldog perceit örökké fogjuk emlegetni. Ez kapcsol össze öreget és fiatalt, multat és jelent.

A „Bástyánk"-nak az a célja, hogy emlékeket elevenítsen fel azokban, akik tanui voltak a lap születésének, és ismertté tegye azok számára, akik hivatva vannak ezt a szellemi örökséget az utókornak tovább adni.

1929-ben, Mikulás napján, a Szent Imre kollégium ebédlőjében egy rajzokkal tarkított, gépelt füzet járt kézről-kézre: a Genter. A következő évben már ünnepi köntösben, tizenkét nyomtatott oldalon köszönt be a diákkamarába. 1931—1932—1934 jelzik a lap útjának határköveit.

Genternek hívták régen Selmecen a bohém, vasaltnadrágú, fillér nélküli aranyifjúságot, és lassan genter lett mindaz, ami kedvesen bohém és hámba nem tört, mosolygós, mindennek fittyethányó, de emellett úri és alapjában száz-százalékig tisztességes, konstruktiv volt. Valahogyan nem egészen az, mint az angol gentleman: hiányzik belőle az angol komolysága; nem is egészen magyar gentri: nincs meg benne a gentri felelősség nélküli könnyelműsége. Valami a kettő között: bohém főiskolás diák.

Mi volt a célja a Genternek?

„Fel akar markolni egy-egy csomó élő, kedves diákhumort és szebbé tenni vele a diákvilágot. Nem bánt senkit, nem üldöz senkit, mert azt akrja, hogy mindenki szeresse. Fel-fellebbent egy-egy függönyt és megmutatja a mögötte rejtőző mosolygást. Mosolygást hoz, mert ma nagy kincs a mosolygás. Kiszerkesztjük a fiúkat és a professzor uraknak is megadjuk a magukét, de a professzorok és a fiúk is egyformán azt fogják érezni, hogy családias, bizalmas melegség humora simogatja meg őket. Aki a Gentert a kezébe veszi, mosolyogjon. És ha önmagáról olvas benne, akkor méginkább szívből mosolyogjon. Legfeljebb azt mondhatja magában: szeretnek engem a fiúk, mert megsimogattak a jókedvükkel!"

KINEK MIT HOZ A MIKULÁS? (anno 1930.)

Dr. Kövessi prof. úrnak: Nobel-díjat.

Solt, Mihalovits, Széki, Walek, Kövesi } prof. uraknak: téli kuglipályát.

Szádeczky dr. úrnak: „Vanszerencsém"-jéhez sorsjegyet.

Tettamanti prof. úrnak: kiadót az új könyvéhez.

Lessenyi prof. úrnak: tapétás ajtóhoz tapétás ablakot.

Falk adj. úrnak: hajbetétet a tonzúrájához.

Fehér prof. úrnak: korlátlan beruházási hitelt.

Vági prof. úrnak: új társszerzőt.

Esztó adj. úrnak: két csomag „Pipifaxot."

A SEJK FIA.

Boleman Géza pofesszor úr nótája:

A soproni sürgöny pózna
jaj be magas
Tetejében a porcelán
jaj de poros
Rá van csavarintva a
„zseniális" derót
„Kérem nagyon érdekes"
hogy leadi a szót.

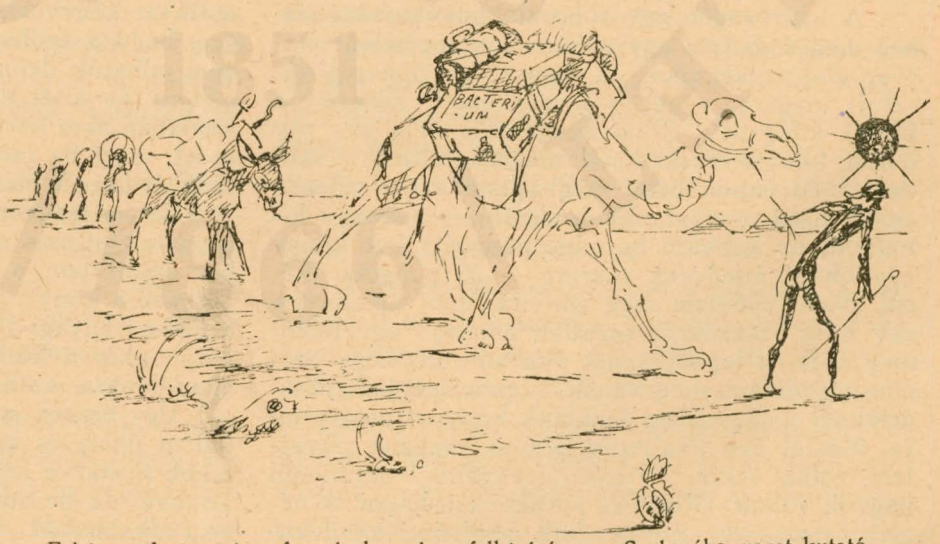

Fehér professzor úr a francia kormány felkérésére a Szaharába vezet kutató tanszéket (Kiss főkertész, Nagy Bessenyei alkertész, Szeles, Kiszely,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kelle prof. úrnak: egy zoologus asszisztenst, ha egyetem leszünk.

Kiss Ignác tanársegéd úrnak: külön szobát a Matézisjóska számára.

Dr. Bokor adj. úrnak: tanszéket.

Kiss Gyula tanár úrnak: kötél idegeket, ha szól a jazz.

KI HALLOTTA ?

A növénytani tanszék — mint ismeretes — nagyarányú intézetet létesített az évek folyamán. A többi tanszék sem hagyja ennyiben a dolgot s mindenütt nagyarányú készülődések folynak. Nézzük, hol s mi készül.

Fémkohászati tanszék rektori és dékáni láncok nagyban való gyártását vette tervbe.

Út-, vasútépítéstani tanszék kivezető utat épít a mai gazdasági krizisből a jövő napsütötte tájaira (a legkisebb létező kanyarulati sugárral), valamint vasúthálózattal látja el a főiskolát. Sínzeppelin is fog közlekedni Végállomás a Bözsikert.

Elektrotechnikai tanszék terjeszkedése az internátus felé történik, ahol minden egyes személy külön villanykályhát, has- és lábmelegítőket, elektromos gyorsforralót és vasalót, valamint elektromos kávéfőzőt önműködő evőeszközökkel rendez be. Ezenkívül ábrándozóknak elektromos holdvilágot, homályos gyűrűvel ellátva a 30 fokon aluli sugarak bántó hatása ellen, isteni szikrát a vizsgán küzködők lelkébe (feszültség 1.000,000.000 volt) és elektromos glóriafényt a legtöbb áramot fogyasztó tanszék vezetőjének a feje köré.

Fűrésztelepek tervezési tanszéke a profeszszoroknak nyújt kidolgozott tervet a hallgatók elfűrészelésére.

Vadászati tanszék. Egyelőre csak a zavarosban halászik. Egypár bakot lő és a tekintetes főiskolai hallgatókból szervezett hajtósereget a katonaságra készíti elő hetenkinti menetgyakorlattal.

Rendezéstani tanszék a főiskolai hallgatók apadékát állapítja meg körös próbával, grafikusan kiegyenlítve, meghatározván egyszersmind az eltolódási hányadot. A hallgatók rendezetlen ügyeit is megpróbája rendezni.

Középítéstani tanszék légvárakat épít a botanikus kert látható feje számára (a falát jooóó erőőősre méretezik, hogy az építésnél ne legyen fennakadás).

A geológiai tanszék a főiskolán található ősmaradványok összegyűjtésén fáradozik. Ezenkívül, hogy a botanikus kertben élősködő délszaki növények és teknősbékák otthonosan érezzék magukat, a kert közepén „havaii" mintára tűzhányót tervez, melynek belülről való fűtését a questor úr volt szíves vállalni, abból a szénből, amelyet az internátusnál e télen megspóroltak.

MEGJELENT A GENTER TECHNIKAI LEXIKONA.

Kerületi sebesség alatt azt a számot értjük, amely megmondja, hogy egy főiskolai hallgató egy óra leforgása alatt hányszor halad végig a Várkerületen.

Sinus görbe. Így nevezik a salamandert elméleti alapon.

Differencia az a csekélység, ami köztünk és az okleveles mérnökök között van.

— ANNO 1934.

expediciót, hogy kultúrfölényünket megmutassa a [külföldnek is. Az egész Szilas, Maróthy, Sárady. Döme [és a Józsik) [magával [viszi.

Mathezisdal:

Mathézisből tegnapelőtt
majdnem lementem,
De a kamat számításba
benne rekedtem,
Mert nem tudtam kiszorozni
istenem, de kár,
Hogy a kölcsönadott csókért
mennyi kamat jár.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szíjhajtás. Legtöbb hallgató előtt középiskolás korából ismeretes.

Labilis: egyesúlyi helyzetünk szakestély után.

Megengedhető igénybevétel alatt azt az óraszámot értjük, amely maximálisan megszabja a naponkinti tanulás időtartamát.

Réz az az ásvány, amit Bubics Gyurka kivágott a Katolikus Diákkongresszuson.

* *

HISTÓRIA.

F... professzor úr vizsgáztat.

Vizsga 8-tól háromnegyed 9-ig, de egy perccel sem tovább. Huszonöt vizsgázó szorong a padokban. A tanár úr fél 9-kor bejön. A táblánál pattog a kérdés.

— Rajzoljon fel egy rügyet!

— Apám! Maga a menyasszonyát akarta felrajzolni és az anyósa sikerült! Citromba harapásra emlékeztető mosoly a vizsgázó arcán.

— De apám! Maga semmit sem tud, akit elbuktattam az előbb, az még többet tudott. Hívják csak vissza kérem, azt átengedem!

* *

Kövesi professzor úr a munkaszilárdságot magyarázza: — tehát Mechanika II. részt. Az egyik jókedvű fiú nem fér a bőrébe, nevetgél, viháncol.

— Kérem, ha nem érdekli az urat, hagyja el a termet! Majd meglátjuk, a vizsgán is ilyen jókedvű lesz-e? — Pát hét mulva Jókedvű úr Mechanika I. részből vizsgázik. Kevésbbé jókedvű! Pláne, mikor a három kérdés közül egyikre is alig tud felelni.

— Kérem kedves uram, nevetés helyett inkább tanult volna! Most többet produkálna! Köszönöm!

— Méltóságos uram, bocsánatot kérek, én Mechanika II.-ből nevettem.

— Az más kérem, — akkor kap még egy kérdést!

* *

Szokás hatalma. Egy öreg fiú indexében találtuk a megjegyzés rovatban Kövesi professzor úr következő bejegyzését: pv = RT.

* *

Boleman professzor úr H..., úr vizsgáztatása után, ahogy visszamegy a tanári kabinetjébe, boldogan újságolja Özikének:

— Kérem asszisztens úr, semmit sem tudott, de kell neki a jegy, mert egy évet veszítene. De jól megmondtam neki. Tudtára akartam hozni minden áron, hogy szamár, de nem akartam megsérteni. Azt mondtam neki: kérem, miért nem kéri meg egy kollegáját, hogy kérdezze ki. Ennyi tudás után biztosan azt mondta volna önnek: Te ökör, te marha, te szamár, hogy mersz így vizsgára menni.

* *

Vági Pista bácsiról mindíg hallunk egy-két kedélyes történetet. Ez is Vele történt:

Vizsgázik nála egyik diákja, de semmit sem tud. Mire Pista bácsi megsokalja ezt az égbekiáltó készületlenséget, véget vet a zenének.

— Ná, mehet! Mágá nem tud semmit...

A paciens könyörögni kezd, még egy kérdésért. Pista bácsi hajthatatlan és tuszkolja kifelé... Az ajtóban a kétségbeesett erdész kijátsza utolsó lapját is:

— Professzor úr, az Ébredő Magyarok Istenére kérem, ne buktasson e...

— Ná, az más. Gyüjjön ádok még egy kérdést.

A nagysikerű novellapályázatunk (melynek témája a nyári praxi élmény leírása volt) után kiírjuk a rajzpályázatot új fedőlapunk tervezésére. Határidő december 20. Első díj 20 P és egyévi előfizetés.

Újabb főiskolás zenés csoportok keresték fel a Hadi Kórházakat, ahol egy estét kitevő vidám műsorral szórakoztatták sebesült honvédeinket.

Megnyílt az ország első Segédotthona Budapest, I. ker., Várfok-u. 12. sz. alatt, a Széll Kálmán-téri autóbusz és villamos pályaudvar mellett. Tágas, parkettás központi-fűtéses szobák, fürdőszobák, melegvízszolgáltatás, nyújtanak családias otthont az iparban és kereskedelemben dolgozó leventeköteles segédek részére. Lakásdíja: heti 7 pengő, v. havi 25 pengő. Étkezési díja: heti 9 pengő, v. havi 35 pengő (reggeli, vacsora, vasár- és ünnepnap ebéd). Bővebb felvilágosítást nyújt válaszbélyeg ellenében P. Farkas László C. op. igazgató.

Sopron és Sopronmegyei Kalendárium — 1943. Összekötőkapocs akar lenni ez a 112 oldalas naptár a falvak és a város népe között. Mindketten haszonnal forgathatják mert közelebb visz egy lépéssel önmagunk megismeréséhez. A falvak népe nehezen költi pénzét könyvekre, de a naptár egy család házából sem szokott hiányozni, a szokásos fércművek helyett a Soproni Magyar Szövetség úttörő munkája igazi magyar értékeket nyújt. Tükör ez a könyv. A nyugati végen élő magyarság életét látjuk benne visszatükrözni. Irógárdáját jól ismerjük, — soproniak. Talán kissé sokaljuk a hirdetéseket, viszont figyelembe kell vennünk, hogy az anyagi nyereség a naptár olcsóbb kiadását és nagyobb elterjedését teszi lehetővé. Bízunk abban, hogy a nemes kezdeményes nem áll meg a fejlődés útján és jövőre egy még nívósabb munka hagyja el a soproni sajtót. A Kalendáriumot Kardos Árpád, lapunk felelős szerkesztője állította össze.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

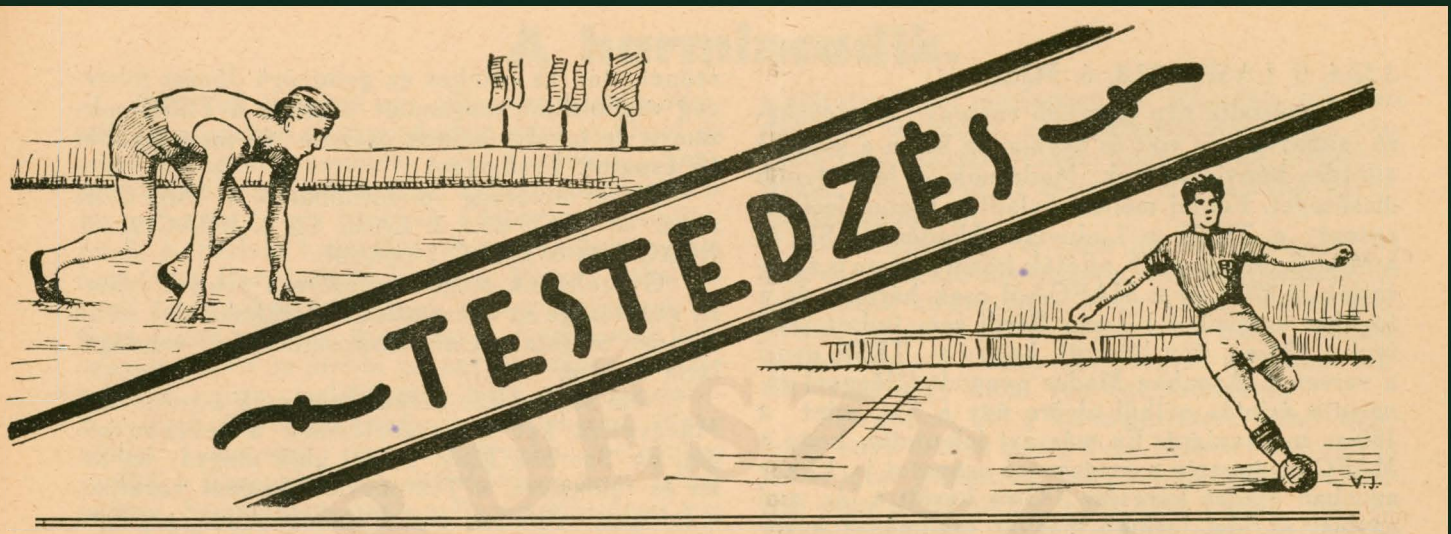

A Műegyetem nyerte a József főherceg vándordíjat.

Október 23-án mentek fel atlétáink Budapestre az utolsó, de egyben legnagyobb erőpróbájukra, a főiskolás váltó és ügyességi csapatbajnokságokra. Ebben az évben a főiskolás egyletek soha nem látott tömegeket vonultattak fel a BEAC lágymányosi pályájára, hogy megküzdjenek az értékes vándordíjért, a József főherceg kupáért. Közel 500 főiskolás atléta tette színessé a BEAC zöld gyepét és tanujelélt adta az újra ébredő és most már országos viszonylatban is számottevő főiskolás sportnak.

Az első napon a legszebb és legnagyobb küzdelem a 4x100m-es váltóban volt. 17 csapat indult és a három előfutam után már látszott, hogy a négy legerősebb egyesület a Kolzsvári EAC, a Pécsi EAC, a MAFC és a Testnevelési Főiskola. Legtöbben a kolozsváriak győzelmét várták, hiszen itt futott az idei 100 m-es magyar bajnok Thima is. Hihetetlen izgalom közepette állt fel a döntőbe került csapat. Már verseny előtt a főleg csinos lányokból álló TF szavalókórus és a rögtönzött műegyetemi szavalókórus egymást igyekezett túlharsogni, úgy hogy emiatt az indítást is elhalasztották, mert a nagy hangorkánban nem lehetett még az indító szavát sem hallani. Végre a kedélyek csillapodván, elindulhatott a döntő mezőnye. Ekkor tört ki csak igazán a pokoli hangzavar. A rajtnál a Testnevelők kezdő embere kiugrott, de az indító ezt elnézte. A MAFC első két embere a soproni Madas és Balás volt Az első két váltásnál a KEAC, a MAFC és TESE szinte együtt haladt. Csak valamivel váltott mögöttük a PEAC. A többiek már kiestek az első helyért folyó küzdelemből. A MAFC harmadik embere, Balogh azonban oly remekül futott, hogy Szlovák már 2 méter előnyt kapott. Váltásuk nem sikerült valami fényesen, de Szlovák oly remek formában volt, hogy Thima nem hogy hozott rajta, hanem még le is adott 2 métert. Végeredményben a MAFC a főiskolás rekorddal egyenlő és országos viszonylatban is számottevő eredménnyel győzött.

Eredmények: 4x100 m: 1. MAFC (Madas, Balás, Balogh, Szlovák) 43.8, 2. KEAC (Moll, Goór, Kopcsa, Thima) 44.3, 3. TESE (Szinyéri, Szurgyi, Kiss, Demeter) 44.9, 4. PEAC 45.1, 5. LASE 45.3, 6. Miskoci JSE 45.7, 7. BEAC.

Az első napon szerepelt még a soproniak közül a 4x1500 m-es váltóban a fiatal Kontra. A MAFC második embereként, okos és sima futával megtette a magáét és talán még jobbat is futott, mint vártak tőle. Mindenesetre nagy része volt benne, hogy a MAFC ezt a bajnokságot is megnyerte.

Eredmény: 4x500 m: 1. MAFC (Fekete, Kontra, Benyik, Lugosy) 17.47.2, 2. TESE (Dalmai, Ablonczy, Kuppis, Nagy) 17.48.3, 3. BEAC, 4. LASE, 5. PEAC.

A TF és a MAFC végig együtt haladt és csak a MAFC utolsó embere biztosította be az értékes győzelmet.

A verseny második napján szintén jól szerepelt a MAFC és a legtöbb csapatban soproniak is szerepeltek, sőt gyakran az ő szereplésük folytán vívta ki a MAFC a győzelmet, vagy az értékes helyezést.

A súlylökő csapatban két soproninak jutott hely, amennyiben Madas és Enri egyéni rekordot jelentő dobásaikkal kerültek be a legjobb öt közé. A MAFC itt a második helyen végzett, ami azonban figyelemre méltó, hiszen a TESE sokszoros bajnok csapatát is maguk mögé utasították és csak az országos bajnok LASE csapatától kaptak ki. Eredmények:

Súlylökés 5-s csapat: 1. LASE 12.55-ös átlag, 2. MAFC 12.15-ös átlag (Emri 11.98, Madas 11.93), 3. TESE 12.15, 4. PEAC, 5. BEAC.

Ezután következett a 4x400 m-es váltófutás. Ebben a számban biztos MAFC győzelem volt kilátásban, amit, ha nem is fölényesen, de küzdelem után sikerült bebiztosítani. A kezdő ember a soproni Balás volt, aki 52-es futásával biztos elsőnek váltott vagy 15 m-el. Andics és Hrabéczy leadott ebbőlvagy 10 m-t, de Balogh a megmaradt 5 métert, bár betegsége folytán le volt gyengülve, úgy osztotta be, hogy az elég volt a győzelemhez.

Eredmény: 4x400 m: 1. MAFC (Balás 52, Hrabéczy 53, Andics 54, Balogh 53), 2. PEAC (Koltai, Bodor, Regős, Levente' 3.32, 3. TESE (Kuppis, Abolczy, Demeter, Nagy) 3.32.4, 4. KEAC

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

3.32.4, 5. LASE 3.37.8, 6. MJSE.

A második nap legszebb versenye a magasugró csapatvereny volt és egyben ez hozta a soproni atlétika képviselőjének, Madasnak, a legnagyobb dicsőséget. Fej-fej mellett haladt a három legjobb csapat: a TESE, a Ludovika Akadémiai SE és a MAFC. Mikor a TF atléták közül négyen is átugrották a 170-t és a MAFC-ból csak hárman és a további ugrások folyamán Bérdi sem tudott javítani a 174-en, úgy látszott, hogy a TESE nyeri a versenyt. Azonban Madas nyugodt fölénnyel átugrotta érintés nélkül elsőre úgy a 174, mint a 180-as magasságot. Ez már azt jelentette, hogy a MAFC megnverte a magasugró csapatot is. Ekkor azonban Madas kérésére 183-ra került a léc, ami egyben az idei legjobb magyar eredményt jelentette. Madas első két kísérleténél is csak hajszállal verte le a lécet, de a harmadik kísérlet, a közönség üdvrivalgása közepette, végre sikerrel járt és így Madas, nemcsak, hogy megnyerte a MAFC-nak a magasugró csapatot, hanem az idei magyar ranglista élére is került. Az ötös csapatban még két soproni szerepelt, amennyiben Emri 170-es, Tuskó pedig 164-es ugrásával bekerült a csapatba.

Eredmény: Magasugrás 5-ös csapat: 1. MAFC (Madas 183, Bérdi 170, Emri 170, Tuskó 164, Kárászi 164) 170.2 cm átlag! 2. TESE 169 cm átlag. 3. LASE 168 cm átlag. 4. PEAC.

Végeredményben úgy alakult a helyzet, hogy a MAFC hatalmas küzdelemben megnyerte 13 évi szünet után az értékes és gyönyörű József főherceg vándordíját, magamögé utasítva a TESE sokszoros és tavalyi bajnok csapatát és még további 16 cspatot. Eredmény:

József főherceg vándordíjban: 1. MAFC 26 pont, 2. TESE 23, 3. LASE 13, 4. KEAC 9, 5. BEAC 6 és 6. DEAC 1 ponttal.

Győzelmünk megünneplésére a pestiek bőkezű vezetősége az egész atlétikai szakosztályt és az újonnan megalakult női szakosztályt is, vendégül látta ebédre.

Nem szabad szó nélkül hagynunk a pesti Mű-Műegyetem két sportvezetőjének a tevékenységét, dr. Szerbák Elek, a régi idők magyar bajnoka és rekordere, a Testnevelési Intézet vezetője, a jelenlegi atlétikai élet létrehozója és szellemi vezetője, dr. Kismartony Károly, a MAFC hírneves szakoktatója, aki fáradhatatlan szervezőképességével és szaktudásával az atléták atyja és mestere volt ebben az esztendőben. Neki köszönhető a jó eredmény, hogy a fiúk között olyan szellem és bajtársiasság uralkodik, amely példaképül szolgálhat az ország bármely atlétikai egyesületének.

Hisszük és reméljük, hogy ilyen lelkes és odaadó vezetés mellett a műegyetemi atlétika ismét a régi fényében fog ragyogni s jövőre talán már az első osztályban, a legjobb magyar egyesületek között, adhatja tanujelét életrevalóságának.

Balás Bertalan bmh.

Repülőink táborozása.

A budapesti M. S. E.-vel való egyesülés részünkre ismét komoly előny kihasználását tette lehetővá, amikor november elején, az anyaegyesület vendégeként tizennégyen, hétnapos táborozáson vehettünk részt, haladók, kezdők egyaránt. A haladók, hogy lássanak újat és tanulságosat, a kezdők, hogy lássák milyen is a komoly repülés.

A tábor első két napját a Hármashatárhegyen töltöttük, ahol kezdő üzemet tartottak számunkra. E két napon majd mindenkire jutott nyolc-tíz felszállás. A visszamaradó öt napon Budaőrsön és Érden voltunk. Mindkét helyen számunkra újdonságot jelentő, kétüléses vitorlázógépen, a „Cimborán" kaptunk felszállásokat. Ugyancsak újdonság volt a felszálások módja is. Ugyanis nem gumikötéllel „csúzliztuk" a levegőbe gépünket, hanem motoros géppel történt az indítás. Motoros gép vontatta vitorlázó gépünket. Így azután komoly magasságokban repülhették vitorlázó feladataikat repülőink. A kezdők kétüléses gépen oktatóval a hátuk mögött, haladottabbjaink pedig az együléses „Pilis" vitorlázó gépen. — Ez a tábor kiválóan alkalmas volt arra, hogy repülőinknek nemcsak repülőkészségét, hanem repülőtudását is nagy mértékben fejlessze. Ez utóbbit hazaérkezésünk utáni első üzemnapunkon beszélő tények igazolták.

Halottak napján Tőzsér Aladár, a soproni M. S. E. elnöke, motoros gépen Mohácsra repült, ahol Tasnády Lászlónak, a közelmult repülőhalált halt M. S. E. elnöknek, a legkiválóbb magyar sportrepülőnek sírjánál tisztelgett a soproni M. S. E. képviseletében.

A tábor folyamán repülőink megismerkedhettek a különböző motoros és vitorlázó sportgépekkel, melyek közül nem egyet anyaegyesületünk tervezőirodájában M. S. E. tagok terveztek és ugyancsak üzemükben építettek, dícsérve anyaegyesületünknek a repülés minden ágára kiterjedő munkáját és tudását.

Igéretet kaptunk ezen a táboron további fejlesztésünkre (hangár, új gépek, motoros gép stb.). Ezzel kapcsolatban tehetővé teszik, hogy közülünk néhányan oktatói és segédoktatói kiképzést kapjanak. Saját oktatók, gépek és hangár birtokában lehetséges lesz egyesületünk részére is, hogy a kitűnően bevált M. S. E. sportrepülőiskola szellemében szolgálhassuk a magyar repülést e nyugati Végvárban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A harmincadik.

Meg kell állanunk egy pillanatra ennél a filmnél. Nem szabad elkönyvelnünk, mint jó filmet és ezzel az ügyet lezárnunk. Úgy gondoljuk, hogy nem lehet e mellett a film mellett most mást is tárgyalnunk és ezt „többek között" megemlítenünk. Közhelyet használva, meg kell állapítanunk, hogy ez a Harmincadik határkő. Végre! Sóhajtottunk fel, amikor fel álltunk a moziban. Nem tudom, mióta vártunk ilyen filmet. Végigvonul lelki szemeim előtt az utóbbi néhány év magyar filmserege és szinte csodálkozom, hogy azoknak lehetett ilyen folytatása, vagy ennek lehettek olyan elődei. Talán még ennél is nagyobb örömünkre szolgál a közönség óriási érdeklődése és — lelkesedése. Szóval megértünk a Meseautók, Pesti mesék buta zöldségei után egy Harmincadik megszületésére. Nagy haladás. Le kell szögeznünk gyorsan, hogy óriási előrejutás. El tudtunk tehát szakadni a zsidó szellem üres, semmitmondó darabjaitól. Tudtunk igazán magyar, igazán művészi alkotást létrehozni.

Elragadtatás, büszkeség, hála, öröm érzései váltakoztak bennem az előadás alatt. Belenyul a film egy olyan problémába, melyhez eddig, nyilván a megkötöttség miatt, nyulni nem lehetett. A régitől, eltérően, nem a főmérnök úr a hőse a darabnak, hanem a nép fia, az életkedvvel, tennivágyással teli tanító és a harminc munkásgyerek, akiknek felemeléséért küzd egy néhány jó érzésű magyar ember. Küzd a szó legszorosabb értelmében, küzd és harcol az üresszívű, önző vezérigazgatókkal és más előljárókkal, akiknek közönye, nemtörődömsége nem ismeretlen előttünk.

Nem lehet eléggé dícsérni ennek a filmnek az érdemeit. Ez a film túlnőtt a szórakoztatni akaráson, tele van — sajnos — élettel, valósággal, minden egyes mozzanata oly valószerű, oly kétségbeejtően igaz, hogy szinte belésajog a szívünk.

A film művészi oldalát nézve, a legjobbakat állapíthatjuk meg. Kezdjük talán a fényképezésen. Meglepően jó képeket láthattunk. Például, mikor a mentőautóból kiemelik a szerencsétlenül járt embert. Kitűnő felvétel volt. Tele volt a film apró mozzanatokkal, melyek oly élethűek és oly művésziek voltak, szinte elfelejtettük, hogy moziban ülünk, szinte az volt az érzésünk, hogy mi is benne élünk a cselekményben.

Páger Antal alakítása külön tanulmány. Egészen nagy volt ez a kitűnő színészünk, aki már nem egyszer mutatta be széles skálájú művészetét. Nem is tudjuk, melyik jelenetében volt jobb, vagy még jobb. Mindenesetre megdöbbentően drámai volt akkor, midőn a vegyészmérnök megüti. Tökéletes volt a jelenet. De meddő kísérletezés így keresgélni a kiemelkedő epizódokat. Páger olyan alakítást nyújt, melyhez foghatót igen keveset láthattunk még magyar filmen.

Páger után azonnal Bihary kell említenünk. Bihary nem kell bemutatnunk. Minden egyes szerepében újból és újból igazolja rendkívüli tehetségét. Minden szerepében annyira más, hogy az ember néha alig ismer rá. A vegyészmérnököt alakította ismét meglepően jól. Alakítása tele van megrázó részekkel, egy szerencsétlen ember tragédiájával. Azután Juhász, Somlay, Fáy, Pelsőczy, Árpád mind-mind az életet adták, játékuk művészi, elragadó volt.

A rendezésről is csak jót mondhatunk. A film egész beállítása újszerű, szinte forradalmi. Itt szeretnénk megemlíteni, hogy Páger mulató jelenetében nem az „új szerelem, régi bánat" hangjai mellett mulat, hanem egy magyar népdalra táncol. Nagy-nagy öröm volt ezt hallanunk.

Szeretnénk ezt a kis ismertetést azzal befejezni, hogy ezután pedig ilyen filmeket szeretnénk sokat látni. Láthattuk, hogy a kiállítása egyáltalában nem kerül többe, mint akár mely régebbi másfajta magyar filmé. Az ilyen filmekkel bizony nemcsak azt érjük el, hogy nagyobb siker lesz, hanem az ilyen filmekkel nevelni is tudunk. Ne felejtsük el, hogy a film a legáltalánosabb, legelterjedtebb szórakoztató és ilyen esetekben bizony nevelő, tanító eszköz. Erre pedig igen nagy szükség van. Nem lehetne elérni, hogy a közönség szemében ne a mulató, pezsgőző, jóképű katonatiszt legyen az ideál, hanem például az ilyen szerény megjelenésű, önzetlen, munkájának, hivatásának élő tanító? .... (—)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Céltalan jeligére üzenem 20 éves fejjel, azt mondod, nincs célja az életnek. Csalódtál egy leányban, akit oltárra helyeztél, s életed egyik alapjának hittél, nem sikerült a vizsgád, a középiskolás hittanórákról megmentettél valami Istenhitet, s most azt is elvesztetted.

Azt mondtad, nem akarsz tovább élni, erre én ráförmedtem, hogy gyere el kamarámba, odaadom pisztolyom. Te akkor nagyon megsértődtél, hogy nem értelek meg és gúnyt űzök fájdalmadból.

Hát tévedsz kedves Barátom, ha ezer csalódás ér, ha elbuksz is, a küzdelem csak nemesít és egy lépéssel közelebb kerülünk a célhoz. S magyar fiatalember különösen nem beszélhet így. Van egy dolog, amiben sohasem csalódhatsz: a Haza és magyarság alázatos s feltétlen szolgálata.

Egy soproni polgárnak. „Selmectől—Sopronig" előadás után hallottam megjegyzésed, kedves soproni. Azt mondtad többek között, hogy a főiskolások újra magukat dícsérik. Lehet, hogy kicsit igazad volt, jóllehet történeti adatok felhasználásával állítottuk össze az előadást: 3 kis példával akarok megfelelni Neked, amelyek az élet fakó hétköznapjaiban történtek s mégis többet mondanak minden hangos mellverésnél.

1. Csúszós-zimankós téli délután, egy szénnel jól megrakott kocsit sehogysem tudott felhúzni a két kiéhezett ló a Wälder József utcán. A kocsis vadul ütötte a lovakat, a nézőközönség hamar összegyült, Te is ott álltál és nézted sajnálkozva az elesett lovat. Vagy 6 főiskolás jött foltos, furcsa egyenruhában, fázósan, sietve, rajztáblával és rajzlapokkal felszerelve. Nem álltak meg bámész-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kodni, gyorsan letették táskáikat, friss lendülettel neki az útnak, s feltolták a nehéz rakományt. A poncichter kocsis tört magyarságú köszönő szavát meg sem várva, el is tűntek.

2. Egy Mátyás király-utcai péküzletbe betért egy falusi ember. Egy rendőr ismerőse is velejött, s az magyarázta meg az üzlettulajdonosnak, hogy ez az ember 2 gyermekével bennrekedt a városban, vonata csak holnap megy vissza, 2 kis fia folyton kenyérért sir. Jegye persze nincs, de biztosítja, hogy megfogja küldeni természetben a kölcsönt, ő is régebbről ismeri. A pékmester sajnálkozva kifejtette, hogy jegy nélkül nem adhat semmit. Az üzletben sokan voltak, jómódú asszonyok is, egyik sem akarta észrevenni a segélytkérő pillantást. Már éppen szomorúan ki akart menni, mikor egy főiskolás éppen egy hétre kiváltott fejadagját szól nélkül átnyújtotta neki. Az ember hálálkodni akart és címét kérte, s Te most elítéled, hogy az a fiú kissé hangosabban mondta: ó, csekélység, semmi az egész, nem fontos a nevem, a magyar mindig segít a másikon.

3. A Deák-téren sétálok, az egyik házon tetőt javítanak. Igen szegény külsejű munkás éppen felfelé indul, mikor egy jóképű bányász egy kislánnyal éppen hozzáér: „István bátya, kiállt fel neki, gyűjjön már le, ezer éve nem láttam, kétszer is hiányzott a szombati kurucdombi foglalkozásról. Pedig legutóbb filmet is mutattunk be!" Leér az öreg, zavartan fog kezet az ifjúval, de hamar felenged feszességéből. „Én nem kaptam abból a szép címerből, — huzakodik végre elő kérésével az öreg — meg olyan Toldi füzeteket sem. Kapok úgye én is?" Aztán elbúcsúztunk s látható büszkeséggel magyarázza az öreg társainak az ő kedves ifjú úr barátját.

„Végigfutott a szél az erdőn" jeligére üzenem, elbeszélésed nem rossz, van mondanivalód, de még nem tudod kifejezni. Minél többet olvass, hogy stílusod fejlődjék. Egyelőre még nem közölhető.

„Similia", anno 1939, „Hová menjünk" jeligékre: Munkájukat a szerkesztő bizottság nem ajánlotta közlésre.

„Névtelen" jeligére: Ha valami kifogása van, a mi hazafias viselkedésünkkel szemben, akkor legyen bátorsága névvel kiállni, s kifogást tenni, hogy felelhessünk rá.

B. A. M. úrhölgynek üzenem. Nagyon sajnáljuk, de érdekes, s lelkes cikke a nyilvános énekórákról már későn érkezett, különben is már irtunk erről a nagy magyar úgyről mi is. **v. S. L. emh.**

Dr. Trauer Ervin: Az erdei fás növények. A könyv első részében az erdei fás növényekre is fontos termőhelyi (éghajlati és talaj) alapismereteket tárgyalja. A második részben a fás növények belső és külső szerkezetét, valamint életjelenségeit ismerteti vázlatosan, a harmadik részben pedig felsorolja a fontosabb erdei fákat és cserjéket és egyúttal elmondja, hogy hol élnek, miről ismerhetők fel és mire használhatók. A munka értékét nagyban emelik ügyesen összeállított, világos rajzú ábrák. Különösen alsóbb évfolyamú kartársainknak igen jó segítségül lehet a növénytani ismeretek elsajátításában. **vitéz Szőnyi.**

A Déda—Szeretfalva-i vasútépítésről számol be a Magyar Élet Párt Értesítője. A 48 km hosszú vasútvonal építésénél 27 ezer munkás dolgozott. Ezek közül 8500 kubikus végezte a földmunkákat, 3600 szakmunkást, iparost és bányászt, 12.000 napszámost és 2700 munkaszolgálatost foglalkoztattak az egyéb építési teendők. A munkát 200 mérnök és műszaki tisztviselő irányította. Mielőtt a munkálatokhoz hozzákezdtek volna, előbb 30 ezer ember 4 hónapos munkájával megépítették azt az utat, amelyen lehetővé vált a vidék megközelítése. Egyedül ennek az útnak megépítéséhez 60 kisebb-nagyobb hídra volt szükség. A 48 km-es vasútvonalon pedig egy 930 és egy 486 m hosszú alagúton kívül 181 különböző méretű hidat építettek. Ezek között 4 viadukt és 6 nagyobb szerkezetű vashíd van. De jelentős az a hatalmas munka is, melyet a csúszós hegyoldalak megállításáért vívtak. Az építkezés méretét legjobban a felhasznált anyag mennyiségéből ismerjük meg. 2500 vagón vasat, 45 vagón bitument, 22.700 vagón betonkavicsot, 2500 vagón téglát, 1200 vagón gömbfát, 1100 vagón épületfát, 15.300 vagón terméskövet, 16.700 vagón zúzott kavicsot, 980 vagón talpfát, 500 vagón sínt, 108.000 darab faragott és 165.000 darab műkövet használtak fel. Az építési anyag tehát 65 ezer darab 10 tonnás vagonnak felel meg.

Borsafüred lett a magyar télisport új központja jelenti az Egyedül Vagyunk. Dékán István, a cikk írója, Máramaros vármegyében, Borsa községtől 11 km-re találta meg azt a helyet, ami természeti adottságainál fogva, minden szempontból kielégítőnek bizonyult. A Radnai havasok lábánál fekvő Borsafüred egyike a kontinens legszélvédettebb helyeinek. Csapadéka 1400 mm évente. Roppant hódús és hava kitűnő minőségű. Már készen áll Európa egyik legszebb lesiklópályája, az Olympia-pálya. Hossza 2840 m, szintkülönbsége 830 m. Az 1942. évi bajnokságokon ezen a pályán 2 perc 47 másodperces időt értek el. Készen áll a másik lesiklópálya is, ugyancsak az 1600 m-es Magaskő oldalában. A harmadik pálya meghaladja az 5 km-t. A szintkülönbsége 1330 m. Ilyen szintkülönbséget csak az Alpokban találunk. Ezeken kívül még számos lesiklási lehetőség adódik, melyeknek feltárása 1943. évben történik meg. A lesiklópályával épül a kontinens egyik legnagyobb és legszebb síugrósánca, mely 80 méteren felüli ugrásokat tesz lehetővé. Három szálloda szolgálja jelenleg a vendégek kényelmét. Az idén mégcsak 104 személy elhelyezésére adnak módot, de jövő nyáron már készen áll egy új, 100 személyes turistaszálló is. A sielők legnagyobb vágyálma a Magaskőre felvezető drótkötélypálya, de ennek megvalósulásához legalább ezer ággyal rendelkező központnak kéne kifejlődni. Ma még a magántőke vállalkozásainak a zsidó telektulajdonosok kapzsiság útjában áll. Pedig Borsafüred fejlesztése nemzeti érdek. Néhány évvel ezelőtt még 15—20 ezer magyar sportoló kereste fel az osztrák és tiroli Alpokat. Ha a borsafüredi telet 90 napnak számítjuk és ezer ember befogadásával számolunk, 14 napi ottlét esetén, hat váltás lehetséges, ez pedig csak 6 ezer embert jelent. Magyarországnak ma legalább három Borsafüredre volna szüksége. — **Habel Gy.** —

A szerkesztésért és kiadásért felelős Kardos Árpád. — Nyomatott Király-nyomda, Sopron. Cégt.: Gáspár Zoltán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

OROSZ ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1861/1961

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

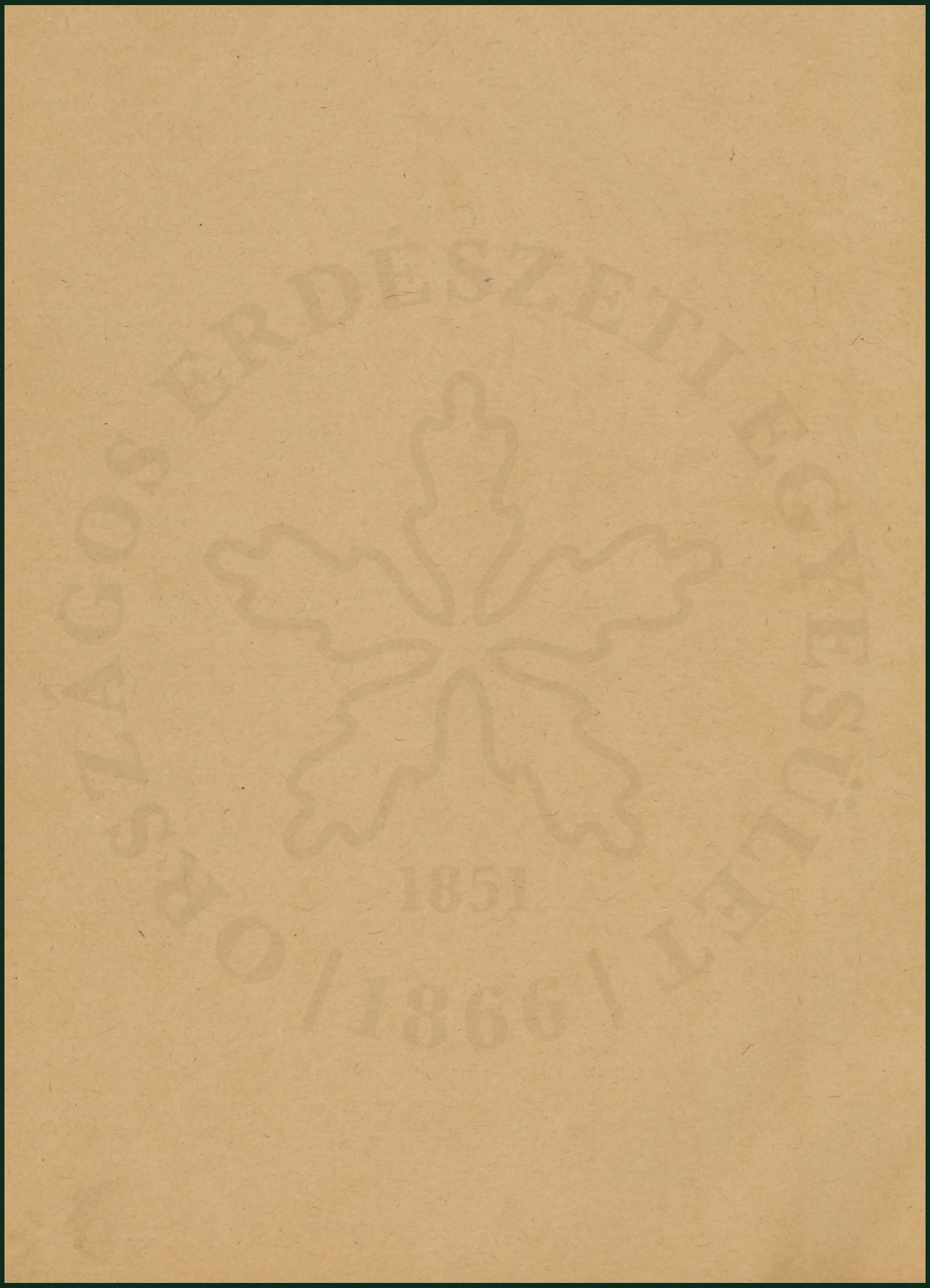

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

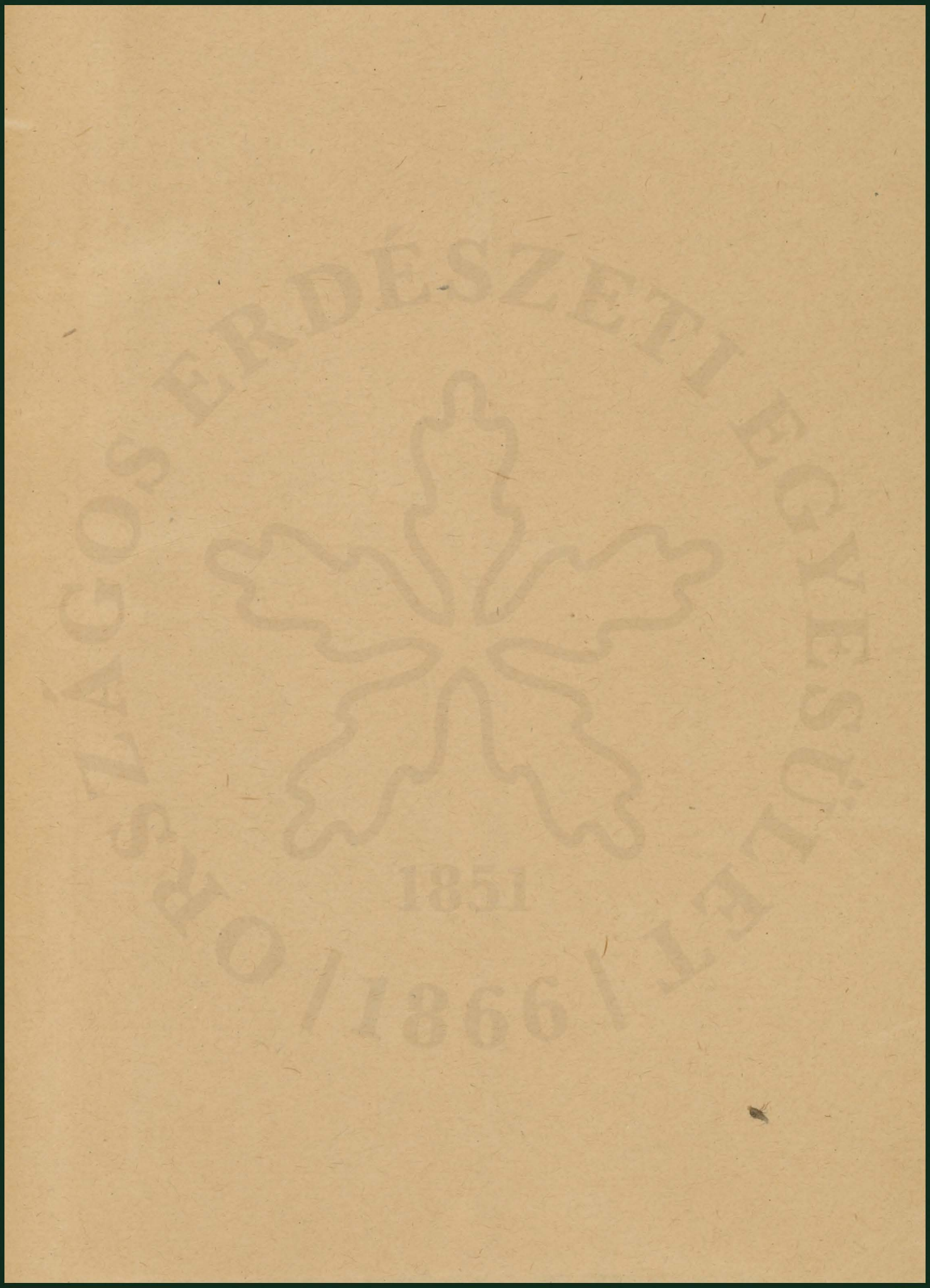

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.